

Подібний до себе

Олександр Бовкун

Цей твір містить матеріали, призначені для аудиторії 18+

**Усі події та персонажі є вигаданими,
будь-яка подібність із реальними людьми
та подіями є випадковою.**

Пам'ятайте, варіативність життя безмежна...

ЧАСТИНА I

Тепер я розумію, чому ВІН з часом видаляє наші спогади. Все через невимовну тугу одноманітної буденності. ВІН наділяє кожного жагою пошуку, але більшість із нас закладає у болоті шаблонів. Для таких спогади зберігаються недовго. Дні, можливо, місяці. За тими ж, хто вирішив присвятити себе творчому пошуку, ВІН на м'якеньких лапках іде поодаль, і лише здаля підтирає, зачищає, знищує сліди, щоб добре забуте старе, з часом оберталося п'янким усвідомленням нового. А все тому, що варто нам підмітити декілька схожих ознак і структурувати їх у закономірності, як ми відразу вважаємо, ніби з цієї миті знаємо достатньо. А відтак, із почуттям виконаного обов'язку, перетворюємося на великорозумних старців, котрі нагадують іграшки китайських бовдурів, що з мудрими виразами на обличчях постійно кивають головами. Нас потрібно весь час будити. Смикати, трусити, немов ляльок на мотузках, щоб ми не засинали під час життя. Вхопивши декілька крапель неповторних фарб довкілля, ми відкриваємо рота і, неначе пташенята в гнізді, починаємо вимагати, щоб водоспад продовжувався, вважаючи, що й так зробили забагато. Нам мало раю! Розбещені й жадібні ми вимагаємо драматизму! Нам потрібні Великі Потопи, Содоми, Гоморри, Апокаліпсиси... Завжди дивуюся ЙОГО довготерпінню. Допоки ж ВІН буде з нами няньчитися..?

Шмат I

∞ Тут і зараз

Картопля з яєшнею – їжа не аж яка хитромудра, але смакує добряче. Це страва повторного приготування. Я називаю її картоплею другого шансу.

Вчора зварив собі пюрешку. За рецептом дуже жадібних до калорій колишніх друзів, зливши шейку зі звареної шматками картоплі, додав доволі багато олії та вбив сире яйце. Потім добряче розім'яв. Зелені не було, але був шмат масла, і по товченій картоплі розтеклася жовта пляма.

За ніч залишок страви охолов. Сьогодні, шматуючи та подрібнюючи ложкою застиглу пюрешку, я вивалюю вміст каструлі на пательню. Трохи розрівнявши картоплю, роблю ближче до центру два заглиблення та вбиваю туди по яйцю.

Накривши страву скляною кришкою, спостерігаю, як повільно біліє яєчний білок під дією температури. У певний момент знімаю кришку, кидаю дрібку спецій та переносу пательню на обідній стіл, своєчасно згадавши кинути під неї термоізоляційну підкладку.

Хліба також катма, тому я уявляю собі, що на дієті, та, зневажливо кинувши погляд на виделку, беру ложку і починаю неспішно смакувати свій кулінарний шедевр.

Повільно жуучи, згадую дитинство. Тоді в мене було два види картоплі другого шансу. Одну (таку, яку я їм зараз) мені нашвидкуруч готувала мама, коли зранку бігла на роботу, а в мене ще було небагато часу до школи. Другу я готував собі сам, коли приходив зі школи та витягав із холодильника зварену вчора картоплю "в мундірі", чистив її, різав ножом на нерівні шматки та смажив на пательні, линувши туди трохи олії.

Тоді рафінованої олії ще не було, і по хаті пахтіло соняшниковим насінням. Але за тим запахом я не сумував. Він мені ніколи не подобався. Теперішня страва смакує краще.

Шлунок помалу наповнюється, думки від страви переходять на якісь дрібниці. Спочатку намагаюся проаналізувати походження назви "картопля у мундірі". Можливо, москальська. Мундири, це наче звідти? А можливо, й ні.

Згадалося село. Коли було багато їсти, картоплю "у мундірі" моя баба запікала у великому казані лише для корови та свиней. Іноді, перед тим, як запечену бульбу кидали у ночви, щоб розвести залишками борщу, лушпайками та кормовим буряком, я устигав вихопити собі одну картоплину, та біг на вулицю, щоб десь під кущем смородини, обпікаючи пальці, почистити та з'їсти свою здобич.

Згадалися також розповіді старших про голодомор. Для мене, тоді ще малого, вони якимось чином набули образності й закарбувалися в пам'яті, неначе власні спогади.

∞

Сільська хата. Загальна кімната з піччю, земляна підлога, стіл, лавки біля печі, нехитрий скарб. На рядюжці, прямо на підлозі, у кутку, троє дітей різного віку грають у крém'яхи. Ривком відчиняються двері. На порозі постає енкаведист. Окинувши хату поглядом власника, проходить до середини, щось шукаючи. Щось каже. За ним до хати заходить похмура хазяйка. Мовчки, сумно споглядає за діями непрошеного гостя. Діти злякано дивляться на великого дядька. Погляд того зупиняється на рядюжці. Швидко підійшовши та вхопивши за край, вириває тканину з-під дітей. Хлопчики устигли пострибати в різні боки, дівчинка була повільнішою, та, не втримавшись, упала, високо задравши ноги. Втім швидко підхопилася та, відбігши під стіну, приєдналася до братів. П'ять камінців, які діти використовували для гри, розкотилися в різні боки. Енкаведист помічає під піччю відерце із картопляними лушпайками та, недовго думаючи, бере і його в другу руку. Жінка щось докоряє москалю, показуючи на дітей, та злодію байдуже. Не звертаючи уваги на докори господині, кацап, відіпхнувши її з дороги, йде з дому. Картопляних лушпайок стало б на один раз попоїсти сім'ї, бо всі інші продукти енкаведисти забрали минулого разу...

∞ Тут і зараз

Жовтки не засмажилися. Беру ложкою одне яйце, разом із картоплею відправляю до рота. Ще гарячий жовток розтікається по язика, перемішуючись із картоплею. Смакота! Майнула думка: "Треба десь знайти хліба ..."

∞ Зараз

Початок літа. Ранок. Листя платанів у дворі втратило весняну свіжість, стало темно-зеленим. Десь поділися горобці, певно, полетіли на жнива озимих. Селище міського типу прокидається повільно.

Двір, до якого прикутий наш погляд, огорожений дев'ятиповерховими будинками. І хоч побудовані вони відносно недавно, та платани, висаджені на газонах, устигли вирости вже величезними й затінити своїм листям майже все подвір'я.

Усе село переважно забудовано приватними будинками, а в центрі селища, на контрасті, височіють дев'ятиповерхівки. У них мешкають більш забезпечені верстви населення, бізнесмени і молодята, яким заможні предки придбали житло і випхали із батьківської хати, щоб ті жили самостійно та очі вдома не мозолили.

Село видається пусткою. Лише зрідка можна побачити припарковану біля хати машину. Де-не-де помітна постать, що кудись поспішає. Велика війна із "братським" сусіднім народом.

Неподалік лінія фронту. Від початку війни минуло майже чотири місяці. Фронт швидко докотився до села і зупинився за три десятки кілометрів. Відтоді війна на даному відрізку фронту перейшла в ранг позиційної.

Звуки віддалених вибухів стали звичними, якщо таке може стати звичним. Частина мешканців виїхала. Із багатоповерхівок виїхали майже всі, а у приватному секторі більш ніж половина людей лишилася. Кожного дня і кожної ночі по декілька разів висирена. Але в підвали спускається лиш дехто з мешканців. Звикли.

Від початку великої війни, навдивовиж, було лише два прильоти. Одна ракета влучила в старий закинутий корівник, що пусткою стояв на околиці. А друга розбила вщент хату неподалік центральної адміністративної споруди.

Здавалося б, що ворог просто не влучив у адміністрацію, але серед населення ширилася авторитетна думка, що це колаборант-падлюка, зять Петренків Пархоменко поставив маячка на даху у своєї тещі, а ворогу передав, що то адміністрація, і ракета прилетіла саме туди, куди йому треба було.

Але обговорюваний усіма колаборант Пархоменко після попадання ракети в тещину хату забрав тещу, що пересиділа вибух у льоху, дружину, дітей, та вивіз до Польщі. Затим, повернувшись, пішов у тероборону й, здається, ще й зараз був живий-здоровий. Але думку авторитетної частини населення таким простим маскуванням змінити було неможливо.

Версія трохи змінилася та була обґрунтована новими фактами. Тепер теща Пархоменка, живучи у Польщі, ризикує бути викраденою і потрапити у сексуальне рабство. Невідомо лишень, чи так Пархоменко хоче заробити трохи грошень, на "ще нічого собі" тещі, чи навпаки, доплатив чималенько, щоб здихатися тієї "гадюки", але

до повного виправдання від колаборантських звинувачень невідасі Пархоменку ще далеко.

Звісно, справи у селі загалом не такі веселі. На цвинтарі кількість свіжих могил значно зросла. Ще п'ять ям, нещодавно викопані, стоять порожніми, чекаючи на свою частку данини, яку громада сумлінно віддає війні.

Смерть набула для людей буденності. Панічний страх минув. Із кожною втратою лише зростають люті і ненависть до ворога.

На вулицях порожньо. Фермери вже поїхали на поля, інші люди, поміж тих, що залишилися, ще не прокинулися настільки, щоб виходити за поріг своєї хати.

Двір між багатоповерхівками теж неохоче прокидається. Сонце піднялося невисоко і променями проклало собі опромінений шлях між будинками, розрізавши яскравою смугою подвір'я навпіл. На лавочці, біля одного із під'їздів сидить лише одна людина.

Марія Андріївна Васьківська, пенсіонерка, яка переїхала в цей будинок із дітьми й онуками. Діти, забравши своїх дітей, виїхали від ракет за кордон, а вона принципово, мало не полаявшись із сином, відмовилася.

Жила сім'я Васьківських на сьомому поверсі. Спускатися до підвального приміщення, що за воєнного часу почали гордо називати бомбосховищем, довго, та і не дівка вже по сходах стрибати. На ліфті Андріївна (а саме так називають її сусіди) під час війни не їздить. Їй ввижається, що коли вие сирена, у тій кабінці страшніше, ніж у квартирі.

Тому зранку, взявши із собою торбинку з необхідними речами, Андріївна займає свій пост на лавці під під'їздом. Якщо, не дай боже, тривога, то до підвалу зовсім близько. А загалом, на посту, маючи під рукою телефон і блокнотик для ведення поточної документації, Марія Андріївна виконує роль спостерігача і контролера, тримаючи під захистом життя цілого двору, та привітно бажаючи слави Україні, хлопцям із територіальної оборони, коли ті зрідка проходять патрулем.

Ще у радянські часи Марія Андріївна була вчителькою російської мови та літератури. Партійно підкована та фанатично віддана покликанню нести велике і вічне, розмовляла винятково російською та мала в декількох поколіннях школярів поганяло Мар'яша. Після розпаду союзу випустила останній випуск своїх учнів і пішла на пенсію.

Почала читати історичну літературу та якось раптом зрозуміла, що має українське коріння, і сама є отією українкою, до яких раніше ставилася трохи зверхньо, як до неосвічених або трохи хворих. Відбувся процес переосмислення, і Марія Андріївна, о диво, перейшла на українську мову. Найбільше були шоковані колишні учні, котрі через п'ять років згадали рідну школу та зняли кафешку на зустріч випускників, і запросили Мар'яшу, щоб, так би мовити, віддати належне класному керівникові.

На відміну від свого фанатичного, російськомовно-партійного минулого, Андріївна стала поміркованою українкою, та не цурається відповідати російською, коли бачить, що її чисту літературну українську мову не розуміють. Але після початку повномасштабної війни все змінилося. З'явилося і "Слава Ісусу", і "Слава Україні", і шмат жовто-блакитної стрічки, приколотий до грудей, немов орден.

Тепер щоранку, коли проходить патруль, після відповіді "Героям слава!", Сашко Кайдан, син Івана Кайдана, якого Андріївна вчила ще у першому своєму класі, повинен вислухати щирою українською повний звіт за минулу добу: про всіх підозрілих типів, москалів та кацапів, що вештаються де попало та цураються української. Іноді перепадає і "хвойдам та повіям", що заходять до цього та сусіднього під'їздів.

Пізніше, після сніданку, до Андріївни приєднуються ще одна-дві, а іноді три подруги. Тоді вони створюють отой, відомий усім, анклав бабок із-під під'їзду, від якого шугаються всі "наркомани й простітутки", а після початку війни винятково "збоченці та повії".

Зараз, коли Андріївна зайняла свій спостережний пункт, відсутність подруг їй анітрохи не заважає, оскільки під рукою старенька "Нокія", надійний кнопочний телефон, що має дуже потужну батарею. Маючи "безкоштовний усередині Мережі", Андріївна не дає витривалій машинці багато простоювати. Але навіть під час розмови пильності наша вартова не втрачає.

А далі, як-то кажуть: "Ніщо не віщувало біди..."

На осяяному сонцем виїзді з двору на короткий час зупинилась підозріла іномарка, висадила двох пасажирів і, невдало смикнувшись, від'їхала далі. На двох чоловіків, що мали невиразну зовнішність і не першої свіжості одяг, можна було б не звернути уваги, якби не одне "але". На обличчях у них були медичні маски, а за плечима – рюкзаки, чимось добряче набиті.

Андріївна насупила брови, опустила окуляри на носа та, продовжуючи розмову по телефону з якоюсь Рітою, почала пильнувати за двома підозрілими типами, що неспішно рухалися мощеною доріжкою в її бік. Хоча, де-юре, епідемію ковіду ніхто не скасовував, але на час війни на нього дружно забили всі. Ну, майже всі.

За час війни Андріївна бачила маски лише на фармацевтах в аптеці та на медиках у лікарні. Іноді деякі діячі з адміністрації міста модняво красувалися у масках перед публікою, неначе віддаючи шану минулій моді.

Дуже підозрілі особи. Вже на підході сумнівна пара ледь змінила напрямок та пройшла до сусіднього під'їзду. Чоловік, що йшов попереду, приклав щось у руці до магнітного замка. Клацнуло. Залунала примітивна мелодія відчинення під'їзду. Другий чоловік, який ішов позаду, поглянувши на Андріївну, махнув рукою, начебто посміхнувся в маску і пафосно промовив:

– Фізкульт привіт пенсіонерам! – затим обидва зайшли до приміщення.

Із клацанням зачинився магнітний замок під'їзду.

Давно, дуже давно Андріївну так не ображали. Цей невдаха, певно, і не здогадався, що ось прямо зараз він підписав собі смертний вирок, і найкраще, що він може зробити – це швиденько бігти на місцевий цвинтар, лягати у порожню могилу та починати себе закопувати.

Коли, вдихаючи повітря, промовляти довгу літеру "І", то на публіку виходить такий собі напівшепіт-напівсвист, що виражає подив, обурення та невідворотну помсту.

Це коли кобра розкриває капюшон та фронтом зустрічає ворога, то, певно, вона так

шипить. Марія Андріївна цей акт обурення виконала на "відмінно", на п'ять балів. Тому що до "відмінно, на дванадцять балів" Марія Андріївна не допрацювала, раніше скінчивши свій творчий шлях та вийшовши на пенсію.

Зі слухавки почувся голос невідомої Ріти:

- Маш, що там?! Маша, що там таке?! Маша!

- Рітка, а я казала, що ти все цікаве дома просидиш! - пошепки-голосно та демонстративно (по секрету), прикриваючи слухавку рукою, із конспіративним виглядом почала переповідати Андріївна:

- От казала тобі - виходь! Тепер такого не побачиш. Тут двоє кацапів намалювалися. Знаєш, що один мені сказав? Ти знаєш, що він мені сказав?! Каже: "Фізкульт привіт пенсіонерам"!!!

- Кур-р-р...рочка ряба!

- Ото! Уявляєш?! Рукою махає так, неначе дівочку собі знайшов і: "Фізкульт привіт пенсіонерам"!!! Ну ти чула?!!!

- Їх там лише двоє?!

- Двоє! Та я й одного тищу років би не бачила! Чи ти вирішила другого до рук прибрати? То пізно прокинулася! А я тобі казала - виходь! А все! Нема! Пішли обидва до сусіднього під'їзду.

- Це туди, де каліка отой паралізований живе, той, що до нього лікарка приходить доглядати?

- Уже не приходить, чи то пак, уже не живе...

- Помер, нещасний?!

- Та ні ж бо! Дослухай! Його евакуювали вчора увечері. Лікарка швидко пригнала. Двоє санітарів його у ковдрі винесли. І крісло для інвалідів забрали, і речей багато. Казала, кудись на захід повезе.

- А що з квартирою?

- А що з квартирою?! А що з усіма іншими квартирами? Там на весь під'їзд жильців, може, квартирах у трьох лишилося. Все на наших плечах. Усе ми повинні охороняти! А оці двоє, точно тобі кажу, ДРГ!

- Диверсанти?!

- Точно тобі кажу! І ось! Вони ж у масках!

- У яких масках?

- У медичних! Чи вже забула, як у сумці із собою пачку масок тягала?

- У масках?

- У масках! Це для того, щоб потім я їх упізнати не змогла. Точно, почули, що квартира в інваліда вільна, і пішли її чистити. А заодно й інші пусті квартири.

- То значить не ДРГ ... То значить мародери!

- Точно! Мародери! У них у кожного такий здоровенний рюкзак, що мене в такий можна запхнути! Скільки добра винести можна! А у них два повнісінькі рюкзаки!

- Та ну! Вони що, придурошні, з повними рюкзаками на мародерку ходити?

- Ну ... Ні! Точно! То вони не помародерствувати пішли! То вони з мародерки

прийшли! Вочевидь, квартира звільнилася і вони вирішили тут базу мародерську зробити! Тепер вони сюди добро зносити будуть! Треба тепер дочекатися...

∞ Зараз

Підіймаючись сходами, перший чоловік неголосно дає інструкції:

- Маску не снімай, тут камер панатикана может бить многа.

- Так панатикана, ілі может бить?

- Не йорнічай! Снімеш - снімут! І хрен кто тебя патом атмажет! Відал Сяву? Прівяжут тебя так же к сталбу ізолентой, штанішки спустят і будут тебя бабкі да діті паджопніками ахаживать. А Сяве адна курва равньоханька па центру засадила. І па яйцам прашло. Гаваріл, что чуть не кончілся!

- Кагда ета он тебе гаваріл? Он же ещё там вісіт.

- Ха-ха! А я к нему падхаділ, паспрашал. А напоследак пару раз ево веткой атхаділ! Чтоби із толпи, значіт, не выделятся.

- Ти чьо!

- Ха-ха! Матерілся, шо чьорт!

- Он же, как вирвется, на кускі тібя парежет!

- Не парежет. Он полдня вчера вісел. Да ночь ещё. Еслі за севодня ево не кончат, то біже к камендантскаму часу я проберусь и срежу ту ізаленту. Он к вечеру будет таким благодарним за свободу, что не только веткай па жопе, но і штирь в жопе прастит. Ха-ха!

- Жесть... Курносий, чьо премся, как ломовие? Может, ліфтом?

- Усохні, Мелкій! Ми, как тені, далжни бить. Пришлі, ушлі, і нету нас! І следа чтоби не асталось. А тебя в ліфт пусті, ти там своїх пальчіков пасееш, а еслі там камера, то ти сразу селфі делать начньош. Вон с бабкой на кой хрен здаровался? Та сучка старая хуже камери. Как би мочіть не прішлось?

- Ти базар фільтруй, Курносий, ми не макрушнікі.

- Сейчас, Мелкій, ґаризонт размит. Відал, какімі зверьмі укропи сталі? Два дня пазорнава сталба, да без штанов! І нікто не даст даже напиться. І ета только за то, что квартірку вскрил. Сейчас ілі ти, ілі тебя. І харошо, что лето, а то зімой хрен к сталбу би прімьорз. Ха-ха!

- И чіво ми вааппсе прьомся сюда тагда?

- Ти нас с Сявой не путай. Ми профі. Тут тібе і наводка, тут тібе і ключ ат пад'езда, і места заначкі даже указано. Сечьош? Всьо схвачено! ... Хух... Висако только...

На восьмому поверсі мародери дійсно починають діяти, неначе профі. Одягнувши медичні рукавички, обходять по периметру всі квартири на майданчику та заклеюють оглядові вічка липкими ярличками червоного кольору.

Курносий біля однієї із квартир, на плінтусі, знаходить наліплений ярличок жовтого кольору та обережно віддирає його за допомогою маленького ножа. Так визначаються з квартирою.

Мелкій відкриває набір відмичок і хоче відразу взятися до роботи, але Курносий жестом зупиняє його і середнім пальцем стукає собі по лобі.

- Ми вежливіє і передуматрительніє люди.

Піднявши вгору вказівний палець, Курносий демонстративно тисне на кнопку дверного дзвоника. Потім іще раз. Пішли секунди очікування.

∞ Зараз

Картопля майже скінчилася. Я в роздумах ганяю ложкою залишки страви по пательні, в надії вибрати всю, щоб легше було мити.

Затьохкав дверний дзвінок. Рука з ложкою завмерла над сніданком. Дзвінок знову залився цвірінчанням і тьохканням.

"- Дивно, невже господарі приїхали?"

"- Малоймовірно."

"- Неприємна може вийти ситуація."

"- Тю на тебе! Може, це симпатична сусідка згори прийшла попросити солі. Зараз з сіллю проблема."

"- Треба глянути, що там відбувається."

Обережно поклавши ложку, відсовую від себе пательню, складаю руки перед собою на столі, глибоко вдихаю, провітрюючи легені. Заплющивши очі, зупиняю думки, ніби збираючись у гармонії медитації перетравити сніданок.

Всесвіт завмирає.

∞ Зараз

Не дочекавшись жодної реакції на дзвінок, Курносий дозволяє:

- Вот, Мелкій, теперь работай. Учїть тебя ещѐ і учїть.

Мелкій, присівши коло дверей, копирсається в замку металевими пластинками. Курносий зосереджено оглядає свої долоні у гумових рукавичках. Минає майже хвилина.

- Ну чѐ?

- Да хрень какая-то. Как будто замок залілі ебоксїткой. Нічево не шевелїтся.

- Маладьо-о-ож. Рано тебе ещѐ самому на дело. Рано. Давай сюда.

Не встигає Курносий присїсти перед дверима, як раптом починається якась чортівня. Обох чоловіків невідома сила хапає, немов кошенят, попід руками. Різкий ривок у різні боки. З грудей обох виривається глухий хек. Наступної миті двох мародерів підвішує посередині коридору так, що вони не мають змоги дістати підлоги та стїн, і повертає обличчями один до одного.

- Ссссука!

- Чѐ за...!

Чоловіки починають смикатися, сподїваючись вирватися із невидимих пут.

Безладно махаючи руками та ногами, злодії виряченими очима дивляться один на одного.

- Ахренеть, техника! Это чѐ, ...лядь, ловушка какая-то?!!!

- Ссска!

Мелкій дотягується ногою до одного з рюкзаків, що стоять біля стїни, але рюкзак лише падає на бік і завмирає, не бажаючи надати ніякої допомоги. Все відбувається

наче у дивній бульбашці, що відгородила місце події від навколишніх звуків. Всі хеки, лайка та шурхіт одягу дуже яскраво відтіняють навколишню тишу.

Щось легенько тріщить. Це із замка самотійно висмикуються відмички. Плавню обертаючись, по дивній траєкторії металеві пластинки плывуть у повітрі та зупиняються прямо посередині між ширяючими чоловіками. Обертання припиняється і відмички спрямовуються, немов стрілки компаса, показуючи, одна – на Мелкого, друга – на Курного. Далі відмички миттєво розлітаються в різні боки й зникають у тілах жертв. На грудях чоловіків, по сірих футболках, починають розтікати невеличкі темні плями.

"- Не гальмує, зараз підлогу забрудниш фекаліями, прибирати треба буде."

"- Швидше!"

Невідома сила сіпає обидва вже мертвих тіла, виносить на сходовий майданчик, та з карколомною швидкістю, по спіралі, неначе пару керованих дронів у комп'ютерній грі, не чіпляючи за стіни й сходи, несе до першого поверху.

∞ Зараз

- Ріто, у тебе є телефон когось із тероборони?

- От, здрасте! А у тебе що, нема?

- У мене лише дільничного є, але я не знаю, чи евакуювався він чи ні. У нього ж троє дітей, певно, повіз.

- То набирай просто один, нуль, два. Там на чергового попадеш.

Марія Андріївна припинила розмову та вирішила: перш ніж телефонувати у поліцію, привести до ладу документи та записати відвідини двох бандитів кацапської зовнішності до блокнота. Попорпавшись у торбинці, вона дістала канцелярське приладдя та почала свою нелегку діяльність самопроголошеного громадського фіксатора подій.

Занотувавши час приходу невідомих, вона лишень перейшла до опису зовнішності, як від гучного удару зсередини ривком відчинилися двері під'їзду, якраз того, котрий зараз найбільше цікавив Андріївну.

Пенсіонерка здивовано спостерігала, як двоє вже добре відомих їй "невідомих", буквально відчинивши собою двері, вивалилися з під'їзду і, за інерцією подолавши кілька метрів, завмерли посеред дороги.

Маски зсунуті на підборіддя, на обличчях – жодної емоції, тіла безвільно скособочені, ноги непевно впираються в землю.

Загалом, не дуже зрозуміло, яким чином "мужчинки" підтримують рівновагу, але, судячи з дебільних виразів на обличчях, один висновок Андріївна змогла зробити. Вони обоє в глечик п'яні.

Один із них, той, що так нечемно, по-кацапськи вітався із Марією Андріївною, взагалі, закривши очі, посмикував правою ногою.

Другий, нахиливши голову, тупо дивився в землю.

Оглянувши нижні половини алкашні, Андріївна зрозуміла, що вони до всього ще й обмочилися.

"- Ну от, бабцю налякав. Уся конспірація коту під хвіст."

"- А-а-ах! Байдуже. Згорів сарай, гори й хата. Давай, відправляй їх політати, бо чим менше картоплі лишається на пательні, тим швидше вона холоде."

Якщо зовнішній вигляд двох у зюзю п'яних мародерів здивував Марію Андріївну, то те, що відбулося далі, взагалі шокувало. Обох миттєвих алкоголіків, неначе манекени, сіпнуло від землі. З шурхотом пролетівши через крони платанів, пара летючих злодіїв помчала майже вертикально вгору і зникла за дахом сусіднього дев'ятиповерхового будинку ...

Бумц! Із розмаху зачинилися двері під'їзду. Андріївна здригнулася, повільно опустила погляд на екран телефона, що тримала у руці, автоматично відмітила для себе, що з часу приходу двох ... Певно, інопланетян... І до часу їхнього... Певно, відльоту... Минуло одинадцять хвилин.

Підвівши погляд, Андріївна устигла помітити неспішний політ до землі декількох, збитих літунами, темно-зелених листочків платана.

∞ Зараз. Неподалік

Сільська вулиця. Багато зелені. Попід парканами часто висаджено великі кущі шипшини. Зараз саме пора цвітіння.

Безліч ніжно-рожевих квітів прикрашають охайні обійстя. Через огорожі звіщуються гілки вишень та абрикосів. Людей не видно.

Щось шурхнуло в небі, і під один із парканів, у траву, немов ті мішки з картоплею, з неприємним хрустом попадали, неприродно викривившись, уже відомі нам два тіла. За парканами підняли гвалт собаки. Одна завилала.

Однак, щоб подивитися, що відбулося, ніхто на вулицю не вийшов.

Тіла знайшли лише десь за пів години патрульні, які проходили повз.

Шмат II

∞ Тут і зараз

"- Як думаєш, далеко полетіли?"

"- На жаль, далеко я ще не вмію. Бачив, ледве через багатоповерхівку перекинув. Ну а далі, може ще два-три рази по стільки пролетять і попадають."

Картоплі лишилося небагато, і вона вже майже охолола, але виховання дається взнаки, доїв усю.

"- Свиней у цій квартирі немає, доїдати нікому."

Підхопивши пательню, іду мити посуд. Користуюся я цією квартирою незаконно, але свинарник після себе лишати не хочеться. Дається взнаки все те ж виховання. Згадалися недавні новини, що дивився по телевізору, який гармидер лишають після себе кацапи. Ще більше захотілося, щоб після мене було чисто.

"- Виправдовуєш себе? Думаєш, що, помивши посуд, перекреслиш те, що вдерся у чужу квартиру і живеш на чужих харчах? Новини бачив? А коли тебе, як отого мародера, коло центра села без штанів до стовпа прив'яжуть?"

"- Усе можливо. Можливо, і прив'яжуть. Значить, буде за що. Однак мені здається, що я втечу."

"- Значить, своя рука – володарка? Хто сильніший, той і правий? Оцим двом грабіжникам зась, а тобі можна?"

"- До речі, я тут щойно вбив тих двох покидьків, пам'ятаєш? А за вбивство, мабуть, покарання більше повинно бути, аніж до стовпа з голою дупою?"

"- Ти від питань не тікай. Злочини підтверджуєш?"

"- Підтверджую."

"- Значить винуватий?"

"- Ні, на жаль, а може, на щастя, ніякої вини я не відчуваю. Відчувалка зламалася. Нічим мені тепер вину відчувати. Сам собі тепер закон. І от згідно з цим законом, що я сам собі установив, посуд треба лишити чистим."

"- Совість?"

"- Скоріше якась дивна суміш совісті та моралі."

"- Але в іншому випадку, за інших обставин, ти залишиш посуд брудним, підеш і знову будеш вважати, що дієш згідно зі своїм персональним законом?"

"- Усе можливо. Зміняться обставини – зміняться і дії. А оскільки я сам собі законодавчий орган, то підправити статтю під себе зможу."

"- Отже, ти себе ставиш над людськими законами? Думаєш, Богом став?"

"- Звісно, певна кількість правильної інформації, перетвореної на вміння, може значно підняти одну людину над суспільством, але до Бога мені ще далеченько."

"- Слизька дорога."

"- Слизька. Але вже не зійдеш. Лишається слідкувати за симптомами. Не набуту статусу коронованого, не відмовитися від людського, не забувати, що на всіляку силу обов'язково знайдеться більша сила..."

"- Так, колись, у минулому житті, пам'ятаєш як казали? "Не підхопи корону". Думаю, розумієш, що я не про коронавірус. Це ще називають "зоряною хворобою".

"- Пам'ятаю. Ще пам'ятаю казку про вогонь, воду і мідні труби. Ось ці мідні труби можуть мозок перекрутити, як м'ясо через м'ясорубку. Була в мене одна знайома, отримала невеличку посаду і десяток підлеглих. А заодно отримала корону, та таку велику, що тією короною всі звивини у мозку розгладила. Добре, що знайшлись добрі й мудрі люди, поставили на місце. Страшно навіть уявити, що відчуває людина, коли всі її мрії, всі палаці з піску і пам'ятники на повен зріст із лайна та палок, розвалюються. Коли все те лайно по пиці, а пісок по кишнях... Та все ж, треба віддати їй належне, трошки мозку вона зберегла. Не наклала на себе руки, вистачило мужності просити вибачення, а через кілька років, здається, виправилася, і справи у неї покращали. Відкрила якусь ресторацію та до людей неначе з повагою почала ставитися... А я все думаю, навіщо ти мені здався? Ти й будеш слідкувати за симптомами та попереджати мене своєчасно. Хоч якийсь із тебе зиск буде. А то тільки й можеш, що під руку бурчати."

"- Попрошу не нарікати! Під руку я ніколи! У моменти твого зосередження я –

немов риба об крижину!"

Під час свого німого діалогу я закінчив наводити на кухні щось схоже на порядок. Сміття прибрав у пакет, відніс і кинув біля дверей. Треба винести.

Потім згадав про незакінчені справи, взув шльопки, відчинив двері та вийшов до коридору. Озирнувся.

Біля дверей помітив два повні рюкзаки. Яскравими плямами впадають в очі наліпки на оглядових вічках сусідніх квартир.

- Бардак... Так! Ви, двоє, марш у квартиру!

Супроводжую слова помахом руки в бік відчинених дверей. Рюкзаки подають ознаки життя, набувають вигляд ображених цуценят, та повзуть на пузі в коридор квартири, де завмирають стовпчиками під вішалкою. Підіймаю руку, немов би збираючись комусь відсалютувати, в долоню прилітають відідрані із сусідських дверей наліпки. В другу руку підскакує із підлоги пакет зі сміттям. Причинивши поглядом двері й кинувши наліпки в пакет, прямую до ліфта.

∞ Тут і зараз

Марія Андріївна знову розмовляє по телефону. Побачивши, як у сусідньому під'їзді відчинилися двері, вона, швиденько буркнувши у слухавку "наберу", ховає телефон та з усією уважністю стежить за чоловіком, що несе пакет сміття до сміттєвих баків.

Хоча йому можна дати за п'ятдесят, але відносно Андріївни його ще можна назвати "мужчинкою". Простора футболка без малюнка, випирає животик, просторі ж спортивні штани, пластикові шльопки. Дивна хода якась. Неначе іноді трохи прикульгує на обидві ноги. То на одну, то на другу.

Мабуть, недавно його підстригли під нуль, і з того часу він не голився, бо коротка щетина і волосся на голові однакової довжини. Все волосся сиве. Хоча, не зовсім усе, так, три через одну. На голові біліє медична наліпка. Вона розташована позаду і навскоси від лівого плеча, через шию, майже на всю потилицю. Крізь білу тканину наліпки помітні плями йоду. Проходячи повз під'їзд Андріївни, чоловік ледь махає пакетом та доволі бадьорим голосом вітається:

- Слава Україні!

- Героям слава, - автоматично відповідає Андріївна.

Не доходячи до сміттєвих баків, чоловік легенько кидає пакет і той падає прямо у центр бака. Заощадивши таким чином кроків десять, чоловік, розвернувшись, прямує назад.

- А якби не попав? - миттєво реагує Андріївна.

- Але ж попав, - усміхнувшись, із якоюсь радісною легкістю відповідає чоловік. - А переможців у нас не засуджують. Звісно, якщо ти не кацап.

Андріївну після всіх сьогоднішніх подій розпирає підозра до всього, що рухається, тому вона, не довго думаючи, закидає гачок до продовження розмови:

- А щось я тебе не знаю. А я всіх тутечки знаю. А от тебе щось не пригадую. Ти з якої квартири?

- Та і я вас не знаю, що ж у тому? Як я можу до вас звертатися?

Чоловік звернув до під'їзду Андріївни, усівся на лавочку навпроти, відкинувшись, розкинув руки на спинку, захрестив ноги та з легкою усмішкою глянув на Андріївну.

- Марія Андріївна.

- О! То я вас знаю! Вас звати Марія Андріївна!

- У тебе просто чудове логічне мислення. А тепер і я хочу тебе взнати.

- Та я справді вас знаю. Мені про вас Сергій розповідав. Він казав, що ви – розум, честь і совість усього житлового кооперативу.

Андріївні посаду у кооперативі не дають, але на зборах вона дістає всіх, тому підсвідомо могла б сприйняти це за комплімент, але неприховане посилення на партію, що колись була "умом, чест'ю і совест'ю всієї епохи", не дає розслабити пильність.

- Це який Сергій?

- Спокійно, Маріє Андріївно, не переживайте, я свій, – чоловік виставляє долоні у захисному жесті. – Ось сусідній під'їзд. На восьмому поверсі Мірошниченки Сергій та Світлана з дітьми живуть. Зараз вони виїхали. Мені лишили ключі, бо моє житло розбомбили. Сергій – мій родич. Тож мені, як троюрідному брату, довірив пожити, а заодно і за житлом приглянути.

- Розбомбили? – виловлює з монологу потрібне слово Андріївна. В її голосі з'являється відтінок співчуття: – То звідки ви?

- Березин. Недалеко від кордону. Там, певно, від села нічого не залишилося.

- Знаю Березин. Далеченько. – Підозра в Андріївни минає. Вона вже щиро цікавиться долею людини: – А як вас звати?

- Батьки назвали мене на честь короля древньої Греції, Валеріана. Валерієм кличуть.

- А чому не в лікарні? – Андріївна киває на наліпку на голові.

- О! Це героїчна історія! Мені в голову прямим наведенням попав снаряд танка! Отак прямо башту розвернув і ба-бах! Там далі я вже не дуже пам'ятаю, щось у голові запаморочилося, але сусіди, з якими ми їхали, мені розповіли, що мою сіру речовину розкидало на пів поля. Ледве потім до купи зібрали. Ту сіру речовину, що не зібрали, замінили чорною речовиною з чорнозему. І от лікар місцевий, золоті руки у людини! Все до купи склав і зашив. Голова працює, як новенька, от тільки наліпка ще лишилася. Але скоро і її знімуть.

Андріївна спочатку здивовано дивиться на Валерія, а потім, коли розуміє, що той жартує, усміхається.

- Мужикам аби пащекувати. Як там? Інфекцію не занесли? Може, допомога потрібна?

- Нині таке життя, що якщо не пащекувати, то можна лягати й помирати. Все нормально. Небезпеки ніякої, відпустили трохи в домашніх умовах полікуватися. Звісно, деколи ще підсвідомо плутаю полуницю з паляницею, але плутаю несильно, відсотків на п'ятдесят.

- Ну якщо жартуєте, то все добре буде. А якщо що, то в мене є рецепт гарний. Колись собі гулю на лобі лікувала. Там мумію, череда, ще щось... Я обов'язково

подивлюся і скажу.

– Так казала колись моя прабабця: якщо до сорока років не навчишся сам лікувати свої болячки, то лікарі вже не допоможуть. За рецептик наперед дякую. Якщо лікарі не допоможуть, то тільки до вас.

Прощаючись, Валерій підводиться і неспішно йде до свого під'їзду. Андріївна співчутливо дивиться вслід новому знайомцю, а потім, помітивши, що через двір до неї прямує ще одна бабця, починає швиденько писати у блокнот і про Валерія, троюрідного брата Сергія Мірошніченка, і про свою подругу Ріту, котра сьогодні вже на пів години відстала від графіка...

Про інопланетян Андріївна вирішує повну інформацію поки що нікому не розповідати, і замість "полетіли" пише у своєму блокнотику "пішли". Бо у сусідньому селі є гарна психлікарня... Та і сумнівається вона вже, чи дійсно полетіли невідомі зайти, чи їй так привиділося.

"– Ну от бачиш, як усе добре вийшло. Я ж тобі казав, що будинкову книгу ніхто з собою не бере, а джерелом інформації вона є надійним."

∞ Тут і зараз.

"– От що я надумав! Буду писати щоденник!"

"– Тобі воно треба?"

"– Звісно треба. Зараз, поки спогади яскраві, не залежані, записати потрібно, бо потім ..."

"– Потім тебе наздожене склероз і ці спогади вже будуть не потрібні ні тобі, ані будь-кому. Скажи відверто: ти зможеш когось навчити того, чого навчився від учителя з багатотисячорічним досвідом, та ще й невідомо де?"

"– Ні, не зможу."

Я розлігся на широкому ліжку, ногами до узголів'я. Ноги впер у стіну, даючи їм відпочинок і наївно думаючи, що якщо лінива кров трохи стече з них до голови, то і ногам буде легше, і я хоч трохи порозумнішаю.

"– А якщо не зможеш, то навіщо записи? Якщо тобі треба комусь щось довести, то повірять все одно лише ті, хто на власні очі побачить. А ті, хто лише прочитає – ніц."

"– Нікому нічого доводити я не збираюся. Бо потім, коли побачать і, не дай боже, повірять, раптово нападе популярність, а слідом за нею прийдуть спецслужби, і буду я працювати, як раніше, від ранку до вечора. І добре, якщо буду працювати я, а не над моєю тушкою будуть працювати генії науки й техніки."

"– А не перегинаєш? Може, це у тобі сюжети фантастичних фільмів говорять?"

"– Ні, на жаль, не перегинаю. Раніше я був ніким і жив відносно тихим життям. Тому, і лише тому, зараз мені здається, що бути популярним то здорово, мати фанклуб, то прикольно. А насправді життя раніше просто проходило мимо. І варто лише показати, на що я здатен, як життя зацікавиться мною, і покаже всі свої принади. А мені здається, що краще від такої зацікавленості бути якомога далі. Та і старуватий я вже для таких пригод."

"- То навіщо тобі саме писати? Ось лежиш, відпочиваєш, позгадуєш свої пригоди, та і по тому."

"- Найімовірніше тому, що пригод хочеться, а відповідальності не хочеться. Пишучи, хочеться знову пережити минуле. Хочеться пройти поміж крапельками. Ще раз прожити невеличку частину свого життя. А винагородою буде малесенька можливість, якої я за життя не побачу. Надія на випадкового читача, котрий прочитає, повірить і скаже: "Ого!" Або навіть скаже так: "ОГО-ГО, який шалений шмат лайна! Хочу два! Загорніть мені п'ять, будь ласка!" І байдуже, бо розумію, що такого ніколи не станеться, а якщо це і можливо, то ця вистава буде вже не для мене. Тішить саме та маленька надія. І тішить вона лише доти, доки пишеш. Під час роботи стає трохи легше."

"- Отже, ти плануєш проводити для себе сеанси психологічної терапії за допомогою писанини?"

"- По всьому, так і виходить."

"- Тоді пиши фантастику. Хоч у фантастику і не вірять, але в неї все ж вірять. Можливо, хтось зможе, якщо і не повторити твій шлях, то створити свій власний."

"- А ти знаєш, справді, вірогідність того, що хтось створить свій власний шлях, набагато вища від тієї, де читач повторить мій. Але тоді вже не фантастику треба писати, а фентезі. Гноми, дріади, ельфи, кентаври... Для підтримання основ жанру, гадаю, достатньо."

"- А пам'ятаєш, Евеліна про дракона розповідала?"

"- Треба було витратити час і подивитися."

"- А може, ще буде шанс?"

"- Може, і буде. Але найвірогідніше, матимеш іще один шанс отримати по макітрі, і варіант цього разу прокинутися буде вже малоімовірним."

Прямо з положення лежачи я повільно злітаю у повітря, плавно перевертаюся через голову і неспішно, відразу обома ногами, стаю у шльопки.

"- Рухайся, лінько, бо взагалі ходити розучишся."

Пішов шукати по шухлядках якусь торбинку.

Потрібно йти у соціум. Необхідно у селі знайти хліба. І потрібен ноутбук, якщо я справді хочу щось написати.

∞ Неподалік. Зараз

За сільською лікарнею, в глибині парку, розташовано покійницьку. Недалеко від чорного ходу, в альтанці, яку місцеві лікарі та пацієнти використовують виключно як курилку, сидять двоє чоловіків у білих халатах. Один із них палить, другий сидить із заплющеними очима і відпочиває.

- Палитимеш?

- Пригощаєш?

- Гуляй, босото! Пригощаю.

Коронер втомлено зітхнув і після невеличкої паузи відповів:

- Не хочу, втомився.

- Ого! Від халяви відмовляєшся? Дивись, бо наступного разу так не поталанить. Точно не будеш?

- Уяви!

- Урожайний день?

- Дев'ятеро.

- Із фронту?

- Із фронту семеро. Ще двоє наче місцеві.

- А з місцевими що?

- Не знаю...

- Ха-ха! Треба мемчик намалювати. Такий собі чолов'яга у білому халаті розводить руками та й каже: "Патологоанатом знає не все..."

- Гм, - не відкриваючи очей, коронер посміхнувся: - Непогано! Половину преміальних за ідею скинеш на мій рахунок.

- Ну розповідай уже, чого ти там не знаєш?

- Уяви собі, смерть настала від того, що серце кожного нанизане на відмичку, неначе метелик на булавку.

Терапевт у німому запитанні підвів брови. Коронер відкрив очі, схилився вперед і поклав лікті на стіл.

- Ото! Маленький вхідний, без вихідного. Відкриваю грудину, а в серці відмичка стирчить. І в другого те ж саме. І, з огляду на все, впливає, що відмичками в них вистрілили. Але це половина справи. Після настання смерті їх викинули з літака. Таку кількість переломів я один раз у житті бачив. Давно вже. Там у десантури парашут не розкрився. Тіло - немов желе. Жодної цілої кістки.

- Літак? Місцеві?

- От я і кажу, що не знаю. Їх на вулиці знайшли. На землі після них ями чималенькі. Поліціанти, коли приймали їх від тероборони, впізнали. Мутні особи. Неодноразово були у відділку за бійки. Зараз я дякую Всевишньому, що працюю не слідчим. Жодної думки. Якщо місцеві, то як на літаку опинилися? Чим можна так вистрілити відмичкою, щоб серце прошити?

- Ніхто нічого зараз розслідувати не буде. Та і було б за кого перейматися. Ця шпана - кацапські вишкребки. Спишуть на війну, та туди їм і дорога. Ти краще за хлопців з передка переймайся.

- Так, там жесь. Із міномета у бліндаж попало. Бійців по шматках привезли.

- Коли ці кацапи вже повиздыхають?! - терапевт розлючено загасив цигарку, розчавивши її у бляшаній банці.

- На жаль, не скоро.

- Починаю тобі заздрити.

- Та ти що!

- Тобі мертвих привозять, а мені - живих.

- То добре ж.

- Та воно так... Але кожного дня, коли везуть поранених, боюся, що привезуть

поранених полонених. Відео дивився, там лікарі поранених москалів лікували. Думаю, не втримаюсь. Ото й заздрю. Немає в тебе такої дилеми.

- Порушувати клятву Гіппократа, звісно, не можна. І про людей ти не думаєш зовсім.

- Москалі - не люди.

- Так я не за них кажу. Ти ото клятву порушиш, доправиш сердешного москаля до пекла, а поліціант, що тебе забирати буде, також дилему матиме. Наче і сам би тому москалеві скальпелем горлянку погладив, і начебто тебе звинуватити немає в чому, бо гарну справу зробив, але по закону забрати мусить.

- Та не переймайся, я нічого не казав, ти нічого не чув, та і полонених до сьогодні не привозили.

- Та я знову не за те кажу. Я тобі, власне, жаліюся на життя, та на те, яка важка в мене робота. Уявляєш, от начебто трохи прихворіла людина, лікар їй крапельницю призначив. Санітарка ту крапельницю поставила. І у вену якимось невідомим, зовсім таким незбагненим чином потрапив незначний пухирець повітря. Невеличкий зовсім. Кубиків зо три. Так я за те кажу, що у таких випадках дуже важко визначити причину смерті. А тим більше з таким темпом життя, як зараз. Поспішаємо, поспішаємо, а якість виконання роботи страждає. А з іншого боку, що покійнику до того, від чого він помер? Немає йому до того жодного діла. А патологоанатом напише щось про інфаркт, або ще яку дивну хворобу, та йде собі подихати свіжим повітрям, із почуттям виконаного обов'язку. А в альтанці йому дадуть закурити якусь імпортну цигарку, бо є ще на світі добрі люди. А порушувати клятву Гіппократа не можна. То гріх великий.

- Тобто приписати інфаркт - то не гріх?

- Так, жодного гріха в тім немає. Клятва Гіппократа дається відносно живих і відносно людей. А на стіл до мене потрапляють і не живі, а якщо москалі, то і не люди...

∞ Тут і зараз

Вийшовши із під'їзду, вирішив іще якимось загладити вину перед Андріївною. Я ж не навмисне змусив стареньку спостерігати некромантське шоу. Звернувся до неї з проханням поради крамницю, яка зараз працює.

Найкраще можна отримати прихильність людини, якщо дати їй можливість допомогти тобі. Також обов'язково за допомогу щиро подякувати. Бо, не подякувавши, можна потім пів дня ходити із обпльованою спиною.

І добре, якщо просто плюнуть, а якщо слина отруйна? А якщо ще пошепки прокльон повісять? І підеш далі або на око кривий, або з болячкою на язиці.

А загалом просто варто бути ввічливим до старших. Бо добре слово, воно і холоднокрівну змію зігріє. Навіть королівській кобрі, і тій від доброго слова десь у районі хвостика потеплішає.

На лавці сидить вже не одна бабця. Тепер їх там двоє. Тимчасово полишивши свою подругу, Андріївна докладно розповідає, як знайти продуктову крамницю і комісійку. Зауважила також, що алкоголь зараз не продають. До чого вона це?

Напевно, потрібно буде згодом і одяг змінити. Бо не на ті думки я людей своїм зовнішнім виглядом наштовхую.

Виконавши свій обов'язок на ниві допомоги людям та отримавши порцію подяки, Андріївна продовжує щось розповідати подрузі й немов би ненароком, витягає з торбинки блокнотик і щось туди записує.

∞ Тут і зараз

Прочимчикувавши із пів кілометра, я знайшов-таки продуктову крамницю. Підійшов із чорного ходу.

На вулиці вже добре припікає сонце, тому двері напіввідчинені. Поряд стоїть довга лавка, та велика урна.

Вочевидь, персонал виходить сюди перекурити. Зараз нікого не видно, тому сідаю на лавку, витягую втомлені ноги, які під кінець дороги устигли нагадати про себе гудінням та, зітхнувши, заплющую очі.

Секунд за тридцять у приміщенні магазину чується гармидер. Не розплющуючи очей, здивовано здіймаю брови.

Ледве вписавшись у вільний простір, із напівпричинених дверей, немов корок від шампанського, вилітає білий із чорними плямами кошак. Миттєво перебігши двір, із переляканим шипінням шурхає у найближчий куш.

Слідом за котом із дверей, низенько понад землею, вилітає буханка хліба та зіжмаканий чорний пакет. Ця дивна пара спокійно, тихенько, без нявчання і криків підлітає, і, коли опиняється в моїх руках, завмирає так, неначе у неї скінчилися батарейки.

Розплющивши очі, я критично оглядаю чорний пакет із написом "BMW", і кладу в нього буханку, ніжно промовляючи:

– Молодці, гарна поведінка викликає повагу та взаєморозуміння. Не те, що деякі.

Із-під куща, не мигаючи, за мною напружено стежить пара широко розплющених зелених котячих очей.

Із комісійкою так швидко не вийде. На це мого вміння не вистачить, тому, дзеленькнувши дзвоником на дверях та розбудивши продавця, я зайшов до порожньої крамниці і попросив показати щось із електроніки. Вибір був, але все таке старезне, мов хобот мамонта.

Запевнивши напівсонного робітника торгівлі, що купувати я зараз нічого не буду, бо не маю із собою необхідних коштів, але хочу придивитися щось, щоб за допомогою Інтернету хоч новини можна було подивитися, бо телевізору зараз довіри нема. Кинувши поглядом по відкритій кватирці, я розставив руки, показуючи приблизний розмір гаджета.

Зрозумівши, що перед ним стоїть клієнт, котрому потрібні не характеристики, а розміри, продавець скептично посміхнувся, пройшов до вітрини, на якій стояли мастодонти іноземної комп'ютерної техніки, і, недбало махнувши рукою, запропонував жертві самій обрати той раритет, який їй зараз втюхають. Але це був той випадок, коли мене влаштовував майже будь-який варіант. Для того щоб набирати текст та іноді

глянути ютуб, особливих характеристик не потрібно.

Обрав той ноутбук, що вирізнявся перебивною картинкою метелика поряд з віконцем мишки. Певно якийсь учень полишив. Перевірив, щоб клавіатура і мишка були робочі, впевнився, що маю систему віндовз 7.0, хром і ворд, щоб не заморочуватися вдома із налаштуванням. Подякував продавцю і, пообіцявши повернутися з грошима, пішов геть.

Знайшов неподалік лавку. Сів.

Поклавши поряд пакет із хлібом, вмовстився і відкинувшись на спинку, заплющив очі.

"- Це ж коли він знову засне?"

"- Певно, вже заснув."

І дійсно, вочевидь, дзвіночок, прикручений на дверях, продавця ніколи не підводив, тому що він уже куняє на стільчику. З дальньої полиці, де складені стопочкою вживані ноутбуки, здіймається верхній, та летить до вітрини. На вітрині ноутбук із перебитим на панель метеликом тихо, без клацання, закривається і також злітає у повітря. На його місце, відкрившись, стає ноут із запасника. Зарядка скручується у кільце та приєднується до втікача, і вони через кватирку вилітають із магазину. Я стежу, щоб на вулиці не було пересічних глядачів, тому все відбувається тихо.

Ноутбук із зарядкою долітають до рогу будинку та поза кущами неспішно дістаються до зайнятої мною лавочки. Коли гаджет підлітає до найближчих кущів, починає завивати сирена повітряної тривоги.

"- Швидше лишай його і на тренування"

Ноутбук завмирає у траві за кущами, а земля із травою, деревами, будинками та лавочкою, на якій завмерло моє нерухоме тіло, рвучко віддаляється.

"- Шукай. І швидше, бо у нас лічені хвилини."

Висота – метрів зо триста. Картинка чітка. Село виглядає як на фотомапі великого масштабу. На небі хмар майже немає.

"- Там ..."

У декілька велетенських ривків картинка зміщується. Зображення стає чорно-білим, лінії по краях зони огляду починають розмиватися. Невисоко, метрів сто над землею, летить ракета. Невелика, пару метрів у довжину, гостренька, крильця, хвіст – усе як треба. Справжня. Можу навіть сказати, що вона гарна. Проблема лише у тому, що летить вона в бік України та вже над Україною. Місцевість довкола невідома, поля, посадки, дорога вдалині.

"- Ми дуже далеко. Так далеко я ще не тренувався."

"- І що з нею робити? Про те, щоб електроніку пошкодити, на такій відстані годі й мріяти."

"- Роби хоч щось!"

"- Давай пір'ячко їй підправимо."

Стабілізатор на хвості ракети сіпається і ракета крутиться гвинтом, але вперто продовжує летіти у заданому напрямку. Не минає й миті, як вона вирівнює політ.

"- Автопілот."

"- Та за кого вона себе має?! Та ти, тварюка залізна, знаєш хто я?!"

"- За хвоста не вийде. Дави на носа і розхитуй, змінюючи курс."

"- А ми зараз морську хворобу тобі влашту-єм! Ку-рва!"

Ракету починає водити вгору-вниз, вона летить по синусоїді з наростальною амплітудою. Врешті-решт, коли ніс ракети надто сильно клює до землі, автопілот не встигає вирівняти політ і ракета врізається в землю на якомусь полі. Бумкає. Голосно. У повітря здіймається хмара пилу.

"- Ура! Бада-бум!"

"- Тобі пора. Хтось торкається твого тіла"

Я розплющую очі. Мружуся. Зіниці підлаштовуються до світла. В роті пересохло.

"- Рота закривати треба."

"- Дякуй, що в роті сухо, а не в штанах мокро. Контролю майже нуль. Вчитися треба було краще."

Продовжує вити сирена. Трохи лячно за штани. Зосереджуюся на низині живота. Ні, все сухе. Так краще.

Переді мною троє патрульних. Тереошники, мужики різного віку. І де вони взялися? Пару хвилин назад пуста вулиця була. І сирена ж іще вуха ріже.

Ну, зрозуміло. Знайшли мужика, перевіряють, чи сплю, чи мо копита відкинув. Один з них легенько трусить мене за плече. У повітрі висить залишок фрази:

- ... Сьо нармальна?

Незважаючи на те, що люди нині почали поважати українську мову, ще до біса довкола російськомовних. Солдати, хто раніше не володів, дуже активно починають вивчати мову, бо вночі на чатах говорити російською "Стой, хто ідьот?!". Це не просто моветон, це смертельна рулетка. Там розпізнання "свій-чужий" проходить зі швидкістю автоматної кулі. Але тероборона - це не передок. Тут можна не поспішати з вивченням мови. Ну, що ж, нічого не зробиш, такі вже ми є - українці.

Трохи прочистивши горло, відповідаю:

- Дай боже здоров'я, хлопці!

Веселішають. Але підозра із очей не зникає. Ініціативу бере старший за званням. Цей володіє мовою:

- Чого це вас так під сирену розморило? Можна документи ваші подивитися?

"- Біда ... Це вони думають, що алкаша знайшли. Похмелився, значить, зранку, і розвезло на сонечку."

- Я не п'яний, хлопці, просто розморило. Голову ще не зовсім лікарі на місце поставили.

Я тягнуся за пакетом із хлібом із таким розрахунком, щоб воїнам видно стало мою наліпку на голові. Дістаю пакет і розкриваю перед хлопцями, показуючи хліб.

- Не взяв я із собою документа. Я лишень по хліб вийшов. Думав, не знадобиться. А тут голова закрутилася, сів на лавку, заснув.

- Де поранення отримали?

- Я з Березина. Сюди у лікарню привезли без свідомості. Останнє, що пам'ятаю, порався у дворі. Казали, що в хату прилетіло. Але цього вже не пам'ятаю. Валерієм мене кличуть. Хлопці, я свій! Паляниця, укрзалізниця, най москалева крив ллється, як водиця!

Хлопці пошвавішали. Можна розслабитися, але з документами потрібно щось вирішити. Тепло попрощавшись із хлопцями та пообіцявши наступного разу брати папери із собою, я збираюся додому. Коли патруль уже далеченько відходить, я наближаюся до кущів і відкриваю пакет, тримаючи його за одну ручку. З кущів до пакета залітає ноутбук та зарядка. Зітхнувши, я потихеньку прямую додому.

"- От життя мерзенне настало. Хліб крадений, комп'ютер крадений, дім, і той тимчасово крадений".

"- Ну, комп'ютер міг би й не красти. Він не входить до переліку речей, які тобі конче необхідні. Виходить, ти порушуєш правила виживання."

"- М-м-м, не починай. Правила мої, значить, можу і порушити. Якщо вигорить по дорозі з села занесу комп'ютер назад у комісійку, а якщо не вигорить - не занесу. Але й у цьому випадку, совість, себто ти, мені не буде докучати ані грама."

"- Ти - крадій. Такий, як ти, повинен сидіти у буцегарні."

"- Не починай, кажу. Так, я - крадій. Мені совісно, і чорна душа моя не буде знати ні спокою, ні переходу. Тим більш, таке старе лахміття, яке я собі взяв у цій комісійці, ніхто ніколи не придбає. Зараз будь-який задріпаний телефон по характеристиках вищий ніж мій крадений ноут."

"- Відмовки. Виправдовуєш свій негідний вчинок."

"- Так, виправдовую. Але писати треба, щоб зовсім дах не потік. Я ж навіть не думав, що колись так поталанить, що на Землю повернуся, та ще й з такою економією у часі. До речі, я там нічого не рахував, і навіть не знаю, скільки я там був?"

"- Це не суттєво. Суттєво те, що "ТАМ" ти пробув набагато більше, ніж "ТУТ" часу минуло. То як писати будемо? У формі щоденника?"

"- У формі щоденника не вийде. Пам'ять у мене дірява. За весь час "там" жодного разу не давав собі завдання хоч якось запам'ятати чи кількість днів, чи порядок подій. Плив за течією, так би мовити. Саме тому зараз хоч частину спогадів треба записати, поки з голови не повилітали."

Клигаю до свого під'їзду та з розчуленням спостерігаю за тим, як три пари очей через оптичні приціли окулярів пильнують те, як я долаю свій шлях.

Серпентарій зріс ще на одну бабцю, отже, загальна пильність зросла втричі. Андріївна вже витягла свій блокнот. Серйозно у неї справа поставлена.

Показово, трохи занадто голосно, дякую їй за підказку. Мовляв, магазин працює, продуктів купив. Наше вам із хвостиком. Наприкінці кажу, що вона мала рацію, і горілку справді не продають.

Як розумієте, головне з того всього було, що вона саме мала рацію. А те, що горілки немає, то це навіть заспокоює бабусенцій.

Бо всі мужики такі. Тільки дай привід. Бо людей без недоліків не існує. А відомий недолік – це краще, ніж невідомий. Себто, хто його знає, що в голові у цього на голову вдареного? А так знаємо, що алкаш. А горілки немає, то страждає, сердешний.

Головне, щоб не запійний, бо у пошуках дози почне ходити канючити п'ятдесят грамів. А у нас хоч горілка і є, але один раз наллеш, то потім не відв'яжеться.

Та і хто він нам такий, щоб ми йому наливали?

Вважаю, що на пів години миття моїх кісточок я бабцям завдання полишив.

Підійшовши до квартири, я починаю зосереджено витирати шльопки об килимок для черевиків із пафосним написом "Welcome".

Тим часом замок клацає, ручка натискається, двері відчиняються. Я вдячно киваю головою і чинно йду в середину.

Роззувшись, у квартирі я ходжу босоніж, помічаю два рюкзаки, які смиренно чекають мене під вішалкою, хмикаю, і проходжу до спальні. Рюкзаки слухняно повзуть за мною.

"– Та-акс, зараз подивимось, що мені добрі люди принесли."

Усівшись на ліжку, хапаю ближній рюкзак і підтягую до себе, мимоволі дивуюся, бо він занадто легкий.

Обидва рюкзаки виявилися порожніми. Форму тубуса підтримували поролонові килимки у вигляді циліндра, вставлені всередину.

"– Ти диви, які продумані. Отже, подарунків сьогодні не буде. Прямо скажемо, не крадії, а повна нісенітниця. А я ще й забув кишені у них вичистити. Ніякого прибутку."

"– Дійсно, лозунг "Грабуї нагробоване" не діє. Себто, відбілювати свою репутацію нічим."

"– Дивись глибше. Треба увечері фіранки та жалюзі добре закрити, аби ті, хто на квартиру цих жмурів навів, не прийшли перевірити, чому такий невдалий результат отримали."

"– Жалюзі, звісно, закривати увечері завше потрібно, але, здається, ти занадто переймаєшся. Під час воєнного часу когорта ножа та сокири працює вчетверо обережніше. Не знаєш, у який момент можна відхопити. А стояти із голими сідницями коло стовпа нікому не хочеться. І тим більше, коли трупи знайдуть..."

Рюкзаки мене більше не цікавили. Зробивши "па-па" ручкою, дистанційно жмакаю їх та відправляю під ліжку. Знайдуть не одразу. Буде господарям хоч маленький подарунок за клопоти.

Хазяї у цій квартирі домовиті. За вішалкою, у пристінку знаходиться повна панель керування житлом. Крани холодної та гарячої води із лічильниками, загальні вимикачі електроенергії, і вай-фай-роутер. До мого приходу було вимкнене все.

Хоча господарі поїхали вже давненько, але вдячно забурмотівши, холодильник зберіг-таки пів десятка яєць. Під раковиною знайшовся ящик із картоплею минулого врожаю. Ті продукти, що не витримали довгої розлуки з хазяйською рукою, звісно, відправилися на смітник, але лишилося чимало харчів тривалого зберігання. Тиждень,

або навіть два, можна жити кум королю.

Черга дійшла до Інтернету. Місце для ноутбука я знайшов за учнівським столом. Спостерігаючи повний безлад, помітив збереження деякої злагожденості. Подумалося: "пацан". Імовірно, свій комп'ютер забрали із собою, тому інтернет-кабель сиротливо лежав на столі. Провозився хвилин тридцять і в результаті тепер маю комп'ютеризовану друкарську машинку з доступом до Інтернету.

"- Ну тепер найцікавіше. Зараз автор-початківець із лайна і палок бестселер творити буде."

"- Не все одразу. Треба душ прийняти, щось у рота вкинути... Бо натщесерце талант працювати не хоче. Та що там, "не хоче", просто не може!"

Все минає. Навіть час існування пірамід стародавнього Єгипту колись мине. Тож і сорок приємних хвилин купання та харчування врешті-решт минули.

"- Ну ось, помились, поїли, тепер можна і поспати."

"- Ні, треба бути послідовним у своїх бажаннях. Як мінімум початок треба написати."

"- А коли був той початок? Коли все почалось?"

"- Давно... Напевно, починати треба з інституту. Пам'ятаєш, коли вчили історію релігії? Дивний предмет, зважаючи на те, що викладав його атеїст і колишній комуніст."

"- І вже тоді у тебе було критичне мислення?"

"- Навряд. Швидше, рівень мого критичного мислення був тоді не вище плінтуса."

Шмат III

∞ Колись

У ті часи всі висновки у своєму житті я робив через любов до фантастики. Як і більшість людей, мене цікавили різноманітні питання світобудови. Зокрема, цікаво було отримати інформацію про те, чи є життя після смерті? Оскільки відповідь на це питання лежала на духовному боці життя, я в студентські роки заглибився у вивчення єдиного предмета, який міг у часи совка хоч якось показати мені той духовний бік. Педагог був матеріалістом до кісткового мозку. А кого тоді могли поставити читати історію релігії? Або кадебіст, або військовий парторг у відставці. Він вирішив не заморочуватися і дав нам усі типи й види релігійних організацій тезисно, у вигляді порівняльної таблиці. Там можна було чітко простежити божество, ідею віри, ієрархію священнослужителів і пастви, види покарань та види обіцяного життя після смерті.

Коли він ось так, гамузом, вивалив на студентів стільки релігій, у мене з'явилися питання, відповіді на які я далі збирав по крихтах упродовж решти життя.

Хоч нам розповідали, що чим вище у своєму польоті підіймається наука, тим далі відлітає старенький дідусь-бог на хмарі, але я встиг зрозуміти, що, незважаючи на різний ступінь науково-технічного прогресу, релігія і віра є в усіх суспільствах.

Бідне суспільство чи багате, на ранньому етапі розвитку чи готується підкорити космос – усюди є релігія.

У Радянському Союзі замість попів поставили офіцерів у погонах, але знищити релігію не змогли. Так, змогли очолити та поставити на службу партії, але не знищити.

Основою всіх релігій є віра в те, що після смерті біологічної оболонки людська душа не знищується. Весь набір знань і досвіду людина забирає із собою на той світ.

Це мені було трохи смішно. Не міг я зрозуміти, навіщо Богу, чи хто там є нагорі, терабайти терабайтів збережених страхів, сумнівів, надій, болю, душевних нутрощів, психологічного лайна та емоційної блювоти? Тим більше, страх смерті. А коли я був молодшим, то все ж боявся смерті, і страх підштовхував мене розібратися, що "там", по той бік?

Трохи пізніше я пройшовся "по верхах" Біблії, Корану, навіть Тору та Веди намагався читати. Надивився на вішнуїтів, крішнаїтів і фанатиків білого братства.

І хоч ніде не зупинявся серйозно, все ж таки примудрився в одній із течій отримати реалізацію в тоді ще живої, гурині з Індії, яку всі вважали богинею.

І хто його знає, чи справді то була інкарнація богині, чи дійсно мені тоді відкрили сьому чакру? Невідомо, коли саме відбувся той "помах крил метелика", що надав мені можливість через десятки років потрапити в іншу реальність, або створити її самостійно.

Хоча я більше схилиюся до думки, що ключовий момент стався пізніше, коли я цікавився свідомими сновидіннями, Кастанедою та трансерфінгом реальності.

Трохи отримала рівновагу моя картина світу після того, як мені загадали загадку для новачків факультету теорії імовірності, яка звучала так: "Якщо ви зараз устанете і вийдете із приміщення на вулицю, яка імовірність того, що ви зустрінете там динозавра?" Правильна відповідь – "п'ятдесят на п'ятдесят", тобто або зустрінете, або ні. Все просто.

От і я тоді вирішив не заморочуватися. Все просто, або потойбічне життя існує, або його немає. Якщо його нема, то і проблем нема. А якщо потойбічне життя є, то чому у різних народів воно відрізняється?

У різних релігій є різне потойбічне життя, і кожна релігія стверджує, що потойбічне життя саме таке, як вони кажуть. Отже, обирай собі вид раю серед тих, які тобі пропонують, потім долучайся до відповідної релігії, веди той стиль життя, що рекомендується у першоджерелах, і ти отримаєш те потойбічне життя, яке обрав з імовірністю п'ятдесят відсотків!

Можна піти ще далі! Якщо взяти до уваги, що у випадку відсутності потойбічного життя ти, коли помреш, вже не будеш жалкувати за дарма витраченими роками на підготовку до вибраного тобою раю, то значить, тими п'ятдесятьма відсотками, де раю немає, можна взагалі знехтувати!

Але мені й цього здалося мало. Була проблема. Жоден із видів потойбічного життя, запропонований різними релігійними течіями, мені не сподобався!

Ну не хотілося мені вічність сидіти на хмарі з арфою та співати псалми святим. А херувими мені взагалі здавалися якимось невдалим результатом диких знущань із

немовлят та голубів.

І гарем із сорока чи чотирьохсот дівчат із непорушеною цнотливістю мене не влаштовував. Ні, мені не мало! Навпаки! Ну влаштувати разок збоченський розпусний гармидер... Але ж разок! Ну, може, декілька разів... Щоб було потім що пригадати! А щоб назавжди, вічність? Фу-фу-фу! Боже збав!

Перероджуватися в "баобабу" мені також не дуже імпонувало.

І навіть ідея весь час сидіти, жерти, пити та кричати тости за святковим столом в Одіна мене не зачепила.

Однак час ішов і потрібно було кудись рухатися. Я мав щось обрати.

У той момент мені на допомогу прийшла всім відома фраза: "І по вірі вашій дано буде вам". Уся релігія базується на бездоказовій вірі у декілька доволі сумнівних фактів.

Але віра працює. Працює навіть не на дев'яносто дев'ять відсотків, а на круглу сотню. Тоді ж, у студентські роки, був присутнім на досліді, де перед очима піддослідного, той самий викладач-кадебіст із історії релігії, розігрів мідний п'ятак до стану почервоніння і приклав піддослідному до його долоні.

Але якщо процес розігрівання піддослідний спостерігав, то про момент, коли п'ятак опинявся на його долоні, він лише знав за ширмою, яка приховувала його руку, ніяк не міг бачити. І у той момент, коли він не бачив, а вся аудиторія, затамувавши подих, спостерігала, п'ятак замінили на круглий шматочок картону і до долоні притуляли звичайний картон.

Піддослідний отримав опік другого ступеня із червоною шкірою, пухирцями з сукровицею і, звичайно, відчуттям болю, на можливість якого наш комсомольський активіст погодився ще до досліді. Однак після досліді відразу почав відхрещуватися, кричати, що не знав, що це занадто, що вчитель не мав права.

Усі його звинувачення в епоху соціалізму вщент розбивав той факт, що ціла аудиторія бачила шматочок картону, від якого опік отримати було неможливо.

Ось такою тоді була країна. Вчитель міг навіть звинуватити студента в наклепі, бо мав цілу кафедру свідків, що до руки прикладали саме картон, отже, опік піддослідний отримав десь інде. Коли в головах багатьох народів панує комуністичний матеріалізм, поняття віри взагалі не може існувати, винятком може бути лише віра у вождя і партію.

Бабські забобони існували, а віра – ні. Сексу в нашій країні тоді також не існувало, хоча це не заважало нам ночами лазити через балкон до жіночого гуртожитку.

Отже, віра. Вимальовувалася загальна картина всіх релігій. Маємо, що існує потойбічне життя в яке вірить паства. І теоретично можливо, що під час виконання певних умов людина після смерті отримує те саме потойбічне життя.

Однак у всіх релігій різне потойбічне життя і різні умови, які необхідно виконувати. Віра ж в усіх однакова. І я зробив свій власний висновок: За допомогою віри можна отримати будь-яке загробне життя. Потрібно детально уявити певне місце, повірити в те, що ти туди попадеш після смерті – й вуаля! У тебе є персональний рай.

Навіть поняття гріха не завжди може завадити потрапити у свій уявний рай, бо в

різних релігій різні гріхи. Те, що в одній релігії є гріхом, в інших релігіях ушановується на рівні праведного діяння.

В одному всі релігії сходяться: якщо людина вчинила гріх несвідомо, то це може вважатися несуттєвим, незважаючи навіть на обставини та результат гріха. За однієї умови. Людина і після події не повинна усвідомлювати, що вчинила щось погане, бо якщо після гріховного вчинку пересічний добрий парафіянин пояснить піддослідному, що відбулося, та які страшні наслідки спіткали світ після його вчинку з добрих намірів, і якщо у піддослідного увімкнеться совість, то з'явиться і факт гріха. Гріхом можна вважати не сам вчинок, а муки совісті, які накривають свідому людину після усвідомлення негативності вчинку.

Отже, гріх – це сором... Гріх – це почуття сорому, або почуття провини... А з гріхом до раю мені зась...

Виходить, якщо знайти якогось маніяка без мук совісті, то можна буде спостерігати безгрішну людину, що вчиняє злочини без гріха..? А чому б ні? Таких же було багато. І кати за часів інквізиції, в давнину, і хрестоносці, що різали людей, як скот, з ім'ям Господа на вустах.

Вірячи, що вчиняєш добру справу, ти звільняєшся від провини, а заодно і від почуття сорому, а далі й від гріха.

В результаті, безгрішним дорога лише до раю. До того, який вони уявили в усіх деталях, в який вони повірили всім серцем.

Отже, хоч би як це дивовижно звучало, індульгенція, як документ, таки мала право на існування. Бо людина, яка заплатила трохи грошенят у кишеню церкві та отримала такий папірець, вірила, що викупила гріхи. Вірила, отже, втрачала почуття провини, сорому і гріха. Яка маячня! Але ж логічно. Як логічно і те, що ці гріхи, разом з грошима, переходили на церкву, оскільки користолобство – це ще той гріх!

Отже, церква на сьогодні встигла назбирати гору гріхів, і добряче вкоренилася на місці першого грішника! Ох і маячня-а!

У мене так просто звільнитися від почуття сорому не вийшло. В одному лише розумінні процесу сенсу було мало. Певно, не вистачало мені віри в те, що якийсь дядечко, нехай і на службі у Бога, може сказати: "Відпускаю тобі гріхи, сину мій! Амінь!", і весь мій сором кудись вшиється.

Малувато ритуалів. Треба глибше залізти у себе і повірити. Та все ж, мені вистачило розуму, хоч і не швидко, але закрити це питання.

Пам'ятаю цікавий вислів, який мені допоміг: "Якщо ти не знаєш, як учинити – ляж і подумай". Був у ті часи період мого життя, коли я лежав і думав. У лікарні, де немає телевізора в палаті, часу на все вдосталь. Головне – зрозуміти, навіщо тебе закинуло у це лікарняне ліжко, сприйняти це як подарунок, і використати час як належне. Не плювати в напрямку стелі, а займатися самоаналізом.

Перебравши своє життя, зрозумів, що не зважати на почуття гріха можна лише тоді, коли ти будеш жити так, щоб тобі не було соромно за прожиті роки.

Дуже багато часу потрібно було, щоб примиритися із собою. У моєму житті, як і в

житті будь-якої людини, сорому було океан і три моря. Більшість такого гріха була від несприйняття себе.

Тобі соромно перед мамою через те, що порвав штани, хоча перед хлопцями ти ще недавно з тими ж порваними штанами ходив героєм.

Тобі соромно перед дівчиною, що приніс на побачення маленький букет, бо не вистачило грошей на більший, і також соромно за те, що в кафе ти її вже не зможеш повести, бо між кафе і букетом обрав букет.

Виявляється, це все гріхи. І всі ці гріхи потрібно "пропрацювати" і "пробачити". Тобто уявно пережити такі ситуації вдруге, з розумінням того, звідки виникає сором. Ну, і не соромитися у майбутньому.

У таких гріхах можна звинуватити соціум. Це наше оточення прищеплює нам комплекси неповноцінності. Але хоч винен і соціум, але відповідальність, провина і гріх лежать на тобі.

Для пропрацювання ситуацій є кілька варіантів.

Можна зробити деякі речі, які знімуть із тебе почуття провини. За штани потрібно перепросити перед мамою, та не забути сказати їй, як ти її любиш. Бо ти не супермен, а звичайний хлопець із дурними фантазіями, які не дають дивитися під ноги.

Із кафе та букетом трохи складніше. Тут треба на себе брати відповідальність. Якщо в тебе вітер у кишенях – або зароби, або дістань грошей, або не зазіхай на дівчину, бо, щоб шукати такого роду задоволення, потрібні гроші.

Якщо не хочеш крутитися і шукати гроші, просто засунь своє задерте до неба лібідо у вже відоме місце і забудь про дівчат. Як компенсацію, можеш собі дозволити думку, що вони навіть не здогадуються, що вони втрачають...

А якщо ці гріхи вже відбулися, і ти просто пропрацьовуєш минуле, потрібно змиритися з тим, що ти не супергерой, не Казанова, не Шварценеггер і не Ален Делон, а звичайний "хомо задротікус". Із тобою все це вже відбулося і ти вирішив просто прийняти минуле як факт, записати на свій рахунок, узяти на себе відповідальність, зробити певні висновки на майбутнє і жити далі, пообіцявши самому собі, що наступного разу зробиш інакше.

Можливо, зробиш і не так, як запланував, але хоча б просто інакше.

Наступного разу, який обов'язково станеться, бо людина – істота недосконала, і ти знову утнеш щось подібне, потрібно знову аналізувати ситуацію *post facto*, і знову обіцяти собі, що наступного разу все буде інакше.

Саме так. Від гріхів неможливо спекатися раз і назавжди. Цьому процесу потрібно вчитися, як і будь-якому іншому вмінню. Лише через тривалий час сам плин життя стане таким, що зникне потреба аналізувати минуле, бо ти навчишся робити лише те, за що готовий взяти на себе відповідальність.

Можна було б знехтувати цим процесом, але я вже логічно довів собі, що з гріхами не варто сподіватися на хоч і малоімовірну, але все ж на імовірну можливість отримати свій персональний рай.

Однак не всі гріхи залежать лише від тебе. Найсерйознішими гріхами, що не

бажали відпускати мене в результаті самосповіді, виявились ті, що базувалися на інстинктивному страху смерті.

Наприклад, троє гопників роблять тобі "гоп-стоп". А ти дрищ, який не може покласти їх обличчям у землю. Тобі страшно до блювоти. І ось, ти стоїш і спостерігаєш, як молодший із трійці, якого, можливо, ти міг би перемогти сам на сам, із самовдоволеною пикою тягне з твоєї кишені кілька монет. Хоч і невелика сума, але зекономлена тобою від сніданку, щоб купити якийсь дріб'язок для свого задоволення.

І страх – то не головне. Головне – що тобі до біса соромно. Насправді, тобі більше соромно, ніж страшно. Соромно за те, що стоїш, опустивши руки; соромно, що, можливо, ще хтось бачить цю ситуацію; соромно, що мріяв іще вчора, коли читав книгу Купера про індіанців, як розкидаєш ворогів однією лівою за допомогою хитрих прийомчиків, а нині стоїш, запхавши всі свої фантазії в одне місце.

Треба розбиратися. Причина цього сорому, як і причина страху, у тому, що ти боїшся фізичних ушкоджень. Тобі соромно боятися уколів у лікарні, але ти їх боїшся. У глибині цього лежить страх смерті.

Тобто ти боїшся не самого болю, як тобі може здатися. Насправді, ти боїшся отримати ушкодження, за якими може настати смерть. І твоїй підсвідомості байдуже, чи перед тобою ствол пістолета, чи кулаки гопоти, чи малесенька голка шприца.

Підсвідомість сприймає загрозу як факт, не беручи до уваги його розміри й гіпофіз автоматично вприскує дозу адреналіну у твою кров.

Отже, треба було зрозуміти, що таке смерть.

А смерть, хто б вам що не розповідав – це просто невідома ситуація.

Кажуть, що після смерті або нічого не існує, або настає потойбічне життя. Однак підсвідомо ти розумієш, що це все не більше, ніж брехня і фантазії, тому що жоден із тих, хто розповідав тобі цю сумнівну інформацію, ще не вмирав. І лишається лише той факт, що про смерть тобі просто нічого невідомо.

Ми боїмося того, що нам невідомо. Відомий страх перестає бути страшним. Для того щоб здихатися гріхів, пов'язаних зі страхом смерті, мені потрібно було спекатися страху смерті. Це, я вам скажу, та ще задачка.

Варіантів розібратися з питанням смерті у мене було два.

Першим було ненадовго померти насправді. Влаштувати собі клінічну смерть на час від однієї до п'яти хвилин, тобто максимум часу, поки не помре мозок, бо якщо мозок устигне померти, то після воскресіння я буду ідіотом або взагалі овочем.

Існує кілька практик клінічної смерті. В теорії, після зникнення серцебиття, ще чотири – п'ять хвилин мозок продовжує жити.

Отже, після чотирьох хвилин у стані трупака мій вірний товариш, професор медицини з докторським ступенем, повинен мене реанімувати, і після посмертного шоку мені ще довго належало рефлексувати на стан своєї смерті, та радіти тому, що маю такого вірного друга, який повернув мене з того світу.

Мушу визнати, що від першого варіанта я вимушений був відмовитися. На моєму відповідальному рішенні позначився той факт, що я не вважав тимчасову смерть

справжньою. Якщо перестане битися серце, мозок усе одно ті чотири хвилини буде жити. Отже, я не зможу вважати себе мертвим, і всі мої спогади про стан смерті можуть бути просто галюцинаціями, які ловлять люди від нестачі кисню.

Був ще один факт, який не давав мені можливості пустити в дію перший варіант мого знайомства зі смертю.

У мене ні серед товаришів, ні серед знайомих не було жодного професора медицини, а довіряти своє життя невідомому ескулапу я ні за що не наважуся. Біс його знає, що в його лікарській голові робиться, і чи вистачить у нього досвіду витягнути мене з лап смерті, тим більше, якщо він мені не друг і не родич, то за це потрібно платити купу грошей, тому що такий експеримент у нас вважається дуже і дуже незаконним.

Та й із грошима тоді було не дуже добре. Хоча, мабуть, така вже я людина, що з грошима у мене все життя було не дуже добре...

Що таке? Відчув зернятко сорому від нестачі у себе коштів? Використовуємо нашу практику: приймаємо відсутність у мене грошей як даність, або як унікальну рису, або як винятковість, що вигідно відрізняє мене від інших самців роду людського, та даємо собі обіцянку наступного разу знайти час і заробити грошей, або усвідомити той факт, що їхня відсутність ніяк мене не принижує.

Можна ще зібгати папірець із зображенням слона у кульку, та ображено закинути її у смітник.

Що, немає ні слона, ні паперу і за це також соромно? Не біда! Повторюємо практику з пункту один і до цього місця тільки з приводу відсутності в мене паперу з зображенням слона, а заодно і з приводу відсутності в мене офісного паперу взагалі без зображень.

Приблизно так, у мініатюрному варіанті, працює стандартна практика самосповіді та самовідпущення гріхів.

Отже, повертаємося до смерті.

Відкинувши варіант номер один, я зосередився на варіанті номер два. Тут я вирішив скористатися вірою. Скажу вам, як до певної міри атеїст, віра – досить гарна річ, а головне, проста у використанні.

Принцип мого досліджу був доволі банальний. Оскільки я не міг достеменно дізнатися, що відбувається після смерті, то міг просто повірити в те, що знаю, що саме відбувається після смерті на основі мого власного досвіду, який я сам і вигадую. Спочатку гарненько уявити, а потім повірити, що уявна картинка і є справжня.

Не знаєте, як це працює? Можу навести приклад.

Станьте рівно на підлогу із заплющеними очима. А тепер просто уявіть, що ви стоїте на самому краєчку десятиповерхового будинку. Тільки гарненько уявіть. Якщо ви нормальна людина із нормальним страхом падіння, у той момент, коли відчуєте уявний вітерець висоти на обличчі, вас несвідомо поведе назад у реальності.

Наш мозок не відрізняє реальність і фантазію. Цим можна скористатися у критичний момент, коли реальну небезпеку можна виставити перед собою, як

вигадану, і заспокоїтися. Але це трішки з іншої опери.

Добре пам'ятаю той день. Сказавши собі: "Легкотня! Мов два пальці об асфальт!", роззувшись, пішов до дивану, не роздягаючись, завалився на нього й уявно здох...

Не знаю, чи впав я в транс, чи в стан глибокої медитації. Я не контролював розслаблення кінцівок і дихання, як рекомендували практики, я за це просто не думав. Я просто заплющив очі та старанно, з усією відповідальністю, щоб потім не переробляти по триста разів, уявив, що перестав жити.

У такому стані, як я дізнався пізніше, я пробув чотири години. Час змазався і став неважливим. Мене не було.

Було лише моє тіло, що охолело і чекало на поховання, переодягнене у мій старий випускний костюм. Моє тіло значно виросло із часів школи, тому костюм був застібнутий на всі ґудзики спереду і повністю розрізаний ззаду. "Хто там побачить?"

Щелепу підв'язали бинтом. Тим же бинтом зв'язали руки й ноги, підрізавши жили під жижками та коло ліктів, бо від лежання на дивані кінцівки криво залякли.

Коли помили тіло, щоб під мене не підтікало, вирішили ізолювати природні отвори, та, не довго думаючи, одягли на мене під костюм щось на кшталт дорослого памперсу з поліетиленового пакета та вати.

Прагматично подумалося, що можна було б учинити простіше: зав'язати спереду та заткнути ззаду. Хоча це вже можна визначити, як знущання з тіла покійника. На ногах були білі капці. Певно, їх придбали у ритуальному бюро.

Мені було повністю байдуже хто прийде на мій похорон, і чи буде хтось журитися за мною. Я просто беземоційно спостерігав, як моє тіло в гробу, під землею, на півтораметровій глибині, швидко розкладається. Як на надутому обличчі з'являються товсті хробаки.

Мене не цікавило, чому я можу бачити все у темряві та звідки взялися хробаки у щільно зачиненому гробу? Я пришвидшив час і зупинив спостереження, лише коли просіла могила, прогнила і продавилася дешева фанера кришки гробу і земля стисла мої рештки у своїх чорних обіймах.

Полишивши це сміття, я повернувся у часі й просторі до свого мертвого тіла на дивані. Сяйнула думка: "Може, краще кремація?"

Пригадалося, що для повного спалювання тіла дорослої людини потрібно чотири кубометри деревини.

Не заморочуючись на ритуальні послуги та відкинувши думку про крематорій, поклав своє тіло посеред степу широкого, на зікурат із дров, і підпалив високоякісні полінця. Уявити не міг, що може бути таке багаття. Спостерігав до кінця. Залишилися лише пара зубів. "Не прогоріли..."

Знову повернувся до дивану. Довго спостерігав. З'явилися думки: "Не має значення... Це все не має ніякого значення... Просто шкіряний мішок, набитий кістками та гнилим м'ясом..."

Крутнувшись, я крізь дах піднявся над будинком, потім злетів над містом і почав спостерігати за тим, що ж зміниться після моєї смерті?

І будинок, і квартал, і місто, і країна, і вся Земля моєї смерті не помітили взагалі. Дівчина знайшла іншого, друзі знайшли, із ким проводити час; дерева, які я саджав у шкільному дворі, спіяли та на їхньому місці посадили інші. Дачу, яку я допомагав своєму дядькові будувати, з часом розвалили, і хтось побудував там нову, вдвічі більшу...

Великий мурашник, де від конкретної мурашки може залежати лише положення декількох трісочок у нескінченній роботі мурашиного народу, який захищають від сонця кілька листків велетенського дерева, що губиться серед безкрайнього лісу, котрий огинає заховану у шапці із хмар вершину гори, яка є частиною гірського хребта, який губиться серед безлічі островів, що щільною групкою стоять посеред безкрайнього океану, котрий омиває невелику частину планети, що пилинкою бігає колами по своїй орбіті навколо велетенського Сонця...

Відчув, що знаходжуся далеко від дому, або від того мішка з потрухом, який вважаю домом. Зрозумів, що місце, в якому я жив, настільки дрібне і незначне, що шукати його зараз серед просторів космосу довго і моторошно... Я завмер серед усієї цієї порожнечі, і життєва метушня мені здалася такою безглуздою і несуттєвою...

Моє "я" почало розпадатися, бо мені не хотілося ні продовження, ні повторення. Життя видалося гидким і мерзенним, із його дрібними цілями, метушнею, змаганнями за виживання та шматок хліба.

Мені хотілося просто розтерти себе, розпорошитися у великому ніщо і безповоротно зникнути. Від мене почали відлітати малесенькі шматочки мого "я". Навколо почала збиратися темрява. В цей момент я прокинувся...

Незважаючи на те, що сон був доволі песимістичним, настрої був бадьорим, усе міг пригадати до дрібниці й запам'ятався він мені кольоровим. Тоді я ще не знав, що за допомогою такої імпровізації я вперше використав свідоме сновидіння. Що цікаво, до цілеспрямованих занять свідомими сновидіннями, які я почав практикувати багато років пізніше, в мене жодного разу не вийшло повторити щось подібне.

Внаслідок проведення вигаданої смерті від страху смерті я не звільнився повністю, бо деяка частина того страху лежала серед інстинктів, за межами сил, що змушують вас відступити від краю прірви. Справжньої чи вигаданої.

Але я здобув розуміння, що смерті не існує. Існує, з одного боку, життя до смерті, а з іншого – або порожнеча, або потойбічне життя. Ніякої миттєвості, яку можна назвати смертю, не існує. Або ти живий, або ні. Або ти ще тут, або ти вже там.

Можу допустити, що кілька хвилин після клінічної смерті, тобто зупинки серця, ще якісь залишкові видіння у не до кінця вимкненому мозку жевріють, але то не смерть, то ще життя.

Тож миттєвості смерті я собі не уявляв, і вирішив знехтувати тими кількома секундами, що колись усе одно закінчатся. Зрозумів я також, що мої спогади та моя особистість, за яку так тримається его, мають значення лише під час життя і лише для мого его.

І хоч я ще не до кінця видалив отой страх смерті, зробленого виявилось досить, щоб

пропрацювати згадані вище гріхи, тобто проробити почуття сорому.

Однак варіанти рішень, які я собі міг запропонувати, були досить кардинальними. Тобто з гопотою, яка збагачувалася моїм коштом, у мене було два варіанти: або повна бездіяльність, або стовідсоткове розуміння, що переді мною смертельний ворог і вмикання режиму берсеркера.

Головне, що я усвідомив – це те, що, ухваливши рішення самостійно, самостійно зробивши вибір варіанта своїх подальших дій, ти припиняєш звертати увагу на страх і сором. Після цього лишається тільки зосередженість для сумлінного виконання обраного плану дій.

Якщо я ухвалював рішення, що зараз не можу ризикувати життям, хай забирають гроші, то я стояв і беземоційно терпів знущання, міг навіть підіграти грабіжникам, зобразивши страх, щоб прискорити розвагу.

Якщо ж я ухвалював рішення, що це край, так жити не можна, то, як у нас у школі казали: в мене падала планка. Бажання зберегти своє власне життя для мене вже не існувало. Лишалось лише вчепитися в найближчого ворога і видавлювати йому очі, гризти горло, але встигнути забрати із собою на той світ хоча б одного нападника.

І хоча варіанти були дієві, але вони мене не влаштовували. Бо не варто віддавати все із кишень щоразу, коли тебе попросили позичити сотню до зарплати, як і не варто вбивати людину, яка з хибною інтонацією попросила у тебе підкурити.

Але, напевно, в мене досить добре вийшло пропрацювати дану ситуацію. Індикатором успіху стала періодичність повторення подібних ситуацій у буденному, яка раптом значно понизилася. Мені приємно було заспокоювати себе, думаючи, що в мене з'явилося щось у погляді. Щось таке, що люди розуміли: "Воно дурне і його краще не займати, бо покусає."

Як казала одна розумна людина: "Всесвіт, навчаючи тебе, раз за разом буде підкидати тобі подібні ситуації, щоразу підсилюючи ефект, до тих пір, поки ти не знайдеш найкраще рішення або найефективніший вихід із даної тобі ситуації." Себто тебе будуть бити з кожним разом усе сильніше, поки ти або не навчишся правильно реагувати, або тебе не приб'ють к бісовій мамі.

Багато разів перевіряв цей ефект. Ось ти вже зрозумів свою помилку, ти вже знаєш, що ти зробиш наступного разу, щоб бути безперечним переможцем. Ти вже повірив, що зможеш це зробити. Ти вже чекаєш подібної ситуації, яка раніше повторювалася мало не щодня, і наче по закону бутерброда, який постійно падає маслом донизу, ти з подібною ситуацією вже ніколи не зустрінешся. Урок засвоєно, тож немає потреби повторювати завдання.

Це навіть трохи ображає твоє его. Стільки енергії вклав, а все дарма.

Але ж таки не дарма, бо ти все ж навчився.

Та повернімося до нашого раю. Вірніше, до мого, а ви самі робіть собі свій, якщо схочете.

Тепер, коли я з горем навіпів прибрав із дороги всі гріховні перепони до спокійного та щасливого потойбічного життя, належало створити саме те, заради чого я й затівав

ую цю катавасію. Настав час створити собі той рай, який мені до вподоби.

Всі описані вище події відбувалися упродовж тривалого проміжку часу. Коли я скінчив підготовлювальні роботи, в мене позаду був заклад вищої освіти, а надворі були славнозвісні дев'яності.

Одна відома людина сказала, що поки ми мріємо і креслимо плани, наше життя минає. Так і сталося. Складалося враження, що життя – це лише час для підготовки до смерті.

У країні був бардак. Владу міняли й ділили, з'явилися малинові жакети, золоті ланцюги на шиях та дорогі іномарки на побитих дорогах. Оскільки мені у цьому житті попався організм не дуже високої якості, то в армію я так і не потрапив. Але дуже не переживав, бо все життя намагався вчитися на чужих помилках. Мені вистачило уважно подивитися на тих "дембелей", яких я знав особисто, і послухати їхні п'яні оповідки, щоб зрозуміти, що, не потрапивши до лав армії, я не втратив аж нічого.

Тоді до армії "перестройка" і незалежність іще зовсім не дісталися, і два роки серед "дідів, черпаків і духів" точно не пішли б мені на користь. А на вулиці, нагадаю, були дев'яності.

Постало питання грошей та житла. Оскільки великими м'язами або хитрим інтелектом бізнесмена природа мене не наділила, у той гармидер, що влаштували червоні піджаки, я лізти навіть і не думав.

Обрав я собі нішу збирача крихт зі святкового столу життя. Я пробував усе, до чого дотягувався. Вже потім, підрахувавши всі свої спроби, я збився на двадцяти шести професіях, у яких устиг себе спробувати. Там був і шкільний учитель, і масажист, і тренер по гірськолижному та пішохідному туризму, і різні види продаж, і графічний дизайн, і поліграфія, і металургія... До того списку втрапили навіть бальні та спортивні танці й коучинг.

Озираючись на ті часи, я досі думаю: "Як?!!! Як, спробувавши стільки варіантів, я ніде себе не знайшов?" Хоч свої духовні практики на той час я закинув, однак, проміж маси книг, які я читав, щоб освоїти наступну професію та для підвищення рівня своєї мотивації, мені попадалися книги із психології, вивчення підсвідомості та окультизму.

Для створення свого варіанта потойбічного життя я завів невеликий альбом, куди вклеював фотографії із журналів із казковими краєвидами.

Певне, за той час, поки я був торговим агентом і мусив спілкуватися із великою кількістю клієнтів, моя любов до людей зовсім зійшла нанівець, бо, підбираючи найкращі краєвиди для свого альбома, відбирав лише ті, на яких не було жодної живої душі.

Однак усі намагання створити у себе в голові якусь загальну картину місця свого комфорту, де мені сподобалося б провести вічність, були невдалими.

Минали роки, і хоч ситуація в країні потихеньку стабілізувалася, стабілізувати власне життя мені так і не виходило. Так мене навчили, що, не спробувавши, не можна сказати: зможеш чи ні. А спробувавши та зрозумівши, що це не твоє, тяжко зітхаєш за втраченим часом та починаєш шукати наступний варіант.

Життя вперто не давало мені можливості накопичити грошей на невеличкий капітал і почати жити, як рантьє, закинувши обридлу роботу. Брати кредити я раз і назавжди зарікся.

Добре запам'ятав історію стародавнього Риму, де процвітали лихварі, а безліч людей, заохочених дармовими кредитами, урешті-решт змушені були віддавати родичів або самого себе до рабства, із варіантом закінчити життя страченим коло стіни, як раб, котрий утратив здатність працювати.

Хоча кредит для розвитку бізнесу я вважав нормальним явищем і лише кредит для розваг та придбання збиткових речей або житла вважав злочинним, та, зважаючи на кількість невдалих спроб різного роду занять, утратив віру у вдалий результат будь-якої своєї справи.

Неодноразово спостерігав рекет, або банальний віджим бізнесу. Сам же себе зовсім не вважав настільки щасливчиком, що міг би хоча б лишитися при своїх, або сухим пройти проміж крапельками дощу та отримати вигоду.

Із везінням у мене катастрофічно не склалося. У дитинстві виховувався під девізом: "Із милим рай і в наметі". А в дорослому житті була вже інша країна та інша картина: "Все коштує грошей, а любов – це одне із найбільших і найзбитковіших капіталовкладень".

Тригером моїх стосунків із фортуною стало слово "невдаха", що пролунало від моєї дівчини перед тим, як вона пішла від мене. Можливо, саме цій події мені потрібно було завдячувати за те, що я перестав випробовувати фортуна на любовному фронті.

Розуміючи, що лотереї та гральні автомати вигадали не для того, щоб платити мені виграші, а для того, щоб заробляти на таких дурнях, як я, суворо заборонив собі навіть думку про дармовий прибуток.

Змінюючи професії, я, зрештою, зрозумів, що найманою працею на життя не заробиш, але на ті борсання, життєві спроби та невдачі я витратив усе своє свідоме працездатне життя. У такій метушні сплигло майже тридцять років...

Десь у ті часи нелюдських потуг, амбіційних намагань та пшикових звершень мені до рук потрапили практики свідомих сновидінь.

Це була одна із найяскравіших подій серед сірої буденності. Я одразу зрозумів, що знайшов саме те, чого мені не вистачало для створення того місця, куди я маю надію переселитися після смерті.

Першу знайдену мною книгу про сновидіння я прочитав за вечір і негайно перейшов до практики. Але, як можна здогадатися, результату не було ще довго.

Хоч згідно із прочитаним я і згадав, що вже один раз мав задоволення побути у свідомому сновидінні, хоч і мав певний досвід медитації та контрольованого накопичення і підйому енергії, але контролювати себе уві сні, прокинувшись під час сну, усвідомити, що ти спиш та бачиш сон, у мене вийшло далеко не відразу.

Існує доволі багато різновидів практик входження в стан свідомого сновидіння. Приклад Кастанеди, де для входження у змінений стан свідомості використовувалися галюциногенні гриби, я відкинув. Мені з такими не по дорозі.

Тут на солоні маслюки у тарілці з підозрою дивишся, а жерти невідомо що, та ще й привезене з Америки – це точно не моє.

Невідомо, чи правильно у рецепті дідуся Хуана вказане дозування, і чи не виявиться воно залежним від, скажімо, маси тіла так, що, замість подивитися кольорові картинки, я просто копита відкину. А мені туди ще рано. Там у мене ще не все готове.

Зупинився я на способі, що базувався на простих психологічних самонавіюваннях, після яких, коли засинаєш, лишається психологічний якір, що дає можливість прийти до тями уві сні. Не буду переписувати нудну теорію. В епоху Інтернету кожен зацікавлений може знайти собі методику за власними вподобаннями.

Запитаєте, що саме так зацікавило мене у свідомих сновидіннях?

Існує безліч спогадів, дописів та інструкцій досвідчених сноходців, що не пожаліли часу та попсували трохи віртуального паперу, щоб новачкам було простіше вжитися. Як і слід було чекати, більша частина цих інструкцій виявилися фантазіями наркоманів, які зовсім не допомагали, а лише несли дезу.

Для себе я сприйняв на віру інструкцію якогось невідомого автора про те, що уві сні дуже зручно моделювати світ навколо себе. На той час я був графічним дизайнером тож мав ще й професійну зацікавленість.

Десь тоді ж, діставшись до комп'ютера, я захопився і комп'ютерними іграми. Так-так, можна сказати, що підстаркуватий мужик намагається відібрати у дітлахів шматок віртуального хліба. Але мене настільки захопив фентезійний, вигаданий світ ігор ММО RPG, що щоб побігати казковими локаціями за скарбами та пригодами, щоб мати можливість наражатися на небезпеку, без страху померти, щоб знати, що у випадку загибелі біля кібеліска тебе чекає все втрачене майно, а заодно і нове тіло, я ладен був навіть відібрати у дитини цукерку.

І хоч що б вам хто казав, це не таке вже й легке завдання. Для вашої ж безпеки, не раджу вам відбирати цукерки у дітей.

Шмат IV

∞ Колись

Я поставився до опанування свідомих сновидінь, як до нової професії, з девізом "Навіщо думати? Трусити треба!" Вимушений зізнатися, що свідомі сновидіння виявилися найскладнішою професією з усіх, які мені доводилося опанувати.

Минуло аж півтора місяця щоденних тренувань перед сном до того моменту, коли я зміг уві сні лишень зафіксувати поглядом свої долоні та зрозуміти, що я сплю, і я прокинувся уві сні. Неймовірно зрадівши, не втримав контролю і через кілька миттєвостей повністю прокинувся.

Заряд ейфорії від того, що в мене щось вийшло, був таким великим, що решту ночі я не зміг заснути. І звісно, тієї ж ночі повторити цей подвиг у мене не вийшло. Не вийшло і наступної, і далі...

Спочатку ввійти в прикордонний стан, коли твоє тіло устигло заснути, а свідомість

лишається пильнувати, в мене виходило приблизно лише один раз на місяць. Але вода камінь точить.

Я жив звичайним життям робочої людини, моє хобі забирало в мене небагато часу перед сном, тож не можна сказати, що воно мене чимось навантажувало.

Минав час. Через рік у мене вже виходило в середньому раз на тиждень прокидатися уві сні та витворяти там чортзна-що.

Коли людина бачить звичайний сон, у неї повністю відсутнє критичне мислення. Її нічого не дивує. Все, що там відбувається, здається звичайним і логічним. Підсвідомість закидає їй образи, вона ж лише реагує на них.

Коли ж ви прокидаєтеся уві сні, до вас повертається контроль і усвідомлення себе. Ви можете регулювати сюжет сну та свою реакцію на те, що відбувається. Ви можете контролювати та змінювати саму реальність сновидіння.

Ваше сприйняття світу стає чітким і його можна порівняти зі сприйняттям довкілля у реальності.

Відкрию вам маленьку таємницю: хоч би чим займалася людина, все життя вона віддає досягненню однієї глобальної цілі – зміні реальності довкола себе. Хоча думка не моя, але вона чудова, і я рекомендую вам записати її для пам'яті.

У свідомому сновидінні ви можете міняти реальність за допомогою лише свого волевиявлення. Тобто ви відразу досягаєте цілі всього життя. Ви можете змінювати реальність, як вам заманеться і скільки вам заманеться. Через це виникає постійне відчуття щастя. Коли ви прокидаєтеся, заряд енергії лишається з вами й ви почуваетесь бадьорим і радісним. Життя набуває фарб.

У реальному житті я також отримав невеликий ґешефт. Згідно з тими ж практиками свідомих сновидінь сон є реальністю без прив'язки до часу.

Тобто, і поза сном можна впливати на реальність наяву. Однак від моменту волевиявлення до досягнення цілі минає проміжок часу настільки ж довгий, наскільки великою є ціль.

Наяву без чіткого контролю вплинути на реальність також не вийде. В мене виходило керувати реальністю, але, на жаль, лише у дрібницях, напевно, тому, що цим дрібницям я не надавав ніякого значення.

Сам я машини не мав. Коли мене підвозили до роботи, я підказував, куди проїхати, щоб знайти єдине вільне місце для паркування, чим викликав чималий подив у колег.

Я перестав попадати під дощ, тому що знав, коли він піде і коли скінчиться, тому приходив на роботу сухим і без парасольки, чим дуже дивував колег, які вишиковували у проході колону відкритих парасольок для просушування.

Коли мене просили, я міг передбачити погоду за день, два або тиждень. Прогнозів погоди й гороскопів я не читав і дуже часто мої прогнози не збігалися із заявами метеоцентру, але перемагали. Це призвело до того, що я іноді почав отримувати не питання про можливі варіанти, а замовлення прогнозу погоди наперед.

∞ Колись

Одного разу одна із красунь нашого відділку збиралася одружитися. Вона

планувала вийти заміж за бухгалтера доволі заможної фірми. Бажаючи шиканути, запросила на весілля весь відділок. Запрошуючи мене, згадала мої вміння.

- Валерику, згідно з прогнозом - весь тиждень зливи. Потрібна гарна погода на суботу. Влаштуєш?

- Що ж, я можу подарувати тобі на весілля гарну погоду.

Відчувши, що я акцентував слово "подарувати", Аня посміхнулася:

- Економіст? Хочеш зекономити на подарунку?

- Кому зараз легко? Викручуюся, як можу. А ти все одно отримуєш багатого чоловіка, не треба бути такою жадібною. Також прошу зважити на те, що ти отримаєш не абищо, а сонячну погоду на власне весілля з гарантією! Арку для вінчання на вулиці ставити будете?

- Так, Жорик домовився, і працівника з відділку реєстрації шлюбів, і попа замовив до свого котеджу.

- То що, хочеш, щоб, коли батюшка казав слова великого таїнства шлюбу, ласкаві сонячні промені впліталися у твою зачіску та грали сонячними зайчиками на ваших обручках?

- Рома-антик, - протягла Аня. - Добре! Якщо в суботу буде гарна сонячна погода, то можеш приходити без подарунка. Тільки щоб ані хмаринки!

- Анечко, не роби з мене жмота. Ну не можу ж я, справді, прийти зовсім без подарунка? Ну, може, зовсім трішки зекономлю. Але для погоди мені потрібна твоя допомога.

- Ну-у, починається. Що, потрібно трохи грошків підкинути, щоб підкупити твого знайомого клерка з небесної канцелярії? Може, мені вигідніше під наметом повінчатися?

- Аню, від грошей я намагаюся ніколи не відмовлятися, але зараз мені потрібно від тебе більше, ніж гроші.

Помітивши, що до нашої розмови долучилися мало не всі жадібні погляди наших колег по відділку, Аня почала мені підігравати, демонструючи всім свій розум, почуття гумору та отримуючи чималеньке задоволення від того, що привернула до себе загальну увагу.

- Валеро! Ти штовхаєш мене на злочин! Свою дівочу цноту я віддам лише своєму чоловікові!

- Біда-а... Бачу, не вийде у мене розжитися твоєю цнотою. Тоді я попрошу у тебе хоча б довіритися мені, але довіритися на сто відсотків!

- Валеро, ти при тямі? Довіритися?! Тобі?!

- Секундочку!

Я підняв указівний палець догори.

- Шановна пані! Ви цитуєте мої висловлювання у відриві від контексту! Я прошу довіритися мені лише... Підкреслюю, лише у питаннях впливу на клімат у даній, конкретно взятій формі, лише у суботу і лише у даному, конкретно взятому місці! Тобто на дачі, чи де ви там будете святкувати своє весілля. Себто, разова угода на разову

довіру в разовій кліматичній акції.

Я підвівся зі стільця і протягнув руку Ані.

- Готова укласти угоду?

До жадібних очей усього нашого відділку долучилася така ж кількість жадібних вух. Аня не поспішала відповідати на мою пропозицію.

- Кров'ю підписуватися потрібно?

- Ні, не варто. Можеш просто плюнути на свою долоню, я плюну на свою, і ми побратаємося.

- Умови?

- Ти офіційно погодишся з тим, що в суботу буде гарна сонячна погода. Як ти там казала? Щоб ні однієї хмаринки на небі. А також, на знак довіри до мене, ти скажеш організаторам весілля, щоб над аркою не будували намет.

- Тобто не перестраховуватися?

- Тобто, якщо ти віриш, то ти віриш. Якщо буде збудований намет над аркою, про сонце можеш забути.

Аня, немов кішка, з муркотінням потягнулася:

- Валеро, ти аферист! Ти підбиваєш молоду і незаміжню дівчину на всілякі збочення. Але сонечко на весіллі я хочу. Тому давай! - Аня урочисто потисла мені руку.

- Я погоджуюся, що в суботу весь день буде сонячно і на небі не буде жодної хмаринки. І я скажу за намет.

- Домовилися. З вами приємно мати справу, шановна пані.

- Навзаєм, пане.

Ми жартівливо розшаркалися одне перед одним та розійшлися: я - до паперів, а Аня продовжила шлях по відділку, розносячи запрошення на весілля.

∞ Колись

У плануванні майбутнього не можна допускати лише одного - надання будь-якого ступеня важливості взятому завданню.

Досить лише трохи занепокоїтися за результат, досить із тривогою зреагувати на будь-яке зауваження з приводу сумнівності чи реалістичності поставленого завдання, і результат виявиться діаметрально протилежним.

Але на той час я на своєму рахунку мав достатню кількість зіпсованих спроб, і мені вже давно було абсолютно начхати на думку оточення, котре намагалось хоч на волосину похитнути мою впевненість у кінцевому результаті. Я сприймав це як чергове тренування впливу на реальність.

Що цікаво, варто було Ані відійти від мого столу, як і я, і Аня, і публіка викинули з голови те, про що ми домовлялися. Це було ідеальним виконанням умов.

Один викид енергії й спокійний плин подій далі. Неначе тобі принесли папери на підпис, ти завізував, зафіксував подумки, що це буде виконано, і відклав документ у шухлядку з поміткою "Прочитано", повністю викинувши його зміст із голови.

Я навіть не знаю, чи робила Аня акцент на відсутності намету над аркою. Це вже було неважливо.

Весь тиждень видався дощовим. Мрячило, капало і хлюпало. І лише в суботу від самого раночку і до заходу сонця небо було ніби чисто вимите, сонце ласкаве, повітря свіже.

Волога, якої за дощовий тиждень набралось більш ніж достатньо, випаровувалася і розносила довкола терпкий запах трави та зелені.

Усе пройшло чудово. Фотограф багато разів виставляв закоханих так, щоб волосся нареченої світилося в променях сонця.

Але, як часто бувало до цього, за весь день нікому не спало на думку згадати про нашу із Ганною угоду. Це відійшло у минуле, як жарт. І таке траплялося майже завжди, коли результат був позитивним.

Значно частіше люди виявлялися спостережливими та дорікали за невдачу, коли дослід закінчувався поразкою. Бо тоді на мене можна спускати всіх собак. Мене такий стан речей зовсім не зачіпав.

Я добре знав, що варто мені відчувати хоч трішечки образи чи якогось обурення за те, що мене, такого геніального, не помічають, результат декількох наступних тренувань можна викидати на смітник.

Не знаю, чи помічали ви, що люди, які серйозно займаються духовними практиками, дуже врівноважені. Це звичайно стосується лише тих, які дійсно щось можуть.

На таких людей не впливає ні лайка, ні надмірна шана, ні зміна вартості їхньої послуги, ні чиясь авторитетна думка, ні навіть щира вдячність.

Це тому, що варто такому майстру почати неправильно витратити енергію, як усі його напрацювання підуть шкереберть.

Це дуже схоже на більярд. Щойно ми запустили кульку нашого волевиявлення в певному напрямку, ми більше її не чіпаємо, але її починають бомбардувати інші кулі з питань, хвилювання та сумнівів.

Ці кулі можуть належати як іншим людям, так і автору волевиявлення. Якщо ти не реагуєш на ці закиди, то всі сторонні кулі проходять повз.

Якщо, наприклад, хтось тобі скаже, що твоє бажання нереальне і ти засумніваєшся, відбудеться зіткнення куль і твоя куля змінить вектор руху та до лузи вже не потрапить. І тут важливим є не те, що тобі хтось щось там сказав, має значення лише те, що ти засумнівався.

Це і є найтяжчим у роботі із підсвідомістю. Виробити у собі стовідсоткову віру та впевненість у своїх діях. Важко тому, що в реальному житті майже кожне друге рішення людини є неправильним, а на кожне перше соціум накладає всілякі обмеження.

Дуже важко, майже неможливо, звичайній людині спонтанно, не маючи такої цілі, навчитися не перейматися через усі невдалі рішення, невдалі спроби, та сприймати їх виключно як досвід на майбутнє.

Тобто, необхідно навчитися зовсім не рефлексувати із приводу як удач, так і поразок. Лише аналізувати, робити висновки, і складати події у спеціальну нішу пам'яті

з поміткою "пророблено".

Напевно, саме тому серед відомих пророків, чарівників, відьмаків та іншої духовної еліти шарлатанами є абсолютно всі. Жага до влади, бажання популярності та жадібність до грошей також є деструктивними для духовних практик.

Думаю, що сім смертних гріхів тому і вказані, як недопустимі, бо контроль над ними дасть тобі можливість не витратити енергію на борсання у метушні людських хвилювань.

Однак не варто думати, що якщо серед верхньої ланки духовного бомонду немає справжніх митців сили духу, то всі вони знаходяться на нижній. Звісно в кожному правилі існують винятки.

Можна вважати, що як серед бомонду, так і серед безхатків може знайтись майстер, і у такому випадку це справді буде майстер з великої літери, бо він не підпаде під вплив тих хитких суспільних емоцій, що підштовхують людей до крайнощів.

Але основна частина духовних митців знаходиться ближче до серединки. Непомітні й сірі. Вони живуть своїм непомітним життям, якомога менше контактуючи із неврівноваженим соціумом.

У день весілля Ані все ж знайшлась одна спостережлива людина, яка запам'ятала і надала значення змінам у погоді тієї суботи. Це була менеджерка нижньої ланки нашого відділку Світлана.

Та її спостережливості можна було пояснити не тим, що вона мала схильність до роботи над собою, а лише тим, що як більшість молодих дівчат, вона часто закохувалася, і саме тоді мала якісь матримоніальні плани на мій рахунок.

Я ж тоді зовсім не перебував у пошуку нових стосунків. Ця моя поведінка, знову ж таки, базувалася на питанні грошей. Тож я вперто не звертав уваги на її знаки прихильності та продовжував ставитися до неї, як до подруги.

Ми обоє не мали авто і були пішоходами. Наступного вівторка ми разом ішли від офісу до зупинки.

- Валерію, а ти помітив, яка гарна погода була у суботу на вінчанні Ані з Жорою?

- Звісно, помітив. Усе, як було замовлено.

- То ти пам'ятаєш, як пообіцяв Ані погоду на подарунок?!

- Звичайно пам'ятаю. Я ж пообіцяв. Якою я був би людиною, якби не пам'ятав своїх обіцянок?

- А звідки ти дізнався, яка погода буде в суботу?

Я ніколи не приховував від знайомих свої хобі. Але, напевно, був дуже нудним у спілкуванні, або моє хобі не викликало у широкої публіки зацікавлення, бо коли мене заносило і я починав натхненно розповідати про свідомі сновидіння, співрозмовники мої нудилися та починали шукати привід здихатися від мене.

Зробивши правильний висновок, я призвичаївся не нав'язуватися людям, не вивантажувати на них весь той пласт інформації, який я устиг засвоїти аж за два з хвостиком десятки років, а лише відповідати на питання.

Це давало можливість людям ставити питання доти, поки їм не набридне. А потім

ми без втрати інтересу переходили до нової теми в розмові.

- Я не знав, яка буде погода.

- Просто взяв Анюту на понт і пощастило?

- Звісно, ні. Я запланував погоду на суботу.

- Ого, ти й таке вмієш?!

- Я такий!

- І де ти "такий" такого навчився?

- Нащо воно тобі?

- Зізнавайся! Країна повинна впізнавати своїх героїв за фасадом.

- Світлано, на це питання у мене є кілька варіантів відповідей. Від простих і відірваних від реальності, до складних, які потребують високого ай-к'ю. Який тобі підходить?

- Я на частину не погоджуся, мені потрібно все. Тому обираю всі варіанти, але по черзі. Починай із простого.

- Мама у мене відьма, а я у неї дурник. То вона мене трохи навчила.

- Мама ві-ідьма? - миттєво вихопивши для себе цінну інформацію, хитро примружила очі Світлана. - Ніколи не бачила твою маму... Познайомиш? Може, їй учениця потрібна, щоб своє вміння передати?

- Ні, двох відьом в одній хаті я не переживу. І ти хочеш, щоб мати мене відразу вбила, коли я приведу додому дівчинку шкільного віку, і скажу, що знайшов їй ученицю?

- Мерсі за компліман! - Світлана на ходу зуміла зобразити кастровану подобу кніксену. - Я знаю, що відмінно виглядаю. Можеш нічого про ученицю не казати, скажи, що знайшов собі дівчину. А я під таким маскуванням проведу дослідницьку роботу, навчусь у неї відьомству та стану відьмою!

- Ви мені тут, шановна, вдвічі молодша від мене молода особа, свої інсинуації не закидайте. Бо на таку гру маю козирну карту, що б'є всі твої аргументи.

- Ану, кидай на стіл свою карту.

- Я живу з мамою.

- Ну-у-у! Так нецікаво! Я знімаю з тебе звання лицаря мого серця! Ти його не заслуговуєш! І мені не сподобалася перша відповідь. Давай найскладніший варіант.

- Для того, щоб планувати погоду, я використовую Біблію.

Світлана скривила носик.

- Це-ерква. Ну-удно. Хоча... Продовжуй!

- Вирішила прийняти виклик? Так тебе зачепила необхідність високого ай-к'ю?

- Цікаво просто. І факт мами — відьми має непогану магічну перспективу.

- Добре, тоді я тобі накидаю купу змінних, а рівняння з них ти вже сама складати будеш. Перша: "Віра і релігія - це різні речі". У цьому випадку ми будемо використовувати Біблію як символ віри, а не як символ релігії. Друга: коли Ісус давав якісь настанови учням, він сказав щось на кшталт: "Коли збереться вас двоє, або більше, в ім'я моє, то буде вам по вірі вашій." І ще щось із приводу того, що, маючи віру

розміром із гірчичне зерно, ви ладні будете зрушити гору. Не пам'ятаю, як там конкретно було сказано, але для себе я зробив саме такий висновок. І третя перемінна: я зібрав себе та Аню, тобто нас було двоє, а як я розумію, для таких дрібниць, як розгін хмар, достатньо і двох, окреслив завдання, увімкнув віру і запрограмував погоду на суботу. Все. Як тобі?

Світлана на деякий час замислилася.

- Але Анька тобі не повірила. Вона про все відразу забула. А значить, двох до віри ти не залучав.

- Вона мені свідомо не повірила, але віру можна визнати не за словами, а за діями. Вона виконала ритуал, потисла мені руку та уклала угоду, а отже, на підсвідомому рівні в неї з'явилася віра. І хоч її там з'явилося небагато, але якщо гірчичного зерна вистачить на гору, то на погоду вистачить і того дріб'язку, який я зміг розбудити в Ані.

Світлана знову трохи подумала.

- Ще варіанти твоїх відповідей є?

- Є. Штуки три. Але по складності це вже щось середнє між першою та останньою. То що скажеш?

- Що я можу сказати? Нудно з тобою. Нафантазував, нагородив, а правду казати не хочеш. Та все ж таки дещо я зрозуміла. До пульта від телевізора вставляються дві батарейки. З однією батарейкою пульт працювати не буде. Отже, ти був першою батарейкою, а Аню використав, як другу. Тобто ти скористався Анею, навіть не як жінкою, а як батарейкою! Ти використав її як дармову робочу силу! Це гидко! Валеро, ти страшна людина! Угоди з тобою укладати не можна!

Я демонстративно зло примружився.

- А ти й справді розумна! Будь обережною, ти мені починаєш подобатися.

- Ні-ні-ні! - Світлана струснула волоссям, поправляючи зачіску. - Потяг уже відійшов. А мама - то святе. Все! Мені на маршрутку. Чмокі-чмокі, па-па! - за розмовою ми підійшли до зупинки й моя колега попрямувала до своєї маршрутки.

Наступного дня у Світлани був новий лицар її серця. І хоча він, можливо, ще не здогадувався, чому вона часто зупиняється біля його столу і ставить незначні та наївні запитання, але здобич уже заковтнула гачок і так просто з нього не зірветься.

Думаю, щоб уникнути полону, в нього не знайдеться такої козирної карти, якою володів я...

Шмат V

∞ Тут і зараз

"- Ти їсти взагалі збираєшся? Чи поки весь свій бестселер до кінця не напишеш, із місця не зрушиш?"

"- Раніше я думав, що ти - частина моєї підсвідомості, яка оселилася в моїй голові, надбала свою унікальну особистість та гордо називається шизофренією. А виявляється, що ти, хоч би як це банально звучало, є просто голосом мого шлунку..."

Я полишив комп'ютер та перемістився на кухню, щоб приготувати щось на вечерю.

"- Ти ж казав, що напишеш лише початок?"

"- Та отож, бачиш, пишу. І це ще не весь початок."

"- Але це довго і нудно. Хто це буде читати?"

"- Сподіваюся, що ніхто не буде. Я пишу для себе, щоб насамперед у себе в голові структурувати інформацію. Я сам повинен зрозуміти, яким чином у мене вийшло. А головне, я і сам достеменно не розумію, що саме у мене вийшло."

"- Мені здається, що писанини забагато. За твоїми мемуарами можна створити систему підготовки майстрів магії."

"- Не тіш себе. Ніхто нічого створити не зможе. В охочих не стане одного складника, без котрого завдання стає неможливим. Це лише скорочені поверхневі записи, які допомагають мені трохи розібратися у власному житті, підсумувати факти, але не дадуть повної картини сторонньому читачу, а ще, зараз війна, і такого роду захальна книжечка нікому не потрібна. Хіба лише за відсутності туалетного паперу."

"- Ну, все на користь. Якщо надумаєш надрукувати, роби з найдешевшого та найм'якшого паперу. Так, щоб швиденько прочитати, а потім використати за призначенням."

"- Може ти й правий. Але, є інші завдання, на яких потрібно зосередитися. Ось, наприклад, чи варто мені зараз легалізуватися у суспільстві? Паперів ніяких, перша ж перевірка, і мене почнуть ганяти."

"- Нудно. Тягатися по інстанціях. Ноги знову почнуть боліти."

"- Якщо надумаємо легалізуватися, то спочатку до лікаря. Там, може, ще на пару днів застрягнемо. Підлікувати макітру треба. Може, якусь довідку подорожню дасть, щоб із нею вже додому добиратися. А там паспорт відновити треба."

"- Я ж кажу, нудно. Навіщо тобі це все? Що, плануєш жити вічно?"

"- Якраз навпаки. Відверто кажучи, хочу назад."

"- Так майже півтора року в раю дарма не проходять."

"- По всьому виходить – назад мені зась."

"- Не вганяй себе в депресію. Чи забув уже, як, попавши туди, хотів на Землю повернутися? Аж під жижками тряслося, так боявся і додому хотів. І, між іншим, на той час повернення сюди виглядало ще більше малоймовірним. Так що не бійся. У всякому випадку одна спроба у тебе завжди є."

"- Мені та одна спроба не підходить. Якби все було так просто, то моє тіло продовжувало б трупаком гнити в землі, а я, в молодому тілі, вже скінчив би навчання і перейшов у вільне життя. А так, оскільки я виявився живим, значить, до повної смерті діло так і не дійшло. Струс мозку, втрата свідомості та пам'яті, може, навіть недовгий летаргічний сон, але аж ніяк не смерть. І якщо я зараз вирішу піти з життя, то "туди" можу навіть наступним не потрапити. У мене ж немає переходу."

"- Диви, як смерті боятися почав."

"- Ні, не смерті. Я до чортиків боюся не повернутися у "той" світ. А смерті вже не боюся. Ми вже помирали. Хоча якраз саме цього я і не пам'ятаю. Якби я міг бути впевненим, що через смерть є дорога туди, о-о-о! Відібрати у когось з бійців тепловізор, і поночі влаштувати просіку з кацапів на декілька десятків кілометрів, аж поки не спіткнувся об снайпера з таким самим тепловізором, або поки якийсь кацапський вояка першим не засіче мене на освітленій місцині та не прикінчить чергою з АК. Довго я все контролювати не зможу. А там... Там... Відразу до дерева життя. Там роботи непочатий край."

"- Не все так радісно. Там, може, нічого не змінилося, а може, вже пів сотні років минуло..."

"- Отже, немає чого просто так фантазувати. Пішли спати. Може, свідомий сон допоможе? Але мені чомусь здається, що поки з головою негаразд, до свідомого сну я не дістанусь."

"- Якщо думаєш, що завтра треба буде йти до лікаря на перев'язку, то пам'ятай, що до лікарні далеко. Мені не дуже подобається ідея завалитися до лікаря, кривлячись від болю в ногах."

"- То нумо зараз політаємо? На вулиці темно, ніхто нас не помітить, тепло, хоча нас холод не зупинить. Там коло лікарні дві липи великих росте. Крона така густа, що не тільки заночувати, жити можна. Згадаємо ночі біля дерева життя."

- "Згода. Беру із собою ноутбук. Якщо там є Інтернет, то, можливо, варто нам полежати пару днів у лікарні, похворіти, а то будемо швендяти з наліпкою на голові, ще інфекцію занесемо."

"- Яка інфекція? Забув, як себе з-під землі діставав? Брудний тоді був, що золотар після роботи у суспільній вбиральні, і ніякої інфекції не заніс."

Не поспішаючи, від'єднав ноутбук, скрутив зарядку, запхав усе до багатостраждального чорного пакету, біля дверей взув пластикові шльопки та пішов до вікна. На ходу махаю рукою, бажаючи цьому житлу всього найкращого. Одночасно в коридорі самотійно перекриваються крани холодної та гарячої води та клацають пакетники, лишаючи квартиру без світла. На півдорозі до вікна, вже в темряві, мої ноги відриваються від підлоги і я починаю набирати швидкість. Половина вікна відчиняється, я плавно вилітаю на вулицю, вікно обережно зачиняється.

Надворі темно. Небо трохи захмарилося і зірок не видно. Ідеальна погода для польотів. Більшість вулиць села освітлена ліхтарями, а коли багато світла, то на нічному небі нічого неможливо розгледіти. Тому я не переймаюся за випадкових спостерігачів і на висоті метрів тридцяти рушаю у напрямку лікарні. Спочатку мене трохи дивує той факт, що нікого немає на вулицях, але потім згадую про комендантську годину. Зрозумівши, що ні за ким поспостерігати не вийде, додаю швидкості та вже за кілька секунд ширяю у повітрі біля лікарні.

∞ Тут і зараз

Зелень, сонячні зайчата стрибають по заплющених повіках, повітря пахне лісом. Прокидатися на природі мені дуже подобається, особливо, коли погода гарна і ніхто,

виконуючи розпорядок, не будить затемна, щоб нагадати, що моя черга готувати їжу.

Вчора, підлетівши до лікарні, я виявив, що дві великі та розлогі липи, які я помітив, коли вперше завітав сюди, мають не дуже щільні крони й сховатися там на ніч мені не вийде, бо зранку моя снула тушка буде дуже помітна персоналу або відвідувачам.

У цьому місці зелені насадження створюють невеличкий парк, у центрі якого знаходилася лікарня. Для сну на свіжому повітрі я обрав декоративний клен із щільною кроною, у формі майже ідеальної кулі. Хоч він і значно нижчий, але листя ховає простір навколо стовбура ідеально.

Росте клен серед інших дерев, на задній половині двору лікарні, біля пішохідної доріжки, що з'єднує чорний хід приймального покою із господарськими спорудами.

Зараз моє тіло ширяє у повітрі в горизонтальному положенні всередині крони. Спускатися на землю я не поспішаю. Потрібно спочатку роздивитися, чи не спровокую я у когось серцевий напад тим, що, немов ангел, спланую на пішохідну доріжку.

Прокинувся я доволі пізно, і в парку вже є відвідувачі. Неподалік в альтанці помітив двох охочих викурити вранішню цигарку. Спортивні костюми, більші на два розміри, і пов'язки (в одного – на голові, а в другого – на лівій руці й на лівій нозі) видають бійців, що отримали поранення та лікуються тут на стаціонарі. Більше людей я не помітив.

Хлопці в альтанці сидять до мене спинами. Я вже вирішив спускатися, але неприємні відчуття у правій нозі нагадали мені про існування в мене нижніх кінцівок.

"– Ну от, знову. Наче ж заспокоїлись вже пару днів як."

Це моя ахіллесова п'ята. Крім іще декількох хвороб, у мене періодично болять ноги. Вони починають боліти без причини, іноді пухнуть та змінюють колір шкіри до нездорового темно-коричневого.

На щастя, завжди болять лише одна нога, або одне коліно. Тож можу, хоча б кульгаючи, рухатися. Яка саме нога і коли вона почне боліти, для мене завжди лишається загадкою.

Зараз ледь віддає болем у правій нозі, під п'яткою. Терпимо, але я вже знаю, що так буде лише упродовж дня. Назавтра я майже не зможу наступати на ногу і буду дуже повільним у пересуванні. Мине це нещастя на третій, або четвертий день. Але чи надовго мине, невідомо.

У дитинстві чув назву для таких, кривих на одну ногу, невдах: "Рупь-двадцять". Спочатку ходив консультуватися до лікарів. Лікарі щоразу ставили різний діагноз. І щоразу лікування майже виправляло ситуацію на третій або четвертий день.

Одного разу я не звернувся до лікаря і плюнув на лікування і, о диво, на четвертий день болячка пройшла з таким же результатом, як і під час будь-якого з лікувань.

Відтоді я не звертаюся до лікарів і, матюкаючись від болю, щоразу згадую про свій немаленький вік, щоб якось виправдати цю несправедливість.

У голові виникає спогад про дитячу мрію. Я ледь усміхаюся.

"– А коли, як не зараз? Усе відносно. От вивчився б лікуванню, то ходив би здоровий, і в лікарню не звертався б, і своєї дитячої мрії ніколи не здійснив би."

Моя рана на голові пройшла випробовування ночівлею у повітрі на "відмінно" і не

нагадувала про себе, тому я вирішую збільшити навантаження на мозок.

Покрутивши головою, роздивився двір лікарні. У дальньому кутку парку стоять баки для сміття. Біля них на землі лежить понівечений бордюр. Вочевидь, якась велика машина, можливо танк, не вписався і зруйнував оформлення дороги, а комунальники добре знають свою справу, викопали поламаний бордюр та полишили біля смітника.

Розмірковую, подумки приміряю і, зрештою, киваю головою. Бордюр, утративши кілька шматочків бетону, підіймається в повітря і плавно понад землею летить у мій бік. Пригальмувавши біля клена, бордюр, шурхнувши листям, підіймається до мене.

Не чіпаючи руками, кручу перед собою у повітрі цей шматок бетону із оголеною арматурою. Понівечений бордюр перестає існувати. Весь бетон перетворюється на пісок, стікає з арматури у сіру хмаринку. Потім відлітає трохи в бік, формується у кривобоку кулю і завмирає на місці, продовжуючи повільно обертатися довкола своєї осі.

Погнута арматура втрачає свою форму і витягується в блискучу вузьку смугу металу. Від клена без жодного звуку відділяється чималенька гілка, зминається у велетенську краплю з рідкого дерева і плавно рухається постійно міняючи форму, неначе живе срібло.

Через деякий час вона приймає форму довгої трубки як палець завтовшки, темніє, неначе вкривається лаком, і зупиняє свій рух біля металевої пластини.

Мені дуже подобалася трансформація. На Зеї це було найулюбленішим моїм заняттям. Я в напівсидячій позі, прикривши очі, ширяю всередині крони клена, переді мною, змінюючи форму, літають частини мого творіння.

Від смітника прилетіла погнута і покручена невідомою силою металева лікарська ложка. Таку холодну штуку терапевт засовує пацієнту до рота, коли хоче розгледіти горло.

Беру її з повітря і, розглядаючи, кручу в руках. Напевно, нею щось робили не за призначенням, а потім вирішили не заморочуватися і просто викинули ... Або в лікаря нерви здали ... Або зубастий пацієнт попався ...

Також підтягнувся до компанії виламаний разом із шурупами, старезний, покритий порепаною, колись білою фарбою, здоровенний шпінгалет. Усе пішло у діло.

У підсумку, переді мною висить тонка рапіра без гарди, із ручкою під срібло і наверхам у вигляді черепа, та дерев'яні, обрамлені металом футляри з металевим наконечником.

Ну і ще продовжує літати збоку шмат, зліплений із бетонного піску. Рапіра, приємно клацнувши, залітає до футлярів. Мені до рук опускається тростина для ходіння, що всередині має холодну зброю.

У дитинстві читав книгу Джеймса Крюса "Проданий сміх", і на одній з ілюстрацій запам'ятав тростину із наверхам у вигляді золотого черепа, якою послуговувався барон Трош. У моєї тростини оформлення під срібло, але це аж ніяк не псує відчуття мого щастя.

Згадавши про рештки бетону, на секунду задумався: що б із ним зробити? Трохи

пофантазувавши, надаю йому форму декоративного садового гномика.

Статуетка вилітає з крони дерева і, трохи вдавившись у землю, завмирає недалеко від альтанки, за спиною у хлопців. Через пори бетону виступає фарба. Розфарбований гном має червону шапочку із білою оторочкою, таку ж курточку, чорні черевички.

Підперезаний зеленим паском маленький казковий чоловічок тримає у руках коротку кирку із червоним кайлом.

Один із хлопців у альтанці озирнувся на звук падіння.

– Ти диви, який гарний. Коли це його установили?

– Не знаю, вперше бачу. Справді, гарний. Де таких роблять, цікаво? Після перемоги на дачі у батьків із десятків таких поставлю.

– О! Ти бачив? Він мені підмигнув!

– Звісно, бачив. Я взагалі багато чого помічаю, – воїн поклав товаришу руку на плече і сказав так, неначе звертався до душевно хворого:

– Брате, Сірій! Минуть часи. Колись тебе вилікують, і мене вилікують, потім ми з тобою повернемося на передок і переб'ємо всіх кацапів к бісовій мамі! І вже тоді, після перемоги, за чарчиною перваку, ти мені, як побратиму, відкриєш, нарешті, таємницю того, що ти оце зараз тут куриш?! Бо я також хочу так, щоб зі мною гноми й русалки перемигувалися!

Зареготавши, хлопці повернулися до свого заняття.

Побачивши, що ніхто в мій бік не дивиться, я, захопивши речі, під прикриттям стовбура, плавно спускаюся на землю і, вийшовши із-за дерева, прямую повз альтанку до лікарні.

За своїм заняттям я зовсім забув про біль у нозі, і він, наче образившись за це, майже зник. Але це не означає, що від тростини потрібно позбутися.

Мені сподобалося відчуття прихованої зброї в руці. І хоч я добре усвідомлюю, що неозброєний зараз стократ більш смертельно небезпечний, усвідомлення того, що в середині тростини знаходиться металеве лезо, приємно гріє мою самооцінку.

Згадавши, що мій одяг не дуже відповідає тростині, підношу руку до шиї й у футболки виростає коміречко, рукава подовжуються, на грудях уже не футболки, а теніски, з'являється вишивка "Polo". Спортивні штани залишають крій, але змінюють колір на чорний і трохи розгладжуються.

Шльопки на ногах перетворюються на крокси із великими дірками для вентиляції, бо, незалежно від моїх забаганок, ноги потребують свіжого повітря.

Я майже минаю альтанку, аж тут до мене долітає легенький запах цигарок і я реагую, як кіт на котячу м'яту, миттєво змінюю курс. Хлопці курять самосад.

∞ Тут і зараз

Хлопці, помітивши на доріжці чоловіка із тростиною, повертають голови в його бік. Незнайомець давно не голений, має коротко стрижене сиве волосся, і одягнений політньому: в зеленувату теніску, спортивні штани та крокси.

В одній руці тримає чорний непрозорий пакет із написом "BMW" із чимось прямокутним усередині. Напевно, коробка цукерок на подарунок лікарю. Другою –

невдало намагається зобразити аристократа, недбало спираючись на, вочевидь, дуже дорогу тростину, яка поблискує тьмяним металом на сонці та дуже контрастує із зовнішністю незнайомця.

Найдивнішим є його погляд. Очі світяться щастям, неначе у дванадцятирічного хлопчика, якому сказали, що він виграв поїздки до Діснейленду.

Підійшовши, незнайомиць зупиняє погляд на столі, що стоїть по центру альтанки. Там лежить невеличка машинка для самокруток, торбинка із тютюном, і запальничка. Поряд стоїть стара бляшана банка з-під "Nescafe", яку використовують для недопалків, і пара телефонів. Мабуть, хлопці відпочиваючи, переписувалися з кимось.

Чоловік був занадто збудженим, чим спочатку збентежив хлопців.

- Слава Україні! Дай, Боже, здоров'я! Хлопці, ви самосад курите?

- Героям ...

- Я ось тут присяду, можна? Я зовсім не буду заважати. Ви собі розмовляйте, не звертайте на мене уваги, я просто посиджу тихенько.

- То пригощайтесь, - один із вояків підсовує тютюн до чоловіка.

- О, ні! Я не палю! - менше з тим, новий співрозмовник тягнеться до тютюну, бере щіпку, розтирає між пучками та нюхає.

- То вам не заважає? - товариш Сірого покрутив у пальцях самокрутку.

- Ні, що ви! Я саме за цим до вас і прийшов!

- Стріла, бачиш, людині сподобався твій самосад. Не будь жмотом, навчи чоловіка палити. А то так ніколи й не спробує справжнього козацького тютюну.

- Не переймайтеся, хлопці, я до вас за запахом. Коли я ще в школі вчився, допомагав моєму дядьку будувати дачу, - незнайомиць із блаженною усмішкою прикривши очі та вдихаючи через розширені ніздрі сизий димок, продовжує розповідь. - І у дядька була грядка із самосадом. Він коли листя обривав і розкладав на бляшаному даху веранди просушитися, я приходив на запах і міг цілий день там просидіти, немов токсикоман. І так само, коли він люльку набивав. Я інколи просив його у хаті палити, щоб запах довше залишався. Але він ніколи не погоджувався. Принциповий. Казав, що в хаті палити не можна, бо у хаті Бог. Предки у нас запорожцями були. То він із сім'ї найбільше традиції поважав. Так що я пасивний курець. Однак, востаннє чув цей запах років тридцять тому, то, можна сказати, що я давно в зав'язці. У вас саме такий самосад. Такі спогади....

Тим часом хлопці докурили самокрутки й недопалки покидали у бляшанку із-під кави.

- Хлопці, я вам дуже вдячний. Ви навіть не уявляєте, яке це для мене цінне. Це як у рідну хату повернутися, - раптом співрозмовник пильно подивився на хлопців. - А ви люльку пробували палити?

- Ну, думка така була, але все руки не доходять.

- То зачекайте, - чоловік різко прикладається правим вухом до столу. Хлопці на мить подумали, що він хоче щось почути, але потім розуміють, що він щось підіймає з підлоги.

Другою рукою, так, щоб хлопцям не було видко, чоловік хапає себе ззаду за теніску. Шмат тканини відділяється від теніски. Пусте місце ніби заростає тканиною без сліду.

Обидві руки (одну – зі жменею камінців із підлоги, другу – зі шматком тканини) незнайомиць засовує у чорний пакет і починає там шарудіти, наче щось шукаючи:

- В мене ось тут випадково із собою було... Я вам хотів би маленький подаруночок зробити... Ви ж із передка? З пораненнями сюди потрапили?

- Так, - Сірій трохи із насторогою дивиться на чоловіка, що шурхотить руками у пакеті і розмовляє з хлопцями, заплющивши очі.

- То там із собою цигарки не завжди є. А я ось вам... Просто випадково було із собою...

Пауза затягується. Пакет за розміром невеликий, і щось так довго там шукати трохи дивно. Стріла, спостерігаючи за незнайомцем, підіймає праву брову:

- То ми, певно, вже підемо? - Сірій тягнеться за алюмінієвою милицею, що стоїть біля входу в альтанку.

- Так, скоро столова відкриється. Обіцяли запіканку, - Стріла починає поволі збирати приладдя для куріння.

- Ні, чекайте... Все! Знайшов, ось, - на долоні у незнайомця лежать два довгастих мішечки, затягнутих шовковим шнурком на кшталт кисета. Чоловік бере у кожную руку по одному, потім, хитнувши головою, міняє їх місцями та простягає хлопцям:

- Ось ця - тобі, а ця - тобі.

Хлопці з насторогою беруть мішечки й починають їх відкривати. Першим відкрив Сірій. Із мішечка йому на руку випадає люлька із сірого каменю.

Полірована поверхня, різьблення, металева смужка з якимось написом по краю. З одного боку - зображення тризуба. З другого - вирізьблений профіль козака. Відразу видно високий рівень майстра.

- Ого! Оце подарунок!

- То таке... Непогані подруги для козаків. Не дуже довгі, але і не зовсім носогрійки. Щось середнє. Слугувати будуть, поки вам не набриднуть. Мундштуки міняти не потрібно. Просто знайдіть шматок дроту тоненького та зрідка прочищайте. Гризіть, як завгодно, не згризете. Скоріше, зуби зітрете.

- Королівський подарунок! Чим віддаровуватися будем?

- Нічого не треба, хлопці. Просто обновіть люльки. Ще по одній викуріть, та і мене потішите.

- Це щоб іще разок понюхати самосад, ви нам подарунки робите?

Стріла вже набив люльку собі й набиває Сірому. Видно, досвід усе ж таки є, бо рухи вправні. Сірій бачить набиту люльку Стріли і бере її, щоб підкурити запальничкою.

- Ні, ні! - сполошився раптом чоловік. - Вам плутати люльки не можна. Яку першу взяв, та і твоя. Набити товаришу люльку можна, але палити - зась. Палити одну люльку багатьом козакам можна, лише коли нарада і немає спільних думок. Тоді загальну люльку по колу передають. Ваші люльки, насправді, різні. Ви їх пізніше навчитесь

розпізнавати.

Хлопці розпалили люльки. Зосереджено смакують, пихкаючи та звикаючи до нових відчуттів. Незнайомець же насолоджується ароматом:

- Люлька для козака - найліпша подруга, - продовжував зайда. - Пам'ятаєте, у пісні Сагайдачний проміняв жінку на тютюн та люльку. Ви подивіться в Інтернеті, які трави козаки мішали з тютюном. Бо і тютюну багато тоді не було, і лікарські трави допомагали лікувати різні хвороби. Тож козаки першими вигадали інгаляцію.

- У вас там часом, у вашому пакетику, трав немає тих лікарських? — хитро запитав Стріла.

- Ні, - з усмішкою відповідає незнайомець. - Мені лише запах самосаду подобається.

Через певний час Стріла обережно вибиває свою люльку в бляшанку. Сірий також допалив свою і простягнув Стрілі, бо однією рукою вибивати попіл незручно.

Стріла мовчки бере, вибиває попіл, та починає роздивлятися водночас дві люльки, намагаючись знайти різницю між ними. Незнайомець зазбирався, ще разів зо три подякував хлопцям, а коли вже виходив із альтанки, помітив милицю Сірого.

- Негоже козаку стрибати із такою підпіркою. Ось, - чоловік підносить наверх свої тростини собі до обличчя, пильно дивиться на нього, потім правою рукою бере його в кулак, відпускає і, погладивши череп, неначе струсивши з нього пил, передає тростину Сірому. - Тепер вона твоя. Ось тут кнопочка, ось так повернути. Всередині сюрприз для кацапів. Обережно, не поріжся.

У Сірого округлюються очі, коли він бачить наполовину витягнуту рапіру.

- Але це дорого! Я не можу таке прийняти!

- Не дорожче, ніж ті байрактари, на які люди збирають кошти для перемоги, - незнайомець байдуже махає рукою, - не переймайся, у мене ще є.

- Ну, я навіть не знаю, як вам дякувати? - Сірий знизує плечима.

Стріла, що весь цей час порівнював люльки, раптом зблід. Поклавши їх на стіл, він ногою злегка штурхає Сірого по забинтованій нозі. Коли Сірий обурено повертається, Стріла подає розпальцьовкою знак "Небезпека" і спокійним голосом каже:

- Просто подякуй.

Спрацювала військова звичка підкорятися наказам і лише потім питати. Сірий повертається до чоловіка, що вже прямує в бік лікарні, та голосно каже:

- Дякую!

Незнайомець на мить спиняється, в нього на обличчі з'явилася хитра посмішка. Обернувшись, звертається до хлопців:

- Якщо є бажання віддячити, то, коли будете на передку, і трапиться вам труп москаля, зробіть ласку, поставте на нього ногу, знаєте, як мисливці, коли світлини роблять, на дичину ногу ставлять? Отак ногу поставте, і скажіть: "Душа кацапа пішла під кригу, згадай характерника Мамалигу." Достатньо буде однієї штуки. Але щоб точно москаля. З українською душею так чинити не можна. Запам'ятав?

Брови Сірого повзуть угору. А Стріла блідне ще більше, хапає правою рукою Сірого

за плече, не даючи йому відповісти, ліву руку підіймає відкритою долонею до незнайомця, неначе показуючи, що в його руці немає зброї, і заспокійливим голосом відповідає:

- Усе запам'ятали! Я зараз запишу. Все зробимо, як ви й сказали. І ми щиро вдячні вам за подарунки.

Незнайомиць посміхається:

- Не треба боятися, хлопці, ви ж українці, все буде добре. А люльки не полишайте, вони стануть вам у пригоді. Бувайте, може, ще колись зустрінемося. - Затим іде у напрямку лікарні.

Поки Стріла слідкує за незнайомцем, Сірий свердлить поглядом товариша і терпеливо чекає на пояснення. Коли чоловік із наліпкою на потилиці завернув за ріг лікарні й зник з очей, зі Стріли неначе випустили повітря.

- Ну? - не витримує Сірий.

- Підкови гну! - Стріла виконує імітацію серії ударів, - Уф! Стільки адреналіну я отримував лише один раз, коли кацапський танк у мій бік гармату повернув, а мені до окопу аж десять метрів лишалося, — Стріла витирає з лоба декілька крапель поту. - Тут не знаєш, чи заздрити тобі, Сірий братику, що ти отримав таку тростинку з сюрпризом, чи радіти, що мене минула така доля? До речі, можна глянути на неї ближче?

- Тебе зараз можна на обкладинку журналу "Максим" фотографувати. Прямо "сексі-мен", такий збуджений. На, дивися вже, та кажи, що з нею не так?

- Так я і думав, - роздивившись, Стріла повертає тростину, і, взявши до рук свій телефон, щось туди вбиває. - Ось, записав, поки не забув, про душу. Тому що тепер нам, аби чого не вийшло, обов'язково треба одну кацапську душу характернику віддати. Знаєш, якщо відкинути реалізм і здоровий глузд, то ми з тобою тільки що зустрілись із козаком Мамалигою. І нікому ж розповідати не можна! Ні одна жива душа не повірить! Ну хоч ти бачив те, що і я, і ми з тобою тепер пов'язані цією таємницею, а так би взагалі кришу знесло б! Із тобою хоч поговорити можна і ти не назвеш мене брехуном.

- Та ти задрав уже загадками говорити! Ану кажи, що тут не так, бо зараз почну бити, можливо, ногами, і можливо, дуже боляче!

- Тебе, братику, якщо ти не забув, осколками посікло. І щось зможеш ти лише через пів місяця. Все! Все! Показую! Не кидайся на мене! Ось, дивись, навколо отвору на люльках металева смужка із текстом. На тростині така ж металева смужка знизу під черепом. Тільки у мене на цій смужці дрібненько написано: "Мій господар - козак Стріла", а у тебе і на люльці, і на тростині - "Мій господар - козак Сірий"! О! Зараз моя черга!

Стріла похапцем налаштовує телефон і фотографує Сірого, бо обличчя того зараз справді гідне обкладинки "Максима".

Шмат VI

∞ Колись

Вплив на реальність у повсякденному житті був, швидше, забавкою. На серйозні проекти із покращення свого життя у мене не вистачало часу, контролю і витримки. Чим серйозніша справа, тим довше в часі триває процес впливу на реальність.

Щодо грошей я, звісно, спробував кілька довгострокових проектів зі збагачення, але через постійну нестачу фінансів завжди переймався кінцевим результатом, що звело всю роботу нанівець.

А свідомі сновидіння мене дуже тішили. І хоч минуло майже три роки, поки я відчув, що почав щось опановувати, але результат був того вартий.

Свідоме сновидіння за особистими відчуттями мало відрізняється від реальності. Осяйнути себе уві сні ти можеш у випадковому місці.

Зрозумівши, що ти уві сні, спочатку потрібно зафіксувати контроль, або, як кажуть митці, знайти якір, який не дасть твоїй свідомості поринути у сон повністю або прокинутися, та буде тримати на грані сну і дійсності.

Кожному потрібен свій якір. Деяким краще раз у певний проміжок часу фіксувати погляд на своїх долонях. Для деякого функцію якоря виконує фраза, подібна до: "Я сплю. Я уві сні. Тут можна все", яку потрібно також час від часу повторювати. Все суб'єктивно. Після фіксації якоря настає час для того, заради чого все це і затівалося. Настає час змінювати реальність.

Сила і розмах змін реальності залежать від сили вашого волевиявлення. В реальному житті можна відстежити процес волевиявлення, але неможливо виміряти його силу.

Можете самі поспостерігати за цим явищем. Ось ви перебуваєте у стані спокою, ось відчули, що чухається ніс. Потім виникає думка: "Потрібно підняти руку і почухати носа". Після цього настає черга волевиявлення. Це мить між тим моментом, коли ви дали собі сигнал підняти руку, і тим, коли рука починає підійматися.

Ви можете скільки завгодно подумки чи вголос кричати: "Рука, підіймись!", але сигналу не подавати, й дивитися, як рука вільно лежить на колінах. Це тому, що господар своєї руки ви, і слова не є сигналом для зміни реальності.

Сигналом є ваше волевиявлення, і лише після того, як ви подасте своїй руці цей сигнал волевиявлення, вона почне рухатися. Пояснення даного терміна досить плутане, тому що для більшості образів у справі керування реальністю немає слів у людській мові. Тому маємо, що маємо.

Усвідомившись уві сні, я, як і більшість новачків-сноходців, не маючи певної цілі, творив якусь дичину, беручи приклад із героїв імперії Марвел.

Я кидав вогняні кулі, стріляв блискавками, намагався випускати з рук павутину, тобто використовував час як доросла дитина, якій у дитинстві не дали награтися досхочу.

Коли гратися набридло, мені закортіло подорожувати, і я переносився у різні місця за своїми забаганками. Але, як виявилось, Єгипетські піраміди уві сні хоч і були дуже схожі на реальні, але все ж інші, і на реальні піраміди волевиявленням зі свого сну я вплинути ніяк не міг.

Тобто, це були майже такі ж піраміди, але все-таки інші. Я почав підозрювати, що самостійно їх моделюю своєю уявою, для свого ж сну.

Стосовно змін реальності уві сні я зрозумів, що сила волевиявлення в різні ночі різна. Іноді злетіти у повітря було легко. Побачив на дереві якусь цікавинку, потягнувся до неї, аж ось вона вже на рівні твоїх очей, а земля далеко внизу. А іноді крекчеш, надуваєш щоки, а тебе лише на пів метра в повітря підіймає.

Найбільше, чого не вистачало мені у реальності, це відчуття польоту. Наяву, під водою, я міг затримати дихання до двох хвилин, і мені вистачало часу розгледіти мушлі на дні. По землі я ходив усе життя. А от із тим, щоб ширяти в повітрі, ніяк не виходило.

Після польотів пасажирським літаком в аеропорту викидав на смітник майже повен пакет блювоти. Від стрибка із парашутом відсторонили лікарі. В реальності з польотами мені не таланило, тому уві сні я відривався на повну. Лише приємні відчуття. Легкий холодок у животі від висоти та повна свобода.

Хоча, що я вам розповідаю? Мабуть, у кожного залишилися спогади від польотів уві сні з дитинства. Різниця лише у тому, що я міг собі це дозволити будь-якої ночі.

Сплило доволі багато реального часу, поки я відвів душу і почав уві сні моделювати оточення. Я визначив собі кілька місць, де мені подобалося уві сні проводити час, і по черзі почав доводити їх до досконалого стану. Це схоже на те, як психологи рекомендують улаштувати собі зону комфорту.

Серед лісу, із сонячною погодою та краплями роси на листі, установив собі дерев'яний будиночок із каміном, кріслом-гойдалкою, товстим пледом у шотландську клітинку, великими вікнами, верандою та бібліотекою.

У горах створив гірський кряж із вершиною, що мала рівний, як стіл, майданчик над прірвою, з якої спостерігав дальні далі, засніжені вершини та горизонт.

Мав я уві сні рівну, мов стріла, степову дорогу, що ділила світ на дві половини, і по якій полюбляв ходити. Там добре думалося.

Одного разу я створив ліс із велетенськими деревами, що закривали небо, напевно, родичами американських гігантських секвой. Пізніше часто туди навідувався.

Там уперше спробував створити живе створіння. Першим у моїй уяві виник трилапий жук. Спереду в нього була одна лапа. Нею він підтягувався, ковзаючи по траві на броньованому животі. Позаду він мав дві лапи для відштовхування. На рівній поверхні цей жук використовував передню лапу, як лижу, і за допомогою двох задніх доволі швидко розганявся.

Створювати живих істот виявилось не так складно, як я думав. Достатньо їх вигадати та просто відпустити. Вони відразу починали займатися своїми справами, а через деякий час серед дерев уже можна було побачити подібних до створених мною істот.

Через те, що я періодично жив у реальності, мусив згодом здихатися свого першого жука. Кожного разу повертаючись у той ліс, я знаходив нещасну комаху, перевернутою на спину. Він жалісно махав усіма трьома лапками й не міг перекинутися. Тому, щоб не мучити істоту, я його розвіяв.

Натомість почав заселяти ліс створіннями, яких або бачив у реальності, або яких вигадав хтось інший.

У лісі з'явилися їжаки, зайці, лані, олені, мавпи, лемури, орли, одуди та безліч іншої живності. За ними прийшли розумні міфічні створіння, вигадані людством: кентаври, единороги, ельфи, гноми, дріади, гобліни, гремліни тощо.

Після Толкіна я згадав вітчизняну міфологію. Мавки, дідьки, бабайки, лісовики. Більш грізних персонажів я поселив якомога далі від місця, де загалом відпочивав.

Хотів створити казкового Коція Безсмертного, але пригадав, що він отримав своє ім'я від тюркського слова "коцій", що у перекладі означає "кочівник". Вирішив не долучати московитського персонажа до свого лісу. Деякі його риси я розділив між Чудом-юдом та лихом Однооком, і закинув обох якнайдалі, в найтемніші кутки лісу.

Бабу-Ягу зробив позитивним персонажем, нарік її Відьмою, бо дуже розумна, надав вигляду доброї бабусі, з розумною усмішкою та металевими колючими очима кілера, і поставив її хатку десь там, далеко... А то, мало що... Хто знає, що в неї там, під вишиваною хустинкою. Загалом фантазію я увімкнув, як міг.

Іноді, коли мені здавалося, що натхнення скінчилося, я в реальному житті брав до рук книжку, або сідав дивитися історичні передачі, в яких змальовувалися герої та персонажі казок, або міфології народів світу, і йшов спати вже з новим образом і приємними передчуттями.

У моєму лісі життя вирувало всюди: під землею під'їдало коріння рослин, ходило по землі й харчувалося, чим Бог пошле, літало від квітки до квітки та від гілки до гілки, плавало та пірнало у водах велетенського лісового озера.

Все повзало, шурхотіло, совалося, бігало, стрибало, але, що найважливіше, якимось уживалося між собою та із навколишнім світом. Я не ставив перед собою завдання розрахувати баланс живої ваги на кубічний метр мого світу. Якимось так сталося, що я просто обмежився своєю волею, як господаря сну. А якщо десь там хтось когось зжере, то я тут ні до чого, а на загальний баланс цей сумний випадок ніяк не вплине.

Людська фантазія так влаштована, що нічого нового створити не може. Точніше сказати: людина може створити щось нове лише зі старих, уживаних складових частин.

Певний час я тішився, що з пегаса і единорога склав крилатого единорога, поки не зрозумів, що використав для цього нового створіння старі складники з двох інших істот, які, своєю чергою, запозичили їх колись від птаха, коня та носорога. А пізніше я взагалі засмутився, бо отримав інформацію, що крилатого единорога вже хтось вигадав до мене, і навіть назву йому вигадали: "Алікорн".

Створюючи свій ліс, я неодноразово роздумував над недосконалістю нашого світу. Мені здається неправильним, що життя може продовжуватися, лише харчуючись іншим життям.

Однак іншого світу я не знаю і, маючи на озброєнні лише складові частини мого світу, не можу вигадати автономних, незалежних від оточення істот. Вигадана мною прісноводна медуза, яку я обмежив у харчуванні й вважав повністю автономною, з часом безслідно розчинилася у воді.

Зрозумів, що з медузою я вчинив, як циган у класичному анекдоті. Той, за допомогою сили волі довго утримувався від паління цигарок і врешті звільнився від шкідливої звички палити. Побачив, як то добре, і задумав відучити кобилу від шкідливої звички їсти щодня. Але скотина виявилася зовсім невитривалою і чомусь здохла.

Уві сні, як і в реальності, присутні певні закони жанру. Неможливо думати про все одночасно. В результаті ті наші створіння, над якими ми більше не задумуємося, бо відпустили у вільний сон, підлаштовуються під ті закони реального світу, до яких ми звикли в реальності.

Тобто якщо я, наприклад, літаю уві сні й усі зусилля волі використовую на контроль свого польоту, то одночасно я не можу контролювати все інше. Деревя вигаданого мною лісу продовжують рости й брати ресурси із ґрунту, як у реальному житті, птахи – літати й харчуватися, якщо і не комахами, то чимось іншим, але вони мають харчуватися, бо без харчування зникнуть.

Отже, поки я витрачаю волю на щось одне, все раніше вигадане живе виконує свою одвічну функцію і міняє реальність навколо себе, але виключно згідно з тими законами, які діють у реальному житті, і міняти які, водночас із підтриманням свого польоту в мене не вистачить мізків.

Себто, я можу контролювати лише те, що можу контролювати. І від реальності це відрізняється тим, що уві сні свій шматок реальності я можу контролювати й міняти безмежно.

Одвічний закон збереження енергії уві сні не працює. Не сподобалося своє тіло, імпульс – і ти Аполлон, та ще й красунчик. Дуже густий ліс попереду, імпульс – і дерева розступаються, а по землі стелиться стежина. Навіть якщо тобі не сподобається велетенська гора біля горизонту, твій контроль і твоя віра, яка уві сні значно більша від гірничного зерна, дозволять тобі, не напружуючись, прибрати ту гору у велике ніщо.

Але за все треба платити. За цю уявну всемогутність потрібно платити контролем. Варто втратити контроль, як образи починають тьмяніти й розмиватися, підсвідомість починає підкидати тобі випадкові картинки та нових героїв, сюжет сну змінюється і тобі вже не підкоряється. Врешті-решт, ти або заснеш глибоким сном, або прокинешся, трохи розлючений тим, що не втримав контроль.

Та все ж, байдуже, чим скінчиться свідоме сновидіння. Навіть якщо у тебе вийшло хоч мить побути у свідомому сні, заряд бадьорості та енергії на наступний день тобі забезпечений.

∞ Колись

П'ять років. Саме стільки знадобилося мені, щоб почуватися уві сні, як у себе вдома. З усією відповідальністю можу стверджувати: те, що я отримав, варте і десяти, і навіть двадцяти років тренувань. Але на підтримку цього твердження не можу навести жодного доказу, бо хто сам то не спробував, той усе одно ніяк не зможе мене зрозуміти.

Дехто міг би зарахувати мене до снозалежних. Це схоже на ігromанію. Але без сну

людина довго не протягне, тож я повністю виправдано міг користуватися вісьмома годинами сну щодня, і ніхто не міг мене за те покарати. Бо довго без сну не можна. Кажуть, копита повідлітають.

Про страх смерті я взагалі забув. Не тому, що вважав підготовлені мною віртуальні локації своїм майбутнім раєм, а тому, що завдяки можливостям, які маю уві сні, вважав, що у цьому житті я бачив усе, і померти, порівняно з тим, що я переживаю щоночі – це такі дрібниці, на які не варто звертати увагу.

Свій зрілий вік я зустрів одинаком. Нині працюю то тут, то там, щоб нашкребти грошей на кімнату в однієї знайомої бабусенції. Маю де заночувати, маю що перекусити.

Будинок, де я колись був прописаний, давно продано. Зняти відмітку у паспорті я весь час забуваю. Трудову книжку закинув на полицю, бо на сто відсотків упевнений, що до пенсійного віку не доживу, а якщо доживу, ніхто мені за мій латаний-перелатаний стаж і копійки не дасть.

Від повного безхатька відрізняюся тим, що маю комп'ютер і своєчасно плачу за використання Інтернету. Телевізор, що стоїть у великій кімнаті хазяйки і який вона дивиться цілодобово, джерелом інформації не вважаю зовсім. Із потоком новин знайомлюся через Інтернет.

Крім джерела новин і засобу для розширення кругозору, користуюся комп'ютером для ігор. Уже давно закинув би ту іграшку, в якій понад десять років маю трьох персонажів, але, займаючись сновидіннями та тренуючи контроль я, певно, захворів на якусь форму перфекціонізму. У мене не підіймається рука закинути своїх персів, не одягнувши та не озброївши їх по першому слову техніки.

Всі обладунки я бажаю отримувати лише коштом ігрового процесу, тому принципово ніколи не вкладав грошей для швидкого результату, бо, на мою думку, донат є неспортивним, а купувати вигадані пікселі вважаю недоцільним.

Але граю не системно, тому, лишень устигну повністю скрафтити крутий шмот і пуху, як у грі відбувається обнова, і одяг, який я з таким трудом здобував, переходить із категорії "perfect", в категорію "good".

І перед моїми персонажами знову постає зла доля злидарів та нищобродів. Новий шмот і крута пуха притягують до себе погляд старого геймера, і змагання витраченого часу та нового апгрейда починається знову.

Ось у такому стані й застала мене війна. Тієї ночі я прокинувся, тому що задрижали вікна від голосного "Бум!". Подумавши, що взимку гроза – це досить рідкісне явище, перевернувся на другий бік і спокійно заснув.

Приїжджав на роботу я раніше від всіх, тому невеличка метушня людей на вулицях і майже повна відсутність клієнтів у офісній споруді, де я працював, не справили на мене особливого враження.

І вже десь о дев'ятій годині ранку, коли хтось із зайд сказав, що кацапи довгими колонами із боями вирушили з усіх сторін углиб України, холодок якогось незрозумілого страху поповз під серце.

Одразу згадалося, як днів зо три тому клієнтка питала мене чи нападуть, чи ні? Я впевнено сказав, що не нападуть. Але моя впевненість базувалася зовсім не на тому, що я вважав кацапів прогресивними, або людьми. З цим у мене все було правильно.

З певною натяжкою я міг вважати себе націоналістом. За Радянського Союзу, у шкільному віці, коли отримував паспорт, у паспортному столі мені ненав'язливо порекомендували в графі національності вписати "руській", щоб мати змогу перевестися у престижнішу російську школу та під час вступі до вишу мати преференції. Тоді, пославши всіх під три чорти, гордо написав "українець", та завжди цим пишався.

Моя впевненість, що московити не нападуть, базувалася на тому, що москалі мають усюди своїх шпигунів і засланців, що дійсно так і є, і їхньому командуванню повинні були повідомити, що, на відміну від чотирнадцятого року, народ України змінився та замість хліба з сіллю дадуть кацапам тягла.

Зараз же, отримавши повідомлення про початок війни, я радів, що кацапи виявилися ідіотами, або у них не спрацювала розвідка, і вони напали, маючи в строю лише двісті тисяч живої сили. Але я також боявся, що занадто підступно вони напали, і наші можуть просто не встигнути зреагувати. Або, і про це зовсім не хотілося думати, українці не змінилися, і та частина кацапських перевертнів, що раніше волала: "Хутін, введі войска!", зараз із рушниками зустрічає зелених чоловічків.

Десять хвилин я порпався у телефоні, ковтаючи стрічки новин. А потім заспокоївся. Моя апокаліптична сутність дала про себе знати. Я для себе зрозумів, навіщо мені дали це життя.

Мені випала можливість стати свідком того, як крилата фраза "Москаляку на гілляку!" із крилатого прислів'я стане наказом до дії. Також мені випало дуже сумнівне щастя – пожити недовго у підручнику історії.

А те, що мені у процесі доведеться померти, можливо, і краще. Чим жити у можливій колонії Кацапстану – краще не жити зовсім.

Замкнувши своє місце роботи, із повним розумінням, що сюди я вже не повернусь, пішов до зупинки міського транспорту, який, на щастя, ще ходив.

Проходячи повз військторг та військкомат, що якраз були по дорозі, я побачив черги. Моїй радості не було меж. Я зрозумів, що військові комісари не встигли б розіслати повістки, тому люди прийшли свідомо, за власним бажанням. А отже, не все ще втрачено.

Також я відчув забуте вже почуття сорому, бо була перша половина першого дня війни, люди вже встигли зреагувати, зрозуміти все, прийняти рішення і прийти до військкомату, а я, як тюхтій, лише на роботу приїхав.

Прийшовши додому, я заходився набирати воду в великі пляшки з-під коли, шукати запасні картриджі для водяного фільтру, та заклеювати навхрест вікна прозорим скотчем.

Весь час я переписувався зі знайомими й не дуже людьми, та повідомляв про війну, або отримував такі ж повідомлення. І хоча шостим почуттям я відчував, що ворога тут

не буде, вирішив перестрахуватися і підготувати житло до нестачі води.

Потім став свідком, як господарка квартири скакала, немов молода, по кімнатах, збираючи речі. Як за нею заїхав якийсь чоловік, що розмовляв російською, та допомагав виносити пожитки.

З подивом відчув якусь злу відразу до російської мови, хоча ще вчора, обслуговуючи клієнтів, пишався, що можу з перших слів клієнта зрозуміти, хто переді мною, та відповісти мовою співрозмовника, оскільки вільно думаю і розмовляю обома мовами.

Дізнавшись, що я нікуди не збираюся від'їжджати, господарка дала мені наказ грудьми захищати її квартиру і покласти життя за старовинні меблі, віддала ключі й похапцем побігла по сходах міняти дислокацію на захід України.

Я ж, зачинивши за нею двері, пішов на кухню, дістав свій кишеньковий викидний ніж, мантачку, і почав точити лезо до ідеального стану. Іншої зброї я не мав, тому вирішив: ту, що маю, довести до позначки "відмінно".

За цією роботою я аналізував ситуацію, і настрої мій ставав дедалі гіршим. Я розумів, що до військкомату не піду. По-перше, стан моїх ніг не дозволить мені без наслідків навіть вистояти ту чергу, яку я бачив, а по-друге, у Збройних силах мені робити нічого. Не дозволить мені воювати з ворогом ні здоров'я, ні характер.

Я зрозумів, що без підготовки мало чим зможу бути корисним, а через мій стан здоров'я перший же день у Збройних силах стане останнім, і не тому, що мене вб'ють, а тому, що я стану неходячим. До того ж я ще й терпіти не можу виконувати будь-чий накази, навіть розумні й логічні.

Отже, єдина користь із мене – це те, що я українець, а все, що я можу, – це дочекатися, коли ворог прийде в мій дім, підпустити його якомога ближче і ткнути ножичком в обличчя, ну і вже від наступного супостата отримати кулю в лоба та й по тому.

Ось за такими думками я довів лезо ножа до філігранної гостроти та перемістився до комп'ютера, щоб слідкувати за новинами. Саме у цей час мені зателефонувала моя двоюрідна тітка.

Жила вона в Березині. Це село біля кордону із Кацапстаном, і була чи не єдиною родичкою, яка ще жива і з якою в мене збереглись адекватні відносини.

Характер у неї доволі метушний: говорила вона довго, голосно, та подекуди переходила на істеричні ноти. Я не дуже розумів, що вона мені казала. Там фігурувала хата, худоба, сусіди, ну і, звісно, війна.

Чітко я сприйняв лише те, що маю дуже терміново їхати до неї. Також я зрозумів, що росіян у них поки не видно, що мене приємно здивувало.

Чому я погодився? Не знаю. По нормальній схемі мені варто було змусити свою тітку кинути весь її нехитрий скарб к бісу та тікати, хоча б до мене. Як-не-як, центр країни, глибокий тил. Але, напевно, через звістку про війну в моїй голові на деякий час вимкнулося критичне мислення.

Я навіть зрадів хоч якійсь визначеності, бо тепер знав що мені робити. У мене

з'явилася ціль. Рідна людина попросила допомоги, і, незважаючи на небезпеку, я, немов воїн, узявся до виконання завдання.

Сказавши тітці, що виїжджаю і буду, можливо, пізніше, ніж завжди, тому що невідомо, що коїться на дорогах, я швидко почав збирати речі.

Повз мене проходила інформація, що треба мати тривожну валізу, але я, як повний пентюх, звісно, ніякої валізи не мав: ні звичайної, ні тривожної.

Запідозривши, що за наступний місяць платити оренду я не буду, зібрав майже всі кошти, захопив до рюкзака документи, білизну, банне приладдя та пляшку води й вискочив за двері.

Ключі віддав на виході з під'їзду нашому старенькому вахтеру, який також нікуди не збирався їхати, і мужньо продовжував сидіти на посту.

Сказав, що їду за тіткою, на схід, та, отримавши здивований погляд від вахтера, вискочив на вулицю. У звичайні дні я добирався до Березина за ніч і половину дня на поїзді.

Діставшись до вокзалу, я зрозумів, що про поїзд годі й мріяти. На вокзалі ніде ступити. Я відмовився навіть від думки наблизитися до кас. Мусив трохи допрацювати маршрут.

Зрозумів, що можу доїхати до Березина двома довгими гілками електропоїздів із пересадками. На одному із вокзалів доведеться заночувати. У кінцевій точці фігурує ще пара годин на маршрутці, але про це я вирішив зараз не думати.

Побачивши на табло, що найближча електричка від'їжджає уже за десять хвилин, я поспішив на перон. До каси міжміських електропоїздів я не пішов, бо там також були Содом і Гоморра.

Прослизнувши повз турнікет на перон, роблю жалісливий вираз обличчя для контролера, і протягую сотню. Той кривиться, відмахується. В країні – війна, що тут узагалі роблять контролери?

Заскочивши в старенький вагон, розумію, що всі черги та штовханина біля кас були саме за квитками на захід. На електричку на схід людей практично нема.

Вагон майже порожній. Я зайняв широке сидіння та, не довго думаючи, розлігся на ньому, сподіваючись пролежати хоч частину дороги, поки не набереться людей і мене не поженуть, змусивши прийняти сидяче положення. Але сидіти я мав біля вікна, і це зробить дорогу не такою нудною.

Потягнулися години моєї подорожі. Спочатку я лежу і трохи куняю. Потім народу побільшало і я, звільнивши людям місце, сиджу біля вікна, та дивлюся на ще засніжені поля.

Мимоволі дивуюся тому, як змінилися люди. Якщо раніше обов'язково знайшлося б якесь наполовину тверезе тіло, яке гнали б звідусіль матюками та жартами за дурнувату поведінку, або зібралася б компанія галасливої молоді з голосною музикою на мобільних телефонах, то зараз усі поводять себе дуже шанобливо до оточення. Зовсім немає дітей. Чуються розмови про війну та іноді жінки мовчки витирають сльози.

Згадав звернення Хутіна до Кацапстану, запис якого я прослухав зранку. Вперше воно пролунало вночі, одночасно з командою "Фас!", яку віддали кацапські командири своїм свинособакам.

Також згадалися слова одного зі світових політиків: "Щоб об'єднати народ та зробити з країни єдиний кулак, потрібен зовнішній ворог. Чим сильнішим буде ворог, тим міцнішими будуть зв'язки між людьми."

Це відчувається у повітрі. Невідомо звідки, але я достеменно знаю, що за потреби, можу просто встати, попросити у людей допомоги та миттєво її отримати. І байдуже, що буде потрібно: гроші – витягнуть із гаманця і віддадуть, одяг – знімуть із власного плеча й одягнуть на тебе. Світ став чорно-білим.

Немає жодного жебрака, котрий скористався би вдалою годиною. Бо відчувають: якщо попросиш не по нужді, а бажаючи збагатитися чужим коштом, ці жалісливі дядечки та тітоньки відчують фальш у твоєму голосі, та вмиль перетворяться на чудовиськ, що розірвуть у клоччя кожного, хто в лиху годину наважиться використати довіру людей та нажитися обманом.

Зважаючи на те, як об'єдналися люди, відразу видно, що ворог нам дістався до біса сильний. Однак я зрозумів також інше. Якщо кацапам так легко зайшла на віру промова Хутіна Пуйла, від якої мене, як і кожного українця, тягне на блювоту, настільки вона просякнута зухвалою брехнею та зневагою, то і кацапи також об'єднуються.

Можливо, не так сильно, як ми, бо проти Кацапстану Україна видається не дуже сильним ворогом, але об'єднуються. І в лозунгу "Бей жидов, спасай расею!" слово "жидов" умиль зміниться на слово "хахлов".

Однією з останніх думок, які я досі пам'ятаю, була: "Для багатьох життя скінчилося повністю. А для решти скінчилося те життя, яке було ще вчора. Насуваються жах, темрява і небезпека."

Електричка все їхала, іноді зупиняючись. Люди мінялися, заходячи й виходячи на невеличких сільських перонах. Я дивився у вікно, куняв, іноді робив ковток води з пляшки, знову куняв...

∞ Тут і зараз

"– Усе..."

"– Так, здається, початок ти написав."

"– Відверто кажучи, я думав, якщо потихеньку підійти до цього моменту, то я повинен іще щось пригадати. Але на першому дні великої війни спогади обриваються. Та і про перший день війни я згадав, лише коли повернувся на Землю. Може, ти щось пам'ятаєш?"

"– Ні. Не треба на мене покладати так багато надій. Якщо ти не пам'ятаєш, то й у мене ніякої інформації немає."

"– Ніякої від тебе користі. Я, звісно, розумію, що ти – частина мого мозку, і користуємося ми однією пам'яттю, але думав, що ти дотичний до підсвідомості, маєш трохи більше інформації з тих запасів, що складають дев'яносто сім відсотків

потужностей нашого мозку, якими всі люди не користуються. Я думав, що через тебе можна дістатися хоча б у передпокої плацу підсвідомості. А ти користуєшся тими самими трьома відсотками мозку, що і я. Виходить, що ти навіть не спромігся виділити собі окрему житлову площу в моїй макітрі, а все, на що ти здатний, це від імені мого шлунку сповіщати мене про те, що я зголоднів."

"- До речі, час обідати."

"- Так я і думав. Я втратив купу часу з пам'яті, у мене халепа, а тобі аби до столу дістатися."

"- А з приводу трьох відсотків ти помиляєшся. Зараз дослідники пішли набагато далі, і довели, що люди здебільшого використовують близько десяти відсотків ресурсів головного мозку. Отже, твої три відсотки я звільняю, а займу решту сім, і зовсім заважати тобі не буду."

"- Ти, поки спілкувався зі шлунком, набрався від нього багато поганого. Зокрема, ти взяв у нього надмірний апетит. Чи не облізете ви, шановний, забирати у мене сім десятин мого житлового простору? І головне, "заважати не буду". Геть з моєї голови, агресор!"

"- То пішли поїмо. У лікарняній їдальні таки непогано готують. Там і обговоримо умови нашого спільного існування. Може, я тобі виділю один відсоток зі своїх семи. А може, навіть два."

"- Твоя щедрість не знає меж. Ти гірше москаля. Приперся і намагаєшся командувати."

"- Я - це ти, не забув? Може, це ти приперся? Коли ми кажемо "Я", - я відчуваю, що я до себе звертаюся, а ти - просто голос у моїй голові, котрий заважає думати."

"- А по морді?! Ні, ти не москаль. Ти - кацап! Агресор! І поки ти мені заважаєш своїми теревеннями, я сиджу на місці й не йду до їдальні."

"- І на що не підеш заради справжнього друга та обіду. Пішли вже."

Я зберігаю свіжий текст у документі, закриваю ноутбук, який зараз став лише друкарською машинкою, бо тут немає доступу до Інтернету, і вирушаю до їдальні. Вже третій день я лікуюся на стаціонарі в уже знайомій читачу лікарні.

Лікар сказав, що ще тиждень він за мною поспостерігає, а потім, як рана на голові загоїться, дасть мені направлення на МРТ-скани головного мозку, які робити треба в столиці, бо тут поблизу ніде немає томографа. Тож за останні дні я таки повернувся до своїх записів.

Наразі закінчив ту частину своєї оповіді, яку пам'ятаю. Як свідчать мої записи, до провалу у пам'яті я добре пам'ятаю своє свідоме життя, і останні мої спогади, які вдалося зовсім недавно вишкрябати з пам'яті, охоплюють майже весь перший день війни.

Наступне, що спливає у мене в пам'яті після спогадів про перший день вторгнення, це та мить, коли я прийшов до тяти аж через три місяці, присипаний землею у братській могилі на околиці Березина.

І якби в тій могилі я був тим самим тюхтієм, яким був у перший день війни, то,

найімовірніше, я просто задихнувся б там, під землею, коли прийшов до тям, й історія гарного хлопця на ім'я Ваарон скінчилася б, не почавшись.

Майже три місяці зовсім не збереглися у моїй голові. Я не пам'ятаю, як дістався до Березина, чи зустрівся із тіткою, що я взагалі там робив весь цей час, зважаючи на те, що Березин окупували на третій день війни. Одні питання і жодної відповіді.

Але було одне "але". Замість утрачених із пам'яті трьох місяців календарного часу в моїй голові прописалися майже півтора року інших спогадів, які зовсім не ліпляться до цієї реальності. Як це все поєднати? Як, маючи два порвані маленькі поліетиленові пакетики "АТБ", стулити докупи один великий із написом "Фора"?

За два дні у лікарні я добре освоївся. Годують тут, як на мої аскетичні смаки, просто відмінно. Зараз я вийшов зі своєї палати на третьому поверсі. Маю спуститися на перший поверх, до їдальні.

Як хворий, я не мушу думати про харчування і навантажувати ноги, бігаючи у пошуках шматка хліба. Відчуваю себе доволі добре, тому вирішив не користуватися ліфтом, на який вантажать зараз інвалідну каталку, а йти по сходах. У їдальні багато народу. Більшість – це хлопці й дівчата із фронту, із легкими пораненнями. Важких відправляють далі, в глиб країни.

Присутні також і декілька звичайних хворих, але цивільні люди намагаються якомога швидше виписатися і долікуватися вже вдома, бо розуміють, що займають місце, яке необхідне для поранених. Я належу до розряду поранених, оскільки за своєю легендою, яка не дуже відрізняється від правди, мене, пораненого, без свідомості, начебто привезли у це село.

Відверто кажучи, тут бардак. У будь-якому зі шпигунських романів, якими я колись захоплювався, мене, як людину, що невідомо звідки взялася, вже повинні були б узяти під нагляд.

Якщо бути об'єктивним, то факти моєї офіційної історії такі.

∞

Однієї ночі на порозі лікарні з'явився невідомий чоловік із раною на голові, одягнений у футболку, майже чорну від запеченої крові, та спортивні штани. Босоніж.

Розбудив чергового лікаря. Поки отримував першу допомогу, плутано розповів про невідомих волонтерів; про те, що до тям прийшов у машині; що у цьому селі має далеку рідню; що попросився вийти недалечко на автобусній зупинці, а волонтери поїхали далі, бо поспішали, і що йому б лише пігулку від голови, а там він уже далі якось сам.

Але хворий був обстежений сонним лікарем і записаний на стаціонар. Потім такий же сонний і злий санітар за допомогою тримера під короткий їжачок підстриг волосся і заодно бороду, щоб лікар мав доступ до рани на голові.

Зрештою, прийнявши душ, обколотий антибіотиками й знеболювальним і під наглядом симпатичної, але страшенно суворої санітарки, хворий був покладений до ліжка, у палату на третьому поверсі лікарні, де відразу заснув.

Проспавши решту ночі, цілий наступний день і ще половину наступної ночі хворий,

що був зареєстрований у лікарняних записах як Клопотенко Валерій Йосипович, безслідно зник.

Пізно ввечері, коли мінялись зміни медперсоналу, у палаті, де перебувало загалом шестеро хворих, він іще був, а зранку ліжко виявилось порожнім.

І лише на третій день опісля він знову з'явився, заявивши, що не хотів обтяжувати лікарів клопотами, що був у рідні та трохи привів себе до порядку.

Після того, як хворий отримав лекцію із матюччям від лікаря, гнівний погляд від санітарки, кілька неприємних уколів і перев'язку, він був реабілітований і під конвоєм тієї самої санітарки відправлений на третій поверх, під заставу урочистої обіцянки, що, поки лікар не дозволить, із лікарні ані ногою.

∞

Роздумуючи, чи можуть ось таким шляхом москалі закидати в Україну шпигунів, я став у чергу на роздачу. У залі побачив знайомих хлопців, котрим подарував люльки, й привітно помахав їм. Учора ми з ними знову поспілкувалися в альтанці під час перекуру, і я знову мав можливість насолодитися запахом самосаду.

Хлопці вже не були такими переляканими, як під час першої зустрічі. Попихкуючи люльками, вели розмову чинно, на загальні теми, іноді питали мене, чи не знаю я якогось ротного, чи якогось комбрига.

Сталося те, що і мало статися. Якщо мозок не може пояснити якесь явище, він не заспокоїться, доки якимось чином не обґрунтує для себе всі факти, і не поставить все, що відбулося, на рейки логіки.

Коли я лежу у себе в палаті під час післяобідньої тихої години й дрімаю, я водночас, можу вийшовши із фізичного тіла, подорожувати по палатах, спостерігати та слухати. Знайшовши таким так палату хлопців, я дізнався, що вони вигадали для себе історію, яка пояснювала мої подарунки.

Виявляється, вони здорово насолити кацапам під час останнього бою й обидва чули, як їхнє командування пообіцяло їм, крім нового звання, подати у списки на винагороду. Але, мабуть, нагороди не буде, і їхні побратими вирішили подякувати їм такими пам'ятними подарунками.

Мене, за їхньою версією, використали як посильного. І, щоб трохи пожартувати, вигадали історію з Мамалигою. Єдине, в чому хлопці не могли зійтися, це у тому, хто я такий.

Сірій вважав, що я пересічний волонтер, який заробив поранення, і, знаючи, що їде в цю лікарню, погодився бути листоношею і передати подарунки товаришам.

Стріла ж, вважав, що я поранений розвідник, якого командування попросило передати такі нагороди хлопцям, бо волонтер так зіграти свою роль не зможе, тут потрібні навички та психологічна підготовка.

Зі мною хлопці поводяться так, наче нічого не сталося, зрідка усміхаються у бороди, коли я чесно відповідаю, що не знаю жодного із їхніх командирів. Звісно ж, мене це повністю влаштовує.

І хоча я вважаю, що в людини повинна бути віра у щось незбагненне, нереальне,

хоча б у міф, аби у тяжку годину мати кого попросити про допомогу і мати звідки зачерпнути силу віри, щоб піднятись, коли вже не можеш, перемогти, коли вже не здюжиш, переконувати хлопців та щось їм доводити я не хочу.

Після логічних аргументів віра у казку не виникає, а чудо, яке детально пояснили, стає лише віртуозно виконаним фокусом.

Пообідавши я, потихеньку, роздумуючи над своїми записами, прямую у свою палату. Тепер мені належить записати все те, що зможу пригадати з тих незрозумілих спогадів, яких я ніде отримати не міг, але все ж маю.

Тут уже я знаходжуся у ролі Стріли й Сірого, і намагаюся собі якимось чином логічно пояснити все те, що зі мною трапилося, або не трапилося, і при цьому остаточно не зійти з глузду.

Шмат VII

∞ Невідомо коли. Невідомо де

Уві сні я усвідомив себе на дорозі. Це місце я створив собі для відпочинку і роздумів. Мені тут добре. Давно я сюди не заглядав. Більшість своїх снів гостюю у лісі, де опікуюся своїми вихованцями.

Але, певно, підсвідомість закинула мене сюди тому, що є потреба від чогось відпочити. Від чого? Не пам'ятаю. Хоча, ні, пам'ятаю, завал на роботі.

Тут можна вдосталь пошвендяти по дорозі й подумати. Цю дорогу я взяв зі своїх дитячих спогадів. Тоді рідня з'їжджалася до діда з бабою. Дорослі працювали, або щось святкували, а ми із двоюрідними та троюрідними сестрами бігали за село у поле.

Дорога у моєму сні ґрунтова, рівна, немов стріла, що пролягла від небокраю і до небокраю. Дикий степ з обох боків дороги тягнеться ген-ген. Легенький вітерець ледь розхитує різнотрав'я. Світить, але не пече сонце.

Я заїздив дорогу возами. На прогалинах, там, де сліди від коліс, земля утрамбована до стану каменю і вкрита дрібним пилом, який у місцях колишніх калюж, укриває ноги до кісточки. Я йду босоніж, розгрібаючи босими ногами пилюку, усміхаючись і насолоджуючись самим процесом подорожі.

Одягнений лише у прості суконні штани, із підкоченими до колін ногамицями, і льняну сорочку без ґудзиків, що вдягається через голову. Вітру майже немає, комах я сюди й не кликав. Просто йду. Просто крок за кроком рухаюся вперед.

У такі моменти можна понизити рівень контролю і дати можливість підсвідомості підкинути щось неочікуване в сон. Таким чином можна влаштувати собі сюрприз. Чогось усе-таки не дістає. Степ. Ну звісно! Потрібен жайворонок!

Одразу повітря наповнилося цвіркотінням. Он над землею метрів на десять злетіла маленька грудочка і замерла в повітрі.

Жайворонки співають, не зупиняючись для того, щоб набрати повітря. Вони співають у польоті і, як багато інших птахів, мають певні пазухи у крилах, через які повітря потрапляє в легені. Можна сказати, що, коли жайворонок літає, він повітря не

вдихає, а лише видихає, тож може співати, не зупиняючись.

Дивина. Можна нічого не вигадувати. Природа створила таке різноманіття життя, що ніякої фантазії не вистачить створити щось нове. Але все ж степ доволі одноманітний.

Нехай праворуч, кілометрів за п'ять, чорніє смуга лісу. Можливо, нехай це буде мій ліс. Мій створений ліс, який я заселив усілякими істотами.

Здаюся собі схожим на комп'ютерного дизайнера, що заповнює полігони готовими формами. Ліворуч гори? Вдалині? Ні, гори, це...

Згадалися передачі про любителів альтернативної історії. Звісно, теорії пласкої Землі та інопланетян із глибин океану жодної критики не витримують, але мене свого часу зацікавила теорія, де в сивому минулому на Землі існувала кремнієва форма життя, а далі колишні надцивілізації тисячі років тому влаштували з нашої планети кар'єр для добування корисних копалин. Складали перероблену породу в гігантські терикони, які сьогодні є нашими горами й вулканами, що складаються із сипучої породи й поводять себе так само, як і маленькі терикони на гірничодобувних комбінатах.

Ті гори, що складаються зі скельних порід, а не із сипухи, на думку засновників теорії існування кремнієвої ери, є залишками від гігантських дерев кремнієвої форми життя.

А простою мовою скелі – то пеньки від зламаних минулими цивілізаціями кремнієвих рослин. А ті височини, які ми називаємо столовими горами, є вже не зламаними, а охайно спиляними кремнієвими деревами, що, на думку засновників теорії, були заввишки від десяти до п'ятдесяти кілометрів.

До подібних теорій у реальності я ставлюся... Ніяк. Факти, які наводять захисники цих теорій, дуже цікаві, хвилюють фантазію, але остаточно не доводять існування кремнієвої ери, як і прихильники традиційної історії, зі своїми жалюгідними намаганнями спростувати цю теорію, не можуть остаточно заперечити її існування.

Але це в реальності. А уві сні, якщо я встановлю тут гори, то з'явиться можливість, що колишні цивілізації тут також винищили планету, залишивши місцевим мешканцям і мені одні терикони виробленої породи й викопані моря з пласким дном.

То, може, встановити тут замість гір велетенські кремнієві дерева? А якої вони були форми? Як виглядали? Якщо основою їхнього існування був не вуглець, а кремній, то про крону годі й думати.

У всіх відомих мені рослин є стовбур, або щось на кшталт стовбура, і є листя, крона, капелюшок, якесь розширення зверху, щось для того, щоб захопити собі площу на збір сонячних променів для фотосинтезу.

Чи потрібні були для життя кремнієвим деревам сонячні промені? Якщо так, то крони двадцятикілометрових дерев будуть затінити від сонця сотні гектарів землі знизу, і моє існування тут буде на рівні блохи, що скаче в коріннях дідуса дуба і ніколи не бачить сонця.

Моїх знань замало, щоб повністю змодельовати умови існування кремнієвих рослин

і істот, але достатньо, щоб зрозуміти, що для існування кремнієвих і вуглецевих сполук у вигляді життя потрібні дві різні атмосфери.

Отже, не варто і мріяти виростити собі уві сні живі кремнієві дерева. Але повністю рівна Земля, без гір, здалася мені нудною, тому я вирішив, що в моєму світі кремнієва ера давно минула, але рештки кремнієвих гігантів ніхто не перероблював і вони досі мають стояти кам'яними нагадуваннями про мізерність життя дрібних істот із вуглецевою формою існування.

Я чітким вольовим рішенням ухвалив, що в моєму світі, мої кремнієві дерева не потребували сонячних променів, тому вони могли мати форму велетенських грибів-дошовиків із доволі короткими товстими ніжками, близько кілометра заввишки і декілька кілометрів у розрізі, з гігантськими кулями у наверхі.

За тисячі років кулі повинні були осипатися і вивітритися, а для нащадків мали лишитися височенні столові гори різного діаметра і різної висоти, оточені непролазними лісами.

Гірську місцевість я розташував ліворуч від степової дороги, по якій неспішно крокую.

Оскільки зараз мені в гори не хочеться, то я відсовую їх якомога далі. Десь до горизонту. Думаю, десь там, серед цих велетнів, на одній із вершин, знаходиться і моє плато для спостережень і медитації.

- І побачив він, що це добре! І був вечір, і була ніч, і настав ранок...

Сховавши руки в кишенях, я із самовдоволеною моською все далі й далі повільно крокую степовою дорогою. Співає жайворонок. Розганяючи зелені хвилі, спокволу шелестить степовими травами легенький вітерець.

Сьогодні я собою особливо задоволений. У мене виходить рухати великими площами й територіями.

Розмір переміщень уві сні не має значення, бо для підняття у повітря і придорожного камінця, і кілометрової брили я використовую однакове посилення волевиявлення. У своєму сні це зовсім не важко.

Однак трохи незвично скласти в уяві цей велетенський пазл, вжитися в цілісну картину власного світу.

Але, знову ж таки, я не думаю над дрібницями. Я не думаю, як розмістити гілки дерев, корінці трави, пласти землі й повітряні потоки. Якщо це і робиться, то, припускаю, що роль спеціаліста із підгонки загальної картини до ідеалу бере на себе моя підсвідомість.

Я ж насолоджуюся результатом і продовжую крокувати по дорозі, буцаючи ногами пилку. Хочеться продовження, але водночас не можна втрачати контроль зовсім. Бо сон завжди насторожі.

Радіти можна, але не дуже, бо втратиш контроль над прикордонним станом організму і до побачення, свідоме сновидіння, та доброго часу, звичайний сон.

Я вирівняв емоції до стану спокійного задоволення і трішки відпустив контроль, щоб спровокувати підсвідомість підкинути мені ще якусь приманку для подальшого

керування реальністю сну.

За спиною чуються незрозумілі звуки. Сформувався образ когось невідомого і великого, хто наздоганяє мене, і кому необхідно звільнити дорогу.

Я вирішую не робити самотійних припущень. Хочеться сюрпризу. Відійшовши з дороги в траву, я обертаюся назустріч незнайомцю і дякую підсвідомості за відмінного персонажа. Точніше, персонажів.

По дорозі, наздоганяючи мене, рухається здоровенний шестиколісний фургон. Тягне його велетенський шестиногий ящір. Товстий, горизонтальний, довгий тулуб, усередині якого можуть розміститися один за одним пара гіпопотамів. Шестеро лап, причому задня і середня пара опорні та чимось схожі на ноги-стовпи слона й водночас на лапи крокодила. Від слона дісталися товщина і масивність, а від крокодила – по три товсті короткі пазурі замість пальців і манера пересування.

Ящір рухається як багатоніжка, без різких рухів центру ваги. Все тіло рептилії вкрите різного розміру ромбиками. Чи то лускою, чи то кістяними наростами.

На місцях великих суглобів і можливих навантажень ромбики зростаються у великі, і по зовнішньому вигляду міцні пластини. Подекуди на пластинах видніються короткі, масивні, потерті часом шипи.

Передня пара лап також крокує по землі, але форма кінцівок більше схожа не на опорну, а на перехідну до маніпулятивної. Стопа менша, пальці довші, кігті коротші.

Це вже трипалі лапи, якими за потреби можна схопитися за щось, на кшталт гілки дерева. Але складається враження, що ящір ніколи не користується передніми кінцівками, як маніпуляторами.

На грудях красується велика рогова пластина. Можна подумати, що вона виконує роль баранячих рогів. В уяві сплигло, як дві подібні до торпед туші несуться назустріч одна одній та з голосним тріскотом стикаються грудьми у двобої.

Гнучка, майже лебедина шия у півтора обхвати і відносно маленька (з мішок картоплі величиною) голова, по-зміїному плеската, а по зовнішності – суміш крокодилячої морди з бультер'єрівською.

Нерухомі очі, в яких читається не покірність домашньої скотини, а бездумний холод змії. Навіть розуміючи, що я уві сні, і саме я тут усе контролюю, я відходжу з дороги трохи далі в траву, щоб, коли фургон буде проїжджати мимо, в ящера не було можливості до мене дістати.

Стосовно запряженої у фургон рушійної сили можна додати ще сіро-зелене забарвлення і товстий м'ясистий хвіст, що у природних умовах волочився б по землі, а тут дбайливо поміщений у довгастих короб, що кріпиться під днищем фургона. Незрозумілим лишається принцип упряжі, і з усього випливає, що фургон кріпиться до ящера за той хвіст, деś усередині короба.

Холка у звіра на рівні мого зросту. Голова монстра на довгій шиї височіє деś на три з лишнім метри від землі.

Своєю масивністю і хижим поглядом звір викликає, як мінімум, повагу та легенький холодок між лопаток. На спині ящера між першою та другою, та між другою

та третьою парою ніг знаходяться два сидла з невеликими спинками.

Оскільки ящір рухається по-крокодилячому, то вершникам доволі комфортно. Центр ваги не рухається вгору-вниз, як у коня, себто у вершника немає небезпеки за пару годин у сидлі відбити собі нижні й верхні половинки головного мозку.

Попруг не видно, отже, сидла кріпляться прямо до рогових виростів на спині ящера. Роль стремен виконують невеликі, але доволі зручні вирости на боках скотини.

В сидлах знаходяться два не менш цікаві персонажі. Попереду гордо сидить гном. Може, це і не гном, але для мене він володіє всіма зовнішніми ознаками гнома.

Кремезний, широкий, багато кучерявої бороди й темного волосся. Такий собі Гімлі з володаря кілець. На голові – щось схоже на солом'яного бриля, з поворозочками під бороду, щоб не здуло вітром.

Просторі сорочка й штани. На ногах – сандалі з широких смужок шкіри. На тому місці, де в людей повинна бути талія – широченний шкіряний пояс із блискучою бляхою та великою кількістю різних кишень, на кшталт патронташа.

Цікавим виглядає комір сорочки у вигляді жабо. Сама сорочка поцяцькована різними малюнками, а жабо в колір волосся гнома. Борода лежить на жабо як на тарілці, і мені думається, що така форма коміря була вигадана для візуального збільшення бороди.

Забарвлення одягу підібране зі смаком. У бороду та в густу гриву волосся заплетено кілька кольорових стрічок. Складається враження, що перед вами гном певного заможного статусу.

Лівою рукою гном тримається за луку сидла, праву впер у бока, і займається тим, що безсоромно роздивляється мене з таким же інтересом, як і я його. Очі у нього маленькі, але живі й блискучі. В них світяться розум, мудрість і хитрість.

Подумалося: "ділок". Такий свого не проміне. Про палець і руку по лікоть – це про нього. Я приклав праву руку до області серця й кивнув на знак привітання. Не міняючи пози, гном кивнув у відповідь. І хоч поза його була доволі гордовитою, він виконав кивок із такою повагою і власною гідністю, що мені навіть захотілося вклонитися йому ще раз.

Читач може подумати: навіщо це я розшаркуюся перед персонажами свого ж власного сну? Певно, це якийсь соціальний складник виховання.

Може, ви колись спостерігали, як діти граються у "Доньки — матері", або просто із ляльками.

Вони розводять між своїми ляльками ті ж самі політеси, які спостерігають у дорослих. От і мені просто подобається відігравати свою роль і спостерігати, як персонажі, яким я надаю життя, демонструють унікальні риси особистості.

Коли голова ящера порівнялася зі мною, гном утратив до мене інтерес і зосередився на дорозі. Я ж заходився розглядати другого вершника. Точніше, вершницю.

Дівчина середнього зросту на фоні гнома видається високою навіть у сидлі. Одягнена вона у цікавий махровий комбінезон грубого плетіння і, крім того, більший,

ніж треба, на кілька розмірів.

Знаєте, люблять дівчата одягати, щось таке безформене, що висне звідусіль. Цей одяг був виконаний із чогось, на кшталт еластичного зеленого поролону.

І взагалі, можна сказати, що ця дівчина вся зеленого кольору. Шкіра у неї ніжно-салатового відтінку. Волосся – темно-зелене. Копиця маленьких кучерів, неначе хазяйка зробила хімію і на вулиці попала під дощ, прибрана назад і закладена за подовжені, немов у ельфів, вуха.

Очі... Так, очі варті особливої уваги. Ніжно-салатового кольору. Ніби підсвічені зсередини, величезні, ельфійського розрізу, що доходить мало не до скронь. Очі у неї такі великі, що незнайомка, враховуючи вузьке підборіддя, схожа на богомола.

Ще зацікавили ноги. Дівчина була босоніж, й увагу до себе прикували довгі пальці на ногах. Настільки довгі, що зеленошкіра незнайомка не спирається ногами на рогові вирости на шкірі ящера, що заміняють вершникам стремена, а тримається за них.

Загалом, якби не колір шкіри, я міг би вважати, що незнайомка належить до найкращих зразків ельфійського народу. Але зелена шкіра...

Я можу так добре роздивитися зеленошкіру дівчину, бо вона зовсім не звертає на мене уваги, і мені не доводиться зустрічатися з нею поглядом. Увага дівчини прикута до чогось, що нагадує багатогранний кристал, розміром із куряче яйце. Дівчина, відкинувшись на спинку сидла, пильно вдивляється в кристал, що тримає обома руками, намагаючись щось там розгледіти. На жаль, мені не видно, що такого цікавого вона там знайшла.

Окинувши оком фургон, навантажений великою кількістю коробок, зауважив для себе, що зроблена тарантайка на совість, повністю з одного сорту дерева. Борта і колеса відполіровані до блиску і покриті лаком. Але роблю своїй підсвідомості зауваження, бо вважаю конструкцію на шести колесах дуже неповороткою. Тож не варто дуже відхилятися від реальності.

Виходжу за фургоном на дорогу і продовжую йти за дивним транспортом, що чим далі, тим більше від мене віддаляється. Майнула думка трохи підбігти, наздогнати фургон, і попроситися під'їхати на возі, але вчасно розумію, що втрачаю контроль над сном, тому що за бажанням я просто можу перенестися у повітрі й досягти цілі як польотом, так і телепортацією, а думкою про попутку починаю не диктувати своєму сну свої закони, а підлаштовуватися до законів реальності, які сам же і накидаю на цей сон.

Тим більше зараз нікуди не поспішаю й збільшувати швидкість пересування мені зовсім не потрібно. Тому поновив контроль над сном, розглянувши відкриті долоні, та й рушив собі далі дорогою.

А куди прямує фургон? Напевне, десь там, удалині, повинно знаходитися якесь місто. Швидше за все, воно там і знаходиться, можливо, його вже повинно бути видно, але заважає чи то туман, чи то хмари на небокраї.

Подих вітру розвіює морок і попереду можна бачити величне місто... Ну, не зовсім місто... Швидше, зовсім не місто. Схоже на село. Багато маленьких хаток розкидані між невеличкими деревцями. Не зовсім хатки. Швидше, насипні горбики землі з дуже

крутими схилами й великою кількістю отворів.

Отвори-двері знаходяться на рівні землі. Вони заввишки близько метра. Отвори-вікна знаходяться на різній висоті. Вочевидь, поняття поверхів тут не існує. Горби-хатки хоч і знаходяться в оточенні зелені, але їхні стіни подекуди несуть на собі сліди пожежі.

На вершечку кожної хатки-горба знаходиться незрозуміла помаранчева шапочка. Неначе на вершині кожної будівлі хтось перевернув глечик із фруктовим гоголем-моголем, і помаранчева піна розтеклася по вершечку горба, застигла і тепер слугує такою дивною прикрасою.

Фургон уже досяг перших будівель і сховався за ними. У цих глиняних хатках хтось повинен жити. Наближаюсь, бачу мешканців. Це не люди. Цих істот також не можна віднести до всіх тих мешканців, що я створив у лісовій локації. Ці істоти схожі на енотів.

Усе було б нічого, але я точно пам'ятаю, що мав колись бажання створити енотів, але руки до них так і не дійшли. Про всяк випадок перевіряю контроль, вкотре фіксуюся у свідомому сновидінні, списую невідомих енотоподібних створінь на жарти підсвідомості й вирішую роздивитися їх ближче.

Що добре уві сні – це те, що варто захотіти отримати інформацію, як невідомо звідки приходить повне розуміння того, що знаходиться перед тобою і про що ти забажав отримати знання.

У жителів на околиці села відбуваються збори. Підхожу ближче і зупиняюся за задніми рядами умовного кола, в центрі якого один з енотів, бурхливо жестикулюючи, про щось розповідає оточенню.

Поспостерігавши, заспокоююся з приводу непрошених гостей у моєму сні. Цих істот можна зі спокійним серцем списувати на закид моєї підсвідомості, бо створені вони з відомих мені запчастин. Зовні дуже схожі на енотів. Розмірами трохи більше необхідного. Більшість стоять на задніх лапах у позі ховрашків і слухають доповідача. На енотів вони схожі мордочкою, трохи більшою, ніж в оригінала.

Зовнішні риси також наявні: темні плями довкола очей, темна смужка по центру носа, білі брови та білі щічки з вусами. Замість смугастого хвоста вони мають лисий хвіст бобра, який використовують під час стояння як третю точку опори. Задні лапи короткі. Передні набагато довші.

У той час, коли більша частина істот стоїть та слухає доповідача, десть третина енотів займається своїми справами. Деякі чухаються, деякі приводять до ладу свій одяг.

Обладунки в усіх різні, але зроблені за одним принципом. Багато ремінців по всьому тілу, які обплутують звірят по різних траєкторіях, і до яких прив'язуються різні торбинки та речі.

Декілька енотів грають у квача, носяться на чотирьох ногах один за одним. Вочевидь, так бігати їм зручніше. На мене аборигени не звертають ніякої уваги, оминаючи мої ноги, наче стовбури дерев.

Один невеликий енот деякий час ховався за мною від погоні. Все це збіговисько нагадує дитячий садок. Хтось грається, хтось слухає, хтось займається своїми

справами.

Як хазяїн сну, я, звісно, розумію, про що вони тут говорять. Із цікавістю слухаючи, ділю їхню мову на звуки. Намагаюся спостерігати за процесом розуміння мною їхньої мови.

Булькотять вони, звісно, по-своєму, але я чую їхнє бурчання, як дуже споріднену мову, діалект української, в якому слова звучать дивно, незвичайно, але сенс зрозумілий.

Як тільки я починаю зосереджено вслуховуватися у вимову, відразу перестаю розуміти зміст. Тому вирішую пожертвувати звучанням заради сенсу. Все одно повторити за звірятами я не зможу жодного речення. Але мені все зрозуміло, тому жалітися нема на що.

Крім того, я вже довідався багато про народ зейців.

Цей світ вони називають Зея. На мою думку, назва дуже споріднена із Землею, але міняти щось мені ліньки, тому просто спостерігаю за всім. Отже, світ – Зея, народець – зейці. Самець – зейць, самка – зейка, маленький – зейча. Не знаю, навіщо мені ця інформація, але за що купив, за те і продаю.

Народ зейців – найстарший народ на Зеї. Можна сказати – корінні жителі. Ельфи, орки, гобліни, гноми та інші з'явилися пізніше...

Далі багато інформації про те, що зейці наймиролюбніші, їх усі люблять, і на них у цьому світі все тримається.

Складається враження, що по моєму запиту інформацію мені надав якийсь зейський пропагандист. Вирішую залишити й це поза увагою.

Місцеве зборище занепокоєне тим, що посланець від дріади із найближчого лісу передав для молоді до громади зейців кристали переходу, а обручі для приживлення передати забув.

Унаслідок такого неподобства всі демонструють своє обурення і занепокоєння, але в ліс за обручами ніхто зі старших іти не хоче, а молодим іще рано так далеко ходити, та й небезпечно, бо кристалів переходу вони ще не мають.

Я зрозумів, що ці збори, скоріше, просто балаган для підтримки загального ажіотажу і рушаю далі, іноді майже переступаючи через занепокоєних проблемою зейців. Далі подорожую широкою дорогою між хатками-горбами, слідом за фургоном, сліди від якого добре помітні.

Зрозумілими стали й хатки зейців. Будуються вони всією громадою. Коли створюється нова сім'я, громада починає наносити глину з травою в одну кучу. Під час будівництва в хатинці створюються кімнати, зали, коридори.

Зрештою, виходить звичайна глинобитна хатка, лише трохи дивної форми. Міцності пагорба надає штучна пожежа, яку розводять самі зейці після будівництва. Наносять повну хатку хмизу, а потім підпалюють всю споруду. Глина обпалюється і стає міцнішою.

Попіл усередині, звісно, прибирають, але зовні на стінах лишаються сліди великого вогнища, доки дощі не змивають їх остаточно. На даху кожна сім'я саджає губку, що

сезонів за три з маленького чепчика перетворюється на товстий помаранчевий дах із піни, до речі, їстівної, яка не дає перегріватися домівці на сонці та рятує хатину від опадів.

У фіналі виходять чудові казкові будиночки: руді стіни з обпаленої глини, круглі віконечка і товстий, неначе зроблений із цукрової вати, помаранчевий дах. Пройшовши ближче до центру поселення, я починаю зустрічати такі споруди обабіч. Дуже симпатично.

А нові, нещодавно обгорілі глиняні горби, що розташовані на околиці, по периметру селища, вочевидь, будувалися недавно для молоді.

Попереду повинно було бути торжище. Бажаючи побувати на місцевому базарі, я знову по максимуму відпускаю контроль над подіями, даючи фантазії карт-бланш. Хочеться різноманіття.

Це торжище виявилось доволі дивним. Сюди набралось достобіса різних істот. Спочатку я роздивляюся покупців. Ось повз мене проходить ельф, закутаний у плащ із каптуром. За спиною у нього лук, а на поясі – стилет у вишукано оздоблених футлярах. І хоч ельф на вигляд тендітний, невеличкий і худенький, але чомусь зачіпати такого із недобрими намірами видається не дуже правильним рішенням.

Цікаво, як його краще назвати з погляду людей? Нелюдь? Він же не людина, а ельф. А є ще "нечисть", це, напевно, від того, що істота нечиста, себто брудна? А може, тому що нехрещена? Ні, то вже буде "нехристь". І чого це мені в голову лізе така маячня? Всі ж розуміють, що давати істотам характеристики згідно з їхньою зовнішністю – це зовсім не означає шукати собі друзів.

А онде, біля невисокого прилавка, стоять дві орчанки, що обговорюють гідність великої морської раковини, яку їм намагається продати старий зморшкуватий гоблін. Орчанки високі, під два метри, статні. Гоблін зростом їм ледве до пояса дістає.

Клімат теплий, тому на представницях жіночої статі племені орків мінімум одягу. Але одяг цікавий. Довгі світлі халати, що відмінно облягають фігуру. Виготовлені з якоїсь тканини на кшталт мокрого шовку.

Підперезані широкими шкіряними поясами, що виконують роль жіночих сумочок, тому що до них приторочені якісь речі й мішечки. Халати спускаються до середини гомілок.

Взуті у босоніжки, ремінці від яких мереживом охоплюють ноги орчанок на давньогрецький штиб, майже до коліна. Від людей їх відрізняє темно-сіра шкіра, подовжені вуха, великі, трохи розкосі очі, і нижні ікла, що стирчать над верхньою губою.

Очі у дівчат настільки гарні, що можна навіть забути про ікла. Портрет орчанок доповнюють по парі ножів у лікоть довжиною, приторочені до поясів, поряд із торбинками. І хоча зрозуміло, що ножі більше для краси, гарно відполіровані й витончено оздоблені, але це все ж ножі, якими можна скористатися.

Вітрина у гобліна підлаштована під його зріст, і смішно дивитися, як високі орчанки елегантно нахиляються, щоб роздивитися товари.

Зброя здебільшого декоративна, але цілком дієва, є у кожного відвідувача торжища. Хоч у гоблінів і зейців я зброї не помітив, але мені здається, що я її саме не помітив.

Напевно, найдивнішим, що я побачив на цьому ринку, було торгове місце, де продавали ящерів. Так, це були саме такі шестилапі ящери, як я сьогодні бачив.

І дивним видався не сам факт продажу в'ючної сили, а те, що продавав їх такий же ящір. Три ящери ходять за символічною загорожею, а четвертий стоїть перед огорожею на чотирьох ногах, передню пару склав на грудях, під нагрудним роговим наростом, і слухає сивого кентавра.

Підійшовши ближче, я починаю розуміти, у чому сенс розмови. За огорожею ящери ходять на шістьох ногах і виглядають апатичними, коли ящір-продавець є розумною істотою, використовує дві передні лапи, як люди використовують руки, та вміє не лише слухати, а й відповідати, і взагалі нормально веде бесіду. Отже, розумні родичі продають дебілів у найми? Ну так.

Я не встиг достеменно розібратися, що там зазвичай у холонокровних, торгувати своїми єдинокровними, бо через кілька вітрин помітив свою нову знайому – зеленошкіру дівчину. Серед торжища яскраво виділяється її мішкуватий зелений комбінезон.

Вона, обпершись плечем об одну з вітрин і склавши руки на грудях, за чимось спостерігає.

Обійшовши її трохи збоку, я доєднався до спостереження за виставою, що влаштували вже відомий мені гном і поки невідомий продавець орк.

Парочка завела публічну торгівлю за якийсь дріб'язок. Чуються сварка і гучні ляпаси долонею по столу. Мені також стає цікаво, і я прислухаюся до торгу.

Прилавок в орка високуватий для гнома, і коротун, трохи скособочившись, обперся на вітрину ліктем, щоб здаватися вище зростом.

Однак вітрина дістає гному майже до підборіддя і його позиція не дуже вигідна. Продавець же, приблизно мого зросту, має комплекцію авторитетного вишибали. Про таких у нас кажуть: "Що обійти, що перестрибнути".

З одягу на ньому шкіряні штани чи шорти, за прилавком не видно, дуже широкий ремінь, певно, тут мода на шкіряні ремені, з кишенями, і шкіряна безрукавка з кістяними нашивками. М'язи тугими канатами переплітаються на відкритих руках і волохатих грудях.

Низький лоб, великі надбрівні дуги. Якби не ікла, що стирчать із нижньої щелепи, й подовжені вуха, в які натикано срібних кілець, я подумав би, що переді мною перегодований стероїдами пітекантроп зі шкільного підручника біології.

– Тупий орк! Сотий раз тобі кажу, що в цьому сезоні ціни на світляків знижено! Дві мідні монети за цього схудлого світляка – це дуже дорого! Я і половини мідяка не дав би, але я чесний гном! Даю тобі мідну монету за он ту склянку! – гном від злості навіть пристукує долонею по прилавку, на якому, підстрибуючи від ударів, дзеленчать прозорі ковпачки у формі перевернутих догори дном склянок, під якими, згорнувшись клубочками, лежать товсті, немов сардельки, й волохаті, немов зроблені з оксамиту,

хробаки рудого кольору.

- Хазяїн сказав: Чубрак продавати по дві монети за штуку, - тупо пробурмотів орк. - Давай дві монети.

- Ні, ну ви гляньте на нього! Ну ти нормальний? Ти продаєш бідного схудлого від голоду світляка за ціною минулого сезону! Може, його не годували з того часу?! Може, він дохлий?! Зейці добрі! Ця гора м'яса за дохлого світляка з мене дві монети вимагає! - у гнома від надлишку почуттів уже слина бризкає з рота.

- Чубрак годувати світляків, - повільно та ображено проревів орк. - Кожен день годувати. Чубрак по одному зерну в день давати світляків. Кожний по одному зерну.

- Але у минулому сезоні світляки були вдвічі більші!

- Так, - орк уже вдоволено посміхається і киває головою: - Удвічі більші були. Чубрак пам'ятати. Чубрак тоді їх також по дві мідні монети продавав.

- Ну то скажи мені, акселерат-переросток! Якщо зараз світляки вдвічі менші, то і грошей вони повинні вартувати вдвічі менше?!

- Е... Повинні...

- Отже, я! Плачу! Одну! Монету?! - здається, гнома зараз шляк трафить.

Чубрак, переминаючись з однієї ноги на другу, дивиться на неспокійного покупця і мовчить.

- Ну ми домовилися?!

- Домовилися? - Чубрак підвис, нахмутив брови, і, здається, відійшов у астрал, зайнятий своїми роздумами й розрахунками. Від зосередженості навіть губами плямкає, намагаючись зібрати у своїй голові думки, що не бажають його слухатися і розбігаються увсебіч.

- Ось і добре! - гном ударом долоні кладе на стіл монету, що невідомо звідки у нього з'явилася, і з вдоволенням виразом обличчя тягнеться рукою за склянкою. Але орк, що щойно стояв і щось подумки рахував, рухом наперсткаря суне склянку до себе і рука гнома хапає порожнечу.

- Ну що ще?!!!

- Хазяїн сказав, Чубрак продавати світляки по дві монети. Давай дві монети...

Я звертаю увагу на попутницю гнома. Не знаю, що це за істота, але її природна краса майже примусово привертає до себе увагу. Зелені кучері спускаються трохи нижче плечей. Оливкова шкіра, нелюдські, але по-жіночому гармонійні витончені риси обличчя.

Великі мигдалеподібні очі, з материнською добротою і спокоєм дивляться на гнома. Через розпущене волосся маленькими гострими кутиками стирчать по-ельфійськи витягнуті вуха.

Легка ласкава усмішка прикрашає тоненькі вуста. Схрестивши руки на грудях, зеленошкіра з видимим задоволенням спостерігає за плином подій. По її впевненому вигляду здається, що результат їй відомий заздалегідь.

Мені стало цікаво поговорити з нею. Треба перевірити, кого ж підсвідомість підкинула у мій сон?

- Вітаю! Бачив Вас по дорозі до міста. Чи можу я Вас запитати?

Зеленоока, не змінюючи позу, повернула голову в мій бік і, мигнувши, пильно подивилася мені в очі. Ух! Неначе два зелені ліхтарики увімкнулися у на мене.

Який погляд! Неначе заворожує. Хоча чому неначе? Картинка починає розмиватися... Контроль! Утрачаю контроль! Поновімо. Якір! Руки долонями до обличчя і роздивитися на них усі лінії. "Я уві сні. Я не сплю. Я свідомий."

- І я тебе вітаю. Ти цікавий, - тепер її погляд не здається чимось дивовижним.

Мелодійний голос. Вона неначе говорить і співає одночасно. Який цікавий діалект. Слухати його - одна насолода. І що саме цікаве - я все розумію. Та чому цікаве? Сон мій, хазяїн тут я, отже, повинен усе розуміти.

Але який голос! Слухав би й слухав. Створити таку гарнюню. Виявляється, моя підсвідомість таки молодець! А раз так, то і я молодець, це ж моя підсвідомість! А іще, вона звертається до мене на "ти". Отже, і мені немає чого політеси розводити.

- Твій товариш, як я розумію, гном. Продавець - орк. Тут, на торжищі, я вже бачив і зейців, і ельфів, і кентаврів, але схожих на тебе я не бачив. Хто ти, і як я можу до тебе звертатися?

- Хто я? - дівчина чомусь дзвінко розсміялася. - Ти, певно, дуже далеко, якщо ставиш такі запитання.

- Дріада вона! - чується розлючений голос гнома. Він з дуже невдоволеним виглядом засовує у свою торбину скляну колбу з рудим пухнастим хробаком.

Дивно. У своєму лісі я поселив дріад, але я їх і уявляв, і створював іншими. Якщо можна так висловитися, не такими досконалими.

- Ну що, Гел? Усе як завжди? - дріада явно кепкувала над гномом. - Може, пора вже звикнути?

- Цей Чубрак, якесь дебільне створіння! Всі продавці на торжищі знають, що я сторгую свою ціну і після того, як ми з ними поторгуємося в своє задоволення, як колись, у давнину, вони мені трохи збавлять ціну, а я, на подяку, дам їм трохи більше грошей. Те ж на те й вийде! А цей тупий чурбак ...!

- А може, Чубрак просто не знає, що ти в минулому великий торговець Геліоклес Бен Турнак? - дріада манірно звела очі догори.

- Чому це у минулому?! І чому це не знає?! Мене тут кожна ящірка знає!

Дріада вирішила пояснити мені таку поведінку гнома:

- Орки не дотичні до ремесла, тому торгують за монети. Гел - майстер ремесла. Він не сходячи з місця, може насипати Чубраку мішок тих монет. А торгується у пам'ять про своє дитинство, коли ще не вивчився і сам торгував за монети на торжищі. Він сюди не стільки за покупками завітав, як поторгуватися. А Чубрак, хоч і посередник, ціну не скидає. Просто господар світляків - монополіст. Він єдиний, хто возить на це торжище через гори світляків. Тому і тримає ціну.

- Він не монополіст! Він жмот і крадій! - не міг заспокоїтися гном. - За мідяк удаватися готовий! Байдужий до всього, аморальний і черствий аферист! Товстошкірий і непробивний наче... Наче он той шес! Його лише в синій колір лишилося

пофарбувати! Та що казати! У шеса розуміння й співчуття в сто разів більше!

Говорячи свій спіч, гном роздивляється простір за своєю спиною. Повернувшись у напрямку його погляду й окинувши оком торжище, я бачу вертикальний стовп густого голубого туману, що зі швидкістю пішохода рухається у наш бік.

Підозрюючи, що це саме той шес, про якого каже гном, я вдивляюсь пильніше. Це створіння дивне, хоча навіть створінням я не ризикну його назвати.

Уявіть тонкостінний скляний, повністю прозорий циліндр, діаметром трохи менше метра, а завдовжки метрів п'ять.

Ось таку скляну трубу поставили сторчма. Напустили туди голубого серпанку, той осів і згустився ближче землі, приблизно на третину довжини циліндра.

Зсередини важкий синій пар ніби підсвічено неоновим ліхтарем. Нижня частина серпанку схожа на воду, що хаотично хвилюється всередині скляного циліндра, а над водою, не покидаючи меж циліндра, ширяють, створені з цього ж пару метелики, чи то пташки, чи то рибки, що вистрибують над імпровізованим морем.

Уявили? А тепер приберіть скляний циліндр, але залиште його уявні межі.

І ось цей стовп із важким серпанком, це створіння, обмежене уявним прозорим циліндром, наближається до нас. Групка маленьких зейчат, що возилася в кучі піску неподалік, побачивши шеса, спочатку припинила.

Потім одне зейча (напевно, командир уявного загону маленьких зейчат-пупсів) щось закричало, і дітлахи почали закидати шеса жменями піску й дрібних камінців.

Попадаючи у межі шеса, камінці й піщинки освітлюються неоновим синім світлом і, сяючи, розлітаються в різні боки з доволі великою швидкістю. Створюється враження, що всередині шеса спалахують маленькі феєрверки.

Дорослі відвідувачі торжища ніяк не реагують на це синє створіння, просто звільняють йому дорогу, або обходять стороною.

Коли декілька камінців, відлетівши від шеса, попали в літнього гобліна, що торгував незрозумілими кубиками й кульками з білої глини, а зараз, не маючи покупців, дрімав у себе за прилавком, той прокинувся та, трохи піднявшись з місця, гримнув на малечу. Діти неохоче повернулися до своїх занять у купі піску.

Тим часом шес усе ближче. Його швидкість ні на йоту не змінилася. Здається, йому байдужі й пісок, і камінці, і взагалі все навкруги. Розумію, що знаходжуся на траєкторії його руху. Раптом із шесом відбуваються якісь зміни.

Сині метелики, чи рибки, сховалися у густому скупченні шеса, натомість із синього серпанку зіткнулася якась постать, і зараз, по пояс у синьому тумані, гордо піднявши підборіддя, на мене рухається... Інопланетянин.

Усе згідно з жанром інопланетян. Пропорційно велика краплеподібна, без ознак волосся, голова із вузьким підборіддям; великі, оливкоподібні, блискучі очі без зіниць; ниткоподібний невеликий рот; повна відсутність носа, замість нього два невеликі розрізи на місці ніздрів.

Худеньке тільце, кістляві руки із довжелезними пальцями складені на грудях, надмірний погляд у порожнечу, і все це синього кольору. Інопланетянин, від землі й до

талії занурений у синій пар, плавно рухається у мій бік.

Майнула думка: "Інопланетян я у свій сон не запрошував. Він зовсім не пасує до навколишнього колориту. Якщо я створюю світ у жанрі фентезі, то інопланетний персонаж із жанру фантастики. Цей виверт підсвідомості мені не подобається і ніяк мене не влаштовує".

Відмахуюся рукою, неначе відганяю комара. В моїй уяві інопланетянин, чи то пак, шес, так недоречно створений моєю підсвідомістю на цьому, такому живому і колоритному торжищі, повинен просто розвіятися, і плин сну повинен повернутися у своє річище.

Але нічого не відбувається. Стовп синього туману продовжує на мене рухатися і відстань між нами зменшується. Йому до зіткнення зі мною лишається декілька метрів.

Яка невдача! Схоже, мене затягує у звичайний сон. Тепер я не володар сну, а простий спостерігач, якого хаотичний потік думок підсвідомості кидає в різні боки, неначе тріску у весняному струмку. Зараз картинка почне пливти й змінюватися.

Ну ось, так і є. Інопланетянин Утрачає форму, розмивається і на його місці утворюється моя точна копія, пофарбована в синій колір, з гордою пикою, і таким же зверхнім поглядом у ніщо. Стовп серпанку підлітає впритул, і я від розпачу з усього духу б'ю хуком із правої, по своїй, скопійованій шесом, але чомусь такій нахабній і самовдоволеній фізіономії.

Удар не проходить. Під час зіткнення з уявним кордоном туману швидкість руху кулака різко сповільнюється. Проникнувши всередину стовпа на десяток сантиметрів, моя рука зупиняє рух так, неначе я вдарив по великій і дуже важкій боксерській груші.

Кулак, так само як камінці, кинуті нещодавно дітлахами, яскраво спалахує синім неоновим сяйвом. Між щелепою моєї копії, куди я цілив ударити, і моїм кулаком спалахує яскрава синя блискавка. Все моє тіло скручує судомою.

Колись, на якомусь корпоративі, хтось із моїх колишніх колег демонстрував на публіку свій електрошокер, вимахуючи ним перед враженими дівчатами, неначе фалоімітатором, поки випадково не вдарив струмом мене.

То я вам маю сказати, шановні, що то лише маленькі квіточки, порівняно з тим болем, що викручує моє тіло зараз. Я відчуваю, що не можу ні рухатися, ні навіть дихати.

В очах темніє. В голові підіймається хвиля страху: "Я вмер?!!!" На зміну страху приходить темрява.

Шмат VIII

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Оце так сон! Неперевершено! А як реалістично! На жаль, під кінець сталося непередбачене, але загалом я прогресую. Однак так примітивно стратити. Міг би ще походити торжищем. Було цікаво. І прокинувся я дуже рано. Темно, хоч в око стрель.

Досить довго я передумував свій сон, прокручував його у своїй уяві, лежачи

вкутаним по шию у ліжку у повністю темній кімнаті. Лише через деякий час почали з'являтися думки про певні невідповідності.

Як може бути в моїй кімнаті так темно? Взагалі, поночі мою кімнату освітлює електронний годинник, який, хоч і придбаний доволі давно, але свою роль нічного світильника виконує справно. Якщо навіть немає світла у мережі, то завжди, крізь вікно, кімнату освітлюють вогні міста.

Подивившись у бік вікна, я побачив... Нічого. Таке враження, що я опівночі в темній кімнаті подивився на чорну стіну. Думки в голові не поспішали шикуватися в логічний ланцюжок.

Ще деякий час я лежав, не рухаючись, то закриваючи, то відкриваючи очі. Темно. В голову лізла якась дичина: "Прийшов Прокіп - кипить окріп. Пішов Прокіп - кипить окріп. Як при Прокопі... Було темно, так і закривши очі, я бачу темряву."

Стало трохи моторошно. Напевно, треба піти на кухню та приготувати собі чаю. Якщо немає світла, то, може, газ іще є? Сірники навромацки знайду. Щоб трохи зняти з себе нерішучість, перед тим як вставати, вголос промовляю:

- Нехай буде світло!

- Ага! Зараз! Лечу і падаю! Світло йому подавай! Як додому мене відпускати, то все ніяк. Заміни йому, бачте, бракує. Все на завтра відкладає. А як світла великому цабе забажалось, то підіймає опівночі й командує! Світла йому треба! А щоб світло засвітити, між іншим, потрібно докласти зусиль! І не ти повинен напружуватися, товсте бородате чудовисько, а така маленька і тендітна я! Вдень спати не дають, ходять, галасують, вночі світло вимагають! А те, що я все своє золоте дитинство провела в якомусь задрипаному напівпідвальному приміщенні, то всім по цимбалах! А ось тепер я буду всіх вас обіцянками годувати! Немає світла! Завтра буде! А ще краще, післязавтра! Все, можеш спати далі й не заважати мені своїми голосними вібраціями. І спи тихо! Бо я збираюся влаштовувати сеанс медитації!

Мене настільки збентежила гнівна тирада володарки високого, тоненького, можна сказати, дитячого голосу, що я просто лежав і мовчав. Сам дивуюся, чому адреналін так повільно рухався до моєї голови, але не було ніякого страху. Лише подив.

"- Напевно, хтось заліз до мене у квартиру, сподіваючись на скарби хазяйки, що здає мені кімнату, бо в мене, крім комп'ютера, красти нічого."

- Ем-м... Хто тут? - мабуть, кращого варіанта в моїй голові не знайшлося.

- Хто, хто?! Ящірка в пальто! Ні! Тут не до медитації! Ніякої душевної рівноваги!

Біля стелі щось почало розгоратися. Світло поволі набрало яскравості, неначе на спіраль лампи помалу подали зростальну напругу. Те, що я побачив, викликало сумнів у тому, що я прокинувся.

М'яким білим світлом світився маленький чоловічок у плащі. Він, звисивши босі ніжки, сидів у невеликій відкритій скляній коробочці, яка нагадувала годівницю для птахів. У школі ми такі колись робили. Дно, чотири стовпчики та стеля.

От тільки ця годівниця виготовлена цілковито зі скла. Світла від маленького чоловічка достатньо, щоб не напружувати очі, і водночас, на саму істоту можна

дивитися, не мружачись.

"- Здається, ти ще не прокинувся."

Найнадійніший спосіб перевірки – ущипнути себе. Лівою рукою я щипнув себе під ковдрою за ногу.

"- Боляче! Не сплю. Чоловічок не зник. Отже, він реальний."

"- Це ще не факт. Бачив нещодавно голографічні екрани, які вигадали китайці? Дивишся на будівлю, а замість рогу будинку бачиш, наприклад, клітку з драконом, або майданчик із котенятами. Тут той самий принцип. Зверху і знизу скляні пластини, а між ними можуть показувати будь-що."

Не зовсім прокинувшись, мозок намагався хоч трохи запрацювати, щоб наздогнати події, які відбувалися з наростальною швидкістю й гальмувати не збиралися. Тим часом, чоловічок, що сидів, звисивши ноги за край своєї годувальниці, почеберяв ніжками, потім малесенькими кулачками протер очі й подивився на мене. Схиливши голову набік, здивовано запитав:

- А це ще хто?! Ти що тут робиш? Невже це бородате чудовисько продало мене якомусь пересічному... Невідомо кому? Хоча, з нього станеться. Ще й ціну, напевно, задер, як за личинку першого року. Хоча ні, – чоловічок озирнувся довкола. – Я вдома. А це означає, що ти завітав у гості до цього бородатого спекулянта і залишився переночувати. Чому так голова тріщить? Що я вчора пила? А ти чого мовчиш? Про світло галасував, немов тебе різали, а як отримав те, що хотів, немов води в рота набрав. Ти хто?!

"- Вона, бачте, вдома. А я, значить... Але... Ой! Боляче!"

Стегно лівої ноги, мабуть, уже синцями вкрилося, так я його щипав. Я ще раз пильно подивився на чоловічка, чи то пак, дівчинку, бо вона сама казала про себе займенниками жіночого роду, потім похмуро оглянув кімнату і зробив невтішний висновок:

"- Умови гри змінилися не в кращий бік. По-перше, я все-таки не сплю. А по друге, виявляється, я не вдома."

"- Диви, який спостережливий? А ще що ти помітив?"

Я лежу у широкому, масивному, але низенькому ліжку, по шию вкритий товстою теплою ковдрою, у просторій кімнаті без жодного вікна. Підлога, стіни й навіть стеля, до якої метрів зо три, вкриті світлим, майже білим деревом, мабуть, липою.

Меблі також дерев'яні й такі ж масивні, як і ліжка, з дерева темно-вишневого кольору, вкриті товстим шаром лаку, коштують, напевно, купу грошей.

Масивність, плавність ліній, нічого подібного я ніде не бачив. А у нас же як? Чим дивакуватіше, тим дорожче. А майстри, бажаючи заробити більше, демонструють свою дивакуватість, як тільки можуть.

Ось, цьому майстру, на творінні якого зараз лежав я, здається, захотілося пофантазувати на повну, і зовсім відійти від поняття "дизайн інтер'єру".

Всі меблі, певно, з метою економії простору, вбудовані в стіни. Всі дверцята і шухлядки знаходяться не вище метра над землею. Весь простір, що вище, до самої

стелі, зайнятий якимись чи то поличками, чи то вітринами, де стоїть всілякий дріб'язок.

Двері назовні також незвичні. Вони мають вигляд витягнутого по вертикалі овалу. Цікаво, як вони відчиняються? Бо на зігнутій поверхні можна застосувати лише одне місце для кріплення підвісу.

Ручка на дверях розташована майже на рівні моїх колін. Ліжко майже вдвічі нижче, ніж звичайно. Меблі низенькі.

Не маю я таких знайомих, які мають настільки низенький зріст і настільки багато грошей. Онде, один анімований світильник із функцією поновленої "Аліси", скільки повинен коштувати.

До алкоголю я індиферентний. Та і скільки ж потрібно випити, щоб не пам'ятати не лише процесу пияцтва, наслідком якого виявилось моє попадання до цього ліжка, а й підготовчого періоду, упродовж якого необхідно скинутися на горілку і закуску, знайти вільне місце, зателефонувати знайомим, щоб виявити охочих упасти на хвоста, але запросити лише спроможних стати спонсорами й таке інше. Останнє, що я пам'ятаю...

"- Стоп! А що я пам'ятаю останнє?"

"- Як тебе звати, пам'ятаєш?"

"- Пам'ятаю."

"- Де працюєш, пам'ятаєш?"

"- Пам'ятаю. Голова болить чомусь."

"- Як лягав спати увечері пам'ятаєш?"

"- ... М-м-м ..."

"- А пам'ятаєш, як ти Новий рік на роботі зустрів?"

"- Так, це добре пам'ятаю. Прийшов після зміни з роботи пізно ввечері першого числа, зателефонував родичам, привітав із Новим роком тих, хто не відсипався після новорічної ночі, зайшов у комп'ютерну гру, привітав сокланів, сказав їм, що сьогодні втомився, як ціп, що на осаді їти мені ліниво, що нехай на честь Нового року клан фіолетових грифонів вдавиться своєю фортецею ще, як мінімум, на тиждень, а потім ми все одно її відвоюємо. Потім прийняв душ, нажерся олів'є з лоточка, і ліг спати."

"- Точно так, але то було не вчора і то була не вчорашня гра. Потім були ще дні. І фортецю ми відбирали декілька разів..."

"- Ем-м... Порожнеча. І голова болить чим далі, тим більше."

Я так і лежав, дивлячись у стелю і не рухаючись, до підборіддя вкритий ковдрою, неначе боявся злякати спогади. Але лякати не було чого. Зовсім. А напружуватися, щоб щось пригадати, було чомусь боляче.

- Це, між іншим, не ввічливо, коли гість не відповідає на питання господині, - не вгамовувалася освітлювальна техніка.

"- Але яка гарна голограма. Так і хочеться підібратися ближче і торкнутися цієї дюймовочки."

"- А може це і не "Аліса", може, це господарка сидить зараз в іншій кімнаті і

спілкується зі мною через цей пристрій і водночас спостерігає?"

- Це, між іншим, не ввічливо, коли господиня вимагає відрекомендуватися, але своє ім'я тримає у секреті, - вирішив відповісти тією ж монетою.

"- Оце ти сказав! А подумати перед тим, як рота відкривати?"

"- Це ти про що? А! От дідько!"

Я швидко кинув погляд по боках від себе, але, хоч ліжко і широке, але ні другої зім'ятої подушки, ні будь-яких інших слідів можливого перебування поряд зі мною цієї ночі особи жіночої статі я не побачив, тож заспокоївся. Хорошим би я був джентльменом, якби до всього забув ще й те, з ким я опинився в одному ліжку.

- О! То ти мене розумієш! - дюймовочка підскочила на ноги. - Тоді ось так! Зараз! - вона стала в позу "Ленін на броньовику", простягнула вперед руку і продекламувала: - Ти маєш честь на власні очі бачити адептку п'ятого року навчання клану Ваахол, ученицю головного тримача божественного пилку вічноквітучої долини мальв, на південному березі Променистого острова... Ніконіну!

Ця тирада була схожою на промову конферансьє на боксерському ринзі, коли афішують відомого чемпіона. Доволі кумедно. Сподобалося. Але голова ще трохи відлунювала легким болем, тому я доволі стримано пробурчав:

- Я вражений.

Намагаючись сісти у ліжку, я трохи підвівся і почав стягувати з себе ковдру. Відчувши незручність у правій руці, дістав її з-під ковдри й побачив, що вона, аж до ліктя, одягнена у дивну фіксаційну рукавицю.

Схоже, що руку залили зеленою монтажною піною, а після затвердіння піна стала гарним фіксатором. Неначе гіпсова пов'язка, але значно легша, значно міцніша і зеленого кольору. Якщо не намагатися ворухити рукою, то цієї рукавички можна зовсім не відчутти.

"- Невже ти й руку десь зламати примудрився?"

"- Головне, щоб не у бійці. Не розумію, як і перед ким я буду перепрошувати за те, чого не пам'ятаю."

"- На жаль, бійка - доволі реальний варіант."

Від скромності я, звісно, не помру, але приємно думати, що якщо мої втрати становили зламану руку, то мої кривдники... Саме так, хотілося думати у множині, "кривдники". То мої кривдники ніг, рук і навіть голів могли не дорахуватися.

"- Ось, виявляється, який я крутий?"

"- А таки так! Загалом я добра людина. Але якщо мене вкурвити, то я вже стаю і недобра... І не людина."

"- Чуєш, добра людино, а ти відчуваєш, що ти голий?"

"- Що?!!!"

Я вмить забув за руку. Швидко підняв ковдру і зазирнув під неї. Так, білизна відсутня. Швиденько натягнув ковдру до підборіддя, і знову ліг у ліжку.

Деякий час моє обличчя прикрашала кисла фізіономія, а в голові чулися думки, на кшталт: "Хто мене роздягнув?", "Де я і де мої речі?" і "Вимагаю повернути мою цноту!"

Однак, у процесі того, як мозок обробляв отриману інформацію, підкидав у голову результати аналізу того, що я бачив під ковдрою, і це доходило до свідомості, моє обличчя розгладжувалося, а очі від здивування відкривалися так широко, як у того хом'ячка, що з'їв жувальну гумку і довго не може нею покакати.

Я, врешті, зрозумів, що саме побачив під ковдрою! Ривком сів і знову подивився під ковдру. Так і є! На моєму животі, підкоряючись рухам моєї діафрагми, рухалися кубики преса. В мене чуже тіло!

Тіло не моє, але я добре його знаю. Саме це тіло я створив для себе уві сні. Не буду ж я гратися у творця свідомого сновидіння, не зарадивши уві сні самому собі? Ця новина перевершила все, що могло мене здивувати до цього. Яка голограма? Яка чужа квартира? Яка відсутність білизни? В мене нове молоде тіло!

У ті часи, коли я роздумував, яке тіло для себе створити уві сні, я не забажав бути атлетом, або бодибілдером. Мене не зацікавили форми Шварценеггера, я просто відновив у пам'яті власне тіло у віці двадцяти п'яти років.

Я не завжди був мужиком п'ятдесяти з хвостиком років, з дистанцією пробігу до крамниці й назад. Колись я полюбляв спорт, вчився на вчителя фізкультури, і мав нічого собі струнке тіло, хоч без розкачаної біцухи, але й без пивного барильця.

Тепер, спостерігаючи за тим, як я по черзі напружував грудні м'язи, про існування яких забувся вже років з десять тому, водночас я намагався надати собі відповідь на головне питання: "Як?!!!" А точніше: "Як зробити так, щоб зберегти цей ефект у реальності?"

Я добре розумів, що в той момент не знаходився уві сні. Також я мав досвід деяких хибних рішень, прийнятих у своєму житті. Неодноразово, намагаючись розібратися у принципі роботи механізму, я, з найкращих спонукань, безповоротно ламав сам механізм. Зрештою залишався без механізму і без розуміння дії цього механізму.

Тому в той момент сидів, як мінер на невідомому мінному полі. Посміхався трохи скаженою посмішкою і намагався ні про що не думати, щоб необережною думкою не зламати щось, що давало змогу в реальності отримати тіло зі сновидіння. Всі бар'єри логіки знесло тим фактом, що ось я, ось моє нове молоде тіло, і я не сплю!

Догнатися я вирішив тим, що пошукав очима по кімнаті дзеркало, і, не знайшовши, повернувся до узголів'я ліжка, яке було відполіроване до блиску, і в якому я зміг впевнитися, що й обличчя моє після невідомого апгрейду також виглядало на тридцять років молодшим.

І ось, варто було мені запевнити себе, що тепер я не сплю і нове тіло зі мною назавжди, як наступні події почали трошити мою впевненість і моє усвідомлення реальності. Почала Ніконіна.

– Я не зрозуміла! Ти що, мене не помічаєш?!

Я вже трохи прийшов до тями. Обкрутився ковдрою і спустив ноги з ліжка. Радісно відповів:

– Як можна?! Як можна в цій кімнаті, сповненій темряви, не помітити такої яскравої квітки?!

Було видно, що саме такої реакції від мене і чекали. Ніконіна з гідністю кивнула і зробила щось схоже на реверанс. Плащик, що весь час майже повністю прикривав її тіло, розправився й обернувся двома парами крил великої бабки. Крила засяяли так, що стало боляче дивитися.

"- Впізнав?"

"- Так. Діснеївська феєчка. Напевно, американська голограма. Хочу і собі таку техніку. Яка краса!"

- Як тобі?

- Ти просто красуня!

Ніконіна разом полишила політеси і застрибала від радості, неначе школярка після оцінки "відмінно" за контрольну роботу.

- Правда?! Я тобі подобаюсь?! А крила?! Ти бачив?!

- Що ж, я впевнений, що це найкращі й найяскравіші крила, які я бачив у своєму житті.

- Мені вони також подобаються!

Ніконіна склала крильця і вони миттєво опали плащем їй на плечі. Потім вона відкрила їх знову і вони, розправившись, знову засяяли неначе неонові лампи. Феєчка почала підстрибувати у своїй скляній годувальниці. Швидко махаючи крильми, вона намагалася втриматися у повітрі.

- Дивися! Дивися, я навчилася літати!

Я саме спостерігав за цією милотою і думав, що з такої відстані цю голограму неможливо відрізнити від реальності, коли Ніконіна, загорлавши: "Дивись, як я умію!", зіскочила зі свого скляного будиночка під стелею і з радісним писком по кривій траєкторії злетіла мені в живіт.

Відлетівши від мене у складки ковдри, вона зі сміхом борсалася там, намагаючись підвестися на ноги. По кімнаті від зміни положення джерела світла почали метушитися тіні. Я ж завмер, неначе отримав у обличчя торт зі збитими вершками.

Коли ти бачиш об'ємне зображення, це називається голограма, або 3D-кіно. Одягнувши окуляри, у 3D-кінотеатрі, ти можеш навіть спробувати упіймати якісь предмети, що з екрана пролітають повз тебе. Але є закони жанру. Вони полягають у тому, що ти ніколи. Чуєш?! Ніколи їх не спіймаєш!!!

Але коли живе джерело світла з розгону вдарило мене по животу, я зрозумів, що це вже не зображення і не голограма. Це вже реальність, бо що таке реальність, як не те, до чого можна торкнутися?

Поки я шукав у складках ковдри свою загублену від подиву щелепу, Ніконіна злетіла з ковдри і, вихляючи у повітрі, випадково натикаючись на меблі, з писком, радісним верещанням та криками "Я літаю!" носилася по кімнаті. По стінах знову стрибали тіні.

Облетівши повне коло, Ніконіна вже доволі вдало приземлилася на мою ліву руку, вчепившись у неї своїми ручками й ніжками. Схожі відчуття у мене були, коли я годував горіхами білок у парку. Живе диво сидить у тебе на руці й ти боїшся навіть

ворухнутися, щоб, не дай боже, його не злякати.

До того ж я не зовсім розумію, ким є Ніконіна? Як мені з нею спілкуватися? Як з людиною, чи як, наприклад, із папугою? З дуже розумним папугою. Ніконіна всілася зручніше в мене на руці, безперервно продовжуючи вести розмову, вже більше сама з собою, ніж зі мною.

- Ну як тобі?

- Хм... Ну, як справжня учениця п'ятого року навчання... Чогось там.

- Я і є справжня! І не "чогось там", а головного тримача божественного пилку, вічноквітучої долини мальв на південному березі Променистого острова! А взагалі, мені не дуже подобаються титули. Мої друзі можуть називати мене просто Нікона. А дуже близькі друзі - просто Ніка. Але я ще не маю друзів. Я лише вчора скінчила четвертий рік навчання і перейшла до юнацького віку. Ти будеш моїм першим другом! Ти згоден? А то ці волохаті чудовиська завдяки природній тупості не розуміють мову берегинь квітів. А ти розумієш. І ти мене слухаєш. І хоча з пам'яттю у тебе не дуже... Ти навіть мій зменшений титул не зміг запам'ятати. Але ти мені все одно подобаєшся. А ще ти не відрекомендувався.

- Мене кличуть Валерієм.

- А хто тебе кличе? І чому вони тебе кличуть таким складним словом "Ва-ар-р-релі-єм"? Тобі, напевно, дуже тяжко, коли вони тебе постійно так кличуть? Знаєш, я тебе, як ніхто, розумію! Я не така зла, як вони. Я ж твій близький друг! Я буду кликати тебе зрозумілим і простим словом "Ваарон". Правда, тобі подобається? Я вже другий день розмовляю, а в цій гномській печері й поговорити немає з ким! А ще я додому хочу. Я два роки батьків не бачила. А цей... У! Чудовисько волохате! За вчорашній день він мене два рази на вулицю не випустив. І хоча я тоді ще не зовсім літати вміла, я лише зараз навчилася, але це його не виправдовує!

Слухаючи ці думки вголос і розглядаючи маленьке чудо, що освітлювало всю кімнату, мої думки потихеньку починали намацувати рівновагу.

"- Ну що ж, у наявності втрата пам'яті. Лишається тільки радіти, що не пам'ятаю я не все життя, а лише якусь частину. Але яку частину зі свого життя я не пам'ятаю, також лишається загадкою."

Пересадивши Ніку на ковдру, я рукою оцінив рівень своєї неголеності. Підборіддя гладеньке, немов сіднички у немовляти.

Кажуть, що коли чоловік любить дружину, він голиться увечері, якщо роботу - голиться зранку, а якщо любить себе, то голиться тоді, коли схоче.

Загалом, я голюся ввечері, але не тому, що в мене є дружина. Її немає. А тому, що саме ввечері мені хочеться поголитися, щоб зранку не морочитися.

Але я зрозумів, що роздуми про гоління зайві, тому що я не тільки не пам'ятаю останнього гоління, я взагалі отримав нове тіло, тому питання гоління відпадає саме собою.

Натомість до питання "де я знаходжуся?" долучається питання "коли я знаходжуся?". Також наближається той час, коли мені потрібно зробити вибір: впадати

в істерику зараз чи ще трохи почекати? З гордістю констатував, що маю сили, щоб іще трохи протриматися.

За дверима почулися кроки. Хтось босоніж чимчикував до моєї кімнати. До речі, цікаво, як відчиняються овальні двері?

Відповідь виявилася доволі прозаїчною. Двері, як у купе потягу, від'їхали в стіну.

На порозі, закутавшись у таку ж ковдру, якою обмотаний я, стояла... Дріада з мого сну.

Шмат IX

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Примітивні ми все ж таки створіння. Людська свідомість не може просто так сприйняти незрозумілі факти. Або це потрібно терміново пояснити та зробити дотичним до відомих речей, або це викличе панічний страх, слідом за яким приходять два можливі види реакцій, або агресія, або скорення і поклоніння. Голі інстинкти. Підкорити або підкорятися. Або ти, або тебе.

Вибачте, звісно, зараз ідеться про середні показники людського організму, про біомасу. Звісно, ваша реакція буде іншою, бо ви не такі, як усі, ви – виняток. Ви – особливі.

Помічали, що адреналінщикам дуже подобаються фокуси? Свідомість людини відразу попереджає, що зараз будуть відбуватися фокуси (якісь реальні дії, які коштом розфокусованості людської уваги можуть здатися нереальними), і людина завмирає у передчутті чогось, чого не зможе пояснити.

У момент демонстрації фокуса в людини, попри те, що її попередили, все одно виникає невеличкий імпульс незрозумілого страху, що провокує викид маленької порції адреналіну. А потім настає відчуття радості від того, що страх був переможений.

Якщо ж людина достеменно знає сутність фокуса і спосіб його виконання, то їй відразу стає нудно дивитися на зрозумілі речі. Бо немає страху, а отже, немає ні адреналіну, ні задоволення.

Від того, що переді мною в реальності стояла дріада з мого сну, я впав у ступор. Мозок просто вимкнувся на той час, поки намагався вигадати якусь логічну версію того, що відбувається. Вималювалися два можливі варіанти. Перший – я ще сплю.

Цей варіант мені дуже не сподобався, бо я вже звик до ейфорії володіння новим тілом, до того, що у мене нічого не болить, до відчуття сили у м'язах, до бажання пробігтися без остраху за те, що відмовлять ноги.

Другий варіант хоч і шитий білими нитками, але він хоч якось пояснює мені, що відбувається. Отже, припустимо, що я не пам'ятаю, де шлявся останні декілька днів. Десь упродовж цього часу я познайомився з цією примітною зовнішністю дівчиною.

Ну і що, що шкіра зелена, очі великі і пальці на ногах довгі? Після того, як я побачив на ютубі подробиці перевтілення старої китайської гримзи жіночої статі у молоденьку великооку красуню-китаянку, що неначе зійшла з екрана аніме, до

реальності зовнішнього вигляду жінок я ставлюся з великою недовірою.

А пальці? Ну що ж, існують люди з рудиментарними хвостами, чому не може бути людини з пальцями на ногах, що трохи довші за норму?

Оскільки я втратив спогад знайомства з дівчиною в реальності, то підсвідомість підкинула мені її образ уві сні, саме тому мене так непокоїть жива копія моєї дріади зі сновидіння.

Є ще Ніконіна, факт існування якої зовсім нікуди не стикується. Ці знання мій мозок узагалі вирішив відкинути, як несуттєві. Це може бути все, що завгодно! Клони відновленого племені Піксі, генна інженерія Уолта Діснея, продукт діяльності невідомого Франкенштейна.

Ну не можу я все знати. І я зовсім не можу знати того, чого і раніше не знав, тому... Просто байдуже.

Значно більше мене цікавить молоде тіло. І тут, як додаток до другого варіанта, вимальовується зовсім моторошна для мене версія. Схоже, мені приснилися всі мої останні тридцять років життя!

Мені досі двадцять п'ять, а від отриманого уві сні великого масиву інформації в мене шоківий стан і певна дезорієнтація в просторі.

Якщо підтвердиться цей третій варіант, тоді зараз кінець вісімдесятих — початок дев'яностих. Знову окидаю поглядом оточення. Ні, при совку таких речей бути не може. І до того ж від такого жахіття зовсім близько знаходиться варіант того, що мені приснилося взагалі все моє життя, а зараз я в шостій, або шістдесят шостій палаті, поряд з палатами Наполеона Бонапарта та Івана Грозного, а на порозі стоїть не дріада, а очкарик-санітар, що приніс мені купу нових пігулок, які знову повернуть мене до королівства Морфея!

∞

- Вітаю, жителі ночі! Увесь будинок підняли своїми криками, - дріада, пройшовши через кімнату, сіла поруч зі мною на ліжку. - Ну що, великий воїне, прийшов до тями? Давай твою руку огляну.

"- Такий самий голос, як і уві сні! І мова... Мелодійна, співуча, неповторна і карколомна. Хочеться слухати й слухати."

- Вона прийшла! Вона прийшла! - радісно заволатала Ніка, злетіла в повітря і почала кружляти довкола дріади. - Я вмю літати! Подивися! А ти мені зробиш огляд?! А ти скажеш гномам, що мені вже можна додому?! А мені вже можна додому?!

Зеленошкіра зробила невдоволену міну і педагогічним тоном зауважила:

- Шановна панночко, не треба мені миготіти. Де твоє виховання? Нумо, лети до світильника і дай світла, щоб я могла оглянути пацієнта. Свої почуття будеш демонструвати пізніше. Розповіси також, чому ти ще тут? Ти вже повинна бути на півдорозі додому.

Ніка ще спробувала щось пискнути з приводу своїх здібностей до польоту, але дріада підняла вгору вказівний палець і суворо подивилася на неї. Ніконіна засоромлено шмигнула у свою скляну годівницю, розправила крила, надаючи

максимальну потужність освітленню.

- Давай, - дівчина простягає з-під ковдри до мене руку.

Я, зрозумівши, що вона має на увазі фіксаційну рукавицю на моїй правій руці, кладу свою зафіксовану рукавицею руку на її долоню.

Другу долоню дріада поклала зверху на мою руку й на хвилюку завмерла до чогось прислухавшись: - Ну що ж, усе добре, пора знімати.

Раптом пухнаста рукавиця, що раніше текстурою нагадувала монтажну піну, пофарбовану зеленкою, потеплішала, далі стала м'якою, а потім раптом ожила!

Від несподіванки я трохи сіпнувся, але дівчина втримала мою руку і заспокоїла: - Зараз, зачекай трохи.

Я з острахом спостерігав, як те, що було рукавицею, ворушить тисячами маленьких ніжок, зеленою кашею сповзає на руку до дівчини, далі, охопивши її передпліччя на кшталт товстого браслета, повзе вгору, далі вище ліктя, і ховається під ковдрою.

- Що це?!

- Ох, ха-ха! - дівчина дзвінко засміялася, і її милозвучний сміх умить розвіяв усі страхи. - Це треба бачити! У тебе від здивування очі стали круглі й великі, немов луска дракона! Ой, ну все, все, не дивися на мене так. Питай, що тобі цікаво, все розповім.

"- Тобі все цікаво. Але чомусь мені здається, що не варто відразу кричати, що в тебе пуста макітра і тобі нічим думати, а всі спогади на вакації поїхали. Тож думай, що кажеш. І, напевно, треба із нею знову знайомитися, чи що?"

Зібравши разом усі думки, які я встиг наловити у своїй голові, доволі офіційно, але не доволі складно, звернувся до своєї співрозмовниці:

- Почуваюся дуже незручно перед вами та прошу вибачити мені мою повільну реакцію, але я вимушений зізнатися, що маю проблеми з пам'яттю. Я не зовсім пам'ятаю... Та що там, я зовсім не пам'ятаю, як вас кличуть, де і коли ми познайомилися, коли ви мені одягли оту рукавицю... Загалом, я, здається, нічого не пам'ятаю... Вас, здається, я бачив уві сні, на торжищі, але лише уві сні, і не пам'ятаю вашого імені. Найбільше мене бентежить, що я не пам'ятаю, як сюди потрапив, як довго спав, хто мене роздягнув і де мій одяг. Виходить, у мене амнезія? Останнє, що я добре пам'ятаю, це новорічний вечір суботи, перше число. А далі все якось змазалося, і я якось не дуже розумію, що тут роблю і скільки часу минуло.

- З огляду на твій переляканий вигляд, маю думати, що ти справді ніколи раніше не бачив дріаду. І це мене таки бентежить. Де це дріаді можна прожити все життя, отримати нове тіло, і не бачити інших дріад. Це я до того зараз кажу, що ти також дріада, судячи з того, що я бачу, і хоча я ще першонароджена і не знаю, що таке суботи й амнезія, але діагностику провела якісно. У тебе все в порядку, хоча я не розумію, чому твій вибір, чи вибір твого куратора впав саме на це тіло, але воно в тебе здорове. Навряд чи ти втратив пам'ять. Так, об шеса приклався з усього духу, і твоя рука ледве без зв'язків не лишилася, але повинно попустити. А ще, схоже, що ти шеса також ніколи не бачив. Що я можу сказати? Дуже дивно! Може, якщо будеш мати бажання, поясниш мені, з якої печери тебе випустили? Але решту я тобі можу пояснити дуже

просто. Імені мого ти не можеш знати, бо ми з тобою ще не встигли познайомитися. Певно, ти не все пам'ятаєш про торжище, і тобі здається, що то було уві сні, але це можуть бути лише наслідки удару об шеса. Наслідків для здоров'я твоя неадекватна поведінка тобі не лишила. За все своє життя я не пам'ятаю, щоб енергія шеса когось убила, або покалічила. Так, захисна реакція істоти, не більше. Але я також не пам'ятаю, щоб хтось на шеса так кидався. І добре, що я була поряд, бо днів зо два ти мусив би прохворіти без моєї допомоги. Далі ти нічого не пам'ятаєш, бо втратив свідомість, коли від шеса здачі отримав. Ми тебе під вечір сюди на підводі привезли. Одяг твій онде, за узголів'ям на стільці склали. Ніяких надій можеш не плекати, бо я тебе не роздягала.

"- Ой, можна подумати! І не дуже треба було!"

- Я Гела попросила, і вони із сім'єю тебе сюди доправили. Кликати мене марно, хоч на весь ліс кричи. Простіше мене через лісовика шукати. Він мій помічник. Він зі мною швиденько зв'яжеться. Та якщо схочеш сам мене кликати, давай сюди свій кристал переходу, оформимо з тобою знайомство. Мое ім'я Евеліна. Ну як, я задовольнила твою цікавість?

Мозок відмовлявся працювати. Думки розбігалися, кожна у свою шпаринку, а звідтіля тикали одна одній дулі. Навіювання, гіпноз, психотропні препарати, фантазії на всю голову відбитого мозку, що ж обрати?

Безліч варіантів. Я вже готувався визнати себе несповна розуму. І той факт, що я себе не відчував хворим, якраз підтверджував цю версію, бо всі, хто зістрибнув із глузду, вважають себе здоровими.

Найгіршою видається думка, що згідно з такою маячною годі й мріяти, що молоде тіло залишиться мені в реальності. Але хоч я і божевільний, все-таки не хочеться втрачати останній глузд, підскакувати з ліжка і з криками бігати по кімнаті. Хоча, чесно кажучи, я був до такого вже майже готовий.

"- Куди я вляпався? Схоже я злякався."

"- І чого ж я злякався?"

"- Чого? Звісно чого! Я не знаю, де я є!"

"- А яка різниця де? Загрози для життя не спостерігається. Сидиш собі у ліжечку. Тепло тобі, сухо і комфортно. Дівчина он за тобою яка екзотична доглядає. Те, що вона зелена і бинти у неї живі - це побічний ефект. Чи, може, ти від Евеліни відчуваєш загрозу твоєму життю?"

"- Ні, дріаду я не боюся. Можливо, страх виникає від невідомості майбутнього?"

"- Те, що ти врешті називаєш дріаду дріадою, це добре. Ми відразу перескакуємо до фази прийняття. А з приводу страху перед майбутнім, згадай: ніколи й ніхто не знав майбутнє. Пророки брешуть. Ти можеш планувати майбутнє, але якщо ти не маєш ніякої інформації, це означає, що ти просто не можеш планувати майбутнє за браком знань, і все! А якщо ти не можеш планувати майбутнє, то цього немає сенсу боятися. Як тобі? Підходить? Перелаштовуйся швиденько на стресовий режим життя. Під час стресу людина, для збереження здорового глузду, починає жити

одним днем, або навіть однією миттю. Частіше повторюй собі, що ти ще живий, а отже, ще не все втрачено. Отже, поки що все нормально!"

"- Ага, випав якийсь чоловік із тринадцятого поверху і, пролітаючи між шостим і п'ятим поверхами, подумав, що поки що все нормально і нічого страшного."

"- Не пересмикуй! Ти живий, здоровий, тобі он руку вилікували, місце лежаче для сну надали."

"- Який у біса здоровий?! Те, що дах у мене протік, а всю черепицю розкидало, це здоровий?! Те, що я, курва, голий сиджу невідомо де, подумки сам із собою розмовляю і нічогісінько не пам'ятаю, це здоровий?!"

"- Ти чого кричиш? Не можна подумки кричати, бо альтер-его лопне і всіх лайном закидає. Ну, розмовляєш ти сам із собою – спілкуєшся з розумною людиною. У разі потреби буде до кого за порадою звернутися. Правда, у цьому випадку не можна сказати, що одна голова – добре, а дві – краще, бо у тебе голова все ще одна, та й та неповна. Не переймайся. Слабка форма шизофренії завше схвалювалася як спосіб самоконтролю. А що голий – це взагалі не проблема. Одягнись. Тобі ж показали, де твій одяг лежить. І взагалі, припиняй істерику."

"- Добре... Зібралися. Поводимося адекватно і розв'язуємо проблеми по черзі. Спочатку захист від хтивих поглядів протилежної статі."

"- Безсоромник, тобі ж сказали, що тобі тут нічого не відламнеться, вона взагалі дохтар! Твої принади її не зачеплять, і жіноча увага тобі не світить."

"- А мені й не потрібно світла. Я можу і в темряві одягнутися. Отже, спочатку одяг, потім налагодження контактів із місцевими, потім треба розібратися з часом. Дійсно, давно треба було спитати, яке зараз число. Можливо, вихідні вже скінчилися і я повинен зараз бути на роботі? Також треба визначити вектор руху додому. І чи є у мене із собою гроші? Чи як у дитинстві, зайцем на автобусі?"

- Скажіть, будь ласка, Евеліно, а чому тут немає вікон?

Я запахнувся в ковдру, взяв весь одяг гамузом і повернувся на ліжку. В руках у мене був... Одяг із мого сну.

"- Усе! Для збереження здорового глузду не буду заморочуватися. Беремо, що дають."

"- І чому це ти собі уві сні білизни та грошей не вигадав?"

"- Якби мій одяг визначався тим, що я собі вигадав уві сні, то зараз був би також сон, а оскільки зараз я не уві сні, то"

"- Досить! Сон, несон, пронесон, досить! Одягнутися!"

"- Срака-мотика! Взуття немає. Зима надворі."

"- Облиш, не будь таким нудним. Мусиш побиратися. Люди тебе ночувати взяли, може, і на ноги тобі щось знайдуть."

- Ми в гостях у першонароджених, сім'ї Турнак, у Складних пагорбах, - Евеліна потроху вводила мене в курс справи, але зрозуміліше від цього не ставало. - Мене сюди Гел запросив. Його брат, Мраченос, трохи прихворів, але Геліоклес вирішив не ризикувати й запросив мене. Сім'я Турнак - хазяйновиті гноми. Геліоклес із братами

для саморозвитку обрали обробку скла. Переїхали з тригір'я Гаракам та поселилися тут. Тоді пагорби Скляними ніхто не називав. Це Гел із братами засадили велику ділянку скляними деревами й пагорби стали "Скляними". Тут Гелікоклес собі дружину знайшов. Барбена – гарна гнома, весела, життєрадісна. Дитинка у них славна. Хлопчик, Тримхароном звати. У цій печері живуть Гелікоклес із сім'єю, його брати-близнюки Мраченос і Мрачагос і їхня сестра Мараванна. Вона тут ненадовго, у неї вже є наречений, скоро вони одружаться і Мараванна переїде до нього. Ми з Гелом познайомилися, коли вони з Барбеною тільки-но одружилися. Гел із братами тоді у Хмільному лісі, недалеко від мого дому, копали саджанці, і личинка скляної мухи вхопила Гела своїм мацаком за ногу і намагалася затягти його до себе в дупло на обід.

Евеліна, розповідаючи всю цю маячню, потроху підіймала рівень емоцій. Наприкінці оповідки вона розповідала так емоційно, неначе мисливець або рибалка, що згадують свої самі козирні байки.

– Ну ти, звичайно ж, розумієш, що обідати збиралася личинка, а Гел у неї був замість десерту. Для гнома личинка скляної мухи – не супротивник. Вона дуже маленька, ледве йому до коліна дістане. Але сама личинка у розмірах своєї цілі не дуже розуміється, і кидається на все, що рухається. Гноми після гір перший раз потрапили до лісу і, розглядаючи навколишню красу, забули навіть про ментальний бар'єр. А Гел у той момент перелазив через товстий стовбур поваленого дерева. Заліз він на цю повалену колоду, осідлав її, і, схопившись за гілку, не маючи повного огляду, однією ногою навпомацки шукав точку опори, щоб злізти з іншого боку. Штани задралися мало не до коліна, і личинка зі свого дупла, що знаходилося навпроти ноги гнома, обхопила Гелікоклеса своїм мацаком за голу литку. Її сисальці добряче пристали до голої шкіри. Це зовсім не боляче, просто слизько і дуже гидко. Кожен мисливець знає, що варто нагрівачем доторкнутися до личинки, як вона відпускає все, що тримала, і зморщується у себе в дуплі. Але Гел і його брати раніше жили в горах, і там скляних мух і їхніх личинок в очі не бачили. Вивчили декілька саджанців скляного дерева і відважно поїхали до лісу за своєю першою здобиччю. Не знаючи, що його вхопило за ногу, Гел перелякався так, що забув усі знання зі свого початкового на той час рівня ремесла й імовірно подумав, що прийшов його смертний час. Напевно, після того випадку в нього і з'явилася перша сивина. Я тоді ішла від дерева досвіду додому. Ходила туди за інформацією, просиділа там цілий день, і мені дуже хотілося їсти. Коли я почула крик Гела, подумала, що то реве смарагдовий дракон із сусіднього материка, який прилетів у гості до ельфійської принцеси Левіріллітуель і таким громоподібним ревом сповіщає про своє прибуття. Ти ж розумієш, що події такого рівня в нашому дитсадку відбуваються раз на кілька років, тому я, відкинувши думки про вечерю, миттю полетіла на той рев. Прилітаю я туди, а там брати Гела, не на жарт перелякавшись за життя родича, розколупали своїми тесакми трухляве повалене дерево під Гелікоклесом, витягли звідти личинку мухи й порубали її в фарш! Потім із лайкою та, незважаючи на протести Гела, практично зі шкірою, і навіть місцями з м'ясом відірвали мацак від ноги й також у фарш! Ні, не ногу – мацак у фарш! Так ось,

прилітаю я туди й бачу двох гномів із тесаками в руках, по вуха перемазаних у крові та у нутрощах личинки! І третього, з пошматованою ногою, який усівся на стовбурі дерева і реве, мов дракон із похмілля! Кров струменить рікою! М'ясо – шматками!

Евеліна розходилася не на жарт. Почала розмахувати руками, з палаючими від збудження очима в ролях показувала дії гномів.

Тим часом на порозі кімнати, двері якої Евеліна так і не зачинила за собою, з'явився присадкуватий, тумбоподібний бородатий чоловік, одягнений у махровий халат і також босоніж.

Тепер зрозуміло, чому двері виконано в формі овала. В прямокутник таке тіло просто не пролізе. На мій подив, приємним баритоном незнайомиць звернувся до Евеліни:

– Евеліно, що це ви тут серед ночі робите? Щось сталося? Може, допомога потрібна?

– Ой, Барбено, вибач, будь ласка! Я забула зачинити двері! Невже всіх перебудила?!

Евеліна збентежено затулила щоки руками. Їй-богу, як дитя.

– Та не переживай, пусте. Цих сонь тараном не підіймеш.

"– Барбена..? Жінка..?"

"– І не просто жінка, а дружина Геліоклеса."

"– Тобто ось так виглядають гномки?"

"– Ну на смак та колір усі пиріжки різні. На себе не примірай."

"– Упаси боже на себе таке приміряти. Злагоди їм, любові та успіхів у сімейному житті."

– А твій родич, як я бачу, вже здоровий?

Барбена, посміхаючись у бороду, спостерігала, як я під ковдрою намагався одягнути штани.

"– Ти диви, ця гномка на мене дивиться."

"– Її очі, куди хоче, туди й повертає. І чи не ти до недавнього часу, дотримувався радикальних поглядів, що гноми бувають лише в книгах?"

"– Добре, ця схожа на тумбу, чоловікоподібна, бородата карлиця з цирку "Шапіто", вимовляючи слово "родич", підозріло повертає очі у мій бік. Чий це, цікаво, я родич?"

"– Грубіян! Не можна так про жінку. Краще нехай буде гномка або гнома. А родичем, найімовірніше, ти доводишся Евеліні. Вона ж тобі казала, що ти дріада. До речі, як буде називатись самець дріади? Дріад?"

"– Із чого б це я родич? Я що, позеленіти встиг? З приводу дріади, краще оминемо інфінітиви. Мене і дріада повністю влаштовує. Ваароном мене тут уже охрестили, дріадою обізвали. Мені байдуже, нехай хоч грибом називають, аби дали в що взутися і додому відпустили."

Я вирішив бути ввічливим.

– Вітаю, Барбено. Я відмінно виспався. Мені Евеліна розповідала, як вона з вашим

чоловіком та його братами познайомилася.

"- Ой, а чого це Евеліна так засоромилася?"

- Що, Евеліночко, знову розповідаєш родичу плітки місцеві? Ви, шановний, її не дуже слухайте. А якщо слухаєте, то діліть мінімум на десяток. Евеліна дівчина гарна, але дуже вже любить для нетутешніх трохи перебільшити. Зате, як лікарю, Евеліні ціни немає. За її допомогу ми всі їй дуже вдячні. Мраченоса вчора за хвилинувилікувала. Бачу, і вас вона швидко на ноги поставила. Може, треба що, то ви кажіть, не соромтеся. Родичі Евеліни в нашому домі завжди бажані гості. Скоро світати буде, всі до сніданку зійдуться, там з усією сім'єю познайомитеся.

- Скажіть, Барбено, а чому ви мене назвали родичем Евеліни?

- А про те мені Гелік розповів. Чесно кажучи, коли я вас уперше побачила, то спочатку засумнівалася. Дуже ви блідий для дріади. І, тільки ви не ображайтесь, з усього видно, харчуєтесь не дуже добре. Такий худий, що, можна подумати, голодуєте. Але як тільки ви заговорили, відразу стало зрозуміло, що ви з лісового народу. Он як складно кажете, все достеменно зрозуміло.

- Ви розумієте мову дріад?

- Ну, звичайно, ні. Зате я добре розумію мову гномів. - Барбена посміхнулася. - Що ж, добре. Якщо вже встала, лягати не буду. Піду робочі тіла годувати. А ви, якщо хочете, досипайте. Як світає, буду кликати на сніданок.

Барбена вийшла і зачинила за собою двері. Я встиг одягнути штани та сорочку. Здивовано дивлюся на дріаду.

- Поясни, чому родич?

- Ти - цікавий випадок. Говориш мовою дріад. Тому коли ти від шеса втратив свідомість, я Гелу сказала, що ти мій родич. Але чим далі на тебе дивлюся, тим більше бачу дивних ознак того, що ти маєш опосередковане відношення до дріад. Тіло тобі куратор підібрав дивне. Це тіло точно не у нас робили. Я багато знаю кураторів з різних дерев життя. У нас дуже не люблять відходити від стандартів. Але твій куратор - спеціаліст гарний. Весь функціонал дріад, крім анатомічного, тобі залишив. Мені тільки дуже цікаво, звідки він такий стандарт тіла взяв? Я таких не бачила. Напевно, щось із законсервованих архівів. Активність твоєї аури постійно підвищена. Ти неначе перебуваєш в агресивному оточенні. Напевно, прототип твого тіла застосовувався в активних дієвих місіях. Мені було б дуже цікаво послухати й твою історію також. Ти навіть не сказав мені, як твоє ім'я?

- А я знаю! А я знаю! Його ім'я Ваарон! - подала голос Ніконіна.

"- Та називайте, як хочете! Ну що, шановний альтер-его, ти, здається, обіцяв пораду від розумної людини? Тут якийсь дурдом "Сонечко" на виїзді. Всі оперують даними з мого сну. Маю тіло, одяг зі сну. Персонажі нестандартні, знову-таки, підходять більше до мого сну, ніж до реальності. Що робити будемо? Якщо я беру участь у якомусь реаліті-шоу "Задури голову ідіоту", то звідкіля у них інформація про мій сон? Якщо я потрапив у якусь розробку, де під наркотою вже декілька разів устиг усе розповісти про свій сон, і тепер мене розводять на... Немає їм на що мене

розводити, бо я – ніхто, і звати мене – ніяк. Ні грошей, ні статусу у суспільстві. Не маю навіть власної квартири. Служби ніколи не будуть витратити стільки ресурсів для обробки сірої людини."

"– Так, багато дивного. Між іншим, вікон тут немає, бо ми в печері. Ціла сім'я в печері живе. Це якісь катакомби під містом, чи що? Де тебе зберігають? А ще чув, вона робила тобі діагностику і бачить твою ауру. Отже, видавати свою інформацію потрібно відверто, бо, підозрюю, брехню вона також буде відчувати."

"– Чув десь, що коли людина бреше, у неї колір аури змінюється. Хоча яка може бути брехня? Якщо вони мене сюди запхнули, то всю мою історію вже знають уздовж і впоперек. Просто перевіряти можуть на брехню. Єдиний вихід, який вважаю правильним, грати в повну відвертість. Усі інші шляхи тобі перекрили."

– Ну ось, Ніка мене відрекомендувала.

– Ні! Ти що?! Почекай! – Ніконіна злетіла мені на плече. – Не так же треба. Зараз, – Ніка знову стала в позу шлагбаума, – Ось, слухай! Вельмишановна помічниця природи! Осяяна мудрістю лісів, лікарка Евеліно! Ти можеш бачити перед собою першого близького друга учениці п'ятого року навчання, головного тримача божественного пилку, вічноквітучої долини мальв на південному березі Променистого острова, Ніконіни! Перед тобою великий поліглот, що володіє мовами дріад, берегинь квітів і навіть гномів, Ваарон! Ну?! – Ніка, не змінюючи позу, гордо підняла підборіддя та зверхньо кинула на мене погляд під назвою "Знай наших!"

– Гідно! – я також скривив вираз обличчя під назвою "Я в тобі не сумнівався", і кілька разів значуще кивнув головою.

"– Ну що ж, божевільним також треба колись розважатися."

"– Не відривайся, повертайся назад до наших баранів, чи що тут у них, личинок скляних мух. І треба починати ставити правильні питання, бо я тут до всесвітнього потоку не розберусь."

– Дівчата, досить політесів. Евеліно, незважаючи на те, що і я, і моя аура виглядаємо здоровими, з деякими подіями я не можу розібратися. Думаю, це пов'язано із втратою мною деяких спогадів. Почнімо спочатку. Мені п'ятдесят чотири роки. Я знімаю кімнату на четвертому поверсі шостого дому у Парниковому кварталі. Це я до того, що взяти з мене нічого, і мені зовсім не зрозуміло, навіщо я вам знадобився. Я ні сном, ні духом не знаю, як я опинився серед якихось пагорбів і як далеко це від міста. Тебе, до того моменту, як ти зайшла в цю кімнату, я бачив лише уві сні. Серед моїх знайомих ніхто настільки не захоплюється книгами фентезі, щоб фарбувати себе в зелений колір, або відрощувати бороду, будши жінкою. Все, що я тут бачу і чую, сприймаю, як маячню сивої кобили. Саме тому я постійно збуджений і трохи наляканий. Хоча, яке в біса "трохи"? Я до мокрих штанів боюся, що мій дах від'їхав далі, ніж знаходяться оці ваші Скляні пагорби, й ніколи вже не повернеться.

Евеліна мовчки здивовано на мене дивилася.

– Ну ось, один — один. Тепер у тебе очі великі й круглі, як ця. Як її? Луска дракона. Евеліно, – я помахав рукою перед її обличчям. – Ти хоч щось зрозуміла з того, що я тобі

кажу?

- Так, - дріада виглядала збентеженою. - Я зрозуміла, що ти поки що не знайшов собі місця для життя і подорожуєш у пошуках свого даху. І ще я зрозуміла, що я тобі наснилася. - Евеліна характерним жіночим рухом крутонула свої зелені кучері на пальчик, а потім заклала їх за гостре вухо, і зовсім ненадовго опустила очі долу.

"- Тю... Немає слів. І не скажеш, що блондинка... Та он і гномка як її розхвалювала."

"- Та ні, не дура вона. Просто, можливо, чоловіка поряд немає."

"- Так, усе, досить жартів. Пора покидати це гостинне місце."

- Евеліно, зрозумій мене правильно, ти, звичайно, дуже гарна...

"- Ти що робиш? Зовсім мізків нема? Вона тебе вже якось не так зрозуміла і надумала собі щось, а ти її ще більше заплутаєш. Та і "гарна"... Ну очі гарні, ну фігурка. Але ж вона зелена! Чув вираз про те, що діти зеленими будуть? То це сюди стовідсотково підходить!"

"- Сам дурак!"

- Але я зараз не про це. Скажи, чи можу я зараз звідси піти?

- Ну звичайно ж, ні! - Евеліна подивилася на мене так, неначе я дурненьке дитинча і нічого не розумію.

"- Замурували, демони. Що я тобі казав? Там за дверима двоє санітарів із гамівними сорочками. Нікуди ти звідси вже не підеш."

- Своїм вчинком ти дуже образиш гномів, - продовжила дріада. - Це буде найвищою зневагою до господарів дому. Та і куди ти поночі? У тебе в дорогу нічого немає. Чи, може, ти хочеш сказати, що начебто згадав, що у минулому житті став майстром ремесла, можеш створювати підпросторові кишені без додаткових засобів та творити портали? - дріада відверто глузувала.

"- Що ж, відмовка приймається. Зневага до господарів - то великий гріх. Але і наше спіднє не гнилим нитками правлене. Партизани не здаються. Головне - тримати себе в руках. І без істерик."

- Ні, що ти, хоч я і відчуваю себе трохи не у своїй тарілці, але ображати гостинність гномів, це вже занадто. Тут я з тобою повністю згоден. Я зовсім не це мав на увазі. Просто, я хочу вийти надвір і подивитися вночі на Скляні пагорби. Я ніколи тут не був.

- А що на них дивитися?

- Назва перспективна, повинно бути дуже красиво.

- А чому б не зачекати до ранку?

- Ну..., зранку зірок не буде. Давай разом підемо? На зірки подивимось, на Місяць. Я тобі сузір'я покажу. Я колись астрономією захоплювався. Моє улюблене сузір'я Стожари, а твоє? Зараз Місяць у повній фазі, картина буде - во! Романтика!

"- Телепень, ти не знаєш, яке сьогодні число і на Місяць останній раз дивився минулого року. Яка повна фаза? Вона ж зараз твою брехню розкриє."

Евеліна примружила одне око та підозріло на мене подивилася. Але раптом я отримав неочікувану підтримку.

- Евеліночко, я також хочу на вулицю. Я вже два роки зірок не бачила. - Ніка літала довкола дріади й сипала проханнями, як горохом. Евеліна відчула підозру, але цікавість узяла гору.

- Ну, якщо ви так хочете, пішли погуляємо. Скоро світанок, це справді може бути гарно. Однак я піду так, ми ж ненадовго? - Евеліна щільніше закуталася в ковдру.

- Ні, що ти! Ми швидко, як метеори! Лиш вийдемо і миттю назад!

- Поводьтеся тихо. Ми й так багатьох розбудили.

Ніка всілася мені на плече. Я не ризикнув брати ковдру, щоб не викликати підозру. Подумав, якщо дріада босоніж іде на вулицю, мені негоже просити взуття. Що я босоніж по снігу ніколи не ходив? Не вмру.

Ми, намагаючись не шуміти, проходимо по тьмяно підсвіченому коридору з великою кількістю дверей по обидва боки. Стіни, стеля і підлога тут також оздоблені під світле дерево.

В стінах вмонтовано багато шухляд. Верхня половина стін завішана полицями та вітринами. Майже всі горизонтальні поверхні заставлені чудернацькими предметами. І хоча я не розумію призначення і десятої частини експонатів, але їхня якість виготовлення свідчать про велику цінність.

Можна припустити, що ми йшли по дуже іменитому антикварному салону. Коридор дуже широкий. Незважаючи на полиці на стінах, по коридору можна йти, як мінімум, утрьох.

Потім ми минули зал із відгалуженнями, потім ще один коридор. Потім ще один зал, і вже після наступного коридору знайшовся вихід на вулицю.

Я зрозумів, що у такій печері справді може жити так багато людей, чи то пак, гномів, як розповідала Евеліна.

Я добре пам'ятав, що зима цього року така собі. Від нуля до мінус трьох — п'яти градусів. Тому дуже здивувався, коли, прочинивши товсті дубові двері, ми вийшли і я відчув літнє тепло. По ногах дмухнуло легенькою нічною свіжістю. Для мене ж, котрий очікував на морозну сльоту, це було неначе в тропіках.

По охайній, викладеній кам'яною мозаїкою доріжці ми вийшли на просторий двір. Озирнувшись, я бачу майже вертикальний зріз пагорба, в якому, крім вхідних дверей, трохи лівіше, є ще й великі ворота.

Якщо вже приймати все на віру, а діватися мені, схоже, нікуди, то за тими воротами повинні були бути стійла з їзовими ящерами.

Велетенський двір упритул прилягає до пагорба. Відгороджений від зовнішнього світу двометровим парканом. Більша частина двору вимощена гладенькими кам'яними плитами.

Решта території заросла невеличкою травою і кущами. За парканом стіною стоять темні тіні дерев. Джерел світла, крім Ніконіни, тут немає. Орієнтирів ніяких.

"- В дупу стрелений джигіт у ліс вночі не побіжить... Як тебе сюди занесло?"

"- Так, згоден. Іти немає куди. Ще розумні поради є? Доведеться користуватися гостинністю бородатих карлів."

З роздумів мене вивели легенькі штурхани в плече.

- Ну, чого стоїш? Де вони? - це Ніка від нетерпіння стрибала в мене на плечі. Евеліна, закутавшись в ковдру, також з очікуванням дивилася на мене.

- Хто, "вони"?

- Ну, Місяць і романтика!

"- Кому що, а голодному ложка! Тут у чоловіка і пам'ять, і мозок відмовляються іти на контакт, а цим романтику давай!"

- Погано небо видно. Ніко, прибери світло, будь ласка, щоб очі трохи до темряви звикли.

Ніконіна поволі припинила світитися. Спочатку з усіх боків нас охопила темрява, але вже через хвилину очі звикли й трохи розвиднілося. Зрозумівши, що все добре бачу, я підвів голову і подивився на небо.

Спочатку я не зовсім зрозумів, що саме побачив. Потім зовсім не повірив очам. Протер очі, покліпав, знову подивився на небо. Картина, м'яко кажучи, неймовірна.

Усі зірки одного розміру й розподілені по небу візерунком, де між кожною парою зірок однакова відстань. З'єднавши всі пари зірок рівними лініями, можна отримати килим із рівносторонніх трикутників. Тут уже я не втримався й у мене вирвалося щось на кшталт:

- Звізда Марлізонського балету!!!

"- Мамо, відправ мене назад до пологового будинку, бо твоя дитина бракована. Де я?!!!"

- Та-а-а, красаота - страшна сила, - захоплено прошепотіла Ніка і зручніше влаштувалася на моєму плечі.

- Романтика... - задумливо промовила Евеліна й обережно взяла мене під руку.

Засовавшись, Ніка прямо на вухо прошепотіла:

- Ваароне, скажи, а де той, інший?

- Хто..? Інший..? - знаходячись у повній прострації, спитав я.

- Ну, Місяць! Де він?

- Місяць...? - я сумно зітхнув і похитав головою. - Схоже, далеко.

- Дуже далеко?

- Дуже... Напевно далі, ніж мій багатостраждальний дах.

Шмат Х

∞ Зараз. Альтанка

Уже добре відома альтанка на задньому подвір'ї лікарні.

Двоє лікарів усідаються перекурити та потеревенити.

- Будеш? - спитав молодший лікар старшого, демонструючи яскраву пачку цигарок.

- Дарма ти це сказав. Сьогодні буду. Давай дві. - Взявши всю пачку, патологоанатом, постукавши по ній пальцем, вибив дві цигарки. Одну заклавав за вухо, другу встромив у рота. Повернув пачку назад. - Така чортівня діється, що можна і

покурити.

- Отакої, захочеш людині приємне зробити, запропонуєш цигарку, а тобі замість "Дякую, не буду", відповідають "Давай дві". Як можна із такими людьми бути чемним? Що там за чортівня?

- Люди в лікарні раптово почали мерти, мов мухи.

- А, так ти вже знаєш? Швиденько їх до трупарні відвозять.

- Нумо, нумо, розкажи, товаришу коронеру, що у вас там на стаціонарі робиться? Чому це до мене за два дні восьмеро жмуриків доправили?

- Розумієш, я просто в шоці від того, як багато людей підтримують кацапів. І до того ж не за гроші, а від щирого серця! Так-от, при мені лише один ласти склеїв, але я тоді зміг спостерігати все від початку до кінця. Це у приймальному покої було. Привезли сім'ю прифронтових. Чоловік під обстрілом по вулиці бігав і заробив собі осколка в ногу, а дружина його супроводжувала. Знаєш як кажуть: "Не такі страшні московські воші, як українські прокацаплені гниди". Наглості - через край. Дружина, лиш машина до воріт під'їхала, вискочила, криком вигнала з передпокою санітара, примусила його разом із водієм тягти свого чоловіка на ношах. А чоловічок той іще. Десь сто і десять кіло живої ваги. Заробив він наскрізне поранення литкового м'яза, дрібниці. Але, мабуть, та жіночка так пашу відкрила, що тамошні санітари йому, крім джгута, і крапельницю, і навіть бандаж на шию одягли, аби чого не сталося. Я все розумію: не має людина медичної освіти, не знає, що поранення неважке, переживає за чоловіка і робить усе, щоб той отримав найкраще обслуговування. Тут, може, коли й прикрикнути потрібно. Але робити це так, неначе всі кругом безсловесна скотина і раби... Наче всі довкола просто безвідмовно зобов'язані тобі чимось... Це просто свинство якесь.

- Москалі?

- Звичайно! У мене навіть у голову не вкладається, щоб так поводитися українці.

- Підгодовані чужинці. Манкурти. У таких перевертнів історія складається з трьох частин. Перша - добрий дед-енкаведист, що привіз сім'ю з московії у ще теплу після розстріляних або виселених українців хату. Друга - папа-кадебіст, що карав і милував, іноді за власними ж доносами. Третя - ефесбешна консерва, або, якщо ним навіть ФСБ погидувало, звичайний кацапський вилупок, який звик до барського життя, і для котрого гарний українець - то або мертвий, або раб, або слуга.

- І чоловік такий же, вартий тої жінки. Поки санітар і старий водій його тягли, обклав їх матом за незграбність, багато чого наговорив про війну. Основна думка з усього сказаного була: "Еслі би хахли не сапратівлялісь, уже давно жилі би как люді." І всі йому винуваті. Сестричка молода у нас є, Рая може знаєш. Якщо ми з тобою свідомі, тобто розуміємо, що зараз москальській мові тут не місце, і якоесь намагаємось скласти українські слова докупи, то вона з народження щира україночка. Почала заводити на нього медичну карту. Ким вона у нього тільки не була. І "селючкай неабразованной", і "хаклушкой тупагаловай". Рая - в сльози. Я відібрав у неї формуляр, попросив покликати Сергія. Той - хлопець зі стальними нервами, образити себе не дасть. Рая побігла його шукати, а я заходжу до приймальні. Ну, думаю, зараз я тобі, кацапська

морда, всі діагнози виставлю. Ти у мене з пляшки, чи то пак, із клізми місяць не злізеш. А там він за серце вхопився й уже синіє. Дружина довкола нього бігає: "Колечка, Колечка! Врача, врача!". Честі ради, мушу сказати, що там справді було, без варіантів. Навіть якби схотів, я його не зміг би витягти. То я просто з тихою радістю перевірів відсутність пульсу, зіниці, констатував смерть, сказав його дружині, що чоловік у неї перехвилювався від поранення, і серце не витримало. Взагалі, я людина незлобива, але тої миті, так мені добре на душі стало! Так добре, що думаю, як піду ввечері курити до альтанки, як запропоную тобі цигарку, то навіть якщо ти візьмеш цілих дві, то мені все одно добре буде.

- Точно не ти? - коронер пильно дивиться на товариша.

- Ображаєш! Якби я, то я тебе попередив би. І інструкції з приводу циркуляції у кровоносній системі пухирця повітря добре пам'ятаю. І свідків багато. У нашій лікарні його і пальцем зачепити ніхто не встиг.

- А інші померлі?

- А інші - доволі підозріло. Або вночі, або під час тихої години. У нас же зараз людей багато, по шість — вісім хворих у кожній палаті. Так-от, почнуть людину після сну будити на сніданок, або на післяобідній перекус, а вона вже того. Все. І діагноз той же, як у народі кажуть: розрив серця.

- Ну тоді і я тобі трошки розповім про той "розрив серця". Дружина Колечки, як ти знаєш, поліцію викликала. Наполягала на тому, що саме некомпетентні послуги нашого закладу призвели до смерті її благовірного. І коли тіло попало до моїх загребущих рученяток, вона знову-таки настояла на розтині та "по тихому" підійшла до мене окремо, під час розтину, з пачкою грошей. Знаєш по чийої душі вона до мене підходила?

- Хм... От с-с-с... По Раїну?

- Не розумієш ти зі своєю вищою медичною освітою, чим відрізняється логіка від економіки! Згідно з логікою, так, по Раїну. Тому що вона хоча б вербально контактувала з Колечкою. Але згідно з економікою Рая тут узагалі ні до чого. А от "етат дактарішка" при грошах, які з нього можна видіти.

- По мою?!!!

- Все-таки твій диплом дає певні ази знань. З другої спроби ти таки обрав один із двох можливих варіантів. Узагалі, я просто в захваті від того, як швидко вона все розрахувала! Але вона не взяла до уваги геніальний розум твого друга. Я свого часу дивився серіал "Кості". З погляду медицини - повна маячня. Але я взяв на озброєння лайфхак із диктофоном. У серіалі коронери записували на нього хід розтину. Завів собі такий. Досить зручно, маю сказати. І так сталося, що нашу з нею розмову я повністю записав. І тут же здав її поліції, яка ще й поїхати не встигла. Ти уявити не можеш, наскільки ти мені дорого обійшовся! Я не погодився відразу продати нашу дружбу за ту мізерну суму, яку вона мені пропонувала! Я торгувався, як бог! І погодився я тебе продати за суму майже вдвічі більшу від заявленої! Уявляєш?!

- Молодець! Відразу видно, що господар! Усе в сім'ю! Навіть старий пройдисвіт

Локі тобі позаздрив би! Думаю, якщо ти добре попросиш, я можу сьогодні тобі й третю цигарку виділити! Що не зробиш для друга?!

- Яка третя цигарка?! Поліція мій диктофон, як доказ, забрала. Я без нього, як без рук!

- І не надійся! Диктофона у мене немає. Третя цигарка, це все, на що ти сьогодні можеш розраховувати.

- Так завжди. Ніякої допомоги в лиху годину. І хоча в мене запасний диктофон є, але варто було спробувати, - третю цигарку патологоанатом заклав за друге вухо. - Однак, друже, у мене є для тебе іще новини.

- Більше цигарок не дам. У тебе вуха скінчилися.

- Не будь таким жадібним! Не все в нашому світі робиться за цигарки. Сьогодні я тобі розповім цікаві новини безплатно.

- Ну, якщо на даремщину, тоді насипай.

- Я людина обов'язкова. Пообіцяв дружині Колечки відкрити Колечку, і виконав обіцянку, тобто виконав розтин Колечки. Коли я відкрив Колечці грудину, я зрозумів, що його діагноз не просто гострий інфаркт міокарда, і навіть не отой розрив серця. Його діагноз - вибух серця.

- Ти тверезий?

- Як гірський криштал! Уяви собі: беремо абстрактне серце, уявімо, що воно ще б'ється, кладемо його обережненько так на ковадло. Потім беремо кувалду, зама-а-ахуємось, і з усієї сили хріначимо по серцю! Потім збираємо у жменьку той фарш, що від нього лишився, і пхаємо у Колечку! Саме таку картину я побачив усередині цього кацапа. І тоді мені, наче кардіолог на вухо, тихенько так зашепотів: "Перевір усіх померлих за останні два дні..." І що ти думаєш? Усі! Всі вісім трупів мають котлету замість серця!

- Хм... А я тільки но хотів тобі розповісти, що в усіх випадках сусіди по палаті розповідали, що, незадовго до смерті кандидати у покійники дозволяли собі погані вислови відносно українців, мови та України, або поводитися так, як наш Колечка з дружиною.

- Як кацапи?

- Усе правильно кажете, друже!

- Гм... Це наводить на химерні думки... А хочеш подивитися вибух серця?!

- Питаєш?! Звісно, хочу!

- То пішли покажу?!

- А пішли!

Медики вибралися з альтанки й по доріжці, мимо симпатичного садового гномика, попрямували до покійницької...

Шмат XI

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Ну і що в таких випадках слід робити? Ніхто з людей, напевно, в таких ситуаціях не був. В одну мить я втратив усе. Весь мій світ. Мозок швиденько перебрав усі можливі варіанти у пошуках логічного пояснення тому, що відбувається, знайшов лише порожнечу і від страху почав зсихатися в маленьку зморщену кульку у черепній коробці. Випавши з голови через один з отворів, подарованих нам природою, маленький мозок полетів у бездонний колодязь і до мене все тихіше долинали його сполошені думки: "Де я?!", "Що мені робити?!", "Навіщо мені щось робити..?"

- Ваароне, що з тобою?!

Це голос Евеліни. Чому вона така стурбована? Дивно, її голос, немов кисіль, попадає мені у вухо, летить через пусту голову, б'ється об протилежну стіну, відлітає назад, знову б'ється, знову відлітає... Знову... Розхитує голову...

"- Оу! Егегей! Не позбався глузду там!"

"- А тепер альтер-его прокинулось. Давно не розмовляли."

"- Тримайся, поталанило ж мені мати божевільного сусіда! А як брязнешся непритомним, неначе бліда дівиця?"

"- Не дочекаєшся!"

"- Між іншим, поки ми тут розмовляємо, ти стоїш, наче опудало, і не реагуєш на подразники."

"- Якщо ти про Евеліну, що смикає мене за руку, і про Ніку, яка намагається відірвати мені голову, вчепившись за вухо, то я їх наче й чую, і відчуваю, але... Може, мені це все ввижається? А може, мені до цього привидівся весь мій старий світ? Якщо так, то все навколо не має сенсу... Бо якщо минулий світ був нереальним, то немає жодної гарантії, що цей світ, хоч трохи реальніший, ніж той. Якщо один раз я перенісся у цей світ і на три десятки років назад. Немає ніякої гарантії, що через якийсь час я не перенесусь у якийсь інший світ, то чи є сенс щось робити в цьому? Чи є сенс узагалі якось діяти? Жити взагалі...? Навіщо жити, якщо все навкруги зникне?"

"- Розсопливвся, неначе шестирічка перед кабінетом у стоматолога. Знаєш, хоч у нас із тобою макітра одна на двох, але в мене з нею все в порядку, а твоя, взагалі, дірява якась. Ти все життя чванився, що займаєшся психологічними практиками, контролем, сновидіннями, а зараз рознюнявся, коли до рук потрапило щось дійсно цікаве? До речі, в мене з'явилася ідея стосовно того, що відбувається. Ти вмер! Точно! Ти здох! Усе збігається. Всі пазли складаються в одну картину. Ти, врешті-решт здох, і потрапив у той світ, а точніше "на" той світ, який сам собі будував стільки років! І ось тобі ще одна ідея. Пам'ятаєш, усі завжди казали "на" той світ. Чи не походить це від старослов'янського "Іду на ви!"? Кацапи все життя хочуть підкорити Україну, і тому, навіть просто їдучи у гості, кажуть "на" Україну. Чи не означають слова "на" той світ, що ти мусиш не лише створити для себе власний рай, а і завоювати його? Довести своєму раю, що ти справдешній його хазяїн?"

"- Ну... Відверто кажучи, асоціація з кацапами так собі. Не хочеш же ти сказати, що мені необхідно зараз убити або згвалтувати Евеліну, повідригати

крильця Ніконіні, і піти мочити гномів, як зробив би то кацап? А потім осідлати ящера і з криками "Тут всьо ісконно майо!" поїхати до свого лісу на заготівлю м'яса з кентаврів? Але у слові "на" все-таки відчувається якийсь сенс. найімовірніше, мається на увазі, що, прибувши до раю, ти не прийдеш на все готове. Тобі потрібно буде вжитися у свій рай. Асимілюватися, якщо так можна сказати. А загалом, здається, ти правий. Чи то пак "я" правий. Здається, я все-таки вмер, як не крути, бо інших варіантів немає. Не зрозуміло, коли саме я вмер і перенісся сюди, бо спочатку це було сновидіння, це точно. Коли саме відбувся перехід?"

"- Повір розумній людині. Питання про те, коли саме відбувся перехід і чи не вбили тебе під час сну – це саме несвоєчасне питання на цей момент. Давай, повертайся до свого аналізу. Чим ти зараз зайнятий?"

"- Чим?"

"- Ти прямим курсом ідеш у себе?"

"- Себто?"

"- Пам'ятаєш? "Пішов у себе й забув повернутися." Захисна функція організму. Як поводяться повні дауни, пам'ятаєш? Вони, можливо, живуть повноцінним і реальним життям, але десь глибоко всередині себе. Себто твоя ж теорія, що всередині своєї підсвідомості вони створили свій всесвіт і там живуть за своїми законами. Весь світ вони запхали у сірникову коробочку і живуть там, а тим часом їхнє тіло, залишившись без хазяїна, пускає слину, бездумно кліпає очима, і часом здригається, коли сигнали із зовнішньої реальності пробивають захисний контур його маленького світу. Ось і ти зараз ухопився за той світ, до якого відношення вже не маєш, і, крім того, старого світу, для тебе більше нічого не існує. Ось відірве тобі зараз Ніконіна вухо, і муситимеш довге волосся відрощувати, щоб людям, чи то пак гномам не було помітно. І не знаю, як тобі, а мені цікаво, чи справді тут є створений мною ліс, моя хатинка в тому лісі з гарною погодою і пледом? Невже тобі не цікаво?"

"- Добре, зацікавив. Але зачекай, у своєму аналізі я все ж буду відштовхуватися від досвіду старого світу, бо іншого досвіду я поки що не маю. Отже, спочатку мій стан здоров'я. Мене зараз плющить і причиною є страх."

"- Як завжди. Тож варто розібратися, в чому причина саме зараз? Який страх потрібно подолати?"

"- Ну, якщо все зважити... Я опинився в невідомому місці. Саме це місце страху не викликає, отже, я боюсь не цього... Є! Я не розумію, як сюди потрапив, отже, я не розумію, як мені потрапити назад. Тобто я боюся, що мене відрізало від усього того, що я вважав за реальний світ, і я не зможу повернутися. Коли в тебе забирають усе, все реальне, ти... Ти помираєш? Це банальний страх смерті?!"

"- Так, усе, як завжди, доволі просто. Страх смерті. Тож я уже вирішив, що помер. Потрібно із цим змиритися. А можна ще й інтересу додати. Себто, додамо метод першовідкривача. Уявімо, що я дослідник, який із великим опором вибив собі фінансування на експедицію, на... Скажімо... Втрачений острів, як у Беатрікса Маннеля. Там різні невідомі звірі й невідомі цивілізації. Фінансування є, ця подорож

для мене є мрією всього життя. Я вже розмірковую, як буду набивати рюкзаки зразками флори й фауни, щоб отримати вдома премію. Але раптом БУМЦ! І мене, наприклад, ураганом, як Дороті з "Чарівника країни ОЗ" Френка Баума, переносить на той самий острів, на який я збирався потрапити. Тобто, я випадково опинився у місці, що раніше вже було ціллю моєї подорожі, але в мене із собою немає ні моєї команди, ні спорядження, ні запасів їжі. Чи стану я волати: "Ні-ні! Поверніть мене назад! Я не встиг приготуватися! Це не чесно!"?"

"- Звісно, не стану! Оскільки я вже дістався до цілі моєї майбутньої подорожі, то варто хоча б усе довкола роздивитися. Ми не цінуємо того, що маємо! Дріади, гноми, феєчки, що сяють, мов прожектор, личинки скляних мух! Є також іще одне доволі важливе питання: якщо я тут дріада, то чи є тут люди взагалі? Отже, перед тим, як панікувати, варто хоча б спробувати вжитися у той рай, який я сам собі приготував. Однак із вживанням у роль не все так просто. Свій старий досвід нікуди не дінеш, а він мені, з одного боку, заважає, а з іншого – дещо підказує."

"- І що саме?"

"- Якби до мене, живого, у старому світі звернувся якийсь незрозумілий тип із підозрою на амнезію, і сказав, що ніякої амнезії у нього немає, що та маячня, яку він мені розповідає, – це лише спогади з його минулого світу, що у мій світ він потрапив після своєї смерті, наче в пекло, на відбуття покарання за гріхи, які скоїв у минулому житті в іншому світі, що мені тоді належало б з ним зробити?"

"- Так... Санітари й божевільня... Але відбрехатися не вийде. Евеліна має невідомі здібності та, здається мені, для неї розпізнати брехню, як насінину злускати. А якщо я, із таким діагнозом, іще й брехати почну, то результат буде сумним. Цікаво, а чи є тут божевільня і санітари? Коли я створював собі рай, то якось про таке не подумав. Що робити?"

"- Є ідея! До речі, відчуваєш? Я, нарешті, усвідомлюю свій стан. Достатньо було знайти хоч якесь логічне пояснення подіям, що відбуваються, і я почав приходити до норми. Ось і свіженькі ідеї почали з'являтися. І хоча пояснювати все тим, що я помер – це не зовсім логічно, але така вже, вочевидь, у мене логіка."

"- Досить себе хвалити. Яка ідея?"

" Я вважаю, що все-таки гарно створив цей світ. Тут усі розмовляють українською. І хоча трохи дивно розмовляють, та головне, що ми одне одного розуміємо. Місточком між мною і цим світом буде Евеліна. Вона лікар, тому зможе пояснити для себе мій стан, і мій план повинен спрацювати. Спочатку треба навести з нею мости взаєморозуміння."

"- Ага, давай, наводь мости. Але пам'ятай про зелених дітей і таке інше."

"- Іди к бісу! Не відволікай. Я планую. Отже, мінус на мінус дає плюс. Будемо брехати про брехню й отримаємо правду. Тобто зараз я буду вдавати із себе такого дурного, що аж розумного. Головне бути достобіса адекватним!"

"- Ой, щось не впевнений я, що тобі стало легше... Та робити нічого, діємо!"

∞ Невідомо де. Невідомо коли

- А! Що! Чого ви мене смикаєте?!

- А чого ти заснув стоячи! - Ніка відпустила моє вухо і знову всілася на плечі.

- Справді, став стовпом і завмер. Думала зараз знову свідомість утратиш, ловити тебе буду. - Евеліна поправляла ковдру, щоб та зовсім із неї не впала.

- Так той... Задивився он... На небо. Гарно ж.

Я знову подивився на небо. Зірки холодно підморгували, рівним килимом устилаючи небо.

"- Дійсно, чухня якась. Це взагалі зірки?"

Позаду почувся скрип. Ми всі втрьох повернулися в ту сторону. Відчинилася одна стулка воріт великого входу. У смужці світла з'явилася постать бородатої Барбени.

- А я думаю, хто тут галасує? Могла б і так здогадатися. Чого вам у хаті не сидиться?

Я вирішив виправдатися:

- Ми на зірки вийшли подивитися. Сьогодні небо гарне.

- І чого на них дивитися? Зірки як зірки.

Бурмочучи собі під носа, щось на кшталт: "Ходять тут всілякі...", Барбена знову заховалася за воротами.

- Евеліно, тут дещо відбулося, - я врешті опанував себе. - У мене є до тебе серйозна розмова. Повернімося в печеру.

- Ходімо.

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Отримавши жагу до нової інформації та виправдавши перед собою своє місцеперебування тут, по дорозі до своєї кімнати, я уважніше розглядаю житло гномів. Дерев'яне оздоблення. Масивні меблі. Довкола гармонія і порядок. На полицях, по обидва боки коридорів, багато дрібних речей. Можливо, вони для чогось потрібні, а можливо, просто для краси. Склепінчасті стелі прикрашені скляними годівничками, в яких сяють товстенькі пухнасті хробаки, яких я вже бачив на торжищі. Світляки.

"- Отже, під час прогулянки по торжищу я вже був у цьому світі. То вже була реальність. Отже, тут є і ельфи, і орки, і гобліни, і ящери, і кентаври, і ці, як їх, зейці".

Удень світляки були рудого кольору. В темряві сяють. У мене з'явилася версія, що Ніконіна вилізла з такого хробака, неначе метелик із лялечки. Але питати про це поки що не буду.

Коли ми з Евеліною всілися у мене на ліжку, а Ніконіна злетіла до себе в кришталеву хатку під склепінням стелі, я почав розповідати свою легенду. Намагаючись бути адекватним, я послідовно розповів своєму лікарю таке.

Я розумію, що все ж утратив пам'ять. Усього, що відбувається навколо я не пам'ятаю і не розумію. Але натомість я пам'ятаю зовсім інший світ, де багато чудернацького, примітивного та абсурдного. Там не існує ні дріад, ні гномів, і я дуже здивований, бо бачу їх уперше в житті. Отже, я, як свідомий шизофренік, розумію, що до моєї голови якимось чином була записана вигадана інформація, а справжня

інформація була звідти стерта. І я виявився повністю безпорадним, тому прошу в Евеліні допомоги, як у представника лікарів. Бо таку втрату пам'яті можна вважати хворобою.

Евеліна, вислухавши мою доволі довгу сповідь, на деякий час замислилася.

- Тобто ти хочеш сказати, що, втративши пам'ять, міг навігадувати собі різної дичини і заповнити порожні місця у своїй голові? Але ти ж розумієш що сидючи у звичайній гномівській печері, на звичайному гномівському ліжку, розповідати дріаді про апарати із заліза, будинки із каменю, а тим більше про існування людей - це відверта маячня? - Евеліна подивилася на мене з надією.

"- Швиденько погоджуйся! Це ключовий момент. Якщо зараз хоч трохи неадекватності, то тобі забронюють тепленьке місце у шостій палаті. І буде у тебе два друга, Наполеон і Бонапарт."

"- Наполеон Бонапарт - це одна людина."

"- У цьому світі їх може бути двоє. І той факт, що ти вважаєш його одним чоловіком, буде останнім цвяхом для твого діагнозу."

- Ну, звісно ж, розумію! Я ж бачу тебе перед собою. І Ніконіну бачу. І хоча для мене це як казка, але я розумію, що це - реальність. Отже, все те, що я пам'ятаю, не може бути реальністю. Якось так. А що, людей тут зовсім-зовсім немає?

- Ну ти ж бачиш... Хоча... Якщо ти, будиши дріадою, вважаєш себе людиною, то, мабуть, ти не бачиш... Людей не існує. Це міф... Зовсім, зовсім нічого?

Я стенув плечима і покрутив головою:

- А чого я не бачу?

- Того, що гноми та берегині квітів тебе розуміють.

- Та і я їх також розумію. Що тут дивного? Вони розмовляють діалектами української мови. Я намагаюсь послуговуватися літературною, однак діалекти зрозуміти дуже легко. Ти також розмовляєш діалектом. Такої мови, як у вас, я ніколи не чув. Твоя особливо мелодійна. Якщо відверто, то я думаю, що не зможу повторити жодного слова. Але все зрозуміло. Мови майже не відрізняються.

- Ні, - дріада задумливо дивилася на мене.

- Що, ні?

- Майже все, що ти щойно сказав, ні. Скажи, а ти літати вмієш?

Я здивовано здійняв брови:

- Літати? Як Ніконіна?

- Ні, ось так, - Евеліна, майже не змінюючи пози, як була, закутана у ковдру, здійнялася у повітря, потім плавно описала по кімнаті коло і знову приземлилася на ліжку.

- !!! - я, мов риба на березі, відкривав і закривав рота.

Ніконіна радісно застрибала у своїй кришталевій хатці:

- Майже як я! Майже як я! Евеліно, тобі ще трохи потренуватися, і можеш наздогнати мене!

- Не вмієш, - констатувала Евеліна. І продовжила задумливо мене розглядати. - А

скажи ще, ти знаєш що це таке? – дріада простягла до мене руку долонею догори. Прямо з долоні, крізь шкіру, виріс, сформувався і застиг, поблискуючи гранями, напівпрозорий зелений кристал, майже як куряче яйце завбільшки.

– Здорово! – нарешті видавив із себе слово я. – Коли йшов степовою дорогою і ви з Гелікоклесом на ящері проїжджали повз, я бачив цей кристал.

– А раніше?

Я знову покрутив головою.

– Зрозуміло. – Евеліна знову задумалась.

Я чемно чекав вердикту.

Нарешті дріада, надумавши собі щось, автоматично стисла долоню, в якій зник кристал, і резюмувала: – Мене дуже зацікавив твій випадок. Я дуже хотіла б ним зайнятися. Але зараз у мене є лише титул майстра ремесла у лікуванні. У тебе проблема з досвідом. Я запропонувала тебе оглянути моєму вчителю. Його спеціалізація – якраз досвід. Але він ас ремесла, тобто він може все.

– А що означає "все"?

– Це означає, що він може все, що можуть різні майстри ремесла. Лишилося лише спитати дозволу у тебе.

– Зачекай, тобто ти можеш лише лікувати, літати та... Робити кристал на руці, а він може все інше?

– Політ – це вміння майстра переміщення. Лікувати я вмію досконало. Ну, як майстер. У мене вищий рівень вміння лікувати. Я – лікар.

– Зрозуміло. А політ?

– Коли дитина починає вчитися, вона повинна визначитися, що її цікавить найбільше. Спочатку діти хапають різні вміння, базові, для полегшення буденного життя, просто для цікавості. І майже всі спершу вчать літати. Це найпопулярніше вміння. Я перевіряла тебе на це вміння тому, що хотіла зрозуміти, наскільки повністю ти змінив собі пам'ять. Думала, мозок пригадає таке елементарне вміння. Бачу, що в тебе підчищено все. Але давай із запитаннями пізніше. Краще скажи, ти дозволяєш, щоб тебе оглянув ас ремесла?

Я відчув недобре:

– А що означає "дозволяєш"? Звісно мені було б цікаво проконсультуватися у такого спеціаліста. Подумати тільки, ас. Якщо те, що робила ти – це лише звання майстра, то звання ас, для мене звучить як звання Бог.

– Ні, Бог – це зовсім інша істота. До Бога у мене доступу немає. Твій дозвіл – це дуже важливо. Я поряд із тобою постійно знаходжуся у стані когнітивного дисонансу. Я даю тобі формулювання і постійно забуваю, що ти можеш, розуміючи їхній образ, не розуміти їхнього сенсу. Давай спробую тобі пояснити на пальцях. Я – лікар. Якщо тебе огляну я, то зможу лише констатувати стан твого здоров'я, або вилікувати, якщо будуть скарги, або виявити якісь недоліки у розвитку твого тіла. Якщо тебе буде оглядати ас, то, дозволяючи йому огляд, ти погоджуєшся на огляд і лікаря, і майстра досвіду, і майстра правоохорони. Якщо ти чинив щось дуже недобре, то ас може знищити твою

оболонку як недоцільну.

Інтуїція мене не підвела.

- Зачекай, зачекай! Ти хочеш сказати, що якщо я не сподобаюсь твоєму асу, то він мене вб'є?!

- Ну, можна сказати, що так. Якби ти був першонародженим, як, наприклад я, то дозвіл був би чисто формальний. У першонароджених життя недоторкане. Наступне життя і наступне тіло я зможу отримати, лише коли моє перше тіло помре, і мої послуги, або мій досвід будуть потрібні суспільству. Якщо ж ні, то на наступне життя я не зможу розраховувати. Ти вже маєш наступне життя і наступне тіло. Правда, я не можу зрозуміти, що за зразок узяв твій куратор для твого тіла, але ти його отримав. Отже, ти був чимось цінним для суспільства, якщо після отримання наступного тіла ти не скоїв тяжкого злочину, то ліквідація малоймовірна.

- Малоймовірна... Ага... Зрозуміло...

"- *Ось де собака покопалася! Недовго грала твоя весела пісенька!"*

"- Ну тепер мені точно зрозуміло, чому на Землі кажуть, що, помираючи, людина йде "НА" той світ. Варто тобі тут розслабитися, тебе тут же і прикопають!"

"- *Здається, за християнською системою, тут не рай і не пекло, тут чистилище. Тут тебе зважать, тут тебе виміряють, і тут тебе можуть визнати гідним, або негідним. А якщо ти негідник, то миттєво в море!"*

"- *Виходить, цей ас ніхто інший, як святий Петро, який вирішує, чи навчити мене літати, акі янгол, чи скинути в геєну вогняну?"*

- Дозволь мені спитати, Евеліно, а від чого буде залежати вірогідність того, що мене полишать жити?

- Розумієш, якщо просто взяти тебе, без правопорушень і з наступним життям, то ти чимось цікавий, тому немає ніякої потреби полишати тебе тіла. Але якщо з тобою щось сталося... Розумієш, весь твій минулий досвід переписаний, найвірогідніше, внаслідок якогось шоку, можливо, внаслідок усвідомлення тобою якогось злочину, який ти недавно скоїв. Хоча, може бути, що я помиляюся і ас просто вилікує тебе і поверне тобі пам'ять.

- Іще одне маленьке питання. Як кличуть твого аса?

- Ніхто його не кличе, крім хіба що його учнів, таких як я. А ім'я у нього Аїд.

"- *А ім'я в тему!"*

- І знову ж таки, якщо в тебе переписана пам'ять, то маю сумнів, що ти отримаєш якусь асоціацію, почувши ім'я аса. Хіба що відгукнеться щось із вигаданих спогадів.

"- *Нічого собі "якась" асоціація! Правильніше було б його назвати хіба що Хіроном."*

- Тоді ще питання. Чи зможе ас навчити мене літати?

- Що, і тебе зачепило це вміння? - дріада посміхнулася. - Воно всіх цікавить, хто долучається до ремесла. Навіть я можу навчити тебе літати. Але, можливо, ас відновить тобі пам'ять, і нічому вчитися не потрібно буде.

- Іще питання.

- Зачекай. Давай спочатку вирішимо з приводу твого дозволу. Мені потрібно надати асу відповідь.

- Але мені для повного розуміння ситуації необхідно отримати додаткову інформацію, бо на кону буде стояти моє життя, а я про це все нічого не знаю, точніше, не пам'ятаю.

- Ні, про все те, чого ти не знаєш, я можу розповідати тобі до старості. Стільки часу я в аса відбирати не можу. Пропоную тобі поставити мені, скажімо, три питання. Я відповідаю, потім ти даєш дозвіл, щоб не затримувати аса, а потім ти зможеш далі запитувати мене про все, що тобі заманеться, хоч до світанку.

"- *Ось я і став на слизьку доріжку. Схоже, тепер мій шлях лише до аса Аїда, і все, що я можу, це лише трохи відтермінувати свій кінець. Хоча, може мої спогади стануть у пригоді суспільству. Може, якісь земні відкриття нададуть місцевій цивілізації велетенський поштовх, а мені натомість лишать життя, на подяку за внесок до світової науки?*"

"- *Не змушуй мене думати, що мені придурошний сусід у голові трапився. Який ще внесок у науку? Ти книжок про попаданців начитався? Але вони всі попадали у суспільства із середньовічним рівнем розвитку! Та і з собою вони мали знання на рівні енциклопедії. А ти якщо формулу порошу згадаєш, то вже за щастя. Та тут кожна дитина починає вчитися з того, що вивчає фігури вищого пілотажу у повітрі. Тут лікар може з одного погляду діагноз поставити. Тобі з твоїми земними знаннями до місцевого рівня розвитку, як до неба рачки! Хоча, знаєш? Єдине, що ти можеш собі зробити на користь, це авансом, без питань, погодитися на побачення з асом, відчуваю, що все одно, рано чи пізно, ти туди попадеш, а так, якщо зараз погодишся, довіри до тебе буде більше.*"

- Що ж, хто не ризикує, той не п'є ананасового соку! *"Може, тут алкоголь за гріх вважається і мене раніше необхідного часу розсекретять."* Без усіляких питань даю свій дозвіл на огляд Аїда. Це щоб ас не витрачав свого часу. Але питань у мене справді багато. До світанку можемо не впоратися.

У Евеліні в руці з'явився кристал, вона пильно подивилася на нього і сховала в долоні.

- Ось як ми вчинимо. Ас тебе чекає сьогодні. Але полетіти до нього ми не зможемо. Хтось із нас, не будемо вказувати пальцем, літати поки що не вміє. На літунець, думаю, тобі теж рано. Є ще один варіант. Мені завжди Геліоклес, щоб хоч якось віддячити за лікування, пропонує підкинути додому. Сьогодні я погоджуся, і ми з тобою на фургоні дістанемося до дерева життя. Там ас тебе подивиться, а далі буде видно.

- Підтримую.

- Ну, а тепер став свої запитання.

- Скажи, а що було б, якби я відмовився від огляду?

- Нічого. Але на тобі повисла б підозра. Раз на рік усіх наступних, хто має підозру, викликають на огляд.

"- Ну як я і думав. Схоже, тут без варіантів."

- Ти домовлялася з асом через кристал?

- Так. Це, - дріада покрутила в руці кристал, - найважливіша річ в усіх зейців. Основна функція кристала - функція переходу. Сюди записуються копії іскор розуму та досвіду володаря. Лише дріади можуть розчиняти їх у тілі та створювати нові кристали, як для себе, так і для інших зейців. Коли володар кристала помирає, цю копію досвіду несуть до дерева життя, де створюється тіло для наступного життя. Також кристал використовується для доступу до пам'яті поколінь. Через кристал можна налагодити зв'язок між зейцями, можна отримати будь-яку інформацію. Платою за послуги є можливість кристала контролювати невелику частину твого мозку. На функціоналі й працездатності це ніяк не позначається. На жаль, деякі зейці не знають міри у використанні кристалів, і ми вимушені їх лікувати від кришталевої залежності. Загалом у кристала дуже багато функцій. Думаю, для ознайомчої лекції сказаного досить?

- Так, тепер мова. Я не зовсім зрозумів, що не так із моєю українською?

- Мова. Складно дріаді розповісти, що таке мова дріад. Спробую розповісти тобі так, неначе ти гном, або ельф. Дріади не спілкуються словами. Дріади спілкуються символами, яким відповідають слова. Ще точніше, дріади обмінюються думками-формами. Уяви собі, що відбувається, коли гном говорить до гнома. У свідомості гнома виникають образи, або форми. Мозок шукає слово, що відповідає даному образу. Гном формує слово, складаючи його зі звуків, і через акустичну доріжку, повітрям, відправляє співрозмовникові. Слова передаються по звуковій доріжці. Вухом співрозмовника ловить слова. До спійманого слова другий мозок гнома підбирає образ, який найближче йому відповідає. Оскільки гноми або інші живі істоти обмінюються лише словами, то образи у кожного з них свої й можуть не збігатися. З дріадами все інакше. Якщо гном говорить щось дріаді, то слово, яке повітрям іде до дріади, будить вібрацією чутливий апарат дріади. Дріада під час сприйняття звуків, через вібрації повітря, читає думки-форми співрозмовника, тобто образи, а не слова. Коли дріада промовляє свої слова, то по звуковій доріжці, крім слів, передається гіпнотичний сигнал, що несе думку-форму, і гному здається, що з ним розмовляють його рідною мовою.

- Тобто коли дріада говорить - вона гіпнотизер, а коли слухає - телепат?

- Усе правильно.

- Можна, я спробую?

- Що саме?

- А-а-а! Уа-оа-оа-оа-а-а! - на третину голосу, щоб нікого не побудити, я видавив з себе пародію на крик Тарзана. - Що я сказав?

- Нічого ти не сказав. Ти кричав, і в момент крику твоя голова була порожня.

- Зрозуміло, а тепер спробую ось так: усі мови.

- Що?

- Омніум лінгварум*, - видав я латиною. (**omnium linguarum* - усі мови - латина)

Ніколи не думав, що знадобиться хоч раз, аж ось, на тобі.

- Так.

- Що я зараз сказав?
- Ти сказав: "усі мови" два рази.
- Тобто, якщо я під будь-який звук буду думати певний образ, ти мене зрозумієш?
- Це не так просто, як може здатися. Скільки разів потрібно повторити слово з незнайомої мови, щоб у тебе під час вимови цього слова в голові спрацьовувала відповідність до певної думки-форми?

- Отже, якщо мені заманеться розмовляти з тобою звуками, які до цього нічого не значили, мені необхідно, по суті, створити нову мову, надати певним звукам значення образів, завчити це все до автоматизму, і тільки тоді щось вийде?

- Схоже, що так. Сенс процесу ти зрозумів. Саме тому я можу стверджувати, що ти дріада. Навчитися розмовляти різними мовами можна, а от навчитися сприймати від будь-якої мови образи може лише дріада. Отже, і зворотний процес - також властивість дріади. Коли маленька дріада вчиться говорити, вона чує від оточення різні звуки, а в голові відразу виникають картинки. Коли дріада намагається повторити слова, які чує, то, звісно, спочатку в неї нічого не виходить повторити, але форми передаються по будь-якій звуковій доріжці. Тому, отримуючи від дитини через звуки думки-форми, ніхто не спішить виправляти неправильну вимову, бо її у дріад не існує. У кожної дріади своя, власна мова, вигадана ще в дитинстві. А з віком вимова дріади просто набуває мелодійності.

- Важко повірити, що я зараз чую від тебе не українську мову. Як струмочок звучить.

- Не раджу перевіряти. Якщо почнеш надто уважно прислухатися до вимови співрозмовника, зосередишся на звуках, то таки почувеш, що саме говорить та чи інша істота, але відразу перестанеш її розуміти. Це схоже на процес контролю бігу. Якщо ти зосередишся і почнеш відстежувати, які м'язи й у який момент скорочуються, то ти не те що бігти, ти просто йти не зможеш. А ще у дріад немає письма. Якщо я, наприклад, добре розумію гнома, то прочитати те, що він напише, не зможу. Там лише значки, але ніяких думок. І вивчити письмо гномів, для мене - це як вивчити нову мову.

- Повірю на слово. Перевіряти не буду. Дуже цінна штука, щоб із нею експериментувати.

Шмат XII

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Ми розмовляли до самого світанку. Не знаю, чи розпук в Евеліні під кінець розмови язик, але моя голова була точно, немов казан з інформацією. Цей світ кардинально відрізнявся від земного. Точніше сказати, сам світ не дуже відрізняється. Ті ж закони фізики й хімії, ті ж принципи ботаніки й біології. Яблука, якщо вони тут ростуть, коли визріють, також упадуть на землю, або комусь на голову, а не полетять у небо; вода така ж мокра; небо таке ж блакитне. От лише зірки... Але до астрономії мені було ще далеко.

Кардинально відрізняється цивілізація. Місцеві жителі не пішли техногенним шляхом, а обрали шлях розвитку мозку. Згідно з місцевими вченнями під час народження від природи ми отримуємо іскру життя, іскру розуму та іскру досвіду.

За іскру розуму відповідає мозок. І саме мозок є ідеальним інструментом для зміни реальності. Тобто і людина, і зейць за допомогою мозку може ліпити реальність як пластилін.

Під час розмови я весь час намагався зрозуміти, чи могли б люди на Землі скористатися такою можливістю? Зрозумів, що ні. Річ у тому, що тут Бог є реальною сутністю. Однак, хоч він і реальний, про нього ніхто нічого достеменно не знає.

Не вивчають його тому, що з нього немає ніякого зиску. Звісно, зейці також можуть помолитися, звернутися до Бога, але ніхто не стане займатися цією маячнею. Тут навіть терміна "молитва" немає, бо зейці просто знають, що Бог їх не почує.

Бог на Зеї – це сутність найвищого порядку. Буття цієї сутності настільки не досліджене, що не може бути сформованим в образи та поясненим за допомогою будь-якої мови. Мислення будь-якої живої істоти й мислення Бога відбувалися в різних площинах і ніде не можуть перетинатися.

Щоб дістатися до Бога, потрібно пройти всю ієрархію впливу на реальність. Спочатку у цій ієрархії йдуть "охочі" долучитися до ремесла. Саме ремеслом тут називається вплив на реальність. На Землі я назвав би це магією.

Після охочих тут було ще двадцять три шаблі всіляких "учнів", "падаванів", "студіозусів". Не для всіх назв у моєму розумінні знайшлися навіть думки-форми. Я їх просто не зрозумів. Долучитися до ремесла можуть не всі істоти Зеї. До таких постраждалих належать гобліни, гремліни, циклопи, маленькі пухнасті зейці-еноти, яких я бачив на торжищі, та ще багато видів живих істот. Усі ці назви прийшли до мене у голову, коли я перераховував можливі варіанти й отримував підтвердження від Евеліни.

До речі, ті істоти, яких я назвав енотами, справді вважаються тут корінними жителями Зеї й мають назву "Зейці". Зейцями також, як загальною назвою, називалися всі живі істоти Зеї, що мають іскру життя, іскру розуму та іскру досвіду, а таких істот є багато. Море і ще три відра. Всі назви, які я видобував зі своєї пам'яті і запаковував у думки-форми, знаходили відповідні образи Евеліни. І для всіх, виявляється, знайшлося місце у цьому світі.

Цей факт іще більше підтвердив теорію дріади щодо моєї переписаної пам'яті. Себто, хоч умінь я собі й не лишив, але від образів нікуди не дінешся і я їх собі підсвідомо переписав у іншій формі.

Ще коротко про людей. Назва "люди" збереглася лише у міфах. Першими у цей світ, після зейців, чи то закинули, чи то створили дріад та людей.

Люди не дуже відрізнялися від дріад за будовою, але менше були пристосовані до життя у природі й мали більшу схильність до мутацій. У людей і дріад могло бути спільне потомство, але через мутації створювалися нові види істот. Від людей і дріад пішли ельфи, гноми, титани, та ще деякі види дріадоподібних.

Також у ті часи були дуже модні експерименти з генетикою. Вчені (підозрюю, що ними були саме люди), створили велику кількість живих істот, що отримали від природи іскри життя, досвіду та розуму. Кентаври, горгулі, циклопи, русалки, мавки, лісовики тощо.

У якийсь певний момент увірвалося терпіння деміургів. Вони звернулися до Бога, і з його допомогою зробили примусову зміну в структурах ДНК усіх живих істот на Зеї. Після цих змін отримати потомство від різних видів живих істот стало неможливо, дуже зменшилася вилка мутацій усередині видів, і ніякої інформації про людей відтоді немає.

Живими істотами Зеї це боже втручання у життя було сприйняте як глобальна катастрофа у формі апокаліпсиса. Близько сімдесяти відсотків усіх живих істот загинуло, тому що зміни виявилися для них фатальними.

Підозрюю, що саме людей Бог обрав як цапів-відбувайлів за ту генну вакханалію, що була створена на Зеї. І саме тому інформація про людський вид надалі відсутня. Перебив, як комах.

Після апокаліпсису деміурги вирішили трішки змінити умови життя цієї пісочниці. Були висаджені дерева життя і дерева досвіду. І до цього часу деміурги ще допомагають в освоєнні їхніх можливостей.

Повернімось до впливу на реальність. Отже, перший щабель ієрархії – це "охочий" долучитися до ремесла. Двадцять четвертим щаблем вважається Бог. Двадцять третім – деміурги, двадцять другим – аси, двадцять першим – майстер. Якщо різниця між щаблями на початку невелика, то далі вона зростає в геометричній прогресії.

Не мені вам розповідати про силу геометричної прогресії. Згадайте лишень усім відому легенду про творця гри в шахи:

Колись великий правитель вирішив нагородити творця гри в шахи за такий чудовий винахід. Він спитав мудреця, що той забажає собі за винагороду? На що мудрець відповів, що не має права бажати нагороди за гру, що є епохально великою та належить усім, а не лише йому одному. Правитель подумав, що мудрець не захотів обрати нагороду, бо засумнівався в багатстві правителя й обурено наполіг на тому, щоб винахідник зробив вибір, бо правитель зможе собі дозволити найдорожчу нагороду за те, що йому сподобалося. Мудрець, бажаючи провчити правителя, попросив, щоб йому дали нагороду зернами пшениці. Але за умови, що зерна будуть рахувати по шаховій дошці. На першу клітинку слід порахувати одне зерно, на другу – два, на третю – чотири, і на кожну наступну клітинку слід рахувати удвічі більше зерен, ніж на попередню. Ось усе пораховане зерно і запросив собі у нагороду мудрець. Правитель, розсміявшись, наказав придворним радникам швиденько порахувати, відміряти й винести мудрецю його мішок із зерном. Але ні через хвилину, ні через годину, ні навіть через день радники не змогли скінчити розрахунків. Лише через три дні головний радник прийшов до правителя та, соромлячись, повідомив, що навіть якщо правитель дуже захоче, він не зможе виконати бажання мудреця. Щоб зібрати таку нагороду, потрібно осушити всі моря й океани, розрівняти всі гори та тричі засіяти всю Землю пшеницею і тричі зібрати врожай. Ось таку кількість зерен запросив мудрець за гру в

шахи. Мовою математики – це число два в шістдесят третьому ступені та плюс ще один.

Так-от, найкарколомніші цифри, як ви вже зрозуміли, були на підрахунках зерна для останніх клітинок шахової дошки.

Із вищими шаблями ієрархії впливу на реальність, себто із шаблями ієрархії ремесла, ситуація складається приблизно таким же чином. Майстром може вважатися будь-яка дотична до ремесла істота, що досконало опанувала один із двадцяти чотирьох основних видів впливу на реальність.

Вище майстра йдуть шаблі з анатомічною особливістю. Себто асом, що досконало освоїв усі двадцять чотири види впливу, може стати лише дріада. Це обумовлено не лише схильністю до всіх напрямків навчання, це обумовлено й анатомічними та фізіологічними ознаками дріад.

Також лише дріади можуть бути майстром лікування і впливу на живу матерію розумних істот. Якщо ас від майстра відрізняється астрономічною кількістю знань, умінь і фізіологією, то деміург узагалі є нематеріальною істотою.

Також деміург є істотою, що налічує багато сутностей. Наскільки їх багато, і чи не змінюється з часом кількість окремих сутностей у деміурга, невідомо.

Отже, якщо, наприклад, гном – майстер, не може стати асом тому, що не має анатомічних ознак дріади, то жодна дріада-ас не може стати деміургом, бо має лише одну сутність і має матеріальну оболонку.

Чим відрізняється Бог від деміурга, взагалі ніхто не знає. Зрозуміло лише, що деміурги частіше впливають на реальність Зеї зсередини світу, а Бог частіше обирає вплив або на рівні мікросвіту, або на рівні макросвіту. Зовні. Там зовсім інші сили, розміри, об'єми та пласти інформації.

Також трохи розібрався із процесом впливу на реальність. Основним інструментом впливу є мозок. Вплив на реальність відбувається на рівні ефірного простору.

У цьому місці розмови взагалі було тяжко зрозуміти Евеліну. Якби не спорідненість деяких образів, форм і не притягнуті за вуха сумнівні факти розвитку земної науки, до мене зовсім нічого б не дійшло.

Спочатку потрібно згадати всім відому корпускулярно-хвильову теорію світла. Промені світла вважаються водночас і потоком корпускул (частинок), і спрямованим рухом хвиль. Корпускула має властивості частинки і властивості хвилі.

Цікавим також є фактор спостерігача. Світло є хвилею до тих пір, поки за ним не почати спостереження. За наявності спостерігача світло враз із потоку хвиль стає потоком частин. Загалом це дуже цікава тема, але повернімося до впливу на реальність.

Отже, згідно із земними поняттями світло рухається у просторі. Між сонцем і планетами світло рухається у вакуумі. За земними поняттями вакуум – це абсолютна порожнеча, в якій із гріхом пополам можна виміряти лише температуру.

Себто заведено вважати що у космічному вакуумі температура дорівнює нулю градусів за Кельвіном. Але не всі в земній історії вважали вакуум порожнім.

Тесла, також широко відомий учений, значну частину своїх винаходів базував на

тому, що вакуум – це простір, наповнений ефіром. І в таблиці Менделєєва раніше ліворуч існував стовпчик надлегких газів, де ефір посідав чільне місце. Простою мовою, частинки ефіру настільки маленькі, що у просторі, довкола відомих нам атомів і електронів, вони почувають себе, немов у безкрайній порожнечі. Ефір заповнює весь простір довкола нас – матеріальні тіла, рідини, гази, вакуум. Людство не знає такого матеріалу, з якого можливо було б створити достатньо щільну мембрану, щоб відокремити частинки ефіру.

Напевно, тому, що не знайшлось можливості дослідити ефір, людство обрало дорогу розвитку, на якій ефіру просто не існує. І ліву колонку із таблиці Менделєєва прибрали. Ось із такими надмаленькими частинками я і знайшов спорідненість тих частинок, на які, за словами Евеліни, впливає мозок.

Наші думки матеріальні. Це, на сьогодні, загальновідомий факт. Вважається, що думки генеруються мозком або під час, або паралельно тим електричним розрядам, що виникають у синапсах, під час зв'язку нейронів у корі головного мозку.

Думки мають свою частоту коливань. Частинки ефіру також мають свою частоту коливань. Узагалі весь Всесвіт може бути виражений не матеріальними частинками, а коливаннями енергії, але від такої маячні я намагаюся триматися якомога далі, бо там дах починає серйозно підтікати.

Мені здається, лише Тесла міг вільно себе почувати між коливаннями енергії.

Частинки ефіру він так і виявив, зареєструвавши певну частоту коливань.

Ще варто згадати знахідку земних учених, які виявили, що у вакуумі можуть виникати з нічого і зникати в ніщо матеріальні частинки. Мені, як пересічному хомо задротікусу просто неможливо уявити, як можна щось дослідити у настільки малих розмірах, тому лишається просто сприйняти цю маячню на віру, і вибудувати на основі цих фактів собі який-не-який світогляд.

Згідно із вченням світу Зеї, у просторі існує одночасно все. Простою мовою, у взятому навмання кубічному метрі простору одночасно існує і кубічний метр повітря, і води, і землі, і будь-якої іншої форми матерії. І це все одночасно. Це явище можна якось поєднати з нашим поняттям хаосу.

Для того щоб ідентифікувати якийсь один прояв реальності, скажімо, щоб перед нами був саме кубічний метр води, необхідно застосувати порядок, зафіксувати певний рівень частоти коливань, що генерує мозок, і ввести ці коливання в резонанс з коливаннями ефіру.

Це для мене було найскладніше для розуміння місця, і, зрештою, я просто вирішив не розбиратися, а запам'ятати його як факт.

Мені й зараз не зрозуміло, як можна привести до резонансу коливання з різною частотою, однак, користувач комп'ютера може зовсім не розуміти принципу його дії. Це не завадить ним користуватися.

Отже, згідно з такою теорією, майстер створення, а у світі Зеї такий також є, міг би так само, як я, у своєму свідомому сновидінні одним волевиявленням створити будь-який предмет або будь-яку істоту. Однак не все так просто.

Тут також, як у корпускулярно-хвильовій теорії світла, має вплив ефект спостерігача. Неможливо влаштувати щось на кшталт шкільної вікторини: "Нумо, дітки, всі заплющили очі, зараз буде чудо! Всі заплющили очі? Петренко, заплющ, зараз же очі й не підглядай! Зараз і я заплющу очі, і тоді відбудеться чудо! Що? Нічого не сталося? Отже, хтось усе-таки підглянув! Треба спробувати ще раз..."

На жаль, ефект спостерігача працює не лише, коли спостерігають істоти, що мають три іскри від природи (життя, розуму і досвіду).

Також ремесло не спрацює й у тому випадку, коли об'єкт або простір впливу опиниться під наглядом істот, що мають лише дві іскри (життя і досвіду), такі як деякі види риб, великі й найменші комахи, хробаки тощо.

Та що там. Навіть істоти лише з однією іскрою життя у питаннях ремесла можуть бути спостерігачами й можуть перешкоджати процесу. Це бактерії, мікроби, а також безтілесні й енергетичні сутності. А таких навколо нас до біса.

Але деміурги підкинули місцевому соціуму ще кілька цінних іграшок. Майстер помноження може створювати підпросторові кишені. І не лише створювати, але й помножувати за допомогою них предмети. Слід запам'ятати один нюанс. Помножені предмети є точною копією предмета, використаного для помноження. Але ні предмет, використаний для помноження, ні предмети, отримані внаслідок помноження, повторно помножити неможливо.

Це призвело до того, що прихильники ремесла стали колекціонерами "справжніх" предметів, які жодного разу не використовувалися для помноження.

∞

На жаль, світанок настав доволі швидко, а запитати хотілося ще дуже багато. Однак, я вже бачив, що Евеліна втомилася, і готова здатися, бо молоти язиком упродовж декількох годин – ще те задоволення. Ніконіна, звівши одну руку й одну ногу, заснула на животі у своїй годувальні, залишивши крильця розправленими й увімкненими.

Барбена почала всіх сонь і лежебок кликати на сніданок. У коридорі почувся гомін. Мешканці печери прокидаються.

- Досить інформації. Якби не ситуація з асом, я краще витратила б час на навчання тебе користуванню кристалом переходу. Але, що зроблено, те зроблено. Достатньо, щоб ти знав, що за допомогою кристалу можна отримати будь-яку інформацію. Я тобі, весь цей час розповідаючи, переповідала інформацію прямо звідти. Але, щоб навчити користуватися кристалом, потрібно декілька днів, тому ти отримав таку лекцію. Та і я за допомогою твоїх питань іще раз упевнилася у правильності діагнозу, який тобі поставила. Зараз ходімо на сніданок, там познайомишся з гномами. Я тебе відрекомендую і, звісно, повідомлю всім, що ти втратив пам'ять, але мушу попередити тебе про деякі нюанси. Сьогодні годувати всіх буде Мараванна. Вона навчається ремесла. Вже дещо може, але ще досить мало. Дуже старається і дуже хоче догодити суспільству. У гномів критикувати новачків, які мають велике натхнення до навчання, вважається моветоном. Ти побачиш, що всі будуть хвалити Мараванну, тож не соромся,

похвали й ти. Звісно, випадки бувають різні, але в даному разі Мараванна ще дуже молода. Їй трохи за тридцять, і для неї ще дуже важлива думка оточення.

- Зрозуміло. Підтримую. Молоді таланти потрібно хвалити.

"- Молоді? Їй за тридцять!"

"- Але ж я не знаю, скільки це у місцевому часі. Які тут роки? Скільки живуть гноми?"

"- Не прикидайся тупим. Їй саме за тридцять. Дріада сказала своє означення, і не факт, що тут узагалі десятинна система. А твоя підсвідомість перевела тобі у кількість років. Може, вона взагалі сказала щось про десять тисяч днів. Ти ж образами думаєш."

- Іще. Якщо вона сподобається тобі, не залицяйся до неї. По-перше, у неї є наречений; по-друге, це буде вважатися зневагою до сім'ї; а по-третє, твоє тіло стерильне.

- Як?! Тобто мій прутень тепер до смерті буде висіти марним додатком? Чому?

- На лекцію піде багато часу. Просто запам'ятай, що наступне тіло є продуктом, створеним за допомогою ремесла. Його не можна помножити, і воно має, але не може дати іскру життя. Функція статевого задоволення збережена і за потреби ти зможеш скористатися своїм прутнем за призначенням. Але потомства не буде.

- Ну, добре. Однією новиною більше, однією менше. Зважаючи на те, що можливо, жити мені лишилося декілька годин, не думаю, що ця інформація суттєво вплине на моє майбутнє. Але, почекай, іще мені потрібно трохи більше знати про те, що саме буде вважатися залицанням? А то раптом якийсь не такий комплімент зроблю, а виявиться, що вже засватав.

- Ну, якщо ти їй щось подаруєш, або якщо ти їй запропонуєш свою допомогу.

- Та ти що? Це якщо я зустріну дівчину, що, надриваючись, тягне додому, скажімо, продукти, і запропоную їй свою допомогу, то все? Завтра весілля?

- Якщо перед тобою гномка, то так. Твоя пропозиція виглядатиме як відверте залицання. Звісно, все може скінчитися гірше. Якщо вона заміжня, або у неї є кавалер, або ти їй просто не сподобався, то ти отримаєш у морду, бо такий прояв залицання може бути також сприйнятим як звинувачення у слабкості. Такі звичаї.

- Але, як же тоді дівчина-гномка може отримати допомогу від гнома?

- Якщо їй буде потрібна допомога, вона може наказати будь-якому гному зробити необхідну їй справу. Гном, звісно, може відмовитися, але суть у тому, що у жінок-гномок такий статус у суспільстві, що прохання про допомогу ти від неї не почуєш. Це буде лише наказ.

- Це скільки ж тут різних видів зейців! І у кожного свої таргани в голові. Це гобліну на лисину не плюнь, на орчанку косо не подивись, ельфа на взуття не наступай. Скільки ж усього треба буде вивчити?

- Жучки, схожі на твоїх тарганів водяться в голові лише у печерного павука-побігайця. А загалом, усе, що ти перерахував, справді є порушеннями етики в означених тобою видів зейців.

- Узагалі-то, це був жарт.

- Справді?.. Тоді на сніданку не жартуй із гномами. Краще мовчи й більше слухай.

- Зрозуміло, - я напоказ зажурено схилив голову.

"- *Як вона тебе?! Одне слово - майстер!*"

Ми розбудили Ніконіну. Їй сьогодні належало відлітати додому, й Евеліна порадила їй поснідати із гномами на дорогу. Ніка влаштувалася у мене на плечі. Евеліна сходила у свою кімнату, лишила там ковдру й одягла товстенький зелений комбінезон, який виявився з того ж самого зеленого, пористого, живого поролону. Виявляється, у здібності дріади входить уміння виділяти через шкіру таку речовину та використовувати її для різних призначень. Зараз вона заміняла дріаді одяг. Евеліна, мов равлик, що завжди тягає за собою свою мушлю. Тільки в цьому випадку дріада могла сховати свій одяг усередині свого організму, а в равлика мушля, немов валіза без ручки, і тягти важко, і викинути шкода.

У одному із відгалужень першого залу розміщено їдальню. Зайшовши в середину, ми побачили багато гномів. Мене огорнуло дивне відчуття. Я почувався Гулівером у Ліліпутії, або Марком Ітоном у Японії. Милоти видовищу надавав іще й той факт, що переважна більшість гномів одягнена в довгі нічні сорочки й мала на головах нічні ковпаки.

Чого дивуватися місцевим звичаям, коли на Землі сам іноді в трусах зранку чвалаю на кухню. Правда, лише у тому випадку, коли точно знаю, що господарки немає вдома. Нічне вбрання у гномів світле, із різними візерунками, іноді в горошок. Якби не бороди, була б точна копія дитячого садочка після тихої години.

Гноми розсідалися за двома довгими масивними дерев'яними столами, що стояли паралельно вздовж проходу до протилежної стіни їдальні, де знаходилося щось схоже на барну стійку.

Стільці, на які розсідалися гноми, були також масивні й дерев'яні, з високими спинками, під колір столів. Темно-вишневі.

Евеліна зробила крок уперед і голосно привіталася:

- Здоров'я і прямої спини, шановне гномство! Рада знайомству з тими, кого ще не зустрічала. Моє ім'я Евеліна, якщо хто не знає. Зі мною першонароджена Ніконіна, і наступний Ваарон.

Усі гноми повернули бородаті обличчя в наш бік. Густі бороди чорного і рудого кольорів, кущисті брови й добрі зморшки навколо маленьких очей. Помітно, що Евеліну знають і до неї добре ставляться. Сподіваюся, мімічні м'язи зейців передають емоції, так само як і у землян. Дріада, закінчивши привітання, пішла вперед, полишивши нас із Ніконіною на порозі.

- Здоров'я і прямої спини, шановне гномство! Рада знайомству... - випередивши мене, почала вітатися Ніконіна. Вона довго оголошувала свій титул, стоячи у мене на плечі. Я помітив, як брови гномів здивовано поповзли вгору. "Вони її не розуміють!" Але ввічливі гноми мужньо витримали писклявий спіч берегині квітів. Привітавшись, Ніконіна полетіла по центру їдальні за Евеліною, увімкнувши на повну силу світло своїх

крилець. Гноми радісно загомоніли, дивлячись на нове джерело світла.

Я хутко відтарабанив:

- Здоров'я і прямої спини, шановне гномство! Моє ім'я Ваарон. Радий знайомству, - і пішов швиденько наздоганяти свою компанію.

Після мого привітання гноми почали відповідати. Бажали вони що завгодно. Довгого зеленого волосся, міцного гілля на дереві життя, багато монет від недотичних та інше. Наприкінці всі гноми називали своє ім'я. Їх було багато, тому ніякої надії запам'ятати не було.

Пройшовши за Евеліною, я помітив за лівим столом два стільці. Вони виділялися зеленим кольором, стояли праворуч від чільного місця, але були значно нижчі від інших стільців. Мені здалося, що так нам виказують наш статус відносно господаря, але коли я сів на свій стілець, то зрозумів, що стільці зроблені нижче не через чванство гномів, а для того, щоб нам із нашим великим зростом було зручніше сидіти за гном'ячими низькими столами. Скільки ще тут має бути подібних особливостей. Це не просто різна психологія і різні звичаї. Це різні світи.

Шмат XIII

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Поки ми чекаємо їжу, дріада порадила мені сходити до барної стійки, спитати дозволу, та подивитися, як Мараванна готує їжу. Зацікавила мене Евеліна словами про те, що молода гнома буде робити процес помноження.

Пам'ятаючи про настанови, я трохи з острахом підійшов до стійки. За нею, нахилившись над плитою, стояла гнома. Те, що вона молода, було помітно по більш стрункій поставі, ніж у дорослих гномів, і по бороді, що мала вигляд рудого пуху в два пальці довжиною.

Широкі шкіряні штани, шкіряна сорочка, незмінний широкий пояс із великою кількістю кишень. Одяг чоловічий. Але у рудому волоссі заплетено багато яскравих різноколірних стрічок. Певно, так жінка гнома відрізняється від чоловіка гнома.

Спитавши дозволу, я отримав сухий дозвіл подивитися і майже ліг на низьку барну стійку, щоб краще роздивитися приготування їжі. На стіні перед гномою було багато полиць із приправами, горщиками й пляшечками. Плита мала дві конфорки. На одній із них, у невеличкій каструльці, готувалося щось схоже на манну кашу.

На стіні, перед конфорками висіла рожева кришка. Знявши кашу з вогню, Мараванна перелила її у кухлик, заповнивши його до країв. На робочому столі, поряд із кухликом, поставила піраміду великих полумисків. Потім зняла кришку зі стіни. Я побачив там кругле віконечко, всередині якого зяяла чорнота.

"- Позапросторова кишеня"

"- Яка чорна"

"- Теоретично туди промені можуть потрапляти, а звідти-зась"

"- На Землі читав статтю про матеріал, що на сто відсотків поглинає світло."

Не думав побачити. Таке враження, що з тканини всесвіту вирізали коло. Діаметр невеликий."

"- Ну це легко. Малий діаметр, щоб молоді-розумні гноми, й не тільки, голови туди не позасовували."

"- Дійсно, цікаво, а що буде, якщо голову засунути?"

"- Ні, ці правила не для молодих-розумних, вони для таких старих і дурних, як ти. Запам'ятай, не можна довго дивитися у темряву, бо колись темрява може подивитися на тебе. Там бабайка. Голову туди сунути також не слід. Ти краще скажи, чому, якщо там порожнеча, то туди не затягує повітря і речі, як у фільмах про космос, коли пробивають корпус корабля?"

"- Ну, знаєш... Це занадто складне питання. Мені достатньо того, що туди не можна засовувати голову."

Мараванна тим часом взяла кухлик, повний манної каші, і повністю засунула його в темряву позапросторової кишені. Слідом вона майже по лікоть засунула туди й руку, якою тримала кухлик.

Витягнувши із чорного віконця кухлик із кашею, вона вилила кашу в полумисок, на секунду розвернувшись до зали, мазнула поглядом по столах і повернулася знову до віконця. Полумисок із кашею здійнявся у повітря і полетів до гномів. Опинившись перед одним із гномів, полумисок повільно спустився на стіл.

Тим часом Мараванна знову засунула пустий уже кухлик у чорноту порталу, і витягла його повним каші, повитої парою. Знову кашу в полумисок, порожній кухлик – у віконце за новою порцією. В полумисок – у віконце.

Складалося враження, що там, за чорнотою віконця, знаходиться велетенський казан каші, і гнома щоразу зачерпує звідти повний кухлик. Одночасно полумиски з кашею розліталися і ставали на стіл чітко перед гномами. Мараванна працювала швидко, і був момент, коли водночас у повітрі я нарахував три полумиски, кожен з яких летів за власним курсом.

Згадалося, як Евеліна казала, що гнома тільки вчиться і вміє небагато. Я ж не розбещений на такі видовища, тому для мене це був вищий пілотаж. Заворожено слідкував за процесом до останнього полумиска, який, замість того, щоб летіти до столу, завмер на стійці переді мною.

- Забирай своє. Я не знаю, де ти сидиш, – нарешті подала голос гнома.

Раптом із-за стійки здійнявся цілий клин великих склянок, заповнених соломинками для коктейлів різних діаметрів. Більше десятка цих склянок, поділившись порівну, розлетілися у різні боки й вишикувалися по центру столів між полумисками з кашею. Гноми, сидячи за столами, заплодували. Я щиро долучився до оплесків.

- Мараванно, це було неперевершено! Я нічого подібного ніколи не бачив! Ви справжній майстер!

Було видно, що гноми дуже подобалися оплески та компліменти. Тим більш, на мою думку, вона цілком їх заслужила. Підхопивши свій полумисок, я повернувся до столу. Всі місця вже були зайняті.

На чільному місці сидів Гелікоклес. Праворуч від нього сиділа Евеліна. Поряд з нею було моє місце. Ліворуч від Гела сиділа Барбена. Далі, біля неї, два гноми близнюки. Коли я з тарілкою сів на своє місце, мені всіх відрекомендували. Евелінна розповіла всім про мою хворобу, і я отримав свою порцію жалісливих поглядів.

- Не переймайся, Ваарон, у тебе ж є справжній друг! Те, що ти нічого не пам'ятаєш, зовсім не страшно! Зараз я тебе всього навчу! Ось так треба літати! - Ніконіна затріпотіла крильцями та пролетіла над тарілкою із кашею до склянки із соломинками. Вибрала найтоншу соломинку, яка по діаметру все одно була для неї товстуватою, і довжиною сягала, напевне, двох берегинь. Підлетівши до моєї миски, спробувала всмокстати кашу через соломинку. - Ось так треба їсти! Вчись, вчись, а то так дурнем і лишишся!

Дотягнувши кашу до половини соломинки, Ніка кинула це невдячне діло, і попростому, як тварини на водопої, напилася каші з тарілки. Згадалася норма їжі для Дюймовочки. Пів зернятка на день.

Дуже швидко напившись, чи то пак, наївшись, Ніконіна всілася скраю на тарілку, дуже кумедно, і задоволено ригнула, та помітивши мій задумливий погляд, заспокоїла:

- Я ж кажу, не переймайся, я там іще багато залишила. Тобі вистачить. Їж. Ти, якщо захочеш щось згадати, відразу питай мене. Я тобі все розповім!

Праворуч від мене сидів якийсь гном у нічній сорочці й ковпаку. Спостерігаючи за берегинею і не розуміючи, що вона пищить, він вирішив підкинути й свої п'ять копійок у процес нагадування постраждалому мені законів природи в побуті:

- Це вариво називають жулою. Це наша традиційна страва. А стакани та будь-які інші речі переносити повітрям можуть усі дотичні до ремесла. Ось приблизно так. - Гном склав руки на столі й поглянув на склянку з соломинками. Одна соломинка злетіла в повітря й плавно опустилася до його тарілки з кашею. Взявши соломину до рук, гном приклався до каші й за один раз всмоктав майже половину тарілки. - Бери соломину і їж.

- Це щоб бороду не замурзати? - взявши соломину, я спробував місцеву кулінарію. Жула дійсно була схожа на дуже рідку солодкувату манну кашу. Пити її через соломинку було доволі зручно. І хоча виникало бажання взяти тарілку і просто напиться через край, я вирішив не порушувати місцевих звичаїв.

- Не зовсім. Це ознака культури. Ми ж не гобліни якісь, руками їжу хапати.

Тим часом Гелікоклес щось розповідав Евеліні та співчутливо кивав головою. Потім звернувся до мене:

- Що ж, не поталанило тобі, хлопче. Якщо ми зможемо чимось допомогти, звертайся. Я чув про такі випадки втрати пам'яті, але самому бачити не доводилося. А серед дріад таке взагалі дуже рідко трапляється. Проте Евеліні, напевно, і не такі випадки зустрічалися. Вона найкращий цілитель. Усе тобі вилікує, дай лишень трохи часу. Скоро будеш пам'ятати все своє минуле життя, навіть те, що раніше не пам'ятав. Будеш розповідати, якого кольору були пелюшки, які ти бруднив у дитинстві! Мраченосе, - Гел звернувся до гнома, що сидів навпроти мене. - Ось тобі й відповідь

про те, про що ти мене зранку питає.

Мраченос із видимим задоволенням кивнув головою.

- Гел, мені, звісно, приємна твоя безмежна віра в мене, - виправдалася Евеліна. - Але повинна визнати, що з такими випадками я не зустрічалася. Можу лише сказати, що це випадок не для лікаря, а для майстра з досвіду. Тому я попрохала допомоги в Аїда.

- Ого, хлопче! - Гном, що сидів праворуч від мене, добряче луснув мене по плечу.

"- Це, напевно, він тебе так по-дружньому, по-гномськи вдарив. Підтримує так."

"- Із такою підтримкою я без кінцівки можу лишитися. Руку до самого плеча не відчуваю."

- Навіть не знаю, заздрити тобі чи співчувати, - зовсім "по-дружньому" розповідав далі гном. - Про Аїда я лише чув, але того, що я чув, мені вистачає, щоб остерігатися потрапляти до його рук. Ось, бачиш?! - Гном добре відомим усім землянам жестом ткнув мені під носа відставлений від кулака підмізинний палець.

"- Здається мені, нас зараз кудись послали..."

"- Я б із тобою погодився, якби це був не підмізинний, а середній палець. І до того ж думаю, невербальна система спілкування тут трохи відрізняється від земної. Хоча, трохи потролити нас він, здається, не проти."

"- Так, очі у нього хитрі. Але через велику кількість рослинності на обличчі неможливо прочитати міміку. До речі, за наявності тут живих тролів, вираз "потролити" також набуває нового значення. Хоч рота не відкривай!"

- Бачу, - смиренно відповів я, трохи відхиливши голову назад.

- Цей палець трохи кривий, - гном, насупивши свої кущисті брови та склавши губи трубочкою, заходився роздивлятися свій, із виду нормальний підмізинний палець. - Це коли я ще був молодий і дурний, як ковадло, ми з учителем ходили у сліпі печери, що під тригир'ям Гаракам. Там мені на палець Гмирх камінь упустив. Тобто, зламався палець. А оскільки дріад там немає, то вчитель наклав мені з боків металеві пластини й туго замотав. А через чотири дні, коли ми вийшли назад, під склепіння міста до дріади мені звертатися було вже ліньки. Так цей палець мені й заріс кривим. Зараз іноді болить! Ось! А ще дідो мій каже, що якщо прокинешся ти зранку, а в тебе не болить зовсім нічого, це означає, що ти помер і починаєш у наступного переселятися. Так-от, вилікує тебе Аїд, а він ас, він тебе добре вилікує. Зовсім, зовсім вилікує. Прокинешся ти наступного ранку...

Вибух сміху не дав гному закінчити жарт.

- Давай, Міхоне, подивлюся твій палець після сніданку, - відсміявшись, запропонувала дріада.

- Не дам! - гном злякано сховав праву руку за спиною. - Що я потім своїм онукам показувати буду?! Рівний палець?! Хто потім мені повірить, що я у сліпих печерах був і палець там зламав?

Я взяв до рук одну із соломинок і пильно оглянув її. Товстостінна трубочка. Майже прозора. Схожа на пластик. Спробував її зігнути. Трубочка пружинила, ледь гнулася,

але не ламалася, навіть коли я доклав значних зусиль.

- Вона зі скла? - спитав я в Евеліні.

- Так, ти швидко вчишся.

Під кінець сніданку Мраченос кудись відходив ненадовго. Повернувся із невеличким пакунком. Помітивши це, Евеліна скривилася.

- Гел, що знову? Ну навіщо ці політеси?

- Не переймайся, це не тобі. - Гел подав знак, і Мраченос через стіл посунув пакунок у мій бік.

Я, навчений настановами дріади, не бажаючи зараз своїми діями вчинити якийсь зашквар, із німим питанням подивився на неї.

- Бери вже. - Дріада махнула рукою. - Це подарунок. Сім'я Турнак дуже любить старі звичаї. Раніше, можливо, ще до апокаліпсиса, за різні послуги необхідно було відповідати іншими послугами, або якимись коштовностями. Зараз цей звичай лишився лише в народах, недотичних до ремесла. Там використовують монети. Для будь-якого учня ремесла, помножити монети - це просто дитяча забавка. Під час спілкування ремісників із недотичними існують певні закони та ціни за послуги, але сьогодні це вже умовності. А от сім'я Турнак ставиться до історії Зеї з дуже великим пієтетом. І вважає, що нагорода за послугу повинна бути матеріальною.

- Саме так, - підтвердив Геліоклес. - Однак зараз це не нагорода за послугу Евеліні. Це просто наш подарунок тобі. Бо невідомо коли ти повернеш свої знання ремесла, а до того часу тобі належить якось жити. А тобі навіть захиститися немає чим. А ця річ справжня. Коли згадаєш ремесло, буде тобі цінна річ.

Я розгорнув пакунок. На шматку м'якої тканини лежав широкий пояс із масивним ножом у футлярі.

"- Хочу, хочу, хочу!"

"- Ого, то ти в мене не альтер-его, а жадібний хомка?"

"- Я одночасно ще й жаба, що поночі може задавити. Не візьмеш собі цей скарб - прокляну."

"- Нащо воно тобі?"

"- Забув свою дитячу мрію? Це ж справжній мисливський ніж!"

"- Та заспокойся вже. Звісно, візьму. Ніж справді гарний."

- Широ дякую. - Я підвівся і відразу почав одягати пояс. Він був трохи малуватий. Гел, помітивши це, скептично подивився на Мраченоса. Той засоромлено зобразив жест "Рука-чоло" і я відразу відчув, що пояс, прямо у мене в руках, подовжується. Відчувши, що він досяг необхідної довжини, я сказав: - Відмінно! - і застібнув його. Те, що пояс пройшов через трансформацію, помітила також і Евеліна:

- Просто подарунок Ваарону? І випадково саме мого розміру?

Гел насупився і мовчки показав пальцем на Мраченоса, переводячи знущення Евеліні на нову адресу. Мраченос додав до свого жесту другу руку. Прикривши двома руками очі й лоба, гном зі своєї схованки захищався:

- Евеліно, ти найкращий лікар! Я просто в захваті від того, як швидко ти вилікувала

мене! Просто хотів таким чином подякувати!

Дріада, не втримавши серйозну міну, розсміялася.

- Я вас також люблю, хлопці. Дякую і я вам за такий подарунок Ваарону. Хоча, якби ви спитали, то я вам розповіла б, що у Ваарона ще сьогодні огляд в Аїда.

- Та то пусте! - пожвавішав Геліоклес. - Я думав справді щось серйозне. Ваарон уже наступний, отже, він уже заслуговує на життя. А Аїд найкращий ас, якого я знаю. І якщо Ваарон не заподіяв нікому шкоди, то в Аїда немає жодного сенсу ліквідувати наступного.

- Усе так. Але Ваарон утратив пам'ять, нагадую. Отже, ніхто поки що не знає, що саме скоїв цей наступний. Чого саме він не пам'ятає, і через який шок у Ваарона відбулася втрата пам'яті. І якщо в даному стані я вважаю Ваарона непоганою дріадою, то невідомо якою особистістю стане він після повернення пам'яті. І у випадку ліквідації мені треба буде щось робити з вашим подарунком, а ви знаєте, як мені це не подобається.

Під час цієї дискусії я ганяв соломинкою по тарілці останні краплі жули. Відчувши, що після останніх слів дріади всі погляди за столом звернулися до мене, я витягнув соломинку з рота і вирішив хоч якось відреагувати.

- Я в порядку, якщо вам цікаво.

- Питання від гномства, - Міхон висловив загальний запит: - Ти що, не боїшся ліквідації?

"- Що ж вони такі наївні? Ану, згадай свої практики, дай їм зрозуміти, що Ваарон не з лайна ліплений, що ми зі смертю на "ти"!"

- А ви не боїтесь кожного вечора лягати спати? - я з тугою подивився на свою пусту тарілку, потім оглянув майже повні тарілки оточення. Моє новеньке тіло починало освоюватися у цьому світі й хотіло ще трохи підкріпитися. - А добавку можна?

- Можна, - дріада підсунула мені свою тарілку, до якої вона ледь торкнулася. - Що ти маєш на увазі?

Я підсунув тарілку до себе і занурив туди соломинку. В паузах між всмоктуванням жули я почав пояснювати:

- Ви живете нормальним життям. Навколо літають берегині, у вас є сім'я, діти ростуть, дорослі старшають. Усі знають, що колись смерть неодмінно настане. Всі хочуть відтягти цей час якомога далі. Але поки до нього далеко, про такі дрібниці ніхто намагається не думати. Уявімо ненадовго, що у вас з'являються нові умови життя. Все, як і раніше, за винятком одного "але". Кожного вечора, як і раніше, ви лягаєте спати, але як тільки ви засинаєте, ваше тіло уві сні вмирає. До вашого ліжка приходить таємна бригада майстрів, на чолі з асом, забирає ваше тіло і закопує в землю, а на його місце кладе нове тіло, яке є точною копією вашого старого тіла, лише виглядає старшим на один день. Зовсім непомітні зміни. І в нову голову нового тіла записують усі ваші спогади з усіх ваших минулих одноденних життів. Настає ранок, нове тіло з вашими спогадами прокидається, і вважає, що це саме воно прожило все ваше багатоденне життя, бо воно добре його пам'ятає, що воно і є єдине ваше тіло. Що це

нове тіло з вашими спогадами і є ви. Уявіть, що всі ваші спогади, і ви самі, зараз у такому тілі – одноденки. Увечері вам захочеться спати, вночі ви помрете, а назавтра нове тіло з вашими спогадами буде жити завтрашній день уже без вас. Весь сенс у тому, що завтра у завтрашньому тілі будете жити вже не ви. То буде хтось інший і йому в голову будуть записані ваші спогади. А саме ви... Ви. Ви помрете сьогодні увечері. Все ваше життя, незалежно від ваших спогадів, становить лише сьогоднішній день із того моменту, коли ви відкрили очі й до цієї миті. А жити вам лишилося лише до вечора. Отож, я запитую, чи не страшно вам лягати спати увечері? Мені не страшно. І до можливої ліквідації я відношуся так само. А от жула у Мараванні справді вийшла дуже вдало. І, хоч би як це зараз звучало, я вперше у житті таку скуштував. Дякую.

За столом повисла пауза.

– Непогана інтерпретація одного із початкових інструктажів про освоєння кристала переходу, – вперше подала голос Барбена. – Евеліно, мені здається, що Ваарон не всю пам'ять утратив.

– У Ваарона цікавий випадок, – заходилася пояснювати Евеліна. – У пам'яті поколінь, не дуже заглиблюючись, я знайшла випадки, коли втрачалася пам'ять на невеликі проміжки часу. Декілька періодів, або навіть років. Тоді замість втраченої пам'яті лишається просто пусте місце. Ваарон утратив пам'ять повністю. Якби замість втраченого лишилося пусте місце, то Ваарон і розмовляти з нами не зміг би. Вочевидь, мозок Ваарона увімкнув якусь захисну реакцію і повністю переписав усі спогади, перекрутивши всі факти так, що начебто вигадав собі нове минуле життя, і згідно з його розповіддю він собі вигадав не лише минуле життя, а й інший, минулий світ, у якому він ніби жив. Тому я й думаю, що травма, яка викликала таку трансформацію пам'яті, повинна бути суттєвою.

– А мені сподобалося, – вступив у бесіду і другий гном, що був дуже схожий на Мраченоса. Здається, дріада згадувала про його брата-близнюка Мрачагоса. – Мені подобається, коли картина всесвіту подається у новому світлі. Розумієш, Ваароне, коли ми починаємо долучатися до пам'яті поколінь і отримуємо кристал переходу, – гном показав свій напівпрозорий зелений кристал, відхиливши комір ночнушки. У Мрачагоса він бовтався на блискучому ланцюжку, на шиї. – Нам розповідають і про принципи отримання наступного життя. У наступне тіло заноситься копія іскри розуму та іскри досвіду, зейця, котрий помирає. Але іскру життя скопіювати неможливо, бо вона прив'язана до фізичного тіла, тому у померлого іскра життя згасає, а наступне тіло отримує нову іскру життя від природи. Тобто все так, як ти й розповів, лише розмір життя ти зменшив до одного дня. І от це зменшення розміру я вважаю дуже цікавим. З'являється багато цікавих думок. Що ще у своїй пам'яті ти можеш видобути з цього приводу?

– У моїх спогадах... – я намагався правильно підібрати слова. – У тому, вигаданому світі, який я пам'ятаю, подібні розповіді застосовували для того, щоб у лю... У зейців виникало бажання більше цінувати час у своєму житті, і щоб надихати на працю.

Раптом я отримав ще одного "дружнього" стусана від Міхона. Бачу, потрібно буде

звертатися до Евеліни, щоб знову лікувала мою праву руку від таких дружніх проявів гнома.

- А ти дуже цінний зейць! - Міхон був дуже збуджений. - Я часто подорожую по пам'яті поколінь. Ми там із друзями знайшли один новий світ для подорожей. Я тобі потім образ передам. Це просто до дрижаків цікава локація! Там у місцевих немає дерев життя, іще там катаклізми, і взагалі їм там не цукром посипано. То ми з друзями проводимо там тераформування земель на ще не освоєних територіях і будуємо там міста. Але я не про те. Якщо ти вигадав новий світ, і він досить цікавий, можливо, його можна долучити до плеяди світів для подорожей. Тоді ти навіть можеш не повертати свою пам'ять. За один такий світ твоя репутація сягне такої висоти, що наступні життя тобі забезпечені. Як мінімум, одне. Евеліно, хочу тебе просити від всіх любителів пам'яті поколінь. Зроби дублікат іскри досвіду Ваарона перед тим, як вести його до Аїда. Мені цікавий вигаданий ним світ, і я маю знайомого майстра досвіду. Він зможе вмонтувати світ Ваарона у плеяду світів для подорожей. Дев'яносто відсотків репутації зобов'язуюся повернути Ваарону. Десять... Ну, ти розумієш, і майстра треба зацікавити, і собі відсоточок лишити.

- Міхоне, ти претендуєш на горде звання афериста. Давай знайомство, - Евеліна простягнула через мене праву руку Міхону. Той у відповідь простягнув ліву.

- Міхоне, прибери ліву руку! Мені так незручно. Не буду я лікувати твого історичного пальця. - Міхон, засоромившись, забрав ліву та простягнув правицю, і вони потисли одне одному руки прямо перед моїм животом.

- Зроблю. Але віддам тобі лише, якщо Ваарона ліквідують. Тоді, звісно, ніякої репутації нікому повертати не потрібно буде. Але, як я впевнилася, світ у Ваарона продуманий дуже детально. До дрібниць. Не те лайно, яке творці світів роблять у пам'яті поколінь на загал. Обсягом інформації потягне на ціле життя. Але мені нецікаво займатися перегонкою інформації до дерева досвіду. Нудно й одноманітно. Набагато цікавіше було б самій побувати у світі Ваарона. Буде жаль втратити таке творіння. Якщо отримаєш кристал, із тебе образ світу, щоб я довго не шукала. Але якщо Ваарон повернеться, то домовлятися будеш уже з ним. Зараз він тобі знайомство дати не зможе, у нього навіть кристала переходу немає. Зустрітися зможете через мене. Але і для тебе копію я зараз робити не буду, ти першонароджений, у випадку чого, з тебе - як із ящірки вода, а огрібати від ображеного на мене наступного мені не дуже подобається. Уяви, якщо у минулому Ваарон був асом?

"- Агов! Альтер-его, а ось і шанс повернутися на Землю."

"- Сумніваюся. Здається, пам'ять поколінь - це місцевий аналог Інтернету. А світи для подорожей - це віртуальні ігри, де такі аферисти, як Міхон, проводять час. Але які тут щирі люди, чи то пак, зейці! При живому мені укладають якісь угоди на випадок моєї смерті. І наче нічого не відбувається, а замість мене тут швабра сидить."

"- Складається враження, що тобі варто радіти вже тому, що у тебе до огляду в Аїда є хоча б статус живої істоти. Тебе он із-за столу не вигнали, нагодували,

однак, для них ти майже мрець."

"- Усе ж мене більше непокоїть дивне відчуття. А що, якщо Землі справді не існує? Що, якщо я прожив дріадою тут усе своє перше життя і дійсно втратив пам'ять? Щось усі факти дуже підозріло сходяться в один логічний ланцюжок! А якщо мій мозок справді навігадував усілякої маячні, якої бути не могло? Земля, дитинство в СиСиРи, сіре життя в комуністичному кріпацтві, навчання, робота, безпросвітна рутинна... Дійсно, ворогу такої долі не побажаєш."

"- Зваж іще й на те, що, не пам'ятаючи минулого тут, і вже не сприймаючи реальності свого минулого у спогадах, я взагалі втрачаю відчуття реальності. Зникає відчуття опори. Починаю жити одним днем і реагувати на все так, неначе мене у віртуальну гру закинуло. Мою улюблену ММО РПГ. Не існує ні минулого, ні майбутнього. Є гра, і я просто реагую, неначе втратив контроль уві сні, не маючи повної картини подій. І ставлення до смерті у мене таке, як у грі. Ну, ліквідує мене Аїд, що ж? Нормально! Полечу до кібеліска на переродження. Ніяких емоцій і жалю до свого нікчемного життя. Мені навіть нецікаво: перероджуся я біля кібеліска чи ні."

"- А ще у мене знову змінилося розуміння смерті. Для того, хто вмирає, поняття драматизму кінцевості життя можна відкинути зовсім. Смерть кожної особи має якесь відлуння лише в довкільних живих. Ось гноми з дріадою бачать мене уперше. Вони мають високий рівень суспільного життя і звикли, що кожному можна розраховувати на допомогу і кожний отримує моральне задоволення, допомагаючи іншим. Тож вилікували, прихистили, нагодували, але не чіпляти ж мене собі на шию? Або я і далі їм цікавий, і вони пропонують мені якесь подальше спілкування за ту цікавинку, яку можуть від мене отримати, або злазь із шиї, добродію, і йди, куди хочеш. Отримав допомогу, радій собі тихенько. Бо можуть узагалі ліквідувати, щоб не плутався під ногами."

"- Але це, по суті, й у нас так. Були б це знайомі, або рідні, на Землі, залежно від цинічності родичів, я міг би розраховувати деякий час на пансіон, але далі я повинен був би стати корисним, або багатим. У кожному варіанті розвитку подій моя смерть слугувала б для рідні приводом влаштувати собі свято поховання, де і поїсти можна, і кості покійному перемити. Щирий сум за покійником можливий лише у кровників. Але і це також залежить від тих земель де ти жив. Он у кацапських андрофагів-людоджерів, у кращому випадку, якщо небіжчик устиг померти самотійно, тіло поховали б, у гіршому – доби́ли б, не чекаючи смерті, щоб можна було з'їсти. Все в сім'ю, все в шлунок. Виходить, що для того, хто помирає, смерть не має значення... Та-а-а... Моя смерть для мене не має значення... Цікаве безглуздя завітало сьогодні до мене в голову."

Шмат XIV

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Фургон неспішно їхав лісовою дорогою. Геліоклес, як і обіцяв дріаді, віз нас до дерева життя. Гном сидів на передньому сидлі ящера й спостерігав за дорогою, а ми з Евеліною вмостилися на фургоні, прямо на ящиках, виготовлених із дерева, як і більшість виробів гномів, які я до цього часу бачив.

Я діставав дріаду питаннями. Цього разу отримував не всі відповіді, бо здебільшого цікавився життєвими дрібницями, розповідати про які дріаді було ліньки. Від нецікавих питань Евеліна відхрещувалася, відтерміновуючи їх до того моменту, коли я отримаю огляд від аса. Мовляв, якщо все буде нормально, то навчусь користуватися кристалом переходу і всі відповіді сам знайду. А якщо ні, то воно мені все одно не знадобиться.

Серед усього іншого я розпитав про Ніконіну.

Після сніданку, коли ми вийшли у двір, Ніка отримала від Евеліни свій кристал переходу. Я навіть не сумнівався, що це буде малесенька зелена кришталева паличка. Виявляється, ні до чого Дісней сам не зміг додуматися, все скопіював зі світу Зеї.

А може, все не так? Може, Діснеєм тут і не пахне? Може, це саме я у минулому житті на Зеї бачив берегинь квітів, і у своїх вигаданих спогадах про Землю всім діснеївським феям дав у руки чарівні палички?

Отримавши кристал, Ніка, дізнавшись, що дерево життя знаходиться не в тій стороні, куди їй треба летіти, швиденько попрощалася з нами й полетіла додому.

Вочевидь, дорога на неї чекала довга, але з цього приводу ні вона, ні Евеліна не переймалися, тож і я вирішив не забивати собі цим голову.

Коли фургон рушив, вирішив більше розпитати дріаду про берегинь.

Берегині квітів – це окремий вид жителів Зеї. Нині невідомо, коли вони з'явилися у цьому світі. Припускають, що берегині могли разом із енотоподібними зейцями населяти Зею ще до появи людей і дріад та можуть вважатися корінними жителями цієї планети.

Також є інша версія, ніби їх створили під час експериментів унаслідок генних мутацій.

Ареалом їхнього існування є лише Променистий острів, що розташований біля південного узбережжя Великого океану. Їхні інтереси практично не перетинаються з інтересами жителів материка, тому вони існують відособлено.

Спогади про берегинь можна знайти у найдавніших архівах пам'яті поколінь. Цікаво те, що берегині мають усі три іскри: життя, розуму і досвіду. І хоч вони дотичні до ремесла, та до навчання долучаються лише одиниці. Лише одна з берегинь, на ім'я Феанора, дуже давно отримала ранг майстра ремесла у спеціалізації життя, і відтоді інших майстрів у берегинь немає. Тому, багато разів змінивши тіло, наступна Феанора проживає свої життя на острові, підтримуючи берегинь у скрутні часи.

Тримати вдома світляків, це – відносно нова мода. Виникла вона недавно, років п'ятдесят тому. На острові сталася якась катастрофа й більша його частина стала тимчасово непридатною для життя берегинь. Тоді Феанора звернулася до асів із проханням про допомогу.

Для зейців в освітленні кімнат немає ніякої потреби, бо існує багато варіантів

вирішення цього питання без живого світла. Просто у тяжкі часи зейці взяли собі на виховання світляків, личинки берегинь.

Годувати їх потрібно раз на добу. І для того, щоб не забувати це робити, зейці скористалися світляками для освітлення приміщень. Коли світляк хоче їсти, його світло тьмяніє. Тому він сам нагадує про необхідність погодувати себе.

Період недієздатності у берегинь – чотири роки. Перші два роки берегині самі виховують личинок, тоді ж личинки набувають вміння говорити, але наступні два роки у стані лялечки вони не можуть говорити й потребують мало догляду, лише їжу.

Років за чотири наслідки катастрофи на острові звели нанівець, але допомагати берегиням серед зейців стало модою. Серед берегинь стало модно віддавати своїх лялечок до зейців. Берегині, що колись побували у приймах, почали вважати, що перебування в інших місцях добре загартовує майбутніх берегинь та надає їм нових знань. До того ж невідомо, куди попаде світляк, тому для берегинь це стало випробуванням на зрілість із ефектом лотереї.

– Але світляками торгують.

– То й що? Яка різниця, як минає час світляків? Багато недотичних до ремесла знайшли собі спосіб заробити. Раз на рік, на узбережжі, такі торговці приймають у берегинь багато лялечок на виховання, на два роки. А далі на торжищах продають їх охочим допомогти берегиням. Коли берегиня переходить у п'ятий рік життя й отримує крила, то летить додому. Напряма вона добре знає. А вдома така берегиня потім пишається, що дорога в неї була довга, і навчання вона проходила бозна-як далеко від дому.

– Евеліно, скажи, а багато наступних? Як узагалі регулюється кількість населення на Зеї, якщо, переселяючись із тіла в тіло, можна жити вічно, але тут не помітно перенаселення. Багато жителів я бачив лише на торжищі. І то, порівняно з моїми спогадами, на торжищі було народу не більше, ніж на сільському базарі.

– Ти під час сніданку чудово розповів про "переселення" у наступне тіло. Маєш це добре засвоїти. Ніякого переселення не відбувається. Новоствореній істоті з чистою пам'яттю записують спогади померлої. Тому ніякого вічного життя. Хоча існує багато випадків, коли у різних групах, різних видів зейців виникає вірування, що, начебто померлі переселяються до наступного тіла за допомогою дріад. Нічого гарного у таких випадках адептів такого вчення не чекає. Регулювання кількості наступних могло б відбуватися за допомогою ліквідації, але зараз їх відносно мало, тому на першонароджених це ніяк не впливає. Себто, регулювати їхню кількість немає ніякої потреби. Все інше про надання наступних тіл дізнаєшся з пам'яті поколінь.

– Тоді скажи, що відбувається з іскрою життя у зейця, який помирає?

– Нічого. Вона просто згасає. Коли від старості, коли внаслідок інших причин. Разом із нею згасають іскри розуму та досвіду. Ось цей кристал, – на долоні у дріади знову виріс зелений кристал переходу. – Лише знімає копії іскор розуму й досвіду. Останній сеанс передачі інформації від зейця до кристала відбувається під час останнього контакту шкіри зейця із кристалом.

- Це тому гноми носять його на ланцюжку, на шиї?
- Ні, постійний контакт кристала зі шкірою потрібен зейцям, які часто користуються пам'яттю поколінь.
- Вони геймери?
- Що?
- Ну, ти казала про кришталозалежних, яких ви лікуєте. Це тому, що вони весь час знаходяться в пам'яті поколінь?
- Знову ні. Можливість виникнення фанатичної залежності від пам'яті поколінь не залежить від часу, який зейці проводять у контакті. Це питання, швидше, до іскри життя. Або зейц схильний до цього захворювання, або ж ні.
- А можна, скажімо, відібравши у зейця кристал переходу, записати на багато тіл одні й ті ж іскри розуму і досвіду, зробивши багато однакових зейців?
- Відразу скажу, що не можна, але... Навіщо це могло б тобі знадобитися?
- Ну, наприклад, потрібно багато робітників для виконання якоїсь роботи; або багато воїнів; або, скажімо, знає зейць якусь інформацію, але казати її не хоче. Але асу, наприклад, вона конче потрібна. Візьме він кристал, зробить копію зейця, і дізнається у нього необхідне.
- Маячня. Твій мозок що попало понакручував з інформацією твого минулого життя. Все працює зовсім інакше. Пояснювати не буду. Довго і нудно. Давай іншу тему.
- Але ж ти обіцяла Міхону копію моїх спогадів?
- Це лише у випадку твоєї ліквідації. Інакше, він зможе дістатися до твоїх спогадів лише через тебе. Все, досить, давай інші питання.
- Тоді поясни, чому дорога, по якій ми їдемо, така рівна?
- А якою вона має бути? Що ти маєш на увазі?
- Ну, дорога під нами ґрунтова, покриття вона не має. Трава по коліях вибита до землі, отже, тут їздять часто. Але немає ні горбиків, ні ямок. Ні корінчик із землі не стирчить, ні хробак ямку ніяку не викопав. Рівно, неначе люстро під колесами. А коли серед кущів їхали, то неначе у величезному тунелі. Стіни рівненько підстрижені, дорога гладенька, немов ці ящики, на яких ми сидимо.
- Зрозуміла. Справді, я вже почала забувати, що дорога може бути у вибоїнах. Чуєш, Геле?! Ми з тобою довго живемо. Я вже настільки стара, що не пам'ятаю ті побиті гірські дороги, якими ми подорожували у підгір'ї Громової гори, коли розважалися з твоїми братами.
- Перестань удавати із себе бабцю, - гном напіврозвернувся у сідлі. - Я від тебе старший аж на двадцять сім років. Ваарон зможе подумати, що з мене взагалі порошок сиплеться. Треба буде якось уже із сім'єю вибратися у подорож, а то все у пам'яті поколінь картинки дивимося. Краще в реальному житті пожити. Загалом, натяк я зрозумів, як налаштуємося подорожувати, з мене запрошення.
- Тоді вважай, що я вже зараз погодилася. - Евеліна пояснила: - Рівна дорога - це заслуга Геліоклеса та інших майстрів трансформації, що живуть неподалік. Якщо зейць досягає звання майстра і хоче вчитися далі, освоюючи нові види впливу на

реальність, то він для підвищення свого рівня знань повинен мати високу репутацію. Найпростіше підняти рівень репутації – займатися суспільно корисною справою. Для майстрів трансформації найчастіше це дороги. Ми тому так повільно їдемо, що Гел дуже добре виконує свою роботу. Дорога загалом нормальна. Помітно, що майстер проїжджав тут не дуже давно. Але Геліоклес усе одно доводить шлях до найкращого рівня.

– Як він доводить? – я не бачив суттєвих змін на дорозі.

– Упродовж усієї подорожі у полі зору Геліоклеса із дорогою відбуваються зміни. Ми їдемо доглянутою дорогою, тому зміни не помітні. Де гілка росте в бік дороги, там вона або відрізається, або загинається. Якщо недостатньо землі до оптимального рівня – ґрунт переноситься з обочини. Сміття на дорозі – його переносять на обочину. Цікаво спостерігати, коли є потреба у новій дорозі, і Гел, звертаючи на бездоріжжя, робить нову дорогу, відразу найвищого рівня. Тоді весь світ дибки стає. Я бачила одного разу.

– Ти також майстер. Можеш так робити дорогу?

– Я майстер-лікар. Я можу робити перетворення на такому ж рівні, як робить Гел, але не з матерією, а із тканинами живого організму. Звісно, я не лише лікарській справі навчалася, і зараз продовжую вчитися у різних напрямках, і трансформації я вчуся також. Можу зробити собі стежку в лісовій хащі, але настільки професійно, як Гел... Ні, мені до нього ще далеко. Те, що ти бачиш зараз – це ніщо. Реальний рівень Геліоклеса – це приблизно з такою ж швидкістю робити печеру такого ж розміру, як цей зелений коридор, по якому ми зараз їдемо, але в суцільній горі!

Я здивовано присвиснув:

– Так, навіть уявити такого гірничовидобувного комбайна не можу. Себто твоя соціально активна робота – це лікувати хворих?

– Саме так.

Попереду на дорозі з'явилася постать. Невеличка, в довгому зеленому плащі з глибоким каптуром. За плечима – лук та сагайдак зі стрілами. Жіноча постать напівлежачи ширяє у повітрі. Коли фургон наблизився, жінка опустила на ноги й вирівнялася. Зняла каптур. На плечі лягло молочно-біле волосся. Фургон спинився. Із сухого зморщеного обличчя на нас дивилися великі, вицвілі від старості очі ельфійки.

– Я по твою допомогу, Евеліно, – ельфійка з гідністю кивнула головою.

Гном також привітався, кивнувши головою, але із сідла не зліз.

– Востаннє до твоїх послуг, Татаніє, – якимось сумно промовила Евеліна і плавно злетіла з фургона до ельфійки.

Я також, як міг елегантно, зіскочив на землю, і підійшов ближче до розмови.

– Я вирішила і я готова, – Татанія сумно усміхнулася.

– Ритуал виконаємо? Можливо, для твоєї наступної краще буде, щоб ти відправила їй останній образ? – Евеліна простягнула руку для привітання.

– Добре, це моє сьоме життя, ритуал я знаю. Хоча попередня робила його бозна-коли.

– Особисте питання. Скільки майстрів у тебе?

- Тринадцять.

- Ого!

- Ніяких ого. Я вважаю, що дуже мало. Мої попередні життя були по п'ятсот, сімсот років. А ти першонароджена. І років тобі?

- Вісімдесят п'ять.

- Максимальний вік дріад, наскільки я знаю, - триста п'ятдесят — п'ятсот років. Ти ще й чверті свого першого життя не прожила, а вже першого майстра маєш. Оце для мене "ого"! Добре, досить політесів. Якщо хочеш потеревенити, скажеш Аїду, щоб нове тіло для мене завтра зранку створив. Тоді у наступної буде час, щоб поточити ляси приблизно до обіду. Потім піде.

- Щось передавати будеш?

- Лише лук і стріли. Вони хоч і ритуальні, але справжні.

- Віддай Ваарону.

Ельфійка зняла лук та сагайдак і передала мені. - Дивне у тебе тіло, хлопче. Я поки тут на вас чекала, спостерігала, як ти Евеліну питаннями діставав. Евеліна мужньо трималась.

Евеліна вирішила мене захистити:

- У нього з пам'яттю проблеми. Підозрюю, щось сталося під час перенесення. Нічого не пам'ятає з минулого життя.

- Це в Аїда такий випадок стався? - насторожилася ельфійка. - Бо я декілька справ своїй наступній полишила. Хотілося б, щоб про них не забули.

- Ні, ні, не переймайся. В Аїда все буде на найвищому рівні. Це невідома мені локація. Я вперше таке тіло бачу.

- Які твої роки? Ще надивишся. Нумо закінчувати, бо, відверто кажучи, я таки справді, втомилася.

Ельфійка з дріадою зійшли з дороги в траву. Татанія дістала зі складок одягу свій кристал переходу. Вони переплели руки так, щоб кристал був між долонями. Голоси набули урочистості.

- Я прийшла по твою допомогу, Евеліно.

- Востаннє до твоїх послуг, Татаніє.

- Я вирішила і я готова.

- Скільки років твоєму тілу?

- Сімсот тридцять три.

- Яке життя ти будеш жити?

- Після відпочинку, почну восьме.

- Яке в тебе ім'я?

- Татанія.

- Заплющ очі, Татаніє. Зараз ти відпочинеш. Коли прокинешся, почнеться твоє восьме життя, і сила струменітиме в тобі, немов ріка. Заплющ очі!

- Я знаю, куди я йду... - полегшено промовила ельфійка, заплющила очі, і, немов мішок із соломною, повалилася на землю...

Я чекав чогось подібного, але, всупереч усьому, ледве спинив себе, щоб не кинутися на допомогу Татанії. Евеліна залишилася стояти, тримаючи в руках зелений кристал переходу. Гел сидів у сідлі й спостерігав за тим, що відбувається, з просто-таки непробивним спокоєм.

Кристал Татанії опинився в руці Евеліни й розчинився в її долоні. Дріада, не звертаючи уваги на труп ельфійки, пішла до фургона.

Тіло ельфійки поволі занурилося в землю. Декілька секунд – і зелений плащ безслідно зник у траві, неначе не тверда земля, а жадібна трясовина засмоктала мерця.

Евеліна плавно злетіла на фургон. Я, оговтавшись від видовища такої креативної евтаназії й поховання, притримуючи речі Татанії, похапцем заліз на своє місце.

Коли ми всілися і фургон рушив, Евеліна, млосно примруживши свої велетенські очі від променів, що через листя попадали їй на обличчя, з легкою усмішкою запитала:

– Що ти там останнє питав? Щось про лікування зейців?..

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Близько полудня ми виїхали з лісу. Перед фургоном прослалася неширока смужка землі, за якою зяяла порожнеча. Спочатку я подумав, що ми опинилися на вершині гори, бо попереду побачив багато хмаринок, що ширяли майже на рівні небокраю. Фургон, під'їхавши доволі близько до урвища, повернув ліворуч і поїхав паралельно прірві. Дорога й надалі була ідеально рівною.

Виявилося, що, виїхавши з лісу, ми опинилися на гребені височенного укосу. Майже вертикальна стіна урвища спускалася вниз приблизно на три – чотири сотні метрів. Унизу, паралельно укосу, протікала невеличка річка з рудими берегами. Майже впритул до неї починався ліс із гігантськими деревами.

Трохи проїхавши, Гел спинив ящера, зліз із сідла і, підійшовши до краю укосу, завмер, дивлячись у зелену далечінь. Ми з Евеліною приєдналися до нього. Ні ліворуч, ні праворуч я не побачив жодного спуску в долину. Від небокраю до небокраю – майже гола скеляста стіна, біля підніжжя якої текла мутна бурхлива річка із глинистими берегами. Ліс удалині переходив у дикий степ, далі знову в ліс. Ніде не було жодних слідів цивілізації.

Плями степу вдалині мали нерівні краї. Із земних спогадів пригадалися різноколірні клаптики оброблених ділянок, які бачив колись із Говерли, в Карпатах. Тут до обрію все розділено не на клапті або прямокутники, а, швидше, на плями. Ні міст, ні доріг, ніяких будівель. Праворуч на видноколі височіли гори.

Примітні обриси. У моїй пам'яті ще вчора я власноруч помістив ці гори до небосхилу. Але тоді я полишив їх ліворуч від себе. Зараз вони займають праву половину виднокола. Отже, рухаємося ми у зворотному напрямку від селища зейців із торжищем.

– Яка краса, – сказав Гелікоклес, поправляючи свого бриля, і міцніше затягуючи під підборіддям мотузку від нього.

Помітив, що у дріади комбінезон став товщим на пару пальців. Гадав, що тут повинно бути вітряно, але поки що, крім легенького вітерця, нічого не відчувалося. Однак одяг у мене, як і раніше, складався зі штанів та сорочки, ніхто не поспішав

подарувати мені лапсердак, тому я вирішив не перейматися.

Через деякий час, мовчки насолодившись величним видовищем відкритого простору, ми повсідалися на свої місця і фургон рушив паралельно укусу.

У ту мить я дивився в далечінь, тому не відразу розумів, що фургон поволі повертає у бік прірви.

Коли я помітив ці тривожні зміни, Геліоклес уже повністю завернув ящера та фургон до укусу й ми з тією ж швидкістю продовжили рухатися у бік урвища. Відчувши моє занепокоєння, Евеліна кивнула головою мені за спину.

– Візьми в руки лук і ятаган, про всяк випадок.

Я взяв у руки речі Татанії та з тривогою заозирався. Ящерики гладенькі, вхопитися немає за що. Евеліна зітхнула і взяла мою руку:

– Не смикайся.

"– Зрозумів? *Не смикайся! Здається, зараз політаємо!*"

"– Схоже, що таки-так, політаємо! Поки до землі долетимо, я встигну і всратися, і штани висушити!"

"– Ти тільки їй руку так не дави. Ач як вчепився, як у мамку. Не дави, кажу, бо ще подумає, що ти боїшся!"

"– А-А-А-а-а-а-а-а!!! Ми всі помремо!!! Рятуйте-е-е!!!"

"– Нормально тримаєшся. Тільки очі не вирячай, бо на сову схоже."

Ящір між тим дійшов до краю і продовжив, меланхолійно рухаючи лапами, іти порожнечою. Ось над краєм укусу прокотилися й колеса фургона. Я інстинктивно відхилився назад. Але ніяких змін не відбулося. Фургон, як раніше, їхав собі, немов по рівній і гладенькій дорозі. Лише ледь похитувався від подихів вітру на висоті Princess Tower.

Вітер зміцнів. Схоже, ми попали у висхідний потік повітря. Ящір припинив бовтати лапами у повітрі, підібгав їх під себе, і, не виказуючи хвилювання, продовжував тягнути фургон і нести на собі Геліоклеса.

Я вже нафантазував собі, що наш фургон зараз, немов карета Шармбатона, увійде в круте піке і почне знижуватися на крони дерев. Але наш рух лишався плавним і неспішним. Ми, немов у невидимому ліфті, спускалися до землі.

Страх мене трохи відпустив. Я навіть хотів відпустити руку Евеліни, але вона втримала мене від цього необачного кроку.

– Ти що, згадав як літати?

"– Глечик з-під ліжка! Ти чи сміливості набрався? Вони ж тут усі літати вміють! А ти, напевне, вирішив, що знаходишся на останньому поверсі Бурдж-ель-Араб і розслабився?"

У польоті ми знову повернули ліворуч. Спустившись між велетенськими гілками до землі, фургон утратив колесами прямо на лісову дорогу, яку з висоти укусу за кронами дерев я не помітив. Ліворуч чувся плескіт гірської річки. Ми поїхали паралельно бурхливому потоку. Лісова дорога вивела фургон на простору галявину, оточену товстелезними стовбурами дерев, що, переплітаючись гілками, поєднали крони й

повністю затулили небо.

Оглянувши галявину, я зробив висновок, що тепер мені відомо, як виглядає справжній Едем. Під деревами вся земля, неначе поле для гольфу, вкрита низенькою м'якою травою. Навкруги все схоже на парк мільйонера, який платить своїм садівникам платню президента. Кущі мають правильні форми. Невеличкі деревця, що ростуть поміж гігантами, всіяні яскравими плодами. Простір, зелень і краса.

Гел, не зупиняючи ящера, розвернувся в сідлі в наш бік.

- Евеліно, Аїду вітання від мене. Ще раз дякую тобі за послугу. Ваароне, удачі.

Дріада злетіла на траву і махнула мені злазити.

- І тобі дякую, Геле. Гарної дороги!

- Гарної дороги, Геле! - зіскочивши з фургона, я також махнув гному рукою.

Фургон сховався за стіною зелені.

Трава на галявині не скошена й не підрізана. Вона коротка, м'яка і густа. Ноги ступають по ній, немов по килиму. Ми із дріадою неспішно, насолоджуючись відчуттями, рухалися в бік річки. За деревами погучнішав шум води. Неголосно, немов звертаючись до мене, дріада промовила:

- Аїде, ми прибули.

Серед дерев, із того боку, куди ми прямували, з'явилася постать. Вона рухалася в наш бік, ширяючи на висоті одного ліктя над землею. Кущі росли доволі рідко, тому дріада, а це був саме дріада, інфінітиву я поки що не вигадав, летів, стоячи в повітрі, зі швидкістю спринтера, ледь змінюючи напрям, без різких поворотів.

На підльоті Аїд пригальмував, його ноги торкнулися трави.

Зеленошкірий, одягнений, як Евеліна, у пухкий зелений комбінезон із природного зеленого поролону. Волосся зелене, кучеряве, коротко підстрижене. Зачіска демонструє всім охочим подовжені вуха. Очі великі салаткові, але якісь беземоційні й холодні.

На зріст вони з Евеліною однакові й, як на мене, дуже схожі. Немов брат і сестра. Відрізнялися лише очі.

У Евеліни в очах можна прочитати емоції, а в Аїда... Якщо трохи додати романтики, то можна сказати, що в Аїда через його салаткові очі на мене дивилася безодня малахітової порожнечі. Аж мурашня по спині забігала.

- Вітаю, - привіталася Евеліна.

Аїд підняв долоню, Евеліна ляснула по ній і пройшла далі, неначе зустрілися двоє нерозлучних друзів.

Я не ризикнув повторити таку фамільярність:

- Вітаю, - зміг видавити із себе.

Ми з Аїдом зупинилися на відстані витягнутої руки й почали розглядати одне одного. Але був нюанс. Я на нього дивився, як студент-першокурсник, що, прогулявши всі лекції та прийшовши вперше на кафедру, опинився на екзамені. Аїд же, не мигаючи, споглядав мене, наче я експонат кунсткамери.

- Справді, цікаво, - раптом Аїд почухав потилицю.

Цей простий рух видався таким справжнім і так не відповідав образу ідеального створіння, котре економно і цілеспрямовано використовує кожен рух і кожен подих, що я мимоволі усміхнувся. Напруга зникла, і хоча очі аса ні на йоту не змінилися, я полегшено видихнув.

Евеліна, неначе згадавши щось, підняла вгору вказівний палець і зауважила:

- Там гноми просили...

- Я пам'ятаю. - Аїд простягнув мені руку для вітання. - Вітаю, Ваароне.

Я потиснув йому руку. Знову прокинулося моє альтер-его:

"- Звичайний худорлявий зелений хлопець. Рукостискання не дуже міцне. І чого мене спершу так пройняло?"

"- А от мене цікавить дещо інше. Чого це ти раптом здумав розслабитися? Якщо правдивою є хоча б десята доля всієї інформації, яку ти про нього чув, то перед тобою істота, для якої ти є повністю прочитаною книгою. Може, він і потилицю чував лише для того, щоб ти не нервував і відкинув контроль?"

"- Усе може бути. Але, ось я тисну йому руку, і я ще живий, отже, підбери соплі. Все буде Україна!"

Між нашими долонями з'явилося щось тверде. Воно різко почало збільшуватися. Я відняв руку від руки Аїда. На його долоні лишився кристал переходу. Піднявши кристал до рівня своїх очей, Аїд покрутив його у пальцях і показав Евеліні:

- Я ще не вирішив. Треба трохи подумати.

Ас відштовхнувся однією ногою від землі, відкинувся назад і, надбавши напівлежачу позу, завис у повітрі. Виглядало, ніби він усівся в невидиме крісло стоматолога. Взявши кристал в обидві руки, Аїд розмістив його перед очима і завмер, втративши інтерес до всього, що його оточувало.

Евеліна ворухнула плечем:

- А мені що робити?

Не відволікаючись від кристала, Аїд пробубнів:

- Сходи до дерева життя. Попрацюй. До речі, зроби перехід для Татанії.

- Я?!!! - Евеліна виглядала переляканою.

- А хто? Я її минулу ніколи не бачив. Від мене вона отримає стандартне тіло. А ти з нею нещодавно розмовляла. Зробиш наступній персональну форму. А то у мене руки до неї лише завтра дійдуть.

- Та вона й хотіла завтра зранку.

- Не... Не зли мене! Теж мені, учениця, називається. Всілася на шию і ноги позвіщувала. - Аїд продовжував не відриваючись, дивитися на кристал, а з Евеліною розмовляв так, наче відганяв набридливу мошкарку.

- Але ж це у мене вперше!

Аїд втомлено зітхнув:

- Усе колись буває вперше, і все обов'язково колись буде востаннє. Добре, я проконтролюю. Але ти на мене не надійся! Я зайнятий, контроль у мене зараз слабкий. Просто роби все правильно. До речі, Ваароне, іди за нею, тобі буде корисно

подивитися.

"- Ти чув? *"Тобі буде корисно"! Отже "буде"! У тебе Валерон-Ваарон ще щось "БУДЕ!!!" А... А ліквідують тебе, можливо, трохи пізніше."*

Евеліна розхвилювалася. Я ж, навпаки, відчував себе наново народженим. Усе навкруги для мене стало просто чудовим. Ми пішли поряд по м'якенькій травичці в бік річки.

- Евеліно, не нервуй. Тобі вісімдесят п'ять, а виглядаєш, наче школярка на першому екзаміні.

- Ваароне, а не пішов би ти зі своїми зауваженнями ящеру під хвіст! Бо ще трохи, і я для того, щоб заспокоїтися, буду процес перенесення спочатку на тобі тренувати! До речі, гарна ідея!

Мого гарного настрою не могло порушити ніщо, навіть ризик втратити іскру життя. Тягло трохи подуріти:

- Пробі! Рятуйте! У наступного останнє тіло відбирають!

Евеліна спинилася і всім корпусом повернулася у мій бік. Кулачки стиснуті, напружені руки вздовж тулуба, ніздрі роздуті, дихає важко, дивиться з-під лоба так, неначе в приціл снайперської гвинтівки взяла.

- Усе! Зрозумів! Усвідомив! Ваше звинувачення повністю справедливе! Я більше так не буду!

Дріада, зло рикнувши, повернулася, та мало не стройовим кроком рушила до річки.

- Евеліно, я що хотів сказати... - я ризикував живим до річки не дістатися, але гарний настрій диктував свої умови, хотілося всім допомогти. - У такому емоційному стані не можна займатися серйозними справами. Проте, завдання ти отримала і треба його виконувати.

- То ти мене підмінити хочеш?!

- Боже збав. Зовсім не хочу. Але я знаю, як тобі зняти зайву емоційну напругу.

- От іще від кого я порад не слухала!

- Розумієш, у тому вигаданому світі, який поки ще існує в моїй пам'яті, я майже все життя займався вивченням психології людей. І знаю багато способів виходу з емоційного клінчу.

- Ти хочеш на мені випробувати знання психології людей?

- Та ні... Просто...

- То що б робили люди у такій ситуації?

- Ну... Так. Ось, є у мене пару варіантів. Можна просто обійнятися... - оптичний приціл снайперської гвинтівки знову повернувся в мій бік:

- Зачекай! Однак, це дуже... Ем-м... По-людськи! Напевне, для дріад це не підійде. Ні, зовсім не підійде!

- Це все? - Евеліна знову рушила до води.

- Є ще варіант. Треба змінити вектор докладання зусиль. Треба зосередитися на чомусь іншому. Наприклад, мене Аїд із тобою послав подивитися на перенесення. Я нічого про це не знаю. Можеш уявити собі, що я є твоїм учнем і тобі, як учителю

потрібно провести мені ознайомчу демонстрацію дерева життя. А наприкінці показати приклад процесу переходу. Зосередившись на тому, щоб твоєму тупому учню дійшло те, про що ти розповідаєш, ти не будеш так перейматися через відповідальну роботу. А я, своєю чергою, з усією відповідальністю виконаю роль тупого учня.

Зупинившись, дріада постояла і подумала. Потім струснула головою.

– Так, справді, методика проста і загальновідома. Зняття надмірного контролю з відповідальної справи шляхом поділу відповідальності на два завдання. Але для того, щоб її застосувати, потрібно, щоб під час нервового напруження хтось тебе спинив і порадив отямитися. – Евеліна подивилася на мене вже більш нормальним поглядом. – Дякую. Пішли покажу тобі дерево життя, – взявши під руку, дріада повела мене до річки. – Однак не бачу необхідності витрачати ціле життя на вивчення такого простого способу впливу на психіку. Як на мене, достатньо було б одного заняття.

Шмат XV

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Ми опинилися на правому березі річки. Доволі широкий, але мілкий потік дуже нагадав мені гірську річку. Великі, обтесані водою камені тут і там стирчать із води. Швидка течія, буруни, вири й хвилі. Ширина потоку – метрів тридцять — сорок. Далі починається насип із рудої глини, що стрімко здіймається від лівого берега аж до самих прямовисних скель.

Ніби колись давно гігантська річка з глини вдарила глиняною хвилею у скелю і завмерла. Маленькі струмочки води зі скель проторували у рудій глині рівчачки, поволі вимиваючи з-під ґрунту великі темні камені, і стікаючи в річку.

Ми вийшли на берег і сіли на м'яку траву, що зеленим килимом доходить від лісу майже до самої води.

– Ось і дерево життя.

– Де?

– Перед тобою.

– Вода справді вважається символом життя. Але дерева немає.

– Ти дуже спостережливий. Дерев не видно. Але якщо дерева не видно, це не означає, що його немає.

– Воно невидиме?

– Наївна простота. Вірить в абиякі побрехеньки.

– Перестань! Поясни, де дерево? Чому дерево є, але його нема?!

– Деревом життя називають ось цей глиняний схил на протилежному березі річки. З глини із певним інтервалом видавлюються кам'яні кулі різних діаметрів. Ці кулі називаються плодами дерева життя. Зрозумів?

Я придивився пильніше. Біля берега, у річці, більшість каменів неправильної форми. Але придивившись до протилежного берега, можна помітити, що камені, які іноді течією з гупанням переносить уперед, колись мали форму кулі.

Протилежний рудий глинистий берег, що підмивається стрімкою водою, рясно

вкритий камінням, що заглиблене в ґрунт. Але якщо придивитись іще пильніше, можна зрозуміти, що всі ці камені мають форму ідеальної кулі, і лише те, що вони вкриті глиною, не дає спостерігачу це зрозуміти.

Охопивши поглядом усю картину, вже добре розгледів, що вся поверхня глиняного схилу, немов руда газована вода з бульбашками. Усюди з-під глини виглядають вершечки каменів, і готовий битися об заклад: і найменші, і найбільші з них мають форму ідеальної кулі.

- Зрозумів. І що?

- І те, що я зараз тобі покажу, як відбувається процес перенесення.

- До речі, хотів спитати, чому кажуть або перенесення, або перехід. Як правильно?

- Правильно буде так, що я - "переношу" іскри Татанії у нове тіло, а іскри Татанії - "переходять" у нове тіло. Зрозумів?

- Не зовсім. Чому тоді іскри Татанії не "переносяться" у нове тіло?

- У цьому місці ти повинен не сперечатися, а сказати: "Зрозумів" і дивитися на процес переходу. Зрозумів?

- Зрозумів.

- От і добре. Думаю, ось цей плід нас влаштує.

Від глиняного схилу з голосним "чмок", залишивши після себе глибоку яму, відділилася велика, десь півтора метра в діаметрі, вкрита шматками глини, кам'яна куля і полетіла над водою в нашому напрямку. Десь на середині річки куля занурилася до половини у воду і почала крутитися. Глина змилася з неї, ненадовго пофарбувавши воду на бистрині у рудий колір.

Куля, поблискуючи мокрими гладенькими боками, знову злетіла над водою і рушила до нас. На піщаному березі, не долітаючи до трави, вона спустилася на землю. Евеліна розкрила долоню. Там уже лежав кристал переходу. Здійнявшись із руки, кристал полетів до кулі, на мить завмер на самому її вершечку, і розчинився в ній, як до цього зникав у руці Евеліни.

Далі нічого не відбувалося. Скосивши очі, я подивився на Евеліну. Вона сиділа у напруженій позі та із занепокоєним поглядом. Було помітно, що дуже вболіває за кінцевий результат.

Уперше. Свого роду екзамен. Я терпляче сидів і мовчав, не бажаючи щось зіпсувати.

Від кулі, переборюючи звук водяного потоку, почувся хрускіт. Мене чомусь лякають такі звуки. Коли кам'яна брила відколюється від скельного масиву, лунає саме такий звук. І гучний, і глухий, і водночас глибинний. Розриваються зв'язки, що міцно трималися мільйони років.

По поверхні кулі пішли глибокі тріщини. Після найгучнішого тріскоту шматки кулі, неначе шкаралупа від горіха, розлетілися на декілька метрів у різні боки. На місці кулі на мить око устигло зловити завислу водяну кулю меншого діаметра, в середині якої було видно людську постать у формі ембріона. Лишившись без підтримки каменю, водяна маса із гучним "плюсь" розплескалася на піщаному березі річки. Розслаблене

тіло безвільною масою човпнулося на пісок. Майже пів хвилини істота не подавала ознак життя.

Евеліна продовжувала напружено спостерігати за нею. Я також вирішив поки що не подавати ознак життя, бо якщо експеримент закінчився невдачею, я ризикую ненадовго пережити цю подію.

Нарешті мокре тіло на березі заворушилося і підвелось на карачки. Молода дівчина, з білим волоссям, що мокрими патьоками виснуть на голові. Вона здригнулася в блювотному поклику, і з рота на пісок вилився товстий струмінь води. Ривком дівчина підвелася на коліна і голосно втягла в легені повітря. Відразу зайшлася глибоким кашлем, випльовуючи залишки води на пісок. Відкашлявшись, ненадовго завмерла, приходячи до тями. Розчепіривши замацані піском пальці на руках, вона із подивом оглянула їх. Потім оглянула всю себе й, хитаючись, незграбно підвелася на ноги. Озирнувшись, помітила нас із Евеліною. Упізнала. Помахала рукою.

З Евеліни наче випустили повітря. Поглянувши на неї, побачив, що вона радісно усміхається. На очах у неї бринять сльози. Ну все, отже, можна трохи розслабитися. Але довго спостерігати за дріадою нецікаво, зважаючи на те, що недалеко знаходиться оголена ельфійка.

Татанія відвернулася від нас і пішла до води. Підійшовши до лінії прибою, ельфійка невисоко злетіла в повітря. Розвівши руки й ноги в сторони, вона завмерла, створивши в повітрі "зірочку". Від річки до неї повітрям потяглися струмені води. Вкривши все тіло, кінцівки та голову, вода спінилася як шампанське, і стекла на пісок.

Натомість довкола тіла Татанії почав швидко крутитися туман. Побачивши, як розвівається біле волосся, я зрозумів, що то не туман, а гаряче повітря. Такий собі фен для просушування.

Далі взагалі почався майстер-клас для публіки із застосуванням умінь багаторазового майстра. Татанія вже у розслабленій позі розвернулася в повітрі й дуже повільно полетіла в наш бік. Тим часом на одній зі шкаралупок кам'яної кулі утворився круглий чорний отвір підпросторової кишені. З води піднялася в повітря чималенька рибина, дець на пів кіло. Сіпнувшись, вона повисла в повітрі, підозрюю, вже мертвою, зі зламаним хребтом. Потім, по дузі, тушка риби залетіла до чорного отвору і відразу вилетіла звідти. За нею рівною колоною почали вилітати такі ж мертві рибини.

Коли їх набралось з десятків, усі вони раптом злетілися до купи й утворили сіро-червону кулю м'ясного фаршу, що, перемішуючись, утратила у розмірах і змінила колір до темно-коричневого. Тим часом одна з колишніх кам'яних шкаралупок кулі здійнялася в повітря і почала кришитися, ламатися, втрачати форму. З неї на землю посипався сірий пил.

Коли від багатокілограмової кам'яної шкаралупи залишився невеличкий, величиною з фалангу пальця, сріблястий м'ячик, він повторив шлях рибини, і вже десятки темно-сріблястих м'ячиків утворили ще одну кулю металевго забарвлення, схожу на велетенську краплю живого срібла.

Від найближчих кущів до ельфійки підлетіла відрізана гілляка з листям, до неї

додалася невелика водяна сфера. Рослинність утратила форму, перемішавшись із водою і помножившись, вона утворила кулю з якоїсь багнюки.

Всі ці дії відбувалися навколо ельфійки одночасно, і я ледь устигав поглядом відстежити та зрозуміти цей упорядкований хаос.

Коли сформувалися всі три кулі, вони наблизилися до ельфійки й, втративши форму, одночасно обліпили все її тіло. Кольори та речовини розтеклися й змішалися на жіночих формах. Декілька секунд абракадабри – й все припинилося.

Широкий пояс, браслети та чобітки із чорної шкіри зі сріблястими металевими вставками. Чорні шкіряні обтислі штани. Біла сорочка з довгим загостреним комірцем, оторочками й чорними вставками. Відкинутий за спину чорний плащ із великим каптуром та срібною застібкою на грудях. Загалом, три кольори: чорний, срібний і білий. Недбало розтріпане молочно-біле коротке волосся лише доповнювало цю гармонію.

Перелетівши межу берегового піску, Татанія ступила на траву вже повністю одягненою. Ми з Евеліною підвелися їй назустріч.

– Вітаю тебе, майстре Евеліно, – Татанія простягла руку для рукостискання.

– Моє вітання, майстре, – Евеліна потисла простягнену руку.

Після ручкання на долоні у Татанії лишився новий зелений кристал переходу, який вона сховала до невеличкої кишені на своєму поясі.

– Як твоє ім'я? – продовжує Евеліна.

– Нехай лишається Татанія. Мені до вподоби, як воно звучить, – ельфійка повернулася в мій бік і простягнула мені руку. – Ваароне, дозволиш?

Подумавши, що ельфійка теж хоче зі мною привітатися з нагоди перевтілення у нове тіло, я схилився і церемонно поцілував простягнену руку.

Не знаю, що мене підбило на такий вчинок. За минуле життя я може пару разів виконував таке привітання, і звички так вітатися у мене не було. Але зараз я зробив це чисто автоматично.

Піднявши голову, я побачив на обличчі Татанії підняту від здивування праву брову і саркастичну посмішку.

– Ну, від слів минулої я не відмовляюся, тіло в тебе справді цікаве, і на контрасті міг би бути цікавий досвід, – ельфійка неспішно зробила крок до мене впритул й обличчям потягнулася до моєї шиї, немов би бажаючи поцілувати. Повела носом біля вуха і відступила. – Але, на жаль, ні. Запах усе псує. Проте, я все ще хочу отримати назад речі, які тобі давала на збереження моя минула.

Зрозумівши свою помилку, я похапцем підхопив лук і сагайдак Татанії, що клав біля себе на траву, і віддав їй до рук. Коли Татанія взяла свої речі, їхнє оздоблення змінило колір із зеленого на чорний зі сріблом.

Евеліна фиркнула:

– Пф... Татаніє, не бери в голову! У Ваарона в голові каша, він і сам не розуміє що робить. Зараз Аїд вивчає його іскри.

– Евеліно, ти хочеш сказати, що я в новому тілі така страшна, що не можу

сподобатися молодому дріаді? – ельфійка махнула перед собою зігнутою рукою.

Перед нею з'явилася хмаринка туману й, згустившись, перетворилася спочатку на прозору плівку, а потім на срібне гладеньке люстро неправильної форми, без оправы, яке повисло перед обличчям Татанії. Вона подивилася на своє відображення і здивовано промовила:

– Овва! А ваш Аїд справді робить свою справу на вищому рівні. Я думала, що ще з пів року у нового тіла міміка буде підлаштовуватися до моїх іскор, а він мені зробив персональне тіло молодій Татанії!

Я вирішив хоч якось реабілітуватися і виступив на захист Евеліни:

– Аїд не міг вам зробити таке тіло, бо він вас не бачив, а якщо і бачив, то давно, а пригадувати ваші характеристики, певно, полінувався. Цей подарунок для вас зробила Евеліна. І, повинен зізнатися, зробила відмінно. І якщо я щось не так роблю, то прошу вибачити, бо я взагалі в цьому світі, немов у казці. Дивлюся на все, відкривши рота, і не можу повірити.

Татанія продовжувала дивитися в люстро. За цей час її зачіска трохи змінилася. На скронях залишився короткий їжачок, решта молочно-білого волосся рівненько зачесалася назад. Ельфійка тепер виглядала трохи по хижому.

– Евеліно, тобі окрема подяка. Однак мушу зауважити, що просто бути у молодому сильному тілі – це одне, і зовсім інше – бути у тому ж молодому і сильному тілі, але, маючи гору досвіду і спогади про сухе і слабке тіло старої карги. Чи можу я на подяку запропонувати тобі посидіти десь і потеревенити про наші жіночі справи?

– Вітаю, Татаніє. Радий вочевидь зустрітися з тобою. – Аїд, зненацька з'явившись позаду нас, із гідністю схилив голову, вітаючись з ельфійкою. – Звісно, Евеліна заслужила на відпочинок, оскільки якісно зробила свою роботу. Але навіть відмінна робота не дає їй право лишати після себе гармидер на березі.

"– Зрозумів, пентюх, як вітатися треба?"

"– Зрозумів. Добре, що не треба горланити на весь ліс, що бажаєш усім швидкої стріли та зеленого листя, чи ще чогось екзотичного."

Евеліна присоромлено зробила крок до берега і швидко перенесла рештки кам'яної кулі на лівий берег та трансформувала їх у пісок.

Татанія розвіяла люстро і, схиливши голову, також привіталася з Аїдом:

– Вітаю, асе. У тебе чудова учениця. У тілі, яке вона створила, стільки енергії, що я навіть після тисяч років минулих життів почала задивлятися на молодих дріад, що відрізняються своєю статуєю.

Аїд посміхнувся:

– Татаніє, ви майстерно робите компліменти. Однак постава Ваарона – це не наша заслуга. Вас може зацікавити той факт, що тіло Ваарона є тілом людини й, можливо, у вашому тілі сколихнулися інстинкти, що своїм походженням сягають глибин нашої багаторічної історії.

– Людини?! – і ельфійка, і дріада повернулися у мій бік.

Евеліна здивовано спитала:

- Я думала, що це міфи. А чому я не бачила в дереві досвіду матриці для виготовлення тіла людини?

- Ти просто не шукала, - пояснив ас. - Треба було дивитися серед тіл, які не використовуються. Там є ще кілька цікавих зразків.

- А чому їх не використовували? Це заборонено?

- Ні, просто ні в кого з минулих не виникає бажання, щоб їхній майбутній прожив ціле життя в тілі іншого виду. На зміну виду йдуть рідко, і то, міняють вид на дріаду, щоб у своєму розвитку дістатися до аса.

- Тобто, це перше тіло людини, яке ми можемо бачити з часів апокаліпсиса?!

- Саме так.

- Ваароне, - дріада звернулася до мене з підозрілою показною люб'язністю. - А можеш зняти одяг? Я хочу подивитися, - очі жіночої половини запалали цікавістю.

- Що саме ти хочеш подивитися? - насторожився я, не знаючи, куди мені зараз треба буде тікати.

На обличчі аса з'явилася посмішка й у мене в голові залунав його голос:

"Аїд: - Не бійся, у цьому світі трохи інші закони поведінки різних видів. У цьому випадку в них чисто лікарський інтерес. А можливого збудження не бійся, я тобі відрегулював діяльність залоз на цей випадок."

"- Телепатія. І без усіляких звукових доріжок."

"Аїд: - Ні, це не телепатія. Це зв'язок через пам'ять поколінь. Я ж створював тобі кристал переходу. Отже, знайомство у нас із тобою вже є. Багато чого про твої спогади зрозумів. Усе поясню. Спочатку задовольни цікавість цих панянок. А то від них відбою не буде."

" Все знімати?"

"Аїд: - Все. Не соромся, їх лише анатомія цікавить."

Бурмочучи собі під носа вульгарну приказку: "Покажи, покажи, від утіхи не біжи", я заходився знімати одяг. Багато одягу в мене немає, тому дуже швидко опиняюся перед поглядами двох дослідниць у вигляді Адама.

На Землі, у випадку виконання такого стриптизу перед будь-якою жінкою, я ризикував продемонструвати ерекцію, навіть будучи старим імпотентом. Однак зараз я почуваю себе спокійно, за що дякувати маю, найімовірніше, Аїду.

Ці дві затяті служительки Афін Паллади, мабуть, лише в анус мені не заглядали. Але спокій не покинув моє лібідо. Я відчув себе настільки розкутим, що поки професорки ходили навколо мене, просили підняти руки та мацали м'язи, сам почав питати в аса:

- Ти кажеш, "у цьому світі", що саме ти маєш на увазі?

Аїд задумливо покивав:

- Справа в тому, що ті твої спогади, які ми вважали створеними твоїм розумом, насправді є твоїми власними справжніми спогадами. Коли мозок заповнює порожнечу від утрачених спогадів, ці записи ніколи не можуть бути ідеальними. Аура може виглядати здоровою, але в разі більш детального вивчення все ж можна знайти

пошкодження та сліди перезапису. Твоя аура виглядає ідеально. Отже, все, що ти пам'ятаєш, записано повільно й упродовж такого довгого часу, яким є твоє минуле життя. Я не можу читати твій особистий досвід, але, швиденько переглянувши ваші з Евеліною розмови у пам'яті поколінь, я зрозумів, що ми маємо справу з чимось невідомим. Та і серед усіх дерев життя немає інформації, що десь створювали тіло за лекалом людини.

Дівчата скінчили знущатися оглядинами мого тіла, я одягнувся, і ми всі утрюх із цікавістю слухали Аїда.

- Оскільки більш детально дослідити цей випадок я не можу, тому передав інформацію про свої висновки деміургам. Від одного з них прийшов запит до Ваарона. Чи погодишся ти, Ваароне, дати деміургу можливість розшифрувати записи твого досвіду? Якщо так, то деміург скористається матеріальним тілом для кращої комунікації.

Дівчата подивилися на мене так, як на безумовного фаворита, як на улюбленця фортуни, неначе я зірвав банк одночасно в усіх казино Лас-Вегаса. Але я вже трохи орієнтувався в ситуації. Я почав розуміти, коли саме тут починають питати дозволу.

- Ця вся... Розшифровка записів... Це боляче?

- Ні. Все буде відбуватися без фізичного контакту.

- Тоді, які вимоги до мене?

- Ми пропонуємо тобі не продовжувати поки що свою подорож, а зупинитися на деякий час у цьому лісі. Поряд із тобою житиме деміург. Ти будеш займатися своїми справами. Ви з деміургом будете на відстані зорового контакту. Для деміурга цього досить, щоб зчитувати твої записи.

- А прочитати ці записи з кристала переходу?

- Із кристала не вийде. До речі, - Аїд виростив у себе на долоні кристал переходу і протягнув мені. Я прилаштував кристал у себе на поясі у відповідній кишені.

- Деміурга цікавлять деякі розширені характеристики, тому він розшифрує всі твої спогади. Також повідомляю тобі, що він читає думки. Просто для інформації.

- Ну що ж, якщо це не боляче, якщо мене візьмуть тут на пансіон, то в мене головне запитання: а мені з цього яка користь?

- Ха-ха-ха! - голосно розсміялася вся трійця.

- А цей хлопець із дурнями не святкує! Евеліно, де ти такого хвацького знайшла?

- Ти що, не розумієш?! - Татанія замахала на мене руками: - Погоджуйся! Я за все життя жодного разу не бачила матеріального втілення деміурга. А тобі відразу такий профіт!

- Ну, я в цьому світі кентавра бачив, так що деміургом ви мене не здивуєте. А про своє забезпечення подумати варто.

- І що ж тобі потрібно?

- Ну... Не знаю... Я хотів би навчитися ремесла. Щоб деміург не тільки був поряд зі мною, а й навчив мене мистецтва ремесла хоч трошки. Ще мені потрібен одяг. Я не дуже вередливий, мені щось простеньке, але щоб із взуттям. Дуже без взуття незвично.

А ще, поїсти щось потрібно. Одна миска жули на день для мене мало. Ну і цеє... До туалету сходити також треба. Себто, покажіть, де тут у вас туалет, бо ще коли ми летіли на фургоні я вже ладен був відвідати цей заклад, але стерпів. А зараз притисло так, що і без польоту можу до вітру сходити.

Кожен новий пункт моїх вимог викликав новий вибух реготу. Особливо їм про туалет сподобалося. Насправді, до туалету мені ще не дуже хотілося, але про такі речі я звик думати заздалегідь.

- І якщо із цим усім проблем немає, то передавайте деміургу мою згоду.

- Уже передав. - Аїд махнув мені рукою у бік. - Там, за кущами, вибирай собі місце.

- А є у вас... Паперу шмат, чи що?

- Паперу? - Аїд здивувався. - А, паперу! Ти як зробиш свою брудну справу, по вільному місцю на траві ляпни рукою, або ногою тупни. А як узагалі звільнишся, знову тупни. Я прослідкую. І давай швидше, бо зараз ми будемо спостерігати прихід деміурга.

Поки ходив до вітру, відчув себе пітекантропом.

Спочатку довго шукав, де примоститися. Почувався пекінесом, що бігає по рівненько підстриженій травичці Єлисейських полів Парижа і не знає, де краще наслідити.

Присівши за кущем і наваливши на пухнастій травичці чималеньку купу (не розумію, звідки воно взялось, я ж лише жулу пив), я ляпнув праворуч по землі, очікуючи, що якимось чином з'явиться туалетний папір. Однак у місці мого удару з трави почав бити тоненький фонтанчик заввишки приблизно з лікоть.

"- От і скористайся тепер цим усім правильно."

"- Пам'ятаєш, була історія, як кацап у ресторані за кордоном помилково випив із тарілки воду для миття рук, бо побачив, що там часточки персика плавають?"

"- І що по-твоєму це може бути, як не біде?"

"- Це може бути фонтанчик для пиття. Незручно може вийти, якщо я використаю фонтанчик для пиття, як біде."

"- Ні, насправді незручно, це коли такий собі Ваарон, зі спущеними штаньми та брудною дупою, сидить коло рівчачка з водою і думає, як ним можна скористатися. Ширше думай. Не може ж такого бути, що у кожному місці цього лісу, де ти ляпаєш рукою, буде бити фонтан води? Ас же сказав, що проконтролює. Це його тобі допомога. Отже, зараз він усе бачить, усе знає, а те, що ти відійшов за кущі й думаєш, що за тобою ніхто не спостерігає, то це лише для твого емоційного спокою."

"- Ну, це ти перегинаєш. Навряд чи він буде спостерігати таку сумну картину, як мій похід до вітру. Я вже неодноразово міг упевнитися, що голими причандалами та купою лайна тут нікого не здивуєш. А те, що, порівняно з цими істотами, я виглядаю, немов неандерталець, ну, що ж, маємо, що маємо. Навчусь. Зараз піду отримаю персонального деміурга на роль наставника. Як це я завдяки своєму нахабству не вибив, щоб деміурги кастинг проходили на право називатися моїм учителем?"

"- Справді, смішно. Це як студіозус прийшов би до університету, вишикував би перед собою професорів, і голосно так: – А ось зараз ми подивимося, хто тут на безоплатній основі буде моїм репетитором?!"

Відкинувши упередження, я підмився у такому імprovізованому біде, одягнувся і тупнув ногою по землі. Відразу ж фонтанчик перестав бити, лайно розчинилося в землі, травичка вирівнялася і всі сліди мого перебування тут зникли.

"- Ось що таке цивілізація, а не фарфорові вази для випорожнення!"

"- Справді, якщо Україна Америку за своїм розвитком може наздогнати, як казали великорозумні політики, за п'ятдесят років, то у цьому випадку щось десь наздоганяти взагалі немає сенсу."

На березі річки вишикувалися троє казкових персонажів: дві дріади й одна ельфійка. Всі втрьох вони спостерігають за кам'яною кулею, що вже лежить на березі й готується вилупити із себе невідомого деміурга.

Підійшовши до них, я вмовстився на траву.

– Мене чекали? То ось він я, прийшов. Можна починати. Хто керує процесом? Евеліна?

– Ніхто, – посміхаючись моєму нахабству, відповів Аїд. – Він сам.

Ми почали учотирьох спостерігати за плодом дерева життя. Нарешті, від кулі почувся хрускіт каменю. Поява деміурга була ще ефектнішою, ніж поява Татанії: різкий хрускіт, неначе вибух. Уламки кам'яної шкаралупи врзнобіч розлітаються на великій швидкості та миттєво зникають у повітрі.

Око ледь устигає упіймати видовище водяної кулі, серцевини плоду дерева життя, всередині якої, у позі Оранти, висить маленька тендітна оголена постать. Вода, втративши опору, опадає до землі та, без плюскоту, не зустрічаючи опори, провалюється крізь пісок, неначе в безодню.

Постать маленької дріади лишається непорушною. Мить – і від велетенської кам'яної кулі не лишається і сліду, а метрів за п'ять від нас, уже на траві, босоніж стоїть чистенька, одягнена у вже добре відомий товстенький комбінезон, зеленошкіра дівчинка дріада, за мірками Землі років десяти — одинадцяти. І зовсім неочікувано, на обличчі в неї грає радісна і безтурботна дитяча усмішка.

Я підвівся. Відразу відчув себе в строю. Четверо курсантів вишикувалися в одну шеренгу перед старшим сержантом. Стояли, закривши ротики, й мовчали, чекаючи, поки його величність осяє недолугих бійців своєю милістю.

Маленька дріада голосно засміялася:

– Ха-ха-ха! Що це з вами? Ви такі кумедні! Аїде, ти ж мене пам'ятаєш! Чому мовчиш?

Ас почухав потилицю, як і під час нашої зустрічі. Напевно, цей рух означає у нього надмірне здивування. Прочистивши горло, він невпевнено відповів:

– Минулого разу... Ти... Ви... Дідо Хнор?

– Не хочу таке ім'я. Дідо Хнор був старий і занадто розумецький. Він був нудним. Мені конче необхідне нове ім'я. Ваароне! – я від несподіванки здригнувся.

- Що?

Підійшовши до мене, це зеленооке дівча взяло мене своєю маленькою зеленою ручкою за вказівний палець лівої руки, усміхаючись, знизу вгору подивилося мені в очі й запропонувало: - Ти погодився, щоб я тебе прочитала, отже, вигадай мені ім'я. Але хочу ім'я з твого світу. Хочу побачити, як дають ім'я у твоєму світі.

В голові почувся голос Аїда:

"Аїд: - Ваароне, чуєш? Не помиляйся, це не дитина. Це деміург. Минулого разу я бачив його в образі старого ельфа. Зараз... Сам бачиш. Вочевидь, обране тіло якось впливає на особистість, тому що у дідуса Хнора було тяжко зі швидкістю подачі інформації, у цього ж варіанта, мабуть, також є якісь свої вади. Зможемо вивчити під час спілкування. Але, не маю сумніву - це той самий деміург, із яким я вів справи більше сотні років тому."

Маленька дріада ображено нахмурила брови, відпустила мій палець, перебігла до Аїда, схопила за вказівний палець уже його, і суворо насварила:

- Дядьку Аїде! Не підказуй Ваарону. Нехай сам думає!

"- Дідька мені в печінку! Таки читає думки й приватні розмови слухає. Ваарончику, а чи не помилився ти, коли так дешево погодився продатися під тотальний контроль?"

Треба було виручати Аїда.

- В моєму світі ім'я дається не так просто. Мені потрібно щось дізнатися про тебе, щоб якось відмитити твою особистість. Ти повинна чимось відрізнитися від інших.

Деміург відійшла трохи від Аїда. Біля неї в повітрі з'явилося велике водяне люстро, на кшталт того, що створювала Татанія. Маленька дріада критично оглянула своє відображення з ніг до голови, потім так само оцінила Аїда та Евеліну. Схожість, як-то кажуть, приховати неможливо. Потім вона оцінила Татанію й уважно подивилася на мене.

І раптом з нею відбулася майже миттєва трансформація. Її зелена шкіра зблідла, зелені кучері перефарбувалися в синій колір, подовжилися нижче плечей і закрутилися м'якими пасмами. На голові з'явився великий білий бант, на ногах - чепурненькі черевички зі срібними застібками, білі гольфи. А зелений дріадівський комбінезон обернувся білим святковим платтячком, схожим на ті, що діти одягають на новорічні свята в дитячому садку.

Переді мною стояла дівчинка з голубим волоссям. Себто Мальвіна. Схоже, деміург уже почав копирсатися в моїх спогадах, і гребонув звідти те, що перше під руку попало. Збоку почулося зачароване зітхання.

Дівчата повідкривали від захоплення роти та зачаровано витріщалися на Мальвіну. Аїд дивився похмуро. Упіймавши мій погляд, він телепатично зауважив:

"Аїд: - Твій світ занадто відрізняється. А коли його завантажать у пам'ять поколінь, це переверне світові вподобання. Я вже кілька разів за минулі життя спостерігав таке. Це нещастя чомусь найбільше зачіпає жінок першонароджених. Але і наступним жінкам також перепадає. Починають одягати на себе всілякий

непотріб, хизуватися одна перед одною, збиратися у великі збориська в містах наступних... Загалом ця невиліковна хвороба років на двадцять. Потім логічне мислення повертається і жінки знову згадують, що краще вдягати те, що насправді зручно носити."

Деміург помітила увагу жіночої статі й почала входити в роль. Повчально піднявши вгору вказівного пальця, вона продекламувала:

- Отже, по-перше: всім необхідно мити руки перед сніданком! По-друге: після заходу сонця всі мають лягати спати й щоб ніякого шуму! По третє: задача! У вас було три яблука! Дехто взяв у вас два яблука! Скільки яблук у вас залишилося?!

Побачивши, як дівчата жадібно вбирають нову інформацію, почав хмуритися вже я.

- Шановна деміург, у моєму світі для того, щоб отримати гідне ім'я, потрібно чимось саме відрізнятись. А ти зараз, навпаки, намагаєшся бути на когось схожою. Я не хочу давати тобі ім'я тієї, на кого ти намагаєшся бути схожою. Воно тобі не личить. Я вгадав тобі інше ім'я. Багато людей мого світу звертаються з цим ім'ям за інформаційною допомогою. Ти ж майже все знаєш. Мені сказали, що ти зможеш відповісти мені на будь-яке питання. Тобі буде личити це ім'я. Однак спочатку хотів би дати тобі пораду. Я розумію, що давати пораду тому, хто все і без мене знає, марна трата часу. Але про свій світ я поки що знаю більше, ніж ти, і хотів би застерегти від того, щоб нести не до кінця зрозумілу інформацію зейцям. У пам'яті поколінь мого світу ти зможеш прочитати багато випадків, коли, наслухавшись неперевіреної інформації, жителі Землі творили різну дичину. Хочу застерегти тебе... Вас... Деміургів, від подібних помилок.

Майже секунду маленька дріада розгублено дивилася на мене, здивовано відкривши рота. Мені здалося, що її тимчасово вимкнули з мережі, на час проведення наради деміургів. Потім вона неначе знову отримала живлення і... Усміхнулася ще життєрадісніше.

- А яке ім'я?

- Сірі.

- Сірі?.. Сі!-Рі!.. Сі-і-рі-і-і. Мені сподобалось. Усі чули? Тепер моє ім'я Сірі! Асоціація мені також сподобалась. Як шкода, що ти із собою не захопив хоча б одного телефона. - Сірі за наступну мить повернула собі вигляд маленької дріади із зеленою шкірою, кучерями та великими очима, де поблискували маленькі бісики.

Я полегшено зітхнув. Від дівчат же, навпаки, почулося розчароване мугикання.

- Отже, почнімо! - Сірі роздала вказівки, і всім відразу стало зрозуміло, хто тут старший. - Аїде, зараз покажеш мені місце, де я зможу жити, поки буду читати Ваарона. Евеліно, Татаніє! Ви зовсім не гостинні. Ваарон нічого не знає і нічого не вміє. Він на себе ментальний бар'єр не може накинати, а це навіть недотичні вміють. Ви не навчили його елементарних речей. Його навіть мошکارа загризти може. Так, так, Татаніє, я розумію, що ти вже й забула, що на Зеї є такі маленькі паразити, які харчуються кров'ю таких ненавчених дурнів, як Ваарон. Він же без вашої допомоги на третій день помре від спраги, або на другий тиждень - від голоду. І не треба на мене

так дивитися, це лише ми з вами знаємо, що, щоб померти на Зеї, треба докласти надвеликих зусиль. Ваарон цього не знає і помре, зовсім не докладаючи тих зусиль. Отже, поки ми з Аїдом подивимося моє житло, навчіть Ваарона основного. Вважайте, що він недотичний, і що він не знає найелементарніших речей. Скоро вечір. Ваароне, завтра почнемо. За сьогодні повчись у дівчат якомога більше. Ти мені на завтра потрібен живим.

Ухопивши Аїда за мізинець, Сірі, підскакуючи, потягла його до лісу. Зі спини можна було подумати, що молодий тато вивів донечку на прогулянку до парку.

Шмат XVI

∞ Зараз. Поліклініка

Лікарняна палата. Шестеро ліжок. Сьогодні я першим ходив обідати, як самий зголоднілий. Першим і повернувся. Лежу на ліжку поверх ковдри й повільно перетравлюю доволі смачний обід. Окрім мене, в палаті нікого немає.

Намагаюся проаналізувати свій стан здоров'я. Результати невтішні. Попри те, що рана на голові трохи загоїлась, певні пошкодження моєї макітри все ще не дозволяють мені користуватися більшою частиною набутих умінь.

Відчуваю себе безруким і немічним. Звісно, все пізнається у порівнянні. На загальному фоні мене можна вважати суперменом, але, порівняно з тим, чому я навчився на Зеї, тут, на Землі, я скотився аж до рангу "охочий". Цей ранг можна вважати нульовим рангом володіння ремеслом.

Понад усе мене непокоїть повна відсутність лікарських умінь. У минулому, по своїй наївності, я зовсім не звертав уваги на ремесло життя, бо мав молоде міцне тіло і пару дріад-лікарів під боком.

На Зеї я ледве навчився лікувати невеликі подряпини, але навіть це вміння мені зараз знадобилося б. Однак деякі знання із трансформації, переміщення, контролю та дистанційного впливу я зберіг. Але лише деякі.

З часом моя макітра поволі загоюється і я відчуваю, що вміння помалу повертаються. Це дає мені розуміння, що з часом я зможу повністю вилікувати не лише свою анатомію. Наразі лишається лише тренування. Тож уперед.

Я полишаю своє тіло лежати на лікарняному ліжку і безтілесно відлітаю у черговий рейд по палатах. До мене доєднується альтер-его.

"- Є така хвороба, вуаєризм. Ти на неї захворів."

"- Це щось сексуальне? Навряд. Немає симптомів. Мені ж не приносить задоволення спостерігати за інтимним життям людей."

"- А ти ще ні разу не шукав задоволення від такого споглядання, звідкіля ти знаєш?"

"- Знаю, бо навмисне не шукаю таких видовищ. І ми у лікарні, тут пристрасті Санта Барбари якщо і вирують, то тихенько. Он Рая, симпатична така сестричка, захомутала якогось воїна, то вона його ввечері додому до себе забирає. А

спостерігати за тим, як лікарка з онкології в обідню перерву тестує на собі без презерватива тепличні огірки... Не знаю... Вона ж потім їх у пакетик і додому забирає..."

"- А де ще людині цим займатися? Вдома сім'я, можливо, діти. І вдома з огірків краще салат робити, а не використовувати не за призначенням. Немає у неї, де влаштувати собі зону комфорту, а на роботі кабінет під час обіду пустує. І стерильність також... Однак, якщо тобі бридкі такі видовища, ти можеш і її ліквідувати."

"- Дурню кажеш. Навіщо гасити іскру життя людині, яка має трохи особливостей? У кожного свої таргани та свої збочення. Це ж не шкодить іншим людям. А ось те, що вона москворота, то є справді великий недолік. Але з неї небагато шкоди, тож варто полишити щось для тренування суспільного впливу на зросійщених. Я не можу виконувати роль антибіотика у хворому організмі. Покосивши всі паростки кацапської хвороби, для людей я зроблю лише шкоду, бо не зможу відновити імунітет нації. Суспільство повинно або видавити з себе сторонні організми, або асимілювати їх. Мені більше подобається грати роль лімфоцита. Я можу ідентифікувати й видаляти, справді шкідливі для організму клітини. Ти краще розкажи мені, шановне альтер-его, навіщо ти завжди займаєш протилежну позицію до моїх поглядів? Шизофренічна, додаткова особистість не обов'язково повинна бути повною протилежністю своєму володарю. Міг би інколи й підтримати, підбадьорити."

"- Ще не відомо, хто із нас володар. І я не просто так висуюю альтернативу твоїм думкам. Кожна дріада... От, дідько! Швидко устиг звикнути... Кожна людина повинна мати критичне мислення. Все, що ти робиш, необхідно піддавати критиці, і ти не думай, що мені так легко постійно висмоктувати з пальця нову думку, протилежну до твоєї. Це важка праця. Але я розумію, що без мене в нашій голові настане повна автократія, деспотизм і абсолютна тиранія. Тому я вимушений тягти на собі цей тягар неупередженого контролера твоїх вчинків. Ти от скажи мені, навіщо треба рубати голови Гідри по одній? Чи не варто відрубати відразу якнайголовнішу голову, і так відрубати, щоб по самий хвіст?"

"- Теж мені, контролер... Улаштував у голові гуртожиток і тішиться. Не зможу я відрубати. Ні ворожу, найголовнішу голову, ні у нашого монстра. А якщо й зміг би, то не буду. Це ведмежа послуга, якої я надавати суспільству не збираюся. Треба бути на всю голову наївним, щоб вважати, що ціною смерті Хутіна в Україні можна було б зберегти хоча б одне людське життя. Смерть зовнішнього ворога повинна бути не раптова, а поступова. Людське суспільство має свою окрему свідомість, свою долю і свій шлях, і якщо передчасно прибрати з життя якусь одну публічну постать, то спрацює принцип Гідри: замість однієї голови виросте дві. І зуби у них будуть довші, й отрути більше."

"- То треба робити, як Геракл, припалювати місця зрізу."

"- Щоб запобігти помноженню Гідри у суспільстві, необхідно на місце зрубаної

голови ворога ставити свою власну, або голову свого соратника. Для цього слід брати на себе роль гравця на політичній арені, залучати послідовників, змінювати свідомість людської маси. А якщо ти міг помітити, ми, тобто я – одинак. У мене, як у лімфоцита, немає бажання створювати за допомогою себе та своїх однодумців сіру речовину головного мозку і міняти нею стару сіру речовину, що зіпсувалася й встигла позеленіти."

"- То ти збираєшся, отримавши такі здібності, просто відсидітися?"

"- Те, що я отримав, а правильніше сказати надбав, можна назвати одним словом – ресурс. Ось, наприклад, фінанси. Якби я швидко розбагатів, то це також можна було б назвати ресурсом. Фінанси також можуть бути важелем впливу, як і будь-який інший вид енергії у великій кількості. Але якщо розпоряджатися ним безтолково, то в результаті буде пшик. Пам'ятаєш той старий радянський лозунг для підняття самовпевненості у сірої маси населення совка про те, що кожна домогосподарка може керувати державою? Люта маячня. Це, як колись, в одного кацапа спитали, що б він робив, аби став царем? Кацап відповів чисту правду: "Нацарював би сто рублів і втік". Бо не можна відразу з гарного слюсаря стати лідером нації. Можна лише вкрасти якомога більше і втекти. Саме цим принципом наразі керуються наші фіолетові трутні, що завдяки недалекості людської маси дорвалися до влади та набивають кишені під час війни. Вони живуть одним днем, надіючись лише на те, що дурні хохли, попри те, що без втручання влади змогли зупинити рашистів, усе ще можуть отримати поразку в війні, якщо їм дуже добре заважати. Заважають, як можуть. А якщо той недолугий народ усе-таки переможе, то до того часу всіх патріотів на передку перестріляють, і після перемоги над Хутіном, решта "населенія" враз стане доброю і наївною, пробачить великим полководцям усі злочини й почне прославляти панівний тоталітаризм. І, на жаль, дивлячись навкруги, я не бачу тієї сили, що підтримувала б українську націю і могла б міцним ударом кулака, з усієї своєї любові, стерти з рильця фіолетових трутнів їхню нахабну посмішку і перетворити її на криваву кашу."

"- То стань тією силою."

"- Ще раз повторюю: суспільство, народ, нація мають свої закони життя. Один лейкоцит, навіть якщо дуже захоче, не зможе замінити собою всі тканини головного мозку. А лізти на броньовик і шукати однодумців я не буду, тому що тверезо оцінюю свої здібності організатора. Вони в мене нижче плінтуса. Ніколи за все моє життя мене це не цікавило, і цікавити не буде. У нашому випадку лишається чекати. Або українська нація прокинеться від свого багатосотрічного сну, розчавить хутінську орду людоджерів, а потім, повернувши свій погляд у бік рідної хати, покладе рилом у нашу родючу землю фіолетову владу, або... Або ні."

"- То, може, не чекати, а на фронт?"

"- Це ти так у наївності зі мною змагаєшся? Змоделюймо можливі наслідки. Приходжу я до військкомату, збираю диванних військових комісарів, довозжу їм, що хоч я й хворий на голову і на ноги, але можу дистанційно вбивати москалів,

висмикуючи їм гланди через анус. Мало того, вони мені вірять! Що буде далі? Навіть якщо їх влаштує мій стан здоров'я, і вони схочуть якомога краще використати мої здібності, то найкращим варіантом буде той, де я буду віддано, але недовго слугувати спецслужбам у ролі кілера, і стирати з реальності не завжди ворогів нації, а, швидше, ворогів певних впливових людей. А потім мене ліквідують, як людину, що забагато знала. А ліквідувати мене можна. Проти системи, яка про мене проінформована, я – нуль без палички. Куля, підступно випущена з відстані; отрута у чашці кави; навіть ніж під ребро у натовпі. Після будь-якого удару зненацька я – труп. Навіть якщо відновлю всі знання, що отримав на Зеї, я не зможу двадцять чотири години на добу повністю контролювати оточення. Якщо ж я піду на передову самотійно, як великий ніндзя Хон-Гіль-Валерон, то ховатися мені треба буде і від кацапів, і від наших. Результативність буде мінімальною, і хтось мене там таки підстрелить. Без підготовки я там, як слон у кулінарії. А за підготовкою звернутися не буде до кого, бо знову повернемося до спецслужб. І взагалі, влазити в систему – це значить відмовитися від своєї особистості. Наприклад, уяви, що я начебто є людиною з патріотичними поглядами та персональним доступом до запуску і навігації ракети з ядерним зарядом. Крім мене ніхто не може ні запустити, ні направити це чудо техніки. І уяви також, що стукне мені у хворий мозок ідея легалізуватися у системі та послугувати суспільству. В результаті, я буду мати два варіанти на вибір, або слугувати живою червоною кнопкою, і чекати наказ на запуск і на координати цілі, або бути трупом, бо довіру панівної верхівки треба заслужити. А хто там знає, що в голові у того пройдисвіта з ядерною бомбою? Якщо у контори не вийде взяти під контроль саму бомбу, то їй простіше ліквідувати наївного патріота і забути і про пройдисвіта, і про бомбу."

"– То будемо просто чекати?"

"– Будемо робити те, що можемо, аж до того моменту, поки не знайдемо шлях до дерева життя. Будемо на рівні лейкоцита відчищати суспільство від кацапського вірусу та якомога довше прикидатися чорною кішкою у темній кімнаті. Ось, до речі, й наш кандидат. Дочекалися. Поїв і до палати дістався."

Я безтілесно ширяю над ліжками і займаюся самокопанням у палаті на другому поверсі. Тут також шість ліжок. Свідомо чекаю саме цього хлопця. Слідкував за ним минулі три дні. Дуже обережний клієнт. Я випадково його виявив. Одного разу, о тій же годині, зазирнув через плече у його телефон. Тоді він листувався російською у чаті зі своїм товаришем, та жалівся, що його накрили по його ж координатах, хоча домовлялись дати час відійти. Я не відразу зрозумів, у чому справа, але після діалогу хлопець старанно видалив усе листування, і я таки допетрав, що тут щось не те. Щодня він приходить раніше за всіх з їдальні, завалюється на ліжко і переписується через телефон. Три дні підряд в один і той же час він відписував своєму кураторові. Сьогодні він просить грошей. Знову аргументує тим, що постраждав від обстрілу. Курвить мене те, що цей молодий хлопець є воїном. Скільки ж він поклав наших хлопців за свої тридцять срібників?

"- А ти впевнений? Чи достатньо у тебе доказів? Ти бачив лише його чати. Там ні імен, ні чітких фактів немає, все сумнівно. А може, він подвійний агент під прикриттям?"

До палати заходить іще один хворий.

- Ти в їдальні був? Уже всі обідають давно, - новоприбулий лягає на своє ліжко, що знаходиться у протилежному кутку. - Сьогодні котлета із картопляним пюре. Делікатес!

- Бил я уже. Катлета - гавно. Нада в магаз сбежать, чьо нібуть пажрать нормальнає взять.

"- О, хлопчику... Ось тут ти вже приїхав. Тепер доказів більше, ніж достатньо. Голосую за усунення."

"- Підтримую. Два — нуль, на користь міжсвітового суду, представника світу Зєя! Одностайно. Вирок виконати негайно. Щоб по десять разів не літати."

"- А може, почекаємо, коли до крамниці піде? Ми в цій лікарні багато покосили. Аби підозра ні в кого не виникла."

"- Підозра вже давно виникла, але підозра без доказів залишається підозрою, тим більше, що немає фігуранта. Ні на кого підозру вішати. А мені завтра вже їхати звідси. Часу мало лишається. Вечір уже зайнятий товстуном-кацапом із віп-палати."

"- То велика шишка. Хоча там не шишка велика, а пузо, яке ні в які двері не влазить. Якась впливова фігура. Якщо його в лікарні обнулити, то на лікарів може підозра впасти. Тому цього треба зараз, а з "віпом" на вечірній прогулянці розберемося."

"- До речі, потрібно фантазію використовувати, а то, справді, контора зацікавиться. Що з цим робитимемо?"

"- Чим простіше, тим краще. Спочатку на короткий час перетиснемо сонну артерію, він вимкнеться. Потім робимо надрид аорти, поряд з аортальним клапаном. Тільки невеличкий, а то ти на минулих кандидатах не на жарт розходився. Прямо Фредді Крюгер на мінімалках."

"- А якщо судоми? Сусід помітить."

"- А помітить, то й що? Він же лікаря покличе, а не кинеється цій русні штучне дихання робити. Або ще краще, якщо помітить - присплю. Головне, щоб він жертву руками не чіпав, бо ще на непричетну людину жмура повісять, треба буде потім якось рятувати. А так, зовнішніх пошкоджень не буде, і все - діло закрите."

Сусід, що останнім зайшов до кімнати, дістає з тумбочки якусь невелику книжку і поринає у читання.

Через деякий час чується неголосний удар. Відірвавшись від книги, сусід з-під лоба спостерігає, як хворий, якому не сподобалась сьогоднішня котлета, не звертаючи уваги на телефон, що випав із простирадла на підлогу, перевернувшись у ліжку, вкривається ковдрою з головою.

Подумавши, що нехай людина спить собі, а телефон із підлоги нікуди не дінеться,

сусід продовжує читати.

∞ Зараз. Біля поліклініки

Біля приймального відділення знаходяться двері вантажної приймальної. Тут машини швидкої можуть відвантажувати до лікарні хворих на медичних візках. Поряд стоїть одна машина швидкої. Також на заасфальтованому майданчику паркують свій транспорт лікарі й високе начальство.

Довкола синього "ланоса" ходить невисокий чоловік. Завгосп Тарас Миколайчук критично оглядає транспортний засіб і скрушно хитає головою. Свого пікапа він віддав хлопцям на передок і там його вже встигли уконтропупити, але Тарас жалкує не за ним. Він не може зрозуміти, як його умовили "тимчасово" взяти на час війни, ось це недолуге творіння рук людських, синього кольору?

Після пікапа пересісти на "ланос"... Ніколи Тарас не думав, що муки пекла він відчує ще за життя. Напевно, зовсім без машини було б краще. А цю синю каструлю тепер навіть продати буде неможливо. Хіба що на смітник.

Тарас помічає біля огорожі безхатка Моню. Цю жертву алкогольної залежності знають усі. До кожного він підходить із дружньою посмішкою, і просить десятку на опохміл. Але зараз Моня мнется, соромиться, та до Тараса не йде.

- Чого тобі? - Тарас висмикує з клумби довгу травинку і затискає її м'якенький кінець у зубах.

- Привіт, братан, тут таке дело. - Моня нарешті підтюпцем підбігає до Тараса. - Тут на твоєй території таке тваріца. Но ета нада відеть. Дьом пакажу?

- Моня, до кого ти вже в шістки записався? Якщо комусь конче необхідно зі мною побалакати, то нехай він іде до мене. Я ось тут стою, нікуди не тікаю. Кажи вже, чого ти від мене хочеш насправді?

∞

І розповів Моня Тарасу історію. Збиваючись і махаючи руками, Моня розповідав, що начебто вчора увечері він вирішив знайти прихисток від негаразд і буремного життя не де-небудь, а саме в кущах, неподалік від лікарняної огорожі.

Вже темніло й очі у Моні, можливо, від випитого а, можливо, від вселенської втоми самі собою заплющувалися, коли він побачив, що Сурен, місцевий папик, що відпочиває нині в лікарні, в халаті прогулюється стежкою лікарняного парку. До нього підходить незнайомиць у чорному костюмі з краваткою, з чорною тростиною, у наверхі якої хижо сяє кривавими відблисками червоний кришталевий череп. Вони починають вести бесіду, потім переходять зі стежки на центр газону. Прямо на траву.

Самої розмови Моня не чує, але бачить, як незнайомиць із тростиною погрожує вказівним пальцем Сурену, неначе виговорює тому за щось. А потім той незнайомиць бере свою тростину під пахву, двома руками поправляє Сурену комірець халата, побатьківськи ляпає папіка рукою по плечу та йде собі. Сурен же стоїть, хитається, наче п'яний, мабуть, іще з пів хвилини, потім падає на коліна, потім сідає, далі схиляється до землі, а потім, прямо так, головою вперед, лізе під землю! Швиденько так лізе, поки не залазить під землю увесь. Заліз, і сліду після себе не залишив. А на Моню потім чомусь

напало безсоння. Так за всю ніч і не зміг він, бідненький, очей стулити.

∞

- Ну? - питає Тарас, роздивляючись пожований кінець травинки. - А куди ти мене йти кликав?

- Так показать же хачю, где Сурен закапался!

Тарас зітхає, хитає головою.

- Ну, пішли подивимосся.

Справді, рівно по центру газону, до якого Моня привів Тараса, виділяється маленький горбик. Доволі маленький, щоб особливо не впадати в око, але досить великий, щоб на контрасті бути помітним.

Неначе хтось трав'яним покривалом накрив мішок картоплі. Але жодних слідів розкопаної землі навколо немає. Тарас задумливо мгне мочку вуха і, плямкнувши губами, пересовує травинку в роті з лівої сторони на праву.

- Вилазив?

- Чіво?

- Сурен, питаю, тільки закопався, чи потім і вилізти встиг?

- Не! Там он! - Моня інтенсивно закивав головою.

- То допомагати йому будеш?

- В смисле?!

- Кажу, розкопати треба! Очевидно, що сам він вилізти не зможе. Допоможеш гарній людині?

- Ну... Ета, - на обличчі у Моні боролися почуття ліні з почуттям громадського обов'язку перед людиною, що потрапила в біду. - Ну... Я ета... Так, как он, я не умею. Я только с лапатай магу.

- Для такої відповідальної справи я лопату тобі виділю. Пішли, допоможеш.

Через деякий час Моня, у супроводі Тараса, на тачці привозить знаряддя. Тарас, утикаючи лопату на пів штика в землю, розмічає навколо горбка коло близько метра в діаметрі.

- Ось, дивись, Моня, копай у межах цього кола. Думаю, глибоко він не міг закопатися. Копай штика на три в глибину. Там видно буде. Землю де попало не кидай, склади ось у цю тачку. Працюй. Я зараз прийду.

Моня, перейнявшись відповідальністю місії, починає швиденько знімати верхній шар дерну з горбика і складати окремо.

Коли Тарас повертається, в одній руці він несе відро з водою, а в другій - саджанець туї.

Справа у тому, що завгосп Миколайчук купив собі на дачу саджанці туї. І, немов відчуваючи недобре, взяв на одну більше, ніж планував посадити. Так і вийшло. Закриваючи багажник свого синього "ланоса", Тарас відсік кришкою багажника добрячий шматок від вершечка одного із деревець.

Саджати калічене дерево на дачі він не схотів, і вирішив від чистого серця пожертвувати тую для своєї рідної лікарні.

Моня вже встиг добряче заглибитися в землю. Тачка повна з горою.

- Моня!

Моня підводить голову і здивовано озирається на Тараса. Вигляд завгосп має урочистий і стурбований.

- На жаль, усе марно! Ти ж бачиш, ми йому вже не допоможемо! Він надто глибоко! Не гоже турбувати небіжчика! Закидай могилу! А на честь Сурена, на довгу пам'ять, посадимо тут дерево мертвих. Туєю називається!

Тарас виливає в яму відро води, ставить туди саджанець і, відібравши у Моні лопату, починає власноруч прикидати коріння туї землею з тачки.

- Бачиш, Моня, яка земля гарна. Чистий чорнозем. Хоч бери та на дачу собі вези. Глевкий і жирний, немов масло. Тому Сурен і не зміг викопатися. А для дерева це саме те, що потрібно. Велике виросте, - впевнившись, що саджанець уже добре тримається, Тарас віддає Моні лопату. - Закінчуй, Моня, кинь і ти лопату землі на могилку Сурена. Розрівняй гарненько, дерном виклади довкола. Земля гарна, тому решту на квітник коло приймальні відвези, я скажу дівчатам, вони розрівняють. І доправ усе знаряддя до складу. Я там буду.

Ідучи на склад через лікарняні приміщення, Тарас в ординаторській бере двохсотмілітрову пляшечку медичного спирту, в столовій - пляшку води та пиріжок із сиром. Перед складом уже стоїть Моня.

- Ось, тримай, треба пом'янути небіжчика. Всі там будемо. - Тарас дає Моні набір для поминання.

Моня вдячно киває і прямує до гаражів, певно, плекаючи надію знайти собі компанію і пом'янути, як слід, Сурена. Тарас же, посміюючись із наївного безхатка, до якого, напевно, вперше завітала білочка, йде до завідувачки, маючи намір документально оформити озеленення парку, і вициганити у суворої керівниці якусь копійчину, щоб компенсувати собі саджанці туї. Всі три.

Шмат XVII

∞ Невідомо коли. Невідомо де

Поки ми з дівчатами йшли до лісу, вони, не змовкаючи, обговорювали лаштунки Мальвіни, котрі для них продемонструвала Сірі. Татанія намагалася на ходу відтворити окремі елементи вбрання. Чоботи Тананії по черзі перетворювалися на недолугі білі черевички, що кумедно контрастувало із чорним плащем і штанами.

- Дівчата, те, що показувала Сірі, в моєму світі одягають на дітей у п'ять рочків, на свята. На дорослих людях це буде виглядати кумедно.

Це пояснення трохи отяжило дівчат і знову привернуло їхню увагу до моєї персони.

- А що у вас одягають дорослі?

- Дорослі жінки, котрі хочуть сподобатися чоловікам, носять сукні та взуття на високих підборах. Але це, знову ж таки, на свята. У повсякденному житті одяг простіший і зручніший.

- Сукні?... Хочу образ! - Татанія подивилася на мене, чогось очікуючи.

- Ні, Татаніє, ти від нього зараз нічого не отримаєш. Лише днів за два можеш на щось сподіватися. - Евеліна, сумно хитаючи головою, взяла подругу під руку. - Він у нас зовсім дурненький. Аїд йому лише за мить до твого народження створив кристал переходу.

- Бідненький...

- Дівчата, перестаньте знущатися. Ви краще навчіть чогось корисного.

- І чого ж тебе, сердешний, навчити?

- Звичайно, всього! Вам же Сірі сказала, що я нічого нічого не вмію. Крім того, я навіть не знаю, чого ви мене взагалі можете навчити. Може, у вас кваліфікації не вистачить?

- І хто з кого тепер знущається? Перед тобою два майстри, навчимо, чого забажаєш!

- А чого я бажаю?... Нумо, для початку ви мені покажете, де я буду жити?

- Добре, ми вже прийшли.

Загалом ми пройшли метрів двісті від берега і заглибилися в ліс. Доволі рідко тут стояли величезні стовпи дерев-гігантів. Високо вгорі вони сплелися гілками й повністю ховали небо, але світла вистачало.

Рослинність умовно ділилася на три яруси. На першому - трава, яка чим далі від володінь Аїда, тим більше з м'якенького й зеленого килима перетворювалася на різнотрав'я заввишки до колін.

На другому рівні панували кущі та дерева, багато із різноколірними плодами. Висота дерев сягала десяти — п'ятнадцяти метрів.

І третім ярусом можна вважати воїнство дерев-гігантів, що росли на чималій відстані одне від одного і височіли чи не на сотню метрів. Їхні найнижчі бокові гілки росли аж над кронами плодових дерев, тому я навіть розгледіти не зміг, які в них листочки.

Загалом, у рослинах я не розуміюся, тому знайомих травинок, листочків, чи взагалі дерев, я тут не помітив. Але й від загальновідомих рослин місцева флора майже не відрізнялася.

Хоч я й намагався вгледітися, але все ж докільля сприймалося мною як звичайний віковичний ліс. Лише на одному кущику я відмітив для себе чудернацьке листя у формі трубочок. Все інше більш-менш нагадувало листочки, траву, гілочки. Кольори переважали зелені, тому на звичайну рослинність я, зрештою, майже не звертав уваги.

На землі проміж трави почали з'являтися ділянки, повністю зайняті світло-рожевою губкою. Ця рослина мене зацікавила. Вона росла суцільним товстим килимом, заввишки до колін, ділянками нерівної форми. Зовнішнім виглядом нагадувала розливу дуже товстим шаром монтажну піну. Подекуди місцини губки настільки розрослися, що займали взагалі всю площу між деревами. Ми повільно маневруємо між ділянками, поки дівчата вводили мене в курс справи.

- Тут починається лікарня. Довкола мешкають різні істоти з проблемами в іскрі

розуму. Поки Сірі буде тебе читати, ти можеш оселитися тут. – Евеліна провела рукою навкруги. – Обирай собі будь-яке місце.

– От ти зараз, Евеліно, все дуже зрозуміло розповіла, – я почухав рукою потилицю й упіймав себе на думці, що відтворив рух Аїда – А можеш якось більш конкретно визначити для мене, де саме ті місця, серед яких я можу обрати собі одне?

– О-о, це надовго, – Татанія махнула рукою. – Я полечу, обладнаю собі місце для ночівлі. Евеліно, пропоную завтра тут зустрітися. У мене вільного часу буде десь до обіду, і я хотіла б хоч трохи побути присутньою, коли Сірі почне читати.

– Добре, домовилися. – Евеліна з розмаху всілася в губку, немов у снігову кучугуру. Губка, за текстурою немов старий зефір, трохи тріснула, трохи проломилася і трохи прогнулася. Загалом дріада доволі зручно влаштувала свою дупцю. Поляпала рукою поруч. – Сідай, примітивний індивіде, будеш вчитися виживати у дикій природі.

Татанія здійснювалася у повітря й, швидко розігнавшись, зникла серед зелені, вочевидь, обравши собі для ночівлі крону дерева-гіганта. Я трохи з сумом подивився їй услід.

– Що ж, народжений повзати – літати не може, але він у змозі добре повзати! – Я також із розгону вгруз дупцею в губку, поряд з Евеліною. Сухо, м'яко, зручно і приємно. Мені сподобалося.

Евеліна почала методично мені розповідати:

– Примітивне життя на Зеї для недотичних дуже просте. Якщо ти недотичний до ремесла, або якщо ти, такий як ти, тобто, ще не навчений або забудько, то, щоб жити на Зеї, необхідно бути захищеним від примітивних агресорів; мати, що їсти; мати, що пити; мати, де спати та мати можливість зігрівати своє тіло. Всі ці потреби ти можеш задовольнити практично будь-де. Ось зараз ми сидимо на рослині, що називається "драпан". Ця губка є однією з найпоширеніших рослин у світі. Її можна їсти, – Евеліна розчепірила руку, немов кішка, що випустила пазурі, й видрала з губки добрячий шмат. Надкусила, прожувала трохи, проковтнула. – Давно не куштувала. Драпан – це найуніверсальніша рослина для життя на Зеї. У нас він вважається їжею недотичних. Так би мовити, їжею на той випадок, коли ти взагалі не маєш, що їсти. Ця рослина містить усе необхідне для нормального життя.

Дріада відкинула недоїдений шматок у траву.

– Також на драпані можна спати, ним можна зігріватися і можна лікуватися.

– А як ним можна зігрітися?

– Ось так, – Евеліна подивилася праворуч від себе. Під її поглядом губка розшарувалася. Верхній шар відігнувся в сторону. – Лягаєш у серцевину і вкриваєшся, немов ковдрою, верхнім шаром. Щоб розшарувати драпан, ти маєш ножа, а можеш і голими руками відірвати собі необхідну ділянку. Навіть якщо ти повністю з головою залізеш у серцевину, то не задихнешся, бо драпан поволі пропускає повітря. Вкритий драпаном, ти не замерзнеш. А щоб лікуватися, просто роздягнись перед тим, як лягати. І хоча серйозну рану ти не вилікуєш, але від дрібних побутових подряпин за ніч і сліду не залишиться. Найцінніша особливість драпану – швидка регенерація. Можеш уявити:

якщо зараз тут пробіжить табун кентаврів і розтопче ділянку драпана вщент, то до ранку рослина повністю відновиться в попередніх розмірах. Відірвані шматки зникнуть, розчинившись у доквіллі.

Я скуштував драпан на смак. Альтер-его оцінило:

"- Смак незнайомий. Трохи солонувате, трохи солодкувате, трохи кислувате. Ні риба, ні м'ясо. Однак наїстися можна. Для початку вередувати не будемо, і цього вистачить."

"- На дотик – суміш зефіру, вати й поролону. Але дарованому коневі в зуби не дивляться. І їжа, і ковдра, і ліжко, і ліки... Просто якась манна небесна."

- Отже, лишилася вода для пиття, захист, і я зможу виживати у вашій дикій природі.

- Тож, почнімо з води, – дріада плавно злетіла в повітря й приземлилася ногами на траву.

Так елегантно, як Евеліна, підвестися я не зміг, бо народжений повзати... Ну, а далі ви знаєте.

Грузнучи коліними та руками у драпані і розсипаючи навсібіч шматки губки, я дістався трави й пішов слідом за дріадою. Біля одного із плодових дерев Евеліна показала мені дивну рослину.

Товщиною з мою ногу, м'ясистий, укритий ніжним пушком стовбур, а в наверхші великий чи то плід, чи то квітка, схожа на величезний тюльпан, величиною як казан для подорожей.

Заирнути у той казанок у мене не вистачало зросту. Дріада злетіла, ухопилася за край казанка і потягла донизу. Стовбур не зігнувся, нахилився лише бутон цієї великої квітки. На землю вилилося майже відро чистої води. Звільнившись від вантажу, казанок випрямився і знову зазмер у вертикальному положенні.

- За ніч "відро води" (саме так називається ця рослина) набере воду знову. Вода питна. Але, якщо рослина росте в дикій місцині і воду з неї давно не зливали, то там збирається багато личинок комах, для яких рослина й набирає цю воду. "Відро води" харчується саме водяними личинками. Якщо ти не гидливий, то можна випити й стару воду, небезпеки ніякої, але краще злити і почекати, поки набереться нова.

"- Суцільна економія, стовбур, нагорі відро з водою, і все. Жодного листочка."

- Ось альтернатива, – Евеліна простягла руку і їй у долоню з дерева спустився фрукт сірого кольору. Дріада віддала його мені. – Можна надкусити й випити з нього сік. Якщо і цей варіант тобі не сподобається, або на дерево не зможеш залізти, тоді бігцем до річки, там води вдосталь.

"- Справді, Едем якийсь. Ходи поміж деревами, їж, пий досхочу, мошкара не дошкуляє... До річі, мошкара."

- А що з приводу захисту?

- Це складніше. Спочатку зручно сядь.

Я приладнав дупу в найближчий драпан.

- Отже, ментальний бар'єр. Це найпростіше вміння ремесла. Навіть більшість

недотичних володіють цим умінням. Але самотійно жодне вміння ніхто отримати не зможе. Потрібен той, хто тебе навчить. Тобі зараз буде потрібно розслабитися і допустити мене у свій ментальний простір. Ти відчуєш, неначе ти сам, по своїй волі, самотійно одягнеш на себе ментальний бар'єр. Робити це буду я, але тобі буде здаватися, що це робиш ти сам. Тому важливо повністю мені довіритися, розслабитися і запам'ятати, як саме ти це виконуєш, для того щоб потім повторити самотійно. Розслаб по можливості всі м'язи, відкинь голову, заплющ очі, ми починаємо.

"- Зараз буде щось цікаве! Нові враження. Поїхали!"

Відчуття виявилось справді незвичним і новим. Зрозумів також, що без наставника такі вміння дійсно отримати неможливо. Та й із наставником у земних умовах опанувати таку навичку нереально.

Земний процес навчання відомий кожному. Фаза теорії, фаза демонстрації й фаза практики. Після того, як учитель розкаже і покаже, учень повинен сам спробувати виконати побачене. Якщо спроба вдала, учень намагається її запам'ятати й повторити кілька разів, щоб закріпити синаптичні зв'язки. Якщо в учня не виходить правильно повторити, йому знову показують, і так до вдалого результату.

А уявіть собі, що будуть залучені ті м'язи, котрі людина за все своє життя ніколи не напружувала. Наприклад, наставник уміє ворухити лівим вухом, а учень ніколи цього не робив.

Спочатку теорія, чітке пояснення, потім демонстрація. Наставник показує, як ворухити лівим вухом. А далі практична частина. Учень повинен спробувати повторити за вчителем. Він може потіти, скреготіти зубами, напружувати різні м'язи, корчити кумедні пики, але... У таких випадках кажуть, що людині просто "не дано".

Якщо ви вчите людину, скажімо, їздити на ровері, то всі навички та м'язи для цього вміння у людини вже є. Залишається лише посадити її на велосипед і підстраховувати доти, поки з декількох спроб не запрацює певний алгоритм дій м'язів і вестибулярного апарату. Тобто, коли людина сама це зробить, відчує порядок дій, тоді вона зможе опанувати вміння.

Із ремеслом усе не так. Перша теоретична частина може бути присутньою. Можна розповісти людині, що повинно відбуватися, які нейрони головного мозку потрібно залучити та що повинно статися в результаті.

Про демонстраційну частину можна забути взагалі, тому що нічого не видно і неможливо відчувати ті відчуття, про які тобі розповіли. Можна лише спостерігати, як від наставника в усі сторони розлітаються комарі та мошки. Але, думаю, це не дуже допоможе увімкнути в глибинах мозку необхідну функцію. Та що там! У нашій мові не існує ніяких термінів, які описували б процес увімкнення в голові цього вміння.

Напевне тому, якщо людина в процесі земного життя випадково, найчастіше в наслідок певних стресових ситуацій, опанувала хоча б одне вміння ремесла, то учням вона це вміння передати не зможе, тому що передача вміння – це окреме вміння, якого також потрібно навчитися у наставника, який може: "навчити вміння, навчання учнів уміння, за допомогою якого вони зможуть учити вже своїх учнів."

Тому на Землі можна зустріти підручники з магії, авторами яких, можливо, були справжні маги, що відкрили у собі якісь уміння. Однак, описуючи процес чаклунства, не змогли словами передати свої відчуття: "Послабте кінцівки, енергетичним щупом із третьої чакри наберіть енергії Ци й відпустіть свідомість у політ..." З погляду автора, котрий володіє вмінням, такий запис передає повний порядок дій мага, але для учнів, або сторонньої людини, ці слова не означатимуть зовсім нічого.

На мою думку, Евеліна була найкращим педагогом. Можливо, я так кажу тому, що в мене поки що не було з ким її порівняти, але все те, що відбувалося, виконувалося бездоганно.

Однак із першої спроби я взагалі не зрозумів, що відбулося. Коли ти в лісі шукаєш гриби попереду, а шишка тобі в потилицю прилітає ззаду, то не завжди можна швидко зрозуміти, що відбувається. Я попрохав дріаду повторити, і знову відчув, як я кілька разів самотійно одягав і знімав з себе ментальний бар'єр.

– А тепер самотійно. – Евеліна сіла на драпан поряд зі мною.

Я зосередився і спробував одягнути ментальний бар'єр. Начебто я це зробив. Це виявилось просто, тому що я лише повторив те, що уявно сам зробив за мить до цього.

– У мене виходить!

– Так. Скажи тепер мені, ти уявляєш водяну кулю довкола себе?

– Так, як я спочатку робив, так і далі роблю.

– Водяна куля – це моя уявна допомога для мозку, щоб якось полегшити собі процес. Це була моя куля, розумієш?

– Ні.

– Бар'єр одягається без усіляких водяних куль. Ти можеш уявляти собі кам'яну кулю, фонтан, що б'є з твого тім'ячка й охоплює тебе у кокон, захист зроблений з луски дракона, а можеш нічого не уявляти взагалі. Просто одягати ментальний бар'єр. Водяна куля – це моя милиця, яку я вигадала для себе, щоб мені легше було тебе вчити. Ти можеш нею не користуватися, а можеш вигадати собі свою милицю.

– Тепер, здається, розумію. Тобто, я можу для психологічного полегшення під час одягання бар'єра кричати щось, на кшталт "Левіосса!", й у мене буде гарний результат, а можу робити все мовчки, й результат буде той же?

– Саме так. Ми просто починаємо за допомогою мозку генерувати коливання певної частоти. Щось кричати під час цього процесу, або щось уявляти, не має сенсу. Для гарного результату від самого початку ти маєш вчитися ходити без милиць. Інакше, все життя ти будеш вимушений носити свої уявні милиці з собою.

Я спробував зробити все без уявної підтримки. Мушу зізнатися, що це виявилось непросто. Все впиралося в бажання думати про що завгодно, крім водяної кулі. Згадавши про білого ведмеда, я згадав і про той спосіб, за допомогою якого я вчився не думати про білого пухнастого ненажеру.

Я увійшов у стан медитації й кілька разів увімкнув і вимкнув купол узагалі без думок.

– У мене вийшло.

- Добре. Зараз твій ментальний купол невеликий, метрів п'ять у діаметрі. Тобі потрібно навчитися розтягувати його аж до меж свого огляду, та зменшувати до меж власного тіла. Мусиш носити ментальний купол постійно. Знімати його варто лише в окремих випадках. Купол тобі необхідний для того, щоб відвертати увагу всіх недотичних до ремесла істот від своєї особи. До цього списку належать і маленькі комахи, і гризуни, і хижі звірі, і ті істоти, які зараз у цій лікарні лікують свою іскру розуму.

- Чекай, чекай, Евеліно, ти хочеш сказати, якщо я не буду тримати на собі ментальний купол поки буду спати, то мене можуть заїсти або взагалі з'їсти?

- Саме так, і не лише комахи. Зараз ти знаходишся під захистом мого купола, тому поряд із нами весь час так комфортно. Коли я піду спати, ти лишишся сам на сам із аборигенами.

- Але як я зможу тримати купол під час сну?

- Тренуйся. Це можливо.

Мені згадалося, як у дитинстві мої родичі намагалися виправити мій сколіоз. Мільйони разів мене ляпали по спині зі словами "тримайся струнко", але здихався я від зігнутої спини й сутулості, лише коли отримав справжню мотивацію. Почав тягати залізо у спортзалі, раз і назавжди дав собі команду ходити із прямою спиною і підтягнутими м'язами преса, лише коли почав соромитися, що мене можуть дівчата зігнути побачити.

Зараз мотивація була навіть більшою, бо комарі уночі кому хочеш життя зіпсувати можуть. Але під час сну...

Уявивши собі, що я вже щось можу, вхопив бога за бороду, що з такою метою навчання миттю стану великим ремісником, звісно, не асом, але до майстра зможу швиденько доскочити, я попрохав Евеліну навчити мене прибирати за собою лайно. Дуже вже мені хотілося не залишати після себе слідів і завести собі біде за викликом.

- Тобі ще зарано такому вчитися.

- Чому?

- Тому, що ти повторюєш помилки всіх охочих долучитися до ремесла. Та тут простіше один раз показати, ніж довго розпатякувати.

Евеліна відірвала шматок драпана і кинула його на траву.

- Уяви, що це твій послід.

Я швиденько всівся на губку, розслабив тіло і сказав:

- Уявив. Готовий.

Далі я з допомогою своєї наставниці розчинив шматок драпана в землі, і відразу ж зрозумів, чому мені справді ще не на часі вчитися таких умінь.

Уявіть собі картину. Ви спите і бачите сон. Уві сні ви кладете на підлогу залізну кулю, на неї кладете дощечку, на яку стаєте лівою ногою і стоїте, підтримуючи рівновагу. Правою ногою ви крутите хула-хуп, ваші руки жонглюють гострими ножами, а на носі у вас стоїть тростина. Її ви також підтримуєте у рівновазі. Мало того, уві сні у вас це все дуже добре виходить! Уявили? А тепер прокиньтесь і спробуйте відтворити

цю картинку в реальності.

А дзуськи! І зважте на те, що у вас анічогісінько не вийде, навіть якщо ви знайдете вдома шість однакових ножів, щоб ними можна було зручно жонглювати!

- Зрозумів?

- Зрозумів. Але я так просто не здамся!

- Звісно. Напевно, витративши море часу і безліч разів повторивши тобі демонстрацію вміння, ми й змогли б досягти результату, але зараз це не потрібно ні мені, ні тобі. Набагато краще, якщо ти почнеш освоювати вміння в порядку зростання складності. Від завтра ти будеш знаходитися біля Сірі. Раджу тобі не ставити їй дурні запитання, а відразу давати запит на демонстрацію вмінь. Вона це зробить для тебе набагато професійніше, ніж я. Скажу тобі ще дещо. Ми з Татанією також будемо знаходитися там, і можна сказати, плануємо скористатися можливістю повчитися у Сірі. Їй байдуже, скільки учнів учити одночасно. Думаю, що Аїд також захоче на дурняк отримати кілька уроків від деміурга.

- Тоді для того, щоб не витратити дарма час, мені потрібен список усіх умінь у вигляді таблиці, розподілений у порядку зростання складності.

- Перестань згадувати свій світ. Не можу я тобі зробити список. Може, Татанія змогла б, але в неї мало часу, і ти все одно не зрозумієш ельфійські літери. Але я можу тобі надати блок образів умінь від різних напрямів ремесла зі зростальною складністю. Я за цим блоком сама вчилася. Але для цього тобі потрібно освоїти кристал переходу і пам'ять поколінь.

- Точно! Ми ж за кристал зовсім забули. Ось він, - я дістав із ремінної кишені зеленуватий кристал переходу. - А можна його якось на шию мені прилаштувати? Бо відчуваю, що найближчим часом буду дуже часто ним користуватися.

- Звісно, можна, - Евеліна взяла в мене кристал, відділила від найближчого куща гілку, яка, втративши форму, перетворилася на сірий мотузок. У кристалі з'явився отвір, сам кристал став більш пласким, мотузок, немов тоненький хробачок, самостійно проліз в отвір і дріада наблизилася кристал мені до шиї. Мотузок самостійно зав'язався десь позаду.

Помацавши пальцями й не відчувши вузлика, я зрозумів, що зняти його самостійно не зможу. Але наразі це мене не бентежило.

Підключенню до місцевої мережі Інтернету (пам'яті поколінь) я навчився так само, як і ментальному бар'єру.

Опинившись у пам'яті поколінь, я виявився повністю дезорієнтованим. Різні голоси, постійне мерехтіння картинок і звуків, незрозуміла колірна гамма. Тут я стикнувся з певною проблемою.

Образ керування пам'яттю поколінь Евеліна мені не могла передати, бо передавати його необхідно було по каналу пам'яті поколінь, яким я поки що не міг користуватися.

Але я й без інструкції настільки захопився вивченням нової іграшки, що Евеліна ледве достукалася до мене. Повідомила, що вже вечір, що вона йде спати й радить мені не засинати сидячи, а лягти в драпан. Ще вона сказала, що зранку буде дощ, і я маю

подбати про захист для голови. Не дуже зрозумівши почуте, я погодився.

Ще деякий час намагався опанувати пам'ять поколінь.

Стан, коли я входив у контакт із кристалом переходу, можна порівняти з тими моментами життя, коли людина зачитується цікавою книгою. Навколишній світ на деякий час перестає існувати, в голові виникають образи персонажів прочитаного, читач повністю випадає з реальності. Але у випадку з кристалом стан відволікання від довкілля повністю контрольований.

Перший день мого свідомого життя у світі Зеї був довгим та інформативним. Коли я спіймав себе на тому, що від втоми мене хилить у сон і думки в голові плутаються, було ще досить світло, і я встиг підготуватися до сну.

Не знаючи, який саме захист від дощу мала на увазі Евеліна, я обладнав собі спальне місце таким чином, щоб голова знаходилася під великим листком, схожим на листя лопуха.

Не довіряючи на сто відсотків драпану, я вирішив спати в одязі. Зробивши ножом дуговий поріз верхнього шару губки, я, ногами вперед, проламуючи м'якуш, немов у кишеню, заліз до імпровізованого спального мішка. Підігнувши трохи в узголів'ї верхній шар драпана, створив собі щось на кшталт подушки, і, лишень моя голова її торкнулася, поринув у сон.

Прокинувся я пізно вночі від відчуття тривоги. Відразу пригадав де я і де мої речі. Лежав на правому боці. Було трохи незручно. Вирішив повернутися на лівий бік і з'ясував, що імпровізованої подушки під головою вже немає, а моя "ковдра" так зрослася із драпаном, що не залишилося і сліду від розрізу. Мое тіло м'яко зафіксоване м'якушем драпана, і зовні стирчить лише голова. Посовавшись, немов ведмідь у барлозі, розриваючи рослинні зв'язки, звільнив собі трохи місця для життя. Перевернувшись, врешті, на лівий бік, підважив плечем м'якуш рослини та, загорнувши новий пласт драпана, відновив собі подушку для комфортного сну.

В лісі повної темряви не було, і повної тиші теж. Щось десь шурхотіло, ходило, зітхало. Іноді вдалині подавало голос якесь невелике лісове створіння. Небо від мого погляду приховувало листя лопуха. Я почав спостерігати за лісом ліворуч від себе. Серед рослин літало багато маленьких джерел світла, схожих на земних світлячків. Деякі мигали, деякі горіли постійно.

Плоди на деревах також означилися слабеньким фосфорним світлом.

Для того, щоб щось освітити, або створити тіні, природного освітлення не вистачало, тому ліс видавався темною плямою, на якій то тут, то там виникали й згасали білі зірочки.

Неподалік від мого обличчя пара світлячків затіяла гру у квача. Коли вони у своєму польоті наближалися до поверхні драпана, або сідали на нього, то освітлювали невелику площу губки, але яку форму мали самі комахи, я розгледіти не зміг.

Гадаю, що на фоні цих маленьких світлих плямок Ніконіна мала б видаватися прожектором. Напевно, у берегинь долини Ваахол ночами відбувається ціла світова феєрія.

Ось скінчить Сірі мене читати, навчусь у неї ремесла, і якщо Аїд мене не ліквідує, як непотріб, буду подорожувати. Полечу до Ніконіни на острів, подивлюся на нічне шоу берегинь.

Якщо не брати до уваги можливої ліквідації асом, то на Зеї можна жити, як у раю. Харчі та вода – під рукою, навіть такому недотичному до ремесла, як я зараз, можна іти, куди хочеш, жити, як хочеш.

Я відламав трохи м'якоті драпана і потягнув до рота. Смачно. Різноманіття невелике, зате кількість і доступність харчів вражає. Видався собі схожим на хробака в яблуці. Можна однією стороною їсти, іншою – гидити. Лишень іноді необхідно з місця на місце переповзати, щоб лайном не дуже смерділо. А головне, вночі є чим похряцати.

І тут я зрозумів, звідки взялося те почуття тривоги, яке мене розбудило. Я помітив, що два світлячки сидять на невеликій відстані одне від одного й зрідка моргають. Одночасно.

І напівсонний я допетрав, що це не світлячки! Це звір! Він сидів метрів за п'ять від мене і дивився мені в очі! Господи, як же я злякався! Куди й поділися всі позитивні результати тренінгів із підкорення страху!

Упорскування слонячої дози адреналіну! Пульс із шістдесяти, б'ючи всі рекорди, підскакує до двохсот! Холодний піт і порожнеча під серцем. Час уповільнюється і якась нещасна секунда паралічу, витрачена на обдумування правильної реакції, перетворюється на хвилину!

"- Ментальний бар'єр!!! Йолоп!!! Ментальний бар'єр!!!"

Хто б сумнівався, що, заснувши, я втратив контроль і ментальний захист разом із ним. З усієї сили, якщо це висловлювання можна вважати доречним, я одягнув ментальний бар'єр. Якби бар'єр був шапкою, то я б так натягнув її на голову, що розтягнув би аж до підборіддя!

Потяглися довгі секунди очікування результату. Якщо це не спрацює, то мене точно трясця від страху вхопить.

Першими зреагували світлячки. Їхні рухи змінилися, і вони почали неспішно, продовжуючи свої хаотичні польоти, розлітатися врзнобіч від мене.

Напевно, у мене таки вийшло збільшити діаметр ментального бар'єра, бо світлячки розліталися далі й далі. Але невідомий звір продовжував сидіти й дивитися мені в очі.

Спливло, напевно, аж... Десять секунд! Або десять хвилин. За цей час я устиг обдумати все. І те, що бар'єр не працює; і те, що переді мною звір, дотичний до ремесла, і зараз він накинеться на мене, з'їсть моє смачне і корисне м'ясо і закусить драпаном; і те, що це може бути звір-гіпнотизер, і зараз я змушений буду сам собі перерізати горло.

Але, зрештою, звір іще раз мигнув очима, повів головою, щось злегка шурхнуло, і стало зрозуміло, що він пішов.

"- Хух!.."

"- Дякую тобі, Боже, що я не москаль!"

"- А це тут до чого?"

"- Бо у москаля вже в штанах було б болото, а я мужньо втримався."

Відчувши, що під ковдрою я тримаю в руках ножа, навпомацки засунув його до піхов на поясі.

"- Господи, аж руки трусяться! Тепер чорта лисого я засну!"

І справді, постійно контролюючи ментальний бар'єр та постійно шукаючи серед світлячків очі невідомого звіра, я пронудився без сну ще, певно, пару годин. Лише коли навкруги вже почало злегка сіріти, зникли світлячки, почулося стукотіння крапель дощу по листку лопуха у мене над головою, напруга трохи спала.

В лісі стало сіро, і, повіривши, врешті, що ментальний бар'єр таки діє, під дріботіння дощу я заснув.

Шмат XVIII

∞ Невідомо коли. Невідомо де

- Вста! Вай! Вста! Вай!

Літаючи над місцем моєї ночівлі, Сірі іноді на всі чотири кінцівки приземлялася на поверхню драпана, проламуючи верхній шар і спричиняючи струс мого імпровізованого ліжка. Вона таки підловила мене зпотеньга. Голова працювала ледь-ледь, очі не розплющувалися, тіло слухалося погано.

Випроставши з природного спального мішка одну руку і по дорозі виламавши добрячий шмат губки, я з обуренням "Згинь!" кинув його в маленьку дріаду. Якби я виспався і був при повному розумі, я ніколи так не вчинив би, мені не дозволило б виховання. В Сірі я, звісно ж, не попав, але це надало їй нової порції енергії.

- Ага! Граємо в сніжки!

Мало не половина велетенського драпана порепалася, розділилася на велику кількість світло-рожевих шматочків і здійнялася в повітря. Щоб краще бачити, що відбувається, я відірвав і відкинув у бік листок лопуха, який уранці врятував мою голову від дощу. Сірі, ширяючи на висоті п'яти метрів над драпаном, в оточенні рою зі шматків губки, насупивши брови, давала команди:

- Лівий фланг - ліворуч! Правий фланг - праворуч! Фронт - по фронту! Вперед, мої рожеві воїни!

Жестом Наполеона Сірі вказала пальчиком у мій бік. Сніжки з м'якої губки, немов кулі з кулемета, почали бомбардувати мою тушку, вкриту драпаном.

- Живим не дамся!

Я деякий час навіть намагаюся відстрілюватися від тієї навали, але, повністю втративши ініціативу в битві, мусив рятуватися з поля бою. Рачки, майже наосліп, борсаючись у м'якуші, немов свиня в болоті, я полишив територію драпана і, виповзши на траву, вперся головою в чийсь ноги.

Підвівши погляд від землі, я побачив Аїда, Евеліну і Татанію. Вся трійця стояла рядком, і в німому подиві спостерігала за гармидером, який учинила Сірі. Декілька сніжків влучили і в них, однак, вони лише повтягали голови в плечі й здивовано лупали

очима, не знаючи, як потрібно реагувати. Я підвівся на ноги й струсив із себе шматки губки.

– Ех, ви! З вашою допомогою ми її завалили б!

Сірі спустилася на землю поруч. Раптом своєю поведінкою вона перестала бути схожою на малу бешкетницю. Тепер вона була більш подібна до вчительки молодших класів.

– Ваароне, ти не справедливий. На Зеї ніхто в сніжки ніколи не грав. Тут сніг можна побачити лише високо в горах, але туди рідко залітають, тому ця гра тут не виникла. І взагалі, як я бачу, люди – доволі агресивний вид живих істот. У вас майже все побудовано на руйнуванні. Навіть дитяча гра в сніжки. Так чи інакше необхідно нанести більше уражень стороні противника. Хоча, мушу зізнатися, що це доволі весело.

Глянувши на мене, Сірі спохмурніла, а потім почала вчитувати дівчат:

– Татаніє, Евеліно, я що вас просила? Ви його нічого не навчили!

Я вирішив захистити дівчат.

– Сірі, вони вчили мене дуже добре. Я вночі, за допомогою ментального бар'єра, навіть звіра якогось відігнав.

Повітря попереду мене загусло, перетворилося на водяну плівку, яка створила люстро з нерівними краями, що завмерло в повітрі, ширяючи перед моїм обличчям.

– То скажи мені, Ваароне, який результат цього навчання ти перед собою бачиш?

Тепер я зрозумів, що не міг вільно розплющити очі зовсім не через те, що був спросоння. Моє обличчя нагадувало світлину жіночих сидниць із реклами антицелюлітної мазі, з приміткою "перед застосуванням". По боках висіли два вареники, які ще вчора були вухами. Я почав обережно обмацувати пухлини на обличчі й відразу відчув решту симптомів. Миттю все лице почало чухатися і боліти.

– А щоб мені!.. Все життя аплікатором Кузнецова підтиратися! Що це таке?!

– Це, Ваароне, твоє відображення, – Сірі скептично шкірилася. – А дівчата, оскільки погано тебе навчили, нехай реабілітуються. Евеліно, вилікуй. Татаніє, прополощи його, бо дуже від нього... Драпаном тхне!

Сірі з Аїдом кудись потихеньку попрямували, а дівчата кинулися спокутувати свою провину.

Невидима сила підняла мене на пів метра від землі і я завмер у повітрі, розчепірівши руки й ноги, немов морська зірка. Одяг ривком злетів з мене, неначе я терміново опанував професію стриптизера.

Від землі повітрям, неначе прозорі ліани, до мого тіла потягнулися водяні рівчачки. Доволі тепла вода впеленала моє тіло, немов скафандр, залишивши відкритим лише обличчя.

– Затримай дихання, – наказала Татанія.

Я ледь устиг набрати повітря, коли вода закрила мені обличчя й, одночасно вся спінившись, почала швидко рухатися по моєму тілу. Три — чотири секунди такого купання з масажем – і вся піна опала на траву та дуже швидко розчинилася в землі.

Хвиля гарячого повітря – тіло миттю висохло.

Невідомо звідки з'явився мій, вже чистий та теплий одяг, і миттєво одягнувся на мене, немов би пройшовши крізь тіло.

Мене опустило на землю, і за свою справу взялася Евеліна. Підійшовши, вона оглянула моє розпухле обличчя і кілька разів торкнулася прохолодними пальцями в різних точках.

– Усе, – дівчата взялися під руки й пішли наздоганяти Сірі. – Пішли, Ваароне! До речі, ти навчився користуватися пам'яттю поколінь?

– Не дуже виходить. А що, немає можливості якось по-іншому передати це уміння?

– Насправді, цієї навички немає на передачу. Зейці самі повинні освоїти кристал переходу й доєднатися до пам'яті поколінь. Це суто особисте вміння. Воно виробляється й використовується лише кожним окремо для свого каменю переходу. Загалом у малечі на це йде пару днів. Але ти не паси задніх, поки не навчишся користуватися кристалом, питання до Сірі став уголос.

– І то хліб, – я наздогнав дівчат і пішов поруч. Згодом, трохи подумавши, вирішив нахабніти до кінця:

– А можна мені ще взуття якесь зробити?

– Можна, – Татанія поправила волосся. – Але ми цього робити не будемо.

– Але ж ми домовлялися...

– Домовлявся ти, і не з нами. А перше взуття ти повинен зробити собі сам. Інакше принципи виховання порушимо. Дотичний, якщо він вирішує стати охочим, й далі зростати в ремеслі, не може отримувати допомогу в питаннях, що не відносяться до життєво важливих. Загалом, Евеліна повинна була тебе лише вилікувати, а митися ти повинен був би сам. Але про це мене просила Сірі. Тож, тобі пощастило. Якщо за охочого все будуть робити інші, то мотивація пропаде. Це якби ми самостійно поставили на тебе ментальний бар'єр на всю ніч, а не ти сам. Ти б тоді довго його вивчав. А так, у тебе на обличчі є доволі гарна мотивація. Твої набряки минуть лише через деякий час. Отже, ти швидше навчишся засинати з одягненим ментальним бар'єром.

– Ну так-то воно так, але я ще невідомо коли навчуся робити собі одяг.

– "Ну так-то воно так", – передражнила мене Татанія. – Але якщо я зараз зроблю тобі взуття, то ти навчишся набагато пізніше.

– Зрозуміло. Евеліно, отже, ти не повинна мені допомагати, надаючи образи умінь, і порядок у якому їх краще вивчати?

– Навпаки. Це і є процес навчання, і чим швидше ти засвоїш уміння, тим краще. Ти у мене запитав, як прискорити засвоєння знань, я тобі допоможу, коли ти освоїш кристал переходу. Тут куди не кинь – прискорення навчального процесу. Є питання – знайдеться відповідь. Ти зараз у Сірі також будеш вчитися згідно з цим принципом. Поки учень нічого не потребує, йому нічого нецікаво, отже, і вчитися він нічому не хоче. Як тільки учень починає ставити питання – автоматично він готовий вчитися.

– Іще. Виходить, що можна просто навчитися тримати ментальний бар'єр, знайти

собі гарний драпан недалеко від "відра води" та все життя жити, нічого більше не потребуючи.

- Звісно, можна. Скажу навіть більше, багато зейців так і живуть. Кожен сам вирішує, як проводити своє життя. Так живуть і кристалозалежні. Є що їсти, є що пити, кристал надає безмежні можливості, щоб було що подивитися. То вони так і живуть, поки не повмирають.

- Ти ж казала, що їх лікують.

- Лише якщо вони самі схочуть. Таке бажання виникає у них не так часто, як би нам хотілося, але в деяких усе ж відбувається прозріння. Таким свідомим зейцям, крім того, що вони просто існують і спілкуються з подібними собі у пам'яті поколінь, починає хотітися змін на фізичному плані. Їм хочеться щось створити, або щось змінити в реальності. Тоді вони звертаються до дріад, бо просто так відійти від примітивного життя вже не здатні. Тоді ми їх і лікуємо.

- Дивно, а у нас... Тобто в моєму світі, якщо хтось хоче відійти від суспільного життя, то знаходить собі печеру, де буде жити, харчується тим, що Бог пошле, запиває це водою, і нічим більше не займається. Тоді всі починають вважати його дуже розумним і йдуть до нього за мудрою порадою.

- З приводу твого світу нічого не можу відповісти. Зараз Сірі дотична до твоїх спогадів і саме у неї тобі потрібно про таке питати. Бо я взагалі не зрозуміла, про що ти питаєш, і навіщо вашим зейцям Бог посилає щось, що можна їсти. Он вона. Іди, питай.

Ми вийшли на велику галявину, десь пів сотні метрів у діаметрі, що мала форму майже ідеального кола. На галявині росла низенька травичка і лиш за межами цього великого зеленого кола різко починалося різнотрав'я, кущі та дерева. Всередину, за межі галявини, не росла жодна із гілок крон дерев гігантів.

Коли я вийшов на галявину і подивився вгору, то відчув себе у велетенському храмі з рівними зеленими стінами. Сонце знаходилося десь збоку. Чисте блакитне небо у формі кола слугувало для зеленого храму стелею. Не помітив підрізаної зелені. Гілки за межу кола просто не росли. Напевно, вчора ввечері Аїд і Сірі займалися саме створенням цієї галявини.

Деміург сиділа навколішки ближче до центру галявини та щось викопувала з землі. Аїда помітив на краю галявини. Він напівлежачи ширяв над землею і, схоже, спав. Дівчата неспішно пройшли через усю галявину і, піднявшись у повітря, доєдналися до аса, також зависнувши у повітрі. Позаплющували очі й відкинулися назад, начебто сиділи в невидимих кріслах стоматолога.

Не спала лише Сірі, тому я попрямував до неї. Підійшовши, побачив, що дріада, у своєму зеленому комбінезончику, навколішки сиділа в піску. Площу, близько чотирьох квадратних метрів, замість м'якого килима з трави вкривав чистий річковий пісок. Ближче до центру цієї пісочниці навколішки сиділа Сірі, й розкопавши верхній сухий шар піску до вологого, зеленим пластмасовим совочком набирала вологий пісок у червоне відерце. Довкола по піску розкиданий дитячий набір для ліплення формочок, а поряд із дріадою стояли декілька свіжозбудованих пасочок. На Землі такі, свого часу,

ліпив, напевне, кожен малюк.

Було дуже дивно побачити тут земні іграшки. Сірі дуже зосередилася на своїй справі, тому я, вмоствившись на траву, деякий час тихенько спостерігав за її діями.

Ввічливе очікування не допомогло. Сірі натхненно продовжувала свою справу і зовсім на мене не зважала. Пригадав, що, поки немає питань від учня, вчитель вважає, що учню нічого не потрібно, і вирішив спробувати спитати:

- Вітаю, Сірі. Дозволь тебе трохи відірвати від цієї, без сумніву, цікавої справи. У мене є багато питань. Чи можна у тебе отримати на них відповіді?

Сірі на мить підвела погляд, пильно подивилася на мене, а потім знову заходилася робити пасочки, але почала відповідати.

- Вітаю, Ваароне. Знаєш, чим далі, тим більше мені подобається ім'я, яке ти мені дав. Для того щоб отримати відповіді на свої питання, немає потреби відривати мене від моєї справи. Он бачиш, три тушки над рівнем Зеї. Вони зараз дуже щільно обмінюються зі мною дурними питаннями. Дурними тому, що вони просто беруть від мене інформацію з різних шарів пам'яті поколінь, яку могли б і самі відшукати, і переписують її у свої архіви тієї ж таки пам'яті поколінь. Твоєю мовою, відбувається копіювання та подвоєння інформації за різними адресами. Оскільки ти ще не ввійшов у свідомий контакт із пам'яттю поколінь Зеї, я спробую тобі відповісти, але лише на ті питання, які заважають тобі більш конструктивно дивитися на реальність і відвертають від подальшого розвитку. Подекуди банальна цікавість заважає зейцям зосередитися на отриманні навичок, які допомагають пізнавати світ і розвиватися. Тож, я надам тобі відповіді усною формою спілкування, але ти повинен пам'ятати, що швидкість передачі інформації усно у десятки разів повільніша від можливостей пам'яті поколінь, тому раджу тобі швидше освоїти кристал переходу. Оскільки я зараз дотична до твоїх спогадів, то буду говорити з тобою твоїми образами. Це допоможе швидше зрозуміти процеси, що відбуваються, на зрозумілих тобі прикладах. Отже, почнімо. Питань можеш не ставити. Я вже їх знаю. Відповідатиму лише на найболючіші. Які тобі заважають. Чим ми зараз тут займаємося, я тобі вже розповіла. Ті троє навчаються, а я аналізую земні захоплення та вподобання дітей. Цю галявину справді створив мені вчора увечері Аїд. Асу доступний повний контроль над рослинами й живими організмами. Для нього змінити навколишнє середовище не є складним завданням.

Затамувавши подих, я сидів і слухав. Хоча питання, які обирала деміург, можуть здатися наївними, але мені дійсно було то так цікаво, що цікавитися чимось іншим поки не хотілося.

Я намагався структурувати отриману інформацію.

Світ Зеї.

Він інший. Виявилось, що він не належить до земної теорії паралельних світів, він не знаходиться у звичному мені всесвіті, він зовсім інший. Насправді, байдуже, як його сприймати.

Можна вважати його паралельним світом. На моє життя це ніяк не вплине. У мене немає амнезії, моє тіло дійсно має спогади живої істоти, що прожила на Землі понад

п'ятдесят років, вважала себе людиною, чоловіком, українцем і ще багато ким. Земне суспільство майстерно спонукає людей до навішування на себе різноманітних ярликів і обов'язків.

Крім спогадів, як виявилось, я маю канал у пам'ять поколінь свого земного світу, яким зараз скористалася Сірі для отримання великої кількості інформації, дотичної до моїх спогадів. Я ним також можу користуватися, але, на відміну від деміурга, лише для читання. Поповнити звідти свою тутешню базу знань на невідому мені раніше інформацію у мене не вийде.

Пояснити для себе існування світу Зеї можна безліччю способів. Сірі навела декілька на вибір:

Перший. Зея – новонароджений світ. Мій попередній аватар, старий землянин Валерій, створив Зею за допомогою свого волевиявлення, самотійно, разом із багаторічною історією, разом із моїм тілом, і всіма іншими мешканцями, разом із лісами, морями, полями та горами, сонцем і небом, разом з усім. Після створення, він записав у моє тіло свої спогади.

Другий. Земля і Зея – різні світи. Мій попередній аватар жив на Землі все життя. За допомогою властивостей мозку він випадково натрапив на канал, що поєднує світи Землі й Зеї, і наприкінці життя перекинув свої спогади у нове тіло, яке, знову ж таки, самотійно створив собі тут на Зеї.

Третій. Весь світ Зеї – це галюцинація, котру я, як житель Землі, створив у своїх свідомих сновидіннях. Зараз я сплю і бачу сон. Коли прокинуся, все життя на Зеї буде мною забуте, або залишиться у пам'яті легким маревом сну.

Ще існує безліч варіантів: варіант, де мій аватар зараз живий; і варіант, де він помер; варіант, де я – єдиний носій свого "я"; і варіант, де я – лише аватар, яким грає в гру від третьої особи якийсь невідомий гравець, у голову якого моє "я" переселиться після смерті.

Загалом, варіантів безліч. Головне, що потрібно зрозуміти: всі ці варіанти ніяк не вплинуть на моє сьогоденне самосприйняття світу. Всі ці варіанти – це лише намагання досягнути велич свого творця. Всі ці потуги марні.

Можна для власного заспокоєння прийняти для себе один із варіантів, який найкраще підходить для заспокоєння свого еґо.

Можна, навпаки, відкинути всі варіанти й засвоїти для себе, що значення має лише той варіант, який у цей момент допомагає із розв'язанням життєвих питань і проблем, але при цьому потрібно постійно пам'ятати, що навіть цей варіант не має значення, бо довести його істинність неможливо.

З огляду на свій життєвий досвід, можу лише порадити ставитися до життя, як до улюбленої гри у стилі ММО РПГ. Для психіки – це один із найліпших варіантів. Виглядає це так: ти закинув свій аватар у гру, стер свої справжні спогади та натомість записав аватару штучні, які нададуть грі більшого драйву.

Всю інформацію, яку ти сприймаєш у цій грі, можна для себе класифікувати як правила гри. Деякі з них є справжніми правилами, деякі хибними. Твоє завдання –

розрізнити їх.

Ти можеш керуватися правилами гри, а можеш їх порушувати. Свідомо чи несвідомо, але, порушивши чи то справжні, чи то хибні правила, ти ризикуєш понести відповідальність. Не важливо – порушив ти їх свідомо чи ні. Ставкою у цій грі є твоя іскра життя.

Сірі побудувала вже з десятків фігурок із піску.

– Зі світом Зеї поки що все. Цього достатньо, щоб тимчасово притишити твою задрану цікавість. Далі продовжу, затвердивши Зею як реальність. Згідно з моєю реальністю, повторюю, що у тебе немає амнезії, твої спогади про Землю є реальними, ти зараз маєш реальне тіло людини. Жодне зі створінь Зеї, навіть Бог, не дотичні до створення твого тіла, але твоє тіло створене саме на Зеї, за нашими принципами. Тобто у твого тіла значно знижена статева функція, твоя репродуктивність стерильна, твій варіант тіла без зайвого волосяного покриву на підборідді й під пахвами, але твоє тіло створили все ж не зейці. Згідно з інформацією з пам'яті поколінь, твоє тіло з'явилося нізвідки, на дорозі до поселення зейців, де ти вперше побачив Евеліну з Геліоклесом.

Сірі скінчила займатися пасочками. Вкопала ямку завглибшки з лікоть. На дні ямки з'явилася вода. Дріада заходилася черпати воду з піском рукою, і, пропускаючи крізь пальці вологу піщану кашу, створювати на сухому місці чудернацький замок із наляпаного розчину.

Шмат XIX

∞ Невідомо коли. Невідомо де

Багато разів бачив як батьки з дітлахами робили споруди з мокрого піску на пляжі. Пильнуючи, як каша із води й піску протікає крізь пальці та залишає кияхи затверділої маси, Сірі продовжила свій урок, відповідаючи на непоставлені питання, які видряпала з моєї голови:

– Шес? Шеси, згідно з нашою теорією, підкреслюю, лише теорією, є проекцією у наш світ жителів іншого паралельного світу. Контакт із ними неможливий. Вони живуть за своїми, нікому не відомими законами і правилами. Зустрічаються частіше на рівнинах. До них дійсно потрібно ставитися як до меблів.

Гори? Тобі приємніше буде вважати гори рештками дерев кремнієвої ери? Будь ласка. Чим вони є насправді, для тебе не має значення. Тобі варто лишень знати, що в горах знаходиться більшість міст наступних. Земляни ж звикли великі скупчення людей і споруд називати містами.

Бог на Землі? Його немає. Він відсутній. Твої знання і спогади підказують, що Він колись був, і деміурги були. На Землі навіть збереглися рештки дерев життя, але наразі немає ні Бога, ні деміургів. Куди вони поділися – не має значення, і інформації у вашому інфополі, яке тут називається пам'яттю поколінь, я не знаходжу. Але у вашому світі є інформаційне поле, себто пам'ять поколінь, хоча воно у дуже поганому стані. Ремесло на Землі у зародковому стані. Можу припустити, що на Землі існує певна,

дуже обмежена кількість людей, які дотичні до ремесла і можуть бути віднесені до найнижчих рангів впливу на реальність. Але ці люди невідомі суспільству, і живуть відірвано від соціуму. Загалом, можу погодитися з твоєю думкою, що люди мають паскудну вдачу. Можу запропонувати теорію, що, після зникнення Бога і деміургів, та частина людства, яка була недотичною до ремесла, просто знищила ремісників, які могли передавати знання і вміння учням. Знищила, тому що земне суспільство не може стерпіти біля себе інших людей, або явища, що не вкладаються в картину світу, або на декілька шаблів перевищують соціум у загальному розвитку. Люди – ті ще звірі. Ви навіть Бога у своїх віруваннях розпинаєте, вимагаючи від нього чуда і перекладаючи на нього відповідальність за всі свої гріхи. Якщо серед вас народжуються генії, ви їх убиваєте, тим самим відкочуєте свій рівень розвитку на сотні років назад. А після смерті цих геніїв ставите їм пам'ятники й прославляєте ті їхні винаходи, знищити всі згадки про які у вас не вийшло. Калік і юродивих ви, навпаки, прославляєте за життя, а після смерті не згадуєте зовсім.

До речі, про кристалозалежних, яких ти намагався порівняти із земними мудрецьми. Ти взяв неправильний приклад. Кристалозалежні зейці вимикають свій мозок, тому що починають бездумно спостерігати за навколишнім світом, а ваші мудреці, навпаки, вмикають мозок, намагаючись відійти від суспільного життя і налагодити зв'язок із вашою пам'яттю поколінь. Тому їх справді можна назвати мудрецьми, хоча й серед них повно лінивців. А ось тих людей із Землі, які ведуть життя амеби й просто спостерігають за життям світу через екран телевізора, дійсно можна порівняти із нашими кристалозалежними. Там вимикається розвиток і йде деградація, бо вони користуються чужими думками й чужими ідеями. Вимикаючи творчий пошук та критичне мислення, вони перестають відчувати причинно-наслідкові зв'язки й не можуть розвиватися.

Чи були на Землі інші цивілізації? Були, й не одна. Про це свідчать багато фактів, про які ти отримав інформацію упродовж життя. Чому про це відсутня інформація у загальному користуванні для населення? Тому що люди схильні приховувати та підтасовувати історичні факти й виставляти себе вінцем творіння. Оскільки люди – як вони вважають, це вершина цивілізації, то вони не можуть визнавати, що хтось у минулому був більш розвиненим, ніж вони. Тому для людства найдоцільнішою виглядає історія, коли людські створіння розвивалися від пітекантропів до людей прямоходячих, із нижчих шаблів до вищих. Результатом такого розвитку мусить бути найвищий шабель – нинішнє покоління. У земній історії, яку пропонують на загал, можна відшукати якісь реальні факти у часі, що охоплює три минулі покоління, себто "поки діди пам'ятають". Усе, що було раніше, перекручується, спотворюється, переписується і трактується в угоду переможцям у війнах або панівному класу.

– Чи існують у земному світі інопланетяни? Ну і дурні ж питання тебе хвилюють, Ваароне! – Сірі дзвінко розсміялася. – Добре, з тієї інформації, що дотична до тебе, я не можу набрати фактів, які стовідсотково підтвердили б, або спростували факт існування інопланетян. Однак я бачу багато фактів, які підтверджують існування інших форм

розумного життя на Землі, які були винищені людьми через занадто велику, як їм здавалося, різницю у зовнішньому вигляді. Ми починаємо схилитися до висновку, що свого часу Бог і деміурги ухвалили правильне рішення, знешкодивши людський вид повністю. Інакше Зея могла б зараз виглядати, як Земля.

Чути це мені було неприємно, але, знаючи людей особисто, я змусив визнати, що Сірі таки права.

- Стосовно ж інопланетян, оскільки факт їхнього існування є бездоказовим, і ти зараз ніяк не можеш поповнити інформативну базу у своїй пам'яті, пропоную зняти питання, як несуттєве.

Не чекаючи мого підтвердження, Сірі продовжила:

- Зміна тіла? Ще раз наголошу, що ніякого продовження життя у новій оболонці не відбувається. Так може здатися, але так не є. Ти повинен усвідомити, що зараз тривалість твого життя складає два дні. Просто, ти маєш життєвий багаж іншої живої істоти з іншого світу. Тобі добре запам'ятався відхід попередньої Татанії. Тебе це обурило, тобі це не зрозуміло і ти так на це реагуєш лише тому, що у суспільстві твого минулого таке не прийнято і ти до такого не звик. З твого погляду, це можна порівняти із вбивством, або з евтаназією, що, за законами твого суспільства, також має вважатися вбивством. Якби твій минулий народився в сім'ї жителя далекої півночі на Землі, де серед законів був би один, згідно з яким старих і немічних жителів племені необхідно відправляти на крижині в океан, на смерть, твоє ставлення до смерті попередньої Татанії було б іншим. А якби ти народився в племені канібалів, які в голодні роки з'їдають старих і немічних, попередньо відрубуючи їм голови, то ти дивувався б жорстокості та недоцільності варіанта з крижиною. Крім того, що марно витрачається така кількість м'яса, так літню людину ще й змушують іти на тяжкі страждання і на можливе самогубство у крижаній воді, або смерть від холоду, голоду, або від зубів хижаків. А у вашому племені канібалів усе доцільно, швидко і безболісно. Людина відходить у світ духів без мук, і допомагає зберегти життя своїм нащадкам, віддаючи їм своє м'ясо у голодні часи. Тобто, нагадаю тобі ваше ж прислів'я про те, що у чужий монастир зі своїм уставом не ходять. До речі, і на Землі є багато країн, де евтаназія вважається нормальним явищем. Щодо відходу, то у випадку з Татанією він був добровільним. Якщо минулий бажає дожити своє життя до кінця, це його право, і ніхто йому в цьому заважати не буде. Якщо ж минулий за якихось причин вважає своє подальше існування непотрібним ані йому, ані суспільству, то він звертається до будь-якого майстра життя. А на Зеї майстрами життя можуть бути лише дріади, отже, до дріади зі званням майстра, і майстер гасить його іскру життя та передає кристал переходу до дерева життя, де вирішується, чи варто надавати іскри розуму і досвіду іншому тілу. Так, не всі отримують можливість передати свої іскри наступному. Це вирішують біля дерева життя. У випадку із Татанією це вирішував Аїд. Ти цього не помітив, бо всі перемовини та аналіз кристалів на передачу велися у пам'яті поколінь. Може тому відхід минулої Татанії здався тобі якимось обов'язковим і тривіальним. Бачу, що цей момент тобі не дуже зрозумілий, тому наголошу на тому, що "минулому"

байдуже, чи передадуть його іскри розуму і досвіду "наступному", чи ні, бо саме його, "минулого", життя кінчається. Саме він, "минулий", скінчить своє існування. Його унікальна іскра життя згасне. Ти сам добре пояснив це за столом у гномів. Так, "наступний" може вважати себе тим же зейцем, досвід якого він отримав, але може і не вважати. Все залежить від того, наскільки велика різниця наступної іскри життя від минулої. Можливо, варто краще пояснити сутність іскри життя. Твоєю мовою іскру життя можна назвати твоїм "я", твоєю особистістю, твоїм самоусвідомленням, твоїм его. Знову ж таки, твоєю мовою іскра життя пов'язана з ДНК, але не відображається нею. Іскра життя особлива для кожної живої істоти. Якщо взяти іскру життя окремо, то з самого початку, крім тієї енергії, яка підтримує в одній купі клітини твого тіла, іскра життя несе з собою невелику кількість інформації. Це базові інстинкти і невеличкий алгоритм реакції на обставини. Цей алгоритм земляни називають свободою ухвалення рішень. Саме цей алгоритм, хоч і маленький, але особливий для кожної живої істоти. Відразу після народження на нього кріпляться іскри досвіду і розуму. Зрештою, коли істота стає дорослою і являє собою результат усіх подій, які з нею відбулися за час її життя, цим маленьким алгоритмом можна взагалі знехтувати. Однак на Зеї бувають варіанти, коли іскра життя "наступного", коштом цього алгоритму, настільки відрізняється від минулої іскри життя, що істота зовсім відмовляється приймати розум і досвід "минулого". Наприклад, якщо "наступний", згадуючи досвід "минулого", настільки відкидає всі вчинки свого "минулого", настільки не вважає їх своїми, бо він би так ніколи не вчинив, що відбувається нервовий розлад, то ми змушені загасити таку іскру життя, переносячи іскри розуму і досвіду "минулого", що дуже цінні для суспільства, до наступної іскри життя. І так, доки не знайдеться підходяща іскра життя. Але сама іскра життя несе настільки мало інформації, що такі випадки трапляються дуже і дуже рідко. Наприклад, Аїд, за свої двадцять два життя, бачив таке лише один раз. Хоч твоєму его і неприємно буде чути таку новину, але іскри життя є витратним матеріалом. Після смерті твоє самоусвідомлення згасне. Люди твого кола існування, що якнайдалі відкладають необхідність створити для себе закінчену картину всесвіту, відкладають на безвік і усвідомлення своєї смертності. Дуже часто вони, почувши від релігійних діячів, що душа після смерті продовжує свою ходу у вічність, об'єднують для себе поняття душі з поняттям его і заспокоюють свою свідомість тим, що саме его, саме його "я", продовжить шлях у вічність. Можливо, таке самозаспокоєння і корисне, але воно не є чесним. Що ж, пішли далі.

Ас? Так, асом за одне життя не стати. Свого роду рекорд зробив доволі давно дріада Фастор. Він за перше життя отримав звання майстра ремесла тричі. Всі двадцять чотири звання майстра різні аси збирали від семи до тринадцяти життів. Асом може стати зейць, навіть якщо він не народжений дріадою. Якщо під час одного із переходів, наприклад гном, отримає тіло дріади, то, провівши у ньому два або три життя, зможе асимілювати свої іскри й пробудити у собі риси дріади. Йому підкориться як мова дріади, так і інші анатомічні особливості, необхідні для опанування рівня повного майстра ремесла життя. Ти правильно підмітив, що пам'ять живої істоти не здатна

тримати в голові надмір знань і вмінь. Із часом усе забувається, отже, накопичення всіх двадцяти чотирьох видів впливу на реальність для звичайної живої істоти – практично неможливе завдання. Для цього дотичні зейці користуються кристалами переходу. Вільний доступ до пам'яті поколінь дає можливість архівувати свої знання у блоки пам'яті та в будь-який момент витягати необхідний пласт інформації для застосування на практиці. Лише організм дріади влаштований так, що може розчинити кристал переходу у своєму тілі. Твоєю мовою: замість телефонного кабелю, який усі дотичні використовують для доступу до пам'яті поколінь, дріади використовують оптоволоконний. Це збільшує можливості дріади в рази.

Першонароджені? Як ти міг помітити, у світі Зеї дика природа влаштована так, що будь-який зейць ніколи не буде знати ні голоду, ні спраги, ні холоду. Першонароджені вважаються на Зеї, якщо так можна висловитися, вищою кастою. Це тому, що лише вони можуть народжувати нових зейців. А оскільки на Зеї для того, щоб виживати, достатньо оволодіти бар'єром, і немає потреби шукати у суспільства захисту від хижаків, то після досягнення повноліття, у двадцять два роки, першонароджені входять у дорослий вік і можуть вести той стиль життя, який їм подобається, аж до кінця свого першого життя. Головні особливості першонароджених у тому, що їхня іскра життя не отримана напряду від природи, а запалена іншими першонародженими, і у тому, що їхні іскри розуму й досвіду запалюються одночасно з іскрою життя. Як ми вже говорили, першонароджений розуміє, що його життя одне, що він не переселиться у наступного, тому він живе своє життя так, як бажає. Однак у середньому віці, коли рівень сексуальної активності спадає, коли діти виховані, велика кількість зейців замислюється над тим, щоб лишити після себе не тільки дітей, а ще щось. Тоді у житті таких зейців починається фаза суспільної активності. Бо лише необхідність для суспільства може дати можливість передати свої іскри розуму та досвіду наступній живій істоті. Користю для суспільства на Зеї може вважатися взяття на себе відповідальності та освоєння ремесла, рангом від майстра і вище, або незакінчена справа, себто винаходи та інші нововведення для покращення життя першонароджених. Основне соціальне завдання члена суспільства на Зеї – це створення гарних умов для життя першонароджених та їхнього потомства. У тебе в думках відразу виникає багато варіантів спекулювання з метою покращення свого життя, або уникнення відповідальності за свої вчинки. Але ти повинен розуміти, що всі ці варіанти виникають у тебе у зв'язку з тим самим уставом, який твій попередник здобув собі на Землі, і з яким у чужий монастир не ходять. Виховання нового покоління до повноліття передбачає більшість із таких спекуляцій і уникає їх. А для тих зейців, які вирішують порушити принципи життя, існують невідворотні покарання. На Зеї життя будь-якого зейця апріорі публічне. І за тобою зараз може хтось слідкувати через пам'ять поколінь. А якщо ніхто й не слідкує, то в будь-який момент усі бажаючі можуть передивитися все твоє минуле життя. Себто, якщо зейць порушує принципи життя, то про його вчинок дуже легко дізнатися. А ремесло і дріади роблять покарання за цей вчинок невідворотним.

Тепер трохи про дріад. Коштом певних анатомічних та фізіологічних рис дріад їм доступний вплив на живі тканини живих істот. Для даної теми важливо, що лише дріади, а тепер, як я розумію, і люди, за допомогою ремесла можуть, зневажаючи ментальний бар'єр, погасити іскру життя будь-якого зейця.

Для тебе, Ваароне, це дуже важлива інформація. Дріади, а тепер і люди, проходять етапи виховання, які значно відрізняються від виховання інших зейців. Оскільки ці два види дотичні до вмінь життя і лікування, та загалом і до вмінь смерті, то суспільство мусить жорстко контролювати виховний процес навіть у першонароджених дріад. Говорячи твоєю мовою, дуже важко нейтралізувати маніяка-вбивцю, що володіє мистецтвом ремесла, навіть маючи під рукою інформаційну підтримку пам'яті поколінь. Набагато краще запобігти виникненню такого маніяка. Тому суспільство контролює психічний стан дріад, а тепер і твій, тобто людей. Як тільки ти освоїш уміння ремесла, за допомогою яких можна загасити іскру життя, а для дріад це одне із найпростіших умінь, то ти повинен будеш певний час жити поруч із кимось із наставників і виконувати певні завдання, пов'язані з іскрами життя. Твоєю мовою – ти будеш убивати тих істот, на яких тобі вкаже наставник. Іноді це будуть ті, кому необхідна евтаназія; іноді ти будеш виконувати покарання на смерть, тобто виступати у ролі ката. На жаль, у будь-якому суспільстві існують порушники. Головна ціль подібних завдань – це вирівняти твоє ставлення до смерті. Однак, якщо ти відчуваєш, що вбивство або страта настільки противні твоєму еству, що ти не зможеш загасити іскру життя, то ти, поки раніше, можеш відмовитися освоювати ремесло. Ти навчишся доступу до пам'яті поколінь, але ремесла не освоїш. Відмовившись від ремесла, ти все своє життя зможеш прожити, будучи недотичним до ремесла. Така доля дріад, які відмовляються від ремесла заради того, щоб не мати можливості віднімати життя. Ти повинен зрозуміти, чим ти ризикуєш. Якщо ти погодишся на вивчення ремесла, може статися, що тобі м-м... Скажімо, сподобається вбивати. Тоді твій наставник просто загасить твою іскру життя, щоб суспільство не мало клопоту з "убивцею за бажанням", а твій кристал переходу назавжди відправиться у підпросторову кишеню без права повернення. Тож я зараз трохи помовчу, а ти подумай і оголоси про своє рішення. Або ти починаєш вчитися, або відкидаємо ремесло і ти ведеш далі життя недотичного (хоча й без умінь впливу на реальність), зате й без ризику передчасно загасити свою іскру життя, якщо виявиться, що ти психічно невірноважений.

Мене це трохи заділо.

– Сірі, ти підступна. Так цікаво про все розповідала і так неочікувано підвела мене під монастир. Тут справді треба подумати.

– Я не підступна. Просто зараз ти пройшов перше випробування, яких буде ще дуже багато. Якби ти відразу, без роздумів, погодився і дав позитивну відповідь на вивчення ремесла, ти підписав би собі смертний вирок, бо обдумати це питання завчасно ти не міг, погодився без роздумів, отже, бажаєш убивати. Існує ще варіант – просто залишити тебе без навчання, але з часом, через пам'ять поколінь, ти можеш випадково навчитися цього небезпечного вміння. Отже, простіше тебе ліквідувати

зараз.

"- Одначе, як тут у них усе просто! Крок ліворуч, крок праворуч – ліквідація на місці! І ніяких тобі переживань, усвідомлень своєї вини. Вичистили й викинули, неначе бур'ян, і сліду за тобою не залишиться. У нас, на Землі, намагалися б вилікувати. А за совка брали б на поруки."

"- У нас? Усе ніяк не відійдеш від земного? Треба звикати. Тобі зараз два дні з хвостиком. У тебе тут навіть ім'я власне з'явилося. А спогади старого маразматика Валерія пора навчитися тримати у ролі валізи зі старим барахлом."

"- Так, і мушу визнати, тіло мені дісталось нічого собі, гарне тіло. Ендокринна система врівноважена на рівні супермена. Ось зараз, хоча й несвідомо, пройшов по лезу бритви, був на волосину від смерті, але навіть запізненого викиду адреналіну немає. Спокійно аналізую інформацію. Неначе кішка, що втекла від зграї собак, мимохідь вислизнула з-під коліс декількох машин, а за мить уже спокійно сидить і вилизується, буцімто нічого не сталося."

"- І все ж таки, як беземоційно мене тут можуть стратити. Его вимагає співчуття і жалості."

"- Це тому, що виникає дисонанс від побаченого і почутого. Сірі не є десятирічною дівчинкою. Це деміург, вік якого, порівняно з моїм, можна вважати вічністю. Якої емпатії ти від неї чекаєш? Це все одно, що ти звернувся б до сфінкса на Землі. До істоти, що прожила тисячі років, і в якій ти викликаєш цікавості не більше, ніж хробак під ногами. Напевно, тому тут так поважають першонароджених. Крім того, що вони можуть розмножуватися, в них іще залишаються почуття, емпатія. Їхня ендокринна система ще розбалансована настільки, що дозволяє любити, співчувати, радіти й гніватися. А життя наступних стерилізоване і врівноважене. Воно тільки й може слугувати, що для створення умов для життя першонароджених."

"- До речі, треба буде запитати Сірі про Бога та деміургів. А ще про тебе. Так, про тебе, голос у моїй голові, який доволі часто влазить у роздуми із дурними ідеями."

"- А ти не боїшся, що наявність голосу в голові може стати тригером для твоєї ліквідації, як особи із шизофренічним роздвоєнням свідомості. Тобі скоро зейців убивати треба буде, а ти із собою домовитися не можеш?"

"- Ні, цього разу ти мене не підловиш! Сірі зараз читає все у нашій макітрі, і якщо я почну ховати свою зацікавленість до власного стану здоров'я, це ще швидше може послугувати вироком. Вона про тебе вже все знає. І я нарешті визнаю, що ти за один."

"- Добре, хоча в нашій пам'яті так і не прийнято, але потрібно говорити правду, а далі нехай буде, що буде. Я зараз як на прозекторському столі. Мене дивляться наскрізь. То ж уперед, вирішуй!"

Після роздумів я оголосив своє рішення:

- У мене немає вибору, Сірі. Ремесло на Зеї – це вплив на реальність із величезними

можливостями. Зі свого минулого життя я засвоїв одну думку, яка ідеально підходить до теперішньої реальності, і я можу вважати її стовідсотково правильною. "Сенсом життя всіх живих істот є процес зміни реальності навколо себе". З огляду на цю тезу, якщо я зараз відмовлюсь освоювати ремесло, то відмовлюсь від стовідсоткового життя, на користь життя з одним відсотком сенсу. І це лише тому, що я злякався смерті? Мені хочеться сподіватися, що страх смерті вже поборов іще у своїх спогадах, тому, звісно ж, я хочу опанувати ремесло, бо дуже вже комплексую, коли мені треба сходити до вітру, а прибрати лайно за собою, як дотичний до ремесла зейць, я не можу. Те, що на додаток до ремесла я отримаю таку небезпечну зброю, як я зрозумів, знаходиться поза можливостями мого впливу. Тобто, хочу я її отримати, чи не хочу – не має значення, бо я її все одно отримаю. На Землі звичаї ще доволі дикі, і в нас побутує таке прислів'я: "Бог створив людей різними, сильними й слабкими. А потім Семюел Кольт створив свій револьвер і вирівняв їхні можливості". Обов'язком чоловіка є захист свого життя і життя своїх близьких, і наявність зброї надає чоловіку на Землі впевненості у собі. Тому те, що я буду мати можливість убити живу істот, мене навіть тішить. Але тішуся я, імовірно, з того, що буду мати можливість убити захищаючись, тобто матиму змогу дати відсіч і перемогти агресора. А думка про те, що мені доведеться когось навмисно вбивати не надає радісних емоцій. Якщо заради ремесла мені потрібно буде взяти участь у ритуалі вбивства... Я просто готовий до цього, але радості точно не отримаю.

- Що ж, тоді продовжимо. - Сірі ніби й не робила паузи.

Зараз дріада стояла біля свіжого фундаменту, на якому було викладено вже три ряди цегляної кладки.

У синьому будівельному комбінезоні й оранжевій касці Сірі, тримаючи в руках кельму, стукала нею по свіжопокладеній на цементний розчин цеглині й пильно слідувала, щоб цеглина лягла рівно, звіряючись по мотузці, яку попередньо натягнула для підтримання горизонту.

Серед галявини така новобудова виглядала трохи дико, але всім на це було начхати. На межі лісу кількість летючих тіл збільшилася. Там на своїх місцях лишилися Аїд і Евеліна. Татанія зникла. Мабуть, кудись пішла.

Але натомість з'явилися ще з десяток нових клієнтів, що також у позі пустих марнотратників життя, на невидимих шезлонгах, розляглися у повітрі із заплющеними очима.

Серед новоприбулих я помітив двох гномів і одного ельфа. Інші були дріадами. Сірі взяла до рук наступну цеглину і, не звертаючи на мене ніякої уваги, продовжила розповідати так, неначе розмовляла сама із собою:

- Так, що там у тебе далі? Чому дівчинка? Тут усе простіше, ніж тобі здається. Коли ми з Аїдом зустрічалися минулого разу, був потрібен процес навчання. І хоч світ Зеї – це світ минулих і наступних, де молодість і старість тіла майже нічого не означають, однак похилий вік учителя все ще надає вагомості тій інформації, яку від нього отримують. Тому тоді був дідусь Хнор. Зараз головним є процес отримання великих масивів інформації. Тому я використовую дитячий організм дріади. Мозок дитини може

дуже швидко засвоювати нові знання і досить гнучкий, щоб сприйняти незвичну інформацію. Дитячий організм також не обтяжений перенавантаженням статевих рідин, які заважають сприйняттю й обробці інформації. У тіло Сірі я вклала не лише іскри розуму і досвіду. Тілом Сірі також скористалася і моя іскра життя. Це спричиняє певні незручності, бо тіло також впливає на іскру життя, а часу на адаптацію немає. Тож інколи слід давати тілу можливість вволю побавитися.

Тепер розповім про деміургів. Деміурги – це безтілесні істоти, що мають одночасно багато іскор життя, багато іскор розуму та досвіду. Всі іскри існують у певному симбіозі на рівні енергетичного та інформаційного полів. Ми всі маємо окремі свідомості та одні спогади, і водночас кожен із нас має свою інформацію, а я до того ж маю одну загальну особистість. Усі разом і все окремо, але у кожного. Точніше пояснити навряд чи можливо. Одна особистість тільки думає, що може досягнути багатоособистісну істоту. Насправді ж, за більш детального вивчення й усвідомлення, як ти кажеш, почне підтікати дах. Я можу донести це до твого розуміння, лише навівши приклад неможливості усвідомлення безмежності космосу. Спробуй уявити собі безмежний космос. Ти відразу подумки розтягнеш свою уяву якомога далі й намагатимешся уявити найбільші розміри простору, які можуть існувати. Як тільки у тебе в уяві з'явиться якась картинка, ти зрозумієш, що сама ця картинка уявного величезного космосу вже має межі, а за умовою потрібно, щоб космос був саме безмежний, і ти знову починаєш розтягувати уяву далі й далі. І так буде повторюватися до нескінченності. А оскільки життя живої істоти обмежене часом, то смертний, тобто обмежений мозок увійде в клінч перед нескінченим завданням і видасть напис "ERROR". Щоб уникнути таких помилок, існує втома організму. Щоб своєчасно відмовлятися від нескінченого повторення алгоритму безконечності, люди спочатку вигадали нескінченні казки. "З'їв вовк порося, а порося вовка, наша казка гарна й ловка, та не вся, бо з'їв вовк порося, а порося...". Дитині подобається весела примовка, яку можна казати так довго, як заманеться. Вона спочатку довго бавиться, повторюючи цю криваву вакханалію, бо це взаємне поїдання лише звучить весело, а через деякий час, утомившись, просто відкидає цю справу, щоб зайнятися чимось цікавішим. Коли діти підростають, настає час легенд. Свиню й вовка змінює Уроборос, змії, що охоплює всю земну кулю, постійно поїдає свій хвіст й одночасно росте в довжину. Він, своєю чергою, трансформується в образ кола, яке не має ні початку, ні кінця, а далі можна вже переходити й до безмежності космосу. Просто засвоюється нова аксіома, що космос не має меж, і все. Немає потреби уявляти безмежність. Людина вже навчена, що, крім втоми, нічого від подібного заняття не отримає. Так само відбувається із намаганням уявити багатоособистісний організм. Немає сенсу намагатися пізнати це поняття, краще просто поставити галочку поряд із фактом, що такий організм існує. Максимально, на що здатна уява – це сіамський близнюк з багатьма головами, Лернейська гідра, багатоголовий Смог, шизофренічне помноження особистості. Насправді ж, єдиний спосіб уявити собі багатоособистісний організм – це стати багатоособистісним організмом, і ніяк інакше. Це як за допомогою уяви істоти, що

живе у тривимірному світі, намагатися уявити себе у світі з чотирма вимірами. Це неможливо. Однак зейць усе ж може приблизно уявити собі, як то воно, бути частинкою істоти із великою кількістю особистостей. Для цього у нас, та й на Землі, існують командні ігри. Після досить довгих і досить продуктивних тренувань у команди виробляється щось схоже на загальний егрегор, командне мислення. І під час напруженої гри, коли вся команда, неначе один організм, вдало співпрацює у загальній дії, один гравець може відчувати себе часткою чогось більшого, але відчувати себе водночас і цим самим більшим, на жаль, він не зможе.

Далі про деміургів. Ми – багатоособистісна істота без матеріального втілення. Це не дає змоги нам повноцінно опрацьовувати інформацію. Ми, як енергетична істота, можемо збирати інформацію, можемо її структурувати, але без матеріального втілення ми не можемо аналізувати інформацію і робити висновки. Тож ми доволі часто використовуємо матеріальні тіла для того, щоб утілити в них одну зі своїх іскор життя, розуму й досвіду, і проаналізувати події у світі, зробити певні висновки, або, як у твоєму випадку, поповнити пам'ять поколінь пластом інформації про інший світ. У світі Зеї не було ще жодного такого випадку, щоб можна було отримати знання іншого світу і вивчити психологію невідомих розумних істот. Бо, вигадуючи інший світ для пам'яті поколінь, ми вигадуємо його, застосовуючи місцеві знання. Всі вигадані зейцями світи чимось схожі одне на одного, бо вигадані вони жителями одного світу, світу Зеї. Тож отримати повну картину іншого світу ми вважаємо рідкісною удачею. Однак, перебуваючи в тілі Сірі, я відчуваю великі незручності. Знову ж таки, немає з чим порівнювати, але спробую. Ти, Ваароне, відчуваєш своє "я" в уявній точці позаду твоїх очей. Уяви, що ти не маєш рук і ніг. Ваш Рене Декарт сказав колись: "Я думаю, а значить я існую." Ми використаємо не зовсім вдале трактування цього вислову. Уяви, що твоя голова із твоїм "я" існує окремо від тіла. Ти можеш думати, але не можеш нічого робити. Не можеш змінювати реальність навколо себе. Для зміни реальності тобі необхідна хоча б одна рука. Далі уяви собі, що ти переніс своє "я" в руку, яка існує окремо від твоєї голови. Тепер ти можеш змінювати реальність, але не можеш думати. Тобі незвично і незручно. Це порівняння примітивне і зовсім не передає реальності, але для передачі знань необхідно користуватися образами, які найближчі для твого розуміння, тому я намагаюся тобі в такий спосіб донести, що хоч я і є частиною деміурга, хоч я і маю зв'язок з іншими особистостями свого загального організму, хоч я й отримала тимчасово деякі можливості для власного розвитку, однак, відчуваю, неначе мою іскру життя переселили у звичайний маніпулятор, і для того, щоб повернути собі відчуття звичного комфорту, мені необхідно покинути це дитяче тіло.

Так, із деміургами, здається, також усе.

Шмат XX

∞ Невідомо коли. Невідомо де

– Ні, дозволь іще питання про деміургів? – я вперше перебив Сірі. – На Зеї існує стійка ієрархія ремісників. Як я зрозумів, істота будь-якого виду може стати асом за

умови проходження певних трансформацій. Чи є варіант, коли ас стане деміургом?

- Ваароне, який ти нудний! Усе тобі треба по поличках розкласти? Так, для аса є можливість стати деміургом, і водночас стати його частиною. І для деміурга є можливість трансформації в Бога. Але скажи, якби в аса такої можливості не було, що змінилося б особисто для тебе? Врахуй, що з часів апокаліпсиса жоден ас не долучився до деміургів, і тим більше не було трансформації деміурга в Бога. Навіщо тобі ця інформація?

- Я не винний. У всьому винен клятий перфекціонізм! Дехто вважає, що це хвороба. Отже, я просто хворий. Не зовсім хворий, а так, трішечки.

- Твій перфекціонізм безглуздий. Явища або інформацію для нормального розуміння потрібно споживати порційно і своєчасно. Якщо ти не доріс до певного щабля інформації, то для якогось засвоєння необхідно для тебе подавати цю інформацію у рафінованому вигляді. У вигляді образів, що є відомими тобі й наближають тебе до розуміння. Але навіть якщо ти зрозумієш наданий тобі матеріал, ти не зможеш ним користуватися, бо на перешкоді стануть ті самі образи, що схожі на засоби, але не є самими засобами, яких ти поки що не розумієш, бо просто не доріс.

- Ти хочеш сказати, що отримати інформацію про те, як стати деміургом, я зможу, лише коли стану асом?

- Ні, я не хочу цього сказати. Я взагалі не говорю того, чого не хочу сказати. І тобі раджу так чинити. Дуже допомагає. Я хочу сказати, а отже, і говорю, що інформацію я тобі надаю поверхнево й уривчасто, щоб зекономити час. Я це роблю не для того, щоб ти засвоїв інформацію, а для того, щоб ти створив собі картину всесвіту. Коли у розумної істоти створено картину всесвіту, вона перестає хвилюватися і починає жити. І тобі потрібно не залазити у подробиці, не намагатися освоїти зразу і достеменно всі закони природи, а просто позакривати для себе ті теми, які заважають тобі зосередитися на процесі життя. Ти ж не деміург, і не можеш розпорошуватися у своєму житті і йти відразу по всіх дорогах. Деякі шляхи тобі потрібно полишити, щоб мати змогу йти тим, який ти обрав. На Землі існують два способи створити для себе картину всесвіту. Наука і релігія. Це крайнощі, які не до кінця виконують поставлене завдання. Наука не може повністю створити для людини картину всесвіту, бо чим далі вона рухається шляхом пізнання, тим більше питань виникає. Наука дає людині свободу пізнання, але забирає у неї картину всесвіту і не дає заспокоєння. Релігія, навпаки, закриває всі питання за допомогою сліпої віри, заспокоює, і каже людині, що створена таким чином картина світу єдина і реальна. Люди, які повністю підлаштовуються під релігійну картину світу, стають рабами, інструментами, які слугують лише для реалізації чужих завдань, себто не можуть вільно жити та розвиватися. Релігія дає людині картину всесвіту, забираючи у неї критичне мислення. Хоч і неможливо закрити всі суперечності сліпою вірою, однак, релігія практично примушує людей зробити це. Якщо відкинути крайнощі, тобто відкинути тих людей, які фанатично відносять себе або до науки, або до релігії, залишається значна кількість людей, які не можуть знати всього, отже, щось приймають на сліпу віру, і водночас продовжують

рухатися шляхом пізнання, ставлячи питання та отримуючи відповіді. Такі люди з віком створюють собі загальну картину світу, в якій, хоч більшість фактів і сприйняті на віру, однак, кожна людина залишила собі невелику, достеменно вивчену печерку, де продовжує втілювати сенс життя у реальність. Продовжує процес зміни реальності. Отже, зараз я намагаюся позакривати тобі якомога більше відкритих печерок, щоб залишити одну, яку ти зможеш вивчити, і де, не беручи щось на віру, ти зможеш зосередитися на своєму шляху розвитку, який сам же собі й створиш. А ти намагаєшся створити зі своєї картини реальності шматок сиру з великою кількістю дірочок. У результаті і сир у тебе буде весь дірявий, і дірочки будуть лише малесенькі. Для сиру це, мабуть, буде добре, але для твоїх амбіцій – вбивче, метушливо і неефективно.

– Так, – із сумом підсумував я. – Якщо не з'їм, то понадкушую. Це саме про мене. Що ж, будемо виправлятися. Знаєш, Сірі, ти мені розкажи ще трохи про Бога, про наслідки його відсутності на Землі, і про голос, що іноді в моїй голові намагається довести, що він альфа-самець. У мене ще багато питань, але для того, щоб збити оскому пізнання, думаю, цього буде досить. І далі можна буде спокійно почати навчання.

– Добре. Поїхали далі. Якщо деміург – це одна істота із багатьма особистостями, то Бог – це істота, що харчується інформацією, сама є інформацією і перетворює інформацію в природу.

– А... ? ...

– Спробую пояснити. Ти колись читав другий закон термодинаміки. Ти його зрозумів?

– Там щось про системи... Про передачу тепла...

– Не напружуйся. Загалом другий закон термодинаміки про те, що сталих систем не існує, і з часом усі системи руйнуються. Це одне із його трактувань. Так-от, Бог за допомогою інформації поновлює ці матеріальні системи. Ось картина світу Зеї. Існують три рушійні сили. Бог, природа і живі істоти. Бог поновлює природу. Природа насичує світ іскрами життя, тобто породжує живих істот. А живі істоти продукують інформацію, тобто годують нею Бога. Природу можна вважати чимось мертвим, що народжує живе. Істот можна вважати живим, що виробляє інформацію. Бог же у цьому колі є інформацією, що відновлює мертве. Це замкнене коло існування. Світ Зеї сталий. Із приводу Землі картина не настільки райдужна. Там є дві із трьох рушійних сил. Можливо, я не бачу повної картини, але у твоїй пам'яті все виглядає, як у дитячій казці: Із давніх-давен жив-був бог Род. Поруч з ним була... Нехай дружина, яка була "біля", тобто "при" "бозі", тобто "Роді", себто "ПриРода". Було у них багато дітей. Це не тільки люди, це всі живі, напівживі істоти й рослини. Але щось сталося. Кудись подівся Бог Род. Люди, вважаючи себе вінцем творіння ПриРоди, перебили інших розумних створінь, а нерозумних створінь і рослин почали використовувати для власних потреб. Думаючи, що зможуть повернути Бога, привернувши його увагу, люди почали йому молитися. В результаті світ Землі згасає. ПриРода не має відновлення коштом Бога Рода. Люди накидали до пам'яті поколінь усілякого непотребу, і коштом того, що Бог Род не рухає інформаційний пласт, пам'ять поколінь Землі має вигляд хаосу.

Інформацію з пам'яті поколінь під'їдають безтілесні сутності. Їх у вас називають лярвами. Тобто, як я вже сказала, світ Землі згасає.

- І довго лишилося Землі?

- О, не переймайся. Це десятки тисяч років. За мірками живої істоти – це вічність.

- Зачекай, я згадав! Другий закон термодинаміки доводить, що створення вічного двигуна неможливе! Оскільки світ Зеї сталий, то, може, у вас можна створити "перпетуум мобіль"?

- Ну що ти хапаєшся за все підряд! Я привела тобі як приклад закон, щоб тобі більше став зрозумілий сенс колообігу енергії. А ти приклад почав застосовувати як основний засіб. Ваш другий закон термодинаміки працює і на Зеї. Вічний двигун тут також неможливий. Задоволений?

- Усе, усе, я зрозумів! Лишилось тільки про голос у голові й усе.

- Із голосом усе нормально. Це навіть не роздвоєння особистості. Твій уявний голос, це також ти. Просто діалог із самим собою. Це маленький виверт твого мозку, створений ним, щоб компенсувати спілкування у соціумі. Просто тобі комфортно бути одинаком, от і все. Загалом, можеш без остраху користуватися своїм "внутрішнім" голосом і отримувати задоволення.

"- Чув, розумник? Я зовсім не завдаю нікому шкоди! Все?! Викусив?!"

"- Ну, не знаю, не знаю... Дуже ти на шпигуна схожий."

"- Сам ти... Штірліц на мінімалках! Усе, я образився! Я пішов! Думаю, моєї образи вистачить десь на пів години. Упродовж цього часу можеш навіть і не кликати мене!"

- Дякую, Сірі. Зараз моя голова схожа на переповнений казан з інформацією. Поки інформаційний голод вгамовано, а всі інші питання здаються доволі дрібними й незначущими, хотів би твоєї поради. Із чого краще починати вчитися ремесла?

Сірі в зеленому костюмі Робіна Гуда сиділа на траві й їла якийсь плід, схожий на яблуко. На всій галявині знову росла невелика і м'яка травичка. Позаду Сірі стояла стійка із земними спортивними луками й стрілами. Поодаль у повітрі висіла товстелезна і доволі велика мішень, напевне, з поролону.

- Для початку рекомендую трохи перепочити. У земних навчальних закладах також вчать не весь час. У нас перерва. Ось, пригощайся, – Сірі подивилася в бік лісу, звідки до неї прилетіло кілька різних плодів із дерев. Коли фрукти підлетіли впритул, то вишикувалися в повітрі в одну лінію й завмерли на місці. Я уважно їх роздивився.

- Усі їстівні?

- Цей ліс, а він займає чималеньку площу, влаштований Аїдом для лікування хворих. На всій території "лікарні" (так краще називати дану місцевість), частіше, ніж звичайно, росте драпан, усі дерева й кущі плодоносять весь час, шкідливих ягід і фруктів немає, навпаки, підібрані найкрасивіші рослини. Ось тут усі види плодів. Вибирай, що тобі найбільше подобається.

- Тобто, можна все покуштувати?

- Так, усе це тобі. Я вже наїлася. Мені досить.

- Дякую. Подивимося. Цей фрукт я уже знаю, - вказав я на сірий м'ячик. - Тут багато соку і його можна пити замість води.

Я нарахував вісім різних видів плодів. Сірий плід я випив відразу, пам'ятаючи про правила вживання їжі, а інші почав куштувати. Наступним, після сірого був фрукт настільки кислий, що мене аж перекосило, і я рефлекторно відкинув його від себе. Відразу схаменувшись, я хотів підібрати фрукт, бо негоже смітити, однак, він миттєво зник у землі, а Сірі поблажливо махнула рукою, щоб я не зважав на такі дрібниці. Інші плоди я куштував уже обережно. Їв потроху, бо плоди були великі, можна було наїстися одним, а хотілося скуштувати всі. Однак, коли скуштував п'ятий, схожий на велику шапку гриба-зморшка, то, вкусивши, відчув, що аж слина покотилася від смаку. Це був смак відварного м'яса із приправами. Його з'їв майже весь. Він був неначе шматок соковитого м'яса, нанизаний на довгастих напівпрозорих хрящ, який, найімовірніше, у цієї рослини був насіниною.

Сірі з усмішкою спостерігала, як я усі недоїдені фрукти по одному кидав на траву, та, затамувавши подих, чекав, поки вони анігілюються, закопавшись у ґрунт. Потім вона підвелася, пішла до стійки з луками й заходилася обирати собі зброю.

- Сірі, а можна і мені спробувати? Я в дитинстві робив собі недолугий лук зі стрілами з ліщини, а коли виріс, багато читав про луки й дивився змагання, але зі справжнього лука постріляти так і не довелося.

- Ну, що ж, бери. Зараз подивимося, на що земляни здатні? Твоя ліва мішень.

Поряд із мішенню для Сірі ліворуч з'явилася така ж мішень для мене.

- Усе-таки дивні у людей звичаї. - Сірі натягнула тятину. - Начебто є зброя, лук зі стрілами. З часом з'являється нова, більш потужна зброя. Всі згодом переходять на неї й про лук зі стрілами забувають. Потім для культурної спадщини починають згадувати колишню зброю і створювати з нею спортивні змагання. На Зеї ритуальна зброя хоч і дієва, але вже давно відійшла у минуле. Для ритуальних зброярів під час виготовлення ритуальної зброї, скажімо, для ельфів, велике значення має скопіювати її такою, якою вона була у давнину. На Землі ж замість того, щоб влаштовувати змагання з луком і стрілами, схожими на історичну зброю минулих часів, для змагань використовують луки із новітніх матеріалів. Тобто і традиції не зберігають, і використовують ту зброю, яку на сьогодні вже замінила більш досконала. Хоча у тебе є згадка і про традиційні змагання з традиційними луками, але це було лише в Китаї, і на весь світ не поширилося.

- Не знаю, Сірі, ти глибоко копаєш у моїй голові. Я вже і не пам'ятаю, коли дивився китайські змагання. А відносно луків на Землі, в головах людей стільки тарганів, що луки, як мені здається - це найменша із проблем. Ось, наприклад, блочковий лук. - Я вибрав собі чорний блочковий лук із хижими обрисами, здається, колись пускав на такий слину на інтернет-аукціоні. - Він вважається зброєю і потребує додаткового дозволу від держави. З такими на змагання не їздять. Я взяв лук у ліву руку і на лівому передпліччі миттю з'явилася пластикова накладка, перев'язана ремнями, щоб тятива не поранила руку.

- Дякую, - промовив я до Сірі, поклав стрілу і, натягнувши тятиву, довів руку до підборіддя. Старанно прицілився й вистрілив. Але хоч я і робив мужній вираз обличчя, хоч після відльоту стріли ще показово потримав лук у початковій позиції, але стріла навіть у мішень не попала. Вона швидко полетіла в бік лісу. У мене промайнула думка, що я когось там зараз підстрелю, але стріла, не долітаючи до зеленої стіни, розчинилася у повітрі.

- С-слабак! - Сірі, взявши спортивний лук, швидко наклала стрілу на тятиву, натягнула, цвяхнуло - і в центрі мішені з гудінням завібрував хвостовик з оперенням.

- Іди вчитися. Рано тобі ще з лука стріляти.

- Це нечесно, ти - деміург! У нас із тобою різні вагові категорії!

- Так, на Землі часто згадують про те, що ж саме заважає поганим стрілкам і поганим танцюристам виконувати свої вправи. Судячи із твого обурення, це саме відсутність титулу деміурга...

- Попрошу без інсинуацій! Краще підкажи, з чого мені навчання починати?

- Як із чого? Із засобу для спілкування. Тобі конче необхідно освоїти пам'ять предків, бо розповідати очевидні речі мені вже язык болить. На Зеї діти за пару днів повністю опановують цю нехитру іграшку. Якщо увімкнеш мозок, то у тебе вийде швидше.

- Якщо мозок увімкну? - я задумався. - Сірі, я ж у тебе про все можу питати, підкажи, як мені краще навчитися керувати пам'яттю поколінь?

- Нарешті! Нарешті нормальне питання! І ти таки увімкнув мозок! Якщо чогось не знаєш, і у тебе є доступ до наставника, який читає твої думки, то найпростіше запитати у нього! Не дмись, треба ж і мені над тобою трохи познущатися, не все ж тобі мене дурними питаннями добивати. Ти вчора ввечері, коли намагався опанувати кристал переходу, від самого початку неправильний підхід застосував. Спілкуючись із Евеліною, ти створив для себе образ пам'яті поколінь, споріднений із образом земного Інтернету. По функціоналу, може, деяка схожість і є, але по суті спробуй віднести до пам'яті поколінь як до свідомого сновидіння. Тільки там ти не будеш усе створювати сам, а опинишся в уже створеному, сталому сні, який зібраний із пам'яті усіх минулих поколінь усіх видів живих істот Зеї. Там далі побачиш, що робити. Все, займайся.

- Дякую, зараз спробую, - не відходячи далеко, я всівся на траву і, заплющивши очі, під'єднався до кристала переходу.

Шмат XXI

∞ Тут і зараз

Щось паскудний у мене сьогодні настрій. То все через москалів.

Я нарешті дістався Харкова. Від сільської лікарні до обласного центру я хотів доїхати, як колись, маршруткою, але війна вплинула також і на транспорт.

Зміг домовитися із місцевими волонтерами. Грошей катма, але хлопці погодились взяти мене безкоштовно. З документів зі мною лише папірець від лікаря, котрий

начебто упізнав у мені Клопотенка Валерія, медична карта з тієї ж лікарні, і направлення на МРТ.

Блок-постів дуже багато. Майже на кожному мушу всім доводити, що моє ім'я не верблюд, а Валерій, що голова в мене бо-бо, а ще у мене ноги й мені додому. Їдемо з обіду, майже до вечора. Проїжджаємо місця, на які у перші дні завітав ворог. Похмуро дивлячись у вікно, спостерігаю побиту техніку понад дорогою. Є ворожа. Є й наша...

Волонтери, які погодилися мене підкинути, мають маршрутку на два десятки місць, тому везуть із собою усіх, хто довго чекав, та, врешті, зрозумів, що від русні варто тікати якнайдалі. В глиб країни, а мо й за кордон. Усе вільне місце в проході завантажили пожитками біженців.

На блок-постах іноді доводиться всім виходити з машини. Матюкаючись про себе, перелажу через великі валізи, щоб дихнути свіжого повітря. До того факту, що часто доводиться розповідати свою історію та демонструвати папірці, я ставлюся з розумінням, і навіть із подякою.

У цей час утрачати пильність – означає вчиняти злочин. Навіть зараз, коли на голову летять ракети, є до біса любителів русні. Але такі любителі "руського міра", чомусь не дуже хочуть рухатися у бік "узких асвабадітелей". Уся ця москворота наволоч, ховаючись межи людьми, намагається виїхати на захід України, та вже там, у безпеці, навчати дурних хохлів правил життя і любові до рашки.

Відчуваю безсилу лють, бо такі проросійські елементи дуже добре маскуються під "рускоязычних" українців. І слово ж таке підлаштували, "рускоязычніє". І саме ось це загальне "рускоязычіє" не дає можливості вирізнити з натовпу кацапських манкуртів.

Для ідентифікації ворога потрібно слідкувати за ним деякий час. Спостерігати, як він себе поводить без стороннього нагляду. Хоча ці сепаратисти іноді й на публіці можуть проколотися, але на загальному фоні народної москворотості це виглядає незначним.

Особливо мене вкурвила одна російськомовна патріотка. Вона прокололася на одному з блок-постів.

Під час перевірки документів воїн із тероборони звертався до пасажирів українською мовою. Вочевидь, за мирного життя цей чоловік не послуговувався державною, але з настанням великої війни зрозумів, що мова – важлива.

Розмовляв він на кострубатовому суржику, іноді не зовсім правильно ставив наголоси, але вперто продовжував ставити питання українською. От під час одного із таких невдалих висловів ця жінка й не витримала:

– Ой, ну чьо ви, мальчікі, камплексуєте, гаваріте нармальна, – воїн лише подивився на неї з-під лоба, але що він може зробити? Просто віддав папери та побажав гарної дороги.

У мене ж інші можливості. Ось уже пів дороги, прикинувшись снулим овочем, безтілесно спостерігаю за її листуванням по телефону.

Пише їй якась подруга, що виїхала раніше і вже оселилася на заході. Повідомляє, що всі місцеві хохли дурні й наївні, дають усе, що попросиш, і жити можна надурняк.

Ця подруга зі скандалом уже вибила у місцевих дві кімнати для співрозмовниці. Господарі спробували опиратися, але проти "харіزمи" цієї подруги вони виявилися заслабими й мусили віддати для дорогої майбутньої гості свій телевізор.

Я не можу повірити своїм очам. Точніше, очі мої заплющені, дивлюся на листування цієї пані через її плече своїм внутрішнім зором. І саме мій внутрішній зір пасує перед прочитаним.

Як можна так зловживати людською гостинністю?! Не може ж бути такого, щоб це було насправді! Читаючи, довго думаю, що, можливо, вони просто так жартують? На жаль, ні.

Особливо курвить сліпота господарів тієї садиби і їхня наївна довіра до незнайомців. Напевно, звикли бачити довкола себе цивілізованих людей, а коли приїхала москалька і розчулила їх своїми крокодилячими сльозами, вони думки не можуть допустити, що на людському горі можна спекулювати та відверто наживатися.

Це класичний ворог, і я не звернув їй шию та не перетворив тіло на чорнозем у кюветі лише тому, що цей емоційний вчинок може значно затримати нашу поїздку.

Однак тішить те, що злість у мене виникає не персонально на цю особу. Курвить загальна ситуація. Тобто, я заспокоюю якісь рештки своєї совісті тим, що в моїх висновках присутня загальна об'єктивність.

Зосередився. Своє ставлення до сепарки вирівняв до нейтрального. Вона тішиться з майбутнього навару, я ж методично відраховую її останні хвилини життя.

Знову згадав перший день війни, який майже повністю відновився в моїй пам'яті з минулого життя. Тоді бачив навколо себе людей, які миттєво згуртувалися проти спільного ворога, і готові були на будь-які жертви заради спротиву.

Навіть не для перемоги, про перемогу тоді ніхто й не думав. Думали про те, як стрічати ворога. Зараз ситуація змінилася. Дуже велика частина населення, яку особисто не вдарила по голові ракета, розслабилася і віддала відповідальність за війну воїнам Збройних сил. Самі ж люди вже забули, що готові були докладати до чогось зусиль.

Місцева русня настільки розімліла, що за чотири місяці війни не спромоглася навіть опанувати державну мову. Любителі "язика" почали прикривати свої лінощі тим, що нині не на часі звертати увагу на мовне питання; що ті українці, які в Україні намагаються розмовляти українською мовою, розколюють суспільство, а несвідомі й ліниві російськомовні, розмовляючи мовою ворога, об'єднують його. Чим далі, тим більше дії людей довкола починають нагадувати сюрреалізм.

Харків я майже не знаю. Колись працював тут недовго, але то було давно. Добре, що, коли була можливість користуватися Інтернетом, завантажив собі карти Харкова і Полтави. Тепер, поки батарея ноутбука не згасла, якимось чином зорієнтуватися.

Моєю ціллю є поліклініка "під градусником", але підкинули нас усіх лише до залізничного вокзалу. Сонце вже на небокраї. Нижня частина хмар пофарбувалася у відтінки червоного. Скоро комендантська година. Швидко набігають сутінки. Почався довгий процес вивантаження речей. Я відходжу у бік і чекаю, поки люди розберуть свої

речі. Людей лишається мало. Всі пасажери маршрутки розходяться, кожен обирає свою дорогу до вокзалу.

Кацапка, прихопивши валізу на коліщатках, крокує між фонтанами. Зовсім непомітно для оточення її рухи змінюються із плавних на рвані й повільні. Відпустивши валізу, вона робить кілька непевних кроків до клумби й сідає на високий бордюр під одним із ліхтарів, що рядами стоять по обидва боки алеї з фонтанами.

Валіза самостійно підкочується до сепарки й завмирає, наштотхнувшись на лаковані черевички. Жінка сидить рівно, немов арматуру проковтнула, поклавши руки на коліна і заплющивши очі. Її організм уже вимкнено.

Я, пересвідчившись, що ніхто не спостерігає за подіями, дистанційно штовхаю тіло вже мертвої кацапки до краю імпровізованої гранітної лави. Труп завалюється на газон. Відразу запускаю процес трансформації. Подумки рахую.

Цього разу мені знадобилося шістнадцять секунд, щоб тіло зникло під землею і повністю трансформувалося у чорнозем. Тішуся з того, що з досвідом збільшую швидкість утилізації решток.

На газонах ростуть чи то якісь ялинки, чи то смереки. Мені меланхолійно думається, що вони ростуть на піщаному ґрунті, і що можна було б труп у пісок трансформувати, але, зрештою, відкидаю цю думку. Чорнозему на українських землях багато не буває.

Блискавка на валізі розстібається, звідти вилазить гаманець. У сутінках уже не дуже добре видно, що то біжить чи то низенько летить над бруківкою. Шкіряний втікач, піднявшись по стовбуру, зникає в кроні клена, який стоїть за кілька кроків від мене.

Валіза на коліщатках, що сиротливо лишалася стояти біля ліхтаря, рушає з місця, їде трохи далі, і незграбно падає на газон, де так само швидко зникає, немов би втонувши у підстриженій траві газону.

Впевнившись, що ніхто не звернув уваги на мої вправи із ремеслом, я підходжу до клена. До рук падає згорнена в рульку пачка купюр. Шурхнуло. На землю падає порожній гаманець і дисципліновано закопується в ґрунт.

"- Які кацапи противні люди! Коли не запитаєш, завжди в них немає грошей, завжди канючать позичити. А як тільки перевіриш, он як багацько!"

"- Цікаво, до якої стадії божевілля я вже дійшов? Уже як той Чикатило, чатую на своїх жертв і відправляю на той світ."

"- Моє божевілля не має значення. Це війна. Рашка використовує найменшу можливість, щоб знищити українську націю. І зброєю, і словом. Можу побитися об заклад, що від кацапського слова загинуло набагато більше українців аніж від кацапських куль. Хлопці на передку карають кацапів на смерть. У тилу ж на керівних посадах сидять такі ж кацапи й усіма силами підтримують русифікацію України і намагаються підкласти неньку під кацапстан. Поміж людьми ходять такі ж кацапи, і всіх прагнуть переробити по своїй подобі. Як казала одна розумна людина: "Для кацапа гарний українець – це або слуга, або раб, або труп". І взагалі, чого це тобі захотілося побути моралістом?"

"- Мене бентежить той спокій, із яким я відправляю людей до пекла."

"- То й що? Не дарма ж провідні психологи дають усім настанови, що потрібно припинити хвилюватися і почати жити. Ось я й не хвилююся. Та і було б за чим хвилюватися. Москалі - не люди."

"- А чи достатньо ти зібрав доказів, щоб виносити вирок? І ще, мені здається, що коли ти вбиваєш, то отримуєш задоволення. Сірі тебе уже ліквідувала б."

"- Доказів достатньо. А із задоволенням не пересмикуй. Так, задоволення я отримую. Але це не задоволення від процесу вбивства. Я ж нікого не катую і не зловтішаюся від страждань жертви. Просто прибираю їх, немов бур'ян на полі. Я належу до українців. Проти України воює країна кацапів. Переді мною ворог. Я його вбиваю. Просто робота. А задоволення я отримую не від убивства, а від якісно виконаної роботи. Можже, ці кацапські гниди й заслуговують на тортури або знущання, але я не суддя, щоб вимірювати вину кожного і повертати по заслугах. Я простий асенізатор, що намагається якомога краще виконати свою роботу і прибрати за собою сміття. Роблю це, бо можу. Крім мене, ніхто цього зробити не може. Добре мене натренували на Зеї..."

"- Але ж не всі москалі є злом? Хай небагато, нехай дехто, нехай одиниці, але за законом імовірності повинні ж бути гарні москалі, оскільки є так багато поганих."

"- Можливо. Але також можливо і те, що саме через такі великорозумні висновки так багато русні повзає по нашій землі. Живуть в Україні, жеруть з рук українців і серуть їм у голову."

"- То переберімося на рівень вище. Туди, де живуть фіолетові трутні. Серед них і є найбільші серуни у голови."

"- Ми вже розмовляли на цю тему. Зрозумій, їх багато. Їх так до біса багато, і вони так розкидані по країні, що навіть за великого бажання я їх не переб'ю."

"- То що, так і чіпати не будеш, боячись, що можеш не справитися й отримати кулю в голову?"

"- Трохи покусати їх, звісно, можна, але закон природи ніхто не скасовував. Трутнів повинні виганяти самі бджоли. Публічно. Всенародно. Якщо це зробить за них якийсь супермен, то ці фіолетові манкурти поновляться, і будуть ще жирніші й нахабніші. А бджоли можуть так ніколи й не наважитися натовкти їм пику і вигнати на мороз, щоб ті повиздихали. А якщо не виженуть, то загинуть самі бджоли."

Я потихеньку прямую від вокзалу углиб міста і веду душерятівну бесіду зі своїм альтер-его. Вже темніє, і повинна початися комендантська година. Пора подумати про ночівлю.

Одягнений для літнього вечора я доволі добре. Тканину теніски із довгими рукавами я зробив товщою. Штани зі спортивних стали класичними й теплішими, але все такими ж просторими. Звичайно, хочеться виділитися, одягти елегантний костюм, але я вимушений визнати, що хоч як слюсар і металург я щось і можу створити, але кравець із мене ніякий.

У лікарні на один вечір хотів шиконутися й створив для себе недолугу подобу смокінга. То поки по парку із Суреном гуляв, мало не удавився у тому пекельному витворі. Потрібен оригінал. Треба влаштувати шопінг і під час походу по магазинах приміряти на себе одяг, вивчити матеріал.

У житті я ніколи смокінга не одягав, тому підлаштувати під зміст ту форму, яку я бачив лише по телевізору, важко. Із черевиками взагалі повний швах. Мимоволі здригаюся, як пригадую ті колодки, в яких я ходив хвилин двадцять. Крокси або шльопки – це все, на що вистачає мого таланту.

Мокасини, в яких я ходив по Зеї, відтворювати не ризикую. Дуже вже їхня мода відрізняється від нашої. А штани й сорочку, які носив на Зеї, я хоч і можу створити, як-то кажуть, із заплющеними очима, але для землян ці речі більше схожі на спідне, тому я їх одягаю лише під час сну.

Знову почали боліти ноги, тому створив собі тростину із навершям у вигляді червоного черепа, схожу на ту, що подарував Сірому. Помалу звикаю спиратися на неї під час ходьби.

Другою рукою тримаю все той же, але вже добряче пошарпаний чорний пакет із написом "BMW", в якому лежать ноутбук із зарядкою, папери, а тепер іще й пачка грошей.

Борода у мене суттєво виросла. Повністю сива, лише вуса (трохи темніші), нагадують про колишній колір мого волосся. Загалом, виглядаю кульгавим дідуганом, який, шоркаючи кроками, із тростиною і пакетом прямує у невідомому напрямку.

Темніє. Можна рухатися швидше. Зайшовши до найближчого двору, підходжу до внутрішнього рогу будинку, щоб привернути якомога менше випадкових поглядів, і, піднявшись у повітря, залітаю на дах. Там умикаю ноутбук, орієнтуюся по карті. Зрозумівши напрям, умикаю форсаж і за хвилину, з очима, змокрілими від зустрічного вітру, ширяю вже над дахом Автотранспортного коледжу.

Пригадав, що на цьому даху є фронтон, який тримають двоє бородатих атлантів. Розглядаю зблизька. Атланти вони лише наполовину. Верхню. Бо нижню половину, напевно, вирішили не робити зовсім і замінили тумбами.

Вирішую не соромитися і всідаюся, звисивши ноги, на фронтоні будинку. Колись, у часи, коли я працював у Харкові торговим представником, майдан Конституції був моїм улюбленим місцем. Багато чого тут змінилося. Назва змінилася також. Не пригадую, яку назву мала площа раніше. Навіть велетенський градусник, який висить на стіні сусіднього будинку, де знаходиться потрібна мені поліклініка, замінили на кращий.

Уявивши, як я виглядаю збоку, усміхаюся. Сидить собі бородатий дід на фронтоні і ніжками чеберяє, мов той зайчик... З усміхненою мордою.

Людей на площі немає зовсім. Тож ніхто не заважає мені досхочу надивитися на градусник, велетенський купол Благовіщенського собору та на захід сонця, від якого на небокраї лишилася лиш незначна пляма світла, що нагадує про те, що сонце все ще десь існує, але світить уже комусь іншому.

"- Гарний усе-таки цей світ. На жаль, я вже не відчую себе його часткою."

"- Все стало якимось штучним."

"- Так, з'явилося відчуття, що граєш у комп'ютерну гру, де існує завдання потрапити додому, але ні в кого із НПС немає інформації, як саме ти зможеш туди дістатися."

"- А може все-таки, коли я помру, то попаду на Зею?"

"- Ні. Якщо помру, то на Зею може втрапити лише мій "наступний". Із незначним шансом. І, напевно, я цього знати не можу. Тож такі думки зайві. Треба спочатку повністю відновити здобуті на Зеї знання й спробувати повернутися туди за допомогою свідомого сновидіння. А для цього необхідно вилікувати голову. А якщо взагалі нічого не вийде, і у тебе більше не залишиться варіантів, тоді можеш повну голову напхати суїцидальними думками. А далі набирай висоту – і з розгону об землю! Отак, л-лясь!!! Щоб і мокрого місця не лишилося! Ну, або чекай на висоті."

"- Чого мені там чекати?"

"- Ото дурник! Чекай, поки тебе ППО зіб'є, як ворожого безпілотника!"

"- ... Я щось не зрозумів! Це в тебе жарти такі, так?! Це, типу, я там, на небі буду, як пілот без літака, а мене зіб'ють, як літак без пілота?! Це, типу, мій внутрішній недоголос зі мною так тонко жартує?!"

"- А ти, виходить, такі тонкі жарти почав розуміти?!"

"- Можеш собі уявити, такі почав!"

Над Харковом починає вити сирена. Вона установлена десь поблизу, тому, набравши оберти, виє так, що от-от пломби із зубів повипадають. Я підводжуся на ноги. Ці кацапи вмють зіпсувати настрій! Роздратовано волаю, намагаючись перекричати сирену:

- То ви так?! Знущаєтеся?! Курва! Саме тоді, коли я вирішив досхочу з собою посваритися, вам конче необхідно своє кацапське рило у розмову розумних людей устроїти?! Та пішли ви до стобісової мами! Та я вам зараз ваші всраті ракети у ваші кацапські дупи позапахую!

Сирена раптово стихла. "Хаю... Хаю...", – долинуло до мене відлуння мого спічу. Я нахмутив брови.

"- А ти помітив, що назвав мене розумною людиною? Себто, я отримав підвищення? Вже не голос шлункової порожнини, не доморощене альтер-его, а розумна людина?"

"- І ти іди в сраку! І взагалі, тепер моя черга! Тепер я образився! Он бачиш, хмари збираються. Не хочу на вулиці сьогодні ночувати! Треба йти шукати нове тимчасове житло, а тут ти зі своїм підвищенням. Усе! Тепер пів години ображатимуся. Можеш про себе навіть не нагадувати..."

∞

Кінець першої частини,

27.09.2022, м. Бровари, Київської області

ЧАСТИНА

II

"Предмети, що нас оточують, не можуть обманювати, бо вони самі є суцільною брехнею. Все, що ми бачимо, чуємо; все, що відчуваємо, – це ілюзія, наближена до реальності не більше, ніж сон. Можна знати лише те, у що ми віримо. Все те, у що ми віримо, і є тим, що у нас є. Більше ми не маємо нічого."

Шмат I

∞ Спогад. Початок літа. Під Березином

Гуляю по Маріїнському парку міста Києва. Промені сонця фарбують зелень листя в ніжні салатіві відтінки та золотом грають у дрібному жовтому пилку, що летить із каштанів, котрі цього року буйно квітнуть. Сідаю на одну із лавочок, біля фонтану. Захотілося на повні груди вдихнути аромат квітів. Але вдихнути повітря я не можу. Груди починає спазматично сіпати у спробі набрати повітря в легені. Це порушує всі правила свідомого сновидіння.

Мозок увімкнувся миттєво. Упродовж усього сну задньою думкою добре розумію, хто я і де до цього моменту знаходився. Я – дріада. Ім'я моє – Ваарон. Живу у світі Зея. Цієї ночі сплю у повітрі, поряд із деревом-гігантом, неподалік від дерева життя. Моє тіло, у момент моєї появи на Зеї, було обтяжене спогадами жителя Землі, Клопотенка Валерія Йосиповича. Коштом його спогадів я освоїв техніку свідомих сновидінь.

Вочевидь, сьогодні мав сеанс ностальгії, бо схотілося погуляти уві сні по Маріїнському парку. У момент втрати можливості дихати спрацювала внутрішня тривога організму.

На щастя, в мене вже був подібний досвід стресових ситуацій. Уже разів зо три Сірі влаштовувала подібні випробування. Їй, бачте, хотілося зрозуміти, як я буду діяти в критичних обставинах із загрозою для життя.

Мушу вкотре довести їй, що мій "минулий" дивився фільм про термінатора, і перше, що я маю намір зробити, це за будь-яку ціну порвати всіх ворогів та захистити свою неоціненну тушку. Зачекайте, ось лишень прокинуся і...

Тіло чимось зафіксовано, очі заплющені, вії злиплися, придавлені чимось до зіниць. Доволі неприємні відчуття. А ще нагадала про себе нестача кисню. Неспроможний набрати повітря в легені.

Рот і ніс чимось забиті. Схоже, землею. Добре, що вестибулярний апарат працює, і я добре розумію, де знаходиться верх, а де низ. Але перед очима вже йдуть темні кола, часу обмаль, отже, для того, щоб вигадати більш-менш елегантний вихід із даної ситуації, в мене немає жодної зайвої секунди.

Про те, чому саме не спрацювали бар'єри, чому я не відчув небезпеки й чому раптом стало так холодно у той час, коли я давно вже навчився гарно обігрівати себе під час сну, думати немає часу. Намагаючись зрозуміти, чим саме мене зафіксували, зупинив свій вибір на звичайному ґрунті, і запустив гравітаційний вибух довкола свого

тіла. Це один із радикальних заходів, але я відчув, що ще трохи – і я втрачу свідомість від нестачі кисню, тому увімкнув найкраще з руйнівного, чого встиг навчитися.

Вибух через підкладений бар'єр, недотичний до моєї фізичної оболонки. Також я завжди беру під захист деякий простір навколо свого тіла, бо не хочеться випадково відірвати собі якусь непотрібну кінцівку. Тіло здригнулося від поштовху. Відчувши певну свободу, злетів на пару метрів від рівня землі, привів тіло у вертикальне положення і зняв гравітаційний бар'єр, щоб дати можливість осипатися решткам ґрунту, які трималися всередині бар'єру й повністю обліпили тіло.

І тут мене скрутив біль! Різко заболіло все. Було відчуття, що зі шматками ґрунту, які опадали з тіла, відривалися і падали на землю клапті моєї шкіри. Голову, неначе розірвало на шмаття тим самим вибухом, і кожен шматок випромінював навкруги хвилі болю. Тіло намагалося наздогнати голову в больових сигналах. Ноги боліли так, неначе я опинився в тілі "минулого" й отримав найжахливіший напад болю у своїх кінцівках за все своє попереднє життя.

– А-А-а-аха-ха-ха!!! – на залишках повітря в легенях істерично закричав я, бо терпіти такий біль стало несила.

Зате після крику зміг вдихнути! Зміг набрати в легені повітря! Отже, іще трохи попручаюсь!

"– Я цій малій бешкетниці Сірі все пригадаю! Лікувати вона добре вміє, отже, незважаючи на те, що цей недолугий деміург заліз у тіло дитини, він, чи то пак вона, вмиється кривавою юшкою! А далі нехай лікується!"

"– Егей! Притримай коней! Вона ж твої думки читає! Зараз висуне тобі звинувачення у садизмі, або у злорадному знущанні над малолітніми дріадами з метою помсти, і ліквідує. А тушку твою у чорнозем трансформує."

"– От, дідько! Справді! Вибачте, вибачте, вибачте! "І нікто не узна-а-ає-є-єт, где магілька мая-а-а!" Більше так не буду! Але ж як, курва, боляче!!! Вимагаю у вигляді моральної компенсації дозволити мені дати шановній пані наставниці хоча б одного копняка під зад! А-а-а-ха-ха! Боляче-е! Це ж тортури якісь!"

"– Добре, тримаймось! Ваароне, зберись нарешті до кучі й подивись довкола, бо це, як мені здається, не останній негаразд на сьогодні. Мабуть, сьогодні за тебе взялися серйозно. Раніше Сірі так не лютувала."

Спробував під'єднатися до кристала переходу і озирнутися довкола, щоб дізнатися, яку пастку підготував мені наставник. Дзуськи! Або Сірі, поки я спав, украла мій кристал переходу, або якимось чином вимкнула зв'язок із пам'яттю поколінь. Інформація ззовні за допомогою ремесла надходити не хоче. Рухати кінцівками дуже боляче. Занадто боляче. Очі підкорятися також не дуже погоджувалися. Ледве розліпив ліве око.

Темно. Ніч. Сльози забивали зір. Майже нічого не видно. Але зрозумів, що я не в лісі. Навкруги якийсь степ, чи поле.

"– Куди цей клятий деміург мене затягнув?!"

Удалині чорніли малесенькі деревця. Насправді, вони видаються низькими лише

порівняно з тими гігантськими деревами, що ростуть у лісі, який для хворих зейців створив ас Аїд. А загалом, нормальні плодові дерева. Неподалік помітив контури світлих будівель.

"- Звідки на Зеї будівлі?"

Я дуже високо злетів, тому все, що було на землі, ховається в нічній темряві. Більшу частину простору займає небо. Небо... Небо!!!

"- Три тисячі збочених фейрі ящери під хвіст! Це ж світ Землі! Все-таки треба буде подякувати Сірі за таке точне імітування декорацій для мого випробування. Навіть у свідомому сновидінні я не міг, як слід, розгледіти зоряне небо Землі. Потрібно буде у Сірі попросити навчити якоїсь цікавинки з ілюзорного ремесла. Звісно, до такого оформлення видовищ, щоб повну зоряну карту в оригінальну величину, мені далеко, але пару дешевих фокусів хочеться освоїти."

Це земне небо! Знайомі сузір'я. Он Велика Ведмедиця, чи Великий Віз, як його називали козаки, предки Валерія. Від того, що я задер голову, розглядаючи зірки, різко заболіла шия й потилиця. Хоча, здавалося б, куди більше? Одягнув просторовий щит. Найскладніше захисне вміння, яке я встиг освоїти, буквально пів дня примушуючи Сірі раз за разом повторювати мені демонстрацію вміння у моєму виконанні. Завдяки щиту зображення трохи замилилося, але я і так погано все бачив, тож байдуже. Зате матерія мого тіла закапсулювалася в одну просторову точку і тепер я – недоторканий у прямому і переносному сенсі. Моє тіло знаходиться у просторовій лінзі, що викривлює простір та наближає мої просторові розміри до абсолютного нуля, зберігаючи мої візуальні розміри сталими. Мене можна бачити, можна чути, але якщо хтось буде намагатися торкнутися до мене, то він промахнеться. Це так кумедно. Захоче хтось, стоячи переді мною, обійняти мене, або схопити, зробить крок уперед, змахне руками, спіймає порожнечу й відразу опиниться у мене за спиною, неначе непомітно пройшов наскрізь.

Сірі мені намагалася якось пояснити принцип дії цього вміння, але марно. Зрозумів лишень те, що ми сприймаємо світ як тривимірний, а насправді вимірів є значно більше. Один із вимірів Сірі назвала простором. Ось цей вимір і занулив для мого тіла мій мозок, коли я дав йому команду волевиявлення.

Я так довго намагаюся пояснити читачу принцип дії вміння, бо мене розпирає гордість, що таки зміг його освоїти. Однак у той момент мені було не до гордості. У своїх випробуваннях деміург максимально наближує все до реальності. Я не знав, чи знаходився на полігоні, куди мою снулу тушку перенесли вночі, чи все, що я бачив і відчував, зокрема й біль, Сірі передавала у мій мозок за допомогою механізму пам'яті поколінь, доступ до якого для мене вона перекрила, щоб не полегшувати мені життя.

Одягнувши на себе просторовий бар'єр, відчув, що біль у голові почав зростати із тривожною швидкістю. Це щось новеньке. Раніше ніколи не було тренувань на подолання труднощів через больові рецептори. Але без захисту я не хочу залишатися, бо розумію, що витягти себе з-під землі було найменшим випробуванням.

Можна сказати, що це було початком тієї небезпечної вистави, головним героєм

якої Сірі мене зробила, зовсім не цікавлячись моїм на те бажанням. Тож я вирішив, що, поки не зрозумію правил гри, яку затіяла мала дріада, буду якомога довше залишатися під захистом, тобто мушу терпіти біль, поки вистачить сил. Якщо втрачу свідомість від болю, думаю, Сірі змилюється, зарахує мені поразку у випробуванні й поверне нарешті до лісу, де буде довго вчитувати за мої помилки.

Спустився майже до землі. Ставати на землю ногами я навіть мріяти не міг, так вони боліли. Тож на відстані одного ліктя від поверхні плавно полетів до найближчої дороги, яка виглядала сірою смугою на фоні чорної землі. Ліве око потихеньку почало при звичаюватися до темряви. Спробував підняти руку до обличчя, щоб очистити його від залишків землі й розплющити праве око, але ледве трохи зігнув руку в лікті, як мало не завив від болю. Боліла шкіра, боліли м'язи, тіло почало, крім болю, ще й колоти голочками, неначе кров поверталася у капіляри після довгого застою. Я навіть тимчасово припинив пересування у повітрі, не зумівши справитися із контролем.

- Сірі! Все! Здаюсь! Я більше не можу! Я все зрозумів! Відсьогодні я додам у вивчення вміння для лікування! Ну, чесно! Це вже занадто!

Тиша.

"- А казав же я тобі, що лікування - це найголовніше для виживання. А ти розслабився, вчився всіляких дитячих забавок, думав, що Евеліна завжди буде поряд і лікуватиме твої подряпини?"

- Добре! Добре! Сірі, чуєш?! Я весь час буду приділяти лише вивченню лікарських умінь дріад! Чесне слово! Підлікуй хоч трохи, бо вже край!

Голова - немов баняк. Усі мої крики ледь чулися мені самому, неначе я кричав у подушку.

"- Вуха забиті землею."

"- Треба промити."

Потягнувся за водою вглиб землі. Водяний шар доволі глибоко. Намагався підвести водяний струмок до поверхні, але відчув, що втрачаю контроль і біль наростає. В голові почало паморочитися. Ні, схоже, що помитися зараз не вийде.

"- Лишається терпіти. "Терпи коза, а то мамою будеш"."

"- Тебе на чужі спогади потягло? Ця снаплюжена приказка з тих часів, коли Валерій до школи ходив."

"- Ну, на козака та отамана я зараз точно не схожий. Цей обліплений землею мішок із лайном може претендувати лише на звання кози. І то, із великим натягом."

Потихеньку підлетів до дороги й рушив у бік споруд, що темніли неподалік. Орієнтувався я на ґрунтову дорогу, що в нічній темряві трохи світліша, ніж довкілля земля. Підвівши погляд, щоб побачити, що за споруди попереду, раптом спинився на місці.

Упізнав обриси хат на краю села і зрозумів, що це місце мені знайоме. Це село Березин! Конкретно це місце - це дорога від села на цвинтар.

У Березині жила моя тітка. Чи то пак, не моя, а Валерія. Від болю думки почали розбігатися й відмовилися шикуватися в один рядочок. Майже нічого не змінилося.

Деякі дерева вирости, деякі зникли. Обриси будинків залишилися майже такими, як були.

Валерій колись тут був. На похованні далекого родича, ще в дитинстві. Траурна процесія з труною в головах; вінки у людей; завивання і плач жінок; голосний бас попа, що на ходу творив якусь молитву; люди в чорному; хустинки, пов'язані на рукавах у чоловіків; свічечки, підперезані паперовими "платтячками" у руках; і малий Валерій, що плентався поряд із мамою у процесії й відверто нудгував.

Родича, на поховання якого Валерій із батьками приїхав до Березина, не знав ні він, ні навіть його батьки. І хоча у ті часи не приїхати на похорон вважалося злочином, малому Валерію були глибоко по цимбалах ці звичаї. Він просто йшов, нудився, роздивлявся зажурених людей і чекав, поки це скінчиться.

Іще він думав, що завтра в школу, але додому вони вже не встигають повернутися. Це означає, що мама напише його вчительці записку, а в школу Валерій попаде лише у вівторок. А ще, у покійного родича закололи поросю. Тож потім буде свіжина. Валерію подобалася смажена печінка і кров'янка...

"- Ваароне, візьми себе в руки! Це повинно щось означати! Думай! Яку підлість хоче тобі підкласти Сірі?"

"- Її фантазія безмежна. Що завгодно. Може, мені варто полетіти до хати моєї тітки та отримати там допомогу, а може, навпаки, саме до тітки мені летіти не потрібно, бо там мене чекають. Поки туди долечу, можу не втримати бар'єр і мене нашпигують стрілами недотичні, або прибере якимось хитрим умінням приречений на страту майстер."

"- А, здається, розумію. Це знову тест на твій самоконтроль."

"- Так. Зараз мені боляче, тому від злості я можу звернути шию першому стрічному. І варто мені невинувато загасити іскру життя, як мене утилізують, тому що я не виправдав горде звання дріади."

"- Але до тітки я все ж полечу. Хочу вгамувати свою цікавість. Як Сірі її змодельовала? Як робоче тіло із зовнішністю моєї... Чи то пак, Валерієвої тітки? Як та модель сприйме моє молоде тіло? Хоча, відчуваючи, як тріскається на мені скоринка підсохлої землі, думаю, що до мого молодого тіла, обліпленого багнюкою, їй буде байдуже."

"- Ну що ж, попереджений, означає озброєний. Зараз найкращим варіантом буде втратити свідомість від болю. І ні в якому разі нікого не вбивати. Хоча, знаєш? Так болить, що мені вже хочеться когось роздерти в клоччя. Може, я дійсно маніяк і Сірі не варто зі мною няньчитися?"

"- Підбери соплі! Бери в кулак те, що у тебе там іще лишилося! І вперед до тітки! Не дочекається мала дріада, щоб я так просто здався!"

Оскільки ніхто на мене не поспішав нападати, і нікого ворожого довкола я не побачив, то, знявши просторовий бар'єр, збільшив швидкість польоту. Піднявшись метрів на п'ять над землею, не дуже вдивляючись у деталі, приблизно орієнтуючись по обрисах хат і вулицях нічного села, де не горів жоден вогник, полетів у бік домівки моєї

родички.

Хоч швидкість зустрічного потоку повітря зросла, але повітряного бар'єра я вирішив не ставити. Із контролем – повний швах.

Зверху можна побачити поодинокі вогні вдалині серед хат, але на такій відстані неможливо роздивитися, що там світиться. Ось хата тітки. Темно. Заклав віраж, спустився у двір, прямо до вхідних дверей. Спустившись, завмер у польоті, тупо дивлячись на хату. Від болю незрозумілої ситуації і необхідності підтримувати контроль польоту, реальність майже зупинилася.

Роздивлявся місце, де колись були вхідні двері та намагався думати. Ріг будинку та майже вся веранда зруйновані. Дверей не лишилося взагалі. Лише купа битої цегли. Вікна будинку з розбитими шибками зяяли чорними проваллями.

"– Що відбувається? Що за чортівня?"

"– Хоч би день був, або Сірі трохи пожаліла і хоч крапельку підлікувала, бо не видно ж нічого одним оком."

"– Так, стоп... Війна. Точно, на Землі ж тоді почалася війна. Того дня, який... Поїздка до Березина. Воїни Хутіна тоді сюди ще не дійшли, а я, тобто Валерій, їхав до тітки на електричці. Але тоді була зима, а зараз – літо. Тепло. Повинно було пройти більше, ніж рік, поки я вчився на Зеї ремесла. Отже, рік із хвостиком. Якщо Сірі взялася моделювати можливі події на Землі, то зараз на полігоні літо двадцять третього. Тут нині, за планом Сірі, може відбутися все, що завгодно."

"– Знову нічого незрозуміло. Нащо та мала дріада мене сюди закинула?"

"– Одне все ж зрозуміло. Це не тренувальний полігон, який колись створювала Сірі. Дуже вже великий. Це все трансюється в мою макітру через пам'ять поколінь."

"– Отже, тут деміург може розвернутися на повну. Створити безліч персонажів, намалювати будь-які декорації. Може навіть улаштувати повний апокаліпсис, з неї станеться."

"– Мені лишається не порушувати правила. Правила війни, що існують на Землі, ми відкидаємо, бо вони трохи відрізняються від правил для дріад і людей на Зеї. Оскільки всі тести, які проводить зі мною Сірі, спрямовані на те, щоб виявити у мене небажану схильність до вбивства, то зараз буде розіграватися вистава, згідно з якою мене будуть перевіряти спокусами порішити живу істоту і порушити при цьому основне правило. Згідно з цим правилом я можу застосувати ремесло для погашення іскри життя, лише коли мені загрожують, і я мушу захищати своє життя, або коли я отримаю дозвіл на вбивство від майстра. Якщо я хочу сам вирішувати долю живих істот, мені потрібно, як мінімум, стати майстром ремесла з життя, і при цьому не помилитися на здачі такого роду тестів, бо одна лишень помилка буде коштувати життя вже мені."

Думки почали плутатися. Тіло боліло наче трохи менше, але біль у голові почав пульсувати. Неначе від ударів молота, ритмічними поштовхами, із середини черепа надходили нові хвилі болю.

"- Відпочив трохи? Тоді підбиймо баланс."

"- Добре. Отже, маємо придурошного деміурга, котрий, бажаючи найкраще випробувати мою психіку на стресостійкість, створив віртуальну копію Землі. Тут літо дві тисячі двадцять третього року. У мене є спогади лишень до кінця зими дві тисячі двадцять другого року. Тому, які умови гри на сьогодні, я не уявляю. Судячи з того, що я бачу, можна припустити, що ми таки отримали поразку у війні з кацапами."

"- Тут і тестувати нічого не треба. Вже за таких умов мені хочеться всіх кацапів розірвати на шматки, не чекаючи дозволу деміурга! А це пряме порушення правил."

"- Це ще не все. Користуючись тим, що ти, пентюх недоумкуватий, майже півтора року нехтував ремеслом життя, Сірі достатньо було зовсім трохи погіршити стан здоров'я твого тіла, щоб ти став майже повністю схожим на мішок із лайном!"

"- Та-а-а. І не скажеш же, що мені ніхто не радив зайнятися вміннями лікування. Від самого початку ельфійка Татанія казала: якщо такому дурню, як я, допомагати вирішувати всі питання, то зникне мотивація до навчання. А маючи під боком такого лікаря, як Евеліна, у мене і мотивація, і потреба лікування зникли повністю."

"- Ще скажи, що це Сірі, або Евеліна винні, що лікували твої поранення весь цей час."

"- Не скажу. Сам дурень."

"- Отже, оскільки ціль місії мені невідома, а відомі лише умови, які можна описати однією християнською заповіддю "Не вбий", сподіватися на допомогу марно. Хата розбита, і судячи з усього, мою тітку в цій виставі Сірі у реальність не втілювала. Це може слугувати мені знаком, що усі проблеми тут будуть обертатися лише довкола моєї особи. Отже, моя мета - проіснувати тут певний час, поки не надійдуть уточнення на кінцеву задачу, або поки не порушу правила. Порушивши правила, я навіть заповіт не встигну написати. Перефразовуючи вислів Д'Артаньяна, відводити за бруствер мене не будуть, кінчать прямо тут."

"- Тоді до практики, бо голова паморочиться і зараз я узагалі вимкнусь."

"- Спочатку треба тіло до порядку привести. Вода."

"- Із землі тягнути не буду. Дуже розфокусований контроль. Через три хати у сусідів є ставок, копанка із карасями. Треба туди."

Поки летів, не було сили навіть думати. Підлетівши, в темряві ледве знайшов чорне плесо ставка. Раптом зрозумів, що дуже схотілося пити. Не зупиняючись, не знімаючи одяг, із головою занурив своє тіло, що мало вигляд вимазаної в землі мумії, у воду.

Вода доволі холодна, але цей холод трохи збадьорив. Усе ще не рухаючи кінцівками, за допомогою левітації підняв голову над водою, набрав повітря і знову занурився. Вода довкола спінилася. Мокро, холодно і дуже боляче. Але потрібно очистити тіло. Пухирці повітря барабанили по шкірі, розмочуючи землю й омиваючи тіло. Відчув, що очистився. Перемагаючи біль, зміг поволі рухати кінцівками. Щось заплуталось у

волосся на потилиці та під час руху водяного потоку відчутно сіпалося.

Раптом там щось дуже боляче відірвалося. Устиг подумати, що то не бруд у волосся заплутався, то рана закрилася струпом, який я зірвав потоком водяної піни. Перед заплющеними очима закружляли червоні кола. Зрозумівши, що я – "все", встиг лише умінням левітації рвонутися своє тіло з води й викинути його на берег. Свідомість згасла.

Шмат II

∞ Спогад. Початок літа. Під Березином

Білі зірочки на білому небі. Зірочки рухаються, вишиковуються у колони. Розтягнувшись на все небо, білий зірковий килим завмер, і зірки розташувалися рівномірно, віддалено одна від одної. Якщо з'єднати кожну пару білих зірочок білою смужкою, то отримаємо білий килим із рівносторонніх білих трикутників...

– Кристал, пазаві Слана, тут ще адін жмур. Ха-ха, пахоже, купався.

Голоси наближаються. Хто вони? Чому вони так противно звучать?

– Слон! Веді бендер! Пускай грузят в фургон. У нас времені мала, старшина сказав, чтобы за час управілісь.

– Спатрі, Самара, какой прудік. Карасіков можна вьодрамі лавіть. І ета проста ва дваре. Живут же сволачі!

– А чьо ти теряешся? Катай бумагу старшине, реквизируй домік, заживьош! Хахлушек вадіть будем. Каму, как не нам, ету целіну асваівать?

– Манал я етат дом брать. Ево пехота помарадьоріла.

На підході почувся ще один писклявий голос з азіатським акцентом.

– Ти! Хахол! Бура гет! Тез бура гел, шійтан! Сюда іді, гаварю, чьорт нерускій! Ти чьо рускій ізик не панімаєшь савусем?!

"– Дивний цей айзер. Чого він так верещить? Навіть я, дріада, його не розумію... Як багато народу топчеться, немов слони по городу... В риму кажу... Може, мені вірші писати..?"

"– От цікаво, дріади не мають своєї писемності, а вірші дріади складати вміють..?"

– Слон, ти давай тут, бирінька па хазяйству. Ми на краю села будем. Гані машину туду. Там Кльон с хахламі канаву капают.

– Белі.

– Чьо?

– Сьо будіт січас, поніл, да-а? Ти! Іді сюда! Хахляцкій морда, тебе гаварю, да-а! Толстий какой! Сала многа ешь?! Сільний, да-а?! Бері адін за ноги! Ти і ти! Здес! За рука бері каждый! Чьо такіе тупіе, как барани, да-а? Тяні машину!

Дуже хриплий хворобливий голос:

– Він живий.

– Чьо сказав?!

– Гаварю, он живой еще.

- І чьо?! Ти слішав, чьо сержант сказав?! Жіво-ой, мьо-ортвій, кака разніца?! Хахли лєнівй, работать не хатят. Не нравіца жівој? Ударь єво нагой, пускай мьортвий будіт, тагда несі. Так лучче будет, да-а?! Ти садіст да-а?! Бендеравец, да-а?! Всех убіть хочішь, да-а?! Тяні машину, ґаварю!!!

Відчув, що мене взяли за руки й за ноги. Білі зірочки кудись зникли. Трава, що впиралася мені в обличчя, також кудись відлетіла.

"- Я лечу... Але я не хотів летіти... Куди я лечу..?"

"- Господи, іроди, дайте перепочити... Стукніть уже тією ногою, добийте, нахрін, але дайте спокою... Сірі, м-м-м... Ну і с-сука ж ти, Сірі..."

Голова звислася до землі, але підняти її не було сили. Ледве розплющив очі. Дуже близько, повз моє обличчя рухалася земля, трава, асфальт... Я бачив це обома очима. Чомусь це мене дуже потішило. Чомусь дуже важливо було те, що я бачив землю саме двома очима. Боляче... Свідомість знову вимкнулась.

∞

Хрускіт... Знову щось хруснуло... Як дивно хрустить. Це схоже на постріли.

- Куда ти, нацик, намілілся?!

Знову хрускіт. Усе-таки, це постріли. Схоже, Сірі мені у пам'яті покоління змоделювала картину земного бою.

- Самара, ну чьо ти за зверь такой? Кто теперь закідаць канаву будет?

- Вон, пусть духи забрасивают. Нахера ми их с собой брали?

Я відчув, що сиджу на землі. Спина впиралася об стовбур дерева. Голова міцно зафіксована. Її прив'язали, здається, скотчем, до дерева. Окрім голови, нічого не прив'язували. Напевно, я мав настільки поганий вигляд, що зв'язувати не було потреби.

Відкривши очі, я побачив картину маслом. Метрів за тридцять від мене, на ґрунтовій дорозі стояла військова вантажна машина кольору хакі з критим кузовом. На дверях кабіни, на бортах кузова і на капоті білою фарбою недбало намальовані латинські літери "Z". Біля машини спокійно ходили солдати. Зелена форма, червоні берети, білі пов'язки на рукавах, автомати. Водій машини палив у кабіні й видихав дим від цигарки у відкрите вікно. Він мав азійські риси обличчя. Особливо виділявся ніс.

"- Слон. Поганяло дуже вдало підібрали."

Біля машини, збоку від дороги, покопано. Я бачив лише горбики свіжої землі. Більшого, з моєї точки огляду, не побачив.

Повністю прийшов до тями. Певний час сидів тихо, з-під ледь піднятих повік спостерігав за солдатами, по одному напружував м'язи, розганяючи кров по тілу. Діло йшло повільно. Кінцівки ледве ворушилися. Але я відчував, що потрібно прискорити рух крові по тілу і стан поліпшиться. Біль заважав, але, потихеньку переборюючи його, я відчував, що можу рухатися більше й більше.

Прохолодно. Вологий одяг на мені також не допомагав зігрітися. Спробував ремеслом підсушити одяг і розігріти трохи кров, але зрозумів, що результату немає. Ще певний час намагався хоч якось заподіяти собі у скрутному становищі.

Відчував, що володіння ремеслом нікуди не ділося, але чомусь не всі сигнали

проходять правильно. Ремесло мене наче не слухалося. Чесно кажучи, це мене бентежило.

Я точно знав, що повністю померти Сірі мені не дасть, бо хоч для дріади байдуже, яка саме іскра життя буде користуватися моїми іскрами розуму і досвіду, моя, чи мого "наступного", однак висока мораль деміурга не дозволить їй під час іспиту задаремно загасити будь-яку іскру життя.

Але я не міг збагнути логіки моєї наставниці. Якщо я не зможу нормально себе захистити, бо вміння ремесла мені недоступні, то у чому ж буде сенс випробування моєї психіки, на бажання бездоказово й без команди боса перебити купу ворогів?

Тим часом на дорозі події потрохи розвивалися. Трьох вояків із більш загнаними обличчями вишикували перед машиною в шеренгу. Напевно, молоді солдати. Троє інших поводитися вільно й більш упевнено. Треба порахувати ще Слона, що сидів у кабіні. Загалом семеро.

Один, схоже, командир, ходив перед трійцею молодих і проводив виховну роботу:

- Слушай суда, душари! Ви папалі на вайну! Пака ви нікто, і звать вас нікак. Ви ничево не умеете. Ви - мяса! Хатіте пражить падольше, слушаєте меня! Січас разабралі лапати й бирінька закідали канаву! Пріступай!

Один із трійці молодих вирішив посперечатися.

- А ми на ґрабавщіков не падпісивалісь!

- Е! Самара! Чьо ета ані тебя не слушіють?! - Слон викинув недопалок у вікно і висунувся слідом. - Е! Ти, душара, кто тебя спрашивал? Борзий, да-а?! Тібе сіржант пріказал! Те-ез пашол делать!

- Слон, не нада крічать на салдат, - голос Самари став ехидним, - Салдат не борзий, салдат смелый! Не падпісивался, ґаваріш? А на што ти падпісивался?

- Я дабравольцем пашол! Ваєвать! Нацикав мачіть, а не магіли закапивать!

- Рядавой! Ти должен панімать, что на вайне нада не только нацикав мачіть, но і магіли закапивать! Хатя, нічево панімать ти не должен! Ти должен випалнять прікази! Ну і нацикав мачіть тоже. Слушай сюда, духи! Севодня ваше баєвое крещеніє! У вас есть шанс із прастова мяса стать беконам! Вас трое, а магілу будут закапивать двое! А третій будет што?! Не слышу! Третій будет камандавать мясам! Камандіром станет лучший! А лучший у нас кто?! Кто умеет не только стрелять, а что?! Не слышу! Лучший тот, кто умеет стрелять метка! Е-е-е! І чіво ж вас такімі тупими із раддома та випустілі?! Вас же данашивать ещю надо било! Ти, борзий, стреляеш первым! Слушаем внимательна, павтарять не буду! Хател мачить нацикав, вот, для тебя пасаділі нацика под деревом! Тут тридцать метрав. Виходиш на пазіцію, вот сюда. Предохранитель на одіночний агонь, понял? Целішся, стреляеш. Папасть должен только в голову, чтобы мазгі разлетелісь. В тело пападать нельзя! Прамажеш, твайо ачыко уходіт в зртельный зал. Стреляет следующій. Пападьюш не в голаву, а в тела, вапще стратіл, вибіраєм камандіра із двух асталъных! Понял?! Не слышу!

- Понял.

- Пріступай. Стреляеш із пазіції стоя.

Майбутній убивця зробив пару кроків уперед, зняв автомат із плеча, клацнув запобіжником, пересмикнув затвор і прицілився в мене.

За правилами Зеї така ситуація не вважалася загрозою для мого життя, бо переді мною істоти, недотичні до ремесла.

Людина з автоматом, якщо вона відкрито нападає на дріаду, нічогісінько не може їй заподіяти. Це все одно, що печерна людина із кам'яною сокирою стоїть перед танком і погрожує кинути в нього своєю зброєю.

Однак, навіть печерна людина може дочекатися, поки її противник висунеться з люка подихати свіжим повітрям, і розкрити йому череп. Тому на Зеї заведено вважати ситуацію критичною лише тоді, коли печерна людина кине таки в танк свою сокиру, або хоча б стукне нею по броні. Це підтвердження відкритих намірів та загроза життю дріади.

Отже, звернути шию цьому солдатові я зможу лише після пострілу. Що тут можна сказати? Немає меж благородству дріад.

Поки що мені належало використати ремесло для власного захисту, тобто, кажучи мовою алегорії, благородно прийняти виклик, залізи в танк, зачинити люк, і поглянути на печерну людину через оптичний приціл зброї, надаючи своєму супротивникові право першого удару.

Так, фізичний стан мого тіла зовсім не відповідав нормам поєдинку не на життя, а на смерть однак сила ремісника, навіть того, що провчився всього півтора року, із п'ятисот необхідних, зовсім не у м'язах.

Та все ж, залізи в танк не виходило. Всі види захисту, якими я володів: від найскладнішого – у вигляді просторового бар'єра до найпростішого, створення білого шуму в нервових сигналах противника, щоб хоча б збити йому приціл, відмовлялися втілюватися у реальність.

Вимальовувалася проблема. Я розумів: усе довкола – то вигаданий деміургом світ, схожий на світ Землі. Моє тіло, найімовірніше, наразі бовталось у повітрі біля дерева-гіганта, поблизу дерева Життя, де я прожив останні півтора року.

Однак, навіть якщо переді мною світ, вигаданий деміургом, і він лише у мене в голові, все ж можливості цієї клятої багатоособистісної істоти такі, що якщо моя іскра життя зараз згасне, то вона згасне і в реальності, а моя тушка, повисівши ще деякий, зовсім недовгий час у повітрі, впаде на землю без ознак життя. Так, із тіла можна буде зняти кристал переходу і перенести копії моїх іскор розуму і досвіду в нове тіло, до нової іскри життя, але то вже буде не моє життя, а життя мого "наступного", який буде користуватися моїм досвідом і моєю пам'яттю. Я ж просто здохну з вигаданою діркою у черепі.

Остання надія на те, що Сірі не знала, що в мене відмовило ремесло. Я намагався щось крикнути, але з горла виривалося лише недолуге каркання і бухикання. Мій голосовий апарат потребував очищення. Я заходився кашлем. Але час, відведений мені на роздуми, минув.

Пролунав постріл. Щось цвѐхнуло в мене над головою і з дерева посипалася кора.

"- Промазав?!"

"- Як казав невідомий мені Станіславський: "Не вірю!" Весь сценарій у цьому випадку від деміурга, отже, і промазав цей горе-боєць по сценарію Сірі!"

"- Знову взялася вчити мене виживанню?! Ну добре, отже, тепер я у своєму праві!"

У мене не вийшло захиститися, тепер настала черга випробовувати вміння нападу. У світі Зеї вбивство живих істот практикується як у вигляді евтаназії, так і у вигляді невідворотного покарання злочинців.

Будь-який процес погашення іскри життя повинен бути виконаним якомога швидше і, по можливості, безболісно. Висока мораль дріад тут ні до чого. Якщо істота вмирає в муках, то всі її еманції болю потрапляють до пам'яті поколінь. Деміурги та Бог можуть знешкодити негативний вплив даних еманцій і спогадів, але для цього їм потрібно напружуватися і робити те, для чого вони, власне, й існують. А отже, всі ті, кого на Зеї терміново необхідно доправити на той світ, отримують легку і безболісну смерть, лише коштом лінивства вищих сутностей.

Але я - законослухняна дріада. Отже, незважаючи на певні технічні незручності, необхідно знайти для супротивника якщо і не безболісну, то хоча б швидку смерть. Уся ця моральна гризня миттю пролетіла у мене в голові і я, після пострілу, терміново почав експериментувати над різними видами упокоєння цього нещасного.

Ще раз подякував світу Зеї та Евеліні, що відразу привчила мене не застосовувати тіло у використанні ремесла, а то мусив би розмахувати руками, що дуже боліли, кричати всілякі допоміжні фрази, на кшталт "Авада кадавра". На щастя, мені для роботи з уміннями ремесла був необхідний лише мозок.

Найпоширенішим видом безболісної смерті є перелом шийного відділку хребта. Щоб із гарантією і без крові, я привчився повертати голову кандидата на триста шістдесят градусів. Але це спрацьовує лише на дріадах. З ельфами та гномами такий фокус не пройде, бо вони можуть і самі так крутнути головою. Для них краще звернути голову на бік.

Оркам і гоблінам, незважаючи на забруднення оточення, потрібно голови відривати. А гігантським розумним тарганам із пустелі навіть втрата голови не допомагає потрапити до їхніх хітинових богів. Там треба влаштовувати шматування серця, поряд з яким, до речі, знаходиться і мозок цих агресивних тварюк.

На видових родичах Валерія я збирався використати ремесло вперше. Але моя втрата здібностей і тут стала на заваді. Тож, непогано знаючи анатомію людини, я вирішив не фантазувати й просто зігнути шию противника на дев'яносто градусів у бік. На людині це повинно спрацювати, наче миттєве знеструмлення комп'ютера.

Ворог мав упасти на землю без ознак життя й можливо трохи посіпатися в конвульсіях. Але він лише болісно закричав, відпустив автомат і схопився руками за шию.

В бою із застосуванням ремесла рішення приймаються за долі секунди, помилки виправляються миттєво. Від цього залежить життя.

Тому вирішив не займатися повторенням невдалих спроб, а максимально швидко прокрутити весь барабан умінь, щоб заодно зрозуміти, які козири залишилися у мене в рукаві.

Наступним умінням застосував стискання серця уявною рукавичкою Фреді Крюгера, щоб замість м'ясного двигуна кровообігу в грудній клітці залишилася лише купа м'яса. Але, зовсім не відчувши відгуку, зрозумів, що про це вміння поки треба забути.

Наступною в черзі йшла вакуумна бомба. Для такого маленького вибуху не потрібно було мобілізувати багато контролю. Зелений берет, наповнений фаршем із сірої речовини та фрагментами кісток черепа, відлетів метрів на півтора. Всіх, хто стояв поряд, заляпало кривавою кашею. Безголове тіло завалилося на траву.

На моє здивування, армійські "діди" виявили набагато більшу готовність до бою, ніж молодь. Першим відреагував Самара.

– Снайпер! В землю!

І водій, і троє більш досвідчених солдатів миттєво стрибнули в невидиму для мене яму, розташовану біля машини. Один молодий кинувся тікати до села. Швидко побіг. Можна автоматом ставити залік по фізичній підготовці. Якби тут дійсно був український снайпер, упевнений, він би також оцінив старання молодого бійця і поставив би йому залік, тільки не автоматом, а снайперською гвинтівкою.

Другий "дух" від страху присів і заляк на декілька секунд. Зрозумівши, що на видноті, на роль джерела кривавого феєрверка лишився він один, чимдуж рвонув за товаришем. Відстань до них швидко збільшилася, і я відчув, що вже не зможу їх спинити.

Бійців, котрі опинилися в ямі, я накрив перевернутим лагідним гравітаційним щитом. Він у мене вийшов вдало, і це мене потішило. Це прозора структура з прямо пропорційною дзеркальною функцією відображення зусиль і зворотно пропорційною функцією швидкості реакції...

Так, розумію, що стратив. Якби я заходився такими словами пояснювати навіть для Сірі принцип дії лагідного гравітаційного щита, то вона вмить увімкнула б дурненьку й запитала: "Дядьо, а з ким ото ти зараз балакаєш?"

Прозора, майже нескінченно товста ковдра, на яку чим сильніше давити, тим сильніше вона буде пручатися. Таким бар'єром можна замінити батут.

А от якщо ви вирішите закритися ним від кулі, то для вас це буде подвійна помилка. Якщо щит виставити перпендикулярно пострілу, то куля з автомата спочатку проб'є вас наскрізь, пролетить метрів п'ятдесят, де уповільниться до повної зупинки, а потім полетить назад і на зворотному шляху вб'є вас удруге.

Таким перевернутим щитом я, немов покривалом, накрив те місце, де знаходилася яма. Вилізти звідти полонені точно не могли.

Як я вже казав, деміург у такій місії повинен моделювати все максимально наближено до реальності. Тобто у дорослому світі Зеї, коли я закінчу початкове навчання й отримаю квиток у вільне життя, за мною збережеться обов'язок бути катом.

Якщо побачу порушення правил життя, або якщо мені дадуть наказ на ліквідацію порушника, я муситиму його вбити.

У цьому випадку я, захищаючись, ліквідував агресора, що не є порушенням правил і про це можна не доповідати. Всі мої дії, якщо буде на те бажання інших дріад, можна відновити та розглянути за допомогою пам'яті поколінь. Але я також побачив порушення правил життя. Ті горе-вояки підбурювали покійного до вчинення злочину, що також є злочином. Їхню долю повинна вирішити Сірі.

Тут вона не могла промовчати та не відповісти на мій запит. Після мого сигналу вона, чи то пак він, деміург, повинен передивитися події та винести вердикт із приводу поведінки цих істот, тож відмовчатися не вийде.

Ось зараз підведусь, підлечу подивитися, як там мої фігуранти на звинувачення себе почувають, і подам запит Сірі. Загалом, таке не пробачають. Утілювати у "наступному" спогади цих недоносків немає ніякого сенсу. Нічого цікавого для суспільства їхнє минуле життя не має. Отже, найімовірніше, вони стануть чорноземом. Це я вмію робити добре. Після запиту Сірі не відмовчиться, відповідь і поверне мені мої здібності. Ось зараз лишень підведусь...

Паралельно з кволими спробами підвестися, протестував свої вміння. Щось лишилося, щось утрачено, маю надію тимчасово. Зібравши воду з повітря у водяне лезо товщиною в один атом, обережно розрізав скотч, який фіксував мою голову. Кривлячись від болю, підняв долоні на рівень очей. Уся шкіра на руках мала вигляд одного великого синця. Сині плями, крововиливи під шкірою. Бридотне видовище.

- Сірі, це занадто! Це ти, щоб обмежити мене в рухах, пропустила моє тіло через м'ясорубку?! Для того, щоб я звернув увагу на вміння ремесла лікування, не варто було наді мною так знущатися! Я й так усе розумію!

Відмітивши, що все моє тіло має вигляд відбивної, я, навіть не зірвавши з лоба рештки скотчу, злетів у повітря і перемістився до ями, бажаючи швидше мати можливість викликати Сірі.

Підлетівши до канави, я завмер, нажаханий видовищем. Ховаючись від уявного снайпера, рашисти стрибнули в яму, мало не вщерть наповнену тілами вбитих людей. Особисто я не бачив людей узагалі, а таку кількість мертвих цивільних людей бачив лише мій "минулий" по телевізору у чорно-білих хроніках Другої світової війни на Землі.

Погляд потихеньку рухався, відмічаючи звичайний буденний одяг, із чорними плямами крові, побілілі кінцівки, деякі зв'язані пластиковими стяжками, голови з отворами від куль і розплющеними очима. З-під напівроздягненого тіла літнього чоловіка, що з двома отворами від куль у спині лежав обличчям донизу, стирчали... Дитячі ноги в сандалях...

Серед мертвих тіл брьохалися, намагаючись підвестися, троє потвор у формі. Вирячені очі, роззявлені роти. Щось кричали. Гравітаційний бар'єр не пропускав звукові коливання. Помітивши мене, вони намагалися направити в мій бік автомати, але гравітація не давала їм цього зробити.

Відмітив для себе, що якби у них вистачило сили підняти автомат і вистрілити, то велика початкова швидкість кулі допомогла б їй зробити отвір у моїй дурній голові. То ж понизив рівень бар'єра по вертикалі й убивці, немов мухи, притиснуті склом, завмерли на дні канави.

- Сірі... Повинен сказати, що ти досконало покопалася у спогадах Валерія, добре вивчила його психологію, і я ледь стримався. Особисто я не бачив, щоб саме ці солдати були причетні до вбивства такої кількості людей, отже, згідно з правилами, я не можу виправдано загасити їхні іскри життя. До того ж ти позбавила мене доступу до пам'яті поколінь, де я міг би отримати підтвердження їхнього злочину. Але ти повинна враховувати, що якби я був на Землі, то тут діяли б земні закони, згідно з якими під час війни всі військові армії противника вважаються дотичними до злочинів, що коїть їхня армія, і я, як житель країни, на яку напали, маю повне право, захищаючи свій дім, прибити цих покидьків, незважаючи на те, чи особисто вони розстріляли цих цивільних, чи тільки хотіли закопати яму з трупами. Так, на Землі закони недолугі, і фіолетова влада, визнавши мої погляди й мою участь у страті, могла б, звісно, підкрутити регулятор закону у свій бік і висунути проти мене звинувачення у незаконному захисті своєї землі, як це вони вже робили раніше з військовими за часів АТО. Але ж ми на Зеї й не будемо звертатися за прецедентами до недорозвиненої земної цивілізації?

Тиша.

- Сірі, я вимагаю твого рішення стосовно цих потвор. Давай, я вже прикінчу їх і повернемося до дерева життя. Мен нудить від цих людських недостворінь і я, врешті-решт, зголоднів!

Тиша.

Це щось нове, і це щось повинно означати. Мені не дали відповіді на мій запит. Невже Сірі хоче, щоб я повірив, що вся ця вистава реальна і, керуючись емоціями, прибив цих неоміроків, не дочекавшись вердикту майстра?

Роздумуючи, я ширяв над землею й розганяв кров по тілу, поволі рухаючи кінцівками та звикаючи до болю.

- Сірі... Ти ж мене чуєш. Нічого прикидатися. Я очуняв настільки, щоб зрозуміти що це не реальність, а твоя вистава. Отже, не буду самостійно знищувати цю погань, яку ти для мене так реально зобразила. Якщо тобі від цього полегшає, можу зізнатися, якщо ти ще більше мене поб'єш та ще декілька разів викинеш мене зі свідомості, то я втрачу відчуття реальності й таки приб'ю цих бандитів. Але це буде нечесно. Я не можу відповідати за свої дії, якщо я не зовсім адекватний.

Тиша.

"- Хто б сумнівався. Якого біса вона від мене хоче?"

"- Сірі, ти ж читаєш мої думки. Якого біса тобі від мене потрібно?!!!"

Я задумливо, незважаючи на біль, потер підборіддя. Рука намацала недільну щетину. Вже майже бороду.

"- Павука-побігайця мені в печінку!!! Це неможливо!!!"

Я знову уважно подивився на свої руки. Синці, брудні розводи, збиті нігті.

У своїх експериментах деміург, як би не наближував до реальності всі події, ніколи не може порушувати правила пам'яті поколінь. Він не може змінювати мій зовнішній вигляд. Моє тіло повинне лишатися при мені. Моє молоде тіло, яке я отримав на Зеї, мало певні особливості: рослинність на обличчі та під пахвами, і функція розмноження мені, "наступному", не потрібні.

Але руки перед моїми очима мали не лише вигляд замучених і добряче побитих, вони мали ще й стару, пергаментну шкіру, а на це я спочатку не звернув уваги.

У мене похололо в середині. Я швидко підлетів до машини й прикипів до дзеркальця заднього огляду. Хоча... Я вже знав, що там побачу.

На мене дивилося заросле сивим волоссям, сине від застою крові, з мішками під очима та рештками скотчу на лобі, обличчя мого "минулого".

Не зводячи очей зі свого відображення, я поволі відірвав скотч від лоба.

- Ну, здрастуй... Клопотенко Валерій Йосипович...

"- Що сталося?! Де я?!"

"- Це реальність? Тобто я - Валерій?!"

"- Колись Сірі казала, що все життя на Зеї може виявитися сном, і я можу прокинутися у старому тілі й згадувати все, наче сновидіння."

"- Але я літаю! Я володію ремеслом! Так, не зовсім вдало, і не всі мої вміння мені підкоряються, але я володію! Після сновидіння такого не буває! Мені ж не могли наснитися півтора року життя?!"

"- Чи могли? Чуєш, Ваароне? А у тебе є ще один спосіб перевірити, що відбувається. Але цей спосіб крайній."

"- Так, он-де ці гниди смикаються на дні канави серед трупів. Якщо це вистава деміурга, то, вбивши їх, я ризикую втратити життя слідом за ними за порушення правил. Якщо ж це реальність, то, вбивши цих нелюдів, мені залишиться доживати своє останнє життя на Землі, в старому тілі, серед війни, маючи на озброєнні лише кілька вмінь ремесла і спогади про прекрасний шматочок життя в яскравому світі Зея. Спогади, які, можливо, я сам собі й вигадав."

"- А що ти чіпляєшся за своє недожиття? Навіть якщо це вистава і тобі поставили завдання. Як ти вчиниш? Навіть якщо це ілюзія і за твій вчинок тобі можуть загасити іскру життя?! То й що?! Он-де тіло дитини!!! Може, серед трупів тіло твоєї тітки!!! Якщо не прикидатися, якою має бути твоя реакція на це звірство? Ці люди вже все втратили!!! Всі ці люди вже втратили свої іскри життя, нащо тобі над своєю так труситися!!! Для того, щоб зберегти свою стару шкіру, свій мішок із лайном, ти відкинеш свої погляди, свої спогади, відкинеш своє єство?!!!"

Підлетівши до краю ями, я ще раз кинув погляд на трупи людей, потім звів очі до неба.

- Сірі!!! Ти в біса вдало вибрала це останнє завдання! В саме яблучко! Дякую тобі за все те, чого ти мене навчила, але дарма, мабуть, на Зеї всіх людей під корінь знищили під час апокаліпсиса. Я відчуваю себе людиною, і, як людина, яку ти нагородила вмінням карати, я не можу полишити без покарання цих істот, що також

називають себе людьми. Ти можеш загасити мою іскру життя, і ти це зробиш, але я не можу вчинити інакше. Тож нехай кожен виконає своє завдання! Час, проведений на Зеї, був найкращим часом у моєму житті! Прощай, Сірі! Передавай привіт усім нашим!

Одночасно, без жодного звуку, голови рашистів розлетілися, немов глиняні горшки з кривавою кашею, які кинули на асфальт із десятого поверху.

Я з викликом дивився в небо. Час минав, але нічого не відбувалося.

Отже, я таки повернувся. Все єство затрусилося від дитячої образи:

- Сірі!!! Я так не хочу!!! Тільки не так!!! За що?!!! На який ляд мені ця клята Земля?!!!

Шмат III

∞ Зараз. Одеса. Один із міських парків

Голова забита спогадами. За весь час я так і не навідався до психіатра. Навіть до психолога не ходив. Під Березином я отримав велетенський емоційний струс, коли усвідомив, що опинився в старому тілі, на старій Землі. Тож мені все-таки варто було б зрозуміти, чи поїхав у мене дах, чи лише трохи підтік. Хоча, за великим рахунком, яка різниця? Поки я був у лікарні, розповідав усім про мою амнезію, на мене дивилися спеціалісти й у них склалося враження, що моя травма черепа, яку я невідомо де отримав, має тенденцію до одужання.

Тобто пацієнт скоріше живий, аніж мертвий. Але такий діагноз я можу і сам собі поставити. Прилади показали, що гематом у моїй макітрі не лишилося, і на тому красно дякую. Але, крім мене, справжнього мого стану не знає ніхто.

Сонячно. Сьогодні у парку можна побачити багато народу. І хоча вже осінь, і по Одесі є прильоти, люди звикли до ракет, до можливої небезпеки й по старій пам'яті тягнуться в Одесу, сподіваючись отримати трохи позитивних емоцій від залишків літа, яке в українців украла війна.

У мене маленьке свято. Я можу впевнено сказати, що повністю відновив свою фізичну форму. Однак тут потрібне величезне уточнення. Про молоде тіло Ваарона я навіть мріяти не можу, а відновив я фізичний стан саме Валерія.

Себто, сестричка в Харківській поліклініці сказала, що на перев'язку більше приходити не потрібно, востаннє зняла стару наліпку із потилиці та на довгу пам'ять змастила те, що лишилося від рани, зеленкою.

А тіло Валерія ввійшло в ту форму, в якій воно було до великої війни. Тобто, періодично боліло в найбільш неприємних місцях, набридало постійними скаргами на стан здоров'я та підставляло в неочікуваних випадках. Загалом, я згадав, як то любити власне тіло таким, яким воно є, розуміючи, що про краще годі й мріяти.

Нині я вирішив трохи пожити в Одесі. Не можу сказати, що сповнений великою любов'ю до цього міста. Обрав його тому, що більшість жителів, незважаючи на війну з росією, на сотні тисяч загиблих у цій війні від рук рашистів, незважаючи на те, що по

самій Одесі є прильоти ворожих ракет, що несуть із собою смерть мирним мешканцям, продовжують із гордістю казати, що Одеса – то місто російської культури.

Ось саме до цих недоукраїнців я маю особисті питання. На заході України несуні "руського міра", що втекли від "асвабадітелів", потрапили в україномовне середовище, і там вони можуть хоч якось українізуватися. На сході в російськомовні міста щодня прилітають гостинці від "братнього" народу, нагадуючи, що саме завдяки російській мові нас убивають.

А ось в Одесі хворі на "руський мір" почувають себе настільки комфортно, що україномовні одесити вважають себе українською діаспорою міста Одеси. Українці в Україні вважають себе діаспорою! Дуже курвить мене така ситуація.

Тож, як я уже казав, я не сповнений великою любов'ю до міста Одеси. Не буду ж я любити Одесу за пам'ятник Катерині, котра свого часу знищила Запорізьку Січ і зробила кріпаками всіх українців? Зараз, у часи війни, одесити замість скинути к бісовій мамі це бронзове опудало, любовно захищають його мішками із піском від можливого удару російської ракети.

Опираючись на тростину із червоним кришталевим черепом у навшпіль, до якої я встиг звикнути, неспішно йду до своєї улюбленої лавочки в парку. Хоч паспорт я так і не поновив, усе якось не можу знайти часу, жити нині став, як доволі заможна людина. Ось улаштував собі прогулянку до парку. І назву для такої прогулянки заморську згадав. Моціон називається. Колись слово "моціон" у мене асоціювалося із чимось вологим і незручним. Уже з часом просвітництва Інтернету вичитав, що це вона і є – прогулянка на свіжому повітрі. Моціон.

Умостившись на лавочці, ставлю перед собою тростину, складаю на череп долоні, спираюся на руки підборіддям і завмираю, прикривши очі та знайшовши ідеальну позу для посидіти й подумати.

Маю багацько про що розповісти читачу. Так, я продовжую записувати свої походеньки. Надії повністю поновити свої дивні спогади вже не маю. Просто виробилася звичка писати. Але перед тим, як занести свої записи у старенький ноутбук, потрібно вибудувати все у голові.

Варто спочатку згадати за Харків, де я остаточно підлікував свою макітру. Саме там я зрозумів, що негаразди із ремеслом у мене були через поранення. Тимчасово вийшов із ладу головний інструмент, яким я можу впливати на реальність. На Землі вплив на реальність за допомогою знань і умінь ремесла я можу назвати магією. Але, на жаль, себе я повноцінним магом назвати зовсім не можу. Жалюгідний недоучка – ось і все.

Ще деяку частину знань, отриманих у світі Зея, я не можу поновити через те, що мозок тіла, яке надали Ваарону, найімовірніше, належить до того виду людей, які жили саме у світі Зея і мали велику схожість із дріадами. Це я розумію тому, що гіпнотично-телепатична здібність дріад до розуміння мов і лікування живих істот, якою володів Ваарон, у Валерія виявилася повністю відсутньою. Це я можу собі пояснити лише різницею у будові головного мозку.

Все інше, чого навчився на Зеї, я згадав. Тепер, тренуючись, можу збільшувати силу і вправність тих умінь, якими володію, та намагаюсь трохи експериментувати на їхній основі, але нових умінь мені взяти немає звідки. Як згадаю біля якого безмежного джерела знань я знаходився в Аїдовому лісі, аж недобре стає.

Ні, я не заспокоївся. Я ще не втратив надії якось потрапити на Зею. Зараз я відновив свої заняття свідомими сновидіннями, із їхньою допомогою навіть можу дістатися у пам'ять поколінь Зеї. Але потрапити я можу лише в якусь мертву її частину. Переглянути можу лиш те, на що вже дивився, буди Ваароном. Ні зв'язатися із кимось, ні потрапити у нове місце, ні змінити щось там неможливо. Неначе попадаєш у порожнє місто, звідки терміново виїхали всі мешканці. Пустка.

Виявив багато позитивних ознак ментального бар'єра. Це базове вміння ремесла, яким на Зеї володіють навіть недотичні. Одягнувши його на себе, зейці не знімають його ніколи. На мені він також постійно. Навіть під час втрати свідомості це вміння підтримується мозком автоматично.

На Землі цей бар'єр, крім того, що відганяє дрібних комах і невеликих тварин, допомагає мені бути більш непомітним серед натовпу. Увага пересічних пішоходів на мені менше зосереджується.

Є й мінуси. Збільшився шанс потрапити під машину і випадково отримати кошолкою по голові у натовпі. Однак бар'єр – це ідеальний захист від гіпнозу. Старі, досвідчені циганки, які мають підвищену чутливість і схильність до ментального впливу на людей, обходять мене іншим боком вулиці.

Уже в Харкові, серед іншого, я відновив вміння повітряного і гравітаційного бар'єрів, що були незамінні для подорожування за допомогою польоту. Для мандрівника – це одні із найважливіших вмінь. На Зеї я їх вивчив одними з перших. Перенавантаження та опір повітря мені тепер не заважають. Уся географія Землі досяжна для мене у декілька хвилин льоту. Але в Україні справ поки що дуже багато. Тому полишу подорожі на майбутнє. Якщо воно в мене буде.

Однієї ночі я перелетів із Харкова до міста, в якому працював і винаймав житло до великого вторгнення. Володарка кімнати, в якій я нещодавно жив, повернулася із вимушеної подорожі по Європі, і вже встигла здати кімнату новим жильцям. Мої речі знесла до комори, а деякими почала користуватися сама, і довго виправдовувала цей учинок тим, що я не заплатив за останній місяць. В її "порядності" я ніколи не сумнівався. Це не завадило мені отримати задоволення від споглядання виразу її обличчя, коли, замість скандалу за речі, я, забравши деякі документи, світлини і невеличку колекцію срібних інвестиційних монет України, урочисто оголосив, що всі інші мої речі я залишаю їй як подяку за те, що вона дуже чесна і відповідальна людина.

Також цікаво було спостерігати за внутрішньою боротьбою порядності з жадібністю на обличчі працівника ломбарду, якого я вмовляв узяти два десятки срібних українських гривень, кожна з яких важить одну трійську унцію срібла, і заплатити мені за найнижчим тарифом, бо в мене із собою є лише прострочений закордонний паспорт і більше ніякого посвідчення особи.

Зрозумівши, що для отримання одноразово суми, необхідної для оренди навіть поганенької кімнати, потрібно, щоб кишені обвішувалися від срібла, я перейшов на золото. Придбавши у банку золоту п'ятигрівневую монету і помноживши її, я більш-менш привів до ладу свій фінансовий стан. Коли помножував золоті п'ятаки, то подумав, що можу кардинально змінити ситуацію на світовому ринку, значно збільшивши золото-валютний фонд якоїсь однієї країни. Але зразу ж зрозумів, що робити цього ніколи не буду, бо країні я цим не допоможу, а лишень збільшу кількість золотих цеглин у якійсь впливовій приватній кишені.

Вже в Одесі я вирішив привести до ладу і свій гардероб.

∞

Хазяйка ательє була дуже здивована, коли до її закладу зайшов кульгавий, звіруватого вигляду, зарослий сивиною чоловік у спортивних штанах і тенісці, й замовив собі смокінг, бо йому, бачте, немає чого вдягнути під його тростину із червоним черепом у наверхі.

Відрекомендувавшись Валерієм, чоловік розрахувався наперед золотими вітчизняними монетами та виставив вимогу: він має бути постійним спостерігачем упродовж всього процесу виготовлення одягу. Коли ж через два дні замовлення було готове, Валерій довго дякував усьому персоналу. Кожному полишив щедрі чайові. Залишилася без подарунка лише адміністраторка ательє.

Але вона сама винна. Чомусь Валерій викликав у неї агресію і вона відмовилася його обслуговувати, бо не розуміє української мови. Та завершення спілкування з таємничим замовником узагалі всіх шокувало. Коли багаторазові примірки були позаду, смокінг був готовий, подарунки та подяки роздані, замовник пішов геть, полишивши смокінг в ательє, і навіть частину заплачених коштів не захотів узяти назад! Пояснив він це тим, що ходити по вулиці в смокінгу і мати на ногах білі крокси – це моветон, а в руках тягти пакунки ліньки. Іще сказав, що настала пора йому вирішити питання із взуттям.

Зрештою, на третій день хазяйка ательє виставила смокінг на зовнішню вітрину, бо не пропадати ж добру тільки тому, що за нього вже одного разу заплатили, а ще за тиждень найняла нову адміністраторку, бо стара на роботу більше не з'являлася, і взагалі невідомо куди зникла.

∞

Тож я дослідив досить багато різних видів одягу і взуття, щоб мати можливість у перший кращий момент виготовити собі самотійно майже будь-який одяг, прямо на своєму тілі. За це дуже вдячний і світу Зеї, й собі гарненькому, тому що насамперед вчився у Сірі навичок і вмінь, які полегшили б моє буденне життя і допомогли у побуті.

∞ **Зараз. Одеса. Один із міських парків**

Полишивши своє тіло під просторовим бар'єром я, крім роздумів, літаю між відпочивальниками, щось дивлюсь, когось слухаю. Іноді залітаю до квартир навколишніх будинків. Тобто подорожую, не використовуючи ноги.

Лавочка, де я посадив своє тіло, розташована недалеко від лотка із морозивом та

солодощами. Зараз мене зацікавила розмова двох матрон одеського бомонду із продавчиною лотка. Під час цієї розмови культурні леді робили зауваження селючці-продавчині, яка посміла їх обслуговувати українською мовою.

Взагалі, я помітив, що саме молодь намагається перевести українську мову до рангу модних мов та залучити її до загального обігу. Але володарки життя із фіолетовим волоссям не налаштовані були так просто здавати позиції та чітко аргументували продавчині, що "Нечєво тянуть сюда українській ізик... Все гаварят... Адесса била і будет..."

Дівчина за прилавком також не пасла задніх. Одним непомітним рухом вона увімкнула диктофон на телефоні й продовжувала, не звертаючи увагу на нахабні закиди москворотих, ввічливо розповідати їм про закони та про державну мову.

В одеситок із російськомовною щелепою була остання стадія хвороби "русского міра". Ні, хоч я дуже люблю жарти, на жаль, саме тут я не жартую.

Вчені вже виявили, що "руській мір", тобто бажання людей прославляти велич російської імперії, виправдовувати всі злочини, скоєні руснею, і необхідність за всяку ціну перенести росію, з її культурою і стилем життя, саме у те місце, де є хоч один представник москалів, що розмовляє російською мовою, – є психічною хворобою, що викликається подовженим впливом на психіку людини російської пропаганди.

На жаль, на останніх стадіях ця хвороба невиліковна. Це не зверхне ставлення, не приниження і не глузування, це доведено історією Гітлерівської Німеччини. Отже, маємо психічно хворих людей, яким допомогти вже неможливо. Але і полишити їх наодинці з хворобою неможливо, бо вони починають заражати здорових людей. Так, ця пошесть іще й заразна.

Можливо, для таких, збочених на русні людей колись вигадують якісь лікарські заклади, але зараз ситуація виглядає так, що з боку російськомовних спостерігається лише неухильне збільшення чисельності, бо кістяк цієї громади вилікувати, або якимось іншим чином перевести на протилежний бік барикад неможливо, а закони є занадто лагідними й завдяки фіолетовій владі виконуються через пень колоду.

Бурхливий діалог поборниць "русского міра" з продавчиною закінчився нічим. "Уніженние" та "ущемльонние" російськомовні "баришні", видравши із рук продавчині своє морозиво і зробивши тій голосне зауваження, що вона нацистка і "разжигает вражду" своєю українською мовою, поважно рушили по алеї парку, продовжуючи розносити віруси "русского міра" на всіх оточуючих голосними фразами: "Ти пасматрі, какая наглая!", "Кем ета дура себя вазамніла?!", "Русскій виучіть не может, а туда же..!"

Продавчиня із хитрою посмішкою заходила оформляти у телефоні аудіозапис, щоб викласти його в Мережу. Кожен продовжив займатися своїми справами. Я також роблю те, що вважаю своєю справою. Підгадую, коли найменше поглядів буде зосереджено на парочці хворих руснею осіб, і даю команду до реальності своїм волевиявленням.

Із боку схоже, що дві літні жінки раптом дуже сп'яніли, їх занесло в бік і вони, не

втримавшись на ногах, повалилися у кущі. Ще шість секунд незрозумілої метушні за кущами, і на порослому травною газоні не лишилося жодних слідів зовнішнього втручання.

Прискіпливий читач може сказати, що я став дуже байдужий до обставин і наявності свідків. Саме так. Я доволі недбало контролюю оточення, бо зрозумів, що люди дуже поверхнево реагують на незрозумілі речі.

Ось і зараз, із приблизно трьох десятків людей, які перебували у зоні прямого погляду, лише три-чотири особи могли помітити, що сталася ситуація, яка чимось вибивається із нормального плину подій. Можливо, лише двоє із тих чотирьох звернули увагу, що, після падіння, тітки не піднялися на ноги, та й узагалі, щось їх там за кущами не видно зовсім. І лише одна людина із двох допитливих може вирішити якось відреагувати.

Так і є. Он біжить хлопець старшого шкільного віку із мобільним телефоном. Підбігши до газону, він розгледів, що за кущами нікого немає, трохи здивовано покрутив головою і, заспокоївшись, знову зосередився на своєму гаджеті. Але і в цьому випадку, здається мені, хлопець біг не допомогти жінкам, а встигнути зняти на відео, як дві п'яні старі кошолки вовтузяться на газоні. Міг би здорово хайпонути на такому кліпі.

Так завжди. Малесенький, нікому не помітний незвичайний випадок, і знову все спокійно. Гладеньке плесо плину подій не порушується жодним збуренням. Не хочеться ображати весь людський вид, але люди дуже швидко, для заспокоєння власної психіки, втрачають гостроту реакції. Не в моді нині бачити у навколишньому незвичайне і небезпечне.

Ба більше, якщо ти помітив щось таке, що просто вау, тобі треба, як мінімум, зняти це явище на відео, а потім запевнити всіх, що це не монтаж.

Згадайте ажіотаж із НЛО, який набув апогею наприкінці минулого сторіччя. Світ поділився на три частини: на тих, хто думав, що щось бачив; на тих, хто хотів на цьому хайпонути та брехав усім, що щось бачив; і на всіх інших, котрі одностайно кричали, що це все брехня.

Розумна людина може зробити висновок із того ажіотажу. Якщо ти побачив щось надзвичайне, не варто про це розповідати, бо тебе звинуватять у брехні та зроблять цапом-відбувайлом на найближчі подібні випадки. Можна розповісти лишень найріднішій людині, і то, як побрехеньку.

Отож, звичайними людьми я не переймаюся. Я хотів би убезпечити себе від незвичайних людей, які, звісно, є серед простих смертних. Іноді мені щастить таких навіть помітити. Але від професіоналів я себе убезпечити навряд чи зможу. Тому просто чекаю, коли вони на мене вийдуть, і дякую провидінню, що дало мені час відновитися.

Якщо я виділив собі роль лейкоцита, що винищує ворожі клітини на своєму шляху, то організм людства, за фактом моєї діяльності, може класифікувати мене як ворожу клітину, і відправити по мене загін макрофагів, які спеціалізуються по знищенню

активної загрози.

Такі закони життя суспільства. Ігнорувати їх неможливо. Згідно з цими законами одинак ніколи не встоїть проти організації. Цей закон і нині має право на існування. Якщо я захочу позмагатися з організацією, то це для мене скінчиться погано. Але я не хочу "встоювати проти" і зникати із шахової дошки. Для мене буде достатнім просто своєчасно зникнути в одному місці й з'явитися в іншому. Так я ще довго зможу бігати від їхнього пильного ока.

Виє сирена. Ось тепер люди реагують. Це вже не поодинокий подразник. Це зачіпає кожного, і кожен повинен прийняти для себе якесь рішення і діяти згідно з цим рішенням. Більшість людей поспішає до найближчих закладів, плекаючи надію, що там буде безпечніше. Решта не змінює свого стилю життя. Реагувати чи не реагувати на попередження про небезпеку – це рішення персонально кожного. Я навіть не витрачаю час на те, щоб повернутися зі своєї безтілесної подорожі, і моє тіло продовжує куняти на лавочці. Це не тому, що я зневажливо ставлюсь до попередження, це тому, що просторовий бар'єр, яким я вкриваю своє тіло, добре захищає від усіляких негараздів.

І я таки помітив його. Літній чоловік у формі охоронця, вийшовши з магазину по той бік вулиці, неспішно пройшовся по парку, неначе ненароком проклав свій шлях повз кущі, за якими зникли москальки, та, проходячи біля того місця, лишень трохи уважніше поглянув поверх кущів на газон. Пройшов далі, зробив коло по парку і повернувся у магазинчик, із якого вийшов, і де, найімовірніше, працює охоронцем.

Я вже бачив його. Два дні тому. Тоді я на покопаній клумбі упокоїв якогось відставного вояку, який повчав чужих дітей, що Бандера – то зрадник, який під час війни навсібіч убивав євреїв.

Того разу цей обережний охоронець теж витримав перерву близько двадцяти хвилин, зробив прогулянку поблизу місця ліквідації тіла, а через пару годин виніс із магазину горщик із якоюсь квіткою і, наче у благодійних цілях, вирішив пересадити квітку з горщика на ту саму клумбу, в якій розчинився кацап, що так "добре" знав історію України. Яму копав невеликим совочком для невеликої квіточки, але заглибився так, що руку по лікоть засовував під землю, щоб копнути земельки.

Нічого не знайшовши, витримав покер-фейс і продовжив гру до кінця. Посадив рослину, неначе все життя садівником працював. Водичкою полив. Залишки землі, які потрапили на асфальт, прибрав на клумбу. Неначе ненароком маленьку жменьку землі набрав собі у пакетик.

Я відразу зробив висновок, що переді мною професіонал. Мені навіть цікаво було, чи зможе він мене вирахувати? Оскільки зрозуміло, що він бачив сам процес ліквідації, то вирахувати мене він зможе лише методом виключення. Вирахує він не мою безпосередню участь, а лише мою причетність. Але для нього навіть притягнутий за вуха факт, що лише я знаходився в парку, в усіх без винятку випадках, коли відбувалися всі зникнення людей, буде вагомим, бо він не суддя, якому потрібні лише стовідсоткові докази. Він не суддя... А хто він?

Я безтілесно ковзнув до магазину. Охоронець, який мене цікавив, був уже у залі. По

рації сказав комусь, що повернувся і продовжує працювати. Пройшовся по рядах, потім, побачивши в іншому відділку ще одного охоронця, взяв до рук телефон і жестами показав колезі, що зателефонує і просить приглянути за своїм товаром.

Телефонна розмова була короткою.

- Толік, дай Семьонича. Привет. Не апять, а снова. Нет, сам лічно не відел. Две женщины среднего возраста. Ну, как всегда. На вебке качество гавно. Шлі, шлі, завалілись на клумбу, дальше семь секунд памех, а кагда картінка вазабнавiлась, ані ісчезлі. Я сматрел, там даже трава не прiмята. Семьонич, ето же не клумба, ето газон. Не буду я там проби брать. Там трава, панiмаєш? Всьо! Я сказал - ти услышал! Вот кагда васстановіш меня в атделе, тагда будеш права качять. Нашлі бесплатную раб сілу! Всьо, атбой!

"- *Ти подивись на цього красунчика! Як вдало ми його послушали. Стільки інформації!*"

"- *Давай його називати Бондом... Джеймсом Бондом.*"

"- *Отаке! Спочатку прізвище йому вигадая, потім звикну до нього, а раптом він на "руській мір" хворий? Мені потім шкода його ліквідувати буде. Бо поки що він у мене за свій професіоналізм викликає лише повагу.*"

"- *А те, що він москворотий?*"

"- *Так, це недолік і це недобра ознака. Але ж ми все-таки в Одесі, тут куди не плюнь - усі москвороті, більшість із яких наївно, не розуміючи важливості мови, навіть вважають себе патріотами України. Спробуємо перевиховати.*"

"- *Добре, тоді спочатку переконаюсь, що він свій, потім поганяло йому дам.*"

"- *А цікаво було б із ним просто побалакати. Я відверто з людьми вже майже два роки не спілкувався.*"

"- *Навряд. Ти ж бачиш, він фрилансер. Його з контори, напевно, за щось турнули. Може, на пенсію. Якщо мене вирахують, то його до мене точно парламентаром не відправлять.*"

"- *Та й вираховувати вони мене ще довго будуть. Вони ще не можуть зрозуміти, що взагалі відбувається, а відповідальних почнуть шукати ще не скоро.*"

"- *А ось те, що процес трансформації робить перешкоди для камер, це дуже добре. Треба буде перевірити, як це працює.*"

"- *А може, з ними в мага пограти? Повинно бути весело. "Я - граф Каліостро! Великий маг і чарівни-и-ик!"*"

Я повернувся в тіло, потягнувся, поставив тростину поруч, відкинувся на лавці й розім'яв м'язи. Зняв просторовий бар'єр. Усміхнувся променям осіннього сонця. Треба подумати, як пришвидшити слідчу роботу контори, щоб вони скоріше зрозуміли, що я дотичний до ліквідації хворих на "руській мір" одеситів.

"- *Це наскільки треба скучити за спілкуванням, щоб добровільно засовувати голову в зашморг?*"

"- *Можу я собі дозволити трохи знудитися?*"

"- *Великий маг і чарівник воліє трішечки понудьгувати?*"

"- Так! Хочеться чогось... Такого!"

"- Пива, тарані й порно?"

"- Фу-у! Ти точно мій внутрішній голос? Ні, треба до якогось психолога на сеанс записатися. Немає кому виговоритися. Навіть із внутрішнім голосом нормальної розмови не виходить."

"- Ну, якщо тобі справжні чоловічі розваги для старперів не до вподоби, пішли хоч морозива купимо. Залишу продавчині срібну гривню на чай і подякую їй за українську мову."

"- Ось, нормальна пропозиція! А то зразу "пи-иво, старпе-ер"!"

"- Але в якій же глибокій дупі ми все-таки знаходимося, якщо в тилу воюючої України в українця виникає бажання подякувати, та ще й грошей дати іншому українцю лишень за те, що той спілкується українською мовою і цурається мови країни-ворога?"

"- Так... Не все добре в королівстві Данському... Ой, не все..."

Шмат IV

∞ Колись. Невідомо де

Розплющивши очі, побачив, що лежу на землі, наді мною стоїть дріада Евеліна і, підтиснувши губи, дивиться на мене, немов студентка медичного коледжу на таргана у своїй тарілці із борщем.

Сів. Навколо зелений килим із ніжної травички, якою поросла вся галявина. Тут Сірі проводить свої досліді зі спогадами Валерія. Он де й вона. Виростила для себе на декількох сотках високу траву і косить її. Коса для неї трохи завелика, але Сірі добре справляється. Коли Валерію, ще у шкільному віці, директорка погодилася зарахувати літню практику за покошену довкола школи траву, в нього виходило набагато гірше.

Оглянув себе. Вся сорочка в крові. Пригадав, що, перед тим, як утратити свідомість від болю, в мене пішла кров ротом. І добряче так пішла. Вся сорочка брудна. Зараз нічого не болить, отже, Евеліна своєчасно втрутилася.

- Дякую, Евеліно. Почуваю себе добре. А що сталося?

В очах Евеліни побільшало праведного обурення.

- Ваароне! Що ти коїш?! Ти - дебіл?!

Звісно, Евеліна не вживала саме цей медичний термін. Вона взагалі проспівала щось мелодійно приємне. Але лінгвістичний відділ мого мозку підказав мені, що вона має на увазі саме мою психічну неповноцінність, розумову відсталість і недоумкуватість.

- Ти тільки що ледве не загасив свою іскру життя, телепень! Якби Сірі постійно не контролювала твій стан і не попередила своєчасно, ас би послав мене робити тобі нове тіло!

Я вирішив не підвищувати далі рівень знервованості Евеліни та запитати поради через пам'ять покоління у головного наставника.

"Я: - Сірі, що сталося?"

"Сірі: - Ваарон, нічого особливого. Просто для світу Зеї ти - дебіл."

Цього разу запитальна інтонація відсутня. Вочевидь, Сірі стверджує, що я саме він і є. Дебіл.

Кинувши на землю косу, де та водночас розчинилася разом із залишками трави, Сірі підійшла до нас і звернулася до Евеліни так, неначе мене тут і не сиділо.

- Розумієш, ви з Татанією не зовсім правильно ставитеся до Ваарона. Ви бачите перед собою наступного із досвідом цілого життя в іншому світі. Але майже дев'яносто відсотків знань світу Землі для світу Зеї не підходять. Тут потрібні зовсім інші причинно-наслідкові ланцюжки у системі аналізу поведінки.

- А саме? - Евеліна зацікавилася. Дві дріади почали вести наукову бесіду, інколи споглядаючи мене, наче демонстраційний експонат.

- А саме, перед тобою не наступний із тілом людини та мозком дріади, а підліток років тринадцяти, якому випадково поталанило навчатися ремесла у майстрів-дріад, не чекаючи того часу, доки йому виповниться двадцять два рочки.

- Можна докладніше? Чому саме?

- Для того, щоб було трохи зрозуміліше, наведу приклад. Скажи, які перші думки й у якому порядку виникають у тебе, як наставниці, коли ти бачиш, що твій учень, утнувши якусь захмарну дурість, падає на землю без ознак життя?

- Ну, по-перше, треба зберегти іскру життя, швидко провести діагностику і, по можливості, вилікувати. Далі зрозуміти, які саме причини призвели до небезпечної події? Чи не є цей випадок наслідком неадекватних учинків самого учня? Далі...

- Досить. А знаєш яка перша думка виникне в учителя світу Земля у такому випадку? Спершу в земного вчителя виникає нестерпне бажання з усієї сили вдарити цього бовдура указкою по його дурному лобі так, щоб аж вода (як я розумію, тут мається на увазі саме вода з навколишнього середовища) перейшла з рідкого стану в стан одсвяченої.

- ... ?!

- Так, термін "одсвячена" пояснювати довго. Ним під час аналізу краще взагалі знехтувати, як теологічним забобоном. Звісно, після подолання шокового стану, який обов'язково виникає в земних учителів, відразу після всіх несподіваних випадків у їхній практиці, вони спробують надати допомогу учню. І хоча у такому випадку, який стався із Ваароном, на Землі шансів на життя в нього взагалі б не було, на даному прикладі ти можеш порівняти, наскільки відрізняється хід думок у землян і зейців. Тож, кажучи простою мовою, ти не можеш шляхом звичайного аналізу зрозуміти, які причини призвели до таких критичних наслідків. Я, звісно, прочитала його думки й розумію їхню логіку, але тобі, Евеліно, та і йому, буде краще, якщо він сам розповість, як саме він думав та що саме він робив для того, щоб таким оригінальним способом себе порішити.

Дріади допитливо подивилися на мене.

- Я хотів піднятися у повітря.

- Раніше. Це пояснення не дасть Евеліні повної картини.

- Я навчився підіймати в повітря предмети. Ось цю кулю, - я показав на кам'яну кулю, що дала мені Сірі для тренування вміння левітації предметів. - Я підняв її ось так, - куля злетіла в повітря перед моїм обличчям. - Далі я погладив кулю рукою ось так, і вона почала крутитися. Я зрозумів, що, піднімаючи кулю, я даю команду докласти зусиль у її центрі маси. Далі я згадав, як колись бачив тренування курсантів для стрибків із парашутом. Там їх прив'язували на рівні центру маси тіла і вони крутилися у різні боки, імітуючи неконтрольоване падіння з висоти. Я захотів спробувати політати за допомогою цього вміння. Я непогано знаю анатомію, і знаю, де розташований центр маси мого тіла, тож я надав команду...

- Стоп!!! - різко крикнула Сірі. - Далі показувати на собі не потрібно. Нам одного разу вистачило.

Я побачив страх у широко розплющених очах Евеліні й зосередженість у примружених очах Сірі.

- Далі він спробував підняти себе за центр маси тіла в повітря, як до того робив із кулею? - жах не покидав очей Евеліні.

- Саме так. - Сірі, зрозумівши, що я не буду зараз повторювати свій невдалий експеримент, почала, немов досвідчений педагог, ходити туди-сюди, наставляючи двох недалеких учнів: - Саме тому земний досвід Валерія неприйнятний в умовах нашого світу. Звісно, експериментувати із ремеслом потрібно, але робити це слід на високому рівні володіння цим ремеслом. А якщо ти не освоїв азів плавання, намагатися вигадати новий стиль - це не дуже вдале рішення. Єдиний вихід із даної ситуації - це стовідсотково впевнитися, що Ваарон не повторюватиме свою помилку. Ваароне, ти зрозумів, у чому твоя помилка?

- Загалом зрозумів. Як у Валерія кажуть: "Що українцю залюбки, те росіянину - Соловки." Але в даному конкретному випадку все-таки хочеться зрозуміти, що саме я утнув?

- Добре, - Сірі всілася на траву поряд. - Дивись. Відразу попереджаю, цей приклад не відтворює реальну картину, він лише допоможе тобі зрозуміти механізм. Візьмемо кавун.

У мене під боком з-під землі вистрілили зелені пагони. За лічені секунди рослина пройшла всі стадії дозрівання і на траві з'явився велетенський, кілограмів на двадцять кавун. Водяне лезо рівенько розрізало його вздовж на дві рівні половини. Одна половина стала сторчма, червоним зрізом у нашу сторону, а друга - розділилася на дев'ять скибок. По три скибки зависли у повітрі біля кожного з нас.

- Спробуй, Евеліно, у нас щось подібне є, але саме такої ягоди до сьогодні не було. Розмножується насінням.

Я першим узяв скибку з повітря і вгризся в соковиту м'якоть. Солодкий, соковитий, напевно, і Валерій такого ніколи не куштував. Декілька насінин виплюнув на землю.

Сірі взяла свою скибку. Насінини із трьох її скибок одночасно відірвалися, злетіли в повітря й осипалися на землю, де миттєво трансформувалися в ґрунт.

Евеліна слідом за мною скуштувала кавун. Судячи із задоволеної усмішки, їй сподобалося. Вона покосилася на Сірі, потім поглянула на свої скибки. З її частини кавуна насіння злетіло й невеличким табунцем залетіло у складки Евелініного комбінезона. Сірі вдала, що не помітила цього.

Раптом усі зернятка із моєї скибки і з інших двох моїх скибок здійнялися в повітря, і разом з однією із моїх скибок кавуна полетіли кудись мені за спину. Озирнувшись, я побачив, як Аїд, сидячи у повітрі, кусає величезні шматки від моєї скибки. На мій обурений погляд він відповів самовдоволеною посмішкою.

– Отже, маємо кавун у розрізі, – Сірі взяла пучками одне зерня з другої половини цієї великої ягоди. – Уявімо, що ця зернина – це центр маси тіла кавуна. – Сірі вдавила зернину рівно в центр червоної м'якоті. Неначе харчова плівка, на всю площу розрізу ліг повітряний бар'єр. – Це для того, щоб нам краще було видно, що відбувається всередині.

Сірі встала і продовжила ходити із виглядом ментора.

– Ваароне, ось зараз перед тобою кавун. Ти бачиш центр його маси. Зроби те, що вже робив із кам'яною кулею. Дай команду волевиявленням, схопи кавун за центр його маси та підіймай у повітря.

Я зробив, як мене просили. Зробив так само швидко, як робив для себе.

Половина кавуна лишень трохи смикнулася і лишилася на місці. Зернятко, розірвавши м'якоти і пробивши дірочку у скоринці кавуна, злетіло в повітря. Темно-червоний слід, що зерня продавало у м'якоті, до половини заповнив яскравий сік.

Евеліна хмикнула:

– Сірі, це дуже лагідний приклад. У Ваарона всі нутрощі в шмаття були порвані.

– Це тому, що у кавуна насіння маленька, а у Ваарона почуття власної важливості велике, а центр маси тіла ще більший. Ваароне, ти збираєшся працювати над своїм зовнішнім виглядом? Подивись, який красень!

Переді мною виникло люстро. З нього на мене дивився збочений вурдалак. По підборіддю і по сорочці розтеклися патьоки крові, змішані з соком кавуна.

– Евеліночко, – я пальцями відтягнув комір сорочки, показуючи забруднену тканину, і зобразив плаксиву гримасу, що у поєднанні із закривавленим обличчям мала, напевне, страшний вигляд. – Можеш мені допомогти із цим?

– Фу! Відчепись, Ваароне! Ти страхолюда! Єдина на Зеї людина, і та страшна. Я тебе вилікувала. Ти учень. Твоєму життю більше нічого не загрожує, тож більше я тобі допомогти нічим не можу. Самостійно.

– Але я ще не вмію!

– То вчися, хто тобі забороняє? А якщо не навчишся, то що, руцями нічого не зможеш зробити?

– Сірі! Покажи, будь ласка, як я можу відчистити сорочку? А заодно і як умиватися, і воду для цього діставати?

– Ти ж зайнявся польотами та левітацією?

– Я зможу!

- Зможеш?

Сірі без попередження кинула мою свідомість у демонстрацію умінь. В земній термінології немає символів, якими можна передати принцип навчання ремесла. Сірі мені показала, як я сам відчищаю свою сорочку та вмиваюся за допомогою фонтанчика, струмись якого я сам підняв з водоносного шару. Всі команди й волевиявлення я творив сам. Але запам'ятати та відтворити все в реальному житті дуже тяжко, якщо ти ще не звик запам'ятовувати і не відчуваєш повної картини ремесла.

Уявіть, що ви ніколи не грали в шахи, вам демонструють партію, в якій проти вас грає машина дуже низького рівня. В однаковій ситуації вона завжди буде ходити однаково. Тобто, якщо ви навчилися ставити противнику дитячий мат, то зможете поставити його знову, тому що порядок ходів збережеться.

Вам показують партію і вам кажуть, куди ходити. Ви самі переставляєте фігури. Виграш гарантовано, але лише в тому випадку, якщо ви добре запам'ятаєте свої ходи. Різні вміння - різні партії.

Очистити сорочку можна, відокремивши від неї кров і сік, або трансформували кров і сік у тканину сорочки, зробивши тканину товщою.

Сірі показала мені обидва варіанти. На цей час я вивчив декілька вмінь. Мовою алегорії, я навчився ставити дитячий мат і мат за 11 ходів. Зараз же, у пришвидшеному порядку, мені продемонстрували, як я зіграв партію із майстром спорту ходів на п'ятдесят, виграв у нього, і запропонували повторити всі ходи в ній.

- Не зможу, - похмуро сказав я і похнюплено пішов до річки прати сорочку та вмиватися.

Шмат V

∞ Зараз. Одеса. Один із міських парків

Охоронця звати Олег Васильович Книш. Чому Олег Васильович працює охоронцем? Сумна історія. Він зробив гарну кар'єру у відділку боротьби із серійними вбивцями. Не знали? Є й такий. Не хочеться нікому псувати апетит, але серійні вбивці існували раніше та продовжують існувати зараз.

Люди, які залучені до полювання за ними, мають дуже специфічні здібності й особливу психологічну підготовку. Це важка праця. Часто ці таємничі герої, для нашого з вами спокою та покарання винних, полишають напризволяще своє приватне життя.

Але в нашій країні такі зусилля оцінюються дуже низько, і у випадку, якщо стан здоров'я або отримана травма не дозволяють агентів продовжувати службу, компенсація і пенсія роблять неможливим навіть просте існування. Для нормального життя потрібно ще десь працювати. І добре, що охоронцем у маркет взяли. Могло й так не поталанити.

Олег був гарним польовиком. У команді про нього збереглася добра пам'ять. Часто він зв'язувався з товаришами по роботі, іноді допомагав у вирішенні незначних питань.

Іноді допомагали йому. Прикипів Олег до своєї минулої служби, і без неї вважав себе неповноцінним.

Поряд із магазином, в якому працював Олег, розташовано парк. Не дуже популярне місце. Район далеко від моря, але відвідувачі в парку все ж є, тому за європейською модою правоохоронці установили у не дуже помітному місці вебкамеру. Не для загального користування, а для підтримання правопорядку.

Достеменно відомо лише про три випадки зникнення людей, які змогли пов'язати з парком. Імовірно, що їх набагато більше, але немає кому заявляти про занадто довгу відсутність родичів, сусідів або квартирантів. Практично кожен орендодавець надає житло неофіційно, тому кількість відпочивальників, що безслідно зникли, може бути будь-якою.

Коли поліція зуміла об'єднати зникнення в парку в одну систему: йшли, впали, перешкоди на відео, ніхто більше не бачив, свідків не знайшли; вони передали ці справи у відділок боротьби із серійниками. А там своїх проблем повні кишені. Нестача агентів, дехто на фронті. Добре, що Олег поряд із парком працює. Семенович уже вдруге просить його зайти у відділок спостереження, передивитися підозріле відео і персонально оглянути місце події, бо якась несповна розуму бабця надала свідчення, що один зі зниклих, чи то втопився в землі, чи то закопався в ґрунт.

З того часу Олег завів собі звичку: в обідню годину брати перекус із собою і йти до парку. Щоразу знаходив нове місце і, колупаючи пластиковою ложечкою магазинний салат у лоточку, спостерігав за людьми. Звісно, йому ніхто нічого подібного робити не наказував.

Це вже звичка – використовувати найменшу можливість для пошуку інформації. Найгірші випадки в його практиці були не з убивствами, а саме зі зникненнями людей. Коли ще деякий час є надія, що людина жива. Можливо, страждає, але жива. А якщо фігурант дитина, то взагалі жах.

Тижнями могли без змін спостерігати навіть не за підозрюваними, а за можливим місцем злочину. Інформацію збирали по крихтах. Хапалися за будь-які натяки. В діло йшли припущення, непідтверджені дані, ясновидці, відьми, астрологи – все що завгодно, аби хоч на крок наблизитися до вбивці та попередити якомога більшу кількість жертв.

Сьогодні в парку дуже мало людей. Олег обрав собі місце спостереження так, щоб охоплювати поглядом майже всю територію. Людей так мало, що можна перерахувати по пальцях. Тому розмова на підвищених тонах, що переходила на крик, відразу привернула до себе його увагу. Біля однієї із центральних клумб сварилися три жінки.

Залишки фраз, які долітали до Олега, дали чітко зрозуміти, що предметом дискусії було мовне питання.

Відстань не давала змоги чітко ідентифікувати осіб жіночої статі, але одну з них Олег упізнав. Фрази "Нахера ти с западной сюда пріпьюрлась?!" і "Наши мальчікі заціщають страну на русскам ізіке!" належали одній із місцевих божевільних.

Напевно, кожне місто має таких персонажів, котрі можуть стати посеред вулиці та

кричати щось незрозуміле, або на весь голос сваритися на владу. Довідка, що ця людина несповна розуму, в неї, звісно, є, але для соціуму такі небезпеки не становлять, тому знаходяться не в божевільні, а прикрашають собою місцеві краєвиди.

Однак про те, що таких людей краще не займати, знають не всі. Тому деколи просто жаль тих необережних, на яких виливаються брудні слова, матюки й незаслужені образи. Об'єктом нападу "ущемльонной рускоязычной" стали дві дівчини, певно, студентки. Одна із них знімала сварку на телефон, а у другій не вистачило розуму змовчати, і вона здаля відповідала українською на лайку, чим ще більше підливала оливи у багаття.

На таку дрібницю паркового значення декільком спостерігачам, що, як і Олег, знаходилися на значній відстані від події, було плювати. Сварилися жінки на великій відстані одна від одної, тож до рукопашної справа не мала дійти. Олег, просто відмітивши для себе факт сварки, продовжував смакувати олів'є з пластикової коробочки і вести спостереження не лише за епіцентром події, а й за усією територією. Він саме намагався розгледіти чоловіка, що у протилежному кутку парку сидів на лаві та куняв, спершись на тростину, коли пролунав переляканий вереск однієї зі студенток. Навіть на такий переляк у громадському місці пересічна людина може не звернути особливої уваги, але професійна чуйка аж підкинула колишнього оперативника з місця. Щось відбувалося.

Залишки олів'є разом із ложкою полетіли в урну. Олег швидким кроком попрямував до центру парку, намагаючись на ходу оцінити ситуацію. Дві студентки стояли на своїх місцях. Кричала, найімовірніше, одна з них. Та, що брала участь у розмові. Друга, що тримала телефон, отримавши шок, навпаки, не кричала, а заціпеніла і закрила собі вільною рукою рота. Божевільної десь не було видно.

Пильно подивившись на те місце, куди були зосереджені погляди дівчат, Олег побачив, як на газоні між маленьких ріденьких чорнобривців з землі стирчать ноги й одна рука людини. Божевільна заглиблювалася в землю, неначе її забирала трясовина.

Олег перейшов на біг. Але вік дався взнаки. Дуже швидко бігти не зміг. Однак відстань була завелика і він би не встиг, навіть якби був молодим і сильним атлетом. Коли прибув на місце події, все вже скінчилося. Дівчина з телефоном вела свою подругу до лави, заспокоюючи її істерику, а на клумбі не лишилося жодних слідів.

Спочатку Олег, неначе мисливська собака, взявся досліджувати клумбу. Доволі багато часу пішло на дослідження клумби, в якій він за декілька днів длубався особисто. Перекопували клумбу десь тиждень тому. Тоді ж Олег брав проби землі з іншого її краю. Потім був дощ, і земля, коли висохла, вкрилася сухою скоринкою. Ось цю скоринку ніде й не чіпали. Жодних слідів.

Олег уперше сам був свідком якоїсь незвичайної події, і зараз він розумів, що те, що він особисто бачив, не лізло ні в які ворота. Жодних істеричних емоцій не було. Він професіонал і ні в яку фантастику не вірить. Він, як кінокамера сухо зафіксував усі факти, які бачив, нічого не фантазуючи та не додумуючи. Але ці факти... Йому ніхто не повірить.

Навіть якщо він разом із двома дівчатами слово в слово будуть дублювати показання, всі подумають, що три фанатики змовилися і кажуть завчену історію. А дівчата взагалі свідки ненадійні, там емоцій більше, ніж логіки. Зараз навидумують собі всілякої чортівні та й повірять у свої фантазії.

Тепер Олег розумів, чому Семенович вимагав від нього проби ґрунту. Зараз Олег уже за власної ініціативи витяг із кишені пакет, що лишився від обідніх страв, і насипав туди землі. Підвівшись, Олег іще раз критично оглянув клумбу. Сліди втручання були помітні лише у тому місці, де він загриб рукою жменю землі. Похитав головою.

Потрібно буде розповісти спецам. Чортівня якась відбувається. З дівчатами треба прямо зараз поговорити, бо шукай потім вітру в полі. Підвівшись, Олег іще раз пильно оглянув усе навкруги. Крім дівчат, не можна було залучити жодного свідка. Он вони всі – сидять, ходять, ні на що не звертаючи уваги, ніби нічого не сталося. Вони просто нічого не помітили.

Олег озирнувся до лавки, де сиділи дівчата. У цей момент від дівчат відійшов, привітно попрощавшись, якийсь кульгавий чоловік із тростиною. Олег упізнав його. У момент, коли сталася пригода, той сидів і куняв у другому кінці парку. Має алібі. Отже, нецікавий. Поки що.

Підійшовши до дівчат, Олег привітався.

– Здравствуйте, девушки.

– Добрий день, Олеже. Сідайте поряд.

Олег повільно перевів погляд собі на груди. Нагрудну табличку з ім'ям він зняв, коли йшов на обід. Одна із дівчат, дивлячись у люстерко, вологою серветкою витирала обличчя від сліз і косметики, та не звертала на Олега уваги.

Спілкуватись із ним почала та дівчина, що від самого початку цієї катавасії менше кричала і більше тримала себе в руках. Зосереджена, погляд спокійний, але у її великих карих очах відчувається переляк. Присівши на другий край лави, Олег насторожено почав говорити.

– Прашу меня прастить, но только что я видел то же, что и вы. Я имею атнашеніє к органам і, как ви панімаєте, мне нужна задать вам нескалька вапросав. Но в начяле, я хател би узнать, аткуда вы меня знаєте?

Витерши обличчя, друга дівчина сховала все в сумочку і підсунулась до першої, взяла її за руку і, показуючи повну підтримку подруги, серйозно подивилася на Олега. Той зрозумів, що сприймають його вороже, хоча після того шоку, який пережили дівчата, все повинно було бути навпаки. Вони повинні були шукати захисту в людини у формі охоронця.

– Нам про вас розповів Валерій. Він сказав, що ви будете нас розпитувати й порадив поговорити з вами. Але він сказав також, що якщо ви не перейдете на українську мову, то ми маємо повне право скінчити розмову і піти звідси, бо до органів ви жодного відношення майже не маєте, і ніякого посвідчення показати нам не зможете.

Олег добре володів не тільки російською та українською мовами, але й англійською. Думав він російською лише тому, що таким було його оточення. Вимогу дівчат вважав

повністю доречною, тому автоматично змінив мову.

- Вибачте, дівчата, так, посвідчення не маю, але повинен буду всю інформацію передати в органи. Я на пенсії, однак, те, що я... І ви... Те, що ми бачили, це... Не знаю, що сталося з тією жінкою, але треба щось робити. Я був далеко, ви бачили більше... І до речі, хто такий той Валерій, який так багато про мене знає?

- Оно де Валерій, - дівчата показали у спину чоловіка із тростиною, що підходив до тієї лавочки, на якій нещодавно куняв, заробляючи собі алібі. - Він сказав, щоб ви не поспішали, питали все, що треба, він вас там дочекається. Бо ви схочете з ним також побалакати.

Схоже, дівчата впевнилися, що події розвиваються за тим сценарієм, який для них намалював таємничий Валерій, і трохи розслабилися. Напруга спала і тепер дівчатам конче потрібно було весь свій шок виговорити.

Отже, Олегу лишалося тільки слухати. Дівчат звали Дарина і Світлана. Світлана трохи виплакала емоції, а Дарина, вочевидь, клапаном для спуску емоцій через слізні залози не володіла, тому говорила набагато більше, щоб, значить, компенсувати.

В Одесу вони приїхали до родички, допомогти волонтерській групі. Вийшли погуляти до парку, а тут таке. Коли та навіжена сепаратистка на них визвірилася, Дарина увімкнула камеру, хотіла у тік-ток викласти відео. Коли й чому тітка опинилася на клумбі, Світлана не помітила, бо підбирала у голові фразу, якою найкраще можна послати москвороту тітку подалі.

- Розумієте, я відьма, - Дарина розігнала, і в бажанні виговоритися, схоже, почала нести все підряд. - Мені тітка моя казала, що я по роду відьмою буду, і я відчуваю, що в мене трохи виходить. І тоді я так захотіла заткнути цю сепаратистку, що сказала пошепки: "Буде тобі, враже, так, як відьма скаже". І одночасно з цим і тітка впала, і телефон у мене загличив. І я спочатку подумала, що це я винна, - в очах Дарини раптом забриніли сльози. Тепер Світлана почала гладити її по плечі та заспокоювати.

- А я не хотіла... Я не думала, що так. - Греблю сліз було прорвано і Дарина, врешті-решт, випустивши емоції, які так довго стримувала, зайшлася плачем.

Світлана, притиснувши подругу до себе, намагалася заспокоїти її й продовжила розповідати:

- Тихіше, Даринко, тобі ж Валерій сказав, що то не ти. Коли та... Коли вона впала, вона почала швидко тонути у землі. Це так страшно! Я не змогла її допомогти. Я взагалі плавати не вмію, а в землі... А в землі я також плавати не вмію... Це так страшно! А тоді прийшов Валерій. Він і сказав Даринці й мені, що на нас вини немає. Що то не ми. Сказав із вами поговорити, сказав, щоб Даринка не переймалася, що в неї дар є, але він невеликий, і він не на смерть, а на здоров'я працювати буде, якщо Даринка, звісно, захоче.

Дарина, трохи виплакавшись, витерлася все тими ж вологими серветками, що їй миттєво надала Світлана, і простягла Олегові долоню, на якій лежав чорний квадратик карти пам'яті.

- Ось, Валерій сказав, що вам треба віддати. Вам вона потрібна. Тут те відео, яке я зняла. Правда, воно без кінця, бо в мене телефон чомусь загнувся, але Валерій сказав віддати. Повертати карту не потрібно. Валерій її в мене купив. Він зразу гроші за неї дав, там на три такі карти вистачить.

Олег усе частіше поглядав на Валерію, бо все більше йому хотілося з ним поговорити. Але той спокійно куняв собі на лавочці, нікуди не збираючись.

- Дарино, а що саме тобі сказав Валерій із приводу того, що ти не винна? А хто винен?

- Валерій. Валерій винен... Хоча, він і не винен. Це його робота, - Дарина, немов би виправдовуючись перед Світланою, пояснила: - Він же сказав про все розповісти.

- Я - відьма. Хоч і слабенька, але все-таки відьма. Так Валерій сказав. Але я відьма життя. Вбити когось я не зможу, навіть якщо дуже захочу. А та тітка, що в землі, то була чорна відьма смерті. Валерій - відьмак. Справжній. Відьмаки винищують відьом. А всі відьми смерті - москвороті. А Валерій українських відьом життя не чіпає, бо зараз дуже багато москворотих відьом смерті прокинулось і допомагають рашистам, і рівновага порушилася. А ще він нам сказав, що не можна переходити на російську сторону, і якщо я буду москворотити й захочу бути відьмою смерті, то він прийде за мною. А на підтвердження своїх слів і на подяку нам зі Світланою за те, що ми захищаємо українську мову, дав кожній відьмаче золото. Сказав ним особливо не хвалитися, але вам можна показати. Ось. Там і архистратиг Михаїл зображений.

Дарина простягла Олегу монету у прозорому пластиковому футлярі. Олег трохи розумівся на нумізматиці, тож відразу видав дівчатам оцінку.

- Так, чисте золото, дев'ятсот дев'яносто дев'ятої проби. Зараз коштує близько тридцяти тисяч. Дорогі подарунки, - Олег повернув монету Дарині. - Місячну платню кваліфікованого робітника за мову... Що ж, можливо, воно того вартує. Дівчата, якщо можна, давайте я запишу ваші дані, бо з мене спитають у відділку, і я піду таки поговорю з паном-відьмаком.

- То ви йдіть. Негоже старого чоловіка примушувати чекати. А ми тут посидимо, - було видно, що дівчата чомусь не хочуть лишати свої дані.

- Добре, - неохоче погодився Олег, бо розумів, що вимагати від дівчат зараз нічого не може. Він-бо не при виконанні.

Коли він зробив кілька кроків від лавки, Дарина поклікала його: - Олеже! Передайте пану Валерію, що я буду гарною відьмою життя...

∞

Поки Олег ішов до лавки, на якій сидів таємничий Валерій, інформація слухняно складалася в його голові у повну картину. І, згідно з цією картиною, хоч алібі Валерія Олег міг підтвердити самотійно, все ж виходило, що Валерій якимось чином дотичний до тієї чортівні, що відбувалася у цьому парку.

Підійшовши метра за три до лавочки, Олег здивовано спинився та почав, дивлячись на відьмака, водити головою праворуч, потім ліворуч. Щось відбувалося з очима. Картинка літньої людини, що дрімає на лавочці в парку, якимось чином пливла перед

очима і наводила на думку, що Олег перевтомився, або очі не дуже добре його слухаються.

Валерій одягнений із показним лоском. Смокінг рудих та брунатних кольорів у клітинку, що дає змогу вільно рухатися, отже, виготовлений на замовлення. Брунатні туфлі і краватка-метелик, тростина в колір смокінга, з навершям у вигляді червоного кришталевого черепа, біла сорочка і хустинка, що традиційно стирчить із нагрудної кишені.

- Вітаю, Олеже. Сідайте, в ногах правди немає, - не змінюючи пози і не відкриваючи очей, почав бесіду Валерій.

Вирішивши спочатку підіграти дівчатам у грі з відьмами, Олег, сівши поряд із сивим бороданем, напряду запитав: - Вітаю, Валерію. Отже, ви - відьмак?

- Звісно, ні.

- А що ж ви дівчатам казали?

- Дівчатам я казав те, у що вони могли повірити, і те, що повинно було їх заспокоїти. Вони ж не винні, що таке спостерігали. А тим, що у Даринки дар знайшов, маю надію, зробив дівчині життя трохи цікавішим. Може, почне займатися чимось корисним, бо чи є у неї дар, я, насправді, не знаю, а що схильність до лікування людей є, це точно.

- Тобто, ви подарували їм золоті монети, щоб заспокоїти?

- Саме так. І на подяку за українську мову.

- Ви всім за мову так дякуєте?

- Зовсім ні. Я відчуваю відповідальність перед ними. Бо без їхньої згоди використав їх для досліду і в результаті вони ледь не заробили собі нервовий зрив. Треба було підмінити їм полюс емоційного піка, щоб замість максимального жаху і стресу вони сприйняли те, що сталося, як найцікавішу пригоду в їхньому житті. Так, страшно, але ще й таємничу. Щоб замість страху вони відчули містику і піднесення. Дівчатам такі речі дуже до вподоби.

- А вам комфортно розмовляти зі мною ось так, заплющивши очі?

- Вибачте, - Валерій відкрив очі, потягнувшись, відкинувся на лавочці та подивився в очі Олегу. - Я ж кажу, що відчуваю відповідальність за дівчат. Треба було довести їх до людного місця так, щоб камери не змогли їх спіймати. Щоб у вас потім не виникло бажання їх шукати.

Погляд у Валерія важкий і колючий. Олег навіть поважати себе більше почав, коли зрозумів, що внічю витримав цей маленький двобій. Подивився на лавку, де щойно сиділи дівчата. Вона була порожньою.

- То ви й це спланували? А навіщо?

- Ви, Олеже, у минулому службіст. Можливо, опер. Якщо починаєте копати інформацію, а ви до цього можете залучити ще й старі зв'язки, то, думаючи, що дівчата якось дотичні до того, що відбулося, ви, не знайшовши потрібної вам інформації, почнете тягати їх на допити. І як уже сказав, я відчуватиму за це відповідальність перед ними, тож убезпечив їх від вашої пильної уваги. І щоб вони вас не цікавили, я

зробив усе можливе. Вони розповіли вам усе, що знали. Карту пам'яті віддали. Вам вони більше не потрібні.

- Себто, ви так упевнені, що органи такі страшні, що будуть жорстоко катувати бідних дівчат?

- Коли людина зустрічається з містичним і нереальним, вона розуміє, що беззахисна перед світом. Їй не допоможе ні охоронець, ні пістолет. І коли захист утрачено, людиною легко маніпулювати, її можна переконати, що вона, наприклад, несповна розуму. І хоча ваша служба, можливо, не буде цього робити, однак, навіщо перевіряти? Навіщо взагалі травмувати недотичних усілякими викликами та допитами?

- Якщо не хочете долучати дівчат, то, може, ви самі мені розповісте, що саме там відбулося?

- Де?

- Ось там, на клумбі.

- Що там, на клумбі? Олеже, я не розумію, про що ви мене питаєте? - Сивий чоловік з колючим поглядом посміхнувся у бороду і всім видом дав зрозуміти, що правила гри змінено. Валерій немов би оцінював, як себе поведе Олег у такій ситуації.

- Валерію..., до речі, як вас по батькові?

- Олег і Валерій. Імен буде достатньо.

- Добре. Ви так відверто почали нашу бесіду. Я думав, що можу розраховувати і надалі на вашу лояльність? Що змінилося?

- Ви, Олеже, вже перейшли до суті справи, а наш діалог усе ще не можна назвати бесідою. Ви - питаєте, я - відповідаю. Це інтерв'ю, допит, сповідь, сеанс у психолога, але ніяк не бесіда. Звісно, мені приємно знайти зацікавленого слухача. Давненько я так, майже відверто, не розмовляв із людьми. Але й у мене до вас є певна зацікавленість. Не можна ж усі кульки в одну лузу заганяти.

- Буду з вами відвертим. У той момент, коли відбувалася незрозуміла мені подія на центральній клумбі, я дивився на вас з іншого кінця парку. Я бачив, що ви ніяким боком не причетні до цього. Отже, ви можете проходити по цій справі як свідок. Головне, щоб у вас не пропало бажання співпрацювати зі слідством. Бо ваша поінформованість може перевести вас з рангу свідка в ранг підозрюваного.

- Ось бачите, Олеже, а казали, що ви білий і пухнастий. Сподіваюся, тепер вам зрозуміло, чому я так заморочився з дівчатами? Завуальовані погрози вам не личать. Я розумію, що ви зараз намагаєтеся помацати мене різними способами. Ви повинні були й погрозу спробувати, раптом попливе клієнт? Розумію, такий порядок. Однак ви зараз на моєму полі. Я можу відверто з вами поговорити. Для того, щоб у нас вийшла гарна бесіда, вам необхідно зняти свої уявні погони. Я навіть не буду питати, скільки там зірочок. Це нецікаво. Отже, знімайте свої погони, або підіймайтеся і стройовим кроком ідіть на своє робоче місце у маркет.

Олег був досвідченим перемовником, тому думав недовго. Та і що тут думати, коли все справді на боці Валерія?

- Добре. Погони зняв, приємно поговорити з цікавою людиною у парку. З обіду я

можу затриматися, тож у часі не обмежений. Буду максимально відвертим. Мене цікавить усе, що ви знаєте про зникнення людей у цьому парку. Зі своєї сторони, можу надати відповіді на ваші питання.

- Згода. То чим саме займається та організація, в якій ви працювали до того, як стати охоронцем у магазині?

- А ви зразу бику роги крутити взялися. Я не можу вам розповідати деякі речі.

- Мене не цікавить назва, чи там номер частини, чи що. Я хочу зрозуміти ваш профіль. Чим саме ви займалися? І, до речі, ви, певно, вже зрозуміли, що я деякі речі про вас знаю? Тож відповіді на деякі питання будуть лише перевіркою вашої відвертості.

- Сильний хід. Я був залучений до загону, що брав участь у пошуку серійних убивць.

- Справді, серйозний рівень. Усе стає більш зрозумілим. Ви дійсно не відчепитесь від цієї справи. Можу лише висловити вам повагу та подякувати вам за вашу працю.

- Ви другий, хто дякує за мою працю. Першим був командир, коли відправляв на пенсію. Що ж, моя черга. Розкажіть усе, що знаєте про те зникнення людини.

- Ви також вибираєте сильні ходи. До речі, граєте в шахи?

- Так, але до чого це?

- Розумієте, Олеже, те, що я вам далі буду розповідати, не зовсім лягає в канву реальності. Для більшого розуміння мою розповідь потрібно чимось підтвердити. Мені також потрібно зрозуміти, в якому ключі вам давати інформацію. Дівчатам я відрекомендувався відьмаком. Для них це правда. Частково і для мене це правда. Але для вас така правда неприйнятна. Ви ж бо вважаєте, що більш освічені, ніж ті студентки. Ви мені просто не повірите. Тож мене цікавить, у що ви можете повірити? Є три варіанти. Перший – вплив на мозок, гіпноз, навіювання тощо. Другий – магія, чудеса. Третій – високі технології. Настільки високі, що на цій планеті таких іще немає. Обирайте, що вам до вподоби, а потім я почну демонстрацію.

- Невже, Валерію, тепер ви мене хочете налякати? Я вже бачив сьогодні ті речі, які не можу пояснити. Але це не зробить мене забобонним. Я обираю високі технології.

- Чудово. Отже, пропоную представити нашому оточенню нашу розмову, як зустріч двох старих друзів у парку, на партію в шахи. Долучимо штучний інтелект, який із космічного корабля буде спостерігати за нами, надавати нам допомогу, та створимо антураж для нашої зустрічі. Себто, нам потрібні шахи. Вмикаємо програму перетворення матерії, і вуаля!

Шмат VI

∞ Зараз. Одеса. Один із міських парків

На газонах, попід деревами зашуміло опале листя. І хоча вітру не було, гілочки, листочки, всіляке сміття почало зносити до лавочки. Весь цей дріб'язок почав збиратися на лаві між Олегом і Валерієм у кучу, котра весь час ворушилася. Листя і

гілочки все летіли та зникали в каші, котра, змінюючи форму, в результаті трансформувалася в шахову дошку, на якій в очікуванні початку гри були розставлені простенькі шахові фігури.

- Ви, Олеже, будете грати за сили добра і світла, - Валерій махнув на дошку долонею: - Білими. Я буду грати за те, що лишилося, чорними. Білі починають. Ходіть.

Олег узяв у руку пішака, покрутив його, подивився на світло, похитав головою і зробив хід.

- Вражаюче.

- Так, технології - вище немає куди. Тож продовжимо розмову мовою технологій. Повернімося до того, що відбувалося на клумбі. Ходять чорні... Я побачив, що під час сварки невиліковно хворої людини з дівчатами Дарина почала знімати процес на телефон. Мені потрібно було впевнитися, що процес анігіляції негативно впливає на відеосигнал. Я увімкнув програму терратрансформації живої матерії та проконтролював, як телефон у Дарини загнувся. Дослід вийшов вдалим. Ходіть, Олеже. І дайте мені відповідь на запитання, якою мовою ви думаєте?

Олег намагався зібрати думки до купи. Розмова, спостереження, гра в шахи, сприйняття інформації... Все разом!

- Мова тут до чого?! ... Російською! ... Тобто, ви вбили ту жінку?!

- До вбивства ми дійдемо пізніше. Ви мене спитали, що відбувалося на клумбі? На клумбі відбувалися високі технології. Скажіть, чи виникало у вас бажання повністю перейти на українську мову? Щоб і думати українською. Ходіть.

- Почекайте, дотримуйтесь правил. Я вас спитав, чи вбивали ви ту жінку? Ходіть.

- Якщо за правилами, то згадайте, спочатку ви спитали мене, до чого тут мова? Пояснюю. Зараз на цій планеті йде не війна. Зараз тут епідемія інформаційної хвороби. Ви її називаєте "руський мір" і вважаєте, що це не хвороба, а так... Просто так історично склалося. Однак високі технології залізли дуже високо. Коли люди хворіли на ковід, ви могли відокремити вірус, вивчити його. А інформаційний вірус "русского міра" відокремити й вивчити не можна. Можна лишень спостерігати його дію та проаналізувати, під час якого інформаційного впливу виникає захворювання. Однак ні карантину, ні санітарної тривоги ви не оголошуєте. Думаєте, що на фронті хлопці хворих перебіють, а в тилу, в головах людей, цей інформаційний вірус сам вилікується? На жаль, ні. На останній стадії хвороба невиліковна. І для збереження здорових організмів потрібно ліквідувати невиліковно хворих. Або унеможливити контакт хворих і здорових особин. Можна відгородитися стіною, але ви на це не підете.

Олег узяв коня, потримав у повітрі, поставив його назад і сумно похитав головою.

- Валерію, якщо ви щось заподіяли тій жінці та тим людям, то ви хворий серійний убивця.

- Так. За всіма пунктами я належу до серійників. В усякому разі, підходжу під визначення, яке ви вважаєте правильним. Закриємо це питання, щоб воно вас не мучило. Коли ви зрозуміли, що я серійник, ваш обов'язок мене заарештувати. Давайте ви відразу зрозумієте, що це неможливо. Мене поряд із вами майже немає. Ось моя

рука, вхопіть її.

Олег, не думаючи, спробував узяти Валерія за руку і промахнувся. Вдруге навіть намагатися не став.

- Високі технології, Олеже, пам'ятаєте? Вважайте, що перед вами голограма. І оскільки заарештувати ви мене не можете, то дограймо партію в шахи та домовимося. Бо ви вважаєте мене хворим тому, що вважаєте себе здоровим, а, між іншим, у вас перша стадія "руського міра", і я оце граю з вами в шахи й ніяк не можу прийняти рішення. Що ж робити з такою категорією населення, як ви, Олеже?

- А що ви можете зробити з цією категорією? Перебити всіх? У землю закопати? - Олег все-таки похолодів конем.

- Усе пізнається в порівнянні. В іншому світі вищі сутності перебили взагалі всіх людей... Хоча я збився. Ми ж знаходимося у площині високих технологій... Тож, на іншій планеті штучний інтелект через недолуге єство людської породи вимушений був винищити людський вид повністю, на користь іншим розумним формам життя. Але, дивлячись на людей нашої планети, маю велику підозру, якби не винищив, то люди, як і на Землі, заволоділи б тим світом, перебили б інших розумних істот та створили там такий же свинарник, як тут. Отже, на тій планеті хворобою був не "руський мір", а "людський вид". Я навчився і відновився до такого рівня, що зможу винищити велику кількість людських істот, але вважаю, що у вашому випадку це не вихід.

- То ви дозволите мені ще пожити? - в голосі Олега чується єхидство.

- Зараз я вбивати вас не буду. Розумію, що вас це не заспокоює. Ваш сарказм пояснюється тим, що ви відчуваєте повну безпорадність. Ми з вами знаходимося на таких різних рівнях розвитку технологій, що ви нічим не зможете мені протидіяти: ні руками, ні зброєю. Якщо викличете спецуру, це також вам нічим не зарадить. Ви це розумієте, і це вас курвить. Якась інша істота вирішує за вас вашу долю, а ви можете за цим лише спостерігати. Зараз ви відчуваєте на собі стан абсолютно підкореної людини, яка не може нічим зарадити насильству над собою. Пропоную вам піднятися трохи вище у своєму розвитку і поглянути на ситуацію неупереджено. Ви можете хоча б узяти участь в обговоренні власної долі та долі багатьох інших людей. Подивіться на це, як на відстоювання своєї позиції. Тій істоті, яка вирішує вашу долю, потрібна порада зацікавленої особи, а кого, як не вас, можна назвати зацікавленим?

- А ви взагалі людина? Шах.

- Ви непогано граєте. Хоча вашу вдалу гру також можна пояснити тим, що просто я граю гірше. Так. На превеликий жаль, я звичайнісінька людина зі звичайнісіньким людським тілом, яке створене недосконало.

- А як же всі ці фокуси?

- Ну, ми ж із вами домовилися, що це все високі технології. Те, що ви не помітили, коли і як я тисну на клавіші, не означає, що всі ці фокуси я роблю без технічної підтримки. Ви володієте українською, але думаєте і спілкуєтесь у побуті російською. Отже, потенційно ви можете бути носієм вірусу "руського міра" Чи є у вас розуміння, що Україна повинна якнайшвидше спекатися російської мови, і чи намагаєтесь ви освоїти

українську на рівні думок і залучити її у свій побут? Чи є у вас на це своя думка? Тепер зробимо рокірування.

- Звісно, я розумію, що колись усі українці почнуть розмовляти рідною мовою. Але зараз війна, особисто мені трохи не на часі повністю міняти мислення на українську. Та й оточення... Ми все-таки в Одесі. Чесно кажучи, всі мої знайомі російськомовні. Але на роботі я можу вільно спілкуватися державною, себто, закон я виконую.

- Чи не хочете ви сказати, що якщо приймуть закон перевести думки на українську мову, ви і його виконаєте?

- Розумію, до чого ви хилите. Закон - це елемент примусу і покарання. Або ти підкоряєшся і виконуєш вимоги закону, або тебе карають. Він перестане бути законом, якщо у нього за плечима не буде сили, здатної проконтролювати виконання і покарати в разі невиконання умов. Не буде такого закону, бо проконтролювати думки ніхто не зможе.

- А як ви будете реагувати, якщо, наприклад, свідомі українці дорікнуть вам, що бажано ще й думати українською? Відкиньмо неможливість читання думок. Розглянемо абстрактну ситуацію.

- Не знаю, як я відреагую, але таке зауваження викличе у мене обурення. Бо живемо ми у вільній країні, отже, думати я можу тією мовою, якою схочу. Чому вас так непокоїть мова? Невже ви не розумієте, що вбивати людей за мовною ознакою - це збочення? Хоча, що це я дурниці питаю, хворі на голову серійники не розуміють своєї хвороби, хоча і можуть відрізнитися задраним IQ.

- Можу допустити, що з головою у мене не все в порядку. Для ролі ліквідатора мене готували лише останні півтора року, але мушу сказати, що вжився я в цю роль гарно. Однак людство зараз не розуміє тієї небезпеки на яку наражається. Незважаючи на те, що в осяжній історії людства вже був час, коли частина організмів людського виду хворіла на інформаційний вірус, висновків людство не зробило, і сьогодні, образно кажучи, із самовпевненим виглядом лікує пневмонію глюконатом кальцію. Коли людство минулого разу хворіло на інформаційний вірус, його назвали "фашизмом", і після того, як видалили основну пухлину (завдали поразки гітлерівському режиму), навіть намагалися примусово, підкреслюю, примусово, вилікувати метастази. Певний час проводили антипропаганду. За те, що житель Німеччини годину часу дивився розвінчуюче антигітлерівське кіно, йому давали банку тушкованки. І все ж примусово вилікувати цивільних вірян у Гітлера не вийшло. Одужання не відбулося. Про це або не знали, або не хотіли говорити. Але тих, що хворіли на останню стадію фашизму, не вилікували, а лише законсервували. Вони залишалися хворими, аж поки не померли від старості. Бо остання стадія цієї психічної хвороби невиліковна. Вдруге людство захворіло на інформаційний вірус, який назвали на честь "радіо тисячі пагорбів". Інформаційний вірус точно так, як і попереднього разу, розповсюджувався за допомогою ЗМІ. Цивільні жителі брали мачете і бігали містом, убиваючи жителів іншого племені. Разюча кількість жертв. А нині все ще гірше, бо працює "модифікований" вірус "руського міра". Його готували весь час існування союзу і ще

тридцять років існування рашки. Вірус дуже змінився. Після модифікації, звичайними ЗМІ справа не обмежується. Спочатку йде російська мова. Поглиблюється хвороба за допомогою російської культури з імперськими поглядами. А останній гвіздох в труну забиває російська пропаганда. І хвороба "руского міра" на останній стадії також є невиліковною. Головна пухлина зараз розбухла. Хутінський режим тягне соки звідусіль. Як тільки пухлина досягла критичних розмірів і почала зростати ще, від неї в різні боки пирснули метастази, несуні "руского міра", які емігрували та прикидаються доброякісними російськомовними пухлинами. Звісно, серед них і справді є доброякісні, але їх настільки мало, що в загальній кількості ними можна знехтувати. Все свідчить про те, що цього разу пухлину, можливо, і зможуть видалити, але з метастазами нічого вдіяти не зможуть. А це велика біда для людей у майбутньому. Ну що, Олеже, схожа ця теорія на маячню хворого на всю голову серійного вбивці-маніяка?

- Ця теорія схожа на прикриття і виправдання, для угамування вашої жаги до вбивства. Цікаво, а навіщо ви все-таки проводили той дослід, під час якого холоднокровно вбили невинну жінку? Знову шах!

- От, не хочете ви ні на хвилинку відірватися від вашої головної цілі, полювання. Напевно, це все-таки гарна риса для вашої професії... Вбив? Насправді, краще сказати, що її не вбито, вона згасла. Це як вимкнути світло. Щойно воно було, а зараз немає. Дуже гарний відхід, на який, на жаль, чимало з невиліковно хворих не заслуговують. Але такий уже я гуманний серійник. Що я виніс для себе в результаті досліджу? Знання, яке ось зараз і застосую на практиці. Ви вже зрозуміли, що під час процесу трансформації матерії відеосигнал у сучасних цифрових камерах не проходить. Іноді необхідно на деякий час вимкнути ваше спостереження. Тож зараз я виготовлю індикатор, за допомогою якого мені легше буде контролювати час, упродовж якого мені потрібно заглушати ваш відеосигнал.

Один із гвинтів, які тримали лавочку, втратив форму і сріблястою кулькою повітрям поплав до рук Валерія. Обкрутившись навколо середнього пальця правої руки, метал утворив гладеньке блискуче кільце. Валерій, знявши прикрасу, демонстративно розділив її на два півкільця. Одна половина стала білою, друга - чорною.

На кінцях двох половинок з'явилися маленькі голови драконів із відкритими пащами. З'єднавши дві половинки так, щоб хвіст білого дракона опинився в пащі чорного, і навпаки, Валерій знову одягнув чорно-біле кільце собі на палець.

- Тепер, якщо мені потрібні будуть перешкоди для спостереження, я увімкну трансформацію матерії на цьому кільці, яке буде працювати та нагадувати мені, що згодом функцію трансформації потрібно буде вимкнути.

Валерій продемонстрував Олегові кільце на пальці. Воно ожило, голови драконів почали жерти хвости противника і рухатися по колу, трансформуючи один колір в інший. Здался здавалося, що кільце обертається на пальці, змінюючи колір із чорного на білий.

- Зараз ваша вебка сліпа. Бачу ваш хмурий вираз обличчя. Саме час вам зробити те, що задумали. Ходіть.

- Вам мат, Валерій. Приємно було зіграти з вами партію, - Олег устав і церемонно простягнув перед собою руку для потискання.

- Так, ви граєте краще за мене. Чудова партія. І я вас розумію. Ви повинні були спробувати.

Валерій легенько штовхнув чорного короля, і той упав на шахову дошку до ніг білого слона, яким Олег поставив мат. Тієї ж миті уся дошка розсипалася в пил, який опав на землю і зник серед трави. Валерій також устав і потис простягнену руку.

Ледве Олег відчув, що стискає руку Валерія у своїй, він кинувся вперед, щоб ухопити злочинця в захват і повалити на землю. Рука Олега в рукостисканні Валерія немов би потрапила в кам'яну брилу. Зрушити з місця або висмикнути її було неможливо. Використовуючи застиглу долоню як точку опори, Олег думав зайти Валерію за спину, але прозора невидима стіна відштовхнула його назад. Повторна спроба також не принесла результату.

- Заспокойтесь, Олеже. Я ж сказав, що розумію ваші намагання. Ви повинні були спробувати. Але хоч камера нас із вами зараз не знімає, люди краєм ока за нами спостерігають. І ваші сіпання їх лякають.

Озирнувшись, Олег побачив бабцю, яка, часто озираючись на них, швиденько намагалася віддалитися якомога далі від незрозумілої парочки.

- Ви, Олеже, все правильно розраховали. Для того, щоб потиснути вам руку, замість голограми я мав бути тут власною персоною. Але ви все ще не можете зрозуміти, що на моїй стороні високі технології. Це якби ми знову взялися грати в шахи, але в мене на дошці замість восьми пішаків стояли б вісім ферзів.

Олег відчув, що його руку звільнили.

Розім'явши долоню другою рукою, Олег запитав:

- Ну, і що далі?

- Далі ви, поза вашим бажанням, візьмете участь у досліді. Ви належите до групи людей, котрі володіють українською мовою, але у побуті спілкуються російською. Зараз існує наратив, що потрібна лагідна українізація, себто, свідомі російськомовні українці якимось так самосвідомо, без примусу, освоють українську мову на рівні думок. Звісно, такі люди є, і їх багато, але для більшості все інакше. Якщо ліниву масу не примушувати до змін, то мінятися українська русня ніколи не буде. Я хочу зрозуміти: якщо над вами буде примус, чи зможете ви в російськомовному середовищі повністю перейти на українську? Про жорстокість та ганебність самого факту примусу говорити не будемо. Я маніяк, отже, мені притаманний диктат. Згідно з теперішнім наративом про лагідну українізацію, ви повинні на примус відповісти обуренням, і на зло мені продовжувати говорити кацапською. Ось і побачимо, як ви будете насправді реагувати, коли на кону буде щось дуже цінне для вас.

- І чим же ви мене будете шантажувати?

- Ось зараз і подумаємо, - спираючись на тростину, Валерій потихеньку почав крокувати в бік центральної клумби.

Олег відчув, як невідома сила, охопивши його з усіх боків, потягла паралельно руху

Валерія. Не бажаючи впасти, Олег почав потроху перебирати ногами.

- Ви професіонал, - продовжив Валерій, - отже, ваше життя не може слугувати предметом шантажу. Відкидаємо. Ваші близькі родичі? Це нищо і суперечить уже моїм поглядам. Також відкидаємо. Тим паче, що, найімовірніше, завдяки вашій минулій роботі, якщо у вас і була дружина та діти, то вони всі разом утекли від вас. А ось ваше оточення... Скажімо так, я не можу контролювати ваші думки, тож не зможу знати, що ви витримуєте умови досліду. Але я можу контролювати вашу мову, навіть якщо мене не буде поряд. На жаль, не завжди, але іноді можу. Тож, якщо ви будете весь час спілкуватися українською, думаю, за тиждень почнете думати цією ж мовою. Отже, строк дії досліду - тиждень. Якщо ви будете споживати російський контент, я зможу цьому заподіяти. Якщо будете розмовляти російською зі своїм російськомовним оточенням, яке повинно розуміти українську, вашому співрозмовнику буде зле до тих пір, поки він не перейде на українську мову, або ви не припините з ним спілкуватися. Якщо ж ви будете спілкуватися із хворим на "руський мір" в останній стадії, і він сам покаже це у своїх намірах, то він помре. На відстані я не зможу анігілювати тіло, отже, ви можете стати підозрюваним у вбивстві. Сподіваюся, зароблений сумлінною працею авторитет має для вас якусь цінність. Не варто його втрачати.

Співрозмовники підійшли до клумби. Олег напружився.

- Олеже, хочете скупатися?

- Не маю бажання.

- Я мушу довести вам, що ваші підозри з приводу зникнення людей відносно мене справедливі, і продемонструвати вам, що відчуває людина, яка намагається всидіти на двох стільцях. Ось, це вам як компенсація, бо я хочу завдати вам матеріальних збитків.

Валерій витяг із внутрішньої кишені рульку грошей, підперезану гумовою стрічкою. Олега по стійці струнко тримала сила, тож Валерій поклав гроші до нагрудної кишені Олегового комбінезона. Потім Валерій знову показав кільце на руці, що продовжувало обертатися.

- Нас не бачать. Зараз я буду вас залякувати. Ви повинні зрозуміти, що має сенс виконувати умови досліду. Це ж примус. Отже, вам повинно бути страшно. Звісно, у вас відмінна підготовка, і ви не покажете свого переляку, але мені достатньо, якщо ви відчуєте вкид адреналіну і впевнитесь у своїх підозрах. Наразі я прощаюся з вами. Мені не подобається дивитися, як людей примушують до чогось. Якщо я вам буду потрібен, завтра ми зможемо зустрітися на старому місці. А може, я ще щось вигадую. Залишаю вас наодинці з високими технологіями.

Сказавши це, Валерій повернувся до Олега спиною і пішов до виходу із парку.

Олег відчув, як сила, що до цього лише утримувала його, відірвала його праву ногу від землі й силоміць поставила її на клумбу. Олег міг, лише скосивши очі, дивитися на свої ноги, які стояли: одна - на асфальті, інша - на сухій землі клумби. Людей навколо майже не було. Кричати не мало сенсу, Олегу просто не дозволить гордість. Так, було страшно, але в його віці цей страх давно був підконтрольним.

Олег просто аналізував ситуацію і шукав вихід. Раптом суха земля під його правою

ногою стала багнюкою і нога почала занурюватися в землю. Олег намагався ривками перенести вагу тіла на ліву ногу, але сила продовжувала тримати його у позиції циркуля, занурюючи однією ногою в землю глибше і глибше.

Нога вгрузла вже до коліна. Зате сила звільнила тіло Олега. Зараз його тримала лише земля. Ривки й сіпання не допомагали. Обпершись об землю руками, Олег спробував витягти ногу. Натомість і руки почали заглиблюватися в чорну безодню.

Прийшло розуміння, що все марно; він не зможе самотійно вибратися. Але Олег, зціпивши зуби, мовчав. Цей старий маніяк не дочекається від нього прояву паніки.

Раптом занурення припинилося. Олега одномоментно висмикнуло із землі й відкинуло від клумби. Сидячи на п'ятій точці, Олег розглядав свою праву ногу, яка зараз була без черевика, без носка, і штанини вище коліна на нозі не було, неначе ножицями відрізали. Крім того, нігті були коротко підстрижені й волосся на нозі повністю відсутнє.

Те, що Олег, як і більшість чоловіків, ноги раніше не голив, казати, мабуть, зайве. З руками була та ж історія. Без рукавів, без волосся і без годинника, який він, між іншим, дуже цінував, як подарунок.

Ідучи до магазину, Олег намагався думати. Цьому маніяку ніяк не можна було заподіяти. І, судячи з усього, нічого заподіяти йому не зможе не лише Олег, а й контора. З приводу вимог, які надав Валерій, Олег не переймався зовсім. Він не бачив жодної проблеми в тому, щоб перейти на мову. Більше його хвилювала можлива шкода, яку через Олега могли отримати його знайомі.

Зайшовши до маркета, Олег зробив "погляд уперед", насупив брови, даючи всім зрозуміти, що за кожне криве слово на його адресу помста буде неминуча. Але касирки натяку не зрозуміли.

- Алежа, чьо случілась? Брюкі превращаются ... Превращаются ... Ха-ха-ха!

- Курортний сезон уже закончен, но рекламу нікто не атменял! Ха-ха-ха!

Олег мав у що переодягтися, але, бажаючи справити на діловода враження, прямо так зайшов до кабінету.

- Алеґ, что случілось?!

- Мені потрібно взяти вихідний на завтра. Склалися не дуже гарні обставини.

- Что с тваей формой?!

- Форму я компенсую власним коштом.

- Алеґ, ти меня пугаеш! Что случілось?!

- Не можу про це зараз говорити. То ви надасте мені вихідний?

- Харашо, харашо! Ставлю тебе на завтра атгул! Іді переаденься, а то ти мнє всех пасетітелей распугаеш!

Шмат VII

∞ Ніколи. Ніде. Площина Хаосу. Мілітарка

Маленький тушканчик тримає передніми лапками якусь травинку і, відкушуючи її

по шматочку, кумедно сіпаючи пухнастими щічками, набиває свій шлунок, завмирає, рухає вушками, прислуховуючись до звуків старого цвинтаря. Закінчивши з рослиною, пухнастий клубочок вирішує продовжити свій, відомий лише йому шлях.

Перескочивши через горбок могили, довгоногий мандрівник опинився перед невисокою огорожею дюймів десять заввишки. Вирішивши подолати перешкоду, тушканчик напружив довгі нижні кінцівки, стрибнув і перелетів перепону. Під час польоту в тільце вдарив розряд струму. Маленька тушка з підпаленою шерсткою впала на землю, кілька разів сіпнулася в конвульсіях і затихла.

Це була лише її локація. Мілітарка встигла зарезервувати її для себе, й іншим богам сюди було зась. Серед безкрайнього цвинтаря була галявина затишку. Її галявина. Вона прилітає сюди в пошуках заспокоєння і гармонії. Буремне серце богині все частіше потребує спокою. Чи то вона стала мудрішою, чи то старшою.

Мілітарка не летить відразу на галявину. Вона полюбляє трохи пішки прогулятися межі поховань, подивитися на різні зображення Уробороса, що віряни втілюють у камені та металі. За звичаєм, зображення змія встановлюються в ногах поховання, наставляючи тих, хто відійшов в інший світ, на вічний шлях, що немає кінця.

На цвинтарі панує осінь. Суха трава на неприбраних могилах; купи опалого листя, що, пріючи, розносять навкруги запах грибниці. Голі, покручені дерева, які вологими стовбурами намагаються втримати клапті вечірнього серпанку, що ось-ось має захопити весь простір.

Великі чорні берці Мілітарки тонуть у траві. Іноді знаходять калюжі або багнюку, але весь час сяють лоском та чистотою. Богиня слідкує за зовнішнім виглядом своїх черевиків. Також вона слідкує за обличчям. Тонкі, аристократичні риси. Втілення жіноцтва і холодної краси. Решта власної зовнішності їй нецікава.

Одягнена в купу брудного лахміття, що відсутністю гармонії нагадує маскувальне вбрання снайпера. Бійці з теплотою називають таке "кікіморою". На грудях тьмяним сріблом поблискує бляха застібки драного плаща, який спадає на спину.

На поясі під праву руку, стволем донизу, кріплення утримує великокаліберний обріз. Оголені до ліктя, худі жилаві руки прикрашені довгими міцними пазурами, якими Мілітарка полюбляє залишати глибокі подряпини на гранітнихobelісках.

Повільно ідучи та насолоджуючись навколишньою гармонією, богиня спостерігає буденне життя цвинтаря. Неподалік, біля свіжо розкопаної могили стоїть уся в землі зомбі, що колись була жінкою, і чекає на свою долю. Поруч троє калічених влаштували бійку за майбутню здобич.

Гарчання, клацання беззубими ротами та ляпання довгими м'ясистими язиками, що слугують каліченим основною зброєю, розносяться навкруги.

Попереду, неподалік від своєї галявини, Мілітарка запримітила групу ченців у білосніжних мантиях, що готують проводити літургію.

Освятивши себе круговим знаменням Уробороса, не звертаючи ніякої уваги на все, що відбувається навкруги, ченці зосереджено вишикувалися в колону по три. Їхній Головний стоїть попереду і розклавши на якомусьobelіскові святі писання, очищає

горло, готуючись своїм співом потішити великого Змія.

Мілітарка спиняється. Щось заважає рухатися. Опустивши погляд долу, бачить, що за черевик її тримає почорніла чоловіча рука, котра стирчить із землі по лікоть. Гарне це все-таки місце. Навколишня милота викликає філософські думки та дає час на роздуми. Неспішно Мілітарка відчіпляє обріз від пояса і, замахнувшись, розмірено б'є ним по ліктію руки мерця. Під час удару зброя трансформується в кельтську сокиру, і відсічена кінцівка вже сіпається на траві.

Закріпивши сокиру до пояса, богиня підіймає із землі відрубану руку і продовжує свій шлях, задумливо розглядаючи місце зрізу. Понюхавши почорніле м'ясо, Мілітарка наближає відрубану кінцівку до обличчя. Трохи скривившись, відкриває рота. Щелепи трансформуються в пащу із двома рядами гострих білосніжних зубів. Відхопивши шмат м'яса від своєї знахідки, Мілітарка методично розжовує його, не забуваючи пасом вільної руки знищити на своєму обличчі рештки бруду і повернути йому недоторкану красу. Гарне місце. Повно їжі.

Певно, м'ясо Мілітарці не дуже сподобалося, бо вона відкидає відсічену руку. Пройшовши повз ченців, які продовжували зосереджено молитися, богиня переступає через низеньку огорожу своєї галявини і прямує до трону, що, виблискуючи чорним полірованим деревом, стоїть по центру.

Пригадуючи, як минулого разу сиділа на цьому жорсткому сідалі, Мілітарка морщить носик. Взявши свою сокиру, що цього разу перетворюється на великий молот, двома руками вона наносить по трону страшний боковий удар, від якого крісло розлітається на друзки, що, не встигнувши впасти на землю, розчиняються у повітрі. Тепер центр галявини прикрашає велике м'яке шкіряне крісло, яке Мілітарка підгледіла в одному зі світів, на візиті до психолога.

Вмостившись на новому кріслі, богиня потягується і муркоче від задоволення, неначе Сфінкс, якому слуги чухають його волохату спину. Так значно краще. Це місце Мілітарка знайшла під час пошуків закутка для роздумів і медитації. Подивившись трохи на захід сонця і на зграйку ченців, що завивають щось величне, повелителька блаженно заплющила очі.

Крісло під Мілітаркою почало різко хитатися. Розплющивши очі, вона з подивом подивилася на причину неподобства. Велетенський чотирилапий монстр, метра півтора у холці, шкірячись жовтими іклами завдовжки із вказівний палець, ухопив ними край крісла і намагається порвати оббивку.

На обличчі Мілітарки з'явилася материнська посмішка. Он який вимахав. Розжирів на дармових харчах. Підвівшись, богиня, продовжуючи мило посміхатися, підійшла до звіра, різко вхопила того за м'ясисті вуха, що росли по боках від великої, немов барило, голови, котра короткою шиєю кріпиться до тулуба. Крутонула голову чудовиська, неначе велике автомобільне кермо, на дев'яносто градусів. Пролунав гучний хрускіт. Різко, не випускаючи з рук голови звіра, Мілітарка відштовхнула від себе монстра. Відірвавшись від голови, товстий тулуб пролетів із десятків метрів і впав боком на металевий обеліск Уробороса. Наштовхнувшись на гостре металеве коло, тулуб репнув

майже надвоє та забруднив усе поховання потрухом. Тримаючи однією худю рукою велетенську голову, Мілітарка знову всілася в крісло.

Покопирсавшись у лахмітті свого одягу десь на рівні грудей, богиня витягує звідти невелике біле яйце. Вичавивши око з очниці голови звіра, вона вдавлює яйце на його місце. Голова трансформується в білу пташку, яка продовжує сидіти на руці Мілітарки. Утримуючи голуба закривавленою рукою, вона роздивляється його з різних боків.

- Красунчик. Думаю, тобі личить ім'я Марс.

Мілітарка підкидає голуба в повітря. Той не бажає далеко летіти. За декілька метрів він спускається на галявині біля обгорілого трупики якогось пухнастого гризуна і заходить діловито видзьобувати йому око.

Богиня відчувається задоволеною. Приємно створити щось гарне. На душі цвірінькають метелики.

Наївшись, голуб прямує до маленького кущика лавра, що росте коло огорожі, відламує звідти невелику гілочку і намагається дзьобом перекусити її навпіл. Не виходить.

Усе ще тримаючи у дзьобі гілочку лавра, голуб, на ім'я Марс, із плямами крові на сніжно-білому пір'ї розправляє крила і летить геть.

Погляд Мілітарки привертають ченці. До колони святош ззаду підбігає доволі великий калічений і, обкрутивши своїм довгим язиком крайнього ченця за ногу, тягне того вбік, щоб там отримати задоволення від вечері. Інші ченці продовжують співати, не звертаючи уваги на дрібні негаразди.

Полонений ченець брикається, б'є вільною ногою каліченого по морді, матюкається і голосно проклинає скажену тварюку. Почувши гвалт, із кущів поспішає захисник. Якимось металевим дрючком він гамселиє каліченого по голові та голосно, не підбираючи слів, вимагає відпустити служителя церкви. Битва набирає обертів.

Калічений затягнув ногу ченця до рота і почав повільно заковтувати її, не звертаючи уваги на зусилля жертви та захисника.

"От тупе створіння, - думає Мілітарка. - З голови треба заковтувати, щоб ченець швидше захлинувся і перестав опиратися."

Захисник, побачивши, що його збройні напади на каліченого не принесли результату, хапає ченця за голову і починає витягати того з рота каліченого.

Трохи помутузивши одне одного по траві поміж могил, вони все ж таки розірвали ченця. Голова лишилася в руках захисника. Він, голосно вилаявшись, пожбурих головою ченця в голову каліченого, від якої та, не завдавши ніякої шкоди, відскочила і покотилася по траві, лишаючи кривавий слід.

Смачно плюнувши на землю, з досади на невдалу рятувальну операцію, рятувальник махає рукою на каліченого і йде до своїх улюблених кущів. Калічений же послідовно заковтує ногу ченця, дістається до паху і спиняється, так би мовити, на перехресті. Вільна нога стирчить в одну сторону, тулуб - в іншу, і в такому стані ченець у пащу каліченого лізти відмовляється.

Відчувається, що відригати ногу каліченому не дуже хочеться, тож він завмирає,

роздумуючи над вивертами долі, й чекає, доки заковтнута нога перетравиться.

"Ну тупе! Я ж казала, з голови заковтувати потрібно," – подумки вболіває Мілітарка.

Передостанній ченець раптом витягує зі складок своєї білої сутани білу носову хустинку і голосно сякається. Колеги по цеху терміново припиняють прославляти своє божество і дружно шикають на свого товариша, закликаючи того до тиші. Головний, насупивши брови, нагороджує винуватця перерви грізним поглядом.

"Хворий він якийсь. Аби не заразив кого," – думає Мілітарка і клацає пальцями.

Голову хворого ченця з тріском розриває на шматки. Все оточення заляпує кривавими патьоками та білими шматками мозку. Служителі божества з обурливими зойками похапцем відчищають свої сутани.

Гидливо скинувши зі свого плеча шматок м'яса, Головний видає довгу пафосну тираду з приводу того, що сутани – то обличчя церкви й негоже, віддаючи шану святості, ходити у брудному одязі.

З горем навпіл, трохи відчистивши свої сутани від крові, ченці знову шикуються в колону по три. Останній ченець ногою відштовхує безголове тіло свого попередника і займає його місце. Літургія продовжується.

Мілітарка ще трохи замріяно дивиться на захід сонця. У цьому місці захід сонця ніколи не закінчується.

"Що не кажи, а гарно тут. Спокійно. По-домашньому. Однак весь час відпочивати не будеш", – думає Мілітарка і починає збиратися додому. Треба займатися більш важливими справами ...

Шмат VIII

∞ Зараз. Одеса

Олег чистив зуби у ванній кімнаті. Осатаніло шатириє щіткою в роті та розглядав своє відображення. Під очима – сині кола. Не виспався. Наснилася повна маячня. Якось кривава вакханалія на цвинтарі. Цікаво, це може бути вплив Валерія? Чи може його штучний інтелект комунікувати з мозком сторонньої людини? Гіпноз? Поки він відчуває свою безкарність, він дуже відвертий, тож можна запитати.

Нічого, ще побачимо, хто буде сміятися останнім. Варто добряче подумати, щоб зрозуміти, що людство, в обличчі Олега, може протиставити цьому серійному вбивці, який зумів поставити собі на службу технології з невідомих світів.

Напевно, цей збочений десь надібав інопланетний корабель і тепер не може награтися у всемогутнього. Закінчивши з вранішніми процедурами, Олег вийшов до кімнати й сів у крісло перед вимкненим телевизором.

Учора він утратив телевизор. Через дурницю. Не зрозумів відразу, в чому справа.

Після роботи забіг до військторгу, щоб придбати нову форму і взуття. Звісно, за гроші Валерія. Не дочекається те сиве бидло, щоб Олег проявляв принциповість і купував за свої. Однак вони з продавцем розмовляли занадто довго. І хоч Олег

розмовляв українською, але продавець вирішив не відповідати взаємністю і продовжував російською питати про характеристики комбінезона.

Загалом, можна сказати, що розмова просто велася двома мовами, без жодних претензій, але продавець поплатився. Олег пів години мусив чекати біля прилавка, щоб остаточно розрахуватись, поки продавець сидів у вбиральні й голосно стогнав.

Поки стояв і розглядав зброю, думав про те, що цей маніяк Валерій має страшенні можливості. Коли продавець, із краплями поту на чолі, знову постав перед Олегом, той мовчки забрав пакет із речами, всунув бідоласі гроші в руку і поспішив до виходу.

Але виховання взяло своє, і у дверях він промовив "до побачення", чим викликав у продавця порцію вибачень за незручності та побажання гарного вечора, звісно ж, російською мовою. Зійшовши з ґанку, Олег озирнувся, бо почув шум у дверях магазину. Продавець тремтячими руками закрив зсередини скляні двері магазину і чимдуж побіг до вбиральні. Скрушно похитавши головою, Олег рушив далі.

Прийшовши додому, автоматично перевдягнувся в хатнє, клацнув пультом телевізора і пішов на кухню щось приготувати на перекус. Стоячи біля плити, Олег почув, що по телевізору на каналі фіолетової влади почали передавати зустріч двох діячів громадської думки – Трейгіна і Даристовича. І настільки вони звично розмовляли російською мовою одне з одним, про стан економіки Кацапстану, що коли телевізор зашипів, Олег, нічого не підозрюючи, пішов глянути, що сталося. Побачивши, що кабель антени висмикнувся, він автоматично засунув його назад. Варто було Даристовичу сказати його коронну фразу про "пару недель", як телевізор клацнув і згас, цього разу надовго, бо ззаду чорного корпусу піднялася цівка диму.

– Це знову ти?! – нарешті Олег зрозумів, що відбувається.

Щось легенько штурхонуло його по потилиці й голова хитнулася вперед, начебто кивнула у відповідь на питання.

– Це офіційний канал! Пішов у дупу, вуаерист бісів! – Олег засмучено пішов на кухню вечеряти.

Тепер Олег сидів навпроти неробочого телевізора і думав, чи вмикати йому комп'ютер, чи ні? Перед собою Олег вимушений був зізнатися, що хоча він відмінно володів українською, більшість блогерів, яких дивився, розмовляли російською. Та що там більшість, майже всі.

Комп'ютера було шкода. Щось не вірилося Олегу, що Валерій компенсує йому таку техніку. Та і попередження у вигляді зіпсованого телевізора він отримав. От би ще знати, коли той тиран слідкує за ним, а коли Олег може почуватися вільно. Але влаштовувати провокацію для перевірки наявності спостереження не хотілося. В уяві перед Олегом поставало засмучене обличчя продавця з військторгу.

Відкинувши ідею подивитися новини на ютубі, Олег устав із крісла і пішов до дивана. Хочеться вірити, що думки читати Валерій не вміє, а складати план боротьби з агресором краще лежачи.

Зателефонував Семенович. Повідомив, що вебка у парку дуже часто почала показувати смужки замість відео, що встигли вчора побачити, як Олег у літньому

вбранні прогулювався до свого місця роботи. Семенович переймався за долю Олега і, розуміючи, що все телефоном говорити не можна, пропонував побалакати за філіжанкою кави.

Олег сказав, що має багато інформації, але візьме собі день на роздуми, бо до цієї справи треба підходити дуже обережно, і планування – то наше все.

Відтермінувавши зустріч на наступний день, Олег, врешті-решт, розлігся на дивані й почав подумки зважувати ризики, вибудовувати стратегію існування поряд із Валерієм, і методику передачі інформації Семеновичу. Потрібно було якимось чином познайомити одне з одним мозок відділку і генія злочинного світу. Поки ворог так недбало підпускає до себе агентів, потрібно цим скористатися.

∞

Мені не сподобалося, що, слідкуючи за Олегом, я не можу з ним спілкуватися. Звісно, на Зеї ці проблеми могли б вирішитися елементарно, але я просто не встиг освоїти ілюзії, переміщення свідомості на великі відстані, і ще багато, багато чого, що стало б мені тут у пригоді.

Пам'ять поколінь на Зеї допомагала розв'язувати ці проблеми краще, ніж ремесло, тому необхідність вивчення подібних умінь відкладалася на невизначений строк. Отже, нині я вигадував, за допомогою чого зможу спілкуватися з Олегом і наставляти його на шлях "лагідної" українізації, використовуючи ті уміння, які я встиг засвоїти.

Зранку в Інтернеті я зачепився оком за картинку зі старенького мультфільму. Коли побачив головного героя, ідея мені так сподобалася, що я відразу закинув слідкування за Олегом і навідався до Мережі у пошуку майстерень, до яких я зможу звернутися за необхідними мені послугами.

Відчувати Олега я тепер міг на будь-якій відстані. У перший-ліпший момент міг навідатися до нього безтілесно. Почути, про що він говорить із навколишніми, подіяти на нього і на оточення я також міг, але генерація звукових коливань у заданій точці була мені недоступна.

Можна було примусити його тягати з собою ручку з папером, ухопивши ручку маніпулятором, я міг би написати там щось термінове, але я хотів розмовляти не тільки з ним, а і з його оточенням, щоб вони знали, за що іноді мають бігти до туалету. "Легідна" українізація повинна бути ще й логічною.

У ляльковій студії я замовив ляльку на мотузках. Строк її виготовлення сягнув тижня, тож особисто мусив витратити дві години й купу грошей, щоб допомогти студії зробити для діда іграшку. Я займався різанням частин, миттєвим висушуванням клею та преспап'є, рівномірним нанесенням фарби. Всі мої здібності пояснював новими технологіями. Може, я дав забагато грошей, може, співробітники студії справді були такими наївними, але вони вдавали, що мені вірять. Другою частиною мого творіння повинен був стати генератор голосу українською мовою, з клавіатурою і маленьким екраном. Його майстер зліпив із двох стареньких телефонних апаратів і запрограмував. Виявляється, в Мережі є програми чоловічим і жіночим голосами. Я обрав чоловічий. Як воно влаштоване, я, звісно, не знав, тому, просто виготовивши один, зашив його в

середину ляльки та помножив ляльку з начинкою. Хотілося запобігти можливому бажанню Олега або його оточення знищити таке прекрасне творіння високих технологій.

Увечері я сидів у своїй кімнаті, яку орендував у літнього одесита, серед купи однакових іграшок. Коли я домовлявся за оренду з Серафимом Йосиповичем, то за відсутність у мене повноцінного паспорта він підняв ренту на п'ятдесят відсотків. Я погодився і запропонував йому ще подвоїти суму, якщо весь час спілкування зі мною він буде послуговуватися лише українською мовою.

Це хитре створіння, відчувши запах легких грошей, із радістю погодилося на мої умови. Коли ми потисли руки, я, притримавши рукостискання, повідомив йому, що віднині й на час мого проживання тут, якщо він не буде послуговуватися українською мовою, до нього буде навідуватися Швидка Настя.

Він із хитрою посмішкою завірив мене, що все зрозумів, хоча з його хитрого і задоволеного погляду я відчув, що Швидку Настю він особисто не знає, і йому на неї байдуже.

Добре, що перед орендою я попідкувався, щоб у мене був окремий туалет. Українська Серафиму дається дуже важко, але, відсиджуючи у вбиральні штрафні години, він мужньо терпить і намагається ніколи не потрапляти мені на очі. Просто-таки ідеальний орендодавець. Не ризикуючи спілкуватися навіть зі своїми знайомими, він більшу частину часу проводить у своїй кімнаті, де на телефоні проходить курси мови, і на дошці оголошень шукає надійну ворожку, котра може зняти прокляття.

Отже, влаштувавши у себе під ліжком склад іграшок, я лишив собі одну і почав тренуватися. Проблемаю поліпшення моїх навичок стала кількість маніпуляторів. На сьогодні я був володарем дев'яти маніпуляторів.

Що це таке? Уявіть, що ви сидите у стані спокою. Очі закриті. Кінцівки розслаблені. Перед вами – коробка з олівцями. Пропоную вам, не рухаючи тілом, вивільнити одну уявну руку, взяти уявний олівець, і почати уявно малювати уявні хрестики на уявному папері. Це просте завдання і з ним кожен справиться.

Вітаю, ви маєте один маніпулятор. Тепер завдання ускладнюється. Потрібно збільшити уявну кількість уявних маніпуляторів, і залучити їх одночасно для різних завдань.

Подвоїти число маніпуляторів легко. Пустіть у дію другу уявну руку. Здавалося б, можна залучити й третю руку, вона ж бо уявна, але тут на перешкоді вам стануть ваші поведінкові стереотипи. Бачте, у вас ніколи не було третьої руки.

Отже, такого третього маніпулятора одразу, без довгих вправ, вам не опанувати. Але якщо ви уявите, що використовуєте ногу, нехай вона уявно росте довгою, гнеться в різні боки, зможе уявно хапати різні речі, то на опанування такого маніпулятора у вас піде набагато менше часу.

Поспостерігайте за водієм-професіоналом. Якщо він водить машину з механічною коробкою передач, то користується майже всіма природними маніпуляторами. Ноги тиснуть на педалі, руки контролюють важіль передач, кермо, ручні гальма, цигарку,

запальничку і кришечку від термоса, наповненого розчинною кавою. Пальці своєчасно перемикають індикатори поворотів.

Якщо є бажання заощадити на часі підготовки нових енергетичних мацаків, можна не вирощувати нові уявні кінцівки, а відокремити окремими маніпуляторами пальці рук. Але це вже техніка. Думаю, принцип керування предметами на відстані ви зрозуміли.

Можна одночасно робити дві, або три речі різними маніпуляторами, ми в побуті таке часто робимо, але точка погляду у безтілесній формі у вас все одно залишиться єдиною. Точка погляду – це сприйняття навколишнього середовища вашою свідомістю. Це ваша особистість, якою вас нагородила природа, і подвоїти її не вийде. Помножити особистості може лише деміург. Нас, простих смертних, такою можливістю не наділили.

Отож, для початку, я схопив хрестовину з мотузочками одним маніпулятором і доволі непогано почав водити нову цяцьку по кімнаті.

Другим маніпулятором я увімкнув усередині іграшки генератор мови, набрав текст і натиснув клавішу дії.

– Р. Вітаю, господарю! – промовило синє чудо-юдо.

Добре, рушимо далі. Відрізавши всі мотузки від іграшки й відкинувши хрестовину, я змінив реальну хрестовину з мотузками уявною. Маніпулятор залишився тим же.

Моею метою було залучити для керування іграшкою мінімальну кількість маніпуляторів, щоб у майбутньому, для своїх забаганок, робити рухи звірятка більш реальними, одночасно збільшуючи кількість своїх маніпуляторів, шляхом вирощування нових. Так, граючись, я буду збільшувати силу і віртуозність своїх навичок.

На такі заняття я витратив цілий день.

Завітавши увечері до Олега, побачив, що він, весь день просидівши вдома, наважився-таки увімкнути комп'ютер і дивився на ютубі лише україномовних блогерів. Побачивши, що все добре, вирішив перенести всі негаразди на завтра й пішов спати.

∞

Олег прокидався рано. Вчора він повадився добре і всіма засобами намагався приспати пильність Валерія. І розумів він, що не зможе цей відьмак пильнувати двадцять чотири на сім. Колись йому і спати потрібно. Зателефонувавши вчора на роботу, Олег оформив собі вихідні на найближчий тиждень. За цей час хтось мав перемогти: або Валерій, або система. Олег зрозумів, що самостійно він із цим серійником нічого вдіяти не зможе. Тож прокинувшись рано, Олег набрав Семеновича. У вчорашній розмові колишній агент зміг за допомогою старих умовних знаків передати Семеновичу прохання про допомогу і повідомити його, що весь час знаходиться під тотальним контролем. Тож зараз на його виклик відповіли одразу.

– Слушаю.

– Семеновичу, відразу до справи. Подальше спілкування зі мною лише українською. Це життєво важливо. Можливо, навіть зараз нас слухають, тож я граю з ворогом відкрито. Семеновичу, такої риби у нас іще не було. Це серійник, що обирає жертви

згідно зі шкалою своїх відчуттів. Усі зникнення людей у парках – на його відповідальності. Тих людей уже немає, і трупів також ми не знайдемо. Він їх повністю знищує. Він вважає, що "руський мір" – це психічна невиліковна хвороба і покладає на себе місію зі знищення смертельно хворих, щоб ті не заражали здорову частину населення. Мої погляди, колишні заняття і контакти з тобою йому відомі. Коштом невідомих технологій він вважає себе захищеним навіть від атомної бомби. Для нього наша контора ніщо. Тобто він так вважає. Я йому настільки не можу нічого заподіяти, що зі мною він просто грається, як кіт із мишею. Він вважає, що я ще не встиг захворіти на "руський мір", отже, за його принципами мене він убивати не буде. Можемо зіграти на його принципах. Він слідує за мною дистанційно. Впливати може, як на мене, так і на осіб, які зі мною контактують. Тому, чи показуватися йому через зустріч зі мною чи ні, вирішуй самостійно. Однак майже впевнений, що через телефон він тебе не відстежить, бо його технології трохи іншого профілю, але, якщо я візуально тебе побачу і привітаюсь, то з тебе він уже не злізе. Приховати передачу інформації від мене не зможу. Зараз телефоную рано-вранці, бо маю надію, що він спить, але гарантії немає, тож я відкрито можу говорити, що його треба закрити, або ліквідувати, бо постраждає ще дуже і дуже багато людей. Чекаю відповідь.

– Почув. Три хвилини. Відбій.

Семенович поклав трубку. Оскільки він узяв паузу, йому конче необхідна консультація і поряд є консультант. Отже, він у відділку о п'ятій ранку. Це або на конторі впало якесь нове діло, або іде до завершення старе, або він аж настільки серйозно поставився до тієї інформації, яку отримав учора. Монолог Олега, звісно, записано і першу хвилину агенти витратять, щоб іще раз прослухати, що він наговорив. За наступні дві хвилини повинні прийняти рішення.

Минуло небагато часу і йому зателефонували.

– Слухаю.

– Олеже, давненько ми з тобою не розмовляли про наші проблеми, не згадували минуле. Пропоную зустрітися у Дюківському саду. Погуляємо. Давай біля кінологів. Скажімо, о пів на одинадцяті?

– Домовились, буду. Відбій.

Отже, Семенович ризиковий. Вирішив спробувати особисто долучитися. Навіть хлопця якогось тямущого замість себе не відправив. Але це лише Олег розуміє, наскільки Семенович може підставитися. Отже, маємо що маємо. Все одно якимось чином контора повинна отримати інформацію про серійника.

Наступного дня на широкій стежині, серед високих акацій, біля паркану павільйону кінологів зустрілися двоє літніх чоловіків. Статури колишніх військових. Колючі погляди. Якби ми дивилися шпигунський фільм, то ці двоє ідеально підходили б на роль зв'язківців, що повинні були передати один одному пакети із секретною інформацією.

У цьому саду рідко можна побачити багато народу. Сьогодні тут взагалі людей катма.

– Вітаю.

- Вітаю.

Рукоштовування. Чоловіки починають дуже повільно прогулюватися стежиною.

- Зараз стежить?

- Майже впевнений.

- А перевірити?

- Не раджу.

- Чому? - Семенович витягнув із кишені маленьку коробочку.

- А, ти про це? Цікаво. Нумо, перевіряй! Я взагалі мав дещо інше на увазі.

Олег зупинився, розставив руки. Семенович пройшовся повз тіло Олега коробочкою, заліз за комір, навіть у волосся пошарудів. Прилад нічого не знайшов.

- На жаль, так я і думав, - Олег знову сховав руки в кишенях і продовжив прогулюватися.

- Тобто, ти хочеш сказати, що контроль відбувається навіть зараз, коли навколо нікого і немає жучків?

- Так. Це зовсім космічний рівень. Проте будьмо послідовними. Ось що відбулося позавчора, коли у вас почала відмовляти камера в парку.

Олег із похмурим виглядом розповідав. Семенович із похмурим виглядом слухав. Старі друзі прогулювалися туди-сюди по стежині між акаціями. Близько п'ятнадцяти хвилин знадобилося на повну лекцію.

- А як ти не радив перевіряти наявність контролю? - запитав Семенович, коли Олег змовк.

- Я мав на увазі спровокувати його реакцію, отримавши яку, ми зрозуміємо, що спостереження саме зараз відбувається. Розумієш, його рівень настільки перевищує наш, що він може собі дозволити не реагувати на наші потуги у намаганні його зачепити, або образити. Спровокувати його можна, лише порушивши правила досліду, який він наді мною проводить, тобто почати розмовляти російською мовою, або паплюжити все українське, або викривляти історію України на користь русні. Ну, ти зрозумів. Ми маємо справу зі збоченим на українській нації, серійним убивцею. Ціна такої провокації може бути різною. Від миттєвої діареї до смерті порушника. Тому я не радив би це робити.

- І що потрібно порушити, щоб отримати смертельний вирок від серійника?

- Він не вважає це вироком, або покаранням. На його думку, остання стадія хвороби "русского міра" невиліковна і знищення хворого - це вимушений крок, на який необхідно йти, щоб не отримати неконтрольований процес епідемії. Решту інфікованих суспільство повинно перевиховати самостійно, щоб виробити у себе імунітет до хвороби.

- Який, курва, гуманіст нам попався!

- Гуманіст і націоналіст.

- Паскудство. Ідейні серійники найстрашніші. Хоч цілі начебто гарні, але це схиблене не розуміє, що життя людини - то найвища цінність!

- Мені здається, що для нього найвищою цінністю є життя нації. Якщо, на його

погляд, життя однієї людини починає загрожувати життю цілої нації, то життям людини він легко може знехтувати.

- Підтримуєш?

- Ні, пояснюю його логіку.

- А у самого яка логіка?

- На мою думку, все залежить від обставин. Не нам із тобою пояснювати, що за життя дівчинки, за якою не догледіли батьки і яка потрапила до рук збоченця-садиста, можна того нелюда без суду і слідства на шмаття розірвати. Але за законом - це буде злочином.

- Це буде злочином, якщо дівчинка вже мертва, або вже врятована, і, вбивши серійника, ти просто помстишся йому за його вчинки. Якщо ж саме для порятунку дівчинки необхідно буде покласти ту наволоч, то гай-вперед, ніякого злочину.

- Ось про цю тонку межу я і кажу. На цій межі нас тримає не мораль. Нас тримає закон і честь. А ще виховання і наратив, що, вбивши нелюда нелюдськими методами, ми також станемо нелюдами. Для Валерія ця межа зрушена в бік самосуду, бо він може не керуватися законом, який нічим йому не може перешкодити.

- Так таки й нічим?

- Ось для цього я тут із тобою й прогулююся, щоб зрозуміти, чи може система, представником якої ти є, щось вдіяти цьому монстру, чи ні? Бо сам дослід, який порушує мою свободу і право вибору на користь мови, я легко витримаю. Можливо, навіть і з задоволенням, бо розумію, що колись потрібно переходити на українську повністю, а, маючи такий стимул, я це зроблю швидше. А от те, що люди можуть просто так загинути лише за свої хибні погляди, мене трохи курвить.

- Лише трохи?

- Так, лише трохи, бо сам бачу, як імперська ідеологія "руського міра" плавить мозок людям і перетворює їх на фанатиків. А ще страшніше те, що я не бачив жодного з фанатиків "руського міра", який дійсно вилікувався б і змінив свої погляди. Багато таких, які перевзулися і прикидаються патріотами, але там і без окулярів видно, що та слизька мразота грає свою роль і чекає, коли вже можна буде зняти маску українця. Отже, виходить, що ця хвороба таки невиліковна. І це мене бентежить.

Погода приємно тішила. Осіннє сонечко, спокій і затишок. Тож коли раптовий порив вітру сполошив крони дерев, чоловіки спинилися. Піднявши голови, вони побачили, як крізь крони на стежину перед ними спускається ... Роздуте дзеркальне веретено півтораметрової довжини.

Олег стиснув зуби. Він добре розумів, хто саме є режисером даної вистави, тому просто стояв і дивився. Семенович також не пас крайніх. Він лишень швидко зиркнув на Олега, і, зробивши правильний висновок, також напружено імітуючи спокій, почав чекати кінця вистави.

Торкнувшись гострим кінцем землі, веретено миттєво зникло, немов би мильна бульбашка, що зустрілася з голкою. З того місця, де було найбільше потовщення, випала на землю дитяча м'яка іграшка синього кольору.

Зшита із міцної блискучої синьої тканини, вона нагадувала чудернацького цуцика. Кругле тільце, куций хвостик, чотири лапи з доволі великими чорними кігтками замість пальців, велика (більша за тіло розміром) голова, з невеликими кролячими вушками. На пів голови паща з рядами білих зубів. Чорний блискучий ніс і чорні блискучі перлинки очей. Олегу подумалося, що десь він бачив схожого персонажа мультфільму.

Тим часом іграшка виказала ознаки життя, підвела голову, потім звелася на задні лапи. Разом із вухами, що вільно спадали по боках, вона досягала, певно, тридцяти сантиметрів.

– Р. Вітаю, шановне паньство! – механічний голос супроводжувався відкриванням пащі, лунав від ляльки, тож можна було зробити припущення, що говорила сама лялька.

– Валерію, ти? – Олег скептично нахилив голову.

– Р. Олеже, ти не ввічливий. Ти навіть не привітався. Ні, я не Валерій. У господаря зараз справи, тож він мене до тебе відправив, щоб ти не сумував. Ну і проконтролювати інколи потрібно. Отже, спробуймо ще раз. Р. Вітаю, Олеже, вітаю, Семенович, моє ім'я Стіч. Дозвольте доєднатися до компанії.

Шмат IX

∞ Зараз. Одеса

Семенович насупився, щось обмірковуючи. Почухав рукою носа. На вилицях у нього заграли м'язи.

– Тобто Валерія не буде?

– Р. Кажу ж бо, зайнята людина. Я замість нього.

– Тоді передай Валерію, що це, – Семенович витяг гаманця, неспішно відрахував дві п'ятисотенні купюри, і, скрутивши їх у рульку, клацнувши пальцями, кинув гроші під ноги Стічу. – Це компенсація. Бо я хочу завдати йому матеріальних збитків. Сокіл, готовий? Вогонь.

Клацнуло. Верхня половина Стіча навіть не ворухнулася. Нижню половину іграшки розірвало на шмаття. Верхня половина залишилася без точки опори, але не впала, а повисла в повітрі. Задні, напхані синтепоном лапи з синьої тканини з невеличкою хмаркою пилу відірвало й відкинуло на пару метрів в бік акацій. Металева коробочка, що, вочевидь, була зашита в тулубі іграшки, відлетіла осторонь.

Чоловіки напружилися. Олег ніяк не прокоментував дії Семеновича, бо на щось подібне розраховував. Відділ спрацював відмінно. Звісно, краще було б зловити самого Валерія, бо Олег усіма можливими засобами дав зрозуміти особістам, що ситуація наднебезпечна, але Валерій виявився надто обережним.

Семенович вибрав місцевість, де рідко гуляли відпочивальники. Сьогодні у кінологів вихідний. Цю стежину, по якій чоловіки прогулювалися вже хвилин двадцять, оточували високі акації, кущів поблизу не було зовсім. Сектор обстрілу у снайпера був майже ідеальним.

Валерій розгадав пастку, отже, не мало сенсу повторювати цю спробу наступного разу, і Семенович вирішив у дослідницьких цілях дати зрозуміти Валерію своє до нього ставлення. Це був смертельно небезпечний експеримент.

Хоч Семенович і не уявляв достеменно, якими можливостями оперує маніяк, але інших варіантів поведінки він із хлопцями не вигадав, тож вирішив імпровізувати, кинувши карти на стіл, плекаючи надію лише на те, що злочинець клюне на провокацію і вискочить на відкритий майданчик самотійно. Правда, в останній момент, розігравши почуте від Олега шоу з грошима, Семенович вирішив додати собі план відходу. Подібні серійні злочинці дуже часто збочені на своїх правилах. Цей фокус із компенсацією мав надати агентам зайвий шлях до порятунку у випадку програшу. Ось такого програшу, який зараз і стався.

Верхня половина Стіча, продовжуючи висіти в повітрі, розгублено розвела лапами. Голова ляльки піднялася і подивилася на чоловіків. Чорні очі з круглих перлинок трансформувалися в жалісливі трикутнички. Неначе намагаючись щось промовити, паща Стіча почала відкриватися і закриватися, але жодного звуку від ляльки не пролунало.

Олег раптом зрозумів, що взагалі жодних звуків парку він не чує. Оскільки він вважав, що трохи краще розібрався у технологіях, якими володіє Валерій, то пояснив Семеновичу.

- Нас зараз ніхто не чує, і ми нікого не чуємо.

- Сокіл? Гідра? Тихоня? - Семенович напружено озирався навкруги. - Добре. Будь-який рух навколо нас. Відразу! Без попередження!

- Я мав на увазі звичайні звуки. Щось нас глушить.

- Нічого, Олеже, зв'язок є, хлопці на місці, отже, ще попручаємося.

- Я з цього приводу маю великі сумніви, - з холодним спокоєм продовжив Олег. - Ми зробили свій хід. Другого ходу підряд нам зробити вже не дадуть. Тож про всяк випадок, для мене було честю працювати з тобою, Семенович. Може, ще встигнеш попрощатися з хлопцями.

- Що, все аж настільки погано?! Це ж була звичайна іграшка! - Семенович з-під лоба поглянув на Олега.

- Ні. Все ще гірше.

- От, дідько... Що ж, - Семенович крутнув головою, розправив плечі, зітхнув на повні груди: - Групо, схоже, остання пісня. Олеже, навзаєм.

Чоловіки постали у вільних позах і з очікуванням подивилися на залишки ляльки.

З неба, поряд із ширяючою над землею половиною Стіча, спустилися відразу два роздутих дзеркальних веретена. Олег устиг відмітити, що така форма дуже обтічна і може у польоті розвинути велику швидкість.

Коли своєрідні транспортні капсули луснули, на землю вивалилися ще дві копії розстріляного Стіча. Вони відразу підвелися на задні лапи та подивилися на агентів.

Під задні кінцівки ляльок із трьох боків, по землі, підстрибуючи й розгрібаючи пилу, почали підкочуватися металеві циліндрики. Кулі втрачали швидкість

настільки, що їхньої кінетичної енергії діставало лишень, щоб підкотитися і завмерти біля іграшок.

Другий Стіч підняв своїми кігтками кулю й звернувся до агентів:

– Р. Семенович, командуй відбій. Набої грошей коштують.

– Команда: припинити вогонь. На контакт не виходити, лише спостереження. Нас двох достатньо.

– Р. Правильне рішення. А то почнете для цивільних людей маски-шоу у парку влаштовувати. Кому воно потрібно?

Підійшовши маленькими кроками до розірваної ляльки, другий Стіч усе тим же монотонним механічним голосом звернувся вже до неї:

– Р. А ти чого рюмсаєш? – голова половинки Стіча подивилася в бік свого братика і розчулено пошамкала пащею.

Другий Стіч був невблаганним:

– Р. Чого розклеївся, немов ганчірка? Он, бачиш, отой дядько, – другий Стіч показав затисненою в лапі кулею на Семеновича, – Р. Отой, що понад усе цінує людське життя, щойно наказав тебе вбити. Він хороший. Він за тебе грошей дав. Р. Чого ти шамкаєш своєю пащекою? Який ти нудний! Сказано тобі, ти мертвий. Виконуй наказ. Здохни!

Очі розіраного Стіча стали чорними хрестиками, паща скособочено відкрилася. Втративши силу, котра її підтримувала, розірвана лялька, без ознак життя, впала на стежину. Другий Стіч зацікавлено пошкандибав до грошових купюр.

– Р. Зараз ми побачимо, у скільки Семенович оцінив життя найостаннішого і найжахливішого експерименту шість два шість, – роздивившись гроші, другий Стіч показав на дві купюри третьому Стічеві. – Р. Ти це бачив?

– Р. Тисяча, – сказав третій Стіч, не зрушивши з місця.

– Р. Так. Цього мало. Це ганебна образа і зневага до покійного. Господар за нього віддав утричі. Оскільки доплату ми не приймаємо, свою вину Семенович буде спокутувати своєю протоплазмою.

Олег поцокав язиком, похитав головою і, прикривши очі, потер долонею лоба.

– Що?! – Семенович з острахом подивився на Олега.

– Ну ... Раджу тобі розстебнути ремінь, – Олег зніяковіло розвів руками.

– Що?! А-аг!

Кущів довкола не було. Та якби й були, добігти до них Семеновичу не судилося. Скривившись, очільник відділку контори ухопився руками за живіт, зігнувся вдвоє, заплітаючись, зробив кілька непевних кроків на узбіччя, зірвав із себе штани та усівся в позу лебедя над гніздом. Із булькотінням його кишківник випорожнився.

Тут місця для чемної поведінки не було. Або – або. Добре, що найближчі люди були далеко й розгледіти нічого не могли. Поміж стогоном і матюками Семенович прогарчав наказ до своєї команди:

– Командо, відставити спостереження і знімання! Іроди! Я кому сказав?!

Олег неспішно підійшов до сповненого муки Семеновича й простягнув йому тоненьку рульку туалетного паперу:

- Не скажу, що я передбачав ... Це так, для себе, зранку трохи в туалеті відмотав.

- Дякую.

Скінчивши насичувати землю протоплазмою, Семенович зі старечим кректанням підвівся, одягнув штани й витер спітніле чоло.

- Р. Киш! Відійди! Ти заважаєш ритуалу поховання!

Сила знову обхопила Олега й Семеновича зусібіч і вишикувала їх у позі футболістів, що стоять у "стінці", прикриваючи руками своє найдорожче надбання, за два кроки від калюжі з лайном, котра вилася з Семеновича. Рухатися агенти не могли. У них лишилася лише можливість стояти та перемовлятися один з одним.

Другий і третій Стічи позносили рештки першого, й зі словами "протоплазма до протоплазми", покидали їх у лайно.

Потім другий Стіч почав казати промову:

- Р. Сьогодні ми прощаємося з нашим найкращим другом і ім'я йому Стіч. Р. На святкування його відходу запрошені два дублікати найостаннішого експерименту шість два шість, і імена їм, Стіч і Стіч! Р. Також серед присутніх помічені два представники технологічно відсталого світу Земля. Першим землянином виступає секретний агент Олег. Він добровільно погодився на тижневий експеримент із лагідної українізації. Р. З усією відповідальністю хочу оголосити, що перші два дні експерименту пройдено. За свою посильну участь агенту Олегу присвоєно ім'я Кобра Метелик. Р. Другим землянином, на жаль, є вбивця експерименту шість два шість, Семенович. Який за свій недостойний вчинок нагороджується ім'ям Доктор Джамба Джукіба. Ну ось і все на сьогодні, спочивай із миром, любий друже Стіч, земля тобі протоплазмою.

Весь час поховання Семенович стояв і хитав головою. Коли другий Стіч скінчив і залишки першого Стіча разом із лайном розчинилися в землі, Семенович, що вперше спостерігав процес повної утилізації об'єктів, скрушно промовив до Олега:

- Знаєш. Цей твій Валерій ... Він божевільний, та ще й відбитий на всю голову збоченець.

- Згоден. Той ще нелюд.

Тим часом сила відпустила Олега із Семеновичем. Другий Стіч запхав третьому викуп за першого до пащі й той, підскачівши, загорнувся в дзеркальне веретено й відлетів настільки швидко, що прослідкувати політ ніхто не зміг. Звуки оточення парку повернулися.

Другий Стіч, застрибнувши на плече Олега, повідомив усім, що відтепер буде їздити разом із Коброю Метеликом. Якщо його намагатимуться підстрелити, то найцінніше людське життя Кобри стане на перешкоді, бо куля неодмінно схоче поцілити саме в нього.

Сидячи на плечі в Олега, Стіч покрутився та оголосив: - Р. Ну що, друзяки, вам не набридло на місці стояти? Може, підемо трохи погуляємо?

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Безмежна далечінь. Хмаринки розбіглися і кудись зникли. Вмита нічним дощем Зея збирається розпочати новий день. Ліворуч сходить сонце і ранковим, іще золотавим промінням, огортає безмежну зелень невідомого світу.

Я сиджу на краю височенної скелі, котра від небокраю до небокраю грізно нависає над деревом Життя і бурунливою річкою, що котить і розбиває одну об одну кульки плодів того дивного дерева, котре і деревом назвати не можна. Великий глиняний укіс, що огортає кам'яну скелю і регулярно вичавлює з себе кам'яні кулі різного діаметра. Якщо кулі нікому не знадобилися, з часом вони попадають у води гірської річки, де швидкою течією їх трощить, тре і човгає, де вони втрачають ідеальну форму і перетворюються на звичайне каміння, котре своєю формою нагадує фантасмагоричних створінь із невідомого фантастичного світу, який куди фантастичніший, ніж така звична й звичайна Зея.

Я прилетів сюди зранку тому, що виконую завдання свого наставника і тому, що мені дуже подобається зустрічати новий день, спостерігаючи за видноколом.

Хоча, буду відвертим, якби не завдання Сірі, я ще не скоро вибрався б на цю скелю, хоча мені й подобаються грандіозні види.

Я навчився літати. Однак на перешкоді подальшого розвитку вміння став банальний страх висоти. Ні, не той хворобливий страх, що вводить ваш мозок у стан клінчу і зупиняє дихання і серце ... Хоча ... Ну, ви зрозуміли.

Мій "минулий", Валерій, належав до когорти звичайних людей, які вище дев'ятого поверху ніколи не підіймалися. Ще у совковому юнацтві, бажаючи видати себе за крутого, Валерій займався у групі з пафосною назвою "Юний десантник", де найвищою відзнакою було отримати можливість стрибка з парашутом. І йому самому цікаво було, як він поведеться перед стрибком із відкритого люка літака?

Він навіть здійснив кілька стрибків із парашутної вежі. Але лікарі наклали табу на сам стрибок і взнати про свої відчуття на краю прірви у Валерія за все своє життя не стало нагоди.

Тепер, у ролі Ваарона, навчившись літати, я можу підійматися високо і спускатися на Зею без перешкод, але лише у тому випадку, коли слідкую за всім самотійно – від зльоту до посадки. Якщо ж я опиняюся на значній висоті неочікувано, то все летить шкереберть. Повний бойкот синапсів. Сірі мене вже декілька разів ловила.

Спочатку різко підкидала телепортом, метрів на сто, а потім ловила, бо сам я від страху не в змозі був увімкнути політ.

Сьогодні, як мені сказала Сірі, я прилетів сюди в один кінець. Мені потрібно було призвичаїтися до висоти чотири сотні метрів, на яку скеля підіймалася над лісом, а потім самотійно стрибнути у цю безодню й у вільному падінні, на півдорозі до річки, увімкнути політ.

Усе просто ... Начебто. Але мала дріада сказала, що контролювати процес і ловити мене ні в якому випадку не буде. Можливо, все ж буде підглядати у пів ока. Можливо, навіть спіймає у критичному випадку, але перевіряти не хочеться.

Тож при звичаївся я до висоти вже настільки, що всівся на краю урвища і ноги звисив. Сиджу і милуюся краєвидом. Думаю над тим, як мені підійти до розв'язання основної проблеми зі стрибком.

Знизу, від берега річки до вершини укусу рухається якийсь літун. Коли охочий піднятися на висоту підлітає ближче, я можу розрізнити, що це велетенський кошак. Лісовий кіт, розмірами, як земна рись.

Піднявшись на укiс метрів за десять від мене, кіт муркнув "вітаю", і, всівшись, почав дивитися у той же бік, що і я.

- Вітаю, - відповів я, бо був дуже ввічливою дріадою у тілі людини.

Мій подив викликав сам факт польоту кошака. Коти були недотичні до ремесла. Але я вже звук дивуватися вдсятеро менше від необхідного, тож просто записав собі до пам'яті факт кота-ремiсника. Потім у Сірі запитаю. Кожен має право мати свої недоліки.

- Мр, даси напитися? - не повертаючи голови у мою сторону, запитав кіт.

- Будь ласка, - також не дуже відволікаючись від спостереження, відповів я і біля ніг волохатого з каменя почав бити фонтанчик води.

Вдовольнивши свою спрагу, кіт почав умиватися, періодично використовуючи фонтанчик, щоб змочити свою лапу.

- Чому біля річки не напився? - зацікавлено запитав я у муркотуна, хоча на нормальну відповідь не розраховував.

Коти, як і інші звірі, яких я уже зустрічав тут, за розумовим рівнем не дуже виділяються. Властивість дріади розуміти образи будь-якою мовою й передавати їх зворотно, дає змогу мені перекладати ті образи, які спонукають братів наших менших до дій і знаходять втілення у нявчанні, муркотінні, цвіріньканні, реві, клекотанні, або ж будь-якому звуковому сигналі, що в змозі видати чотириногі, або крилаті. Це прості сигнали страху, спраги, голоду, бажання спаритися тощо.

На Зеї я зрозумів, що всі звірі, птахи, риби мають своє его, тобто свою іскру життя, свою іскру розуму, і свою іскру досвіду, хоч і не дуже досконалу. Всі створіння на Зеї вносять свою частку інформації до пам'яті поколінь і від людей, дріад і їм подібних звірі не дуже відрізняються.

Логічним висновком до дії в мене стало веганство, бо я не міг собі уявити, що можу бути канібалом. Саме так тепер сприймається мною вживання м'яса в їжу. Вони ж бо такі, як і ми.

На мою радість тут були плоди, що могли повністю компенсувати м'ясо, як на смак, так і за енергетичною цінністю. Тож без улюбленого м'ясця я зовсім не страждаю.

- Мр, я дуже перебірливий у смаках. Тут, на горі, вода набагато смачніша, ніж у річці. Онде позаду джерело у лісі. Я туди завше ходжу.

Дуже дивно. Високий розумовий рівень розвитку, володіння ремеслом на рівні польоту, хто це тут поряд зі мною милується краєвидами?

- То чому до лісу не сходив?

- Простіше тебе попрохати, ніж до лісу і назад лапи трудити. І краєвид сьогодні

гарний, навіщо відриватися?

- Хто ти, чудернацьке створіння?!

- Я - першонароджений мутант іскор досвіду.

Мої брови поповзли на лоба. Здивовано повернувши голову, я пильно оглянув kota. Звичайнісінький кіт. Завеликий хіба що. На волохатих грудях, не дуже помітно, висить кристал переходу у формі сердечка. Якщо придивитися, помітно, що тримають його тоненькі мотузочки, які охоплюють шию і груди.

Вже сам факт наявності у хвостатого хижака кристала підіймає рівень розвитку kota ледве не вище мого! Припинивши умиватися, кошак знову завмер, трошки примружившись, немов від задоволення, і дивлячись на небокрай.

Я волевиявленням прибрав фонтанчик і вирішив набитися у співрозмовники до цього ... Невідомо кого, у тілі лісового kota.

- Оскільки ми тут удвох сидимо і милуємося краєвидами, чи можу я попрохати тебе коротенько розповісти про себе і про свій вид, бо я вперше зустрічаю настільки ... Kota, що має витончений художній смак і полюбає споглядати обрїй?

"- От тютя! Ледве не сказав "розумного", на що цей волохатий міг би й образитися."

- Мр, коти, до виду яких належить моє тіло, самі звичайнісінькі. Я такий унікальний лише один. Уся катавасія з моєю унікальністю сталася лише тому, що при народженні я, крім своєї іскри життя, отримав невідому іскру розуму, і на додачу декілька іскор досвіду різних істот. Гном, лісовий удод, гоблінша і павук-побігаєць. І все це в голівці маленького кошеняти з повним усвідомленням усіх спогадів із першого дня існування. А головне - жодного котячого досвіду! Перші дні, поки цицьку ссав, думав, що з глузду зйду. Це і смачно, і гидко, і противно! Перші тижні життя до цього часу згадую, здригаючись від жаху. Я пам'ятав життя заможного гнома; я трохи володів ремеслом; у мене були діти; я була володаркою притулку недотичних; я міг викльовувати комах під корою дерев і літати в три помаху крил розганяючись до стрибка. А коли я був павуком... Ні... Це неважливо. І ось я, після всього цього, лежу біля матеріної цицьки й намагаюся опанувати контроль над чотирма лапами, що своїми гострими кігтиками, неначе самостійно, дряпають мою ніжну шкіру. Бр-р-р! І це в той час, коли я ще недавно міг вільно управлятися з вісьмома лапами та вісьмома очима!

Кіт схилив голову. Напевно, ті спогади справді тяжким тягарем лежали у шухлядці його досвіду.

- Якщо тобі так неприємно згадувати, то, може, не варто?

- Та що там згадувати, - кіт підняв голову і знову подивився у далечінь. - Це все вже минулося. Перші два тижні я намагався вижити, але поведився не так, як личить тримати себе кошеняті, тож періодично отримував тягла спочатку від матусі, потім і від братиків із сестричками. Мушу визнати, що коти досить швидко дорослішають. Коли мені виповнився місяць, я дременував із рідної нори, і три дні шукав дріаду. Спогади чітко мені вказували, що лише дріада мене може зрозуміти, і або допомогти якось уладнати моє існування, або загасити, к такий мамі, мою іскру життя, бо так далі

продовжуватися не могло. Ледве не здох від виснаження, бо полювати ще не вмів, а минулий досвід нічим у пригоді мені стати не міг. Жер драпан, бо за гоблінської пам'яті маю багато приємних спогадів про нього. Тепер досі від нього нудить. Через дріаду я потрапив до лікарні Аїда. Нас тут доволі багато. Всі ми різні, кожен по-своєму відмовляється товаришувати зі своєю макітрою, але серед такої братії я відчуваюся нормальним. Хоч так ... А розповідати про себе мені подобається. І розмовляти з іншими мені подобається. На жаль, у цій лікарні важко знайти співрозмовника. Коли я тебе вперше побачив, я подумав, що ти такий же, як і всі, й не став із тобою знайомитися.

- А коли це ми зустрічалися?

- Мр. Ти навряд чи пам'ятаєш. Ти тоді настільки перелякався, що я вирішив не травмувати твою психіку і не знайомитися ближче.

Я швиденько прокрутив у пам'яті покоління лінію часу свого життя у лікарні Аїда. Один із найбільших переляків припав на першу ніч у лісі, коли я тренувався одягати ментальний бар'єр. Звісно, я згадав ті очі велетенського невідомого чудовиська, завдяки яким я мало в штани не напудив від страху.

Прив'язавшись до образу очей, я крутонув лінію часу вперед і побачив, що винуватцем мого переляку виявився саме цей кіт, що жив у лікарні, спав на гілках дерев, під настрій літав до сусіднього лісу, щоб уполювати собі якусь пташину (поїдаючи здобич він зовсім не страждав від усіляких емоційних коливань та усвідомлення того, що птахи, або інші звірі мають такі ж іскри життя, що і він), і зрідка спостерігав за мною, ховаючись у навколишній зелені.

Пам'ять покоління - дуже зручна річ для пошуку інформації про майже всіх живих істот Зеї. Головне мати персональний контакт із об'єктом пошуку, ще краще - знайомство.

Через знайомство, яке підкріплене двома сторонами, можна отримувати майже будь-яку інформацію про знайомого. Цим ти також надаєш право на повний перегляд свого життя товаришу.

Я підвівся на ноги, пройшов приблизно половину шляху до кота, спинився і простягнув руку як для рукостискання.

- Я справді під час нашої першої зустрічі мало не обіс... Мало не зомлів від страху, але це ніяк не стосується тебе. Ти мені цікавий і було б непогано інколи нам перекинутися кількома словами біля фонтанчика водички. Знайомство?

- Згода, - кіт також підвівся на лапи й, підійшовши, притиснувши вуха до голови, різко ляпнув мене лапою по руці. Мимоволі похололо в животі від думки, що було б, якби він так ляпнув мене із випущеними кігтями.

Все-таки отримавши більше задоволення від факту знайомства, аніж адреналіну від процесу, ми знову розійшлися по своїх місцях.

- Мр, а тебе сюди яким вітром занесло? Тут я тебе вперше бачу.

- Проблеми з польотом. Не можу вийти зі стану вільного падіння.

- Мр, то це не проблема. Тобі потрібно просто позбутися страху смерті ...

Піднявши одну брову від здивування, я слухав, як пересічний кошак зі світу Зея розповідав мені про те, чим мій "минулий" майже половину свого життя займався у земному світі.

- ... І от тоді, коли ти будеш падати з укусу до річки, всі твої думки будуть зайняті не всеохопним страхом смерті, а жагою розігнатися ще швидше, і необхідність перевести стан падіння у стан польоту стане не порятунком, а вимушеною мірою припинення гри в американські гірки. А проробити це все краще у медитації. Ти знаєш, що таке медитація?

- Звісно знаю! - це вже був удар нижче пояса. От лишень від кошака я ще не вислуховував теоретичну частину по медитативних практиках!

Підібгавши ноги під себе, сів у позу лотоса, не гаючи часу, вимкнув думки та зосередився на завданні. Через декілька хвилин підхопився на ноги, розігнався, і з криком: - Дивись, як я умію! - рибкою стрибнув зі скелі.

- І-і-і-і-є-є-єх-ха-а-а! - отримавши доволі велике перенавантаження, з очима, повними сліз від вітру, я увійшов у віраж над водою річки й злетів над вершинами дерев-гігантів.

Із такої відстані кіт на горі став маленькою крапочкою. Розуміючи, що так далеко я до нього не докричусь, використав для зв'язку пам'ять поколінь.

"- *Я-Коту: Можеш так?!*"

"- *Кім: Мр. Звісно, можу. Але навіщо лапи трудити?*"

Помалу підіймаючись знову на гору, думав, якою дріб'язковою здається проблема після її подолання, і як довго можна з нею возитися, не знаючи правильного шляху до її вирішення.

І тут оця згадка про лапи, немов би тумблером клацнула у моїй голові.

"- *Ах ти ж, волохатий лінько! Сірі казала мені, що поки детально не вивчить усі відомості про світ Землі, у пам'ять поколінь зможе потрапити лише невеличка загальна частина інформації.*"

Миттю гайнувши знову наверх до кота, я з розгону всівся на своє місце.

- Скажи-но мені, найрозумніший у світі котику, а звідкіля ти знаєш про американські гірки?

- Мр. Мені про них Сірі розповіла, - не зморгнувши оком, відповів сірий хитрун.

- І про медитацію?

- Мр. І про медитацію.

- І фонтанчик із водою ти сам міг викликати?!

- Мр. Міг. Але мені з тобою потрібно було познайомитися. Та і навіщо ...

- Так! Навіщо лапи трудити! То сьогодні цей деміург у зеленому комбінезоні вирішив пограти у психолога і підіслав тебе на підстрахування? Як же це ти втримався, і через свої багатостраждальні лапи не вмовив мене тягти себе сюди на гору на руках?!

- Я тебе не повинен був страхувати. Сірі сказала, що її авторитет у твоїх очах трохи понизився, бо ти довго з нею спілкуєшся і вона виглядає дитиною. Коли вона хотіла навчити тебе контролю у падінні місцевими вправами, у тебе не вийшло через

відсутність достатнього рівня авторитету, і, як наслідок, через відсутність віри. Тоді вона вирішила, що ти сам собі зможеш допомогти засобами світу свого "минулого" і використала мою допомогу. А з приводу нести мене на гору на руках... По-перше: я сплю довше за тебе, а по-друге... Ненавиджу, коли мене хапають брудними руками. Бр-р-р! Я вже якось сам.

"- От зелена хитрюга! От лінивий клубок вовни! А головне, який же я ще лузер у цьому світі! Добре! Туше! Але трошки у світі Зеї я все-таки петраю."

- А яку ціну заплатила Сірі за твою послугу?

- Мр. Вона сказала, що ти даси мені ім'я. Ти дав ім'я деміургу. Тобі це досить легко. Отже, за те, що я допоміг тобі, ти можеш дати ім'я мені.

- Ти дивись, вона це все ще й моїм коштом влаштувала! Вищий рівень! Цікаво, чи не належить цей деміург до однієї цікавої нації, котра на Землі доволі часто зустрічається?

- Мр. Про нації вона мені нічого не розповіла, тому не можу відповісти тобі на це питання. Як щодо мого імені?

- А та твоя історія, котрою ти мене на жалобу пробивав, вона хоч правдива?

- Я можу надати лише перевірену інформацію.

- Справді. Якщо пильно глянути на нашу розмову, ти мені жодного разу не збрехав. Так, видавав інформацію порційно, десь, може, трохи недоказав, але брехні не було. Ну, тоді з твоїм іменем усе зрозуміло, хоч і доволі передбачувано! Ти маєш тіло кота, живуть у тобі спогади, крім своїх, іще чотирьох істот, отже, голова у тебе не котяча. Хоч ти й першонароджений, однак, живеш уже п'яте життя, себто маєш багатий досвід і на всі поставлені тобі питання відповідаєш лише правду, але, з погляду якої істоти ти поглянеш на цю правду, тиобираєш сам. Отже, ім'я тобі - Сфінкс! Ось, тримай пакет образів про міфічних істот, на честь яких я тебе назвав. Тепер зможеш лісовим мешканцям надавати послуги, відповідаючи на питання.

- Але відповіді майже на всі питання можна отримати з пам'яті поколінь.

- А ти будеш відповідати на питання, на які не можна отримати відповіді з пам'яті поколінь, а також тим, хто не здатен отримувати відповіді з пам'яті поколінь! Не залазь у дрібниці, Сфінксе! Ти скажи головне, ім'я тобі подобається?

Сфінкс із положення сидючи приліг на передні лапи, огорнувся хвостом, прийняв позу свого прототипу і, дивлячись у далечінь, замріяно муркнув:

- Мр. Поживемо - побачимо...

Шмат XI

∞ Зараз. Одеса. Відділок

Семенович полишив своє крісло і сів по інший бік довгого столу, навпроти Олега. На столі, крім пляшки коньяку та двох келихів, на тарілочках лежать солодоші. Нерівно порізаний лимон зі шпажками та купкою цукру по центру, криво поламані плитки шоколаду на порваних обгортках, величезне гроно білого винограду. Вочевидь,

секретарки на роботі немає, бо в усьому відчувається велична недбалість чоловічих рук.

- Що святкуємо, Семеновичу? - Олег кинув до рота шмат шоколаду.

- Заїздив він тебе, Олеже, заїздив. Скоро п'ятнадцята. Сьогодні сьомий день, як він до тебе причепився. Можливо, в тебе від такого сусіда вже і пам'яті не лишилося, а для мене закінчення знущання над тобою - це свято.

- Аякже, ти що, думаєш, якщо він від мене відчепиться, то і тобі полегшає?

- Ну, хотілося б, щоб твої слова долетіли до... Не знаю, до кого. Нині вже невідомо до кого у таких питаннях звертатися, до Бога чи до Чорта.

- Не думаю. Твоїм хлопцям, звісно, дісталося на горіхи. Але ж люди у тебе тямущі, нехай змінять мову на державну і їхні подорожі до вбиральні зійдуть нанівець. Мені здається, пересидіти на лікарняному, як твоя секретарка, увесь відділок не зможе.

- Все так. І вони не пересиджують, вони знання мови поновлюють. - Семенович узяв пляшку і розлив у келихи янтарну рідину. - Чув, синє одоробло?! Тобі не наливаю, бо ти й так уже синій! Усю роботу відділку майже на тиждень зупинив! Козел ти інопланетний, а не маніяк! У мене справи висять!

Біля дверей, на вішалці, на шкіряній куртці Олега, приліпившись п'ятою точкою до плеча сидів, а зараз, можна сказати, майже головою донизу висів Стіч. Реакції від нього ніякої не було.

- Семеновичу, це ще нічого не означає. Він може бути тут. - Олег узяв келих, цокнувся з пляшкою і відпив ковток.

- А мені, знаєш, якось начхати, - схоже, для Семеновича цей келих коньяку за сьогодні був далеко не першим. - Це мурло полишило мене без людей. Зовсім! Я один на весь відділок! Уже краще мордою у чорнозем! Усіх людей! Позорище! Мову не знати! А дехто має два виші! А головне, чуєш, причина яка знакова! Пішли на лікарняний, бо серуни!

- Краще скажи: серуни, бо не знають мови.

- Жах...

- Семеновичу, ти не прибідняйся. Все ж найбільше сорому випало не на твою долю.

- Не на мою?! А всратися на очах у цілого відділку?! Як тобі?!

- Ні, таки не на твою. Я на п'яну голову оце тобі зараз розповім, і ніхто більше від мене цього не почує, але зрозуміти мене лише ти зможеш, то маю комусь виговоритися.

- Що ще ця синя падлюка вигадала?

- До мене на "свіданку" моя колишня набилася.

- Ого! Мені вже страшно.

- Я її попереджав, вона й Стіча бачила. І він її попереджав. Жінки... Діти у нас дорослі, аліменти я вже сплатив, кавалерів немає, засумувала. Навіть із цим здохликом домовилися, він обіцяв сидіти в іншій кімнаті й не відсвічувати. І все було добре спочатку. І в ресторані все було добре. І в парку на прогулянці все було добре. Прикопав, правда, Стіч одного блатного на газоні після фрази "Сабака лаяла на дядю

фраєра", але обережненько прикопав, навіть я ледве помітив. І вдома все добре було. По келиху вина, потім, немов за замовленням, світло вимкнули. Все гуд! Романтика! Але у найвідповідальніший момент моя розходилася, почала волати: "Єщє!!!", "Мой жеребец!!!" С-с-с...

- Срака-мотика!

- Так... Світла всю ніч не було, тож решту часу з ліхтариками, спочатку по черзі милися в душі, а потім білизну замочували у ванній та ліжку відчищали від протоплазми.

- От гузно синього кольору, перетерпіти не міг?

- Він потім відхрестився тим, що взагалі не слідкував за процесом, просто якийсь мовний фільтр спрацював.

- І ти йому віриш?

- Ні. Але довести нічого не можу.

- Однак, наскільки я пам'ятаю твою колишню, то втратив ти небагато.

- Можливо. Дійсно, тепер при зустрічі її від мене на інший бік вулиці відкидає, і це добре. Але з квартири ще довго дух протоплазми не вивітриться. Як там кажуть: осад лишився.

- Співчуваю. Спробуй хлорку, кажуть, перебиває. Бери келих, можливо, цей запах благородного напою переможе той запах протоплазми?

- Можливо. Будьмо, - обидва цокнулися з пляшкою і потроху випили.

Лялька Стіча подала ознаки життя. Смикнула головою, потім відліпила свою дупцю від плеча куртки, повітрям перенеслася до столу і вже на двох ногах заторохкотіла кігтками до центру застілля.

- Р. Вітаю. Святкуєте?

- Без тебе святкували щойно. Тепер не знаю. - Семеновичу вже сам чорт був не брат, тож він висловлювався відверто.

- Р. Що ж, привід гарний, можна й відсвяткувати.

- Тобі наливати не буду. Ти синтепоновий, лише продукт переведеш.

- Р. Господь з тобою. Я й сам наклюкатися можу.

- П'яна лялька - то страшна зброя.

- Р. До речі, зараз я - Валерій.

- Та ти що! Нас ушанував своєю присутністю сам великий?!

- Р. Атож. Олег витримав випробування. Привід гарний. Тож я сам собі вдома наливати буду, а це, від нашого стола вашому.

Кватирка вікна відчинилася й до кімнати залетіло товстеньке дзеркальне веретено. Воно відкрилося над столом. Солодкі смаколики, які розіклав Семенович, розсунулися в різні боки. В центр ліг відріз вощеного паперу, вкрився харчовою плівкою, й поверх такої імпровізованої таці розіклалися м'ясна та сирна нарізки, порізані огірочки та цибулька, клапті чорного запашного хліба, на невеличкій фанерці товстими скибками нарізане сало. Апогеем подарунка стала ще одна пляшка коньяку, дублікат тієї, що виставив Семенович.

- От, с-с-сука! Робочий день коту під хвіст! - чоловіки потяглися за шматками м'яса.

- Р. Не переймайся, Семеновичу, все одно всі твої засранці розбіглися так далеко, що навіть нікого у крамницю за закускою відправити. А один начальник багато не напрацює. Тож долучайся, здаси залік разом з Олегом.

- Залік? - Олег і пив трохи менше, і контролював ситуацію трохи краще, тож зреагував на неприємне слово відразу.

- Р. Так.

Стіл у Семеновича був довгий. Стіч, ухопивши лапкою пробку від коньяку, смачно притулив її до носових щілин, сказав:

- Ах! Клопами тхне! - і розлігся на вільному місці пузом до неба. Надалі він лишень відкривав свою пащеку, коли розповідав щось або відповідав на питання:

- Р. Я ж казав, що контролювати думки не можу, тож зараз ви наклюкаєтеся, а що у тверезого в думках - те у п'яного на язиці. Так і перевіримо, наскільки гарно ви засвоїли науку.

- От падлюка синя! - Семенович розлив по келихах напій і смачно понюхав скибку хліба. - Все під свій інтерес підлаштовує. Навіть п'янку. Ще й зловтішається. А сам що п'єш?

- Р. Горілку.

Через відкриту квартиру влетіло невеличке веретено, з якого швиденько вилетіла повна стопка горілки, не втративши жодної краплини, цокнулася з напівпорожньою пляшкою коньяку і відлетіла у зворотному напрямку.

- Р. Чін-чін, - прокоментував Стіч.

- А що, коньяком гидуєш? - Семенович захрускотів огірком.

- Р. Немає зараз коньяку. У кращому випадку продавлять спирт, не факт що виноградний, через спресовану дубову тирсу, щоб трохи духу набрався, розбавлять водичкою, зафарбують паленим цукром і гай вперед по фірмових пляшках розливати. Якщо вже пити, то щось не таке складне. Просто спирт із водою. Не пив горілки від початку великого вторгнення. І не хотілося. Це зараз на вас подивився, та й собі налив, за компанію.

- А стільки харчів звідки? Крамницю обніс, чи на привозі з прилавка поцупив? - Семенович четвертину цибулини закусив шматом хліба із салом.

- Р. Просте дублювання. Якщо Христу потрібно було три хлібини, щоб нагодувати юрбу людей, то мені достатньо однієї, від якої я навіть шматочка не візьму. Достатньо, щоб вона просто була.

Олег узяв два шматочки сиру із різних місць нарізки та, пильно придивившись, порівняв.

- Підтверджую. Копії. Всі дірочки однакові, неначе на ксероксі робили. - Обидва шматки сиру Олег запхав собі до рота.

- Валеро, то ти можеш гарні справи робити, людство рятувати, а ти людей убиваєш!

- Р. Так. Це Україна зараз так благородно чинить. Кацапи рвуть її на частини, а

Україна зерно відправляє кораблями, рятує людство від голоду. Аби лишень людству догодити та кишені фіолетової влади грошима напхати.

- Навіщо так? Наші союзники нам зброю передають.

- Р. Ага, союзники, від слова "юзати". Юзають Україну по повній програмі. Ось вам, недолугі українці, зброї трошки, але ви ж обережно з нею, не дай боже в Кацапстан попадете, вони можуть образитися і конфлікт може піти в сторону ескалації, а ми, цивілізовані країни, не хочемо бруднити свої макінтоші у вашій нецивілізованій крові. Ви вже там якось самі все на своїй території вирішуйте, та не забувайте пшеничку відправляти тим, що голодують, а те, що Кацапстан на Україні не зупиниться, те, що він ніде не зупиниться, якщо українці його зараз пропустять, це ж факт іще не доведений. Може, пронесе. Та й коли це ще буде? Рано чи пізно, Україна з Хутіним домовиться та заживемо, як раніше. Цивілізовані країни встигнуть іще трохи пожити, не один окраєць українського хліба з'їсти. То ти, Семеновичу, пропонуєш мені долучитися до виробництва зерна для людства, щоб більше врятувати голодних? Щоб компенсувати людству ту пшеницю, яку Кацапстан устиг в Україні вкрати?

- Не пересмикуй! Я пропоную тобі припинити вбивати людей!

- Р. Ні, Семеновичу, ти пропонуєш мені припинити вбивати кацапів. І пропонуючи мені це, ти дивишся вперед лишень на один крок. Тобі хочеться підлизнути своєму еґо та впевнитися, що ти зумів припинити серію вбивств і навіть ордена собі за це не попросив.

- То що в цьому поганого?! Люди лишаються живими.

- Р. Кацапи лишаються живими, Семеновичу, кацапи. Любиш кацапів, Семеновичу?

- Іди к бісовій мамі, серійний вилупку, - незлобиво відрізав Семенович, та розлив нові порції собі та Олегу.

- Р. Ти не доповів наверх про мене, Семеновичу. Ти зараз тут один на весь відділок сидиш, а нагорі про мене досі ніхто нічого не знає. Це тому, що в цьому випадку ти думаєш уже на два кроки вперед.

Олег, жуючи шмат м'яса, здивовано підняв брови.

- Семеновичу, ти не залучив контору?

- Ні. - Семенович хлиснув коньяку.

- Р. Це тому, що Семенович знає, що буде відбуватися далі, після його доповіді. Його викличуть на килим. І він таки піде. І я можу з ним піти. Уявляєш, Олеже, після Семеновича там майже в кожному кабінеті можна буде клумби з чорнозему робити, квіточки розводити. Але Семенович дуже любить своє начальство, тож не бажає їм такої долі.

- Якщо всі кругом кацапи, то де ж українці?

- Р. Гарне питання, Семеновичу. Ой, яке гарне! Завдяки цьому питанню я і налигався тут із вами. Ось вони всі, українці. Всі тут зібралися за чарчиною. Ти, Олеже, не зміг зробити кар'єру не тільки тому, що народився в сім'ї українців. Тебе не пускали вище не тому, що ти за словом у кишеню не ліз, та не тому, що ти в списку неблагонадійних. Хоча, можу допустити, що твій гострий язик та бажання

справедливості – це і є спадщина саме української крові. Ти, Олеже, сам не схотів до влади дорогу пробивати. Семенович, бач, трохи стрибнув уперед у своїй кар'єрі, але лише трохи, бо мама у нього українка. А головне тому, що вище він також сам не схотів лізти. Йому, бачте, і так добре. Тому лише ви вдвох і змогли перескочити відразу на українську мову. Вся молодь, усі перспективні молоді кадри, які зубами будуть вигризати собі місце під сонцем, мають винятково російські щелепи, і з мовою їм дуже важко потоваришувати. То й сидять сьогодні вдома, щоб на роботі чергу до туалету не створювати.

– Щось ти заумкувати нам тут проповідь розповідаєш. До чого тут те, що хтось там чогось сам не схотів? – Семенович сьорбнув коньяку і потягся за лимоном.

– Р. Чув історію від одного, сивого, як молоко, дідугана-кубанця. Кубанці – це нащадки запорізьких козаків, котрих виселили на Кубань, якщо хто з присутніх не знає. Той старий згадував шкільні роки за совка, коли в нього вчитель перших класів питав, хто він за національністю? Відповідь "козак" дуже не влаштувала вчителя. Батько вдома дав малому ляща, щоб краще запам'яталося і пояснив, що, певно, треба їм усією сім'єю ставати "русскімі", бо переселятися на Соловки дуже не хочеться. Через пару років, уже в середніх класах, малий запитав у батька: чи можна йому вступити у дитячий козацький загін, що створювався в школі як гурток? Отримав ременя по сраці та сувору заборону навіть близько підходити до гуртка. Хлопець був слухняний, тож минулося. А через пів року, за наказом батька, хлопчина поспитав у друзів, де поділися ті хлопці, що записалися в козацький гурток? Виселили всіх.

– Здалеку заїжджаєш, Валеро. Чим ти цього разу хочеш виправдати свої вбивства?

– Р. Селективним терором.

– Ого, замахнувся!

– Р. Так, тягне на філософію. Вже вісім сотень років триває війна українців із кацапами. П'ять сотень років кацапи офіційно носять ім'я різників. Три сотні років помічені кривавим терором, гнобленням українців, кріпацтвом, знелюдненням. Над Україною більше півтори сотні офіційних заборон мови, йде винищення українців як нації. За останню сотню років Україна втратила вбитими, розстріляними, замореними голодом, закатованими у таборах понад двадцять п'ять мільйонів своїх дітей. І це лише мертві українці. А ще депортації, примусове переселення, імміграція... Порівнюючи із найкращими показниками перепису населення України, маємо кожного другого. Винищені найкращі. І не просто винищені, на порожні місця завезене "населеніє" з російськими щелепами. Кожен другий... То скажіть мені, захисники людського життя, хто з українців повинен був лишитися? Якщо вбито найрозумніших, найсильніших, найсміливіших, якщо знищено навіть найкращих з найгірших – усіх, хто лишень голову міг здійняти трохи вище, ніж сіра маса? Ми – нащадки найгірших. Вижити, не висовуватися, не виділятися. Це закони виживання, які передані нам із ременем батьків, які самі змогли вижити лише завдяки цим законам. Так, кожне покоління народжує нових сильних, сміливих і розумних. Зараз це нове сильне сміливе і розумне покоління, що могло б відновити Україну та створити національну ідею, гине на

передку під обстрілами кацапів. І я також вихований, як українська дитина совка. Я також не хочу бути дотичним до влади через підсвідомий страх і загрозу. В Україні зараз лишилися всі такі, залякані, недолугі, беззахисні. В той час, коли найкращі гинуть на фронті, майже вся фіолетова влада складається з кацапів. Усі суди кацапські. Усі спецслужби кацапські. Кацапська церква примушує українців не опиратися рашистам. Шпигуни Хутіна, які відкрито рекламували "руський мір" рік тому, отримують керівні посади та фінансування від влади. І якщо навіть перебити цю наволоч, то на зміну їм придуть не українці. З'являться лише нові кацапи. Бо просто не лишилося кому. Ви не ймете віри в епідемію інформаційного вірусу? Що ж, на загальному фоні це вже ні на що не впливає. Для вас російська мова – це не перша стадія зараження "руським міром", а просто мова, якою ви звикли послуговуватися. Потім прийде бажання отримувати контент російською мовою. Це просто зручно. Потім захочеться обслуговування російською. Потім постане питання відкриття школи з російською мовою навчання, бо дітям так краще. Ось так потихеньку вже маємо другу форму захворювання, яка вже виробляє захисний механізм. Навіщо мені вчити українську? Живемо у вільній країні, тож якою хочу, такою й буду розмовляти, та взагалі, яка різниця?! За тридцять років незалежності України вирости ваші діти. Під керівництвом кацапів молоде покоління виростило з бажанням бути москворотими. Свідома молодь гине на фронті, а те, що лишилося, готове танцювати під музику цієї кацапки ... Як її... Інстасвиноматки. І нічого у відбитих мізках українських манкуртів не здригається, бо культура "вне палітікі". А ти, Семеновичу, кажеш, припинити вбивати кацапів. Хоча, вимушений погодитися з тобою. Мої зусилля на фоні загальної картини також не змінюють нічого. Можна б і відмовитися. Але як тоді бути з власними поглядами? Тобто, потуритися і спостерігати, як кацапи, відчуючи повну безкарність, дають українців? Як епідемія захоплює нові й нові жертви? Це буде не припинення вбивств, це буде потурання і допомога насильнику. А я не хочу допомагати кацапам!

– Але ти допомагаєш кацапам! Ти вбиваєш українців. – Олег одним ковтком випив чергову порцію коньяку.

– Р. Ти впевнений, що я вбиваю українців?

– Так, вони мирні люди, можливо, трохи збочені на русні, але вони не злодії!

– Р. Ти не знаєш цього. Такі мирні люди в окупованих містах ведуть рашистів у хати родичів воїнів ЗСУ, здають за копійчку проукраїнських активістів, наввипередки біжать на роздачу керівних посад окупованої адміністрації. А лишень територію звільняють, ці колаборанти миттєво перевзуються та отримують грошки вже від фіолетової влади.

– Але і ти цього знати не можеш. Ті, кого ти вбив, не були на окупованій території. Можливо, саме вони будуть патріотами та не підпадуть під вплив кацапів?

– Р. Добре тобі, Олеже, жити. Ти віриш у казки... О, у мене виникла ідея! Хочеш врятувати одне життя з убієнних мною кацапів? Пам'ятаєш, блатного з парку? Ти засвітив гаманець, коли розраховувався у ресторані. Троє хлопчиків ішли за вами по парку і готували тобі банальний гоп-стоп. Там роботи небагато: взяти тебе в коробочку, приставити ножа збоку і поки ти, як заляканий терпіла, не рипаєшся, витягти гаманець

і втекти. Але ти у нас лицар, ти обов'язково рипнувся б, отримав би ножа у печінку і до приїзду швидкої здох би від утрати крові. Але отой крикливий блатний лишився б живим і здоровим. Я його до газону завернув, коли він уже ножа витяг і виставу почав. Можемо відкрутити назад і спробувати переграти ситуацію. Готовий поставити своє життя на обмін? Тебе на той світ, а "кореша" твого до життя повернемо. Згода? Семеновичу, долучайся. Ти ж маєш право вирішувати: кому жити, кому вмерти. Якби я беззахисним постав перед вами у саду, твої хлопці мене вмиють на друшляк перетворили б. Готовий ти віддати життя Олега за життя кацапчика, безневинно убитого серійним убивцею?

- Ти й таке можеш? Час відкрутити назад, переграти минуле? - Семенович задумливо покрутив келих у руці.

- Р. На жаль, ні. Хоча, можливо, на щастя. У таких двох ідіотів, як ви, могло б вистачити дурі переграти ситуацію.

- Запобігання злочину, це інше.

- Р. Олеже, ти ж службіст, закони знаєш. Ніякого запобігання злочину. Ці троє хлопчиків невинні, як овечки з божого вітара. Ножа витяг кореш твій, бо просто бруд під нігтями хотів вичистити, а пісеньку про дядю заспівав, бо жити на світі добре. Я ж бо не міг знати наперед, що буде саме напад. Отже, це я скоїв злочин. І Семенович пропонує мені, щоб я припинив коїти злочини та покався. Мене ненадовго посадять. А може, взагалі не посадять. Усе залежить від того, скільки золота я насиплю кацапському судді.

- То що з тобою робити, Валеро? - Семенович подивився на Стіча.

- Р. У цей момент на обговоренні стоїть трохи інше питання. Що мені робити з вами, хлопці? Так, ви розмовляєте українською. Але все це під примусом. Зараз я піду, і варто буде вам упевнитися у відсутності мого нагляду, як ти, Олеже, продовжиш дивитися свої улюблені русняві телеканали та москворотити з касирками. Телевізор я тобі відремонтував, до речі. А ти, Семеновичу, відразу викличеш свою команду до роботи й тобі буде повністю байдуже, якою мовою вони ловлять серійних убивць. Можете не відповідати. Знаю, що так і буде. Але, якщо відверто, я не знаю, що мені далі робити. Весь час контролювати вас я не зможу. Тож єдиний вихід, який я бачу в цій ситуації, це усім продовжити робити те, що ми робили до цього часу. Я продовжу робити свою справу, але буду намагатися не потрапляти до вашого поля зору, а ви продовжите працювати, ловити серійників. Ловити мене продовжите. До речі, Семеновичу, спіймати мене ти не зможеш, але зможеш убити, якщо застанеш зненацька.

- Це ти мене так благородно викликаєш на поєдинок?

- Р. Ні, це я тобі даю підказку. Бо бачу, куди все котиться, та, п'ючи разом із вами, роздумую, чи не є приводом мого сп'яніння прощання з Україною? Та й не хочу я жити вічно. А тим більше, жити у тій країні, де кацапи будуть мирно уживатися з тим, що лишилося від українців, і по шматочку вигризати українську землю під "руській мір". А з приводу смерті, хочу сказати вам, хлопці, одну річ. Смерті не існує. Знаючи мене, ви

самі вирішите, скільки правди в моїх словах. Тож якщо у контори вийде мене знешкодити, я не ображаюсь. Нічого особистого. Я знаю, куди я йду.

- Якщо потрібна буде твоя допомога, - Семенович смикнув щокою. Було видно, що йому ці слова даються нелегко. - Звісно, у боротьбі з кацапами. Чи можу я до тебе звернутися?

- Р. Добре. Я зрідка буду заглядати у твій відділок. Але, звісно, без Стіча. Погралися й досить. Тож якщо виникне якась справа, напиши відкритим текстом питання на аркуші паперу і залишай його на вільному місці свого стола. Можливо, не відразу, але я його помічу. Отже, мені пора.

Стіч, немов би з натугою, підвівся.

- Р. Вітаю, хлопці. Залік ви здали. Мовою володієте, можливо, навіть і думаєте нею. Але, повинен вам сказати, що не згасла ще в мені любов до театральщини!

- Чорт! - Олег трохи напружився. - Я знав, що просто так це не закінчиться. Що ще?!

- Р. Не переймайся, Олеже, сьогодні у мене сентиментальний настрій. Ображати нікого не буду. Прощайте!

Стіч втратив форму, з нього зліпилася рамка із картиною. Рамка злетіла зі столу і приросла до стіни збоку від робочого стола Семеновича. На картині був зображений Стіч із посмішкою на всі шістдесят, чи скільки там у нього зубів, що тримав у руках золотий тризуб.

Семенович розлив останній коньяк по келихах, відхилившись у бік, подивився на картину і, повернувшись до столу, пробурмотів під носа:

- От, синє одоробло, рамку криво повісив.

- Здається, пішов? - Олег обвів поглядом кабінет.

- Пішов. І за це варто випити! І за це, і на коня. Бо та синя ганчірка була права - до крамниці заслати нема кого, а напій уже скінчився.

Випили. Семенович витяг із кишені телефон.

- Марино. Все поновлюємо. Завтра всі на роботі, роби виклик усім... І що?! Я вам два дні на поновлення мови дав, я їх назад забрав! Бо для вас це не час на вивчення мови, а відпустка незапланована! А мені начхати, що ви не встигаєте вчити!!! У вашому віці державну мову треба не вчити, а знати!!! І поки час є, окрім виклику, зроби запит на нову прибиральницю! І без знання мови на роботу нікого не бери! Скажи, Марино, це що, мої проблеми, де тобі брати прибиральницю зі знанням державної мови?!!! Це цим я, по-твоєму, тут повинен займатися?!!! Якщо ти вирішила на мене це перекласти, то з цього дня та до появи нової прибиральниці залучаю всіх агентів до чергування! Слідкувати за чергуваннями будеш ти, а назначати на чергування буду я! Я щось незрозуміле сказав?!!! Лишень чую в нашому закладі кацапську мову, відразу наряд на чергування! І ти, Марино, за нашу розмову вже на пару нарядів собі наговорила!!!

Натиснувши відбій, Семенович постукав себе ребром долоні по шиї.

- Ось тут уже всі! Посіли й ноги позвішували!

Олег, узявши зі столу шматок сиру і покусуючи його, усміхнувся:

- Невже у Валерія щось усе-таки вийшло змінити?
- Так! Пенсіонер! Ти що тут до цього часу робиш?! Або з тебе ще одна пляшка коньяку, або марш додому! Я там чув, що тобі телевізор полагодили!

Шмат XII

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Рій Фіск.

У голові виник образ багатьох однакових обпатраних безголових курок, що велетенським табуном біжать на мене. Образ для мене незвичний, отже, зустрінусь із чимось новим. Потрібно лізти у пам'ять поколінь за велетенським пластом інформації.

Сірі так і сказала:

- Там до Аїда прийшов Рій Фіск. Це завдання для тебе. Розберись у питанні та прийми рішення згідно зі своїм поглядом на обставини.

Завдання дивне. Вперше рішення щодо вбивства когось покладається на мене. Вже понад рік я лише вчусь і практикуюсь, в усьому керуючись думкою наставника. Вочевидь, настав час думати своєю головою.

Що ж, долучимо пам'ять поколінь. Для початку приймемо роботу в Аїда. До нього ж прийшов цей Рій.

"- Я-Аїду: Вітаю, мені Сірі передала твого Роя Фіска. Де мені його знайти?"

"- Аїд: Вітаю. Ось точка. Ментальний бар'єр постав на три метри. Спочатку вивчи питання, потім спитай його думку, а далі вирішуй. Його критичний день настане лише завтра. В тебе є трохи часу."

"- Я-Аїду: Він що, наавтра має сам померти? Себто, мені потрібно вирішити, чи вбити його сьогодні, чи нехай мучиться до кінця?"

"- Аїд: Усе сам. Не відривай. Я зайнятий."

"- Я-Аїду: І на тому красно дякую."

Дякувати справді було за що. Я відразу отримав кілька підказок. Істота небезпечна, але керована ментальним бар'єром, отже, недотична до ремесла.

Дивно, недотичні рідко звертаються до дріад за евтаназією, бо майже ніхто не претендує на наступного. Винятком є зейці, але вони повністю безпечні.

Маленькі єноти-зейці користуються пам'яттю поколінь, мають кристали переходу, але з ремеслом у них не склалося. Якщо зейць у похилому віці необхідний громаді зейців, то вони навіть не чекають смерті такого цінного члена суспільства. Збираються галасливою юрбою і тягнуть винуватця свята до дріади, щоб та загасила його іскру життя і перенесла іскри досвіду і розуму в нове молоде тіло.

Зернятко чорного гумору у тому, що похилого зейця дуже часто забувають спитати про його бажання закінчити життя свого "минулого". Куратору дерева Життя, у випадку такого самоуправства, належить роздати всім надмірним активістам по шапці й випитати у смертника, чи справді він хоче скінчити життя "минулого" і подарувати своїй громаді нового себе?

Головне при цьому спочатку надавати по шапці активістам, а потім питати у кандидата на перехід про його бажання померти. Бо причиною ажіотажу є свято переходу, яке в громаді зейців улаштовують щоразу, як отримують нового наступного.

Тож, якщо спочатку почати питати бажання минулого, то охочі погульбанити на святі миттю почнуть умовляти дідуса чи бабусю погодитися на евтаназію, і мають усі шанси таки вмовити.

Дуже вже полюбляють зейці свята, а зважуючи на легку недалекоість цих веселих енотів, старенький, унаслідок умовлянь, починає думати, що і він сам зможе посвяткувати з оточенням, хоча то буде вже "наступний". Як діти, чесне слово.

Але повернімося до Роя Фіск. Згідно з точкою, яку надав Аїд, Рій знаходиться за межами лікарні. Отже, тварюка небезпечна і на територію лісової лікарні їй зась. Я йду до його місця перебування пішки. Так, літати вмю вже давно, але мені потрібно отримати купу інформації, тож розганяю ногами кров у голові, щоб знання краще засвоювалися.

Зроблю для читача суху інформаційну вичавку, щоб перенавантажувати мозок лише собі одному. Дуже вже я піклуюся про свого читача.

Рій Фіск. Багатотілесна істота (це щось новеньке). Хижак. Кровопивця. Рухається по землі (дивно, назвали б тоді не роєм, а табуном, або стадом). Рої Фіск гуртуються у лісі Товстих дерев (страшненька місцина і знаходиться далеко, певно, днів з десять добирався) Хоча Рої можуть харчуватися як рослинною, так і тваринною їжею, але сік товстого дерева є для них основним продуктом споживання. Тож від лісу Товстих дерев вони далеко не відходять. Коли не має доступу до соку дерева, полює на все, що має рідину. У серпах кожен Фіск має канали для поглинання соку. Драпаном нехтує, але в голодні часи може скористатися і ним. Рій налічує від ста до п'ятисот фіск і має одну особистість. Центрального тіла в особистості не існує. Рій усвідомлює себе, коли до зони контакту потрапляють більше десятка фіск. Зона контакту - це коло близько десяти метрів у діаметрі.

Перший гамузовий потік інформації, що не встиг оформитися в образи, мало не скрутив мої мізки у рульку. Лише коли я отримав чіткий образ цього чудовиська, я зрозумів із чим маю справу. Також зрозумів, чому моя підсвідомість нагородила це створіння назвою рою. Ці істоти були членистоногими. Тобто, це рій великих нелетючих комах.

Виглядає воно, як купа бліх-переростків. Спочатку візьмемо одне тільки фіск і розглянемо окремо. Зовнішній хітиновий скелет на безголовій обпатраній курці. Хоча за розміром краще порівняти із куріпкою. Невеличкі. За формою мають схожість або із обпатраними куріпками з вивернутими вперед крилами, або із великими блохами, що мають передні лапки у формі серпа.

Передні крильця-лапки цих великих комах розвернуті вперед, мають вигляд кігтів, і складені перед грудьми у вигляді серпів богомола. Рухається комаха Фіск на двох задніх лапах. Спина і груди броньовані міцним панциром. Голови не бачу. Хоча, можливо, її й немає, бо кожному фіск окремо вона не потрібна, думає ж бо громада

загальною особистістю. Очей також не бачу. Можливо, вони всі орієнтуються якимось інакше. Кінцівки лише чотири. Передні – серпи, і задні – чотирипалі лапи (майже як у пташки).

У багатьох фіск черевце збільшене. Розмножуються вони хітиновими яйцями, з яких вилуплюється готовий маленький фіск. Статі не мають, тож розмноження відбувається періодично, коли є багато їжі.

Якщо Рій окупував Товсте дерево і харчується без зміни місця, яйця фіск мають можливість вилупитися на наступний день і молоді фіск мають шанс долучитися до Рою. Якщо Рій рухається, то фіск полишають яйця де прийдеться. Молоді, новонароджені фіск без рою безпорадні й швидко гинуть у шлунках інших, дуже різноманітних хижаків лагідного світу Зеї.

Уявили цю блискучу руду агресивну торпеду, розміром із куріпку? Тепер помножте на п'ять сотень і об'єднайте одним розумом і однією волею. Так... Сказати, що це виглядає моторошно, це нічого не сказати.

Коли я підійшов ближче, то пожалкував, що не маю підгузка. Тільця фіск тислися до купи й тертя їхніх панцирів викликало шурхіт, від якого по тілу бігали такі самі фіск, можливо, лишень трохи менші за розмірами. Я знайшов Рій десь за пів сотні метрів від межі лікарні Аїда.

Побачив я цю руду живу пляму, площею близько чотирьох квадратних метрів, здалеку. У цьому мені допомогла пам'ять поколінь. Рій відчув мене приблизно одночасно.

Відразу жива ковдра, трохи розтягнувшись, почала рухатися в мій бік. Я не втримався. Не подумайте, те, що я не втримався, зовсім не означає, що мені конче став необхідний памперс для дорослих.

Від страху я збільшив радіус ментального бар'єра від рекомендованих Аїдом трьох, до п'яти метрів, і все. Ну, можливо, до шести, але, чесне слово, не більше. Також з'явилася думка, щоб поставити ще пару відомих мені бар'єрів.

Я стояв, відставивши руки, немов ковбой, що готовий вихопити пістолети, і чекав наближення Рою. У голові навіть залунав вступ до композиції Енніо Морріконе "Хороший, поганий, злий".

Коли Рій Фіск наблизився до кордонів мого бар'єра, окремі фіск почали забігати, а деякі навіть заскакувати за межу бар'єра, але, відчувши значний дискомфорт, швиденько поверталися назад.

Зрозумівши, що я у відносній безпеці, трохи заспокоївся й увімкнув, нарешті, мозок. Рій Фіск має загальну свідомість, він звернувся до дріад по допомогу, а зараз він сприймає мене як тепленький мішок із кров'ю лише тому, що я став як пентюх і мовчу.

Все-таки я ще погано тримаю удар страху. Цієї миті я можу і втекти, і злетіти в повітря, й огорнути тіло кількома міцними бар'єрами; і маю з десятків можливих варіантів на шмаття порвати цей Рій своїм волевиявленням, але, он же ж як, мало штани не намочив.

Практики мало. Не звик іще до власних можливостей, коли не відчуваю

стороннього захисту і маю реальну загрозу для життя. І це коли Рій від мене на десяток метрів ...

Ой, ні, за п'ять метрів! Я ж бо писав про п'ять... Та хто рахує?

Заспокоївши думки, я знизив усе-таки радіус ментального бар'єра до рекомендованих трьох метрів, хоча вже бачив, що дістане й двох. Поки Рій рухався до нових кордонів бар'єра, я вирішив розпочати розмову.

– Вітаю. Я прийшов надати вам допомогу.

Рій відразу перестав охоплювати півкільцем мій бар'єр, зібрався в одну живу пляму, фіск заскакуючи одне на одного, утворили щось на кшталт горбика з крутими схилами, що трохи нахилив верхівку у мій бік.

Передній ряд фіск почали терти кістяні серпи передніх кінцівок один об один. Шурхіт зріс. Я почав розуміти, що таким чином Рій відповідає мені. З'явилися образи.

– Вітаю, майстре смерті. Маю замах на моє життя. Необхідно вбити вороже тіло. Я лишуся жити. Підступний агресор утратить наді мною владу.

Хоч в ієрархії титулів ремесла немає майстра смерті, але мене розчулило таке звертання, однак, окрім звертання, я не зрозумів майже нічого.

– Маю подумати. Чекай.

Іще раз, про всяк випадок перевіривши ментальний бар'єр, я, заплющивши очі, знову поринаю у пам'ять поколінь. Завдання важке. Для отримання більш детальної інформації я переглядаю життя Рою Фіск у зворотному напрямку.

Споглядаю ліс Товстих дерев. Красиво. Якби ще не так небезпечно. Колись, коли вивчусь на великого ремісника, політаю й там.

Бачу інші рої, але зрозуміти що відбувається, не можу. Маю мало загальних знань і не можу охопити картину життя Рою. Тоді вирішую скористатися досвідом Аїда.

Лише профільтрувавши життя Аїда на контакти з роями фіск, отримав необхідну інформацію. Тоді ще раз пробігся по життю Рою, і побачив ключові моменти зараження.

Проблема була у виникненні в лісі Товстих дерев роя-канібала. За нормальних обставин, коли є їжа і територія, рої розмножуються тоді, коли кількість фіск перевищує норму, приблизно в п'ять сотень. Тоді рій ділиться на два рої.

Але за неврожайних років може створитися рій-канібал, що пожирає інші рої та росте невпинно. Помножуючись коштом залучених фіск, рій-канібал створює не нові свідомі рої, а дублювати своєї свідомості з бажанням канібалізму.

Це відбувається як зараження вірусом. Під час контакту з хворим на канібалізм роєм, фіск хворого рою, начебто умовляють фіск здорового рою перейти під вплив хворого.

Відчуваючи недобре, здоровий Рій Фіск розриває контакт і знаходиться осторонь. Але заражені фіск, починають умовляти ще незаражених фіск здорового рою на перехід під вплив великого і могутнього хворого рою.

Для мене це видалося схожим на інформаційну війну із залученням зрадників до лав переможця.

Для порятунку Рою Фіск, я маю вбити всіх заражених фіск. Інакше вже завтра їхня кількість перевищить критичну і свідомість Рою згасне. Юрба фіск побіжить шукати хворий рій, щоб доєднатися до нього.

Я зрозумів також і те, чому вирішення даного питання полишили на мій розсуд.

Рої Фіск – це звичайні рослинні паразити, які просто відіграють свою роль у харчовому ланцюгу Товстого лісу. Якими свідомостями будуть керуватися загони фіск, для дріад байдуже.

Я міг вилікувати Рій, повбивавши хворих фіск, або навіть убити його повністю, видавши той факт, що фіск "подряпали" мій ментальний бар'єр, за загрозу для свого життя, міг залишити все, як є, і цим допомогти рою-канібалу, але ніяке з моїх рішень ні на що не вплине.

Знову мене тестують. Цього разу тест відбувається на порцелянових котиках, щоб втрати не були занадто великими. Ну, що ж, котики, то й котики.

Використовую пам'ять поколінь як доповнену реальність. Завдяки простенькому діагностичному фільтру бачу, як більша частина фіск підсвічується червоним кольором. Зрозуміло. Цілі визначені.

– Я готовий убити вороже тіло. Ти готовий?

Рій Фіск утворив коло і розшарувався рівномірно по всій площі. Так краще стало видно заражені тіла. Сприймавши це як відповідь, я водночас увімкнув повну анігіляцію для червоних фіск. Мить і замість хворих фіск на землі лежать купки рудого піску.

Решта здорових фіск повелися по-різному. Деякі присіли, деякі завалилися на бік, деякі, впавши, засіпалися у судомах.

Навіть не хочу думати, як вплинуло таке кардинальне "хірургічне втручання" без анестетика на свідомість Рою. Можливо, вбити повністю було б милосердніше.

Фіск почали приходити до тями. Хто як: кроками, стрибками, поповзком, вони підтягувалися ближче до центру Роя. Один Фіск зробив кілька кроків у мій бік, прошарудів своїми кігтями "Дякую" і доєднався до решти. Утворивши невелику руду пляму з панцирів, підібгавши лапи, фіск повлягалися впритул одне до одного і завмерли без ознак життя.

Я похитав головою, загорнувся у дзеркальне веретено – і за декілька секунд був біля Сірі. Вона досліджувала земний прилад "нівелір". Біля Лісу стирчала рейка з позначками, а Сірі вдивлялася в окуляр.

– Зроблено, сказав я, і розлігся на килимі з м'якої зеленої трави.

– Нічого подібного. – Сірі відірвалася від приладу, всілася поряд зі мною, підтягла повітрям до нас кілька свіжих фруктів.

– Ти виконав роботу, але в тебе лишилося багато питань, вирішувати які тобі лінь. Ти не виніс моралі зі свого вчинку, отже, завдання виконано не повністю.

– Я не знаю, де шукати.

– Так, інформації по епідемії канібалізму серед роїв фіск у пам'яті поколінь дуже мало, і це єдине, що тебе виправдовує. Багато інформації підтерли деміурги. Вся справа в процесі лікування. Це не перша епідемія в лісі Товстих дерев. Завжди сценарій

однаковий. Виникає канібал, гине багато роїв, але з часом обов'язково знаходиться один, який вчасно діагностує у себе хворобу і звертається по допомогу до дріад. Якщо від дріад він допомоги не отримує, то сам ампутує у себе хворих фіск. Своєю волею жене їх якомога далі від своєї свідомості, на декілька кілометрів, і своїм примусом обриває зв'язок із собою. Це викликає дуже нестабільні емоції. Це якби ти самотійно, за допомогою лебідки відірвав собі руку і ногу і залишився після цього живим. Твоя допомога замінила повільний розрив зв'язків на швидку ампутацію, але страждання там... Надважкі. Тому в пам'яті поколінь ці емоції вичищаються деміургами та Богом. Якщо Рій Фіск не виживає, то обов'язково знаходиться інший рій. Канібал іще жодного разу не перемагав.

– А яка моя мораль з цієї катівні? – я жую м'ясний плід. Смачно.

– А твоя мораль трохи далі. Коли знаходиться рій, який зміг вилікуватися, він повертається в ліс і починає щось схоже на агітаційну діяльність. Він умовляє інші здорові рої добровільно приєднатися до нього, втративши при цьому свою особистість. Коли утворюється великий здоровий рій, відбувається битва двох гігантів, унаслідок якої здоровий рій повністю знищує канібала. Після перемоги фіск великого здорового рою діляться, і якщо чисельності після поділу дістане, відбувається поновлення свідомості всіх тих роїв, які пожертвували собою для знищення хвороби. Загалом, цікаві створіння. А твоя мораль у тому, що ти обрав допомогти не примусу і знищенню, а свободі волі та оновленню. Ти обрав свій бік.

Я викинув рештки з'їдених фруктів, і, вихопивши з повітря соковитий плід, напився з нього соку. Витерши моську рукавом сорочки, подумав уголос:

– Я обрав свій бік. Я допоміг свободі волі... Однак радість від вдалого вибору якось тьмяніє, від усвідомлення тієї кількості страждань, на фоні якої я роблю свій вибір. Страждань настільки великих, що навіть деміурги разом із Богом змушені пам'ять поколінь від них відчищати...

Шмат XIII

∞ Зараз. Одеса. Квартира

Сьогодні я прокинувся від болю в лівому коліні. Все буденно. Просто настала його черга боліти.

Як там казав гном на Зеї? Якщо нічого не болить, то ти помер і скоро переселишся в наступного? Чи то сказав якийсь земний розумник? Байдуже. Нині все байдуже, крім коліна.

Рухаюся по кімнаті лише за допомогою польоту, бо стати на ногу неможливо. З жахом думаю, що б я робив, якби не вмів літати.

Оскільки для мене за звичайного життя найстрашнішим прокляттям завжди було втратити самотійність, стати безпорадним, не мати можливості самому відвідати вбиральню, то без відвідин Зеї та без отримання таких необхідних мені зараз навичок, уже сам би вирушив переселятися у наступного. Поза графіком, так би мовити.

Яке недолуге тіло. Але іншого зараз не маю. Оскільки пішло запалення й коліно набрякло, потрібні були ліки. На церемонії не було настрою, тож безтілесно відвідавши аптеку, дістав собі необхідні пігулки.

Серафим Йосипович, володар орендованої мною квартири, незважаючи на свою москворотість, від якої нині лікується у пришвидшеному ритмі, гвалтуючи Інтернет, усе ж піклується про орендарів свого житла.

Він обладнав для кожної з двох кімнат, які здає, окремі маленькі санвузли. Це дає можливість мені й моєму сусідові уникати черги в туалет, коли Серафим Йосипович намагається спілкуватися російською.

Сусід мій, Михайло, якого Серафим лагідно зве Мішою, орендує більшу кімнату за гроші, майже втричі менші, ніж плачу я. Міша швидко зрозумів правила гри та уникнув експерименту з лагідної українізації, просто закривши рота і не відкриваючи його, доки знаходиться в межах квартири. Хоча ми з ним ні про що не домовлялися. Чутлива особистість.

Слідкувати ще й за ним, у його буденному житті, мені було ліньки. Нецікава людина. Розумна, але не цікава.

Напевно, те, як я зараз виглядаю, навіть за умови фантастичності, все ж не є гарним видовищем. Голий старий дідуган, узявши руки в боки, невисоко над підлогою літає по кімнаті.

Біля серванта взяв пігулки, біля столу запив їх водою з пляшки, потім відвідав душеву кабінку, де вода, оповивши моє тіло білою піною, змила сон і вранішню дрімоту. Потім біля шафи огорнувся якимось ганчір'ям, що перетворилося на смокінг. Завмер у польоті перед дзеркалом.

"- Ну і як?"

"- Боляче. А від цього вираз обличчя кислий. Але нічого. З пивом потягне."

"- Дідько! Та завдяки своїм можливостям я крутіший за термінатора, але самотійно врегулювати стан крові, чи судин, чи суглобів, чи що там іще могло вийти з ладу, не в змозі. Розвалюха!"

У коридорі почувся гамір. Голоси належали Серафиму Йосиповичу та незнайомій жінці. Треба контролювати, бо якщо господар із гостинності перейде на російську і не потрапить до вбиральні, це буде ударом по моїй репутації. Я кличу капці, які одягаються мені на ноги, всідаюся в глибоке крісло, закриваю очі й, покинувши тіло, лину до коридору.

Йосипович послуговується українською ще повільно, але словниковий запас має доволі великий, тож великих пауз не робить. Говорить він із характерним одеським акцентом. Це перша людина на моїй пам'яті, яка зуміла підладнати одеський жаргон під українську мову. Мені цей колоритний сленг настільки подобається, що я навіть не звертаю увагу на деяку кострубатість вимови.

Жіночка, з якою вони йдуть до кімнати господаря, як і володар квартири, належить до нації, що має схильність до світу фінансів. Обое співрозмовники за віком старші від мене. Хоча стосовно жінки остаточної впевненості не маю. Вік жінки – то завжди

філософське питання. Співрозмовниця, вочевидь, була попереджена Йосиповичем стосовно мови, але навряд чи надала цьому застереженню великого значення. Серафим, як може, намагається вгамувати у подруги нестриманість у висловлюваннях.

- Ви хатіте сказати...

- Прошу вас, тихіше й українською.

- І скільки...

- Тс-с-с! Розочка, я вас прошу! Тільки не російською! - Серафим мало не закриває їй руками рота. - Якщо ви думаєте, що я вам набрехав, то згадайте, за мій авторитет. Я хоч і старий, але не брехун! - Заходьте до моєї кімнати. Дозвольте ваш лапсердак. Проходьте до столу. Тут можна не соромитися і таки нахабно розкласти ваш інвентарій на половину стола.

Роза сіла за стіл та, відкривши кошолочку, видобула звідти маленьку скляну кулю, карти таро, литий дзвіночок з приємним звуком, ароматичні палички, які відразу підпалили і закріпили на підставку. По кімнаті повилася тоненька цівка диму з пряним духом східних ароматів. Струснувши дзвіночок, спеціалістка з духовного боку нашого існування пильно послухала, поки звук не стихне, потім подивилася крізь кулю, нахмурила брови, неначе побачила там щось цікаве. Далі вона сіла рівно. Вочевидь, ритуали скінчилися, треба було щось сказати, але з текстом у Рози виникли проблеми.

- Скільки..?

- Ша! Розочка, я ж вас просив! За суму не майте сумнівів, усе, як домовлялися, за вашим преїскурантом! Але я не навмисне закриваю вашого рота. Ви можете безневинно постраждати, не надавши моїм словам достатнього значення.

Розочка не стрималася. Незважаючи на перестороги Серафима, вона таки доказала фразу до кінця:

- Фіма! Ви міне такі начіналі нравіца! Вот только не надо міне сказати, что за меня делают! Я імею битъ ведьмой в третьем калене! Нікакіе праклятія на меня где сядут там і слезут!

Раптом Роза рвучко встала. Підвелась вона настільки різко, що відіпхнула жижками стілець і той голосно впав на підлогу. Завмерши в стійці "струнко", Роза широко відкритими очима дивилася поперед себе з абсолютно відсутнім виразом обличчя, неначе школяр, якому конче необхідно відшукати у своїй голові принцип утворення золотої спіралі Фібоначчі.

- Ро-озочка! - Серафим зажурено похитав головою і злегка махнув рукою у бік дверей, - туалет у кінці коридора, ліворуч.

Розочка, прийшовши до тями, ввімкнула форсаж і дременула до вбиральні. На найближчі десять хвилин нічого цікавого відбутися не повинно, тож я, відчувши, що знеболювальне починає діяти, змінив капці на черевики, шнурки на яких синхронно зав'язалися традиційними бантиками, та спробував пройтись по кімнаті, вимушено, десь на половину маси, підтримуючи себе вмінням польоту.

Приглушений біль у коліні виявився терпимим для неспішного пересування. Я все ж хотів сьогодні вийти в місто, але, запідозривши, що у квартирі буде відбуватися щось

цікаве, вирішив іще трохи відсидітися в кріслі та проконтролювати події особисто.

Зрозумівши, що маю справу з людиною, дотичною до містичного боку нашого буття, зменшив радіус дії свого ментального бар'єра до обсягів власного тіла. Тобто тепер, якщо ми маємо справу зі справжньою відьмою чи ворожкою, вона, як надто чуттєва особа, зрозуміє, що з власної необережності потрапила ногами у компот, лише коли фізично доторкнеться до мене.

Дуже вже мені стало цікаво, як вона буде знімати мовно-діарейне прокляття. На перший раз я її лише легенько зачепив. Улаштував невеличкий "лайновий" вир у прямій кишці. Ну може ще трохи у товстому кишківнику.

Механіка проста. Внаслідок подразнення стінок кишківника перистальтичні рухи м'язів виштовхують вміст травної системи.

Подразнення було лише на невеличкій ділянці, тож лайна там у неї вистачить іще на пару сеансів.

Загалом ця процедура була постраждалим клієнтам лише на користь.

Усім же відомо, що на стінках товстого кишківника з часом виникають цілі поклади застарілого лайна. Он у Серафима за час мого проживання у відведеній мені кімнаті животик значно поменшав.

Я вже думав і на собі випробувати таку імпровізовану клізму, бо маю добряче барильце, яке вже трохи заважає. Але все якось не на часі.

Продовживши дивитися безплатну виставу, я став свідком того, як розлючена Роза, міцно зціпивши рота й обурено нахмуривши брови, поверталася до кімнати Серафима, з поглядом накрученого вдома дружиною клерка, що з праведним гнівом прямує до начальника, аби вибити собі підвищення щомісячної платні.

Потрапивши в кімнату, Роза заходилася зі злістю хапати зі столу своє відьомське спорядження, та, незважаючи на зойки Серафима "Як так?", "Ми ж домовлялися за діловою розмовою!", та "Що сталося?", роздратовано кидати те все до кошолочки. Я також спочатку подумав, що Розочка не витримала випробувань жорстокої долі й вирішила відступити з поля бою. Але ми з Серафимом, вочевидь, недооцінили професіоналізм керманички потойбічних сил.

Роза, кинувши кошолочку зі всіма своїми речами на диван, знову вмостилася за столом, поклала руки, стиснені в кулаки, на стіл, декілька разів відкрила й закрила рота, намагаючись щось сказати, потім видавила із себе одне слово:

- Правда?!

- Щира правда, Розочко, щира правда! Щоби я так жив! То ви мені допоможете?

Роза ще декілька разів, немов рибина на суші, порозтуляла рота, злегка ображено стукнула кулаками по столу й завмерла, зло дивлячись на Серафима.

- І що же оце я так негостинно сиджу, не вітаю дорогу гостю?! - Серафим підхопився та забігав навколо Рози. - Я зовсім забув! Я ж маю лайхак... Лайфак... Зробили мені тут одну штуkenцію! Ось!

На стіл перед Розою ліг увімкнений планшет, на якому був відкритий російсько-український перекладач із клавіатурою.

Полегшено зітхнувши, Роза почала стукати по екрану. Серафим, читаючи через плече надрукований текст, не чекав, доки Роза його озвучить в українському перекладі, й одразу надавав відповіді. Регулярні примусові мовні тренування упродовж місяця таки зробили з нього українського одесита.

- То це правда? Ро-озочка, ви таки думали, що старий Фірма зійшов з глузду і вирішив вам запропонувати свої старі причандали на варіант приготувати форшмак у чотири руки? Таки не! Я ж до вас як до професіонала! І чому ви прибрали інструментарії? Не допоможе? А що же тоді допоможе, як не інструментарії? Шо сталося? Таки ми з вами наче все вже оговорили на серйозній беседі! Чи ви, Розочко, таки не гляділи на мене всерйоз і слухали неухважно? То я за те вам розповім! Уже другий місяць старий Фірма міряє на себе лапсердак поліглота! Я таки, не беручи всерйоз свої роки, освоїв українську мову! І шо? І ви, Розочка, питаєте мене, і шо? Таки маю сказати, що лише другий місяць пішов, як на мою сиву голову впало це прокляття, а якби ви, Розочка, тільки знали, як я цих кацапів уже ненавиджу! Особливо ненавиджу у своєму власному домі! І скажу вам за сусідів! Вони таки всі кажуть, що старий Фірма став бандерівцем! Ще мушу вам наголосити за вимову. Бандерівець, то зовсім не бандерка, а за друге. Якщо вам таки забажається озвучити це вголос, то треба казати не Бендер, а Бандера. І не сперечайтесь, перевірено мною особисто, позачерговим променадом до клозету! Шо робити? Розочка, не треба моїм коштом заробляти собі на хороше життя! Це в мене до вас мається інтерес, за питання, що робити?!

Роза, тяжко зітхнувши, на хвилину задумалася. Щось надумавши, вона знову почала друкувати. Серафим Йосипович, читаючи через її плече, підхопив свій монолог.

- Джерело? Джерело прокляття мало можливість залізти до моєї хати, коли я таки прийняв нового постояльца. Шлемазл?! Такі не! Дуже чемний і порядний чоловік. Платить усе регулярно і таки без решти. Якби він мав за собою таке бажання лишати трохи на чай, то я взагалі би подумав, що він місцевий! Має ім'я Валерій, а з таким ім'ям, як вийдеш в люди, то матимеш гешефт. Одягається кошерно, і якби не мова, то я би мав за собов таке враження, що він інтелігент! Мушу відзначити, що наші батьки таки мають одне ім'я! Нічого не можу сказати за свого предка, але його батько таки міг бути культурною людиною. І мені здається, що він таки сам жертва того прокляття! Він коли бажав заселятися, мав сором поділитися зі мною підозрою. Зараз пригадую, він таки казав за якусь угорську шльондру. Начебто, якась відьма Настя загляне на вогник, якщо хтось почне говорити кацапською! Чи зацікавлений він... шо? Чи зацікавлений він вивести прокляття? Розочка! При всій моїй повазі! Вас таки не полишає надія нагріти свою філейну частину коло двох калориферів? Давайте дивитися на проблему покроково. Наперед всього, ви зведете прокляття для мене, а вже опісля будете розв'язувати проблеми для нових клієнтів. І якраз розмова за фінанси, то я таки хочу взнати за чуттєву для моєї кишені знижку за те, що я своїм ротом відрекомендую вам нове джерело прибутку!

Роза трохи відсунула від себе планшет і задумалася. Серафим походив навколо. Зрозумівши, що залучена важка артилерія процесу мислення і цей процес за кілька

секунд не мине, він пішов зі своєї кімнати по коридору на загальну з квартирантами кухню, вочевидь, маючи на меті пригостити гостю чаєм або кавою.

Роза підперла кулаком підборіддя та ще глибше увійшла в аналітичний стан. Слідкуючи за думками, її очі хаотично блукали поглядом по кімнаті. Боковим зором помітивши незначний рух, Роза спинила погляд на планшеті. На лівій стороні у віконці російської мови самостійно надрукувався текст. На правій стороні відповідно з'явився переклад українською.

Мені почала набридати прелюдія, біль у коліні майже приглушився знеболювальним, тож хотілося діяти, і я вирішив якось розворушити ситуацію.

Коли до кімнати, тримаючи тацю з двома чашками кави та символічними смаколиками на блюдечку, повернувся Серафим, Роза, як загіпнотизована, дивилася на планшет. Сервірувавши стіл, Серафим Йосипович через плече глянув на напис на планшеті. Прочитав уголос:

- Я хочу поговорити з Валерієм? Роза, я таки хотів би захистити власні інтереси та просити вас у розмові не розводити манси за гроші та можливий ґешефт з нашого підприємства. Пам'ятайте, що ви маєте враховувати мою долю!

- Я не хочу поговорити з Валерієм! - уперше Роза, без набору тексту, сама створила з наявного та видала щось від себе українською.

Хотіла ще щось сказати, але, зрозумівши, що на частці "не" її знання мови закінчуються, знову почала писати.

Серафим знову поглянув на планшет.

- Фраза виникла сама і я подумала, що то ви її написали? Розочко, так, це мій лайтфак, але за моє життя він ще не навчився жити окремо. То вас цікавить розмова з потенційним клієнтом? Якщо так, то нагадую за збереження авторських прав на моє ім'я!

Роза, немов загнаний у темний куток тушканчик, трохи поздіймала груди, вентильюючи повітря в кімнаті, потім одним духом випила запропоновану Серафимом чашку кави й закивала головою.

- Добре, то ходімо, мені здається, сьогодні він має бути вдома.

"- У нас гості".

"- То добре. Гості, то завше добре. Треба дати їм зрозуміти, що сам страждаю від прокляття та нічого вдіяти не зможу."

Не підіймаючись із крісла, я дистанційно відімкнув замок на дверях. Язичок замка клацнув і двері трохи прочинилися.

Гості, підійшовши, побачили щілину відкритих дверей і спинилися на порозі. Серафим постукав.

- Заходьте, шановні! Я вас чекаю!

Зрозумівши, що прочинені двері означали гостинність, а не місце страшного злочину, як показують в усіх детективах, гості полегшено зітхнули й зайшли, тримаючись купи та трошки притискаючись одне до одного.

Роза трималася за планшет, Серафим тримався за руку Рози.

Ні, не можна сказати, що вони боялися. Особливо Серафим. Майже зовсім.

- Радий вітати шановних гостей на цій житловій площі, яку мені гостинно надав у тимчасове користування Серафим Йосипович. Вибачте, що я не встаю, бо маю деякі невеличкі проблеми з пересуванням. Натомість можу запропонувати лише один стілець, бо другого немає.

- Валерію! Шо ви таке кажете за стілець?! Як це нема?! Зараз все буде!

Серафим допоміг Розі сісти на стілець, та бігцем вирушив у свою кімнату за другим.

Вочевидь, Роза не очікувала так скоро опинитися віч-на-віч із джерелом прокляття, бо, вчепившись в планшет, зобразила здивовану сову, що може лише сидіти, крутити головою, мовчати та кліпати очима.

- Валерій.

- Роза.

- Розочка, я дуже тішуся, що ви так патріотично налаштовані, що вирішили вчити українську мову з таким жорстоким примусом. Так би мовити, з головою вирішили зануритися!

Серафим приніс другий стілець і всівся поруч з Розою.

- Шо?! Я не ... !!!

Серафим здивовано подивився на Розу, котра, не договоривши фразу почала набивати текст на екрані планшета. Почав читати.

- Я не вчити? Яка мова? Розочка, що ви маєте на увазі?

Роза у приступі паніки якомога швидше набирала текст, тому помилялася, і Серафим не міг зрозуміти, що вона хоче сказати.

Я вирішив допомогти та прояснити ситуацію.

- Серафиме Йосиповичу, я вирішив висловити Розі свою повагу, побачивши, що заради вивчення державної мови вона ладна піти на такі жертви.

- На які жертви?! - майже синхронно сказала солодка парочка. Роза навіть перестала набивати текст.

- Як, ви ще не знаєте? Серафиме Йосиповичу, я ж вас попереджав про Швидку Настю!

- Ва-ва-валерій! Я ви-ви-вимагаю пояснень! - Серафим навіть почав заїкатися від хвилювання.

- То давайте я все розповім спочатку. Вже давненько так, я отримав прокляття від доволі сильної відьми. Звали її Настя. Прокляття проявляється в тому, що варто мені лише заговорити, як я вимушений бігти до вбиральні, де з мене виходять продукти життєдіяльності. Варто мені лишень заговорити... Реакція у даного прокляття настільки швидка, що за Настею збереглося додаткове ім'я. Всі кликали її Швидка Настя. Прокляття діє також і на деякій території, на якій я живу. Взагалі саме прокляття доволі лагідне. Воно може навіть не кожного разу спрацьовувати. Я довго намагався позбутися цієї холери. Я маю на увазі прокляття, бо від Насті я здихався швидко. Але, як виявилось, відсутність Насті ніяк не вплинула на прокляття. Воно живе власним життям і, що гірше, воно передається іншим людям! Але з часом я таки

знайшов рішення! Річ у тому, що Настя була кацапкою, і її прокляття реагує лише на кацапську мову! Розумієте?! Тим, хто вивчив українську, себто і вам, Серафиме Йосиповичу, вже нічого не загрожує! Тепер навпаки, люди, які мене знають, іноді рекомендують одноразове спілкування зі мною, як квиток у школу вивчення української мови з радикальним примусом. Деякі люди розуміють, що стимул у звичайних курсів української мови замалий, щоб примусити їх освоїти державну, тож звертаються до мене. Все на добровільних засадах. Ви ж сюди добровільно прийшли, Розочка? Вас же ж ніхто не примушував?

На декілька секунд у кімнаті повисла пауза. Здавалося, можна почути, як коліщатка логіки крутяться в головах присутніх.

Першою прийшла до тями Роза. Зрозумівши, як її підставили, вона голосно верескнула, підхопилася та, немов у дупу встрілена, вискочила з кімнати.

- Та я!!! Та ви!!! - ці заклики, найімовірніше, нікому конкретно не були адресовані. Але вони допомагали на слух вирізнити місце знаходження Рози.

Вона заскочила в кімнату Серафима, певно, за своєю торбочкою, звідти по коридору алюром пронеслася в бік виходу; грюкнули двері, і її галас затих на сходовому майданчику.

- Ой-вей! Таки Роза має ділову натуру. Хоч грошей за свій візит вона таки не встигла взяти, але мій лайхвак потягла і не погидувала...

Серафим із сумом попрощався зі своїм гаджетом.

- Облиште, Серафиме, мені здається, він їй зараз набагато необхідніший, ніж вам. Їй ще додому якось дістатися треба і не осоромитися посеред вулиці.

Серафим так напружено над чимось думав, що в нього на лобі пульсувала жилка. Напевно, саме цю жилку називають підприємницькою, бо вже доволі швидко мій орендодавець запропонував мені новий бізнес-план.

- Скажіть, Валерію, а чи не погодитеся ви мені трішечки допомогти у налагоджуванні відносин з колективом моїх сусідів?

"- Цей аферист уже хоче всіх сусідів підсадити на мову, щоб не лише він страждає! От... Підприємницька натура!"

"- Але всіх ти контролювати не зможеш!"

"- Так, та треба ж щось робити, поки рухатися немає змоги. Не буду ж я літати на очах у десятків одеситів через проблему з коліном. Так, я можу підтримувати себе польотом, та майже нормально рухатися, але помилки у рухах усе ще дуже помітні. Ще тренуватися потрібно. Хоч за місцем проживання принесу якусь користь."

"- І скільки потягнемо одночасно?"

"- Але ж їх не потрібно тотально контролювати. Зрідка, у режимі графіку буду до них навідуватися і відправляти на чистку кишківника тих, хто саме в цей момент москворотить. Чоловік двадцять?"

"- Так, думаю, цього буде достатньо."

- Серафиме Йосиповичу, я дуже вражений вашим бажанням поліпшити патріотичні

погляди у своєму оточенні!

- Саме так, Валерію Йосиповичу, саме так! Одеса доволі неосвідчене місто! Здавалося б, під час війни одесити мають зрозуміти-таки за важливість мови! Ви ж самі бачите, що для свідомих людей необхідний лише поштовх. Я тому яскравий приклад! Але ж ні! Лінь і невігластво заважають нашому суспільству розвиватися! Скажіть, Валерію, а коли саме відбувається... Отримання людиною від вас такого... Корисного прокляття?

- Ну, якщо я вдома, то достатньо людину завести до загального коридору, або до вашої кімнати. Якщо не спрацює, покличете мене. Якщо буде зоровий контакт, то це вже гарантія, що людина отримала путівку в життя і квиток до засвоєння української мови. Не рекомендую залучати до навчання більш ніж десять — п'ятнадцять осіб. Бо це і на мій стан здоров'я впливає не найкращим чином. І головне ж, ви пам'ятаєте? Головне, добровільна участь в експерименті!

- Так, Валерію, так! Усе лише добровільно! - подякувавши, Серафим почав задумливо розмовляти сам із собою.

- Спочатку звернуся до молоді й нароблю лайтфаків! Це ж можна непогано піднятися! Куплять, куди вони дінуться! Дякую, Валерію, піду, потрібно дещо підрахувати...

Серафим, не виринаючи із задумливого стану, встав і пішов до себе, не забувши автоматичним рухом захопити з собою свій стілець.

Шмат XIV

∞ Невідомо де. Невідомо коли

Хочеться визнати, що я таки отримав свій рай. Мені невідомо, чи це я створив світ Зеї, чи я уявив собі ідеальний світ і мої уявлення збіглися з реальним світом, котрий уже існував невідомо де, але факт лишається фактом. Ужедесь півтора року я живу на Зеї, пристосовуюсь до цього світу, отже, моє земне тіло вже згнило в могилі, а мої спогади продовжують жити тут, у тілі наступного.

Отже, кожен може мати свій рай. Але релігійні діячі на Землі узурпували навіть потойбічне існування людей у можливому раю. Це я знайшовся такий один, що взявся вигадувати собі загробне життя. А вся паства, всі люди отримують уже готові макети потойбічного життя і нічого свого туди додати не можуть. Більше того! Вони навіть не здогадуються, що насправді можуть міняти все, що завгодно, бо їм того ніхто не казав.

До речі, цікавий факт, я за своє минуле життя стрічав багато описів пекла, дев'ять кіл, пантеони нечистої сили, казани зі смолою, геєну огненну, але не пам'ятаю жодного опису раю. Чистилище, ворота зі святим Петром, а далі рай... Усе.

У Корані рай ще існує, як якесь місце, куди праведникам дозволено після смерті потрапити.

А у християнстві взагалі, як вигнали з Едему перших людей, то Едем уже і не рай, бо туди нам не можна. Раєм вони називають посмертний стан праведника, в якому

можна спілкуватися з Богом. Таке собі, якщо чесно.

Можливо, тому у віруваннях християн, які мешкають на території колишніх язичників, так багато душ у потойбічному житті нікуди не відлітають, а продовжують знаходитися поряд зі своїми поки що живими нащадками. У вирій наче вже не можна, у рай наче і немає куди, а у пекло чомусь не хочеться.

∞

Уночі Зея гарна. Напевно, і Земля вночі гарна, але у моєму земному житті я, мешкаючи у місті, не мав змоги поспостерігати за нічним життям природи.

Дріади ведуть суто денний спосіб життя. Лягають спати за моїм суб'єктивним часом десь о десятій вечора, як темніє. І вилежуються мало не до світання. Я ж, якщо лягаю з ними одночасно, то потім годині о третій прокидаюся і думаю думаю. Десь о четвертій починається дощ і через свій кокон я вже не можу спостерігати за оточенням. Волога вкриває сферу бар'єра, яку я на ніч створюю довкола себе, і зображення практично змивається.

У мене ще не вистачає сміливості спати на великій висоті в кроні дерева гіганта. Місце для сну я влаштовую в кроні плодових дерев. І до Зеї ближче, і до фруктів, які зранку можна зірвати, лишень простягнувши руку.

Зараз десь третя ночі. Темряву розрізають маленькі плямки світлячків, та через крони дерев подекуди пробивається світло зірок. Добре міркувати у комфорті.

То яким має бути рай? В уяві мирян – це місце де росте багато їжі, можна ходити неспішно, вдягнутими в білий чистий одяг, нічогісінько не робити й насолоджуватися вічним буттям. Себто за життя вони так багато працюють, що єдине, чого їм від раю потрібно – це відпочити. У Валгаллі столи із харчами займають чільне місце в описах. Напевно, за життя голодували. У Корані акцент робиться на величезному гаремі. Ну, це очевидно. Кому чого не вистачає.

Мене, вочевидь, дуже дістав контроль суспільства, бо зараз мені ніхто нічого нав'язати не може, і це мене дуже тішить. Так, можуть убити, але лише за діло.

Зараз я сам тримаюся вчителів, бо ще не призвичаївся до навколишнього життя і не повністю став незалежним від чиеїсь допомоги.

Отже, у землян, звісно, не у всіх, у цей проміжок часу дуже велика потреба в тому, щоб від них відчепилися і дали побути вільними від щоденних примусів.

Дітей, з самого початку життя привчають до обов'язку робити те, що їм не подобається. Так, мені зрозуміло, що суспільство не може чинити інакше, бо не знає, яким чином людський вид може вижити без примусу. Примусу до нормального життя, примусу до поваги, до шаблів ієрархії, примусу до виконання звичаїв, сімейного життя, роботи, поклоніння ідеалам, розпорядку дня, правильного харчування, необхідності йти до лікаря за перших ознак хвороби...

І я не можу сказати, що примуси зайві. Серед примусів є корисні для самої людини. Живи сам, і дай можливість жити іншим. Зрозумій себе, відкрий свій талан і твори добро, даруючи його людям. Але це, швидше, принципи, які суспільство сором'язливо приховує від пересічного громадянина, щоб той часом не подумав, що віднині йому все

дозволено.

Моя підсвідомість обрала після смерті прибути на Зею, згідно із заявленими мною налаштуваннями раю. Людей тут немає, вочевидь, вони мені й за земне життя в печінку в'їлися. Якби я з'явився серед недотичних, мені потрібно було б змагатися за виживання. Цього мені й на Землі вистачило. Якби серед пустельних тарганів – мене зжерли б за лічені секунди.

Я опинився саме у тому прошарку суспільства, де я міг своїми зусиллями забезпечити собі всі засоби для подальшого існування.

На Землі я ображався на життя за те, що після народження людину не навчають законів і правил використання наданої можливості, а саме – бути живим упродовж півсотні років. На Зеї такими вчителями для мене стали дріади.

Все вимірюється у порівнянні. Тож те місце, куди я хотів потрапити, виявилось пропорційним до моїх бажань. Можливо, це і називається розвитком, коли ти отримуєш те, що бажаєш?

Бо, як виявилось, правильно бажати – складна наука. Дивлячись зі сторони на мій земний досвід, вбачаю велику несправедливість, що дітей із самого дитинства налаштовують на те, що вони мусять усе життя покласти на суспільство і на чийсь користь.

"А ким ти хочеш бути, коли виростеш?" Просте питання, але навіть ті, хто його ставить, не усвідомлюють, наскільки воно підступне. Не маючи інструкції з приводу власного життя, дитина озирається усебіч і просто копіює довкілля.

Спочатку йде аналіз: а ким можна бути взагалі? Вихователь у дитсадку, вчитель у школі, працівник на заводі. Замість підсолоджувача можна додати ілюзорну можливість побути космонавтом і льотчиком.

А далі ідуть умови досягнення тієї цілі, яка вам нав'язана. Спочатку дитсадок. Ні, він вам не потрібен, ви повинні відбути там час, щоб не заважати старшим віддавати своє життя на користь іншим.

Школа. Там ви також для того, щоб не заважали іншим, бо вже до двадцяти п'яти років ви забудете все, чого там вчили, й ті знання ніколи в житті вам не знадобляться, навіть для того, щоб краще віддавати своє життя на користь соціуму та вашим роботодавцям.

Здавалося б, оскільки ви вже погодилися все життя покласти на інших, то, можливо, краще було б навчити вас більш продуктивно класти те життя на вітвар панівному класу? Але ж ні. Всі здобуті вами знання необхідні лише для того, щоб навмисно надати вам програму непродуктивної роботи й водночас не надавати вам можливості заробляти.

І все це базується на фантастичних обіцянках відкритих доріг і досяжних можливостей. Суцільна брехня.

∞

Через пам'ять поколінь я почув послання від Сірі.

"– Сірі: Голосно думаєш."

"- Я-Сірі: О, це я своїми думками розбудив деміурга?"

"- Сірі: Ні, це в мене для тебе нове випробування є. Гайда на гору, побалакаємо."

Я вже давно позбавився хвилювання перед випробуваннями свого наставника, хоча кожен з екзаменів мав лише дві оцінки: або я лишаюся живим, або мене знищують. У цьому дуже допоміг мій фаталістичний склад характеру і те, що загальний гормональний рівень мого тіла було навмисно знижено.

Увімкнувши пам'ять поколінь, я побачив зірочку Сірі, накинув на неї силовий мотузок, загорнувся у транспортний кокон, що мав вигляд сріблястого веретена, і повідомив:

"- Я-Сірі: Тягни, я прив'язався."

Кілька секунд – і ми з деміургом сидимо на межі кручі й дивимося на темінь Зеї знизу, і купол, устелений симетричним візерунком зірок, зверху.

Я не втримався першим.

- Яку цікавинку ти сьогодні мені приготувала?

- Сьогодні поговоримо.

- Просто поговоримо?

- Так.

- Сірі, те що для тебе "просто", для мене може скінчитися фатально.

- Усе ще не можеш звикнути? – Сірі посміхнулася. – Не переймайся. Якщо щось піде не так, ти про це ні здогадатися, ні подумати не встигнеш. А оці твої хвилювання зовсім недоречні.

- Як же я можу лишатися спокійним, якщо усвідомлюю, що є варіант мого відходу в небуття?

- Твій "минулий" забагато часу витратив на те, щоб перестати боятися смерті. Тож не прикидайся наївним і відклади свої апокаліптичні думки на потім.

- То про що будемо говорити?

- Я хочу похитнути твоє світосприйняття і поглянути у майбутньому, чи не вилізе назовні бажання перетворити все довкілля на попіл?

За своє відносно недовге життя на Зеї я вже звик і до своїх апокаліптичних думок, і до загрози в одну мить перетворитися на купку піску. Тож виділив зі сказаного Сірі те, що мене турбувало найбільше.

- Тобто саме зараз ти мене екзаменувати не будеш, а просто накидаєш мені інформації?

- Як піде.

- Добре. То яка тема?

- Я вже сказала. Твоє світосприйняття і його розхитування.

- Гаразд. Я вже напружився і завмер в очікуванні.

- Сьогодні помітила, що в тебе з'явилися думки про сенс життя. Отже, ти розумієш, що пройшов етап початківця у навчанні ремесла і дістався рівня "мешканець".

- І що це означає?

- Це означає, що твого володіння ремеслом дістане, щоб ти вільно жив на Зеї й не

залежав від суспільства. Так би мовити – програма мінімум. Якщо ти зараз перестанеш вчитися і просто вирішиш жити, то ти можеш забезпечити всі свої мінімальні потреби для виживання. Але життя твого минулого було у тілі людини й виховання ти отримав у земному світі. Оскільки лікарня Аїда доволі ізольоване місце, то можна сказати, що твої вміння набагато випередили твій світогляд.

– І що не так із моїм світоглядом?

– Тебе хвилюють питання сенсу життя. Отже, ти не розумієш, що відбувається. І оскільки тобі в думки можу залісти лише я, то лише я можу тебе скерувати менш шкідливим шляхом розвитку. Інших мешканців Зеї ти просто не зрозумієш. То в чому, на твою думку, сенс твого життя?

– На Землі наймогутніші розуми з початку часів намагалися дати відповідь на це питання. Не знаю.

– Відмовка, – деміургу набридло сидіти на скелі й вона, здійнявшись у повітря, напівлягла у невидиме крісло. – Кожен землянин вирішує для себе, в чому сенс його життя, і відкидає ці думки у темний куточок, бо розуміє, що його рішення не є правильним. З часом сенс життя змінюється, але одномоментно він є у кожного.

– Ти кажеш, кожен землянин?

– Так. На Зеї такої проблеми немає. Цей світ цілісний і у процесі виховання нових поколінь молодь доволі рано розбирається із цим питанням.

– Добре. Сенс життя... У спогадах мого минулого я мав сенс життя різний. Спочатку мені розповіли, що за життя, як справжній чоловік, я маю посадити дерево, збудувати будинок та виростити сина. І саме у цьому я деякий час вважав сенс свого життя. Коли підріс, мав варіанти від "Бог терпів і нам велів", до "пройти всі етапи розвитку і стати справжньою людиною у доволі широких рамках цього терміна". Підозрюю, що ти маєш на увазі щось інше?

Сірі деякий час подумала й змінила напрям розмови.

– Спробуємо поглянути на сенс життя з іншого боку. Ти дивишся на нього із середини себе. Поглянь ззовні. З точки зору Творця. Як приклад, візьмімо порцію сперми.

– Гм... Кардинально. Добре, нехай будуть сперматозоїди.

– Так, а саме порцію твоєї сперми. Звісно, уявну. Не потрібно теорію втілювати в практику. Творцем твоїх сперматозоїдів є твоє тіло й аж ніяк не твоє его. Але у деякому сенсі, вважаючи себе творцем, ти можеш краще зрозуміти приклад. Отже, ти вважаєш себе творцем загону сперматозоїдів у кількості близько трьохсот мільйонів за одну еякуляцію. Як творець, ти усвідомлюєш сенс життя всієї цієї армії одноклітинних організмів. Він у тому, щоб подолати шлях завдовжки у двадцять сантиметрів і запліднити яйцеклітину. Це тобі відомо, тому що ти творець. Чи відомий цей сенс сперматозоїдам?

– Звісно, відомий, вони ж бо всі, як один, у загальному пориві й усе таке...

– Ні, невідомий. Оперуючи термінами землян – вони мають програму і будуть досягати своєї цілі, не уявляючи, чим вона є.

- Ну, нехай. І до чого тут мій сенс життя?

- Тепер спробуй натягти на сперматозоїдів психологію людини. Уявімо, що умови ті ж самі, але сперматозоїди наділені інтелектом і правом вибору. Вони так само проживаючи своє життя і потопаючи у вирі повсякденних проблем, рухаються до своєї цілі, всі гуртом в одному пориві, і кладуть свої життя заради того, щоб хтось один із них перетворився на надзвичайну багатоклітинну істоту і через багато життів сперматозоїдів, колись, ставив собі питання про свій сенс життя. То подумай і скажи, якщо ти маєш можливість довести до кожного конкретного сперматозоїда сенс його життя, знаючи наперед, що воно потрібне лише для того, щоб конкретно цей сперматозоїд умовно підставив плече товаришу, послугував щитом, або паливом, для іншого, того, одного лідера, який має досягти справжньої цілі, ти розповідав би цим сперматозоїдам, у чому сенс їхнього короткого існування і що їх чекає у майбутньому?

- Ні. Бо деяких піддослідних така ціль не влаштує, деякі можуть перелякатися і почнуть робити дичину, і в результаті основна ціль експерименту виявиться недосяжною.

- Правильно. Більше того, ти будеш робити все, щоб сенс життя був недоступний сперматозоїдам і вони продовжували свій шлях так, як і раніше, усім своїм коротким життям слугуючи загальній цілі.

Сірі замовкла. Напевно, давала мені час подумати. Я піднявся в повітря і доєднався до неї, створивши собі зручне невидиме сидало.

- Тепер будемо переносити приклад на людей?

- Так. Можеш логічно продовжити моделювання на людях?

- Спробую. Отже, люди, живучи своїм буденним життям, уже виконують програму, яка в них закладена, хоча вони не усвідомлюють цього. Тобто вони вже мають сенс в усьому, що б вони не робили, якою б дичиною не займалися, яким би способом не витрачали свій час?

- Саме так. Але, якщо вони усвідомлять, що саме є їхнім призначенням...

- Але вони не усвідомлюють і ніхто їм не підказує. Ти підводиш до того, що вся та дичина, яка відбувається на Землі, всі ті війни, геноцид, ворожнеча - все те і є сенсом життя людини?

- Не сенсом, а програмою, яка в людей закладена. Сенсом є кінцевий результат. Для сперматозоїдів - це смерть основної маси клітин і використання мізерної кількості на корисну дію.

- А для людей?

- Це мені не відомо. Ти ж знаєш, що у нас також існували люди. Всі деміурги, і я не є винятком, мають спогади й записи у пам'яті поколінь лише з моменту апокаліпсиса. Всю доапокаліптичну історію ми маємо у вигляді деяких записів та історичних тлумачень. Це було умовою Творця. Тож стосовно людей я маю лише дві гіпотези.

- Розкажеш?

- Звісно. Тому я тебе сюди й запросила. Перша: людей винищили під час апокаліпсиса, бо вони виявилися дуже небезпечними для інших форм життя. Але ця

гіпотеза не витримує ніякої критики.

- Чому?

- Тому що будова людського організму, як і організму інших розумних, дуже складна.

- Чекай. Розумію. У нас також є вираз "забивати гвіздки мікроскопом".

- Правильно. Якщо ти маєш можливість спроектувати досконалий організм і можеш прорахувати всі можливі варіанти його подальшого існування, то ти маєш знати й про всі можливі загрози.

- А друга версія?

- А от друга - досить легко може бути доведена логікою. Творець винищив людей під час апокаліпсиса, бо вони виконали...

В голові саянула думка, і я перебив Сірі:

- Бо вони виконали своє призначення і стали більше не потрібні, як усі ті дев'яносто дев'ять відсотків сперматозоїдів, труп яких просто змивають в унітаз?!

Деякий час ми мовчали. Небо затягло хмарами. Скоро мусив піти ранковий дощ. Я розумів, що це не кінець розмови. Я мав спитати й мені цього не хотілося. Врешті, я засмучено запитав:

- І як впливає на ситуацію з людьми відсутність у світі Землі Бога і деміургів? Пам'ятаєш, ти мені казала про це?

- Так, пам'ятаю. У світі твого минулого справді немає одного складника й тому він негармонійний і руйнується. Оскільки Бог відсутній, то в потрібний момент не було кому прибрати з планети людей, і все сталося так, як сталося. Люди, як вид, який виконав свою місію і більше не потрібен, не маючи стримувального впливу вищих сутностей, просто продовжив жити далі й виконувати ту програму, яка є їхнім еством. Спочатку люди, вважаючи себе вінцем творіння, винищили інші розумні раси й знищили мудрість колишніх поколінь. Потім, як павуки в банці, почали гризтися між собою і кілька разів самі себе винищили майже вщент. Кожного разу починаючи з нуля, люди ставали все біднішими на знання, які колись отримали від Творця, і, врешті-решт, твій минулий міг спостерігати картину повного занепаду, коли людство по десятому разу винайшло велосипед і зброю масового знищення, і як тільки розвиток соціуму сягне певної межі, хтось знову натисне та червону кнопку і відправить усіх у кам'яний вік або повністю зітре людство із поверхні планети.

- Сумна картинка... І які висновки?

- А висновки ти маєш зробити сам. А я лечу донизу. Можу ще кілька годин поспати, - Сірі загорнулася в транспортний кокон.

- Я тут лишуся. Навряд чи засну. Є над чим подумати.

Перші краплі дощу впали на силовий кокон і видимість довкілля погіршилася. Все, як завжди. Нічого не змінилося... За винятком мого світосприйняття...

∞ Зараз. Одеса

Сьогодні (за старою звичкою) замовив собі гарну погоду. Зима в Одесі цього року лагідна. Та й по всій країні зима без морозів. Уже рік українська земля стогне від рашистської навали. Навіть природа намагається допомогти українцям подолати ворога. Але, на жаль, дуже велика частина населення досі впирається і не бажає ні отримати ту допомогу, ні перемогти агресора.

Вже у кацапстанських магазинах продають український чорнозем мішками, рашисти демонстративно розстрілюють і катують українських полонених, москальські матері проклинають українців і бажають їм смерті за те, що їхні синочки гинуть від української зброї, намагаючись принести таку жадану перемогу Хутіну.

Натомість українська фіолетова влада грізно бореться із ворогом. Ось учора грізно насварили пальчиком Квашу Гелентвагена, очільника відкритого угруповання ФСБ у Києві. Грізно насварили, сказали "ну-ну-ну", і посадили під домашній арешт, щоб знав!

У Хмельницькому агенти ФСБ у храмі побили ногами українського військового. Той посмів запитати у людей, скільки українців має загинути, щоб люди перестали молитися московському патріархату?

Цей негідний вчинок військового влада також покарала, але не домашнім, а справжнім арештом. Заарештували побитого військового і склали протокол. Усе за законами. Винні повинні бути покарані...

А ті, хто називає себе українцями, лише мовчки на це все дивилися...

Про що це я? А, згадав. Про погоду. Гарна сьогодні погода. Сонечко визирає з-за хмар і намагається дати трохи тепла вимоченій зимовими дощами землі.

Сьогодні у мене зустріч. Давно я не ходив на зустрічі. Мене запросила вже добре мені відома Роза. Все по класиці. Через Серафима Йосиповича Розочка передала мені папірець із текстом від руки. На відміну від Фіми, Роза не змогла опанувати українську.

Ні за місяць, ні навіть за три місяці примусу мова не стала їй ріднішою. Мені навіть здається, що Роза почала отримувати якесь збочене задоволення від процесу туалетного навчання. Я фізично не міг спостерігати за нею весь час, але коли навідувався із перевіркою, майже кожного разу відправляв її на промивку кишківника за москворотість.

За цей час вона трохи схудла і навіть стала більш стрункою, що ще більше підкріпило мою теорію про те, що їй таки більше сподобався сам процес, аніж бажаний результат.

Текст записки був усе ж українською. Роза просила зустрітися з нею, бо мала до мене ділову пропозицію. Я подумав, що вона, як і Серафим Йосипович, вирішила трохи заробити на такій незвичайній можливості.

Потурати я їй не збирався, бо Фіма справно постачав мені нових "охочих" опанувати українську мову і мій час був майже погодинно розписаний для контролю всіх абітурієнтів, але вирішив піти на зустріч із простої цікавості. Ноги вже майже тиждень мені не боліли, і я вирішив прогулятися до кафе зимовою Одесою. Термометр показував десять градусів тепла. Я йшов асфальтовою доріжкою між паркових дерев і

мружився від бідненьких променів сонця.

Рудий смокінг у шотландську клітинку, тростина із червоним скляним черепом у навшпіль й лакові черевики. Ця комбінація одягу, яку підкреслювала сива борода і не дуже охайна зачіска, стала моєю звичкою. Я намагався підтримувати поставу, пам'ятаючи слова одного з моїх нині покійних колишніх наставників про те, що рівний хребет є основою здорового тіла.

Розминувся з молодою парою. Хлопець щось доводив дівчині. Вирішивши послухати, я полишив тіло за автоматичною повільною ходою і безтілесно наздогнав пару.

- Нада свалівать. Адессу ані может і не захватят, но напакастіть ещю многа смогут. Не хачю, штоби нам на голову шахід прілетел.

- Тагда давай в Венгрію, там хоть к русскаму языку нормальнає атнашеніє.

Моє обличчя перекосила крива зла посмішка. Нові агенти з розповсюдження "русскаго міра".

Пара спинилася. У них одномоментно вимкнулось життя, очі зробилися скляними, кінцівки повисли вздовж тулуба, немов мокре ганчір'я, що накинули на мотузку. Дві м'ясні ляльки кинуло на газон і земля, немов живе болото, поглинула їх і сито забурчала. Мить – і на вологому після дощів ґрунті не лишилося жодного сліду.

Упіймав себе на думці, що став дуже черствим. Мені вже байдуже було навіть на свідків. Усі події відбувалися у мене за спиною, тож до мене це прив'язати було неможливо. Я просто відмітив для себе, що в історії є один живий свідок.

Жінка середнього віку завмерла в шоковому стані, дивлячись на газон, де зникла пара москворотих. За мить її попустило і вона з криками: "Памагіте! Людей убивают!" кинулася в мій бік.

"- Повинен тобі зауважити, що з такою її схильністю до кацапів від мене допомоги вона не отримає."

"- Згоден. Пропоную зійтися на тому, що у цієї історії зовсім немає живих свідків?"

"- Згода."

Москворота жіночка перечепилася і без жодних ознак життя на повній швидкості впала на асфальт. Копнувшись об землю, труп раптом змінив траєкторію руху, підскочив у повітрі і відлетів на газон між двома деревами, що росли по другий бік від паркової доріжки. Земля без звуку заковтнула нову здобич.

Повернувшись у тіло, я продовжив неспішно крокувати до кафе. Хотів прийти раніше. Не люблю сюрпризів.

Місто Одеса має багато парків і скверів. Уздовж майже кожної вулиці ростуть дерева. На багатьох газонах, моїм коштом, якісного чорнозему вже стало так багато, що аж випирає.

Але мене гнітить те, що кацапів не стає менше. Неначе все моє винищення русні не дає жодного результату.

Якось стало цікаво, якою кількістю живого м'яса може жертвувати кацапстан, щоб

продовжувати війну якомога довше. Математика – безжальна наука. Отримав цифру – дві тисячі "хороших руцкіх" щоденно.

Така цифра щоденних втрат дасть змогу русні продовжувати війну ще ціле покоління і не зважати на загиблих. Цілий день ходив вражений. Дві тисячі щоденно! На таку кількість ніяких газонів не вистачить.

Зайшов до кафешки за п'ятнадцять хвилин до призначеного часу, але Роза вже чекала мене за столиком біля вікна. Перед нею стояла філіжанка з кавою і лежав планшет із увімкненим російсько-українським перекладачем.

Я привітався і сів навпроти. Не встиг зручно умотитися, як біля столика виникла офіціантка. Вона була дуже вродливою і настільки ж беземоційною.

– Вітаю в нашому закладі. Що б ви хотіли замовити?

– Еспресо, вершки й цукор. Поки все.

– Дякую, за хвилину все буде.

Дівчина попрямувала до бармена. Також симпатичного юнака, схожого на робота Вертера своєю беземоційністю. Вочевидь, він тут одночасно виконував ролі баристи, бармена і касира.

– Співчуваю їм. Нині господарі кафе, бажаючи підтримати престиж закладу, занадто займаються вишколом персоналу. Нічого людського не лишається, – звернувся я до Рози. – Як справи?

Роза швидко затарабанила по планшету. Хоч мова їй не давалася, але швидкість набору тексту зросла до космічних показників і майже зник акцент.

– Дякую, добре. Чого і вам бажаю.

Біля столика знову виникла офіціантка і вивантажила на стіл моє замовлення.

Я чинно спочатку спробував чисту каву. Її якість приємно потішила. Потім додав цукру і вершків, розмішав та зробив уже більший ковток.

– Напій богів. Амброзія, – я мало не замуркотів від задоволення.

– Усе прокляття тримається виключно на тобі! – з місця в кар'єр почала Роза. – Я знаю про тебе все і добром пропоную відчепитися від мене!

– Ти дивися, яка смілива! Минулого разу була така залякана і зачухана, а нині тримається так, наче бога за бороду тримає."

– Підготувалася. Цікаво, яку вона відкопала інформацію і де?"

– Розочко, не зовсім розумію, про що ви зараз кажете? Ми ж із вами домовилися, варто вам освоїти українську, як ви назавжди забудете про будь-які незручності з прокляттям.

– У мене немає бажання вчити цю вашу мову!

– Знаєте, якби зараз був мирний час, ваша фанатична любов до "язика" ні на що б не вплинула. Але зараз війна і вам не поталанило стріти на своєму шляху мене. Тож мова йде в комплекті. Нічим не можу полегшити ваші страждання. Хоча, є ще один спосіб. Збирайте лахи й геть з України. Туди, до кацапів, за кораблем. Там на ваш улюблений "язик" не буде жодних обмежень. І прокляття зникне.

– Не хочеш по-доброму? Я так і думала. Побачимо, чи буде працювати прокляття,

коли тебе прикопають на цвинтарі, – очі Рози стали колючі й злі.

Вона дивилася на мене так, наче бачила перед собою труп. Жінка мовчки підвелася і, гордо піднявши голову, пішла на вихід.

"– Ділінь-ділінь-ділінь! Чуєш, Валеро? Це я, твоє альтер-его, б'ю тривогу! Щось сталося і це мені дуже не подобається!"

"– Чую. Але все одно не розумію, що відбувається."

"– Ось! Ось воно! Ось відповідь на питання даної вікторини!"

Я відкинувся на стільці й, заплющивши очі, безтілесно летів поряд із лівим плечем Рози. Біля дверей вона зустрілася із літнім чоловіком і вони кивнули одне одному, як давно знайомі люди. Літнім чоловіком був Семенович. Керівник місцевого відділку спецпризначенців.

Агент попрямував до мого столика. Його поява розставила все на свої місця.

За своє тіло я не переймався, нині я постійно був прикритий парою гарних бар'єрів, тож вирішив іще трохи побути поряд із Розою. Вийшовши на вулицю, вона зверхньо звернулася до молодика спортивної статури.

– Я сваю часть даговора випалніла. Помните! Ви гарантіювали, что он меня больше не пабеспакоит, – молодик мовчки кивнув. Роза демонстративно викинула в урну планшет і зібралася йти геть.

"– Куди це вона зібралася? Ми так не домовлялися."

"– Що, знову влаштуєш промивання кишківника?"

"– Ні. Скільки можна? У неї був час, і навіть таке міцне терпіння, як моє, має свої межі."

"– Тоді відкидай ці політеси. Ніяких газонів. Кругом повно агентів. Потрібно їм нагадати, на що я здатний, бо, бачу, вони таки ще не відкинули бажання захопити мене під свій контроль."

Роза вимкнулася. Її тіло за мить утратило форму і розсипалося на дрібні піщинки. Під ногами у спортивного молодика утворилася купа вологого річкового піску.

Відверто кажучи, я очікував на більш емоційну реакцію. Однак юнак спокійно зробив крок назад, струснув із взуття пісок, підніс кулак до вилиці й беземоційно зашепотів у манжет сорочки:

– Гідра доповідає: об'єкт ліквідовано сторонніми силами. Замість об'єкта лишилася купа піску. Чистий, річковий, вологий. Об'єм... Близько мішка.

Я відкрив очі. Зала була порожня. Декілька клієнтів із сусідніх столиків, офіціантка і бармен – усі кудись вшилися. На весь кафетерій були лише ми із Семеновичем. Він ввічливо стояв біля мого столика і, притиснувши палець до мініатюрного навушника у вусі, слухав доповідь Гідри.

– Вітаю, Семеновичу! Сідай, а то ти соромишся так, наче не рідний. Ми з тобою хоч і не бачилися особисто, але чарчину разом уже встигли перекинути.

Агент пригладив сиве волосся, глибоко зітхнув, неначе перед стрибком у воду і сів на ще тепле місце нині покійної Рози. В його погляді я побачив приреченість. Отже, справи серйозні. Але приреченість не моя. Його. Наче переді мною сидів живий труп.

Схоже, він готувався померти і вважав, що зараз для нього грає остання пісня.

Вочевидь, Семенович тут у ролі перемовника і на руках він має настільки серйозні аргументи, від яких я не зможу відкрутитися. А нікого кругом немає тому, що контора чекає на мій гнів, і вони думають, що про мій гнів вони вже дещо знають.

Тож Семенович вирішив віддати своє життя на відкуп моїй неадекватній реакції. Все заради справи. Ох, уже ці фанатики...

- Шарлотта Баксон, графиня де Ла Фер, леді Вінтер, ваші злодіяння переповнили чашу терпіння чесних людей на землі й Бога на небі. Якщо ви знаєте якусь молитву, то помоліться, бо ви засуджені до страти й помрете! - видав я цитату з Дюма і розслаблено відкинувся на спинку стільця. - Кажи вже, яка доля мене чекає. І не бійся ти так. Я плекаю надію на те, що навчився програвати й не маю жодного бажання вбивати когось через те, чого сам не догледів.

- Валерію, - почав Семенович, - ти останнім часом перейшов у рекордсмени серед серійних убивць. Ти власноруч, у буквальному сенсі, перетворив на чорнозем стільки людей, скільки й не снилося найжорстокішим убивцям в історії людства...

- Досить теревенити. Семеновичу, ти так пафосно звинувачуєш мене, спираючись на закон, згідно з яким ти не можеш навіть довести мою причетність до жодного з убивств, тож є різниця між тими речами, про які ти щось знаєш, і тими, реальність яких ти можеш довести фактами. Не варто розводити політеси. Є інтереси тієї групи осіб, від імені якої ти зараз говориш. Є можливості впливу, якими може скористатися контора для досягнення своїх цілей. Тож кажи вже, що ви мені додали в каву і як скоро я відкину ратиці.

- Хімічна речовина під назвою "Манкурт". Отрута пролонгованої дії. - Семенович відсторонено згинав серветку, намагаючись зробити з неї лебедя. - Через шість годин ти відчуєш розлад у думках, через добу - задереш ноги.

"- *Ось і все... Тебе переграла, як пацана. Шість годин притомного життя і смерть за добу!*"

"- *Треба віддати належне спецурі. Особисто мене бачив лише Олег. Потрібно було мене вирахувати, вивести на зустріч через більш-менш знайому людину. І це все так, щоб я за весь час нічого не помітив.*"

"- *Ти не тільки старий, як динозавр, ти ще й такий же холонокровний! Ти взагалі розумієш, що тобі кажуть? Ти ось-ось здохнеш?!*"

"- *Зрозумів. Але, судячи з усього, заподіяти цій халепі я ніяк не зможу. Не приніс я сюди із собою необхідних знань і вмінь. Тож, дійсно, все. Останні шість годин життя. Хоча, вже менш ніж шість. Час іде. Але... Щось не так.*"

- Не знав, що така дивина існує. І назву таку цікаву для отрути вигадали. Технології - наше все. Але все одно, щось не клеїться. Чому не скористалися кардинальною отрутою? Який сенс чекати добу? За добу я, як збочений серійник, половину Одеси прикопати зможу. Це нічим не виправданий ризик. А так би випив чогось сильнодіючого - і відразу кирдик, ніякої небезпеки для оточення. Семеновичу, яке "але" примушує тебе ризикувати життям і давати мені шанс помститися за свою

смерть?

- Ти все правильно зрозумів. Закон, представником якого я зараз виступаю, ніяк не може тобі заборонити вбивати. Не має він таких можливостей. Отже, керуватися слід чимось іншим. Згідно з правом сильного, щоб захистити громадян, тебе просто слід ліквідувати. Але існує ще багато думок і варіантів розвитку подій. Згідно... Скажімо так, з "моєю національною мораллю", я, на відміну від наших аналітиків, не вважаю тебе збоченцем. У мирний час твоя поведінка могла б трактуватися однозначно. Ти отримав би якесь кодове ім'я на кшталт "Послідовника Фредді Крюгера", і вже лежав би під столом, пускаючи піну. Але зараз війна, тож твоя відданість деяким принципам може бути корисною суспільству.

- Тпру-у-у! Тихіше! Семеновичу, притримай коней. Не варто інтересами суспільства прикривати інтереси окремої групи осіб. Краще поясни, які в мене є варіанти?

- Я вмовив керівництво не вбивати тебе. Ось це, - Семенович виклав на стіл інсуліновий шприц із набраною в нього рідиною, - тимчасовий антидот. Потрібно ввести не пізніше, ніж через годину після отруєння. Ця доза дасть тобі можливість прожити без проблем іще три доби. Потім потрібна нова доза. Думаю, ти добре все зрозумів. Отрута до кінця життя, а антидот лише на три доби.

- Тобто просто так домовитися - не варіант? Обов'язково потрібно на шию "строгач" надіти й на ланцюг посадити? Кумедна вийшла ситуація. Передай керівництву, що у цієї отрути є суттєвий недолік.

Агент здивовано сіпнув бровою:

- Який саме?

- Для вдалого результату я маю без будь-яких доказів повірити перемовнику на слово. Для того, щоб піддослідний почав хоча б торгуватися, потрібні наочні докази. Мене повинно на перших хвилинах так скрутити, щоб я прокляв усі свої принципи й кинувся цілувати тобі ноги за можливість штрикнути в себе голкою. Якби я більше цінував життя і більше тобі довіряв, то вже відібрав би шприц і зробив би собі ін'єкцію. Іронія і краса комбінації може виявитися в тому, що кава була звичайним напоєм, а отруту я маю ввести собі самостійно, силоміць відібравши в тебе шприц, і або відкинути рантиці, або самостійно підсісти на якусь залежність, від якої не зможу себе позбавити.

- Так. Хімікат не допрацьований. Якби все було так, як ти кажеш, торгові корпорації вже давно підсадили б усе населення на таку залежність, і всі земляни мусили б кожні три доби їсти якусь цукерку і віддавати за це все, що мають. Ідеальний вид рабства. Але препарат іще на стадії розробки, тож маємо, що маємо. Розумію, що ти можеш мені не довіряти, але раджу вколоти собі антидот. Я все ж відчуваю до тебе якусь симпатію.

- До речі, як ви на мене вийшли? - я вирішив задовольнити свою цікавість.

- Доволі просто. Я врешті письмово звітував нагору. Там зробили запит у відділок аналітики, і вже звідти до керівництва надійшло кілька звітів від наших інформаторів, одним із яких виявилася Роза Самуїлівна. А далі - діло техніки. Вона отримувала наші вказівки відразу на свій планшет.

- Зрозуміло, - я задумливо взяв і собі серветку і почав гнути із неї якесь оригамі.

"- Так і мало статися. Раніше чи пізніше. Якщо людина обере сторону, інтереси якої буде захищати, то вона мусить мимоволі порушити закони інших сторін, які також мусять реагувати на загрозу і прибрати її будь-яким способом."

"- Усе правильно. Логічний кінець. Якби я не обрав жодної сторони, це все одно було б вибором, тож те, що я таки обрав свій бік, усе ж цікавіше, ніж життя амеби."

"- То що я буду робити? Семеновичу я схильний вірити хоча б тому, що не буду приставати на його пропозицію. Можна відібрати шприц і подовжити своє життя з шести годин до трьох діб. Не подобається. Можна поторгуватися і виторгувати антидот за обіцянки, які я не буду виконувати, а потім по головах і по трупах дістатися до складу з антидотом і подовжити своє життя ще на еонний проміжок часу. Це також не подобається, бо не хочу поступатися принципами. Ось такий я принциповий."

"- Але зауваж, що рішення потрібно прийняти зараз, бо через п'ять із хвостиком годин, якщо я не зможу адекватно думати, я можу лишитися без ремесла, а це взагалі буде зашквар."

"- Тож, шановне альтер-его, неминучість моєї смерті беремо за факт. Отже, лишається вирішити, що я можу утнути за ті декілька годин, які мені лишилося прожити? Всі відомі мені персонажі, дізнавшись про свою майбутню загибель, намагалися утнути якусь дичину. Банкет під час чуми - яскравий тому приклад, і те, що перед смертю не наїсися і не надихаєшся, нікого ще не спиняло."

"- Але ми ж маємо набагато більше можливостей, тож і вчинки у нас повинні бути значущими. Яку дичину втнемо? Переб'ємо купу москалів?"

"- На жаль, не допоможе. Якщо брати багато, то зачеплю когось із українців, а я не готовий загасити навіть одну іскру життя представника свого народу. Загальний стан суспільства, якому я виявився непотрібним, викликає лише сум і песимістичні думки. Тож поглянемо в бік справжньої дичини!"

У мене на вустах заграла напівбожевільна посмішка. Окинув оком порожню залу кафетерію. З-за барної стійки повітрям переніс на свій стіл невеликий білий порцеляновий чайничок і перманентний маркер.

Приємно було спостерігати за настороженим поглядом Семеновича. Демонстративно взяв у руки чайник і почав маркером виводити на його товстеньких боках літери.

Лінії виходять не дуже рівні. Все ж нерви маю не залізні й від передчуття неминучого мене трохи підтрушує. Розмальовуючи чайник, заспокоюю Семеновича:

- Не переймайся. Хоч на твою пропозицію я і не пристав, але я тобі вірю. Тим паче, ображатися ні на тебе, ні на твоїх агентів не буду. Кожен робить те, на що підписався. Тож заходитися в істериці й лишати по собі гору трупів також не буду. Не все так погано, Семеновичу. Ти краще порадій, як хитромудро контора поставила мені логічне "гарде" з матом в один хід. Саме логічне, бо може виявитися, що ні в каві ні в шприці

ніякої хімії немає, а я програв лише тому, що повірив у ваш виграш. Запитай у своїх розумників по рації, як зараз розташовані планети Земля і Марс, по один бік від Сонця, чи по різні?

Очі у Семеновича полізли з орбіт. Треба його заспокоїти, а то невідомо що він там собі вже надумав.

- Кажу ж, не переймайся! Я не Зірка Смерті й знищувати ні Землю, ні Марс не збираюся. Це питання суто в дослідницьких цілях. Або краще поклич сюди когось зі своїх із планшетом, щоб не виконувати роль зіпсованого телефона. Даю чесне інопланетне, що вбивати не буду. Але відразу попереджаю: якщо буде москворотити, розмажу по підлозі, й це буде на твоїй совісті.

- Не буде. У своєму відділку я таких не лишив.

- Знаю, залітав до тебе недавно. Але попередити мушу, - напис на чайничку вийшов нерівним і я заходився наводити літери по другому разу.

За викликом прийшов молодий агент, який повідомив, що скоро відбудеться частковий парад планет за участю Марса, тож він зараз доволі близько до Землі й по один бік від Сонця.

Я підняв чайник на рівень свого обличчя і розвернув написом у бік агентів.

- Робіть фото. Хоч в історію і не ввійде, але по своїх каналах зможете передати розумникам дослівно моє послання: "Віднині він там є!"

Вийшовши з тіла ще на декілька секунд, я перетворив усі свої речі, які лежали у квартирі Серафима, на пісок. Повернувшись до кафе, вигріб із кишені все золото, яке тягав із собою, й лишив біля каси як оплату за чайник. По-англійськи, не прощаючись, під здивованими поглядами агентів вийшов на вулицю, злетів у повітря і, загорнувшись у транспортний кокон, гайнув вертикально вгору.

∞

Тепер, коли я у своєму імпровізованому космічному кораблі вилетів за межі земної атмосфери, нарешті отримав можливість достойно оцінити якість бар'єрів, які оберігали мою тушку.

Всередину кокона я захопив чималенький шматок земного повітря. За приблизними розрахунками, мені його вистачить на годину. Умови в коконі зберігалися сталими й космічна порожнеча ззовні ніяк на мене не впливала.

Навіть космічна радіація, яка там стовідсотково була, не могла мені зашкодити, незважаючи на те, що кокон був тоненьким, ззовні виглядав сріблястим, а з мого боку був повністю прозорим. Я відчував, що можу миттєво розігнатися до будь-якої швидкості без жодних перенавантажень.

Космос на мене зовсім не справив враження. Все було бездонно чорно-білим. Усі кольори лишилися на Землі. Хоча онде ще Марс поблискує червоним кольором.

Узявши курс на червону планету, я за кілька секунд опинився у точці приблизно рівновіддаленій від Землі й від Марса. Суцільна чорнота, маленькі макові зернятка планет майже не видно.

Лише горошина Сонця робить пейзаж трохи різноманітним. Чомусь Сонце в

космосі виглядає значно меншим, ніж із Землі.

Затримавшись між двох планет, я логічно розсудив, що наразі рухаюсь приблизно з другою космічною швидкістю по орбіті, яка знаходиться десь між орбітами Землі й Марса.

Умови поставленого самому собі завдання було виконано і я повільно відпустив чайник. Пройшовши через бар'єр, він опинився в космічній безодні, і я врешті зрозумів, як впливає відсутність атмосфери на освітлення предмета.

Я бачив, як освітлена половина порцелянового чайника поволі обертається у безодні. Неосвітлена половина зливалася з чорнотою космосу і для мого погляду була відсутня.

Врешті чайник повернув під промені сонця розписаний мною кругленький бочок і я побачив свій напис кривими чорними літерами: "Чайник Рассела".

Десь хвилину я витратив на спостереження за чайником, який поволі віддалявся і врешті зник із поля зору.

Велика дурня була виконана і лишався останній політ. Остання пісня, як казав Семенович. Узявши курс на Сонце, я подумки потягнувся до нього. Рідна зірка почала катастрофічно швидко зростати в розмірах, захоплюючи сяйвом майже половину всесвіту.

Я пам'ятав зі шкільного курсу астрономії, що для сонячного променя потрібно близько восьми хвилин, щоб долетіти до Землі. Я ж наблизився до світила за лічені секунди.

Висновок у вигляді чергового закону сформувався в голові: "Я лечу зі швидкістю думки. Швидкість думки не має математичних меж і може бути обмежена лише самою думкою."

Світло охопило весь всесвіт. Посміхнувшись своїм думкам, я увірвався в сонячну корону і зірвав із себе всі бар'єри...

Шмат XVI

∞ Епілог. Зараз. Невідомо де

Степова дорога, різнотрав'я навкруги й глибоке чисте небо. Босі ноги неспішно розгрибають тонкий шар теплого пилу, що приємно гріє шкіру. Гарне місце. Треба буде колись приїхати сюди на відпочинок. Це ж бо зовсім недалеко від дому. Сюди їхати... Скільки? Неважливо. Не пам'ятаю.

Онде праворуч – стіна лісу. Ліворуч, на небокраї – гори. Дивні якісь... Схожі на столову гору, ту, що в Америці... Як-бо її? Здається, Вежа Диявола... Але ці набагато вищі... А ще ці гори нагадують моє творіння для світу Зеї...

"- Це ж сон! Точно! Я уві сні!"

Процес усвідомлення всередині сновидіння проходить звично, як і багато разів до цього. Ледь усвідомивши себе у давно відомому місці, неначе павутину, розкидаю навсібіч думки, вживаючись у створений мною сон і закріплюючи у свідомості деталі ландшафту, роблячи цей вигаданий мною шматок світу більш реальним для сновидіння.

Уже свідомим поглядом окидаю довкілля. Все так. Ліс праворуч, гори ліворуч, попереду скоро буде видно місто маленьких, схожих на єнотів, зейців. Напевно, я несвідомо знову опинився тут, бо добряче скучив за світом Зеї.

Ця дорога є моїм улюбленим місцем відпочинку. Сховавши руки в кишенях уже звичних суконних штанів, які я, разом із такою ж сорочкою, одягаю на своє молоде тіло у кожному сні, неспішно рушаю вперед, отримуючи насолоду від процесу і розмірковуючи про високе.

Потрібно глянути у пам'ять поколінь. Я був там уже багато разів і щоразу знаходив там пустку, але постійно намагаюся зі свідомого сновидіння у світі Зеї завітати й туди.

Легка зміна напряму думок не дала результату. Ще раз, і ще раз. Я не можу потрапити у сон про пам'ять поколінь? Дивно. Можливо, потрібна якась допомога для свідомості? Вирішую створити для свого сну кристал переходу. Саме завдяки йому, будучи на Зеї, я доєднувався до пам'яті поколінь. Можливо, таку милицю потрібно зробити й для мого сну?

Простягаю руку вперед, сподіваючись побачити на долоні кристал переходу, але дзуськи! Долоня лишається порожньою.

Та що таке? Знову втрачаю контроль у власному сновидінні?

"- *Альтер его викликав? Повторюй за мною: "Я уві сні. Тут можна все. Я сплю."*

"- *Ой, усе! Відчепись! Яюсь без тебе згадаю прописні істини. "Я уві сні. Тут можна все. Я сплю."*

"- *На руки ще поглянь!"*

"- *Відчепись, кажу. Руки як руки. На правій руці лінія життя чомусь довша, ніж на лівій. У мого реального тіла, здається, навпаки. "Я уві сні. Тут можна все. Я сплю."*

"- *Поновив контроль? Тепер... Не знаю... Спробуй у полі, поряд із дорогою, виростити дерево."*

Степ лишається гладеньким, трава - м'якою, теплий вітер - лагідним. І ніякого дерева при дорозі не виникає.

"- *Знову втратив контроль... Тепер чекай вивертів підсвідомості."*

Я спиняюся посеред дороги й озираюсь довкола, в очікуванні появи якихось монстрів, або зміни пейзажу, але нічого не відбувалося. Вдалині розгледів шеса.

" *Зовсім як тоді, на торжищі..."*

"- *Ні, зараз він рухається зовсім в інший бік від мене. А було б непогано знову потрапити на Зею..."*

Нічого суттєвого не відбувається і разом з тим контроль над свідомим сновидінням я втратив, бо змінити нічого не можу, тож вирішую прокинутися і щипаю себе за ногу.

"- *Боляче!"*

"- *Та годі!!! Невже?!!!*

У мові відсутній термін, яким можна описати процес хвилі усвідомлення реальності, яке відбувається над усвідомленням у свідомому сновидінні. Це як вихід на новий рівень життя. Я усвідомив, що все довкола не є сном! Все навкруги - реальність!!!

Усміхаючись, немов повний ідіот, я стояв посеред степу, щипав себе мало не до крові, радіючи від болю, глибоко вдихав чисте повітря Зеї й не міг надивитися на краєвид. Я повернувся!

Пригадалися всі недавні події. І хоч те, що я відносив на орбіту чайник і спалив своє смертельно отруєне тіло в сонячній короні, видавалося майже стовідсотковим сновидінням, усе ж навіть це мене зараз зовсім не хвилювало. Головне, що я повернувся на Зею.

Першим прийшло бажання зв'язатися з Сірі, але пригадав, що пам'ять поколінь я зможу увімкнути, лише отримавши від дріад кристал переходу.

Потім у голові почали виникати питання:

Спогади Ваарона про Зею потрапили в тіло Валерія (минулого), а що відбулося із тілом Ваарона? Якщо Валерій отримав лише копію від спогадів Ваарона, то чи не зустріну я свій дублікат, який продовжує вчитися у Сірі ремесла, біля дерева життя, якщо полечу на зустріч до деміурга? Ким я тоді буду? Ваароном номер два, який має трохи більше спогадів Валерія?

"- Знову ставиш собі неправильні питання! Коли ти вже звикнеш до того, що твоє альтер-его таки може дати розумну пораду?!"

"- Кажу вже, до чого додумався?"

"- Не вийде з тебе Ваарона номер два. Якщо ти покажешся на очі Сірі, або Аїду, тебе просто ліквідують."

"- Справді... Я ж, будиши Валерієм, перекосив купу кацапів. Це злочин, бо я це робив без наказу вчителів, а права самотійно знищувати погань я ще не маю..."

"- Тож ось тобі порада від твого розумного альтер-его: йди в ліси й не показуйся на очі дріадам. Ти достатньою мірою володієш ремеслом, щоб вижити й прожити гарне життя на Зеї у ролі партизана. Так, пам'яті поколінь ти не матимеш, бо кристал ти можеш отримати лише у дріади, а кожна дріада через пам'ять поколінь вирахує всі твої походеньки й здасть на суд деміургу. Але можна жити й так."

"- Ох і гниле ж мені альтер-его попалося. Боїшся смерті так, неначе мені соромно за свої вчинки. Мені не соромно, і якби я міг повторити винищення ворога, я б лиш іще більше старався і знищив би ще більше кацапні. А те, що за це потрібно відповісти, що ж, я готовий. І не забувай, що є варіант розвитку подій, де у деміурга думки зійдуться з моїми й всі мої дії не будуть злочином, а стануть благим діянням. Бо Сірі може прочитати мої думки й зрозуміти, що кацап – це зло не лише в масштабі Землі, а і в масштабі Всесвіту!"

Тож я з радісною усмішкою підскочив у повітря, загорнувся у сріблястий транспортний кокон і неспішно, постійно вивіряючи курс, бо доступу до пам'яті поколінь поки не мав, полетів у бік лікарні Аїда. Бо життя – то невелика ціна за чисту совість...

∞

Кінець

4 квітня 2023 року, м. Бровари Київської області